

ŠLECHTA A KARDINÁLOVÉ

9. DÍL

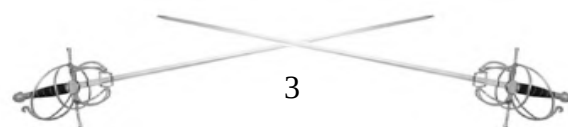
V PRAZE 2012

ING. RADKO SÁBLÍK

OBSAH

OBSAH.....	3
SEDMDESÁTÁ ČTVRTÁ KAPITOLA	4
SEDMDESÁTÁ PÁTÁ KAPITOLA	37
SEDMDESÁTÁ ŠESTÁ KAPITOLA	63
SEDMDESÁTÁ SEDMÁ KAPITOLA	92
SEDMDESÁTÁ OSMÁ KAPITOLA	129
SEDMDESÁTÁ DEVÁTÁ KAPITOLA	159
OSMDESÁTÁ KAPITOLA	201
OSMDESÁTÁ PRVNÍ KAPITOLA	254
OSMDESÁTÁ DRUHÁ KAPITOLA.....	289

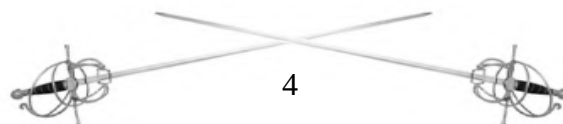
SEDMDESÁTÁ ČTVRTÁ KAPITOLA

ZASE DOMA

Markýz de Almare a hrabě de Godille se svým doprovodem zvládají cestu z oblasti okolo Rottweilu do Paříže bez dalších problémů, jako by si snad všechno zlé vybrali v sídle své spolucestující komtesy von Hameschäler. Sblížení všech tří urozenců se zvyšuje, hrabě se pomalu přestává obávat svého slibu, komtesa se mu začíná líbit víc a víc. Nakonec Armand přijme tezi o boží vůli, která mu pomůže vyřešit jeho vzpomínky na markýzu de Cavarlene i starosti se zachováním rodu Godille. Přestává ztrácet svoji zdrženlivost a rozpaky, dvoří se své milence i veřejně. Jeho přítel ho povzbuzuje, stane se pro oba vítaným společníkem, jeho vtip, takt i postřehy, citlivě podané, vytváří velmi příjemnou atmosféru.

Té je ostatně hodně zapotřebí, zvláště v období cesty po německém území, kdy se stále s obavami ohlížejí přes ramena i ze strany na stranu. Ale i bez ataků nepřátel cesta v mrazu, za sněhových vánic, po zapadlých cestách, rozhodně není procházkou růžovým sadem. S velkou úlevou kvitují opuštění oblasti Vitemberska, čímž sníží riziko svého napadení či zajetí. Pokud by někdo dostal zálusk na tučnou kořist, třicítka vojáků je více než vážným argumentem, proč si tuto chuť nechat zajít.

Předpověď doktora Chapona se naplní téměř do puntíku. Do dvou dnů se skutečně vzpomene Quido Dujardin, jenž si následně užívá zaslouženou pozornost svého okolí. Až mu časem začne být nemilá, necítí se žádným hrdinou, prostě jen využil svých předností a pomohl. Vzpomene se i Auguste Bastien, ač jeho zranění stále není zcela zhojené, lékař mu výrazně zvýší procenta naděje na spatření

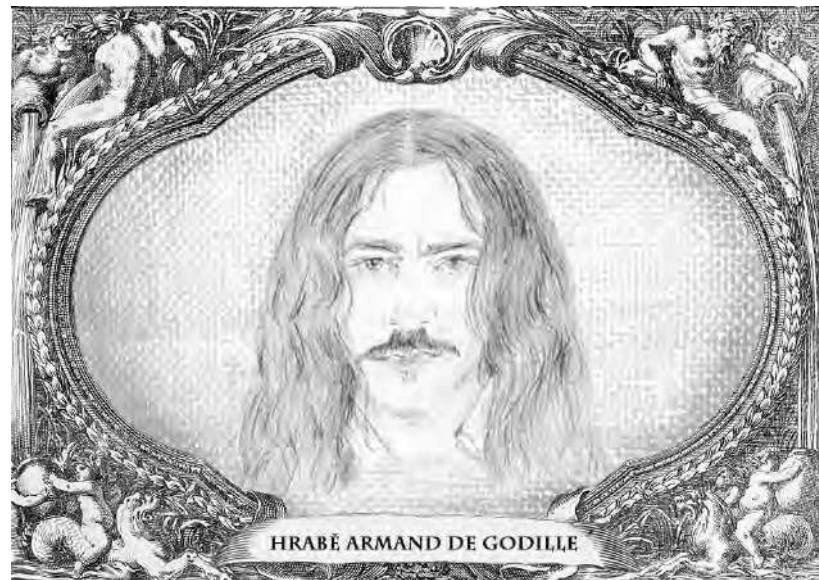

Paříže. Rovněž gardista Victor Dalou se zotavuje, žertujíc, že z každé akce s panem hrabětem má na svém těle nějakou památku. Po jizvě na levém, následně i pravém boku, mu zůstane další památka na stehně.

Bohužel se lékař nemýlil i v negativních prognózách, brzy po opuštění letoviska zemřel gardista

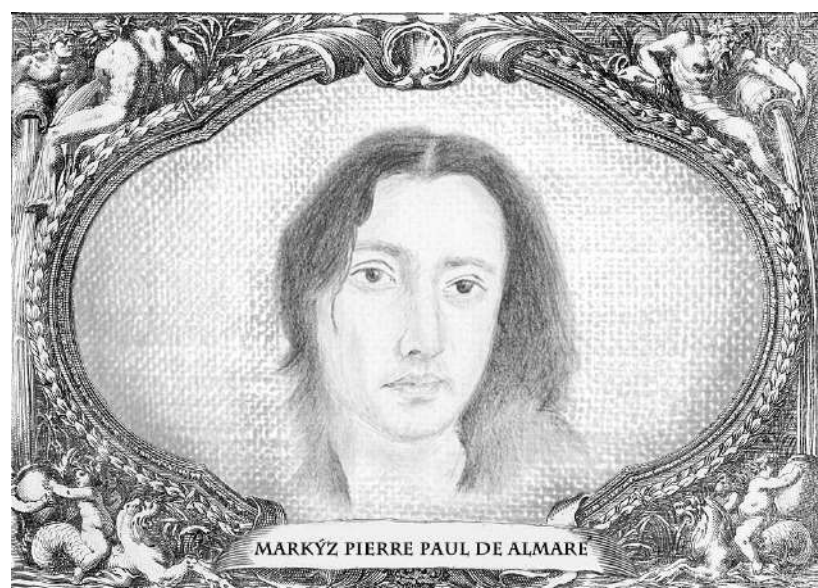
Roland Martigny, následoval ho i Švýcar Vilém Grasshoff, odešel za svým bratrem střežit některou z nebeských bran.

I díky každodenní péči velmi schopného Chapona, se rány hojí i všem dalším, byť prostředí a náročná cesta v zimě rozhodně není jeho pomocníkem. Se vstupem na území francouzské koruny se zlepší i nálada, pro lapky jsou velmi silným soustem a žádné nepřátelská vojska v trase jejich cesty se nevyskytují. Přesto vojáci kapitána de Barellia doprovodí výpravu až k Reims, tam dvaceti z nich markýz vyplatí slíbený žold, se zbylými pokračuje až do Paříže. Výběr provedou

oba kapitáni, zvažují i schopnosti mužů pokračovat ve službě nejen během cesty, ale i možnost minimálně na nějaký čas nahradit ztráty v gardě markýze. Přeci jen kapitán Roth devět svých padlých mužů nenahradí ze dne na den, vybíral si je pečlivě a nyní jejich kosti tlí v nehostinné vitemberské zemi.

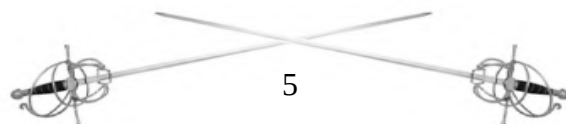
Samozřejmě výprava vzbuzuje velký rozruch svou početností i podivným společenstvím, němčinu těžko může někdo přeslechnout. I když později nahradí povozy uzavřenými vozy, které zakoupí a v nichž se skrývá služebnictvo, stejně jako zranění Dalou, Bastien a Villoisan. Ač markýz již vydal dost ze svých prostředků, stále mu ještě nějaké zůstaly, další přidá i hrabě, něčím málem přispěje i komtesa. Pierre slíbí vše vyrovnat po návratu do Paříže, cestovní výlohy bere zcela na sebe. Po vyplacení žoldu propuštěným vojákům sice již mnoha prostředky nedisponují, nicméně s nimi vydrží až do Paříže, aniž by se museli nějak zvlášť uskomňovat.

S blížícím se velkoměstem musí jednotliví aktéři začít řešit různě vážné problémy spojené se svou budoucností. Především se začnou dohadovat na ubytování komtesy von Hameschäler. Po dost krkolomných nápadech navrhne markýz vcelku rozumné řešení, jímž je poskytnout šlechticně za útočiště dům svého švagra markýze de Cavarlene.

Po odjezdu sestry markýze de Almare s parohatým manželem a následně i nuceném opuštění Paříže jeho intrikánskou matkou, zeje dům prázdnotou, udržovaný jen služebnictvem, pod dohledem správce Burdaina. Návrat markýze de Cavarlene se jeví velmi nepravděpodobným, dům

bude tedy volný. Pan de Godille se zprvu zachmuří, nabídnout za útočiště své nové milence dům jeho bývalé milenky se mu nezdá právě šťastným řešením, ale s odstupem času si na návrh zvykne.

Další domluva je učiněna s kapitánem de Barellia a doktorem Chaponem. Pro nejbližší dobu se stanou součástí domu komtesy von Hameschäler, oba hovoří německy, jeden zajistí bezpečnost a druhý lékařskou péči. Náklady samozřejmě půjdou opět za markýzem. Oba muži nemají jediný rozumný důvod protestovat.

Stejný mecenáš se rozhodne vydržovat i veškeré služebnictvo, které si komtesa přiváží, tedy její dvě komorné, Marii Ulrichovou s jejími dvěma dětmi, trojici sourozenců Pilcherových i mladíka jménem Vilém Kramer. Příliš se o svůj měšec obávat nemusí, zmínění budou pomáhat udržovat domácnost jen za stravu a střechu nad hlavou, i tak si výrazně polepší.

Starosti zcela jiného charakteru trápí i Quida Dujardina. Komorná Barbora se vzorně stará o jeho kamaráda Augusteho, okolo něho se naopak točí Elke. Pyšně se hlásí k mladičkému rekovi, který všem zachránil život a sám

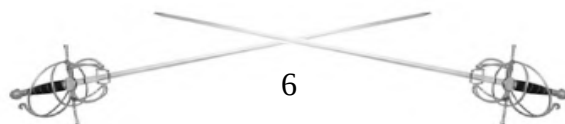
sobě málem přivodil smrt. Jenže on k ní necítí nic, stále více touží po své Marii. Něco naznačí stále se lepšícímu Bastienovi, ten se mu však vysměje. Sám si užívá pozornosti Barbory, která ho obskakuje jako svého hrdinu. Stále ještě ho trápí bolesti, ale zranění se mu hojí dle slov doktora uspokojivě.

Ačkoli by každý byl v Paříži rád co nejdříve, cesta se protáhne až do druhé poloviny prosince. Nejen s ohledem na zraněné, na vozy s dalším doprovodem, ale především vlivem špatné sjízdnosti cest. Na tvářích všech se rozhostí velká úleva, když kolem třetí hodiny odpolední projíždějí pařížskou branou, u mnohých se však kombinuje se stejně velkou zvědavostí i nadějemi. Trojice odrostlejších dětí Mikoláš, Markéta a Vilém vykukují s očima navrch hlavy z pod plachty vozu a dychtivě pozorují nádherné a monumentální stavby, kolem kterých projíždějí. Poměrně slunný den poskytuje opravdu báječnou podívanou, zvláště když nic tak nádherného a obrovského doposud nikdy nespatřili.

Kolona směřuje nejprve k domu markýze de Cavarlene, do něhož vstoupí nejprve markýz de Almare sám, aby se přesvědčil o prázdnosti sídla a připravil půdu pro nakvartýrování značného počtu cizinců. Služebnictvo dobře zná švagra jejich pána, ostatně prostředky zanechané pánem domu se téměř vyčerpaly, jen díky správci Burdainovi mají všeho dostatek. S úklony vítají bratra své paní, bez reptání přijímají jeho rozhodnutí o nových obyvatelích, ač na ně hledí s velkou nedůvěrou. Teprve nedávno je k jejich velké radosti opustila hraběnka de Besiere, která se k nich chovala značně neurvale. Co přinese domácnosti německá šlechtična společně s mnoha zbědovanými dětmi?

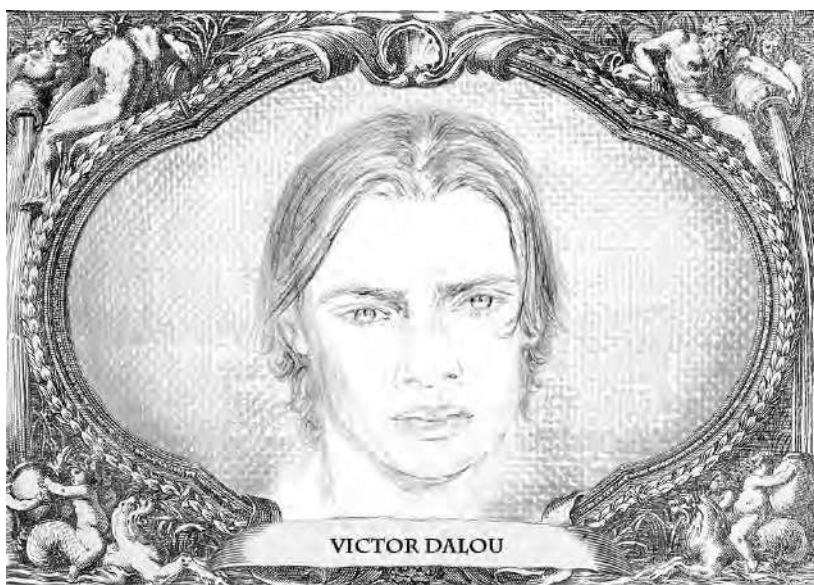
Markýz slíbí hned druhého dne přijít i se správcem Burdainem, který zajistí všechno potřebné a samozřejmě dodá peníze. Bude nutné nakoupit nejen potraviny, ale doplnit i zásoby dřeva, topit se bude ve více místnostech, rovněž musí zajistit vybavení pro urozenou dámu i její služebnictvo. Spolu s nimi zůstanou i doktor Chapon, kapitán de Barellia a dva vojáci, kteří v nejbližší době zajistí službu ochránců, ale i kočích. Pokud by se komtesa rozhodla využít svého kočáru, nyní schovaného v domě. Povozy zůstanou na nádvoří

Hrabě de Godille doprovodí svou milenkou až do prostor, jenž služebnictvo navrhlo za její ložnici. Nikoli však za účelem milostných hrátek, k nim po náročné cestě není právě nálada. Ale svůj brzký odchod zpříjemní své snoubence slibem zítřejší návštěvy v odpoledních hodinách. Rozloučí se dlouhým polibkem, jejich vzrušení není zapříčiněno jen vzájemnou tělesnou přitažlivostí, ale i novými nadějemi, které málem ztratili v loveckém záměčku před třemi týdny.

Po opuštění domu markýze de Cavarlene se cesty obou šlechticů rozdělí. Pierre v doprovodu kapitána Alfreda Rotha, Švýcara Martina Petriho, osmi vojáků a svého kočáru s dvěma zraněnými sloužícími, zamíří ke svému paláci, naopak hrabě de Godille s Quidem naskočí na koně. Za nimi se rozjede druhý kočár, v jehož útrobách se veze stále kulhající Victor Dalou a který z pozice vozky řídí Geofri de Tabatiere. Oběma se dostane na krátký čas ubytování v domě jejich velitele, poté mají slib delší dovolené, aby se mohli dát do pořádku. Co se týká financí, vždy štědrý markýz de Almare slíbí poslat druhého dne správce Burdaina do domu hraběte, aby mu uhradil vynaložené prostředky, poskytl mu peníze pro rodiny padlých gardistů a odměnu pro jejich přeživší zraněné kolegy. Rovněž tak drobnou částku obdrží rodina sluhy Emile Foudrase.

„Hlavně, že jste v pořádku, vy i pan markýz. A samozřejmě paní komtesa,“ dodá rychle mladík, aby se snad nedotkl citů svého pána.

„Choval ses velmi dobře, určitě ti dám malou odměnu,“ projeví pan de Godille velkorysost, což není až tak těžké, když mu zítra přinese peníze pan Burdain.

v loveckém záměčku komtesy von Hameschäler s jejíma komornýma. Marie vypadá vcelku klidně, ale nevím, nevím, zdání někdy klame. Doporučuji ti nechodit do kuchyně, má tam po ruce dost nástrojů ...“

„Pane hrabě, mohu promluvit?“ zeptá se nesměle Dujardin, projíždějící krokem stále ještě živými ulicemi Paříže, ač se s ubývajícím světlem začíná projevovat vzrůstající zima, ještě mnoho obyvatel korzuje po ulicích či se pohybuje v nosítkách či ve svých kočárech.

„Mluv, Quido.“

„Pane hrabě, už jsem ani nevěřil, že ještě uvidím Paříž.“

„Ani já ne, musím se přiznat, ale jen chvíli. Dali jsme jim pořádně zabrat, těm darebákům a zrádcům. Dostali co proto. Škoda jen, že jsem si to nemohl vyřídit osobně s kapitánem de Eschemy, prchnul jak malej kluk.“

„Pane hrabě, mohu o něco požádat?“

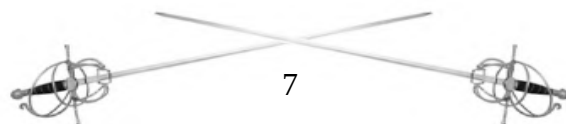
„Požádat? Co bys chtěl? Odměnu jsem ti slíbil.“

„Pane hrabě,“ nedokáže zastřít rozpaky sluha, sedící v sedle koně na úrovni svého pána, klopí zrak a v obličeji lehce zrudne, „Pane hrabě, jde mi o Marii,“ vyhrkne nakonec.

„Tak o Marii!“ zasměje se upřímně šlechtic, začíná chápat odkud vítr fouká, „Už sis na ní zase vzpomněl?“

„Pane hrabě!“

„Chudák Marie. Kdyby se tak dozvěděla, co jste s Augustem vyváděli! Cestou do Rottweilu, potom

„Pane hrabě!“

„Přežít všechny útrapy v Německu a skončit ubitej nějakým kastrolem nebo válečkem ...“ trápí dál svého sluhu jeho pán.

„Pane hrabě, chtěl jsem poprosit ... prosím, neřeknete jí nic?“

„Já? Quido, má snad pán domu chodit žalovat na svého sluhu jeho milence? Fuj, jaký myšlenky tě napadaj.“

„Děkuji, pane hrabě.“

„Děkovat nemusíš, já na tebe Marii nic neprozradím, ale stejně máš velkej problém,“ pokračuje Armand v rozverném tónu, „Není jednoduchý lhát zkušený ženský. Marie je proti tobě vo čtyři roky starší, má tě jistě prokouknutýho. Nedej Bože, aby nás navštívila komtesa v doprovodu svejch komornejch. Pak teprve budeš mít co vysvětlovat. Nezávidím ti.“

„Pane hrabě, co mám dělat?“ zvedne zoufale zrak hoch.

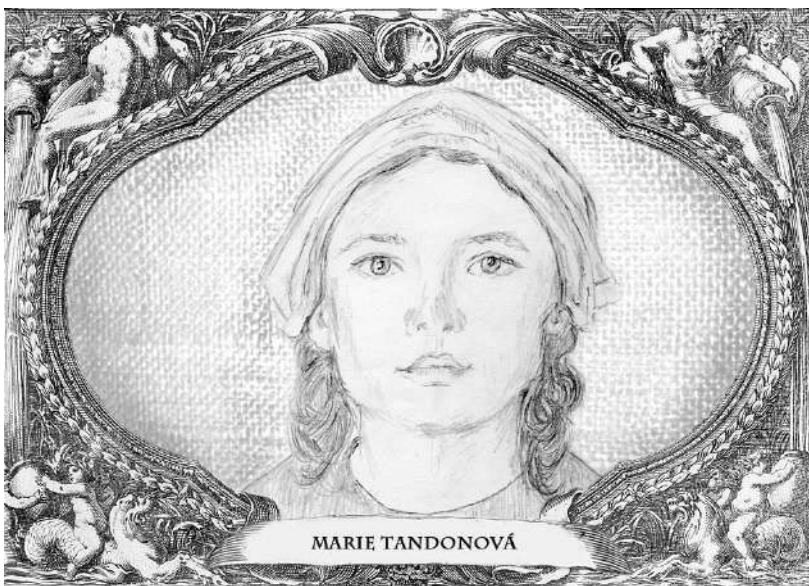
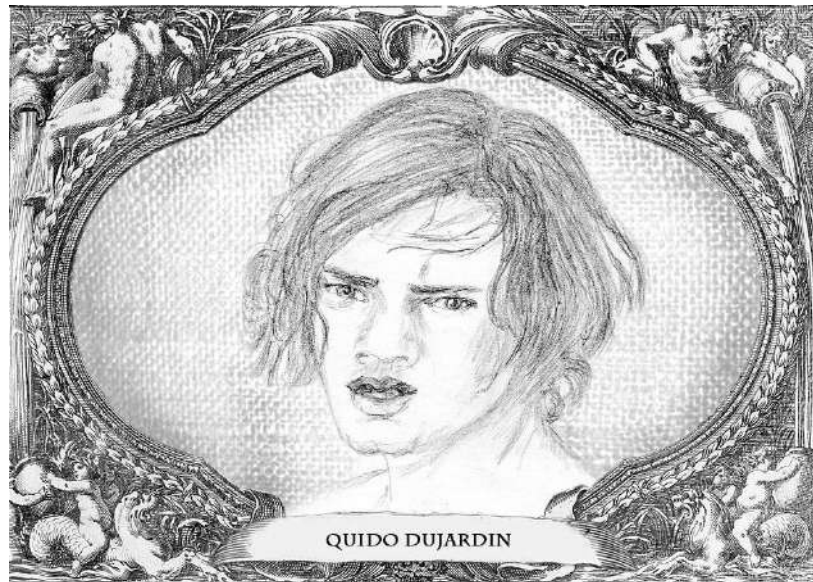
„Co já vím?“

„Pane hrabě, jste zkušený muž ... máte mnoho zkušeností se ženama Co mám dělat?“

„Chceš radu?“

„Ano, pane hrabě. Prosím.“

„Nevím jak lhát kuchařce,“ baví se dál velmi dobře pan de Godille, pohybují se krokem, při tlachání jim cesta lépe ubíhá, „Jedno ti ale řeknu! Jestli se budeš tvářit takhle provinile, tak ani nemusíš nic říkat a vona pochopí všechno sama!“

„Pane hrabě, je nevím, jestli dokážu Marii lhát!“

„Pak máš velkej problém. Ale pokud tě Marie neutluče paličkou a jen tě nechá bejt, máš náhradu, která bydlí nedaleko.“

„Já mám ale Marii rád.“

„Tak se snaž, ať na tobě nic nepozná. Seš po dlouhý cestě unavenej, byl jsi vážně nemocnej, málem si umřel. Málem tě zabili. Zahraj jí na city a hlavně neděj a neříkej nic, z čeho by poznala tvoji nejistotu,“ radí starší z mužů mladšímu.

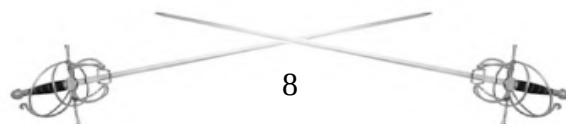
„Snad se mi podaří ...“

„Quido, až se Marie dozví, co se stalo, bude štěstím bez sebe, že ses vrátil.“

Pokud si teda sama nenašla někoho jinýho.“

„Někoho jinýho?“

„A proč ne? Máš snad nárok na nevěru jen ty? V domě zůstalo dost mužů, v Paříži je jich ještě víc.“

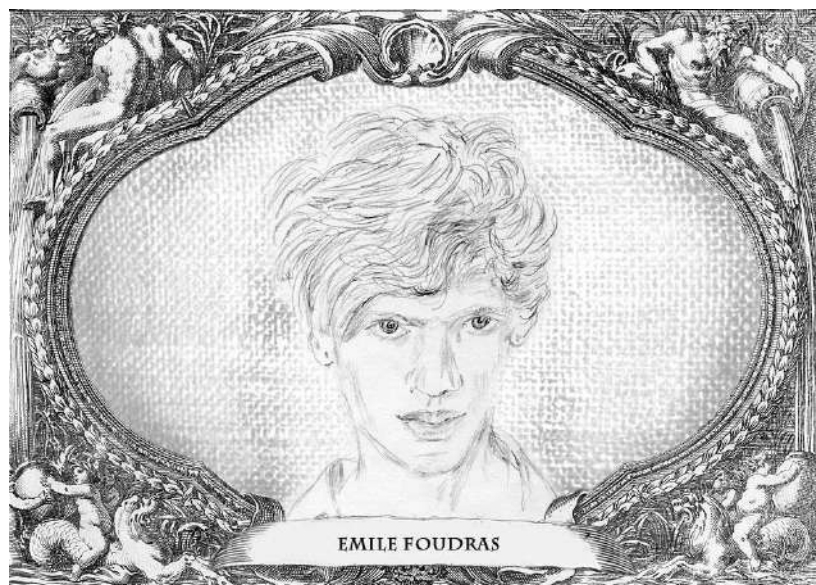

„Vy myslíte ...“

„Quido, já nic nemyslím. A už vůbec se nemám chuť zabývat milostnejma pletkama svezích sloužících. Mám svezích starostí víc než dost. Už vidím Jeana, jak bude rvát, až se dozví vo smrti bratra. Asi bude smutnej i Maurice, Emile byl jeho bratranec nebo tak nějak. Mám i jiný starosti, jak jistě víš.“

„Vím, pane hrabě. Omlouvám se za svoji opovážlivost.“

„Quido, zatím si vedeš moc dobře,“ podívá se zpřímá na svého sluhu šlechtic, „Nezkaž si všechno, co se ti povedlo. Nezapomínej, kdo si, odkud si a co je tvoje povinnost. Pak se ti bude dařit u mě dobře. Rozumíš mi?“

„Pane hrabě, moc nerozumím. Udělal jsem snad něco špatně?“ zvedne svůj zrak hoch, poslední slova svého pána vůbec nepochopil. Neuvědomuje si žádnou chybu, za kterou by měl být peskován.

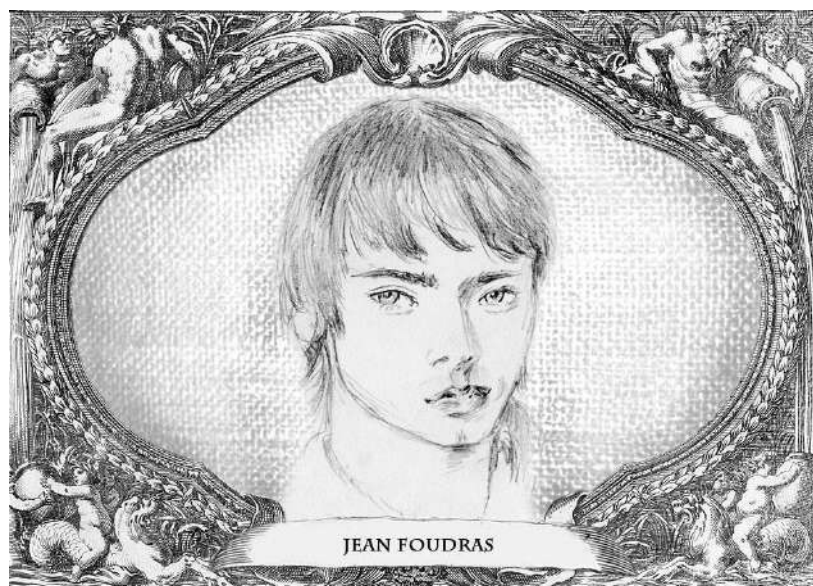
„Neudělal si špatně nic. Vlastně jsi udělal moc dobrých věcí. Můžeš se pochlubit svou výpravou pro kapitána de Barellia, můžeš vyprávět, jak si mě doprovázel na nebezpečnou schůzku

s kapitánem de Eschemy. Můžeš si užít zasloužený slávy za svoje jednání, ale nezvedej moc nos nahoru. Chápeš? Chci jen říct, aby ti úspěchy nestoupily do hlavy. Nebylo by divu, je ti teprve patnáct, dost si nám pomoh v boji s nepřítelem, už musíš řešit problém se dvěma milenkama, uznávám jejich kvalitu. Podařilo se ti přivést pomoc. Moc dobrá práce. Na svůj věk si toho dokázal až dost. Tak zůstaň dál takovej, jako si, chápeš?“ vysvětluje své obavy Armand.

„Pane hrabě, já přece vím, kam patřím. Měl jsem hodně štěstí ... mohl jsem už taky bejt dávno mrtvej ...“

„Správně. Nezapomínej na pokoru ... konečně doma!“ zaraduje se šlechtic, kopyta jejich koní právě dopadají na ulici, v níž se nachází jejich sídlo. Za krátkou dobu už klepe Quido na dveře.

Není třeba dodávat, jaký poprask návrat pána do jeho domu vyvolá. Od počáteční radosti, přes rozpačité pohledy po vstupu dvou zraněných gardistů, až k zoufalému hledání svého bratra Jeanem. Hrabě nemíní nic vysvětlovat, všechny odkáže na Quida, jehož tak dostane do obrovských rozpaků, neboť se k němu stácejí pohledy všech přítomných, při setkání s pohledem Foudrase rychle sklopí zrak.

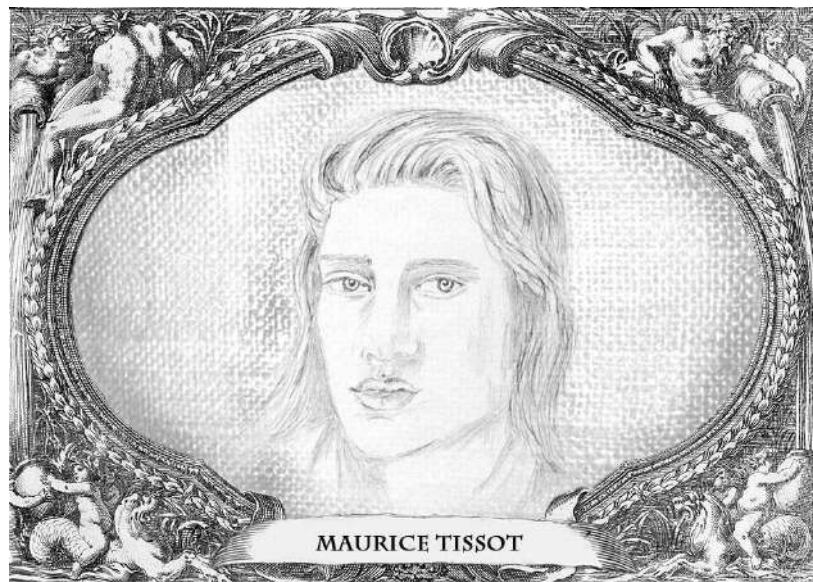

Naopak šlechtic vyzve svého tajemníka, aby ho následoval. Ten se zachmuřeným obličejem rozkaz splní, po počáteční radosti jeho výraz dozrává výrazné změny. Posadí se spolu v salóнку, hrabě požádá o víno a bez okolků začne vyprávět. Velmi stručně vylíčí patálie, kterými prošli v Německu,

zmíní se o náhodné smrti Emila, o seznámení se s komtesou i o následném obléhání usedlosti, přičemž pochválí Quida. S jistým váháním zmíní i svůj slib daný komtese, což vyvolá obrovské překvapení ve tváři jeho tajemníka, ač se ten snaží nedat najevo svoje pocity, nezdaří se mu zachovat lhostejný výraz. Vzápětí je zavázán přísným slibem mlčenlivosti.

Následně je vyzván k podání hlášení on. Nemá naštěstí moc co vyprávět, občas se setkal s panem Daudetem, ale žádné znepokojivé informace neobdržel. Naopak velmi intenzivně se rozvíjí jejich společnost, sešel se při té příležitosti několikrát s panem Malletem, Montevidem i Gauvionem, naopak radní byl pozván k tajnému jednání s Mazarinem. Co se týká zdejší domácnosti, vše běží jak má. Ohledně panství v Anjou má potěšitelné informace, práce na hrubé stavbě nové lodi stačili dělníci dokončit podle předpokladů. Na jaře ale budou potřebovat ještě zbylé peníze, které umožní dokončit vše podle předem domluvených plánů.

„Mohu ještě, pane hrabě, pár osobních poznámek?“ zeptá se s jistými rozpaky Tissot.

„Vosobních? Stalo se něco?“

„Ano, pane hrabě. Tedy z mého pohledu moc významná událost. Asi před měsícem se mi narodil syn Maurice ... máte asi dost jiných starostí ... nechci obtěžovat ...“

„Maurici, tak ty seš táta?“ zasměje se pan de Godille.

„Ano, pane hrabě. Syn i matka jsou zdraví, což mě naplňuje štěstím, neustále se modlím k Bohu za dar, který mi poskytl. A taky za jejich zdraví. Jsem hrozně pyšnej a šťastnej ... promiňte, pane hrabě, nechal jsem se unést.“

„Netřeba se vmlouvat, Maurici,“ překvapí správce jeho pán vstřícností, „určitě mi budeš muset ukázat svého kluka i jeho matku. Aspoň někdo je šťastnej.“

„Pan hrabě snad má velké starosti? Myslel jsem ... vzhledem ke slečně komtese ... jak jste ráčil naznačit,“ pozvedne s rozpaky zrak tajemník.

„Maurici, seš moje pravá ruka, proto jsem ti vo všem řekl. Náš vztah není tak jednoduchý, nemůžu si ji jen tak vzít. Mám jistý postavení, vona patří k nějaký rodině ve své zemi ... můžou nastat problémy. Ale znáš vždycky všechna moje tajemství a určitě i teď využiju tvech služeb, proto jsem ti vo všem řekl. Quidovi, kterej něco tuší, jsem zakázal vo komtese mluvit, pan markýz de Almare bude jistě taktní.“

„Určitě, pane hrabě, nechtěl jsem vyzvídat.“

„Komtesa je moc hezká a urozená šlechtična, taky by mi mohla porodit následovníka rodu, abych nezaostával za svým tajemníkem a správcem.“

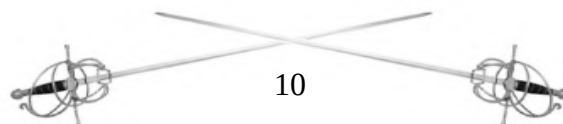
„Omlouvám se, pane hrabě,“ sklopí s rozpaky zrak Tissot.

„Vomlouváš se?“ rozesměje se pán domu, „Za co? Žes zasil první a teď sklídl plody? Mám radost, Maurici, teď určitě budeš ještě víc pracovat pro naši společnou věc.“

„Slibuji, pane hrabě. Když však už mluvím o dětech ... mám ještě jednu radostnou novinu.“

„Další dítě? Komu ...“

„Před pár dní dostal oznámení o narození vnučky Gabriely pan Coiffier. I ona je v pořádku, stejně jako její matka.“

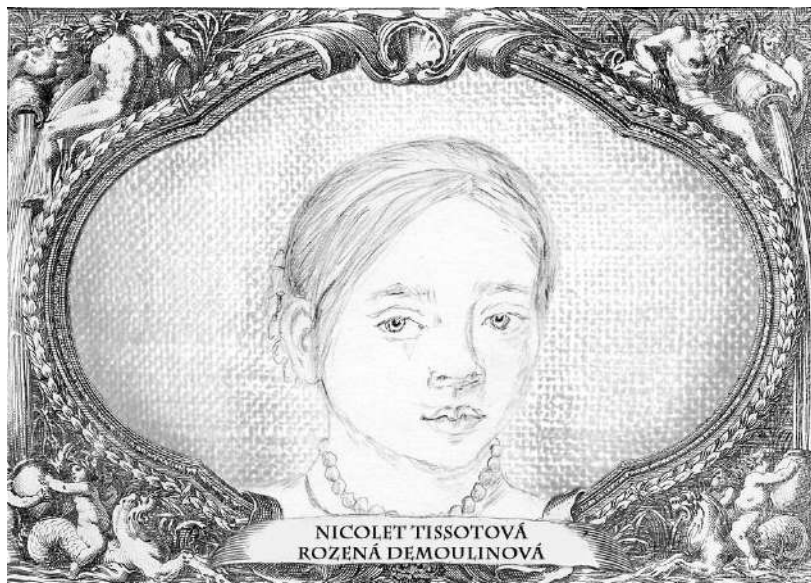

„Takže i baron de Taille je šťastným otcem? Ale říkáš dostal oznámení, voni se nevrátili na zimu do Paříže? Zůstali v Anjou?“

„Ano, pane hrabě, nechtěli riskovat, vzhledem k pokročilému těhotenství ... asi zůstanou i přes zimu na svém zámku. Ale hned vyslali posla za dědečkem. Pan Coiffier měl obrovskou radost, uspořádal v domě svého zetě velkou hostinu, na oslavu své vnučky. Také jsem se zúčastnil, stejně jako mnoho významných lidí z Paříže, především důležití obchodníci, ale také úředníci, soudci, členové parlamentu.“

„Samý příznivý zprávy ...“

„Ano,“ posmutněl náhle Tissot, „Bohužel ale Bůh životy nejen dává, ale taky bere. Chudák můj příbuznej Emile ... netrpěl alespoň?“

„Ne, byl vlastně skoro hned mrtvej. Nešťastná náhoda, zbloudilá kulka, která vletla do kočáru, kde se schovával. To Auguste a Quido měli víc štěstí.“

„Auguste a Quido?“

„Vlastně v jednu chvíli jsme nevěděli, jestli taky neumřou,“ odvětil Armand a v dobré náladě nad předchozími zprávami tentokrát podrobněji vypráví o své anabázi v nepřátelské a zdivočelé zemi. Až teď si Tissot uvědomí, jak blízko smrti se všichni nacházeli, zřetelně pobledne.

„Tak pan markýz byl dvakrát raněn ... a Auguste málem umřel ... už jsou mimo nebezpečí?“ ptá se sloužící s napětím v očích.

„Ano, tvůj kamarád i tvůj velkej mecenáš ... no, jen se hned nečerti, snad si můžu trochu rejpnout ... voba jsou v pořádku. Naštěstí. Když už vo panu markýzi mluvíme, zachoval se jako vždycky velmi velkoryse. Zítra nás navštíví pan Vincent, pan markýz se rozhodl odškodnit všechny, který utrpěli újmu a ztrátu. Spolu se domluvíme, kolik kdo dostane, ty pak zařídíš všechno potřebný. Pana de Tabatiere, Victora a Quida vodměním sám, ale domluvíš se s panem de Tabatiere a případně něco vodneseš rodinám třech zabitejch gardistů. Hlavně pana Rolanda je mi líto. Něco sme spolu prožili, dalo se na něj spolehnout.“

„Tolik mrtvých, pane hrabě. Díky Bohu, že vás a pana markýze ušetřil. Všechno pochopitelně zařídím.“

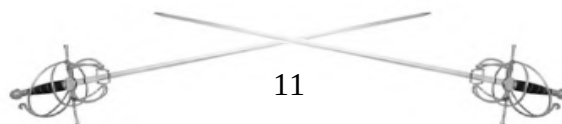
„Dám ti i menší vodškodný pro rodinu Emila, vlastně jeho matka je tvoje teta, pokud se nemejlím.“

„Ano, jak říkáte. Budou asi moc truchlit. Vlastně za všechno můžu já, přimlouval jsem se, abyste Emila vzal s sebou ...“

„Nikdo za nic nemůže, šlo vo boží vůli. Ted' bych si dal ale něco k jídlu ...“

„Promiňte, pane hrabě ... po takový cestě ... já tady mluvím a mluvím a nenechal jsem nic připravit. Hned všechno napravím!“

„Počkej ještě!“ zadrží svého tajemníka šlechtic, „Postarej se vo ubytování a jídlo pro pana de Tabatiere a Victora. Pak připrav večeři pro nás dva, máme si ještě hodně co říct, chci vědět všechno vo našich obchodech. Ale než půjdeš do kuchyně, tak napřed navštívíme tvou manželku, abych ji mohl pogratulovat.“

„S radostí, pane hrabě,“ nedokáže skrýt potěšení Tissot, s neobyčejnou hrdostí vede svého pána do svých komnat, kde se nachází prvorodička i se svým potomkem. Stejně pyšná na své dítě jako otec a stejně mile překvapená z projeveného zájmu pána domu.

NÁHRADA ZA UTRPENÍ

Hrabě de Godille se skutečně vyspí do růžova, po dlouhých měsících se ocitl ve své posteli, obklopen svými lidmi, bez jakéhokoli náznaku nebezpečí, v klasickém teple domova. Nikdo se ho neodvážil budit, vlastně proč také, teprve kolem půl desáté dopoledne si zavolá na své služebnictvo.

Během krátké chvíle se objeví Dujardin, sice perfektně upravený, ale zřetelně nevyspalý a s kruhy pod očima. S hlubokou úklonou pozdraví svého pána a táže se po službách, jež může poskytnout.

„Bouřlivá noc?“ zívne šlechtic, tentokrát nijak nezávidí, je vděčný za pohodlný a dlouhý odpočinek.

„Tak trochu,“ sklopí provinile oči mladík, pak však pokračuje, „Musel jsem dlouho všem vyprávět o všem, co jsme zažili. Taky jsem utěšoval Jeana, zavřel se ve své komůrce a hrozně plakal. Všichni se moc ptali ... nic o vaší náklonnosti ke komtese jsem však neprozradil!“ dodá rychle.

„Tos udělal dobře,“ pokývá hlavou Armand, „Co Marie, nepodřek ses?“

„Ne, pane hrabě,“ zrudne hoch a rychle se rozhlédne, ještě aby tak slova pána někdo slyšel a něco jeho milé naznačil.

„Nikdo tady není,“ rozesměje se šlechtic a poté začne udílet své příkazy.

Následně Dujardin pomůže hraběti s holením a oblékáním, což jim zabere téměř tři čtvrtě hodiny, následuje v salónu bohatá snídaně, již pozře pán domu o samotě, obsluhován kuchařkou Marií a jejím milencem Quidem. Jejich zamilované pohledy se nedají nepostřehnout, ale pán má dobrou náladu a tak se nad jejich roztržitým jednáním nepozastaví. Kolem jedenácté hodině je ohlášen správce paláce Almare pan Burdain.

Mužiček vstoupí s velkými úklonami do salónu, kde na něho již čeká zdejší pán, sedící rozvalený v křesle. Zůstanou o samotě, není třeba, aby kdokoli věděl o výšce částky, kterou mu posílá jeho přítel. Určitě z ní část zase ušetří a uschová do svých tajných zásob ve své skrýši.

Burdain vyřídí pozdravy od svého pána, potom vytáhne tři objemné sáčky s penězi. Nedá na sobě nic znát, nicméně na štedrost markýze pohlíží jako správný hospodář se svraštělým čelem. Mladý pán si neuvědomuje cenu peněz, ač mu jich jeho matka nashromáždila více než dost, ale museli již několikrát prodat cennost, aby si zajistili hotovost. Nedovolí si však ani náznakem tváře dát najevo, co si myslí o neustálém přesunu peněz z paláce Almare na zdejší adresu.

„Pan markýz mi přikázal, pane hrabě, abych vám předal deset tisíc liber, ve dvou váčcích jsou louisdory, v dalším dvoulouisdory, všechny téměř nové,“ konstatuje prostě a sklopí hlavu, mrkání by mohlo prozradit určitou nervozitu. Tak obrovské odškodnění určitě neodpovídá zvyklostem, platby za předchozí služby či náklady na špehy určitě byly také nadsazené. Na druhé straně mužiček nezapomíná,

kdo s taseným mečem bránil život jeho sestry a jejích dětí. Dostává se tak do rozporuplné pozice, peníze hraběti přeje, ale jako hospodář musí mít výhrady k vydržování přítele jeho pána. Neboť jinak množství peněz mu doposud poskytnutých nemůže nazvat. A to ještě další částky putují ze zámku Almare od správce Ronsarda ke správci panství Godille panu Brizeuxovi, o čemž nesmí nikdo panu hraběti nic říci. On však, jakožto vrchní hospodář markýze, je do transakcí zasvěcen.

„Vyřídte mé poděkování panu markýzi, pane správce,“ řekne šlechtic, snažíc se nedat najevo radost nad vyřčenou sumou. V duchu už začíná počítat, co mu může zbýt po nutných výdajích.

„Pane hrabě,“ pokračuje malý muž, „pan markýz mě pověřil, abych si vyslechl vaše návrhy na možné zapojení mého pána do jistých obchodních záležitostí.“

„Pověřil vás?“ zaráduje se Armand podruhé, „Co víte o celé věci?“

„Mnoho ne, pane hrabě. Jak jsem pochopil, vy, pan Coiffier a pan Juan máte jisté obchody. Něco o nich vím, protože jak zde v Paříži, tak na panství v Anjou od pana Juana odebíráme některé komodity. Ale jde prý o další obchodní aktivity.“

„Máte pravdu,“ pokývá hlavou Armand, „Prosím, posad'te se,“ změní strohost a nabídne křeslo u stolku, které správce po malém váhání přijme, jeho nervozita se zase zvyšuje, „Jde o velmi delikátní záležitost, protože zákon cti mně i panu markýzi podobné věci nedovoluje. Nicméně je nutný se starat o příjmy, jak jistě uznáte.“

„Naprosto souhlasím, pane hrabě. Je nutné doplňovat své zdroje, příjmy pana markýze nejsou malé, má k dispozici i majetek nashromážděný jeho matkou. Ale od jejího prvního vyhnání do Londýna se majetek pouze ztenčuje. Je ho stále dost, ale není nekonečný.“

„Pane Vincente, považuji vás za velmi schopného muže, co se týká správy majetku. Já sám se zabývám spíše zajišťováním různých přímlov, vytvářením známostí. Budu k vám ale upřímný,“ řekne po jistém váhání a velmi stručně popíše svému hostu záměry, naznačené na poslední schůzce jejich společnosti před odjezdem do Německa, včetně úlohy tajemníka Tissota. Velmi okrajově naznačí domluvu s kardinálem Mazarinem.

Jeho slova učiní na správce dojem, což může hostitel poznat podle zrychleného mrkání jeho očí.

„Pane Vincente,“ dokončí šlechtic své vyprávění, „projednejte prosím vše další s Maurice, kterej vám líp než já vysvětlí podrobnosti. Co se týká právě donesených peněz, zůstane jejich výše mezi námi,“ dodá a významně pohlédne na kurýra, který horlivě přikyvuje, naprosto přesně pochopí, oč domácímu pánovi jde. Rozdělí na odškodnění jen část, vše zbylé, a že určitě zbude dost, skončí v jeho kapse pro osobní potřebu.

„Jak si přejete, pane hrabě. Požádám pana Maurice o schůzku,“ odvěti pokorně.

„Nebude třeba, můžete jednat tady. Odnesu si peníze, vás tady nechám. Mám ale ještě dotaz, už jste se stavoval v domě sestry pana markýze?“

„Ano, pane hrabě. Vzal jsem s sebou několik služebníků z paláce, podle pokynů paní komtesy doplní všechny zásoby, donesou i potřebné oblečení a potřeby pro paní komtesu a její služebnictvo.“

„Všechno je teda v pořádku?“

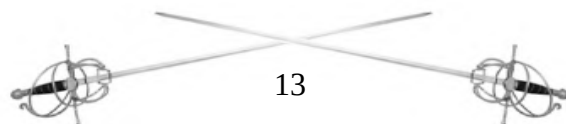
„Samozřejmě, pane hrabě, pan markýz mi přikázal, abych věnoval této záležitosti maximální pozornost. Nevím, jak se noví obyvatelé domu cítí, tvářili se ale spokojeně. Jsou však dost zbědovaní, s výjimkou paní komtesy, samozřejmě,“ dodá Burdain rychle, aby se snad nedotkl urozené dámy.

„Pane Vincente, půjčím si váš vak, pak zavoláme Maurice a vy si s ním promluvíte. Mám v něho naprostou důvěru. Poslední dotaz, pan markýz odešel do Louvre?“

„Odešel do Palais-Royal, kam se Její Veličenstvo koncem října i s celým dvorem přestěhovalo,“ upřesní správce, „Mám něco vyřídit?“

„Ne, pan markýz mi jistě dá vědět, jak pochodil nebo co se dozvěděl,“ zavrtí hlavou pan de Godille, povstane, nastrká pytlíky s penězi do vaku.

Burdain, který vyskočí jak vystřelený pérkem, zůstane stát a očekává příchod Tissota, který vpluje do místnosti hned po zavolání od svého pána. Ten sám odkráčí do své ložnice, nechávající oba správce, aby mohli rokovat o finančních záležitostech.

Šlechtic se posadí na doposud neustlanou postel, skoro s rozkoší vytáhne váčky, do jednoho z nich hrábne a nechá mince proudit mezi prsty. Jak lahodný pocit a zvuk, na tváři se mu rozhostí blažený výraz, který však vzápětí zmizí, při nutnosti rozhodnout, kolik komu vyplatit. Musí moc dobře zvažovat, co komu dá, není třeba přehnaně plýtvat. V každém případě okamžitě uschová do skřípy dva váčky s louisdory, jeden ponechá na lůžku. Má čas vše zvážit, než dá rozkazy svému tajemníkovi.

Burdain opustí dům krátce před dvanáctou, po více než půlhodinovém rozhovoru s Tissotem odchází velmi nervózní. Vyzná se velmi dobře v otázkách obchodu a finančnictví a velkolepé plány, které mu mladík naznačil, ho velmi nadchly i rozrušily. Uvědomuje si možná rizika, ale také šanci na přísun značné finanční injekce do jejich rozpočtu v budoucnu. Pan markýz má nyní daleko lepší postavení než jeho matka za předchozího prvního ministra a byla by obrovská škoda ho nevyužít. Po hříchu právě jeho pán moc na finance nemyslí, naopak, pan hrabě se zdá být nejen hrabivý, ale také prozíravý. Jak pochopil, již došlo k domluvě s prvním ministrem, který, jak se zdá, by si taky pro pětník nechal koleno vrtat. Spojení s bohatým a velmi schopným obchodníkem Malletem se jeví rovněž skvělým tahem. Tissot ho ke všemu mile překvapil svým přehledem.

Zvony odbíjejí právě poledne, když v salóнку v křesle vystřídá jeden správce druhého, na straně protilehlé se opět rozvalí pán domu. Poptá se na právě skončený rozhovor, který jeho tajemník kvituje velmi dobře.

„Pan Vincent je velice schopný muž, co se týká obchodů, peněžnictví, přehledu,“ konstatuje tajemník, „Zapojení prostředků pana markýze do našich záměrů jim může dát jiný rozměr. Pane hrabě, při té příležitosti, musím vám něco sdělit. S panem Coiffierem jsem probíral jeho schůzku s panem kardinálem Mazarinem, ohledně možnosti podílet se na vojenských zakázkách. Vše má ale jistý háček.“

„Háček?“

„Velitelé armád jsou velmi ješitní a nedůtkliví na své pravomoce, pravděpodobně mají vlastní zájmy, když si vybírají dodavatele. Mnohé záleží na jejich podřízených, něco asi ovlivňují sami. Naskytá se možnost dodávek pro armádu, které velí vévoda d'Enghien. Mazarin je pro, ale je nutné získat požehnání vévody d'Enghien či jeho rodu. Vzhledem k příbuznosti pana markýze s nimi a vaším dobrým vztahům s panem vévodou ...“

„Už tuším, odkud vítr fouká,“ přikývne pan de Godille.

„Mladý pan vévoda jistě bude v novém roce pokračovat ve válečných taženích. Armáda se musí zásobovat, ačkoli se nachází dost daleko. Ale jak jsem pochopil, přes pana Juana a Coiffiera můžeme dosáhnout až tam. Bude však záležet na souhlasu či podpoře našich nabídek právě vévodou d'Enghien. Samozřejmě škodný nebude ani on, ani pan Mazarin.“

„Aby taky něco zbylo na nás, když se přiživí kde kdo.“

„Vše se musí zakalkulovat do nákladů,“ usměje se Tissot, „Ale platit je bude královská pokladna, prostě se část peněz připočte na potřebné provize pro každého ... určitě zkrátka nepřijdou ani hlavní zásobovači. Náš zisk ale také nebude malý, válka hned tak neskončí a budou třeba další a další dodávky.“

„Promluvím s panem markýzem, snad nalezneme cestičku, jak podpořit zájem o naše návrhy.“

„Přesně o to jsme chtěli Vaši Excelenci s panem Coiffierem požádat. Jinak jsme se již domluvili na dodávkách pro královský dvůr. Pane hrabě, začíná se dařit,“ dodá radostně mladík.

„Tak snad někdy uvidím i nějaký grošík ve svém měsci,“ neodpustí si štiplavou poznámku šlechtic, pak však změni téma, „Maurici, pan markýz poskytl prostředky na odškodnění zraněných a mrtvých během jeho výpravy do Němec. Musím se s tebou domluvit na rozumné ceně.“

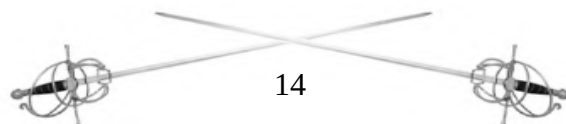
„Já mám navrhnout výši odškodného?“ vyděsí se Tissot, chápající, o jak obtížný úkol byl právě požádán, znajíc lakotu svého pána. Jak přidělit rozumné částky a přitom ho nerozzlobit?

„Maurici, hodlám dát menší odškodný rodině tvé tety za smrt Emila, potom zraněným panu de Tabatiere a Victorovi. Rovněž tak pro rodiny dalších tří gardistů. Něco málo také dám Quidovi.“

„Kolik nám pan markýz poslal?“

„Dost. Co navrhuješ?“

„Pane hrabě, nemám představu ...“, kroutí se tajemník.

„K čertu s tebou, Maurici,“ zvolá rozhořčeně šlechtic, „Tak já něco navrhnu. Každýmu dáme tři sta liber, což je snad dostatečná částka, ne?“

„Jak se to vezme,“ pokrčí rameny mladík.

„Zdá se ti to málo?“

„Pane hrabě, dva z gardistů nemají rodiny, takže není třeba nic dávat, ptal jsem se pana de Tabatiere. Třetímu bych naopak dal pět set. Co se týká obou zraněných, souhlasím s vámi, možná bychom jim ale mohli také přidat dvě stě liber. Pro rodinu Emila ... jsou mí příbuzní, tady rozhodněte vy. Ztrátu syna jim sice peníze nenahradí, ale každá pomoc se jim hodí ...“

„Podle tvýho by nás stáli gardisti patnáct set liber,“ počítá nahlas spořivý šlechtic, „Kdybysme dali i tvému strýci pět set liber, rozdělíme celkem dva tisíce liber. Souhlasíš?“

„Ano, pane hrabě.“

„Výborně, jsme domluvený. Dám ti peníze. Dám ti celkem dva tisíce pět set liber, zbytek máš na domácnost. Nebylo třeba doufám sahat do tajnejch zásob,“ podívá se zkoumavě na svého správce pán.

„Nebylo, pane hrabě,“ zavrtí hlavou Tissot, aniž dodá, že část výdajů dal ze svých zdrojů. Ač věděl, kde hledat peníze, do tajné skrýše se neopovážil sáhnout.

„Počkej tady. A zavolej mi Quida ... když vo něm mluvím, necháš mu ušít dvoje nový šaty, který budou hodny mýho pážete. Bude mě doprovázet jako moje páže.“

„Quido? Ale on ...“

„Vím, není urozenýho původu ... mohl bych si pořídit urozenýho podkoního, asi by se mi hodil i ze společenskýho důvodu. Ale hradit nějakýho budižkničemu jen pro vozdobu ... mohli bysme tak trochu lhát ... kdo se bude pít ...“, podívá se trochu provinile na svého tajemníka jeho pán.

„Chcete snad z Quida ...“

„Jen na veřejnost ... syn pána z Dujardinu ... nikdo přece nebude nic zjišťovat. Quido vypadá moc dobře a je šikovnej. Už ho tak v Anjou titulovali, aniž by kdokoli něco poznal. Dostane potřebný školení a bude ... však mi rozumíš.“

„Vy rozkazujete, pane hrabě,“ pokrčí rameny Tissot, pak se však osmělí, „Já naprosto souhlasím, pokud nám taková malá lež nepřinese problémy. Ale pravda, kdo by se o nějakého mladíka zajímal. Za poslední roky se prodalo tolik úřadů, tolik titulů, že se v tom už nikdo nevyzná. Quida nikdo nezná, jen pan Achile a pár jeho kamarádů. Když z něj uděláte urozený páže, či svého podkoního ... určitě svoji roli zvládne, naučí se vystupovat, vypadá moc dobře. Ke všemu zastane svou funkci daleko lépe než nějaký urozenej synáček, namyšlenej a zhýčkanej, určitě taky línej.“

„Přesně vo to mi de,“ trochu zalže Armand, neb finanční náročnost urozeného páže či podkoního ho zajímá rovněž, „Ten nápad mi vlastně vnuknul pan markýz,“ přizná, „Při jeho schopnostech ... naznačil možnost obstarat Quidovi nějaký rodokmen.“

„Až takhle...“, zarazí se tajemník.

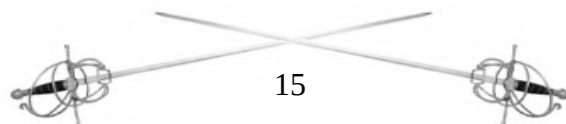
„Jen pro veřejnost. My dobře víme, kým Quido je. Děje se přece tolik podivnejch věcí, mohl bejt třeba něčí nemanželskej syn, nalezenec, který náhle našel rodinu ... ale dost už. Prostě Quidovi necháš ušít dva vobleky, který budou dobře reprezentovat můj dům. Postaráš se taky, aby dostal potřebný školení. Je mi jedno jak.“

Hrabě se zvedne, odejde do své ložnice, odpočítá dva tisíce pět set liber, dalších dvacet louisdorů strčí do malého váčku, padesát do druhého, zbytek peněz, celých šest tisíc osm set liber, spočine v jeho tajné skrýši. Dobrý výnos výpravy do Německa, spokojený výraz dokresluje jeho rozpoložení.

Po odchodu Tissota vstoupí do místnosti Quido. Hluboce se ukloní a očekává rozkazy, místo toho ho jeho pán informuje o svém záměru. Chlapec však nic nepochopí, dívá se dost vyděšeně.

„Poslouchej, před naším vodjezdem, na zámku Almare, si zastával roli pážete velmi dobře. Prostě budeš vystupovat na veřejnosti, jako bys byl z urozený krve. Maurice se postará, abys získal všechny instrukce, jak se má takovej podkoní nebo páže chovat. Ale Quido, jen pro veřejnost, chápeš? Jinak dobře víme, vodkud si a kdo si,“ upozorní tvrdě jeho pán.

„Co se pro mě změní?“ zeptá se nervózně hoch.

„Nic. Jen se na veřejnosti budeš chovat, jako bys byl z urozeného rodu. Snad nám na náš malej podvůdek nikdo nepřijde. Souhlasíš?“

„Pokud si tak pán přeje ...“

„Přeje. Dostaneš dvoje nový šaty, abys vypadal k světu.“

„Pane hrabě ... udělám co chcete ... ale co když někdo zjistí ...“

„Pak tě zavřou do vězení, asi tě zbičujou a nakonec pověsí,“ řekne vážným tónem pan de Godille, „Ale snad se neprozradíš. Budeš se muset snažit ... Quido, vypadáš strašně!“

„Pane hrabě, já bych radši zůstal vobyčejným sluhou!“

„Tím taky seš!“

„Ale i na veřejnosti ... pane hrabě, budu dělat, co chcete ...“

„Ničeho se neboj,“ rozesměje se Armand, „Pokud by někdo na náš malej podvůdek přišel, vostudu bych měl já. Ale to se nestane, když budeš svoji roli hrát dobře. Budeš Quido, mladší syn pána z Dujardinu, ještě vymyslíme, odkud to je.“

„Pane hrabě, co když někdo zjistí, že žádný pán z Dujardinu není?“

„Kdo by se tím zabýval,“ zasměje se pan de Godille, „Vždyť ty vlastně ani nejseš. Celou dobu si byl na ulici, neplatils daně, skrýval ses ve čtvrtích, kam slušní lidi nechoděj. Nikdo tě nemá nikde zaneseného. Prostě nejseš. Teď ses vobjevil a hotovo. Pan markýz mi slíbil pomoc a postará se, aby všechno papírově sedělo.“

„Nic se mi nestane?“

„Nic. Ale nikomu vo naší domluvě neříkej, myslím i komukoli ze služebnictva. Prostě seš můj vosobní sluha, kterej mě doprovází. Chápeš? Vůbec, nejlepší bude, když budeš pořád zticha a tak se nezapleteš do žádných problémů.“

„Ano, pane hrabě.“

„Quido, tady máš vodměnu za svý služby,“ předá chlapci menší váček s dvaceti louisdory, „Očekávám ale stejně dobrý služby jako doposud. Toť vše,“ dodá.

Mladík s váháním převezme peníze, s ještě větším se podívá na obsah a zbledne. Nikdy neměl tolik peněz, roztřesou se mu ruce.

„To je všechno moje?“ vyrazí ze sebe.

„Všechno. Taky dostaneš dvoje nový šaty, abys dobře vypadal, až mě budeš doprovázet.“

„Nový šaty? A tolik peněz ...“

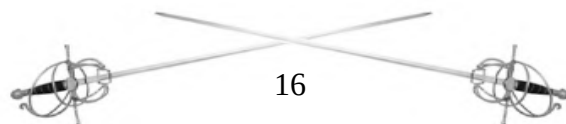
„Tak je rychle schovej, než si to rozmyslím,“ zasměje se šlechtic, pak však zvážní, „Moc si nám pomoh a tohle je tvoje vodměna. Můžeš třeba koupit malej dárek Marii. A taky Elke, vodpoledne půjdeme navštívit slečnu komtesu.“

„Elke?“ zděsí se Dujardin.

„Jasně. Bude mít radost. Jen si musíš dát pozor, aby Marie nic nepoznala,“ znovu se baví Armand trápením svého sluhy. Ocítá se ve skvělé náladě, peníze uložené v tajné skryši, dobré zprávy o zapojení pana Burdaina do jejich obchodních záměrů, za pár hodin uvidí i komtesu a dnes určitě nebude upejpavý. Štěstí se na něho znovu směje, svět mu přijde krásnější, starosti bezvýznamné.

STAROSTI QUIDA DUJARDINA

Kolem půl třetí odpoledne zastaví kočár hraběte de Godille, řízený Lucasem Lormainem, na nádvoří domu markýze de Cavarlene, vzápětí Quido přispěchá otevřít dvířka. Šlechtice polije horko, vzpomene si na manželku majitele nemovitosti, jak rychle ji nahradil jinou urozenou dámou, ona sama asi někde trpí pod hrůznými náladami parohatého a zneuctěného manžela. Ale nahradil ji ve svém srdci doopravdy? Nebo v něm zůstává Andrea ve skutečnosti stále hluboce uhnížděna a nový objev z Německa

Karoline je pokusem její stopy zahladit, zastřít? Zatváří se provinile. Vida. Mráček na jeho dobré náladě, ne mráček, ale pořádný mrak, uvědomí si.

Za pár minut je uveden do salóнку, kde mu vstříc vážným krokem a ve vší počestnosti vyjde v ústřety komtesa. Jejich hraný odstup však nevydrží dlouho. Služebnictvo je vyhnáno a oni se přesunou do přilehlé ložnice. Poprvé v Paříži spočinou na jedné posteli a užívají si bez obav z veřelců před branami.

Komorná Barbora taktně hlídkuje, aby snad panstvo někdo nevyrušil v jejich bohulibé činnosti, naopak Elke vyhledá v prostorách pro služebnictvo Dujardina. Ten neví kam s očima. Nechce se dívky dotknout, nemá ani možnost jí nic vysvětlit, pokud nechce použít třetí osoby, což považuje

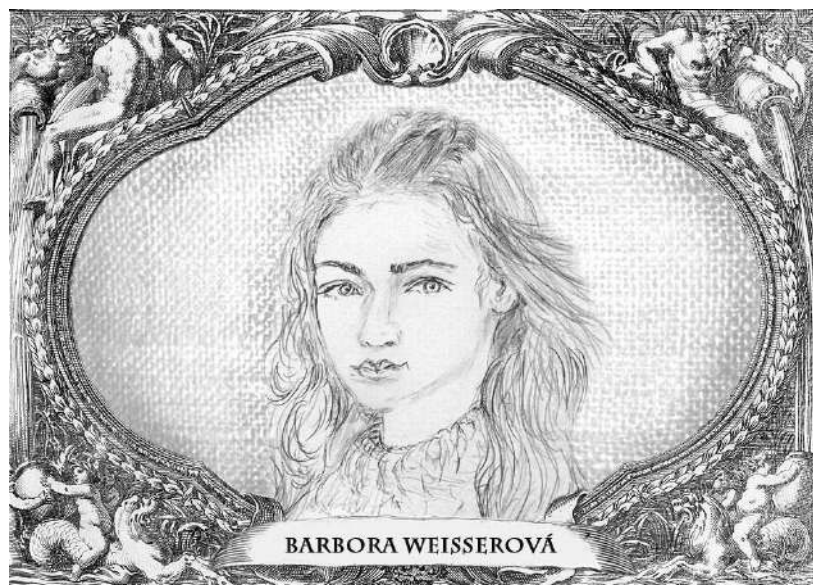
za krajně nežádoucí. Ani jeden z nich neumí jazyk toho druhého, mohou se dorozumívat pouze hrou těla či svých očí. V těch své milenky čte mladík její touhu si ho odvést někam do komůrky a provádět tam stejné hříšky, jako jejich panstvo. Leč hoch po včerejší bujaré noci nemá žádnou chuť na nic podobného, navíc v Paříži necítí potřebu být své Marii nevěrný.

Na druhé straně mu je komorné líto, nikoho v Paříži nezná, velmi o něho pečovala, když padl vyčerpáním, předtím mu poskytla svoje tělo, nemohl si rozhodně stěžovat, uspokojila ho více než dobře. S váháním vyndá drobnou brož, která ho stála celý jeden louisdor a předá ji dívce. Rád by dodal i doprovodnou řeč, ve které by odhalil svou touhu jejich vztah ukončit a zapomenout na vše. Leč takto naopak ona může považovat dárek za projev pokračující náklonnosti, její oči mluví právě v tomto duchu.

Zatímco se Quido chová zdrženlivě, k malé radosti Elke, jeho pán naopak projeví dostatek touhy i vášně, k velké radosti její paní. Když se Armand sám napůl oblékne, zavolá Barboru, která pomůže oba upravit. Odeberou se do salóнку, kde pro ně služebnictvo připravilo malé občerstvení. Co prováděli předchozí čas, zůstává pro další obyvatele domu skryto, i když ... dá se nějaké tajemství opravdu zcela zachovat?

Slečna von Hameschäler září jak sluníčko, svou kostrbatou francouzštinou líčí s nadšením služby poskytnuté panem Burdainem. Projeví touhu spatřit Paříž, Armand jí slíbí příští den dopoledne zařídit projížďku, pokud bude pro tento plán počasí příznivě nakloněno. Začnou se bavit i o jeho domě, zde s rozpaky musí vylíčit jeho skrovnost, naopak vychválí palác svého přítele.

Asi půl hodiny setrvávají v družném rozhovoru, sem tam si něčeho zobnou, když se objeví Barbora a oznamuje své paní příchod dalšího hosta. Ku překvapení obou milenců se ve dveřích následně objeví

markýz de Almare. Samozřejmě ho ihned přiberou do party, nechají přinést pohárek i pro něho, dobrot leží na stole dostatek.

„Mluvil jste s Mazarinem?“ zeptá se po chvíli hrabě, přeci jen nedokáže potlačit svoji zvědavost.

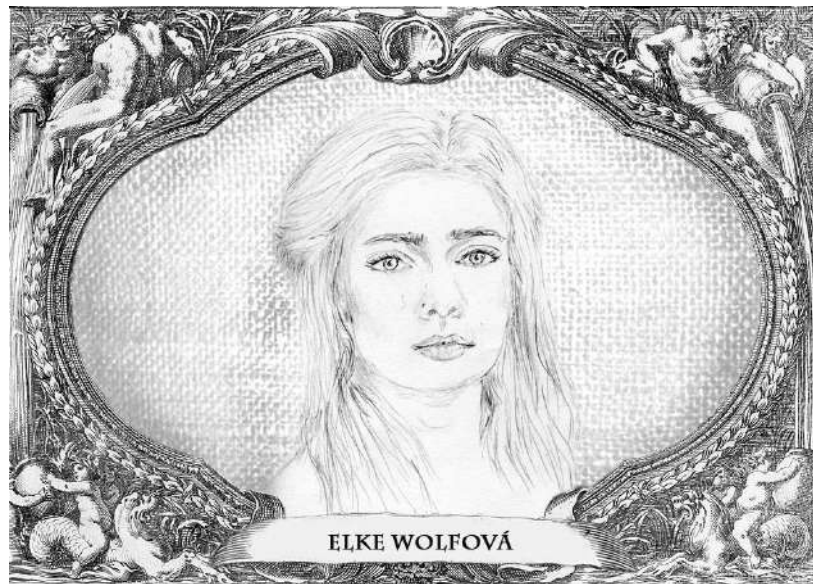
„Jen krátce,“ odpoví tázaný, „V každém případě s vámi budu potřebovat mluvit.“

„Měla nechat pány sama?“ zeptá se ona.

„Nikoli, drahá komteso,“ zavrtí Pierre hlavou, „Ale pan hrabě mě může večer navštívit v mém paláci.“

„Mohl bych vás doprovodit, až budete odcházet,“ navrhone Armand.

Tím je prozatím řečeno vše potřebné, mladíci se vrátí k pobytu své přítelkyně v Paříži, její hostitel se zajímá především o každý detail jejích potřeb, ujišťuje se o službách jí poskytnutých jeho správcem. Hrabě se cítí poněkud trapně, neboť jeho přítel vydržuje jeho milenkou, ale nechut' na tomto něco měnit převáží nad ochotou nabídnout své peníze. Markýz taková vydání ani nepocítí, jemu by udělaly v rozpočtu velký vír, omlouvá své pochybné jednání.

Společně opustí dům v půl šesté, usadí se v kočáru Pierra, druhý jede za nimi jen se sluhou. Cestou v rychlosti vyličí pan de Almare návštěvu nového domova královského dvora, dnes nebyl přijat ani královnou, ani se mu nedostalo cti navštívit její děti. S uspokojením se však zmíní o pozitivní atmosféře v Královském paláci, po nuceném odsunu mnoha spiklenců se zřetelně pročistil vzduch. Pak se jeho tvář mírně zachmuří.

„Vzpomínáte si na mladého pana hraběte de Coligny?“ zeptá se.

„Ano, pokud vím, je milencem vévodkyně de Longueville.“

„Stal se obětí psaníčkové aféry, vzpomínáte, dopisy co údajně našla vévodkyně de Montbazon a vydávala za jejich korespondenci.“

„Vzpomínám. Co se stalo? Byl taky vyhnán ode dvora?“

„Nikoli, ale pokusil se hájit čest své milenkky. Vyzval vévodu de Guise na souboj.“

„Vévodu de Guise? Co ten s tím měl společného?“

„Patří ke straně vévodkyně de Montbazon. Vévoda de Beaufort je ve vězení, tak zvolil dalšího významného šlechtice ze středu nepřátelského tábora. Asi ho k tomu dohnaly posměšné řeči jeho přátel.“

„A co? Zabil vévodu? Nebo byl snad sám zabitej?“

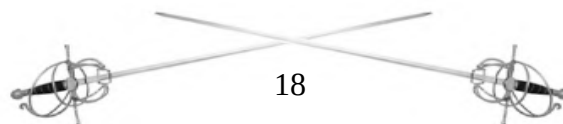
„Ne, jen poraněn na paži. Bohužel se mu zranění nějak nechce hojit, kolují ošklivé fámy, že snad přijde i o ruku. Budu ho muset v brzké době navštívit, před mým odjezdem jsme se docela spřátelili.“

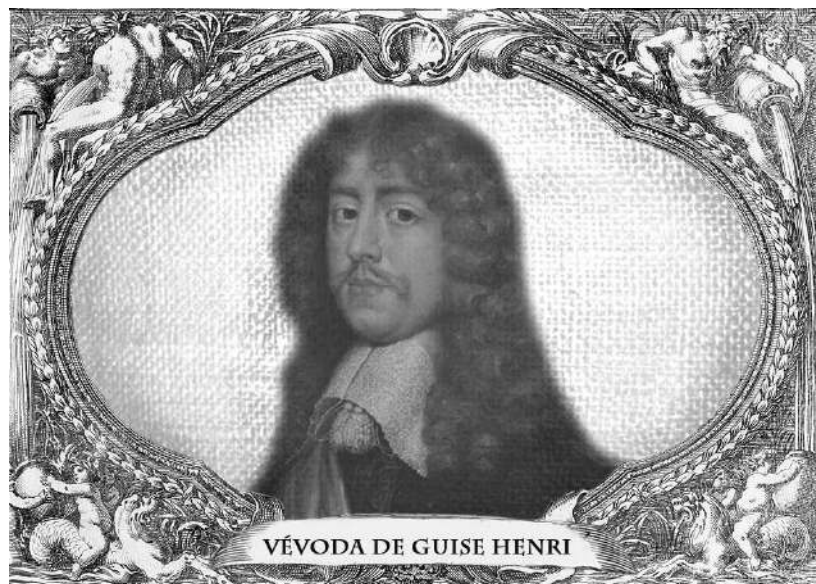
„Chudák. Copak asi řekla královna, souboje jsou zakázaný, nebo snad o ničem neví?“

„Neví?“ pousměje se Pierre, „Prý celý souboj podporovala, její dvorní dáma, má sestřenka vévodkyně de Longueville, pak prý tajně celý souboj sledovala za záclonkami kočáru ... Ale příteli, říkám jen drby, však mi rozumíte. Minimálně je dost pravděpodobné povědomí královny o tomto souboji, pokud k němu nedala přímo souhlas.“

„Koukám, že jste při získávání drbů nelenil.“

„Určitě ne,“ odpoví markýz a než dojedou k jeho paláci, stihne ještě pár zaručených informací přidat.

Panstvo skončí v modrém salóнку, nechají si přinést jen víno a pak je služebnictvo vyhnáno. Potřebují si probrat své další kroky.

„S panem Julesem jsem mluvil trochu déle, než jsem před komtesou přiznal,“ praví vážným hlasem hostitel, „Jen jsem mu stručně vyličil co se stalo, o drtivé porážce u Tuttlingenu již samozřejmě věděl, včetně smrti maršála de Guebriant a zajetí generála von Rantzau. Nakonec celá moje cesta byla zbytečná,“ dodá se smutkem v očích.

„Snad vás neviní z neúspěchu.“

„Ani v nejmenším, naopak se mě snažil povzbudit. Nicméně jsem mu stručně vyličil naše dobrodružství,

včetně vašeho setkání s komtesou von Hameschäler.“

„Copak říkal?“ nedokáže skrýt napětí pan de Godille.

„Moc nadšený nebyl.“

„Je proti mojí svatbě?“

„Jak jsem pochopil, měl s vámi asi jiné plány, těžko říci. Ale znáte ho, nedá na sobě nic znát. Slíbil zjistit více o vaší přítelkyni a budeme spolu dále jednat. Nemusíte mít obavy, budu vaše zájmy hájit s maximálním úsilím.“

„Velmi vám děkuju, stejně tak za peníze, který jste mi poslal po panu Vincentovi. Odškodnil jsem zraněný gardisty i rodiny jejich kamarádů, co umřeli. Dal jsem i něco rodičům mého sluhy Emila. Stejně jako Quidovi ... když jsem zmínil jeho ... přemýšlel jsem o vašem návrhu ...“

„O mém návrhu?“ zatváří se poněkud překvapeně pan de Almare.

„Vohledně Quida. Byl by skutečně výborným pážetem, bohužel však není urozeného původu, mohl bych se dostat do problémů, kdyby se to provalilo ... rozumíte. Nechám ho vystupovat v týchle roli, ale mám obavy, abych se nedostal do řečí ...“

„Vzpomínám si, můj návrh jste původně odmítl.“

„Ano, ale přemejšlel jsem vo něm. Quido je kluk z ulice, nikdo vo něm nic neví. Možná jsem udělal chybu ...“

„Je velmi schopný, statečný a zachránil nám život. Málem za cenu vlastního. Mám zájem se mu odměnit za jeho služby, podívám se, co se s tím dá dělat. Zatím buďte zdrženliví.“

„Stejně nikam nechodím, když mě doprovází, vypadá jak skutečný páže.“

„Poptám se, co bych pro něho mohl udělat. S panem Vincentem jste mluvil?“

„Ano, znovu vám musím poděkovat. Určitě využijeme jeho služeb, již probral vše podstatné s Mauricem, upřímně, voni asi rozumí podobnejm záležitostem více než já nebo vy.“

„Nepochybně. Pan Vincent má můj souhlas využít i mé prostředky, zatím ležící ladem, pokud bude potřeba. Já sám se ale nemíním těmito záležitostmi zabývat.“

„Hm, chápu vás ... ačkoli ...“, podívá se rozpačitě na svého přítele pan de Godille.

„Ačkoli?“

„Víte, během naší nepřítomnosti pokračovali moji společníci v dalších jednáních. Pan Coiffier se sešel s panem Mazarinem, probírali možnost dodávek zboží pro armády, napadlo je ...“

„Příteli, vyjádřete se jasně. Já vás přeci neukousnu,“ zasměje se Pierre.

„Znáte se dobře s rodinou knížete de Condé, vévodou d'Enghien ... malá přímluva, aby preferoval dodávky od pana Juana, rozumíte ...“

„Už chápu, oč vám jde. Sice vůbec netuším, jak bych měl podporu vaší věci zaonačit, ale budu o vaší žádosti přemýšlet. Rozhodně neříkám rovnou ne, na druhé straně ale nechci být považován za nějakého zprostředkovatele obchodů.“

„Rozumím, jde mi jen o malou přímluvu, otevření dveří, jsem připraven osobně vše vysvětlit. Včetně nabídky výhodných podmínek za zvýhodnění naší nabídky.“

„Pane hrabě, z vás se stává rozený obchodník,“ rozesměje se markýz, když si však povšimne zkrabatělé tváře svého přítele, hned začne následky svých předchozích slov mírnit, „Nic ve zlém, neberte moje vyjádření jako výsměch. Pokusím se vám pomoc, ale pokud možno velmi taktně. Přeci jen mám trochu jiné cíle. Nebráním se zapojení pana Vincenta, ale rád bych se osobně angažoval co nejméně.“

„Šlo jen o návrh,“ praví zklamaně Armand, „Pokud by vám činila má prosba jakékoli nepříjemnosti, zapomeňte na ni.“

„Budu o ni přemýšlet. Jak jste si užil odpoledne?“ změnil raději hostitel téma a v očích mu přeskochí jiskérky.

„Velmi příjemně,“ zní pravdivá odpověď, „s komtesou si začínám rozumět stále víc a víc. Ale vůbec netuším, jestli nakonec budu moc svůj slib splnit. Ona určitě patří k vážené rodině ve své domovině, považuju za nutný mít její souhlas. Stejně tak pana Mazanina, respektive krále, vlastně královny,“ trochu se zaplete, „Snad se vám podaří dosáhnout jejich kladného stanoviska. Dovedu si totiž už docela dobře představit komtesu jako matku mejch dětí.“

„Vaše myšlenky na zajištění pokračování rodu považuju za správné. Musíte se postarat o dědice, abyste mohl předat nejen svůj titul, ale také majetek, který již máte, ale který v brzké době určitě výrazně rozmnožíte. Pozice pana Julese se zdá nyní velmi pevná, jeho přímluva bude mít cenu zlata.“

„Snad mi tak alespoň trochu vynahradí moje starosti, když se připravovalo jeho odstranění. Kdy budete mluvit s Mazarinem o mé záležitosti?“

„Nemám tušení, pochopte, nemohu naléhat. Pokud by však otálel příliš dlouho, naleznu příležitost mu vaši záležitost taktně připomenout. Mám ale ještě jeden dotaz, určitě vás bude chtít v brzké době přijmout. Máte již odpověď na jeho otázku, kterou vám položil před naším odjezdem? Rozhodl jste o své budoucnosti?“

„Přemýšlím vo ní pořád. Mně ale současnej stav vlastně vyhovuje. Přináší mi dostatečnou volnost, přitom mám možnost bejt ve spojení s prvním ministrem, přimluvit se za svoje zájmy. Nejsem příliš na očích, přitom mám snad trochu vlivu ...“, vysvětluje pan de Godille, nedokáže však zakrýt rozpaky.

„Případný úřad u dvora by vám zajistil větší vliv. Pokud by byla potřeba zaplatit za nabídnutý úřad, jsem připraven vám potřebnou částku půjčit. Bez úroků, s dobou splatnosti, jak dlouho budete potřebovat,“ sdělí pan de Almare příteli další velkorysou nabídku.

„Velice vám děkuju. Přesto bych dal přednost současnýmu stavu. Doted' jsem ani neopustil svůj záměr na službu v armádě. Ačkoli můj slib daný komtese mi v tomto směru dělá čáru přes rozpočet. Kdybych teď odjel na dlouho dobu pryč, mohla by můj odjezd chápat jako útěk před dodržením slibu.“

„V tom asi máte pravdu. Možná by však bylo reálné získat důstojné místo v královské gardě či jiný úřad u dvora odpovídající tradicím vašeho rodu ... nemusíte se tvářit tak nešťastně,“ zasměje se markýz, „Pan Jules mi nic nenaznačil, ptám se jen z pouhého zájmu. Plně respektuju vaše přání. Však zase brzy přijde čas, kdy bude potřeba vašich služeb, naši nepřátelé byli poraženi, ale ne rozdraceni. Znovu připomínám můj slib poskytnout peníze na zachování sítě špehů, kdyby snad pan Jules nenašel dostatečné prostředky na jejich úhradu.“

„V tomto směru mám obavy, že budu muset vaší nabídky v budoucnu využít. Mazarin je opravdovej lakomec, ve srovnání s jeho předchůdcem. Ale pan Louvent a jeho lidi zůstanou v každém případě v našich službách, což jsem zajistil již před naším odjezdem. To ale přece dobře víte. Podle Maurice si plní své povinnosti, ačkoli jich po odhalení a rozprášení spiknutí vévody de Beaufort ubylo.“

„Kardinál je v těžké pozici, pokladna je prázdná. Nezapomínejte, když jste poznal kardinála de Richelieu, byl na vrcholu moci, pan Jules si svoje postavení začíná budovat. Nuže, příteli,“ chopí se poháru Pierre, „připijme si na lepší budoucnost. Není tomu tak dávno, kdy jsem téměř nedoufal v návrat

do mého nádherného paláce ... Bůh nám projevil svou přívětivou tvář, když nám umožnil přežít. Na rozdíl od mnoha jiných," dodá a pozvedne ruku k přípitku.

Hrabě se vrátí do svého domu až v pozdních nočních hodinách, kapitán Roth mu na přání svého pána poskytl doprovod tří vojáků, ve stavu, v jakém Armand odcházel, by se ubránil stěží i dítěti. Quido má co dělat, aby mu pomohl vyjít po schodech, nakonec svého pána z druhé strany podepře taktně jeho tajemník. Oba sluhové přežijí blekotání šlechtice, stejně mu mnoho nerozumí, se shovívavým úsměvem ho uloží ke spánku. Až poté si oddechnou.

„Quido, dáš si pohárek?“ zeptá se starší z mladíků.

„Pohárek?“ podiví se Dujardin.

„Dostal jsem chuť na pohár vína, našeho, španělského ... dáme si?“

„Jak si přejete, pane Maurici.“

„Tak pojď“, pobídne osobního sluhu hraběte jeho tajemník a vede ho přes chodbu do protější části pánových komnat, kde v salónku ze sekretáře vyndá broušenou karafu a nalije část jejího obsahu do stejně vyvedených pohárků. Dujardin se tváří trochu rozpačitě, připadá mu jako svatokrádež upíjet z pánova vína v jeho komnatách, zatímco ten, znavený vypitým podobným mokem, spočívá v hlubokém spánku.

„Hodí se to?“ vyjádří nakonec svoje pocity.

„Hodí?“ usměje se Tissot, „Vino doleju ... posad' se“, vybidne svého mladšího kolegu, sám se uvelebí v křesle proti němu. Vzápětí vyprovokuje příťuknutí a s chutí nechá válet víno po jazyce.

„Děkuji, pane správce“, řekne Dujardin po polknutí, napije se však jen velmi decentně.

„Dneska jsem navštívil svého přítele Augusta“, podívá se zkoumavě tajemník na svého spolustolovníka, jak je ještě mladej,... ba ne, ačkoli mu do šestnácti let chybí ještě dva měsíce, je daleko více mužem, než mnozí daleko starší, „Podrobně mi vyprávěl o všem, co se stalo v Německu. Vůbec jsem netušil, co všechno jste museli prožít.“

„Augustovi se daří dobře?“

„V rámci možností. Zdál se mi trochu zaražený ... je vždycky hodně lehkomyšlný, ale střetnutí se smrtí, která už už po něm šahala ... asi na něm nechala tahle zkušenost stopy. Prej se úplně uzdraví,“ přemýšlí nahlas správce, pak se znovu podívá na hochu sedícímu proti němu, v pohledu by mohl číst dobrý pozorovatel obdiv, skoro až úctu, „Chápu, proč si byl tak zdrženlivej, když si nám vyprávěl o vašich zážitcích.“

„Jak to myslíte, pane Maurici?“ zbledne Dujardin, což neujde staršímu z mladých mužů.

„Ale, ale, snad černý svědomí?“ rozesměje se, „Žádný strachy,“ ztiší hlas, zatváří se potměšile,

„co se v tomhle domě nemá probírat, tak se taky probírat nebude. To víš, Auguste vyžvaní všechno, včetně vašich milostnejch úspěchů. Vlastně von vo ničem jiným nemluví, jeho veškerý snažení se smrsklo do počtu jeho zářezů ... Neboj se, Marie se nic nedozví.“

„Děkuji, pane Maurici.“

„Není zač. Ale kvůli tomu jsem tě na pohárek nepozval. Měl jsem k tomu dva jiný důvody.“

„Jiný důvody?“

„Ano. Jednak jsem dostal vopravdu chuť si dát trochu vína. Ale hlavně s tebou musím probrat pár věcí. Mluvils s panem hrabětem vo svojí budoucnosti?“

„Mluvil, ale moc jsem nepochopil,“ zatváří se nešťastně Dujardin, pak zvedne zrak, v němž se objeví bázeň, „Pan hrabě naznačil ... chce, abych hrál jeho páže ... nebo snad dokonce podkoního ... nevím, bojím se.“

„Bát se? Ty? Když ses dokázal proplížit nepřátelskou linií, běžet tmavou nocí pro pomoc, v mrazu, zraněnej, krvácející? Ty, kterej přivedl pomoc na poslední chvíli a málem sis tím přivodil smrt?“

„Auguste přeháněl, zdá se.“

„V tomhle mu věřím. Chápu, proč ses vo svejch zásluhách pořádně nezmínil.“

„Málem jsem přišel pozdě.“

„Pozdě? V pravej čas. Kdybych měl klobouk, tak smeknu. Čeho by ses ty bál?“

„Nevím, jak mám hrát urozený páže, když každej ví, vodkud sem. Nechápu, proč mě pan hrabě takhle trápí ... ale nestěžuju si, pane Maurici,“ dodá rychle hrdina německé anabáze.

„Právě vo tom s tebou musím mluvit. Ale napřed ti chci říct, moc si cením, cos dokázal. Doufám, že tvoje zranění je už v pořádku.“

„Ano, už je, docela se hojí ... ačkoli ...“, zrudne Dujardin.

„Ačkoli ... copak?“

„Včera v noci ... trochu rána začala krváct ...“

„Marie je divoška,“ rozesměje se tajemník a znovu pozvedne pohárek, „Quido, zítra přijde krejčí a postará se o dvoje nový šaty, taky boty, klobouk, všechno, co budeš potřebovat. Objednal jsem i jednoho muže, který ti dá veškerý rady, jak se má opravdový páže chovat. Za každých okolností.“

„Bude mě učit?“

„Ano. Nacvičíte všechno potřebný. Bude docházet tak dlouho, dokud z tebe neudělá skvělého kavalíra. Jak jsi na tom se čtením a psaním?“

„Čtení a psaní?“ zrudne znovu Dujardin.

„Jistě. Trochu číst a psát dovedeš, ne?“

„Trochu jo, pane Maurici. Pan Achile mě nutil se učit ... ale moje písmo ...“

„Nic se neděje. Postarám se ti o výchovu i v tomhle směru. Co tanec?“

„Tanec? Tanec, pane Maurici?“ změní znovu barvu sluha, pro změnu jeho tvář zbledí.

„Vidím, že tě čeká dost učení,“ rozesměje se znovu tajemník, „Ale ničeho se neboj, všechno dáme velmi rychle do pořádku.“

„Do pořádku? Já se snad vopiju, co to jen pana hraběte napadlo,“ chopí se Dujardin poháru a skutečně ho vyprázdní až do dna.

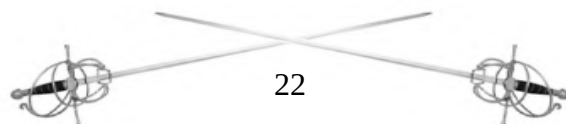
„Taky řešení,“ směje se dál Tissot, pak však velmi zvažně, jeho hlas zní téměř naléhavě, „Quido, nechci ti radit, ale ... poslouvej, příležitost je třeba chytit za pačesy. Jako v mém případě. Sice jsem nebyl sirotek a opuštěnec na ulici, ale ... podívej, co se mi podařilo. Hrabě je dítkem štěstěny, zatím, daří se mu, díky Bohu, ve všech směrech. Teď se usmálo štěstí na tebe ... ne, ty sis ho zasloužil vrchovatou měrou. Bůh ti seslal příležitost ... pan hrabě i pan markýz mají velkou moc, můžou ti změnit zcela osud. Celej tvůj život. Využij ty příležitosti.“

„Příležitosti? Pane Maurici, já ... mám ze všeho strach. Umím se pohybovat po ulicích, skrejšvat se, sledovat nenápadně lidi, naučil jsem se používat nůž ... docela mi to šlo i s jinejma zbraněma. Ale já se neumím pohybovat ve společnosti.“

„Viděl jsem tě v obleku, s dýkou po boku, vypadáš skutečně jako urozený páže,“ zavrtí nesouhlasně hlavou správce, „Všechno se naučíš, budeš vypadat určitě dobře. Je to pro tebe obrovská příležitost, tedy zasloužil sis jí, víš ty, co by za ní jinej dal?“

„Já vím, pane Maurici, ale co když něco zkazím? Co když udělám panu hraběti vostudu? Co bude pak? Nepošle mě zase pryč? Neskončím zase bez domova, bez práce? Co když se zjistí, kdo sem? Co bude pak? Nakonec mě vobviní z podvodu, skončím ve vězení ...“

„Nesmysl. Pan markýz de Almare ti chce pomoc, odvděčit se ti za tvoje služby, za záchranu jejich životů. Má přístup ke králi, pohybuje se v blízkosti prvního ministra. Když ne pan hrabě, tak von se postará, aby se ti nic nestalo. Ale musíš se snažit.“

„Vůbec ničemu nerozumím, pane Maurici. Copak to jde, takhle mi změnit život?“

„Když má někdo peníze a moc, může všechno.“

„Všechno? Udělat z bezejmenného kluka páže? Urozený páže?“

„Proč ne? Však voni pánové už na něco přijdou. Neboj se, ani pan hrabě si nedovolí žádnou vostudu. Jenom nikde nic neříkej, uť se a začni se chovat, jako bys pocházel skutečně z urozené rodiny. Když se voblíkneš, když vyskočíš na koně, vypadáš daleko líp, než mnohý hejskové s urozenou krví. Co maj jedinou přednost, že se dobře narodili. Jinak sou to hovada ... Něco uděláme s tvou řečí, s tvýma pohybama, naučíš se pozdravům, vystupování, tanci. Pak se uvidí.“

„Pak se uvidí co? Co, proboha?“

„To už nezáleží na tobě. Pokud si panové svoji pomoc nerozmyslí, můžeš začít vystupovat jako skutečný páže pana hraběte. Když si svou pomoc rozmyslí, alespoň se naučíš dobrem způsobem. Nic neztratíš, můžeš jen získat. Tak hlavu vzhůru,“ usměje se tajemník, sáhne po karafě a oběma doplní víno. Vzápětí se zhluboka napijí.

„Budu vás ve všem poslouchat, pane Maurici.“

„Správně. Já taky poslouchám, učím se, docházím na hodiny k lidem, které mi dohodil pan Coiffier. Dokonce uvažuje, že bych se mohl dostat na Sorbonnu a studovat tam. Nebo alespoň mít možnost docházet na nějaký přednášky, hodiny, ještě nevím, co je vlastně možný. Ale vo tom ještě nikdo neví, tak si to nech pro sebe,“ rozpovídá se správce, pak se opatrně rozhlédne, jako by snad vyjevil nejdůležitější tajemství, „Quido, jak ses vlastně dostal pro tu pomoc?“ změní raději téma.

„Jak?“ přelétne poprvé letný úsměv po tváři hoch, „Nebylo to jednoduchý. Byla hrozná zima, když jsem se plížil mezi hlídkama. Jednou sem musel ležet asi čtvrt hodiny, s hubou přitisknutou k zemi, myslel jsem, že zmrznu. Ale povedlo se.“

„A jak ses dostal k vojákům, když ses proplížil vobklíčením?“

„Jak? Po svejch. Teda, nebylo to nic moc, ta rána na boku páčila jak čert, začala mi týct krev, naštěstí bylo dost zima, to byla výhoda, krev byla dost ztuhlá ... Ale viděl sem často rudě, dělaly se mi šmouhy před vočima ... ale věděl jsem, že nesmím zklamat. Proto jsem potom vomdlel, když už byli pánové zachráněný,“ dodá vyslýchaný a zatváří se provinile, jako by projevil nepřipustnou slabost.

„Slyšel jsem, dokonce si moh umřít. Ale přežil a seš hrdina.“

„Necejtím se jako hrdina. Jen sem trochu přispěl k vítězství.“

„Trochu? A kdo stál s mečem vedle pana markýze? Proti hrozný přesile?“

„Auguste vopravdu přeháněl,“ usměje se Dujardin, nicméně mu přeci jen chvála od správce domu dělá dobře, posílněn vínem, nesledován mnoha očima, které by ho znervózňovaly, může si vychutnat trochu glorioly vítěze.

„Asi moc ne. Když mluvil vo těch bojích, skoro se rozklepal. Děkoval pořád Bohu, že to vůbec přežil. Na něj nezvyklej jev. Ale tys prej vůbec neměl strach, ani když se na tebe řítily daleko větší a hrozně vypadající chlapi. Prej si nějaký taky zapíchnul.“

„Já ale strach měl. Jako už mockrát. Zvyknul sem si. Už několikrát sem si myslel, že za chvíli umřu, ale vždycky se mi podařilo nějak vyklouznout ... ještě předtím, než sem přišel sem.“

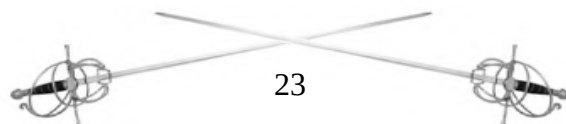
„Asi si neměl jednoduše život ... ale teď se všechno změnilo. Akorát si musíš dát pozor, pan hrabě je strašně divokej, vždycky se do něčeho zaplete ...“

„Pan hrabě je moc statečnej a moc dobrej ... kolik jich jen zabil ... Ale jednou mi nahnal moc strachu, to když chtěl, abysme vyzvali na souboj dva chlapy, von si chtěl nechat pro sebe velitele, na mě měl připadnout takej hroznej hrdlořez ... naštěstí k ničemu nedošlo, to už bych tady asi nebyl.“

„Vo tom Auguste nemluvil? Vo co šlo?“ zeptá se Tissot, dolije jim oběma víno.

V rozhovoru pokračují déle než hodinu, Quido je mezitím vyslán do sklepa pro další láhev, protože karafu vyprázdnili. V příjemné atmosféře, podpořené stoupající hladinou alkoholu v krvi obou, vypráví osobní sluha hraběte o všech zážitcích, podrobně, přitom nijak vzrušeně, spíš hodně věcně. Jako by ve většině případů nešlo účastníkům o život.

„Co pan hrabě a komtesa?“ zamrká ke konci jejich posezení Maurice.

„Nesmím nic říkat,“ položí si prst na ústa tázaný.

„Mně můžeš, pan hrabě mi všechno řekl, jsem jeho důvěrník. Docela se do sebe zakoukali, ne?“

„Dost. I dneska ... ale nehodí se vo tom mluvit.“

„Hodí ... nehodí. Quido, vždyť my sme vlastně panu hraběti nejbliž. Ty ho všude doprovázíš, já se starám vo jeho dům a jeho věci ... jsem jeho správce a tajemník. Sme takový jeho důvěrníci ... kdo jinej než my bysme měli znát celou pravdu. Miluje jí?“

„Asi jo,“ nesouhlasí zcela s předchozími vývody Dujardin, své pochybnosti si však nechá pro sebe, „Už tam na zámku ... prej u ní strávil noc před posledním dnem, kdy se bojovalo ... cestou se k ní měl taky dobře, ale takový ty jejich techtle mechtle ...“

„Co myslíš techtle mechtle?“

„Nevím,“ dostane se hoch znovu do rozpaků, „jakože kolem ní skáče, vobletuje jí, ale nejdou jako na věc, jestli mi rozumíte ...“

„Nejdou na věc? Naznačils, že včera ...“

„Já ... pane Maurici, abych neměl průser ... Domnívám se ... sice se chovali moc ... nevím, jak to říct, prostě, aby si nikdo ničeho nevšimnul ... ale myslím, že na to vlítli.“

„Vlítli na to ... moc hezká mluva, Quido. Budeš se muset hodně učit.“

„Vidíte, pane Maurici. Neumím se vyjadřovat ... prostě, když se mi nějaká líbí, tak přece ani nemusím umět její řeč,“ blábolí Dujardin, víno začíná účinkovat, po posledních slovech zase zrudne a rozhlédne se vystrašeně kolem, ještě aby tak Marie naslouchala za dveřmi!

„Postavení ve společnosti předpokládá určitý chování,“ vysvětluje tajemník, „Dámě se musíš dvořit, nadbíhat jí, chovat se jako kavalír, i když voba chcete to samý. Nemůžeš se na ní vrhnout jako zvíře, jako pacholek na děvečku ve chlívě a povalit ji na slámu ...“

„Když tomuhle já nerozumím,“ přizná se hoch, „S Marií ... zatáhla mě do svého kutlochu a bylo to. Cestou se vo všechno postaral Auguste, stačilo pár pohledů a taky něco peněz a už měly roztažené nohy. No a ty komorný,“ znovu ztlíší hlas, „Prostě mi sáhla mezi nohy a bylo všechno domluvený.“

„Sáhla mezi nohy,“ rozesměje se Tissot, pak však ztlíší hlas a položí si prst na ústa, když spatří vyplašený pohled svého přioopilého druha, „Jen mě napadlo ... jaká by to byla sranda, kdyby se panstvo třeba na plese začalo takhle vošahávat ... moc velká sranda.“

„Pane Maurici ... nechci vo tom radši mluvit,“ podívá se Dujardin kalným zrakem na dveře.

„Tak dobrá. Ještě mi řekni, tys byl s Emilem, když umíral?“ změnil na žádost téma tajemník, bohužel se dotkne daleko smutnějších chvilky cesty.

„Byl, bohužel. Chudák ... ale moc netrpěl ... vypadal tak vyplašeně ... držel sem ho za ruku, byl samá krev ... jako by nemoh pochopit, co se stalo ... chudák Emile, chudák Jean.“

„Je mi ho líto,“ zatřpytl se i v očích správce, „Sice sem dal nějaký peníze jeho rodině, ale to jim ho nevrátí.“

„Víte, von Emile měl ve všem smůlu ... pořád. Nejdřív se klepal před panem hrabětem, bál se ho a dělal ještě větší chyby, pak málem umřel na nasydnutí ... no a nakonec ho zabila zbloudilá kulka ...“

„Máš vlastně pravdu, byl takovej smolníček,“ pokývá hlavou starší z obou sloužících, „Ale ještě si mi nevyprávěl přesně, jak si našel tu pomoc. Dáme si ještě jeden pohárek, pak půjdeme spát.“

„Radši už ne, pane Maurici, nějak se mi motá hlava ...“

„K Marii do komůrky sejdeš a vona už se postará ...“

„Bude se zlobit.“

„Zlobit? Jen ať si to zkusí, když se chlapi bavěj ...“

„Znáte ji ...“

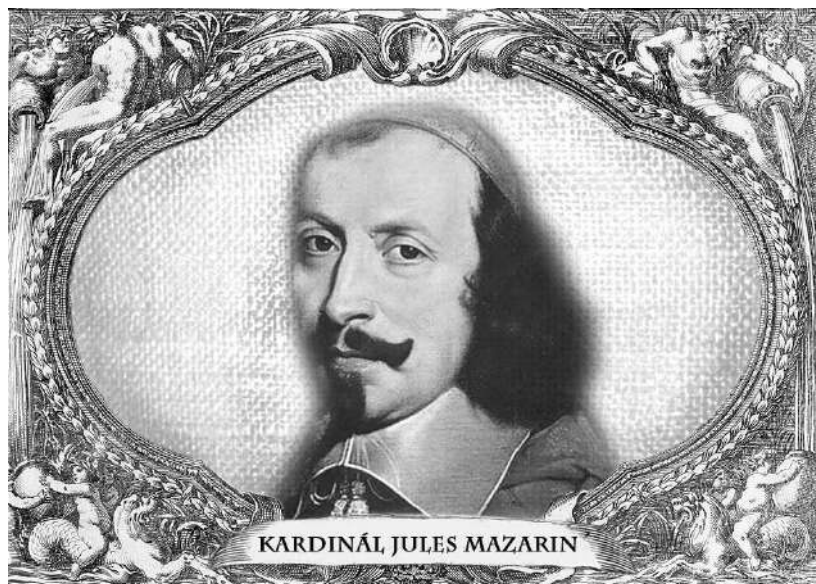
„Hergot, Quido, seš už skutečnej mužskej, tak se přece nepodělaš před sukní,“ odvětlí Tissot, jenže tentokrát se pro jistotu podívá ke dveřím on, co kdyby ho vyšla hledat jeho manželka a špatně si jeho slova vyložila. Dujardin jeho pohled pochopí a oba se rozesmějí. Následně si znovu přituknou a pokračují v konzumaci vína a nyní i v již dost těžkopádné a mírně nesrozumitelné konverzaci.

PENÍZE JSOU AŽ NA PRVNÍM MÍSTĚ

Blíží se Štědrý den a následně příchod nového roku. Markýz de Almare se ocitá znovu v jednom kole, kardinál Mazarin ho začíná opět využívat pro běžnou diplomatickou agendu, ale rovněž pro přípravy oslav vánočních svátků u královského dvora. Nebere žádnou maličkost na lehkou váhu, první církevní svátky stráví ve funkci prvního ministra a hodlá jich takto prožít ještě bezpočet. Jen rok uplyne od smrti jeho velkého učitele a příznivce kardinála Richelieua, leč tolik věcí se výrazně změnilo. K čemu napomohlo i povolání na nebesa Ludvíka XIII., od jehož skonu uběhlo už sedm měsíců.

Hrabě de Godille žije zcela jinými starostmi. Kardinál Mazarin ho skutečně přijme, tváří se jako vždy velmi příjemně, úlisně, nicméně jeho slova zní příliš obecně. Hlavním tématem se nakonec stane přítomnost komtesy von Hameschäler v Paříži. Jak si nechá první ministr zjistit, a jak nakonec potvrdí i milenka hraběte, je vzdálenou příbuznou kurfiřta saského, pocházející z albertinské linie, Jana Jiřího Saského.

„Pane hrabě, všechny významné rody jsou vlastně různě propletené,“ mluví vážným hlasem Mazarin, „Jen těžko se lze vyznat ve všech různých vazbách, ve všech různých nárocích.“

Armand jen trpně přikyvuje, je však požádán, aby zatím komtesa zůstávala pokud možno v ústraní. Nebylo by z politických důvodů vhodné prezentovat její přítomnost v Paříži, dokud se nevyjasní vztahy k jejím příbuzným. Jak upozorní první ministr, může jít i o majetkové nároky a poté by si někteří azyl, který by jí oficiálně poskytl francouzský dvůr, mohli vykládat všelijak. Nicméně naznačí možnost věci urovnat a nakonec

vyhovět žádosti hraběte o sňatek, aniž by způsobil nepříjemnosti z toho plynoucí.

V závěru kardinál naznačí dobré vztahy s panem Coiffierem, kterého nechá pozdravovat. Alespoň tím svého příznivce a chráněnce potěší. Nedotknou se ani dalších úkolů mladého šlechtice, žádné závažné zprávy z tábora poražených nepřátel nejsou a sám pan de Godille nemá dosud jasno, jakým směrem by chtěl svoji kariéru ubírat. Takže je nakonec za Mazarinovu zdrženlivost rád.

Samozřejmě se snaží vyzvědět více od markýze de Almare, který si i při svých mnoha úkolech najde čas na záležitosti svého přítele. Spolu s dalšími úředníky a diplomaty se pokoušejí rozkrýt tajemství vazeb komtesy von Hameschäler, včetně dotazů i u ní samotné, ale narážejí na dost nejasné vazby, především majetkové. Což by mohl být kámen úrazu, jak již naznačil kardinál.

„Co je to zač, ten Jan Jiří Saský, nebo jak se vůbec jmenuje,“ zeptá se Armand.

„Dost rozporuplná postava,“ pokývá rozpačitě hlavou jeho tázaný přítel, „Vlastně celé Německo je roztržštěné do mnoha knížectví, kurfiřtství, jednotlivé rody jsou vzájemně propletené příbuzenskými vazbami, někdy spolupracují, bojují na stejné straně, jindy se ocitají v nepřátelských liniích.“

„A ten Jan Jiří?“

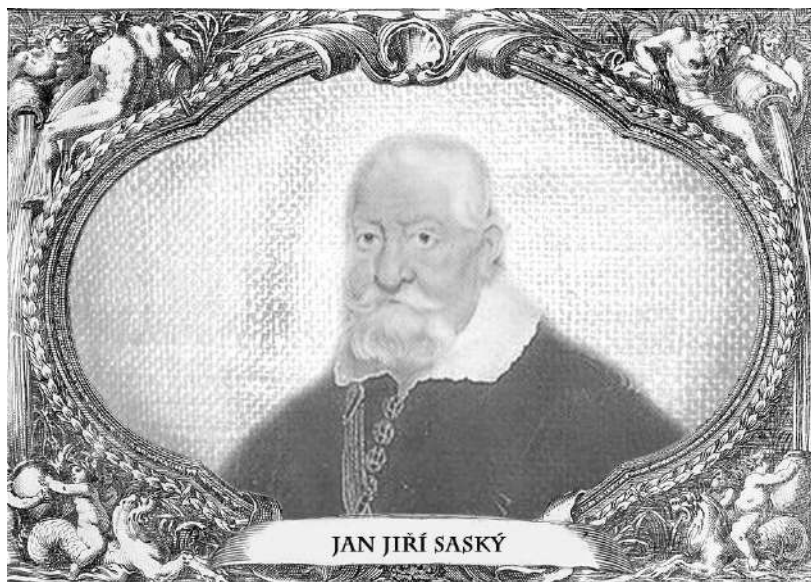
„Ptal jsem se na něj osob, které se vyznají lépe v této oblasti. Jak se zdá, je horlivým luteránem, dost komplikované povahy, asi se sklony k násilí. Nabízeli mu korunu českého krále, ale nepřijal ji, následně si ji vzal Bedřich Falcký a vlastně tak vypukla válka, která trvá už pětadvacet let. Byl nejprve

spojencem císaře Ferdinanda druhého, když ten válčil se Švédy, zachovával neutralitu, dokonce asi svou politikou zapříčinil vyvraždění větší části obyvatel Magdeburku.“

„Vo tom masakru jsem slyšel. Vlastně jste asi vo něm mluvil vy, tam v Německu.“

„Máte pravdu. Ten pán, o němž mluvíme, dost ovlivnil i další události. Když protestantští spojenci v čele se Švédy zpustošili jeho zemi, uzavřel spolek se švédským králem Gustavem a bojoval po jeho boku. Po smrti švédského krále a porážce protestantské ligy uzavřel pro změnu mír s císařem, významně přispěl k podepsání pražského míru. Tím sice získal zdánlivé výhody, jenže vzápětí mu švédský generál Baner zpustošil jeho zemi zcela. V současné době je ve velmi obtížné pozici. Snaha získat ho zpátky na stranu proti císaři zatím nevyšla, proto i další švédský generál Torstenson na něm v současné době vymáhá dost tvrdé válečné kontribuce.“

„Vůbec tomu nerozumím,“ zavrtl pan de Godille hlavou, „Co s tím má společného komtesa a já? Proč bysme se ho měli na něco ptát? Co je mi do něj?“

„Pokusím se vám trochu naznačit zmiňovaný problém,“ neztrácí trpělivost Pierre, „Mazarin se nevzdal naděje přetáhnout tohoto pána nad Saskem na stranu nepřátelskou císaři. Vy jste francouzský šlechtic, svým způsobem patříte k francouzskému dvoru. Pokud uzavřete sňatek s komtesou von Hameschäler, není jisté, zda by vám nevznikly nějaké majetkové nároky, které byste mohl uplatňovat. Oficiální přijetí komtesy francouzským dvorem by tak mohlo být ze strany kurfiřta saského chápáno jako nepřátelský akt vůči jeho rodině.“

„Proboha, mně je přece nějaký saský kurfiřt naprosto ukradený!“

„Příteli, vám všechno přijde jako malichernost, ale tak se nemusí jevit události druhé straně.“

„No dobrá, ale co s tím?“

„Uvidíme. Pokusíme se zjistit více, mluvil jsem i s komtesou, snažím se přijít na další její příbuzenské vazby. Sama vám potvrdila, že se její příbuzní zmocnili majetku, který náležel dle práva jejímu bratrovi jako mužskému potomku. Otázkou je, zda má na něj nárok i ona, či zda smrtí Ernesta u Rottweilu na něj naopak získal nárok někdo další. Nevím, jak to tam chodí, jak byly seprány závěti jeho rodičů, rodinné majetkové poměry jsou někdy značně komplikované. Možností je i zřeknutí se těchto nároků.“

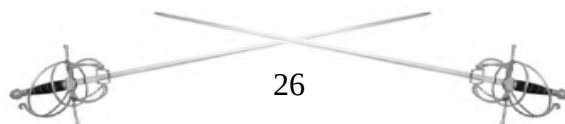
„Jakože bych mohl chtít něco v Německu?“

„Nelze podobnou věc vyloučit. Ovšem vůbec netuším, zda nějaké nároky jsou právně relevantní, tedy zda na nějaké majetkové nároky má komtesa či její případný manžel právo, i v tom může být problém. Pochopte, jste vazalem francouzského krále a tak je na vás pohlíženo. Pohybujete se v blízkosti prvního ministra, ačkoli nezastáváte žádný oficiální úřad u dvora. I vy máte své panství, pokud vstoupíte do stavu manželského s komtesou, jaká budou její další práva? Jistě, pokud budete mít potomky, jistě přejdou na ně. Ale co kdybyste náhodou zemřel bezdětný?“

„Hrome, takhle jsem vůbec nepřemýšlel.“

„Vidíte. Příteli, jsem připraven se vaši záležitost ujmut, mám souhlas pana Julese využít i jeho úřednický aparát. Ale budete muset být trpělivý.“

„Trpělivej? Jak dlouho?“

„Určitě nepůjde o týdny, určitě se vše bude táhnout měsíce.“

„Ale co mám dělat?“

„Komtesa je naším společným hostem, nicméně je v Paříži neoficiálně. Nebude přijata francouzským dvorem. Do doby, než se vše vyjasní. Je mi líto.“

„Mám možnost jiný volby?“

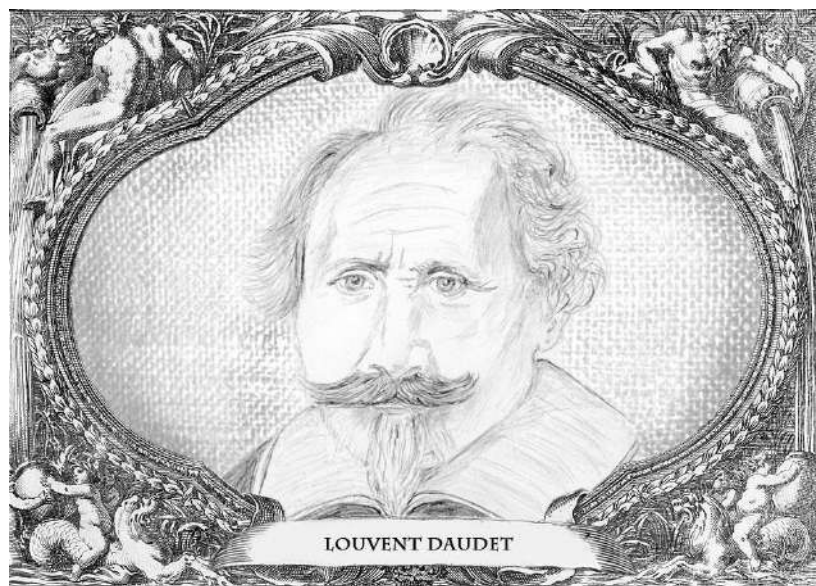
„Máte, ale výrazně byste si zkomplikoval život. Tajný sňatek s komtesou by určitě vzbudil velkou nevoli kardinála, potažmo královny. Naopak, pokud vytrváte, můžeme zařídit vyjasnění všech vztahů, přijetí komtesy královnou a její souhlas k vašemu sňatku. Tím naopak získáte.“

„Můžu získat nějaký výhody? Nebo i majetek?“ zableskne se v očích potencionálního ženicha, představa případného věna či nějakého majetku komtesy, s nímž by přicházela do manželství, je pro něho velmi příjemná.

„Nemám opravdu v tuto chvíli tušení,“ pokrčí rameny jeho soukromý vyjednavář.

„Stejně mi přijde všechno divný ... takovejch cárů kolem jednoho hraběte, vo kterým před dvěma roky téměř nikdo nevěděl a ani teď moc neví ... vždyť třeba královna ani netuší, že žiju.“

„Asi se mýlíte. Nejste nějaký bezvýznamný šlechtic, ale hrabě, vaši předkové byli spjati s anjouckými vévody ... možná by bylo příhodné se podívat také na váš rodokmen. Můžete se v budoucnu stát držitelem významného úřadu, pokud nebudou překážky podobného rázu, který jsem naznačil.“

„Rád bych vám věřil ... ale stejně ...“

„Příteli, vydržte. Mám ještě i jednu příjemnou zprávu, byl jsem pověřen vám vyřídit oficiální pozvání na slavnost v domě knížete de Condé.“

„Jsem pozvaný?“

„Ano. Osobně knížetem de Condé,“ usměje se pan de Almare, příkládající hojivou náplast na předchozí rány způsobené nepříznivými zprávami ohledně chystaného sňatku.

„Mluvil jste snad ...“

„Nikoli, příteli, co se týká vašich zájmů, je předčasné o čemkoli mluvit. Ale zajistil jsem vám pozvání od knížete, vždyť jste přece bojoval po

boku jeho syna u Rocroi.“

Samozřejmě se hrabě vyptává dále, ale žádné nové podněty nedostane. Opakovaně se jeho otázky točí okolo možnosti získat sňatkem nějaké materiální výhody. Předpokládal, že komtesa je dokonale oškubána, teď se objevila naděje něco pro sebe možná urvat. Jeho přítel se jen shovívavě usmívá, nikdo není dokonalý.

Naopak pan de Godille informuje markýze o jeho matce, která i s celým svým ansáblem pokorně zůstává na svém panství, ani od jejího milence vévody de Vendome se v nejbližší době neočekávají žádné nepřátelské kroky. Zprávy od pana Daudeta a jeho lidí působí uspokojivě, v duchu blížících se vánočních svátků.

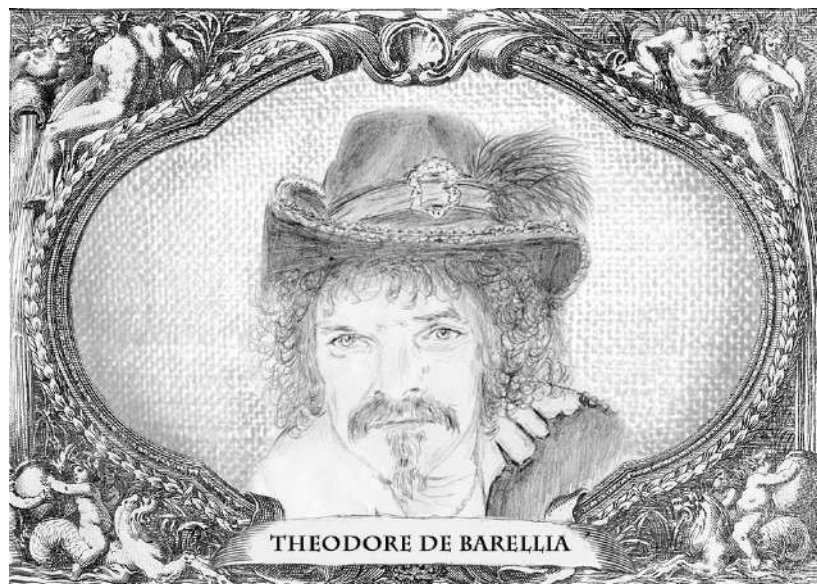
Hrabě samozřejmě rozhovor se svým přítelem probírá následně s komtesou. Trochu se bojí její reakce, aby nebyl podezírán ze snahy vyhnout se vyřčenému slibu, když se v pořádku vrátil do Paříže. Kupodivu Karoline přijímá vysvětlení zcela klidně. Cítí se po dlouhé době šťastná, byť se jí občas objeví v oku slza při vzpomínce na všechny blízké, jež jí vzala krvavá evropská válka. Ale nemá si nyní na co stěžovat, bydlí v pěkném domě, nic jí po materiální stránce nechybí, její milenec za ní chodí velmi často a

spolu se oddávají vášnivým radovánkám. Stejně jako na bojišti dokáže Armand s vervou plnit její představy, přitom umí být občas i něžný a milý. Několikrát ji v kočáře proveze po Paříži a ukáže ji její skvosty.

Německé služebnictvo Karolíny si rovněž velmi rychle zvyká na zdejší poměry, kapitán de Barellia i doktor Chapon se stanou tlumočníky, rovněž jim dokáží mnohé věci vysvětlit. Felčar dohlíží na zdravotní stav všech osob, stejně tak se občas zajde podívat na Auguste Bastiena, kapitána Rotha, prohlédne i Quida. Jen markýz nemá moc času, ale nic nenasvědčuje nějakým následkům vzešlým z jeho zranění.

Život plyne poklidným tempem, atmosféra vánočních svátků prostoupí jak dům markýze de Cavarlene, dočasné bydliště komtesy von Hameschäler, tak domácností pana de Godilleho. Pouze Jean Foudras musí dostat volno a vrací se na čas k rodičům, na bratra byl velmi fixován a chodí jako tělo bez duše. Ale jeho práci dokáže zastat Marie a ruku k dílu přiloží i Quido, když zrovna není vázán službou pro pana hraběte.

Ten se zúčastní velkolepé slavnosti u knížete de Condé, kde se připomene členům této významné rodiny, z nichž by vlastně při jisté konstelaci mohl vzejít budoucí francouzský král. Což se sice nyní jeví málo pravděpodobné, obě děti Anny Rakouské se těší dobrému zdraví, v záloze zůstává i vévoda d'Orleans, ale určitá naděje v nástupnické linii existuje. Armand samozřejmě nemůže ani náznakem využít pozvání pro své zájmy ohledně dodávek armádě, již bude velet vévoda d'Enghien, starší ze synů vévody de Condé, zato má možnost flirtovat s přítomnými dámami. Markýz de Almare mu vytvoří velmi

příznivou aureolu vítěze, připomene jeho statečné chování u Rocroi a přidá několik historek z jejich německé anabáze, v nichž se jeví jeho přítel ve velmi příhodném světle. Nicméně se hrabě necítí právě dobře, upjatost rozhovorů, okázalost celé slavnosti, to vše mu přijde nepřírozené, neupřímné a nedokáže se vůči těmto jevům zbavit protivenství.

Naopak prožije nádherné svátky v přítomnosti své milenky. Do jejich příprav zapojí i Tissota a Dujardina a ti mu společně s místním služebnictvem připraví oázu pohody, klidu a míru. Armand a Karoline nepotřebují ke štěstí nikoho dalšího, vystačí si zcela sami. Kapitán de Barellia přísně instruuje služebnictvo o nutné mlčenlivosti, co se týká vztahu panstva, to se pak přestane před ním přetvářovat a tráví převážně času v posteli. Buď se oddávají milostným hrátkám, nebo jen prostě odpočívají a lenoší. Prostě bezvadné vánoční svátky a další významné dny na přelomu dvou roků.

Obejdou se i bez bohoslužeb, na něž zamíří naopak původní služebnictvo. Ale správce Burdain dokáže nakonec sehnat duchovního s protestantským vyznáním, který pro komtesu a její sloužící připraví přímo v domě jednoduchý, o to možná hezčí a důstojnější obřad.

Hraběte nechává vše klidným, jeho vztah k Bohu se dá nazvat plněním si společenských konvencí, rozhodně by ho těžko někdo mohl nazvat pobožným fanatikem. Na rozdíl od jeho milenky, která rozhodně víru nijak nebagatelizuje, naopak, přes všechna trápení a soužení ve svém životě v ní je ještě posílena.

Maurice zanechá svého pána v domě a náručí komtesy von Hameschäler, konec konců je kolem nich velké množství služebnictva, dochází tam pravidelně i Quido. Sám si pak užije svátků dosytnosti.

Spolu se svou ženou a malým synkem, ale i v rámci rodiny pana Malleta, k níž nachází hodně blízký vztah. Pozvání obdrží i jeho žena Nicolet, která svou skromností a vybraným chováním rozhodně žádnou ostudu svému úspěšnému muži neudělá. Ba právě naopak, vytvářejí dojem nádherné harmonie ducha i těla, krásný mladý pár, pozorný k sobě navzájem, projevující si nepřehlédnutelnou lásku a pozornost.

Naopak markýz de Almare prožije svátky a příchod nového roku v hektickém zápřahu, i když i on si samozřejmě najde příležitost sám pro sebe. Ale jako součást užšího okruhu královského dvora musí následovat jeho kroky, ale nejen to, on pomáhá vše připravovat a na některé akce i osobně z ústraní dohlíží. Užívá si dosytnosti nádhery i luxusu spojeného s francouzským královským dvorem, ovšem také se musí podřídit přísnému dodržování etikety. Nad vším tím v jeho srdci zvítězí několikeré krátké setkání s oběma dětmi královny regentky, které nade vší pochybnost zmáhá nutnost dodržovat předepsané formalities ceremoniálů, dlouhé bohoslužby i setrvávání v nepohnutelných pózách, pro malé děti činnost obzvláště obtížná. Těžko říci, zda se cítí vyčerpání více fyzicky či psychicky, nicméně navenek působí nejen důstojně, ale i okouzlejícím dojmem. Zvláště Ludvík v sobě nezapře důstojnost spojenou s jeho postavením, i když nyní jeho povinnosti vykonává jeho matka regentka a její vždy úslušný rádce kardinál Mazarin.

Ludvík XIV. a jeho mladší bratr

Všechno jednou končí a tak i slavnostní chvíle spojené s náboženskými svátky pominou a nastává čas všedních starostí a úkolů. Markýz se konečně může věnovat opět záležitostem svého přítele, který opustí dočasné útočiště u své milenky a vrátí se do svého příbytku, následují však jeho časté návštěvy u komtesy von Hameschäler.

Maurice se odváží svého pána obtěžovat se záležitostmi ryze praktickými, jakými je údržba jeho domácnosti, setkání s radním Malletem i obchodníkem Montenvidem. Ač jim v tuto chvíli hrabě příliš platným není, považují oba za slušnost a povinnost ho informovat o jejich úspěšných obchodních transakcích. Stále však vydělané peněz investují do nových aktivit, což sice zní moudře, ale šlechtice

příliš neuspokojuje. Potřeboval by hotovost teď, čeká ho dokončení rekonstrukce jeho sídla v Anjou a také musí občas minimálně nějakým vhodným dárkem potěšit svou milenkou. Proto si nad daným tématem jednoho večera sejde se svým tajemníkem.

„Asi bysme si měli vážně promluvit vo našich penězích,“ začne pan de Godille vážným hlasem, čímž svého důvěrníka, kterého donutil si sednout v salóнку do křesla proti němu, vůbec nepotěší.

„Pane hrabě,“ odkašle si oslovený, „nezastírám jisté problémy. Stále ještě máte hotovost uloženou v bankovním domě ve výši dvacet tisíc liber. Což je poslední zbytek peněz, které jste získal od kardinála de Richelieu, dejž mu pán Bůh klidné spočinutí na nebesích. Na druhé straně bude potřeba poslat další peníze panu Leanderovi na jarní práce. Některé probíhají i v zimě, především se

připravuje nábytek do nových prostor, tato práce se dá činit i v tomto nečase.“

„Maurici, mluv naprosto v otevřeně. Jak si stojíme?“

„Pane hrabě,“ podrbá se sloužící po bradě, „po pravdě nic moc.“

„Co to znamená to tvoje nic moc?“

„Jsem ve spojení s panem Leanderem. Do léta bude nutně potřebovat třicet tisíc liber, aby mohl dokončit všechny práce. Nyní bychom mu měli poslat alespoň deset tisíc liber, co nejdříve. Což by se dalo učinit vyzvednutím částky z peněz deponovaných ve finančním domě.“

„Hm, tak dalších třicet tisíc liber? Neprodražuje se nám nějak ta celá přestavba?“

„Pane hrabě, už se trochu vyznám v oblasti peněžnictví, ale i v cenách materiálu a prací. Mohu vás ujistit, pan Leander i architekt a stavbyvedoucí par Arnaut, si vedou více než zdrženlivě. Určitě šetří, kde se dá. Cena za odvedené práce není rozhodně přemrštěná, naopak, za poskytnuté peníze odvedli maximální možnou práci.“

„Dobrá, co pro nás tohle všechno ale znamená?“

„Určitě potíže, pane hrabě, do kterých se dostaneme dle mého nejpozději v létě tohoto roku. Snažím se šetřit na domácnosti jak to jde, opravdu, pane hrabě. Ale nelze jíst vzduch, topit dobrou vůlí a strojit se do šatů utkaných z obláčků.“

„Maurici! Co je tohle za podivný bláboly?“ vůbec neprojeví šlechtic pochopení pro skoro básnická připodobnění svého správce.

„Omlouvám se, pane hrabě. Jen naznačuji ...“

„Dobrá. Tak co s tím?“

„Navrhuji vyzvednout peníze a poslat je správci Leanderovi. Mluvil jsem s panem Coiffierem, chystá se navštívit svého zetě, dceru a vnučku, poveze jim dárky a pocestuje se silným doprovodem. Tak bude bezpečnost vašich peněz zaručena. Tím pokryjeme náklady na pokračování stavby až do května, možná června. Ale už nebude žádná rezerva, teda v peněžním domě. Vy snad ...“

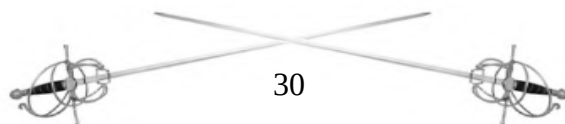
„Co já snad?“

„Existuje zde v domě místo, kde by se snad ještě něco našlo.“

„Maurici, v mojím tajném skryšiu už jsou jen poslední železné rezervy, nerad bych na ně sahal.“

„Chápu, pane hrabě. Tím se ale brzy dostaneme do potíží.“

„Co výnosy z Godille?“

„Všechno padlo na představbu a udržování vašeho panství,“ odvětlí Tissot, přičemž zamlčí, že dokonce více, díky jistým finančním výpomocím pana Ronsarda. O čemž se ale jeho pán nikdy nemá dozvědět. Žádat však ještě další pomoc by bylo krajně nevhodné.

„Co naše společnost? Zase všechno vložíme zpátky?“

„Zde vidím určitou naději. Mohu promluvit s panem Coiffierem a panem Juanem. Nevím však, zda je vhodné před nimi hovořit o naší svízelné situaci.“

„Chceš ze mě udělat před nima chudáka?“

„Právě proto se ptám, pane hrabě.“

„Nemůžeš to nějak zavonačit, abys zjistil, jaký byly výnosy a jestli by se něco nedalo rozdělit?“

„Mohu se pokusit, ale názor všech je vložit zisk do společnosti a rozšiřovat naši činnost.“

„Jo, jenže těm všem se to žvaní,“ projeví značnou nevoli Armand, „Pan Coiffier má spoustu příjmů ze svých vlastních kšeftů, Juan si náklady na živobytí bere z vydělanejch peněz, takže mu nic nechybí. Achile, jak jsem pochopil, si taky při svých kšeftíkách s podsvětím přijde na své. Jenže kde máme brát my? Nemám vůbec žádný příjem, Maurici, nezapomínej.“

„Žádný oficiální příjem, pane hrabě,“ pozvedne obočí tajemník, jeho hlas zní podivně.

„Jak to myslíš? Jako že neoficiálně nám někdo něco dává nebo co?“ vyjede šlechtic popuzeně.

„Pane hrabě, když odešlete panu Leanderovi zmiňovaných dvacet tisíc liber, tak budeme potřebovat do léta ještě dalších deset tisíc liber pro něj a dejme tomu poloviční částku do konce roku pro chod domácnosti. V tom dalším by již naše společnost mohla přinést nějaké zisky.“

„Láry fáry. Zase všechno dáte zpátky. Už vás mám prokouknutý!“ zvolá vztekle pán domu, „Když teď tak usilovně studuješ, tak najdi řešení.“

„Na tento rok potřebujeme sehnat asi dvacet tisíc liber. Teda když nepočítám peníze, které jsou v peněžním domě a které pošleme panu Leanderovi na představbu teď po panu Coiffierovi. Je několik možností, jak je získat.“

„Hned několik možností?“

„Ano. První je tak říkajíc klasická a běžná. Lze si je půjčit. Což má ale jednu velkou nevýhodu, zaplatíte nekřesťanský úrok, i když vyjednáme dobré podmínky, splatíte o hodně víc, než jste si půjčil. A budete muset ručit svými pozemky.“

„Dost špatný.“

„Druhá možnost je požádat o půjčku movitějšího přítele. Pan Coiffier i pan markýz de Almare vám nepochybně půjčí, pravděpodobně i bez úroků.“

„Dost ponižující.“

„Třetí možnost je prodat nějakou část majetku, třeba pozemky loni zakoupené.“

„Blbost.“

„Máte i čtvrtou. Sáhnete do své tajné skrýše ...“

„Maurici! Dvacet tisíc liber!“

„Opravdu by se tam nenašly?“

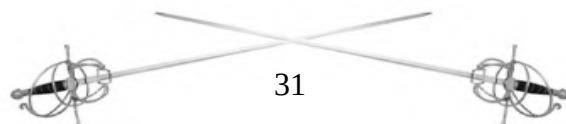
„Ty ses tam hrabal?!“ vyjede vztekle Armand na svého služebníka.

„Nehrabal, pane hrabě, nikdy bych si nedovolil,“ odvětlí Tissot, neschopný skrýt roztrpčení nad obviněním, „Ale nejsem hlupák, pane hrabě. Dovedu počítat, studuju, jak jste správně poznamenal.“

„Co tím myslíš?“

„Kolikrát jsme už platili panu Louventovi? Přitom nikdy ne všechno, co nám poskytl pan markýz de Almare. Máte tam ještě zbytky výnosů z pobití bandy Matyáše na panství Prieu, z každé vaší další výpravy. Vymohl jste nějaké peníze na pana de Chavigny, dal vám peníze i kardinál Mazarin, jak jste se přede mnou jednou neprozřetelně poděkl. A teď taky přinesl pan Vincent daleko víc, než se rozdělilo pozůstalým nebo raněným.“

„Maurici! Co si to dovoluješ?“ zvolá pan de Godille, atmosféra houstne, za chvíli ji bude možné krájet.

„Pane hrabě, chcete po mně nemožný. Musím udržovat domácnost, platit nájem za dům, starat se vám vo vybavení, koně, kočár, služebnictvo. Dostávají ze všech domů nejmní.“

„Nesrovnávej nás s palácem Almare!“

„To vůbec nesrovnávám. Stačí jen s obyčejným měšťanským domem.“

„Maurici!“

„Pane hrabě. Co mám dělat?“

„Jsi můj tajemník, důvěrník, správce. Ty musíš znát odpověď.“

„Já ji znám. Je ve vaší ložnici ...“

„Drzoune. Ty peníze tam sou na nejhorší časy.“

„Jak se zdá, tak už přicházej.“

„Tak velká částka tam není.“

„Je tam určitě daleko víc.“

„Hrabal ses tam ...“

„Nehrabal, jen umím počítat. Mám vám říci odhadem, kolik jste tam uložil během posledních dvou let? Budu se držet hodně při zdi, přesto přesáhnou vyřčenou částku. Když začnu výpravou na panství hraběte de Prieu ...“

„Dost!“ křikne zlostně Armand, povstane, metá kolem sebe hromy blesky, pak se zase posadí a podívá se na svého sloužícího. Ten sedí způsobně a klidně v křesle, v jeho očích se však zračí smutek a rozčarování. Zbytečná scéna, ale nevyhnutelná, pokud se mají finance dát do pořádku.

„Maurici, je tady ještě komtesa von Hameschäler,“ řekne ztěžka šlechtic.

„Obával jsem se této připomínky, Excellence,“ povzdechne si tajemník, „Zatím vám ji vydržuje pan markýz de Almare, ale ...“

„Jaký vydržuje?! Pozval ji do Paříže, sám se nabídnul ...“

„Ano, pane hrabě, protože dobře ví, jak jste na tom s penězi,“ hovoří tichým hlasem Tissot, „Excellence, mluvil jste o svatbě. Nedej bože, kdyby se tak stalo. Pochopil jsem, že je komtesa chudá jak kostelní myš. Má navíc kolem sebe služebnictvo. Co až ... však víte. S nějakým věnem, který by nám vyspravilo rozpočet, asi těžko můžeme počítat. Takováhle svatba může být hotová katastrofa!“

„Myslíš, že to nevím?!“ vyjede na sloužícího znovu vztekle pán domu, pak se dvakrát zhluboka nadechne a pokračuje, „Budeme muset udělat nějaký vopatření. Propustíme nějaký služebnictvo, ty budeš platit nájem za místnosti, ve kterých se svou ženou žiješ ...“

„Už sem zaplatil dost!“ vyklouzne z úst tajemníka a hned by si dal nejraději pár facek. Nechat se takhle vyprovokovat velmi nemístnou poznámkou svého pána.

„Co tím chceš říct?“ zvedne šlechtic překvapeně zrak.

„Omlouvám se, pane hrabě,“ sklopí zrak naopak sloužící.

„Nevomlouvěj se a mluv!“

„Pane hrabě,“ povzdechne si Tissot, v očích se mu zatřpytí, „znovu se hluboce omlouvám. Nechci vás nijak nahněvat. Já jsem přeci na vaší straně. Přece vím o všech vašich záležitostech, není třeba si navzájem nic předstírat.“

„Nezamlouvej svoji předchozí poznámku!“

„Byla nevhodná, omlouvám se.“

„Maurici!“

„Pane hrabě,“ povzdechne si sluha, „nikdy jsem o tom nechtěl mluvit, ujelo mi to. Už jsem dal do vaší domácnosti i svoje peníze, které jsem získal při svatbě ... asi tisíc liber, za poslední dobu. Sám tady využívám jen jídlo pro sebe a svou ženu. Neberu si žádné plat ... neměl jsem to připomínat, máme moc hezký místnosti, pomohl jste nám se svatbou ...“

„Tak tys něco platil ze svýho?“ očividně se zarazí pan de Godille.

„Ano. Nikdy bych si nedovolil bez vašeho vědomí sáhnout do vaší tajné skrýše. Opravdu jsem tam nikdy nebyl a opravdu nevím, kolik tam ukrýváte. Jenom odhaduju.“

„Maurici, co budeme teda dělat? Když vyčerpáme naše tajný zásoby, dejme tomu přežijeme tenhle rok, ale co bude dál?“ zeptá se zcela logicky a dost zdrchaně pán domu.

„Pane hrabě, snad nám vyjdou obchody, získáme příjem ...“

„Maurici, už to budou skoro dva roky, co jsem vložil peníze do obchodu s vínem, ale vopravdu nedostal zpátky jediný sou. Slyším stále samý povzbudivý čísla ... ale sám říkáš, v jak špatný jsme navopak my situaci. Nechci se s tebou hádat ... asi jsem přehnal svoje plány s přestavbou sídla, s nákupem nových pozemků ...“

„Naopak, pane hrabě, tohle byla výborná investice. Pokud vím, tak tím kardinál de Richelieu svou pomoc i vázal. Jen prostě nemáme žádné příjem, abysme pokryli naše potřeby. Teda kromě toho, co nám zůstane z velkorysosti pana markýze de Almare.“

„Chceš říct ...“, vzkypí znovu Armand.

„Pane hrabě, mluvmě prosím upřímně, jen tak najdeme cestu, jak z týhle bryndy ven. Nejsem hloupej, chápu vaše jednání. Pan markýz má stále dost prostředků, pomohl jste mu je zachránit. Je logické, že velmi opatrně vážíte každé vydání, něco si občas schováváte. Vždyť z těch peněz vlastně žijeme. Nemusíte se bát, nikomu nic neřeknu, ale ...“

„Maurici, je nutný vo tomhle mluvit?“

„Pane hrabě, vždyť vy jste už pomohl tolika lidem a nic z toho vlastně neměl, kromě drobných dáreků či přilepšení. S výjimkou kardinála de Richelieua, který jedinej vaše služby ocenil královským způsobem a vlastně pozvedl vaše panství. Ale od té doby ... pomohl jste hraběti de Prieu získat zpět svůj titul a majetek, pomohl jste markýzi de Almare uchránit mu jeho bohatství, pomohl jste baronu de Taille a jeho ženě, v poslední době kardinálovi Mazarinovi. A naposledy jste zachránil vaši komtesu. Udělal jste moc dobřejch skutků, určitě něco málo, co vám zůstalo z peněz na vydání, bylo několikanásobně zasloužený. Ale musíme z něčeho žít, musíte dokončit svoje sídlo a teď ta nešťastná svatba ...“

„Nešťastná ...“

„Omlouvám se, pane hrabě, zase nevhodnej termín. Myslel jsem nešťastná z pohledu peněz a prospěchu. Pan hrabě by potřeboval najít bohatou nevěstu z dobrý rodiny, tajně jsem doufal v pomoc kardinála Mazanina. Mohl by vám pomoc vybrat vhodnou nevěstu ...“

„Ty zvíře! Koho bys mi chtěl dohodit do postele? Snad nějakou zazobanou, tlustou a vráščitou vdovu?“

„Pane hrabě, vždyť je i tolik krásných mladých dcer významných rodů, který dokáží dát věno. Přestavte si třeba věno dvě stě tisíc liber ...“

„Maurici, přestaň zase blábolit. Krásná, mladá, bohatá, proč jen dvě stě tisíc? Proč ne čtyři sta tisíc? Nebo rovnou milion? Vrať se zpátky z voblaků na zem. Musíme řešit náš problém.“

„Dobře, pane hrabě,“ pokývá pokorně hlavou Tissot, „Mám několik nápadů, jak naši tíživou situaci vyřešit. Ale pokud by měla přijít svatba ...“

„Svatba není na pořadu dne. Tedy ne, že bych nechtěl dodržet své slovo, to platí, já nedávám svoje slovo nadarmo. Ale jsou jistý problémy,“ dodá pan de Godille, chvíli váhá, ale pak svému tajemníkovi vyličí, co se dozvěděl od Mazarina a svého přítele pana de Almare.

„Je naděje na nějaký majetek?“ ožije Tissot, uvažuje stejně jako jeho pán.

„Taky sem se ptal ... ale spíš bych s ničím nepočítal. I kdyby komtese něco patřilo, tak půjde vo statky v Německu, možná jí je ani nedaj, takže ...“

„Rozumím. Jenže co když nakonec dostanete ke svatbě souhlas? Jak ji uskutečnit? Jak zaplatit výlohy? Kde budete bydlet? Tady není místo, větší dům si nemůžeme dovolit.“

„Taky jsem hodně přemýšlel,“ povzdechne si šlechtic, „Ale co, komtesa bude muset vzít za vděk tím, co máme. Nikdy jsem s ní o penězích ani o podrobnostech svatby nemluvil. Ale uspořádali bysme malou svatbu na panství v Anjou, tam bysme taky bydleli. Já bych dojížděl sem do Paříže za svýma záležitostma, vona by žila tam. Malou, levnou svatbu na Godille. Vobčas bych ji mohl vzít s sebou do Paříže, pak bysme se museli směstnat tady. Určitě nehodlám uspořádat svatbu, kterou bych se zadlužil.“

„Moc rozumné, pane hrabě,“ zřetelně si oddechne tajemník, poslední slova zněla jeho uchu hospodáře více než slastně.

„Jaký máš teda řešení, ale ať tě zase nenapadne mluvit vo prodeji pozemků ...“

„Souhlasíte s odesláním zbytku peněz po kardinálovi de Richelieu do Anjou?“

„Mám snad na výběr, když nechci zastavit práce? Souhlasím. Vybereme zbytek peněz a pošleme je. Když už mluvíme vo stavbě, nezapomínej, že jsem něco dal Leanderovi i z tajnejch peněz, co tady pracně spořím.“

„Já vím, pane hrabě,“ pokývá hlavou smířlivě Tissot, potěšený ze zklidnění emocí, „Teď jste mi dal peníze od pana Vincenta, i když nechám ušít šaty Quidovi a zaplatím mu učitele, ještě mi na leden zbyde. Já, moje žena i Quido budeme ve vašich službách jen za stravu. Další sloužící zaplatíme skromně, náklady nebudou vysoké. Co se týká mojí rodiny, tak jsem připraven zaplatit za bydlení ...“

„Zapomeň na to,“ přeruší sluhu šlechtic.

„Ještě něco mám. Můžu taky ještě něco prodat, myslím z dárků, co jsem dostal, než se snad objeví zisky z naší společnosti. Můžu asi dát do našeho rozpočtu dejme tomu dva tisíce liber.“

„Nechci tvoje peníze, Maurici. Pokračuj!“

„Promluvím s panem Coiffierem, taktně, vůbec nezmíním vás, ale naznačím mu, že bysme potřebovali alespoň trochu ze zisku, dejme tomu alespoň pět tisíc liber. To bysme snad mohli získat. Vás vůbec nezmíním, jen si tak trochu postěžuju na nákladnost života v Paříži, naznačím naše určitý problémy, nějak taktně ...“

„Taktně, Maurici, hlavně taktně! Nechci, aby se pan Coiffier cítil nějak zavázanej, už se mi vodměnil dost, nezapomeň na kočár a roční žold pro tři naše sloužící, taky oblečení ...“

„Budu velmi delikátní. Přesto ale bude potřeba, abyste dal z tajné zásoby v létě deset tisíc liber pro Leandera. Pokud budeme šetřit, tak ... i když uděláte skromnou svatbu, tak bude nutný dát ještě dalších deset tisíc liber. Pane hrabě, snad se poměry zlepší ... ale není jiný vyhnutí.“

„Asi ne, Maurici,“ povzdechne si rezignovaně pan de Godille.

„Souhlasíte, pane hrabě?“

„Copak mám jinou možnost? Ale Maurici, upozorňuju, takhle už další rok nepřežijeme! Jestli se něco nezmění, tak se v tom dalším roce octneme naprosto na mizině!“

„Pane hrabě, pevně věřím ... v tom dalším roce se už nebude stavět ...“

„Změní se tím snad něco? Navíc, určitě se bude muset něco na stavbě dodělat. Z výnosů z panství tak leda pokryjeme jeho údržbu, tam s příjmy počítat nemůžeme.“

„Vím, myslel jsem na jiné příjmy. Už se rýsují obchody ... rozumím, pane hrabě, zatím jsme si nerozdělili žádné výděly. Ale pochopte, bylo nutné nakoupit zásoby, které potom se ziskem prodáváme našim zákazníkům. Mluvil jsem i s panem Vincentem, je připravený se podílet na našich obchodech, dodat další peníze ... Pane hrabě, bylo opravdu nutné vložit dost prostředků do našich obchodů, ale určitě už v dalším roce přijde jejich návratnost. Díky tomu jsme si nemuseli na většinu věcí brát překlenovací úvěr, tím neztrácíme ze zisku za úhradu úroků.“

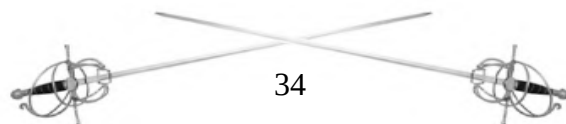
„Překlenovací úvěr?“

„Na nákup. Dá se půjčit, krátkodobá půjčka, nakoupit za tyhle peníze zboží, po jeho prodeji splatit úvěr, bohužel taky úrok, zbytek rozdílu mezi nákupem a prodejem vytváří zisk.“

„Hm, tím se nechci zabývat. Jen už bych proboha chtěl vidět nějaký peníze! Kolik budeme potřebovat v příštím roce?“ položí další zásadní otázku šlechtic.

„Bude záležet na okolnostech,“ ošívá se Tissot, „Když bude panství soběstačný, tedy výnosy pokryjí náklady na jeho údržbu a údržbu vašeho sídla, což by při zvýšení sloužících mohl být problém ... pokud se tam přestěhuje komtesa jako vaše žena i s celým služebnictvem. Bude nutný udržovat zámek .. hrad, zahrady, které vznikají ... všechno přináší nové náklady, takové nádherné sídlo potřebuje nové sloužící na údržbu.“

„Nestraš!“

„Jsou ale i pozitiva. Vaše nové pozemky by mohli začít něco vynášet, třeba i novými pronájmy. Předpokládejme, že si vaše panství dokáže vydělat na svoji vlastní údržbu. Vy ale budete muset získat peníze na vydržování vaší domácnosti v Anjou a tohoto domu v Paříži, pokud se ho ovšem nezbavíte.“

„Tohohle domu? Zbavit se ho? V žádném případě, jak tě vůbec něco takového mohlo napadnout?“

„Pokud byste se přestěhoval do Anjou na vaše sídlo, mohl byste si pronajmout nějaký dům, jen kdybyste přijel do Paříže ...“

„Nehodlám se zdržovat v Anjou jako baron de Taille,“ prohlásí rozhodně Armand, „Tenhle dům si hodlám v každém případě nechat. Ve vlastním zájmu musím zůstat v blízkosti Mazarina. Odněkud z Anjou bych svoje zájmy hájil jen těžko.“

„V tom případě, pane hrabě, nás čekají dost svízelné časy, pokud nezačnou vynášet naše obchody, pokud nezačne naše společnost tvořit zisky. Budete muset dbát na svou reputaci, což představuje další vydání, ale bez něho se neobejdete. I při velkých úsporných opatřeních budeme potřebovat alespoň dvacet tisíc liber, pane hrabě.“

„Upřímně, Maurici, když se teď tak vyznáš v počtech, studuješ vobchody a já nevím co ještě,“ podívá se pátravě šlechtic na svého sloužícího, „Je schopná naše společnost vynášet takový peníze? Tedy takový, abych já mohl dostat dvacet tisíc liber? Což by znamenalo, abysme si mohli rozdělit zisky ve výši sto tisíc liber ročně? Je něco takového vůbec možný?“

„Upřímně, pane hrabě? V příštím roce asi sotva,“ odvěti s mírnými rozpaky Tissot, „Do budoucna, tak za čtyři, pět let, pokud se nám naše záměry podaří, tak zcela nepochybně. Dokonce mnohem víc. Mnohem víc, pane hrabě.“

„Mnohem víc, Maurice?“ zasměje se pan de Godille, „Nejde vo chiméry? Nechceš mě jen potěšit? Ale i kdyby ne, tak sám říkáš, až za mnoho let. Jenže kde do té doby seženeme dvacet tisíc liber ročně? Sám přitom říkáš vo možnosti ještě vyšších vydání. Máš nějaký nápad?“

„V tuto chvíli? Asi ne. Budu ale mluvit s Leanderem, zda bychom nemohli postupně učinit vaše panství ziskové, aby dokázalo pokrýt vaše potřeby. Je určitá naděje ...“

„Dobrá,“ rozhodne se nakonec pán domu přistupovat k problému pozitivně, „Letošní rok jsme schopný díky mojí tajný rezervě pokrejt, něco málo zbyde i na další rok ... Máme tak dost času, abysme něco vymysleli. Když teď studuješ, třeba tě něco napadne.“

„Nemohu slíbit ... ale budu se snažit, pane hrabě. Máte pravdu, rok je dlouhá doba, třeba se naskytne další příležitost, určitě budu jednat s Leanderem, něco zkusíme vymyslet,“ přikyvuje Tissot, snažíc se projevit dobrou vůli, ač si uvědomuje obtížnost splnění pánova přání.

„Maurici, budeme si ještě muset probrat jinou věc. Asi bude trvat dýl, než se něco zjistí ohledně mé svatby. Do té doby hodlám komtesu navštěvovat. Platit bude asi pan markýz ... chápu, nevypadá to právě moc dobře ...“

„Pan markýz má peněz dost, dům jeho švagra by i tak musel udržovat. Jak jsem zjistil, služebnictvo komtesy není příliš náročné. Nedělal bych si zbytečné starosti, pane hrabě.“

„Ale asi bych měl komtese koupit alespoň sem tam nějaký dárek ...“

„Máte o nich představu, pane hrabě?“

„Ještě ne, očekávám rozumný návrhy. Máš manželku, tak můžeš mít dobřej nápad.“

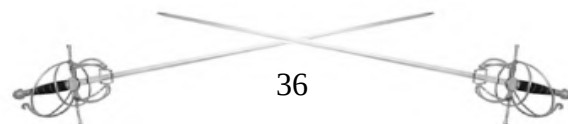
„Ale komtesa je urozená, těžko říci ...“, pokrčí rameny Tissot.

Dohadování nad pěkným a pokud možno levným dárkem pokračuje další půlhodinu. Bouřka však je zažehnána, shodli se na nepříliš dobře vyhlížející finanční situaci a z těchto indicií musí vycházet. Ale v jednom zůstává tajemník klidný, jeho pán je natolik spořivý, pokud nechce přímo použít slovo lakomý, že nebude rozmařile vyhazovat za svoji milenku.

Ačkoli se lze jen těžko divit jeho šetrnosti, peněz nikdy moc neměl a vždycky musel každou minci dvakrát otočit, než ji vydal. Teď bude mít sice opravené sídlo, hodné jeho rodu, ale opět mu nastanou krušné časy. Pokud nedojde k zázraku a někde se neobjeví kupa zlatáků. Ale už jednou zázrak zažili,

vlastně dvakrát, když kardinál Richelieu opakovaně poskytl jeho pánovi obrovské peníze na obnovu jeho sídla. Těžko však očekávat další podobný.

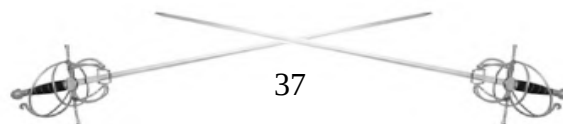

SEDMDESÁTÁ PÁTÁ KAPITOLA

NEBEZPEČNÁ KOMPLIKACE NA OBZORU

Nový rok léta páně šestnáctistého čtyřicátého čtvrtého se teprve klube z plínek, nicméně nic nenasvědčuje, že by se měl z pohledu evropských dějin příliš lišit od roku předchozího. Válečné operace se vesele připravují na mnoha místech, mrtvých a raněných bude zase určitě přibývalo na všech stranách, země přímo zasažené konfliktem budou dále pustošeny, země do války zatažené, jejichž armády ale bojují mimo své území, budou strádat především finančně. Obrovské výdaje na udržování žoldáků vytvářejí vír v jejich pokladnách a následně přinášejí utrpení jejich obyvatelstvu, zasaženého tak válečným konfliktem zprostředkovaně.

Z pohledu francouzského královského dvora se mohou jeho nejvýznamnější představitelé dívat na nadcházející rok s mírným optimismem, co se týká jejich vnitřní politiky. Otřes po smrti kardinála Richelieua a následně i Ludvíka XIII. se ukázal menší, než by si přály nepřátelské mocnosti, úspěch

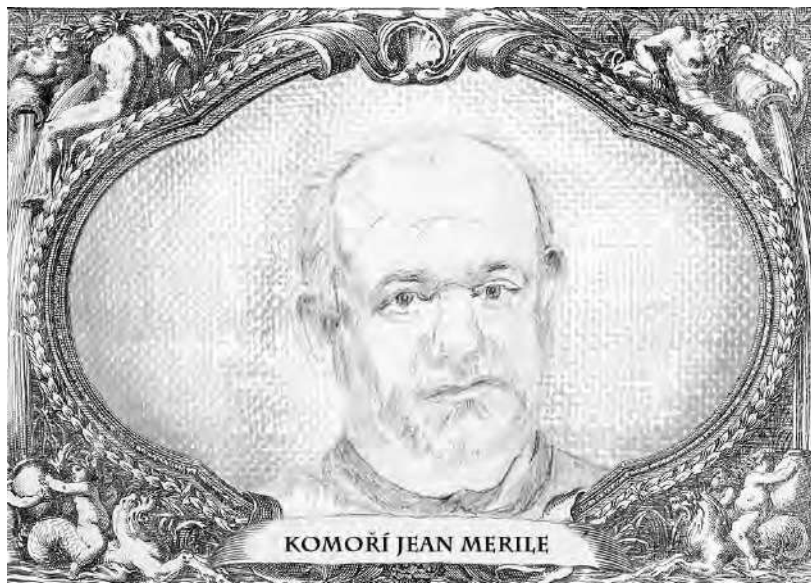

slavila Istivost kardinála Mazanina, podpořená rázným vystoupením královny regentky proti spiknutí Důležitých. První ministr dokázal kormidlovat úspěšně zemi k vnitřní stabilitě.

Všichni doma i v zahraničí, někdy s velkým údivem, si teď již dobře uvědomují současnou pevnost pozice prvního ministra. Což však neznamená, že by přestali snít o jejím podkopání.

Pan de Godille obdaruje svou milenkou broží, kterou sice se svým tajemníkem zaplatili s těžkým srdcem, ale nakonec zaplatili. Vztah mezi hrabětem a komtesou se prohlubuje, nejen po stránce tělesné, kdy si v posteli rozumějí více než dobře, ale i po stránce citové. Mladý šlechtic si začíná uvědomovat, že jeho rostoucí láska k nové milence není jen náhražkou za násilně přervaný předchozí vztah, ale má opravdový základ. Německá šlechtična

pak svého milého skutečně zbožňuje, nijak si nestěžuje na nutnost zůstat v ústraní, na nemožnost zúčastnit se oficiálních slavností v různých pařížských domech a palácích.

Po pár dnech nového roku obdrží hrabě naléhavý vzkaz z paláce Almare, v němž ho jeho přítel žádá o schůzku. Adresát se zaraduje, předpokládá posun v otázce legalizace pobytu své milenkky ve Francii a nastoupení zdárné cesty k jejich následnému sňatku. V posledních dnech už o svém slovu vůbec nepochybuje, naopak, cítí se šťastný. Pokud by nedošlo k naplnění slibu z různých příčin, určitě by v něm toto vyvolalo obrovské zklamání. Dokonce se občas zaobírá i myšlenkou v takovém případě neuposlechnout dobře míněných rad a prosadit si svou za každou cenu. I kdyby si tím významným způsobem zkomplikoval svoji další kariéru. Zatím však neztrácí dobrou náladu, jeho přítel, zvoucí ho dnes večer na důležitou schůzku, mluvil přeci o měsících nutných jednání.

V naději vystupuje pan de Godille ze svého kočáru na nádvoří paláce Almare, vzápětí je uveden do modrého salónku, kde s místním pánem často večerí, popíjejí a besedují. Jako vždy mu hostitel vyjde v ústrety, dnes však působí zřetelně zaraženě, bezpochyby se něčím trápí. Špatné zprávy, napadne hned hosta a mráz mu přejede po zádech. Vůbec si nepřipouští jiný základ špatné nálady hostitele, než otázku komtesy von Hameschäler. Nicméně následuje klasické uvítání a usazení v křeslech, po nalití pohárku s vínem a předložením tácu s občerstvením služebnictvo odejde. V místnosti již postává jen komoří.

„Pane Jeane, zajistěte, aby nás nikdo nerušil a také neposlouchal,“ řekne markýz úsečně, odpoví mu je nejprve hluboká úklona, poté zavření dveří zvenku.

„Děje se něco, příteli?“ skoro se bojí zeptat Armand.

„Ano, bohužel,“ pokývá smutně hlavou tázaný, čímž hosta rozhodně nepotěší.

„Zjistil jste něco závažného o komtese von Hameschäler či jejích příbuzných?“

„Ach, komtesa,“ usměje se bolestně hostitel, „Nikoli, moje starosti jsou ryze osobní, vůbec se netýkají vaší přítelkyně,“ dodá a host si zhluboka oddechne. Vzápětí nastraží sluch.

„Vzpomínáte, nedávno jsem vám říkal o panu hraběti de Coligny, milenci vévodkyně de Longueville,“ řekne Pierre na úvod.

„Jistě, vzpomínám. Podle vás měl kvůli té aféře s psaníčky souboj s vévodou de Guise a utržil ránu mečem do ruky. Prý se zranění nehojí a hrozí dokonce její amputace.“

„Pan de Coligny je na tom opravdu špatně, mám vážné obavy. Rána se skutečně doposud nezhojila, hnísá. Pokud nedojde k obratu či radikálnímu zásahu, což on odmítá, může být ohrožen dokonce i jeho život.“

„Už chápu váš smutek. S vaším přítelem to vypadá špatně ...“

„Jeho stavu mi je líto, skutečně jsme se docela spřátelili. Ale ani jeho vážný stav není hlavním důvodem, proč jsem vás pozval. Dostal jsem se do velkých potíží, přáteli, vlastně ani nevím jak ...“, pozvedne svůj zrak pan de Almare, jeho vždy vyrovnaná a kamenná tvář teď prozrazuje napětí, v jeho očích se usídlil strach. Pozvaný návštěvník stále příčinu nechápe, jeho pohled vyslovuje žádost o vysvětlení, není nutné dalších slov.

„Dneska jsem pana hraběte de Coligny navštívil, bohužel jsem se tam střetl také s panem de Marcillac, synem vévody de Rochefoucault.“

„Princ de Marcillac, pěkný kvítko, zapletl se do všech spiknutí proti Richelieuovi, naposledy se zúčastnil i spiknutí Důležitých,“ zatváří se nad vysloveným jménem docela nehezky pan de Godille.

„Máte plnou pravdu. Na svých třicet let toho již stihl vykonat hodně, bohužel většinu z jeho činů nemohu hodnotit právě kladně. Bohužel jsem se s ním dnes setkal při návštěvě již zmíněného pana de Coligny, bohužel,“ povzdechne si znovu Pierre.

„Stále nic nechápu, přáteli.“

„Pan de Marcillac se vydává za přítele pana de Coligny, ale proslýchá se, že využívá jeho zranění a snaží se o

navázání důvěrných vztahů s vévodkyní de Longueville. Což je sice dost nepěkné, zneužívat takto nemohoucnosti svého přítele, ale budiž. Bohužel se ale také vyjadřuje nepěkně o něm samém. Alespoň jsem to zaslechl.“

„Zaslechl?“ ulekne se teď trochu Armand, „Doufám, že jste mu nic neříkal.“

„Střetli jsme se před domem pana de Coligny, asi si mě nepovšiml, byl tam s dalšími přáteli. Prostě prohodil něco ve smyslu, že se mu rána nehojí proto, že špatně hájil čest své dámy. Říkal to jednomu ze svých společníků, ale neušlo mu, že jsem jeho slova zaslechl.“

„Začínám mít obavy, co mi ještě řeknete.“

„Já na jeho slova nic neřekl, možná jsem se pouze trochu déle na něho podíval,“ pokračuje ve vyprávění zdrchaný hostitel, „Ovšem pan de Marcillac začal být náhle vlezlý.“

„Vy se spolu znáte?“

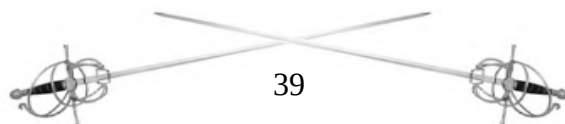
„Jen zběžně, setkali jsme se několikrát na nějakých oslavách či bálech, ale nikdy jsme spolu pořádně ani nehovořili. Až dneska. Začal být dotěrný, ptal se, zda se mi něco nelíbí, já ale zachoval rozvahu a na jeho provokace nepřistoupil. Což ho asi rozzlobilo ještě více. Začal se ptát, co se mi nezdá. Nic jsem neříkal. Nakonec se přímo zeptal, zda se mi snad nelíbilo, co řekl o panu de Coligny.“

„Darebák. Jsou všichni stejný, namyšlený, hloupý.“

„Neřekl bych, že pan de Marcillac je hloupý. Určitě je ale horkokrevný. Bohužel dnes mě o své povaze přesvědčil. Už ani přesně nevím, co jsem odpověděl, ale snažil jsem se jako vždy zůstat klidný a nijak svými slovy neprovokovat. Jenže on nakonec řekl, pokud se vám moje slova nelíbí, máte možnost se svého přítele zastat. Možná se vám povede lépe než jemu.“

„Proboha, vždyť to je výzva na souboj!“ zděsí se pan de Godille.

„Odpověděl jsem, že nemám zájem nijak hodnotit jeho slova a nic si o nich nemyslím. Což ho rozzuřilo ještě víc. Vůbec nic nechápu. Čím jsem byl zdvořilejší, tím byl on agresivnější. Naprosto mě zaskočil, vůbec jsem nebyl na jeho jednání připraven.“

„Jak všechno dopadlo?“ zeptá se již zřetelně rozrušený host.

„Byl jsem před domem sám, obklopený náhle panem de Marcillac a několika muži, kteří na mě doráželi, abych se jasně vyjádřil. Naštěstí se náhle objevil kapitán Roth a zeptal se, zda mě může doprovodit ke kočáru. Kde postávalo několik mých urostlých Švýcarů. Což rozzlobené přátele pana de Marcillac poněkud zchladilo. Ale nezabránilo jim, aby dále nepokřikovali, ani nevím co.“

„Tím všechno skončilo?“

„Poslední slovo měl bohužel pan de Marcillac. Urazil jste mě, pane markýzi, řekl, pak se otočil a vstoupil do domu pana de Coligny.“

„Přesně tak to řekl?“

„Přesně tak asi ne ... vlastně řekl, vaše chování mě urazilo, pane markýzi. Ještě jsme neskončili.“

„Dostal jste se do pěkné šlamastyky,“ konstatuje pobledlý Armand vážným hlasem, „O panu de Marcillac si nedělám žádný iluze. Je to darebák.“

„Vůbec ničemu nerozumím, příteli. Neučinil jsem nic, čím bych ho urazil. Naopak. Zdrženlivější jsem už být nemohl. Znáte moje názory, vždy se snažím řešit neshody rozumnou domluvou. Ale on nechtěl slyšet jediný argument, choval se hrozně arogantně.“

„Ozval se vám někdo z jeho domu?“

„Doposud ne. Ale kapitán Roth byl velmi rozčilený, naznačil mi ... obává se ... očekává příchod někoho od pana de Marcillac, kdo bude žádat satisfakci. Ale já vůbec nevím za co. Nic jsem neučinil, kdybych si byl vědom jakéhokoli pochybení, učiním vše, abych svou chybu napravil.“

„Domnívám se, že nejde udělat nic, co by ho uspokojilo. Jeho záměrem bylo vás vyprovokovat a když jste se nedal, stupňoval svoje útoky.“

„Také se mi zdálo. Ale co mám teď dělat?“ podívá se Pierre na svého přítele, v jeho tváři chybí tradiční vyrovnanost.

„Možná jeho chování nesouvisí s tím, co jste slyšel. Možná mohl mít jinej záměr. Určitě minimálně sympatizoval se spiklenci, podle všech našich zpráv dokonce patřil k přívržencům Důležitéch. Vy jste chráněncem Mazarina, což není pro nikoho tajemství. Odtud možná vítr fouká.“

„Jde o akt pomsty?“

„Nevím, jestli jde o pomstu. Možná je jen rozzlobenej, jak spiknutí dopadlo. Na Mazarina si dovolit nemůže, proto se rozhodl vyprovokovat vás. Možná ho někdo navedl ...“

„Zase vaše spiklenecké teorie. Nemohl vůbec vědět o mé návštěvě, rozhodl jsem se na poslední chvíli, vybylo mi trochu času.“

„Což moje podezření nevylučuje. Jen využil příležitosti. Kdyby se s vámi nesetkal dneska, našel by si záminku jindy.“

„Nevím, nejsem si jist vašimi závěry, možná se jen cítil dotčený mým pohledem, potom, co se nepěkně vyjádřil o panu de Coligny. Dávám si vždy velký pozor, abych se nikoho nedotkl, znám nedůtklivost mnohých ješitů. Možná jsem se na něho přeci jen zadíval déle, vyčítavě.“

„I kdyby, máte pravdu.“

„On je nepochybně jiného názoru.“

„Co chcete dělat? Pokud tedy bude žádat satisfakci.“

„Co může chtít? Veřejnou omluvu?“

„Možná by mu stačila, pokud pro vás bude dostatečně ponižující,“ zamyslí se pan de Godille, svými slovy hostitele však nepotěší.

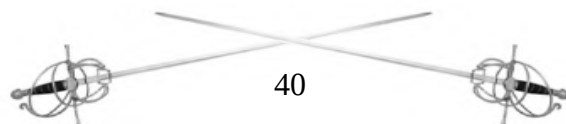
„Mám se omlouvat za svoji zdvořilost a zdrženlivost?“

„Pokud mu bude omluva stačit. Hrome, taková nepříjemnost. K čertu se všema princema a vévodama, hrozná verbež!“

„Nemohu připustit své ponížení,“ mluví tichým hlasem markýz, „Stejně tak nemohu připustit, abych byl ve společnosti označen za zbabělce či bezectného muže.“

„Chcete se snad s ním bít?“

„Mám jinou možnost, příteli?“ zeptá se smutným hlasem Pierre.

„Ale vždyť vy na takovou věc nejste zatím připravenej!“ zvolá hrabě, „Sice jste si nevedl při boji s bandou kapitána de Eschemy se zbraní špatně, ale pan de Marcillac má určitě víc zkušeností. Pokud se utkáte na kordy, jak je zvykem, jste v obrovský nevýhodě. Ten hulvát vás může zabít nebo aspoň těžce zranit!“

„Jsem si podobného nebezpečí vědom.“

„Hergot, už vím co udělám!“ vyskočí náhle Armand, „Rovnou půjdu do domu toho darebáka, řeknu mu, co si vo něm myslím a vyzvu ho na souboj. Zapíchnu ho a budete mít po problému.“

„V žádném případě!“ povstane i hostitel, jeho slova zní důrazně, „Vy jste nebyl napaden. Jste zdatný šermíř, ale pan de Marcillac nepochybně taky. Nemusel byste zvítězit. Ale i kdyby, nemohu připustit takový postup. Byl bych jím potupen ještě víc!“

„Tak ho nechám vodpravit ze zálohy. Někdo ho vodpráskne a bude. Stejně si nic jinýho nezaslouží!“

„Pane hrabě! Nechat zavraždit syna vévody de Rochefoucault! Co vás napadají za myšlenky. Špatně jste důvod naší dnešní schůzky pochopil.“

„Špatně? Proč jste mě teda vlastně zavolał?“

„Již jsem se rozhodl. Jsem šlechtic z velmi dobrého rodu a nemohu připustit ztrátu své cti. Pokud bude pan de Marcillac trvat na omluvě či satisfakci, jsem připraven s ním zkrřížit zbraň. Vás jsem chtěl požádat, abyste byl mým svědkem, sekundantem,“ řekne Pierre rozhodným hlasem, oba šlechtici teď stojí, oba zřetelně rozrušení. Po posledních slovech se rozhostí ticho, ne však na dlouho.

„Zabije vás!“ zvolá pan de Godille.

„Možná. Třeba taky ne. Dost jsem cvičil.“

„Dost málo na pana de Marcillac!“

„Bůh je na mé straně. A pravda také.“

„Souboj není vo pravdě, je vo šikovnosti a taky někdy vo štěstí! Pravda a Bůh s tím nemaj co dělat. Tohle si namlouvali mnohý, co skončili po duelu v krvi na zemi a nakonec i v zemi!“

„Budeme spolu cvičit.“

„Cvičit? Jak dlouho? Rok? Dva? Bude pan de Marcillac ochotnej tak dlouho čekat? Co mu řeknete? Pane, bohužel si potřebuji ještě zdokonalit pár výpadů, tak za dva roky budu připravenej vám bejt rovnocenným soupeřem. Pak vás možná, když budu mít štěstí, zraním nebo zabiju.“

„Přeháníte, příteli.“

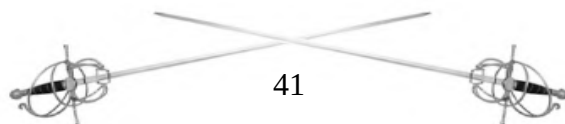
„Vůbec ne. Krucinál, do čeho jste se to zapletl? Vůbec ničemu nerozumím. Kdybych byl na vašem místě já, tak se nedivím, asi bysme se do sebe pustili hned na místě. Ale vy jste vždycky tak hrozně vohledupnej, dokážete lidi umluvit ... určitě je v tom záměr. Pomsta za vévodu de Beaufort. Kdoví, možná v tom má prsty i vaše matka.“

„Nesmyslná konspirace.“

„Vůbec ne. Pan de Marcillac vás zapíchne a vona shrábne všechno. Nebo se mstí vévoda de Vendome, nebo někdo další. Víte, kolik má nepřátel Mazarin? A tím pádem i vy?“

„Příteli, pojďme se posadit,“ ukáže pan de Almare na křeslo, sám jde příkladem, následně se chopí poháru a zhluboka se napije. Dnešní událost ho nesmírně zaskočila, má obavy z jejího pokračování, strach o život, pokud dojde k vyvrcholení předpokládaným způsobem. Ale také snad poprvé pocítí obrovské nutkání udělit drzému a arogantnímu panu de Marcillac lekci, ztrestat ho jako pravý šlechtic, dát mu ochutnat ostří svého kordu.

„I kdybyste náhodou vyhrál, což je velmi nepravděpodobný, taková událost vám jen tak neprojde. Voba jste významnýma šlechticema, vy patříte do okruhu královskýho dvora, jste příbuznej s knížetem de Condé, von je synem vévody de Ronchefoucault. I když ani jednoho z vás asi přísně nepotrestaj, můžete skončit v nemilosti či vyhnanství,“ upozorní pan de Godille na další problém, rovněž se posadí a přihne si z pohárku. Pocítí skutečný strach o svého přítele, nevzdává se konspirační teorie a přemýšlí, jak ze zdánlivě bezvýhodné situace ven.

„Pan de Marcillac se doposud neprojevil,“ pokračuje již klidnějším hlasem markýz, přesto má k tradiční vyrovnanosti daleko, „Chtěl jsem s vámi mluvit, abych byl připraven reagovat na jeho výzvu, pokud přijde. Mohu s vámi počítat?“

„Samozřejmě. Ale třeba najdeme nějaký lepší řešení.“

„Nedovolím potupení svého jména, i kdybych měl přijít o život,“ řekne sveřepým hlasem hostitel.

„Nikdo nechce ztrátu vaší cti. Hrome, tohle je zapeklitá situace. Co jsem slyšel o panu de Marcillac, těžko něco takovýho přejde ...“

„Nevěřím příliš vašim teoriím o spiknutí proti mé osobě. Slyšel jsem jeho nehezká slova o zraněném panu de Coligny, což je mu nemilé. Rozhodl se přejít do protiútoků, ačkoli já bych o jeho nehezkém vyjádření pomlčel. Ovšem naše hádka, pokud tak mohu naše dnešní střetnutí nazvat, se bohužel odehrála před mnoha svědky, což je rovněž nepříjemné. Ani on nebude chtít ztratit svoji tvář.“

„Nezavrhoval bych možnost úkladu proti vám. Vzpomeňte, co všechno se už stalo. Bohužel v jednom vám dám za pravdu, často došlo k souboji z ještě hloupějších příčin.“

„Přesně tak. Právě malicherné důvody, proč se popudliví šlechtici navzájem zabíjeli, vedly k ustanovení zákazu soubojů. Ty už nejsou tak časté a tak okaté, ale rozhodně nevymizely,“ projeví teoretické znalosti markýz, „Nikdy bych nevěřil v tak hloupé zatažení do nějaké pŕtky. Stále se ptám, zda jsem mohl reagovat jinak. Ale ani ve snu by mě nenapadlo, jak se pan de Marcillac zachová.“

„Co po mně vlastně chcete?“ zeptá se rezignovaně pan de Godille.

„Pokud se objeví někdo z domu pana de Marcillac, mohu ho poslat za vámi, aby s vámi domluvil podmínky našeho vyrovnání?“

„Samozřejmě. Jsem vám plně k službám, pokud bude třeba, budu vám stát po boku s taseným mečem. Vlastně to není špatnej nápad, kdybysme ...“

„Pane hrabě, příteli!“ říká pan de Almare naléhavě, „Žádám vás pouze jako svého svědka, žádám vás o případnou domluvu podmínek. Nechci, abyste se i vy zapojil do nějakého vyřizování účtů. Jste mým jediným opravdovým přítelem, proto jsem vás oslovil ... Asi bych našel více mužů, kteří by dokázali vést jednání s mým odpůrcem daleko více diplomaticky, ale vám jedinému skutečně důvěřuji.“

„Děkuji za vaši důvěru,“ je potěšen vyjádřením host, nic však nezmění na jeho zádumčivých pocitech, „Udělám, co bude v mých silách, abych domluvil dobrý podmínky.“

„Nebránil bych se ani omluvě, pokud by měla rozumný charakter. Rozhodně se však před panem de Marcillac neponížím tak, abych se přede všemi zesměšnil. Pak bych jen stěží mohl pokračovat v úspěšné kariéře, kdybych měl cejch zbabělce a muže beze cti.“

„Vaším slovům rozumím. Třeba na všechno pan de Marcillac zapomene.“

„Možná, ale nevěřím v takový obrat, podle vašeho výrazu ani vy ne.“

„Bohužel.“

„Jak dlouho se všechno může vléct?“

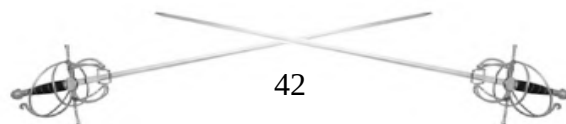
„Jak dlouho?“ zamyslí se Armand, „Netuším, někdy následuje souboj hned druhý den po výzvě, někdy trvá jeho příprava týdny nebo i měsíce ... spěcháme?“

„Nespěcháme, ale je otázkou, co je pro mě prospěšnější. Pan de Marcillac má mnoho přátel, velký vliv, je z významné rodiny. Nerad bych, aby se případně někde ozývalo, jak se záměrně vyhýbám čestnému vyřešení naší rozepře.“

„Rozumím vašim obavám. Budu se modlit, aby se váš spor urovnal bez nutnosti použít zbraně, ale pokud by mělo k souboji dojít, budu pevně hájit vaše zájmy.“

„Právě na váš postoj spoléhám. Mám však jednu velkou prosbu, pane hrabě. Znáám vaši horkokrevnost, prosím, zachovejte v tomto případě rozvahu a velkou zdrženlivost. Prosím vás jen o domluvení podmínek případného souboje. Nechci vás po svém boku se zbrání, ale jen jako svědka, který mi bude oporou morální. Můžete mi slíbit vaši zdrženlivost?“

„Můžu,“ odvěti zřetelně neochotně sekundant.

„Děkuji vám podruhé. Nuže, příteli, je sice ještě brzy, vůbec nevíme, jak se pan de Marcillac zachová, ale máte pár dobrých rad, jak postupovat, pokud dojde skutečně k souboji?“ zeptá se markýz a na jeho tváři se poprvé objeví náznak úsměvu. Takový nesmělý, bolestný, mírně ironický.

SOUBOJ SE ZDÁ BÝT NEVYHNUTELNÝM

Hrabě de Godille po návratu z paláce Almare nemůže dlouho usnout a i pak jeho spánek nestojí za nic. Starost o přítele ho ochromuje, uvědomuje si závažnost situace a zároveň nenachází přijatelná řešení, která by markýze v očích ostatních nevystavila do špatného světla. Nevěnuje se studiu historie, ale o mnohých slavných soubojích významných osob slyšel z vyprávění, většina z nich upadla do zapomnění spolu s jejich aktéry, některé naopak vešla do dějin a vyprávění z nich, po přidání nánosu patosu, učinilo legendy.

Důvody, proč se mnohdy i dobří přátelé pokusí navzájem zabít, byly a jsou často skutečně malicherné, nepochopitelné, úsměvné z pohledu vzdáleného pozorovatele. Ale ješitnost, strach ze ztráty cti, výsměchu okolí, ale také touha po vyniknutí, dobrodružství, napětí, stála život nejednoho chrabrého šlechtice. Samozřejmě, ne každý souboj skončí se smrtelnými následky, mnohdy stačí trocha krve, cti je učiněno zadost, sokové se mohou důstojně odzdravit a jít duel i zapít. Leč dost klání přivodí jejich účastníkům trvalé následky či přímo smrt.

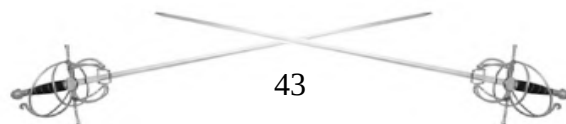
Chudák markýz de Almare! Jak dlouho se učí ovládat zbraně? Jistě, vede si velmi zdatně, v Německu překvapil svou obratností, mrštností, rozvahou, ale jeho sok není žádný nýmand. Naopak. Taková hloupost a může zcela zničit vše, co si jeho přítel vybudoval. Na druhé straně, pokud by ho pan de Marcillac veřejně označil za zbabělce, podobný cejch by mohl mít stejné následky. Každý duel je nesmírně nebezpečný pro oba aktéry, nicméně pro naprostého začátečníka, jakým je jeho přítel, jsou vyhlídky obzvláště mizerné.

Jak ale souboji zabránit? Vyprovokovat pana de Marcillac a pokusit se vzít břemeno souboje na sebe by příliš rozumné nebylo, byť se mu tato myšlenka stále vrací. Lehce by si každý mohl domyslet, proč se postavil ješitnému princovi zkušenější duelant. Navíc, vyhlídky na úspěch má sice lepší než jeho přítel, určitě by se poměr sil vyrovnal, ale vítězstvím si být jist rozhodně nemůže. Pan de Marcillac je zkušený, v řádném duelu ho nemůže zaskočit překvapivým útokem, pokud by se oni dva střetli, asi by rozhodovalo hodně štěstí. Jistý si nemůže být ničím. A i kdyby ho zabil, co pak? Jistě by mu nic takového jen tak neprošlo.

Usne pozdě, několikrát se probudí a ráno se cítí hrozně. Jen pár vteřin trvá, než si vzpomene na včerejší rozhovor s přítelem a mráz mu přeběhne po zádech. Zničí snad ješitný intrikán pan de Marcillac všechno, co se jim podařilo vybudovat? Ač se strachuje o život svého přítele, nezapomíná ani na svůj vlastní. Markýz de Almare mu výrazně pomáhá, nejen penězi. Pokud by našel v souboji smrt, změnilo by se rázem všechno. Kdo by se stal dědicem? Asi by se majetek navrátil do rukou hraběnky de Bessiere, od níž nic dobrého čekat nemůže. Jistě, zbyla by mu síť špehů, má společnost a slíbenou podporu od Mazarina ... Louvent! Samozřejmě, musí se s ním ihned spojit. Jestli je za napadením markýze nějaké spiknutí, musí ho odhalit!

Nezavolal doposud služebnictvo, vyskočí jen ve spodkách z postele a začne se nervózně procházet po místnosti. Hrome, je pořádná zima, uvědomí si. Zuřivě začne křičet, po krátké chvilce se objeví ve dveřích třapatá hlava vzorně upraveného Dujardina. Nařídí mu ho ustrojit a zavolat pana tajemníka do salónku, kde se uskuteční pozdní snídaně. Kvůli špatnému spánku již odbilo deset hodin, nedal žádný příkaz, proto ho nikdo dříve nevzbudil.

Kolem půl jedenácté se posadí k tácu se snídaní. Na jídlo nemá ani pomyšlení, proto donutí Tissota se posadit proti němu. Chvilí váhá, zda mu má vyjevit všechno, nakonec se rozhodne kápnout

božskou. Bude po něm chtít službu, proto musí jeho tajemník znát podstatu problému. Než skončí, zbledne sluha jak stěna.

„Maurici, okamžitě vyhledej pana Louventa. Je mi jedno, jak ho najdeš. Ale musíš s ním mluvit co nejdřív. Chci vědět, jestli jde jen vo náhodu, nebo je za tím něco víc. Možná někdo chce pana markýze odstranit a všechno je jen záminka. Rozumíš?“ řekne pan de Godille na konci svého vyprávění velmi naléhavě.

„Pane hrabě, takový neštěstí! Co budeme dělat?“ lomí rukama tajemník, jeho zoufalství je nepředstírané, markýze si oblíbil, dostal od něho nádherné a cenné dárky, vždy se k němu chová hezky. Jen vybědl z jednoho velkého nebezpečí v Německu, už se na něj řítí další. Když se zdálo, že rozeprě s jeho matkou skončily.

„Co budeme dělat? Vůbec netuším, uvidíme, jak se zachová pan de Marcillac.“

„Chtějí pana markýze zabít?“

„Maurici, já neznám vodpověď. Proto musíš za panem Louventem. Chci, aby se podíval pořádně na zoubek toho drzouna. Určitě má nějaký možnosti, už během spiknutí Důležitéjch ho sledovali. Nevím, jestli je jen ješitnej trouba, nebo ho někdo navedl.“

„Hned se za panem Louventem vypravím. Vím, kde ho hledat. Teda kde mu nechat vzkaz. Budete se s ním chtít sejít?“

„Já? Ne, vystačíš si sám. Proto jsem ti všechno vyprávěl. Maurici, nezapomínej, kromě pana Louventa nikomu ani slovo!“

„Jako vždy, pane hrabě, jako vždy.“

„Správně. Vypadáš hrozně.“

„Ani vy právě nezáříte, pane hrabě.“

„Drzoun! Hrome, čert aby to spral. My se snad ze všech těch úkladů nikdy nevyhrabeme. Ale teď jde panu markýzi vopravdu vo život. Pokud dojde skutečně k souboji, nemá téměř žádnou naději.“

„Zkusíte mu zabránit?“

„Rád bych, ale nevím jak, aby pan markýz nevypadal jako zbabělec. Takový vobvinění je v urozené společnosti horší než smrt.“

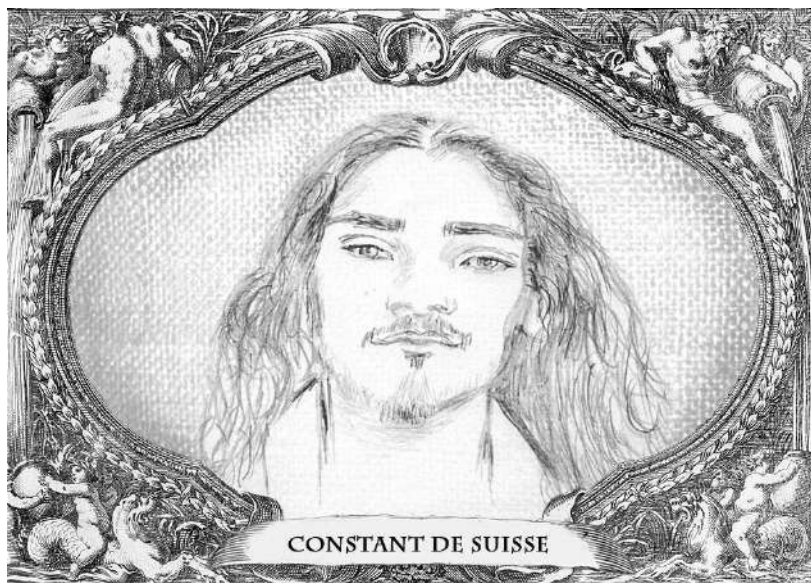
„Horší než smrt?“

„Jde vo čest, Maurici. Ale to asi nepochopíš.“

„Pokusím se, pane hrabě,“ odvěti mírně dotčený Tissot, situace však je příliš vážná, než aby mohl dávat prostor svým pocitům.

„Maurici, seber se a běž hned. Čím dřív začne pan Louvent pracovat, tím líp!“ doslova vyžene šlechtic svého sluhu z pokoje. Čímž si však od tíživých myšlenek neulehčí, ba právě naopak. Starosti se vracejí jak bumerang. Jediná naděje je zatím nulová odezva od pana de Marcillac, ale je příliš brzy. Výzvu k satisfakci může zopakovat za pár dní, za týden, může začít šířit pomluvy o zbabělosti jeho přítele, což by mohlo být ještě horší.

Naděje na urovnání celé záležitosti jsou rozmetány kolem poledního, kdy do salónku nakoukne znovu Dujardin. Přišla návštěva, podle všeho dva urození pánové. Armand zbledne, tuší, kolik uhodilo, vždyť kdo jiný by za ním chodil. Nařídí je přivést sem do salónku.

Záhy vstoupí dva muži kolem pětadvaceti let. Dojde k vzájemnému představení, přičemž si pán domu dvojici pozorně prohlíží. Nepůsobí nijak vyzývavým dojmem, chová se zdrženlivě, nicméně ani jednomu z nich rozhodně sebevědomí nechybí. Příslušenství k družině syna vévody de Rochefoucault jim k tomu z jejich pohledu dává dostatečný důvod.

Prvním je středně vysoký Constant de Suisse, poměrně pěkný mladík, nadutý hejsek s dlouhými hnědými vlasy a výrazných očí stejné barvy. Druhý, který se představí jako Filibert de Faulon, se může pochlubit vyšší hubenou postavou, světle hnědými hustými vlasy a modrýma očima.

Hostitel je vyzve ke stolku, nechá nalít všem do poháru vína a poté Quida propustí. Vzhledem k velmi korektnímu a skoro přátelskému chování všech tří pánů chlapec vůbec nemá ponětí, v jak závažné věci se dnes do jejich domu hosté dostavili.

„Pane hrabě, tušíte asi, proč jsme vás dnes vyhledali. Přicházíme právě z paláce markýze de Almare, posílá nás vévoda de Marcillac,“ promluví klidným a docela příjemným hlasem pan de Suisse.

„Tuším důvod vaší návštěvy,“ odvěti hostitel chladně a trochu povýšeně, před těmito namyšlenými nohsledy ještě namyšlenějšího pána si hodlá zachovat nadřazenost.

„Včera došlo k rozepři obou pánů, která nebyla dořešena. Bylo nám řečeno, že vy zastupujete zájmy pana markýze.“

„Pan markýz je mým přítelem. Požádal mě o tuto službu a já mu rád vyhovím. Čeho si žádá pan de Marcillac?“

„Vzhledem ke slovům, která včera padla, se cítí být uražen. Žádá od pana markýze zadostiučinění.“

„Jak by si ho představoval?“

„Jak se sluší na významné šlechtice, ke kterým oba pánové patří.“

„Zkuste být věcnější.“

„Veřejná omluva, kdy pan markýz vyjeví hluboké politování nad svým nevhodným a urážlivým chováním.“

„Vážený pane,“ odvěti Armand poměrně ostře, „Byl jsem panem markýzem zpraven o včerejším setkání. Jsem připraven s vámi probrat čestné urovnání sporu, ale žádám vás o dodržování pravidel slušného chování.“

Oba dobře víme, kdo všechno vyprovokoval.“

„Pane hrabě, my zde řešíme jeden spor, vy se snažíte vyvolat další,“ ozve se pan de Faulon a zatváří se dotčeně.

„Nikoli, drahý pane. Slíbil jsem panu markýzi, že budu pouze hájit jeho zájmy při vyjednávání. Nehodlám se sám zapojit do dalšího sporu, byť bych si svým způsobem přál být na místě pana markýze.“

„Asi vám nerozumím, pane hrabě,“ zvedne překvapeně zrak Constant.

„Jsem od narození tak trochu dobrodruh,“ usměje se pan de Godille, „Rád vyhledávám nebezpečí, přináší mi potěšení láskovat se smrtí. Na rozdíl od mého přítele, který vždy dává přednost diplomatickému řešení sporů.“

„Pane hrabě, mluvíte v jinotajích.“

„Snažím se vám naznačit, že urážlivé a nevhodné chování mého přítele je prostě nesmysl. Pan de Marcillac se unáhlil, proto lituji, že nejsem na místě mého přítele. Bohužel.“

„Chtěl byste snad zastoupit pana markýze?“ zeptá se Filibert a oba sekundanti se na sebe překvapeně podívají.

„Rád bych, ale něco takového není možné. Můj přítel je čestný muž a něco takového by nepřipustil. Domnívám se, že by pan de Marcillac měl přehodnotit své požadavky a pokusit se vše urovnat smírnou cestou, jak se sluší na pravého šlechtice.“

„Smírnou cestou? Mluvili jsme o omluvě ...“

„Však já taky. Žádám od pana de Marcillac omluvu mému příteli. Stačí jen říci prosté promiňte. Netřeba ani přítomnosti veřejnosti, stačí osoby, které byly rozepři přítomné. Tyto podmínky jsou čestné a pokud by pan de Marcillac přehodnotil pohled na včerejší událost, můj přítel se s takovým přístupem spokojí.“

„Pane hrabě, uražen byl pan de Marcillac!“

„Jsem zcela opačného názoru. Markýz de Almare přišel navštívit svého přítele, aby ho povzbudil při jeho boji se zraněnou paží. Pan de Marcillac si špatně vyložil včerejší události a unáhlil se. Pan markýz de Almare je velmi taktní a má velmi dobré vychování. Rozhodně by nikdy bezdůvodně nikoho neurazil.“

„Pane hrabě, v tomto se rozhodně neshodneme.“

„Nepochybně.“

„Pane hrabě, mohli bychom postoupit dále?“ zeptá se pan de Faulon, z rozhovoru nemá dobrý pocit.

„Mám stejný zájem. Vysvětlili jsme si, kdo jakou omluvu požaduje. Pochopitelně musíte můj návrh probrat s panem de Marcillac.“

„S něčím takovým nikdy nebude souhlasit,“ ujme se znovu funkce vyjednávače pan de Suisse.

„Předpokládám, nicméně mu rozhodně můj požadavek vyřídíte. Máte ještě jiný návrh?“

„Samozřejmě, pane hrabě. Pokud nebude pan markýz souhlasit s omluvou, zbývá jediná možnost, jak celý spor vyřešit čestným způsobem, hodných čestných a urozených mužů.“

„Rozumím vaší nabídce.“

„Pane hrabě, bude nutné se domluvit na místě a na zbraních.“

„Volba je na panu markýzi, neboť byl vyzván.“

„Nemíním se přit, pokud váš návrh bude rozumný.“

„Předpokládám kordy, pánové. Pokud bude pan de Marcillac souhlasit, místo upřesníme.“

„S kordy je možné vyjádřit souhlas. Nelze rovnou domluvit i místo a čas?“

„V tomto vám bohužel nemohu dát v tuto chvíli přesnou odpověď. Pan markýz, jak asi víte, patří svým způsobem ke královskému dvoru a je často jeho vyslancem. Neznám v tuto chvíli jeho povinnosti ke královskému dvoru, proto nemůžu stanovit vhodný čas.“

„Ale s tímto řešením souhlasíte, vy i pan markýz,“ zeptá se pro jistotu Constant.

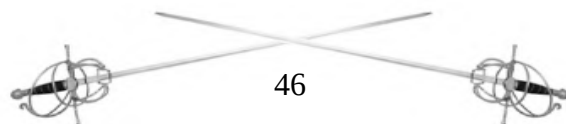
„Pokud bude pan de Marcillac trvat na podobně nedůstojné omluvě, tak ano,“ odvětlí chladně Armand, pak se rozhodne přeci jen otevřít zadní vrátka, ač pochybuje o možnosti smírného řešení. „Pan markýz je velmi uvážlivý šlechtic, právě proto mu Její Veličenstvo projevuje svou přízeň. Pan markýz i pan de Marcillac jsou oba přátelé pana de Coligny, před jehož domem spor vypukl. Pan markýz je příbuzným vévodkyně de Longueville, jejíž je váš pán přítelem. Pokud pan de Marcillac vezme včerejší neshodu pouze jako nedorozumění, je připraven můj přítel na celou věc zapomenout. Necítí žádnou zášť k panu de Marcillac a nijak netouží seznámit ho se svým mečem. Samozřejmě, pokud nedojde k domluvě, je připraven svou čest hájit se zbraní v ruce,“ dodá pro jistotu, aby snad jeho přítele nemohli považovat za zbabělce, který se snaží vyhnout souboji.

„Vaše slova vyřídíme, pane hrabě. Ale pravděpodobně bude pan de Marcillac trvat na vyřčené omluvě nebo vyřešení sporu navrženým způsobem.“

„Pak asi není co dodat. Vážení pánové, budu vás zde čekat přesně za dva dny, v pravé poledne, kdy dohodneme další podrobnosti čestného urovnání sporu.“

„Za dva dny?“ zeptá se trochu zklamaně pan de Faulon.

„Pánové, musím alespoň na dvou dnech trvat, abysme mohli najít vhodnou dobu. Přijďte prosím s vašimi návrhy na místo a čas, já se domluvím s panem markýzem a budu rovněž připravenej.“

„Váš návrh zní rozumně, pane hrabě,“ přikývne vcelku spokojený Constant.

„Pánové, pak se můžeme rozloučit,“ povstane pan de Godille, čímž naznačí ukončení dnešní návštěvy.

„Jistě, pane hrabě. Mezi námi není žádného sporu,“ řekne Fillibert.

„Předpokládám. Snažil jsem se být velmi vstřícný, pánové, ač mám zcela odlišný názor než vy.“

„Nepřišli jsme se s vámi přít ani vyhledávat spory,“ ozve se rychle pan de Suisse, „Naopak, naším záměrem je se s vámi rozumně domluvit na všech podrobnostech.“

„V to doufám, pánové. Jak jsem řekl, jsem kdykoli připraven hájit své názory. Pokud by někdo cítil potřebu,“ odvěti hostitel a podíval se na pana de Faulon, který se již nadechuje k odpovědi.

„Plně vás respektujeme, pane hrabě,“ řekl rychle Constant a vrhne varovný pohled na svého společníka, cítí skrytou snahu hraběte je vyprovokovat, ale nic takového rozhodně nechce připustit. Cíl jejich mise je naprosto jiný a on nechce zklamat.

„Prosím, pánové,“ naznačí Armand rukou ke dveřím, „Těším se na vaši návštěvu za dva dny,“ dodá vcelku zbytečně, o neupřímnosti poslední věty ani jeden ze tří nepochybuje, leč bere ji jako splnění společenských konvencí.

Asi dvě hodiny stráví hrabě přemítáním a velmi nepříjemnými myšlenkami. Nepředpokládá svůj úspěch, pokud se pan de Marcillac rozhodne požadovat satisfakci. Dokud se vyjednávači nedostavili, existovala stále naděje, že vévodský synek nechá celou záležitost plavat. Teď již má jistotu.

Tissot se posadí do křesla, vykazuje ještě větší nervozitu než jeho pán. S panem Daudetem se sešel, vysvětlil mu důvod své nečekané návštěvy. Nedožvěděl se však nic nového. Lidé, které zainteresoval v Borgogne mu opakovaně potvrdili, že hraběnka de Besiere spořádaně spočívá na svém zámku a chová se více než zdrženlivě. Snaží se nalézt nové vztahy a vazby v Dijonu. Nemůže stoprocentně vyloučit tajnou intriku, ale zdá se mu nepravděpodobná. Vévoda de Beaufort rozhodně ze své internace nemůže nic organizovat, vévoda de Vendome nemá příliš důvodů se chtít pomstít markýzi de Almare.

Ovšem vazby jsou tak spleť a nikdy nelze vyloučit skrytý důvod podivného jednání. Opravdu by mohlo jít o pokus začít oslabovat pozici prvního ministra útokem na jeho spolupracovníky, kteří nejsou tolik chráněni jako on sám. Ale markýz se těší přízni královny a jeho sprovození ze světa v souboji dává předpokládat značné problémy vítězi, byť by pocházel z vynikajícího rodu jako pan de Marcillac. Nejpravděpodobnější důvod vidí i pan Daudet v nesmírné ješitnosti, urážlivosti a dobrodružné povaze vyzyvatele. Jist si svou svým způsobem beztrestností, se nemusí ohlížet na následky. Jako v případech, kdy se zúčastnil spiknutí proti kardinálu Richelieuovi, jednou dokonce asi na týden skončil v internaci, následně pak ve vyhnanství.

Pán i jeho sluha si vymění své poznatky, pak se rozhostí tíživé ticho. Strach o život markýze je oba svým způsobem paralyzuje. Kolik výtečných mužů padlo v minulosti zcela zbytečně za obětí duelům, mnohdy z podobně malicherných důvodů.

„Souboj se jeví nevyhnutelný,“ konstatuje po chvíli zklamaným hlasem pan de Godille.

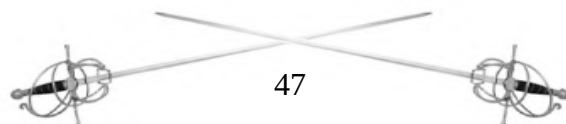
„Taková hloupost, pane hrabě!“

„Hloupost? Maurici, jde vo čest, pan markýz se nemůže vymluvit, stal by se terčem posměchu.“

„Již jste mi vysvětloval otázku cti, pane hrabě,“ odvěti tajemník, ovšem sám si myslí o těchto zásadách své.

„Počkáme, jestli pan Louvent něco nezjistí. Jenže i kdyby přišel na spiknutí, na souboji se tím nic nemění. Vyslanci pana de Marcillac se mi zdáli dost jasně poučený, vlastně ani jiný řešení nenavrhli. Bohužel osoba vyzyvatele pana markýze je příliš významná, než abysme ho mohli nějak přitlačit, donutit změnit jeho rozhodnutí ... asi bude pěkně nafoukaný, možná skutečně za tím nic jiného není, než jen jeho drzost a hulvátství ...“ přemýšlí nahlas pán domu, jeho hlas vyjadřuje bezradnost.

„Pane hrabě,“ odkašle si Tissot, „moc jsem o všem přemýšlel. Jsem ze všeho zoufalý, vaše vyjádření o vyhlídkách pana markýze v souboji ... přemýšlel jsem, jak mu pomoci.“

„Vopravdu? Copak si vymyslel?“ zeptá se s neskryvanou ironií v hlase šlechtic, jeho sloužící tento projev velkoryse přehlédne.

„Pan markýz nemůže učinit potupnou omluvu, stejně tak nemůže odmítnout se panu de Marcillac postavit, aby neztratil důstojnost v očích společnosti. Ale někdo by mohl zasáhnout.“

„Zasáhnout?“

„Pane hrabě, měl byste zajít za panem Mazarinem a poradit se s ním.“

„Za Mazarinem? I když je první ministr, tak nemůže do otázky cti zasahovat. Víím, souboje jsou zakázaný, ale stejně se konaj. Vždyť i pan de Coligny byl zraněnej v souboji, vo kterým prej věděla i královna.“

„Nemyslel jsem na zásah pana Mazarina,“ zavrtí hlavou tajemník, „Ale královna by mohla souboji zabránit, kdyby ho zakázala ... nebo kdyby ona promluvila s panem de Marcillac.“

„Maurici! Pan markýz se nemůže schovávat za ženský sukně, i kdyby byly královský!“ pohorší se nad návrhem Armand.

„Pane hrabě, vždycky se dá všechno zaonačit ... pan Mazarin je zkušeněj. Když mu namluvíte, že pan de Marcillac chce zabít panu markýze kvůli němu, protože ho chce oslabit a pomstít se mu ... Pan Mazarin je velmi chytřej, může něco vymyslet. Tak, aby pan markýz nemohl být nazýván bezectným a přitom k souboji nedošlo.“

„Maurici, cením si tvýho zájmu o pana markýze. Taky mi na něm záleží a mám vo něj velkej strach. Ale v tomhle případě asi ani pan Mazarin nedokáže dělatázraky. Pan de Marcillac je asi dost svéráznej, i kdyby byl donuceněj vod souboje ustoupit, může pana markýze pomlouvat, všechno by se ještě zhoršilo.“

„Pane hrabě, prosím, alespoň se zkuste s panem Mazarinem poradit.“

„Jak to mám asi udělat? To mám jen za ním přijít a všechno mu říct? Jak se k němu vůbec dostanu?“

„Pane hrabě, vy přece máte přístup k panu kardinálovi vždycky, i do jeho soukromých prostor. Vás určitě přijme v kteroukoli dobu, pokud mu budete přinášet závažné zprávy. Pane hrabě, prosím, pokuste se promluvit s panem Mazarinem.“

„Ještě si tvůj návrh rozmyslím,“ nevyjádří se jednoznačně pan de Godille, ale nápad jeho tajemníka se mu již uhnízdil v hlavě, „Musím se ještě dnes večer sejít s panem markýzem a domluvit se s ním.“

„Pane hrabě,“ zvolá Tissot zděšeně, „o tomhle panu markýzi nesmíte nic říkat, určitě by nesouhlasil. Pokud mu má Mazarin pomoc, tak pan markýz vo tý pomoci nesmí nic vědět!“

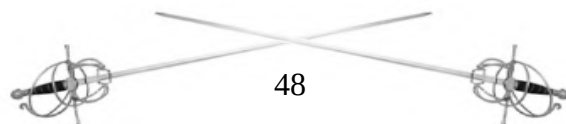
„Maurici, ty jsi rozenej intrikán!“

„Pane hrabě, já jen nechci, aby pana markýze zranili nebo dokonce zabili!“

„Já snad jo?“ utrhne se na svého sluhu Armand, pak však zmírní tón, „Chci vědět, jestli pan Louvent něco zjistí. Já ještě dnes večer vyhledám pana markýze a pak se rozhodnu. O tvým nápadu s ním mluvit nebudu,“ dodá, čímž svého tajemníka trochu uklidní.

Kolem šesté hodiny se koná další schůzka dvou mladých urozených přátel v paláci Almare Pierre se zdá vyrovnanější, byť kruhy pod očima svědčí o bezesné noci. Jeho silná vůle mu však pomáhá se s nepříjemným zážitkem i hrozbou z něj plynoucí vyrovnat. Samozřejmě se zabýval všemi možnými důsledky, pokud dostojí cti a stane se zbraní v ruce proti svému vyzyvateli. S těmi musí počítat, ať již duel dopadne jakkoli. I kdyby zvítězil a zranil svého soka, ocitne se ve velmi špatném světle před královským dvorem, kdoví, jak se zachová otec nerudného pana de Marcillac. Druhá možnost se ale jeví ještě horší, její následky znamenají jeho prohru, vážné zranění nebo dokonce smrt.

Jeho přítel mu podrobně vypráví o střetnutí s panem de Suisse a panem de Faulon, tváří se poněkud rozpačitě, jako by si snad dával za vinu nezabránění souboji. Markýz však vyjádří spokojenost a jeho sekundant se dočká i poděkování.

„Učinil jste vše naprosto správně,“ zopakuje pan de Almare, „Takovou ponižující omluvu nemohl pan de Marcillac myslet ani vážně. Nyní se již budu muset spolehnout jen na vůli boží, zda mi povede ruku, či mě nechá napospas určitě zručnějšímu duelantovi.“

„Je mi líto, do čeho jste se zapletl.“

„Hodně jsem o všem přemýšlel,“ usměje se hořce Pierre, „Vlastně jde z logického pohledu o naprostý nesmysl. Kvůli takové maličkosti máme riskovat vážné zranění nebo dokonce své životy. Náš souboj je z tohoto pohledu naprostý nesmysl.“

„Bohužel společenský zvyklostí ...“

„Jsem si jich plně vědom a dostojím své cti. Už kvůli jménu, které nosím. Ale nemohu se zbavit hořkého pocitu. Byl jsem si tak jistý, přesvědčený o svých schopnostech řešit důležité věci s využitím rozumu a hledání kompromisu. Poslední události mě přesvědčili o naivitě mých představ.“

„Poslední události?“

„Ano, nejen plánovaný a z mého pohledu nesmyslný souboj. Ale také zážitky z Německa. Jak málo stačí, aby veškeré plány přišly vniveč. Můžete se snažit sebevíc a přesto nakonec vůbec nejste pánem nad vývojem událostí. U Rottweilu se objeví banda dezertérů, se kterými není možné se nijak rozumně dohodnout. Nemluvím o hrozných zážitcích při spatření bitvy u Tuttlingenu či následného přepadení chudičké vesnice. Nesmyslná smrt matky Mikuláše, honitba dětí jen pro zábavu žoldáků, smrt tolika lidí na usedlosti komtesy von Hameschäler. A teď další rána.“

„Takovej je život, příteli. Bohužel někdy krutej a někdy navopak velmi příznivej,“ pokrčí jen rameny Armand, „Moje slova asi zněj hrozně, ve vaší současné situaci, ale někdy prostě věci nemůžeme změnit. Musíme je brát, jaký jsou.“

„Váš přístup vás činí šťastnějším, nepřemýšlíte nad událostmi, opravdu je berete, jak jdou. Já se snažím najít příčiny, důvody, hledat rozumná východiska. Ale teď jsem v koncích.“

„Stále není nic ztracený,“ řekne rychle sekundant, pochopí nevyhnutelnost souboje a přechází na jinou taktiku, musí dodat svému příteli sebedůvěru, nemůže nastupovat k duelu trdomyslný, smířený s porážkou, musí se postavit událostem čelem, „I když je pan de Marcillac zkušenější a má delší výcvik než vy, nejste bez nadějí na úspěch. Jste neobyčejně mrštný a rychlý ...“

„Špatně jste má slova pochopil,“ usměje se pan de Almare, „Rozhodně nepůjdu na duel jako dobytče na porážku. Můj drzý vyzyvatel se má nač těšit. Měl jsem na mysli něco zcela jiného. Byl jsem si jistý, že dokáži z každé těžké situace nalézt východisko, dařilo se mi při vyjednávání s mocnými muži tohoto království, cítil jsem nad nimi převahu. Byl jsem si jistý sám sebou. Ale teď jsem se ocitl tváří v tvář hulvátství, aroganci, zpupnosti. Stojím proti člověku, který nehledá žádné argumenty, není ochoten připustit možnost jiného řešení, než riskovat naše životy. Pro naprosto malicherný důvod.“

„Třeba z jeho pohledu tak malichernej není.“

„Není? Kdyby mu moje odstranění přineslo nějaký užitek, pak bych ho plně chápal. Kdyby mu ze souboje plynuly výhody, třeba povýšení, odstranění soka v lásce, rivala v boji o úřad u dvora, budu jeho jednání chápat. Jemu ale i vítězství přinese potíže, královna si náš souboj určitě vyloží po svém. Pan de Marcillac může v případě svého vítězství počítat s odvetou, pravděpodobně bude vyhnán z Paříže. Královna dobře ví, na které straně stál při spiknutí Důležitých,“ mluví Pierre pomalu.

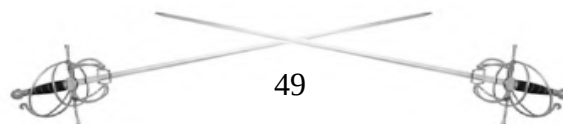
„Příliš vo všem přemýšlíte,“ zavrtí hlavou pan de Godille, „Pokud nebudu uvažovat vo spiknutí proti vám, prostě se pan de Marcillac vychloubal před svými kumpány a vy jste byl náhodou na ráně. Musí si být vědomej, kdo jste, určitě si v duelu věří. Vítězství mu může přinést asi jen vylepšení pověsti dobrodruha, o následcích asi moc neuvažuje.“

„Právě to mě děsí! Postrádám jediný logický důvod pro náš souboj. Ani jeden z nás z něj nemůže mít žádný užitek, ať už ho vyhraje kdokoli z nás.“

„Všechno nemusí mít nějaký důvody, prostě se věci někdy tak divně seběhnou ...“

„Ano, divně seběhnou,“ znovu se hořce usměje pan de Almare.

„Příteli, snad vás Bůh ochrání, tolik let jste mu tak věrně sloužil,“ pokusí se o další povzbuzení hrabě, „Bohužel se musíme domluvit na podmínkách souboje. Pozitíří se sekundanti vašeho soka vrátí a já

pro ně musím mít uspokojivou odpověď. Jinak by vás mohli nařknout z kličkování, vyhýbání se souboji, záměrným odkladům.“

„Plně s vámi souhlasím. Nemám však žádné zkušenosti, proto přistoupím na vaše návrhy. Každé ráno až do deseti hodin mám čas. Její Veličenstvo vstává dost pozdě, kdyby se mnou chtěl mluvit pan Jules, výmluvu si vždy najdu. Ani já nemám zájem otálet. Odklad by mi jen prodlužoval čas na zbytečné otázky, pochyby. Zítřka si zajistím návštěvu učitele šermu, ale pár dní odkladu mi stejně mnoho výhod nepřinese. Nebudeme duel oddalovat, jak jste správně řekl, jsem tvor boží a Bůh rozhodne, zda mám ještě v tomto smutném, krutém a krvavém světě setrvat.“

„Dám vám sám pár dobřejších rad,“ řekne vážně pan de Godille.

„Máte hodně zkušeností?“

„Už jsem pár duelů zažil,“ odpoví trochu nejistě Armand, nechce se v tomto směru svěřovat, „Hodně jsme se bili jen ze cviku s mým přítelem, bratrem současného barona de Taille, potom tady v Paříži, především s panem de Seinges, ale i dalšími. Těch pár našich cvičení, hrome ... bylo jich málo.“

„Ale skutečný duel ...“

„Je pochopitelně něco jiného.“

„Příteli, domluvte podmínky. Zatím jsem mnoho nepřemýšlel o možnosti své smrti, ale sahá po mně v krátké době již podruhé. Musím učinit různá opatření ...“

„Proč hned přemýšlet o smrti,“ snaží se zlehčit situaci host, „Většina soubojů smrtí nekončí.“

„Ale může. Ovšem s těmito záležitostmi vás teď nechci obtěžovat. Co myslíte, je výhodnější se bit brzo ráno nebo spíše později?“ zeptá se Pierre, po tváři mu proběhne lehký úsměv.

Následně se asi další půl hodinu baví o různých taktických variantách přípravy na duel, od lehčí stravy, dobrého spánku, jízdy kočárem místo na koni, vhodné volbě oděvu. Ale rozhovor vážne, napětí je pochopitelné. Proto hrabě uvítá, když návštěva skončí a on může opustit palác Almare. Odchází však značně rozrušený, přitom jeho život prchlivý pan de Marcillac neohrožuje. Jaká škoda, tak rád by drzému princovi napráskal.

CO BUDE DÁL?

Kardinála Mazanina žádost hraběte de Godille o naléhavé přijetí překvapí, ale po zkušenostech z loňského léta jeho žádost neodmítne. Trochu je zaskočen, ovšem ve chvíli, kdy pozve mladíka do přijímacího salónku, jeho tvář vykazuje klasickou přívětivost a ochotu naslouchat.

Host nechodí dlouho kolem horké kaše a vysvětlí důvod své návštěvy. První ministr neprojeví ve své vizáži žádné rozrušení, ale bedlivější pozorovatel by poznal jisté příznaky nasvědčující, jak ho informace předané mu hrabětem zaskočily. Samozřejmě začne ihned přemýšlet, jaké jsou možné příčiny konfliktu mezi jeho oblíbencem a naopak významným příslušníkem váženého rodu, který mu rozhodně není nakloněn.

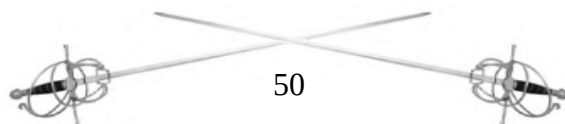
„Jaký je váš názor na důvody tohoto velmi nepříjemného nedorozumění?“ zeptá se.

„Vaše Eminence, sám se tím už delší dobu trápím. Požádal jsem své lidi, však mi jistě rozumíte o kom mluvím, aby se pokusili zjistit, jestli nejde o spiknutí. Bohužel nemohu vyloučit možnost, že panu de Marcillac jde o nepřímý útok na Vaše Eminenci, když proti vám nemůže vystoupit přímo.“

„Máte pro takové tvrzení nějaké indicie?“

„Zatím ne. Nemůžu ale vyloučit ani náhodné střetnutí, kdy se pan de Marcillac zachoval značně hrubě a řekněme prudce. Ale zdá se mi jeho jednání podivné. Přáteli se s vévodkyní de Longueville, jejíž je pan markýz de Almare příbuzným, stejně tak jsou oba přáteli pana hraběte de Coligny, před jehož domem k jejich rozepři došlo.“

„Syn vévody de Rochafoucauld je prchlivý, dobrodruh, mohl vyvolat spor bez postranních úmyslů.“

„Mohl, Vaše Eminence. Ale byl přívržencem či příslušníkem spiknutí Důležitých. O tom máme nezpochybnitelné důkazy. Určitě není spokojen s řešením, které jeho přátele přivedlo do vězení nebo do vyhnanství. Na vás teď může zaútočit jen obtížně, když se těšíte velké důvěře Jejího Veličenstva, díky Bohu. Ale může si najít náhražku, jak se pomstít nepřímo. O přízni, kterou jste poctil pana markýze de Almare se ví dostatečně. Stejně tak o jeho jemné povaze. Mohl se mu zdát dobrým protivníkem, od něhož mu nehrozí velké nebezpečí a přitom zasáhne Vaší Eminenci,“ snaží se Armand mluvit naléhavě a přesvědčivě, neboť pouze pokud první ministr připustí tuto možnost, bude asi ochoten se v celé kauze angažovat.

„Vaše vývody znějí logicky, pane hrabě,“ zamyslí se Mazarin, rozhodně nebere sdělený problém na lehkou váhu, o vztahu pana de Marcillac ke své osobě si nedělá iluze.

„Bohužel zatím nic takového nemůžu dokázat. Všecko má asi vypadat jako nevinná hádka dvou šlechticů, řešená sice zakázaným, ale dost tradičním způsobem. Bohužel oběti se stal můj přítel a váš velký příznivec a oddaný služebník.“

„Pan markýz asi není příliš zdatný šermíř, že?“

„Pan markýz si v Německu vedl velmi zdatně, ale nikdy se skutečně nebil, Vaše Eminence. Bohužel hrozí velký nebezpečí jeho vážného zranění nebo smrti. Pokud jde o záměr pana de Marcillac, vybral si asi velmi vhodně. Jak rád bych byl na místě pana markýze,“ dodá pan de Godille.

„Pane hrabě, zachovejte prosím zdrženlivost,“ řekne rychle a důrazně Mazarin.

„Vaše Eminence, dal jsem slib již panu markýzi, jehož jménem vyjednávám se sekundanty. Vaše Eminence, jsem bezradnej, pokusil jsem se souboji zabránit, ale vše nasvědčuje jasnému záměru pana de Marcillac stanout proti panu markýzi se zbraní v ruce a pokud se tak stane, určitě se ho pokusí buď vážně zranit nebo dokonce zabít. Mám velké obavy o život pana markýze.“

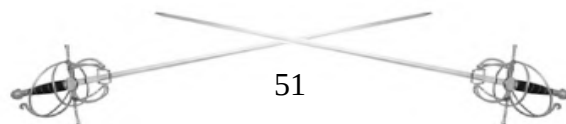
„Podlé jednání pana de Marcillac by mě nepřekvapilo,“ prohlásí Mazarin klidným hlasem, v hlavě si však již snaží vše srovnat a hledat východisko ze zdánlivě obtížně řešitelné situace, sám si dobře vědom citlivé otázky cti mezi šlechtici.

Kardinál jako vzdělaný muž zná i některá neblahá čísla, které se objevila v souvislosti s nedávnou historií Francie. Oblíbenost dokazovat svou statečnost v riskantních soubojích se kdysi zvrstlo natolik, že se v teoretických dílech historiků začaly objevovat velmi alarmující čísla. Mluvílo se o tom, že za devatenáctileté vlády Jindřicha IV. se uskutečnilo na deset tisíc soubojů, v nichž až téměř polovina skončila smrtí jednoho z duelantů. Odhady jiných autorů uvádějí ve svých studiích čísla ještě vyšší. Šlechtici různého věku však umírali v soubojích vzniklých opravdu z nicotných důvodů dále, koruna tak přicházela o významné muže, místo služby v královském vojsku, končili těžce zranění či mrtví rukou svých mnohdy bývalých přátel.

Není proto divu, že kardinál Richelieu vystoupil proti soubojům velmi rázně, důvody mohly být i osobní, vždyť i v jeho rodině umírali jeho blízcí v duelech. Ovšem po počátečních tvrdých opatření, kdy skončil hrabě de Bouteville na popravišti, se represe zmírňovaly. Krátce před svou smrtí připravoval Richelieu nový výnos, který by opět přitvrdil v otázkách soubojů, ale nestačil již svůj záměr dokončit. Mazarin, jenž s ním jeho snahu konzultoval, odložil podobný výnos k ledu. Nastaly daleko významnější úkoly a nebylo by vhodné šlechtu provokovat. Ta totiž možnost prokázat svou čest v souboji považuje za své nezpochybnitelné právo.

Se smrtí krále Ludvíka XIII. se situace pro rázný postup při dodržování zákazů soubojů ještě více zkomplikovala. Tvrdě zasáhnout proti případnému vítězi souboje považuje Mazarin za téměř nemožné. Reakce významných rodů by se obrátila výrazně proti němu. Zvláště kdyby postiženým byl někdo typu pana de Marcillac, ale i markýze de Almare. Což mu v řešení příliš nepomůže, synovi vévody de Rochefoucauld naopak umožňuje se chovat se vyzývavě a nerespektovat případný varovný hlas, směřující proti chystanému duelu.

„Vaše Eminence, máme možnost nějak pana markýze ochránit?“ přeruší ticho Armand, jeho hlas zní smutně i prosebně zároveň.

„Pane hrabě, беру celou záležitost velmi vážně a osobně. Pan markýz učinil mnoho velmi dobrých skutků ve prospěch francouzské koruny. Možná právě mnou zmíněná jeho činnost se stala důvodem tohoto útoku na jeho osobu. V tuto chvíli však ještě nevím, jak se k celé záležitosti postavit.“

„Vaše Eminence, nemohlo by Její Veličenstvo ...“

„Zvážím všechny možnosti,“ odvětil vážným hlasem kardinál, „Musím mít na paměti pověst pana markýze a celou věc řešit s nejvyšší mírou diplomacie.“

„Vaše Eminence, pokud k souboji dojde, je velmi pravděpodobná prohra pana markýze. Bohužel v takovém případě mu hrozí smrt. Pan de Marcillac se cítí velmi beztrestný ...“

„Oba jsou velmi významnými šlechtici, než aby případný souboj unikl pozornosti veřejnosti. Stejně tak by bylo obtížné pro Její Veličenstvo zaujmout k celé záležitosti stanovisko, ve kterém by neutrpěla její autorita. Možná i toto může být cílem pana de Marcillac.“

„Vaše Eminence, pokud bych se dozvěděl cokoli o spiknutí, okamžitě bych Vaši Eminenci řekl o svých poznatcích. Bohužel není příliš času, pozítří mě navštíví sekundanti pana de Marcillac a nelze souboj příliš oddalovat. Ani pan markýz nemá zájem o odklad,“ upozornil na časový tlak pan de Godille.

„Pane hrabě, vše velmi důkladně zvážím a pokusím se nalézt nějaké východisko. Samozřejmě vše také sdělím Jejímu Veličenstvu. Pokud budete mít jakékoli poznatky, máte kdykoli možnost mě navštívit. Vždy si naleznou čas ve svém programu,“ řekne Mazarin a svými slovy naznačí konec dnešní audience. Co potřebuje vědět, bylo vyřčeno, nic nového by další diskuse nepřinesla. Naopak si musí v klidu srovnat své myšlenky a pokusit se nalézt východisko. Což vůbec nebude jednoduché.

Zatímco hrabě hledá řešení výzvy pana de Marcillac vůči jeho příteli, ten má jiné starosti. Nejprve se zavře do své pracovny, aby se po rozhovoru se svým sekundantem uklidnil a nabyl duševní rovnováhy. Jasně si uvědomuje nebezpečí, jež mu hrozí, chvíli se trápí nepříjemnými myšlenkami, pak se však přeorientuje na pragmatické uvažování. Jeho blízká smrt se stává realitou a spolu s ní je připraven učinit rázná opatření.

Do salónku před jeho pracovnou si pozve svého správce Burdaina. Doposud pouze kapitán Roth tuší pravdu o pokračování konfliktu s panem de Marcillac, ale dostal přísný rozkaz vše uchovat v naprosté tajnosti. Nyní se pravdu dozví i správce paláce. Jeho pobledlost a zrychlené mrkání svědčí o velké rozrušenosti.

„Je nutné učinit významná opatření,“ řekne pan de Almare po vylíčení svého problému.

„Vaše Milosti, jaké neštěstí, jaké neštěstí!“ běduje sloužící.

„Pane Vincente, nezavolal jsem vás, abyste vyjadřoval své pocity.“

„Promiňte, Milosti. Ale nemohu pochopit ... hrozné neštěstí!“

„Pane Vincente, těší mě váš zájem o můj další osud. Ale jsem nucen se k celé záležitosti postavit velmi pragmaticky. Musíme si přiznat hrozbu mé smrti a s tím spojených mnoho dalších problémů.“

„Vaše Milosti, kdybyste umřel ... co budeme dělat? Co budeme dělat?“

„Právě o tom s vámi chci mluvit,“ snaží se Pierre zachovat chladnou hlavu a vyrovnanost, zoufání sloužícího ho znervózňuje, „Pokud bych byl v souboji zabit, nastanou asi významné majetkové změny. O majetek se jistě přihlásí moje matka, nevím, jakou mám možnost jí v tom zabránit. Rád bych, aby se dědictví ujala má sestra, respektive, aby byl přepsán na jejího syna.“

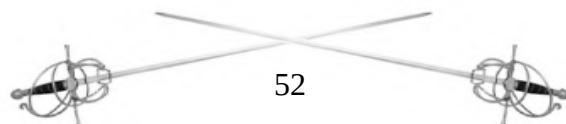
„Milosti, nejsem právník ...“

„Správně, pane Vincente. Zítra vyhledáte notáře a přivedete ho ke mně. Musíme učinit závažná rozhodnutí, která by se následně nedala zpochybnit. Není mnoho času, máme nanejvýš několik dní.“

„Vaše Milosti, přivedu ho. Vaše Milosti, co budeme dělat? Nejde souboji nějak zabránit? Nemohla by Vaše Milost někam odjet, někam daleko?“

„Pane Vincente!“ zvolá markýz pohoršeně, „Nabádáte mě ke zbabělosti? Prosím, nic podobného již nikdy nevyslovujte!“

„Promiňte, Milosti. Jsem tak zmatený, tak nešťastný ...“

„Chápu vás, pane Vincente. Pokud zemřu, mohou pro některé mé služebníky nastat velmi špatné časy,“ pokračuje vážným hlasem šlechtic.

„Nebojím se o sebe, Vaše Milosti,“ řekne rychle a zřetelně dotčeně správce, „Mám starosti o Vaši Milost, takové neštěstí!“

„Pane Vincente!“

„Jistě, Vaše Milosti, už mlčím.“

„Pane Vincente, vaše obavy o osud váš a dalších mých oddaných sloužících jsou pochopitelné. Budeme se muset postarat o vyřešení případných budoucích problémů. Abychom předešli všem dalším nejasnostem či nespravedlivostem,“ pokračuje chladným a věčným tónem Pierre, „Rád bych majetek vázal na syna mé sestry. V případě smrti jejího syna Henriho na další její potomky. Obávám se, zda po mé smrti nedosáhne nakonec svého má matka. V každém případě jsem připraven jí ztížit přístup k majetku, jak jen bude možné.“

„Vaše záměry jsou chvályhodné, Vaše Milosti.“

„Budu pamatovat na mé věrné sloužící. Včetně vás, pane Vincente. Chci požádat pana hraběte de Godille, aby mnou vybrané sloužící přijal do svých služeb a postaral se o vás.“

„Vaše Milosti,“ mrká jak o život správce, „musím upozornit ... promiňte ... na neutěšené majetkové poměry pana hraběte. V poslední době žije více méně z vaší velkorysosti ... peníze, které mu poukazujete na různé služby, vždy přesahují potřebnou částku. Ze zbytku pan hrabě ... omlouvám se za svoji otevřenost, Vaše Milosti ... pokud přestanete přispívat touto taktní formou, pan hrabě nebude mít prostředky ani na vlastní domácnost, natož aby přijal další sloužící.“

„Pane Vincente! Vaše otevřenost je opravdu velmi netaktní! Pan hrabě nám oběma mnohokrát posloužil, mně zachránil majetek a možná i život, vám ten váš rozhodně, k tomu i život vaší rodiny!“

„Vaše Milosti, promiňte, nemyslel jsem svá slova zle ...“, pobledne ještě více Burdain a jeho oční víčka nabudou nevídané frekvence pohybů.

„Proto již o ničem takovém nikdy nemluvte. Nejen přede mnou, ale před nikým!“ nařídí velmi důrazným hlasem pan de Almare, „Co se týká prostředků pana hraběte,“ připustí vzápětí pravdu předchozího tvrzení svého služebníka, „musíme se společně postarat o jejich zajištění. Moje matka je daleko, moje sestra rovněž. Pokud budu v souboji zabit, budete mít dost času zajistit dostatek peněz, které pomohou panu hraběti splnit moje přání. Zaváží ho slovem k využití těchto peněz i pro další obživu vás a dalších sloužících, na kterých mi záleží!“

„Vaše Milost je milostivá,“ zaleskne se v očích mužíka.

„Pane Vincente, promyslete dopředu, co by se dalo prodat či co by se dalo dobře odvézt a později prodat. Většina z cenností ve sklepě připadne dalším dědicům, ale část poskytnu panu hraběti, aby se mohl postarat o mé sloužící.“

„Vaše Milosti ... nevím, co mám říci ...“

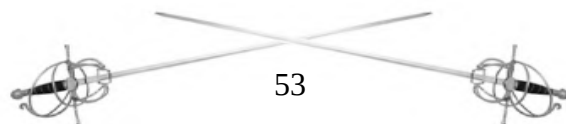
„Především neříkejte nic a nikomu! Jen se postarejte o vše, co jsem vám přikázal. Kromě našeho pana kapitána a mého přítele pana hraběte de Godille nemá o chystaném souboji nikdo povědomí a tak to zůstane až do jeho uskutečnění. Podle jeho výsledku budete pokračovat. Bohužel nemohu zastříti jistou pravděpodobnost mé smrti. Proto musíte být na takovou možnost připraven a vykonat vše přesně podle mých pokynů.“

„Vaše Milosti ... jsem hrozně rozrušený.“

„Pozoruji, pane Vincente. Nicméně musím přísně trvat na naprosté diskrétnosti. Až odsud odejdete, nesmíte dát nikomu nic najevo.“

„Pokusím se, Vaše Milosti.“

„Učiníte tak, pane Vincente. Zítřka večer se znovu sejdeme. Probereme jednotlivé služebníky. Ti, kterým nehrozí žádné nebezpečí v budoucnu, ponecháte ve službě do doby, než další z dědiců převezme správu majetku. Chci tímto dědicem učinit svého synovce a správcem do jeho plnoletosti mou sestru. Poradím se, jak vše právně ošetřit,“ mluví nyní naprosto chladně a věčně Pierre, jako by ani neplánoval události po své brzké smrti, „Vám a možná i některým dalším by mohla hrozit odvěta ze strany například

mé matky. Proto požádám pana hraběte, aby vás vzal do svých služeb a pod svoji ochranu. Třeba i mimo Paříž, bude-li potřeba.“

„Vaše Milosti, učiním vše, jak nařizujete.“

„Času máme málo, na druhé straně ale dost, abychom vše naprosto důkladně promysleli a připravili. Vyberete také za sebe někoho, koho budete považovat za hodného dočasné správy mého majetku. Nechci vystavovat váš život ani život vaší rodiny nebezpečí ze strany mé matky, když nad vámi nebudu moci držet ochranou ruku. O tajném vstupu do sklepení bude vědět jen pan hrabě de Godille, později sdělíte toto tajemství mé sestře. Zároveň pana hraběte požádám o dohled nad plněním mé závěti.“

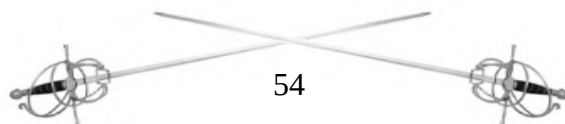
„Vše zařídím, Vaše Milosti,“ přikyvuje horlivě správce, v jeho obličejí se však zračí čiré zoufalství. Již se zdálo vše vyřešeno, teď taková rána. Pokud skutečně bude současný pán zabit, kdoví co bude následovat. Ať učiní jakékoli opatření, hraběnka de Besiere se s tím jistě nesmíří a učiní vše, aby se dostala k cennostem ukrytým ve sklepení.

Správce odchází z jednání v zuboženém stavu, snaží se rychle zmizet ve své kanceláři, aby nikdo nezpozoroval jeho rozrušení. Podobně se zachová i majitel paláce, který se vrátí do své pracovny. Posadí se do velmi pohodlného křesla za svým stolem, nechá rozžehnutou jedinou svíčku, do jejíž plamenů se následně zadívá. Napije se svého oblíbeného vína a marně se snaží zaplašit chmurné myšlenky, ale sám si plně uvědomuje marnost takového počínání.

Pan de Marcillac ho postavil před zdánlivě neřešitelný problém. Ze svého logického úsudku musí považovat jejich souboj za naprosto nesmyslný, pokud by se mu vyhnul, jednal by naprosto racionálně. Na druhé straně mu společenské konvence takový postup znemožňují. Jak hloupé. Má v naprosto bezvýznamném souboji dát všanc svůj život, aby si zachoval svoji čest, ačkoli důvody jejich rozepře nejsou vlastně vůbec podstatné? Špatná nálada, možná ješitnost jednoho významného šlechtice může hrát zásadní roli v jeho dalším osudu.

Jak smělé plány si stanovil, jak dobře se mu dařilo budovat si svoji kariéru. Pak přijde jeden neomalovaný šlechtic a všechno je vniveč. Jistě, nedávno mohl být zabit v Německu, ale tam měl boj svoji logiku. Kapitán de Eschemy se svými lidmi toužil po kořisti, oni stáli mezi ní a ním. Jeho útok byl sice podlý, zákeřný, ale nepostrádal logiku. Naproti tomu souboj s panem de Marcillac neznamena žádnou výhodu pro vítěze, naopak, pravděpodobně velké problémy. Oba jsou významnými šlechtici, i vítěz může čekat značné nepříjemnosti ze strany koruny, neboť ji vystaví do překerní situace. Existuje tu výnos o zákazu soubojů, ke kterému se sice přistupuje laxně, nicméně v tak exponovaném případě asi bude muset Její Veličenstvo zaujmout nějaké stanovisko. Nejpravděpodobněji bude muset vítěz opustit Paříž a uchýlit se do vyhnanství, pokud souboj přežijí oba aktéři, postihne podobný trest pravděpodobně oba.

Opravdu se mu už Bůh chystá vystavit konečný účet za jeho pozemské žití? Tak usilovně studoval, tak pečlivě se připravoval, ale k čemu to? Raději se měl více věnovat hodinám šermu. Po letech duševního strádání nad svým původem, po vyrovnání se s tímto břemenem i za cenu až zuřivého uvrhnutí své mysli do studijních materiálů, přišla doba zázraku, získání titulu a obrovského jmění. Znovu si svým pečlivým přístupem vybudoval výbornou výchozí pozici, dostal se do blízkosti krále, rysuje se mu

možnost splnit si své sny v diplomacii. Skončí vše za pár dní jednou ranou mečem? Pro naprostý nesmysl?

Co po něm vlastně zůstane? Dotkl se dědictví po svém otci, kdoví kým a kdoví proč zavražděným. Stihl pouze utratit část peněz, nashromážděných za podivných a asi i neblahých okolností jeho matkou. Zůstane po něm vůbec něco? V tu chvíli musí samozřejmě vzpomenout na služebnou Mariettu a plod jejich hříchu, který nosí pod srdcem. Jenže i pokud ona porodí zdravé dítě, nemůže se k němu přihlásit. Kdyby se ho pokusil ustanovit svým dědicem, nepochybně by jemu nebo jí způsobil peklo. Jeho matka a asi ani sestra, případně její potomci, by se s takovým levobočkem, kterému by mělo spadnout do klína obrovské jmění, jen těžko smířili. Parchant se služkou se jen stěží může ujmout majetku rodu Almare.

Snad se o něj alespoň postará jeho přítel pan de Godille. Ovšem zvolil vůbec dobrého člověka pro vyřízení svých záležitostí? Je prchlivý a vyhledává dobrodružství, sám se lehce může stát obětí podobné události, jaká čeká jeho. Bůh nad ním nemusí držet ochrannou ruku věčně. Navíc byl milencem jeho sestry a tím rozvrátil její rodinu, i když jen těžko může vinu svalovat jen na něho, stejný její díl padá na jeho sestru a jejího manžela, který nedokáže svou ženu uspokojit v posteli a ta potom logicky hledá potěchu jinde.

Chudák sestra, donutil jí podvolit se vůli toho ťulpase markýze de Cavarlene. Chystal se jí navštívit, ale možná ji už nikdy neuvidí. Cítí vůči ní jistou vinu, ano, dopustila se nepravosti, ale měl právo ji uvrhnout zpátky do náručí zapšklého manžela a donutit ji opustit Paříž s jejími společenskými akcemi a uchýlit se do venkovského nudného života? Mohl však jednat jinak?

Stále dokola se vrací k naznačeným tématům. Musí navštívit otce La Tonnelira, faráře od Saint-Eustache, který byl nejprve jeho učitelem a po převzetí jeho dědictví se stal jeho zpovědníkem. Musí se vyrovnat s Bohem, než stane s mečem v ruce proti panu de Marcillac.

Až se náhle podiví, jak velkou touhu zabít pocítí při vzpomínce na svého vyzyvatele. Ač mu asi nikdo mnoho šancí nedává, stále ještě neleží mrtvý, stále ještě má naději. Rozhodně svou kůži neprodá lacino, pokusí se ztrestat svého soka za jeho chování, za jeho snahu mu zničit jeho slibně se rozvíjející kariéru. Což se mu bohužel může podařit v obou případech, ať už on ze souboje vyjde jako vítěz nebo poražený.

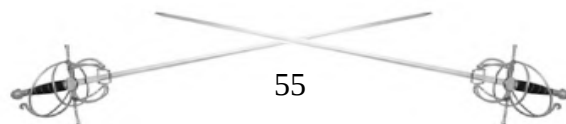
Zhluboka se napije a znovu se zahledí do blikavého světla čoudící svíčky.

VSTUP JEJÍHO MAJESTÁTU NA SCÉNU

Hrabě de Godille se setká znovu s panem de Suisse a panem de Faulon. Jejich jediným bodem jednání se stane příprava duelu mezi panem de Almare a panem de Marcillac. Jiné řešení se vzhledem k neústupnosti vyzyvatele jeví nemožným. S těžkým srdcem hrabě dojedná podmínky, kdy a kde se duel uskuteční. Oba pánové odcházejí spokojení, neboť domluvený termín nastane již za dva dny v devět hodin dopoledne. Jen co se za nimi zavřou dveře, hrabě vztekle kopne do křesla, nalije si víno a zhluboka se napije.

Markýz de Almare se mezitím připravuje na duel nejen duševně, ale i prakticky. Po domluvě s notářem a i s dalšími právníky, se kterými přišel do styku ve službách kardinála Mazarina, vypracuje svou poslední vůli. V ní ustanoví dědicem syna své sestry a v případě jeho smrti dalšího jejího potomka. Pokud by se žádný nedožil dospělosti, má majetek připadnout jeho sestře. Doufá ve správnost vypracovaného dokumentu po právní stránce, aby ho jeho matka nemohla napadnout. Což se dá očekávat.

Zastává stále své povinnosti ve službách kardinála Mazarina, byť s ním osobně nehovořil. Přemýšlel sice o vhodnosti mu o souboji říci a upozornit ho na možnost, že již nadále nebude pravděpodobně schopen své povinnosti plnit, ale ještě mu zbývají dva dny. Nakonec je rád, že k rozhovoru nedošlo. Snaží se nedat najevo své vnitřní rozpoložení a díky jeho silné vůli se mu daří před ostatními utajit své starosti.

Po sdělení data duelu se překvapivě zklidní, jako by se s blížícím termínem stával vyrovnanějším. Absolvuje cvičení se svým mistrem šermu, k hodině přistoupí s maximálním zaujetím, skončí zcela propocený. Vyslechne si pár dobrých rad, k těm nejdůležitějším patří varování před přílišnou aktivitou, která nemusí být vždy ku prospěchu věci. Mnohdy vede k lepšímu cíli zdrženlivost a opatrnost, byť nelze zůstat jen pasivním duelantem, odvracející pouze úderu soupeře.

Na klidu duše mu příliš nepřidá večerní jednání se správcem Burdainem, kdy je nutné se domluvit do detailů, jak postupovat v případě jeho smrti. Nakonec rozhovor probíhá poměrně dobře, on zachovává patřičný nadhled a jeho služebník se snaží nedávat své rozčilení najevo, což se mu daří o poznání hůř. Ale patřičné pokyny obdrží a slíbí vše vyplnit.

Po odchodu správce požádá o rozhovor kapitán Roth. Vstoupí velmi zasmušilý, leč zároveň odhodlaný. Nadhodí připravenost poskytnout svému pánovi několik dobrých rad pro připravovaný duel. Zavřou se v salónek, kapitán začne prakticky vysvětlovat určité figle, které mohou duelanta zvýhodnit. Stanou proti sobě s kordy a nacvičují některé z uvedených postupů.

„Taky mi moc nadějí nedáváte?“ usměje se na závěr Pierre.

„Také?“ zvedne překvapivě zrak Alfred.

„Můj přítel, pan hrabě de Godille, určitě nevidí naše naděje jako vyrovnané.“

„Pan hrabě de Godille vám nedůvěřuje?“

„Snaží se mě povzbuzovat,“ zasměje se markýz, „Ale nedokáže se příliš přetvařovat, vidím mu až do žaludku.“

„Vaše Milosti, v duelu mohou rozhodovat maličkosti,“ praví vážným tónem Roth, „Nemáte mnoho zkušeností, ale máte boj v krvi, pravděpodobně po svém otci. Pozoroval jsem vás v boji v Německu. Počínal jste si velmi ... hledám vhodné slovo ... takticky ... chladnokrevně. Ano, velmi chladnokrevně,“ dodá, spokojen s úspěšnou charakteristikou svého pána.

„Však nehodlám dát panu de Marcillac nic zadarmo. Naopak, jsem odhodlaný ho za jeho opovážlivost ztrestat,“ říká chladně, leč se značným zaujetím pan de Almare, „Může se nicméně stát, že svůj záměr nedokáže úspěšně naplnit. Byl bych rád, kdybyste v tom případě vstoupil do služeb pana hraběte de Godille.“

„Vaše Milosti, nevím zda ...“ zatváří se nanejvýš rozpačitě kapitán.

„Vím, nesouhlasíte s postupy mého přítele, s jeho horkokrevností. Ale právě proto bych ocenil, kdybyste si vzal jeho ochranu na starost. Vaše zkušenosti mu mohou posloužit.“

„Pan hrabě souhlasí?“ zatváří se Alfred nevěřícně.

„Chci mu o tomto mém přání teprve říci, pokud budu mít váš souhlas. Postaral bych se, abyste měl stejný plat jako doposud.“

„Vaše Milosti, jsem připraven vyhovět vašemu rozkazu. Nejsem si však jistý, jestli by panu hraběti můj přístup vyhovoval. Snažil jsem se vždy radit ke zdrženlivosti a opatrnosti, pan hrabě je však poněkud ... nevím jaké vhodné slovo použít.“

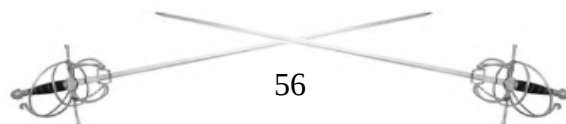
„Pan hrabě je možná divoký, zbrklý, horlivý, asi tyto slova jste hledal,“ přeběhne po tváři markýze letmý úsměv, „Je však také statečný a drží své slovo. Pokud se s ním domluví, bude mé přání respektovat. Vy pak můžete jeho kroky ovlivňovat správným směrem. Určitě mi rozumíte.“

„Asi ano, Vaše Milosti.“

„Děkuji vám, pane kapitáne,“ zatváří se spokojeně Pierre, „Za vaši vstřícnost k mé žádosti i za poskytnuté rady.“

„Vaše Milosti, máme ještě dva dny. Promyslí, jak bych vám ještě mohl být užitečný,“ odvěti v rozpacích Roth. Odchází obtížen mučivými starostmi.

Následného dne se markýz de Almare dostaví do Královského paláce, bývalého sídla kardinála Richelieu, známého dříve pod názvem Kardinálský palác, kde v současnosti dlí královská rodina. Dnes se s ní však nemá setkat, dokonce není jisté, zda se s ní ještě vůbec setká. Jeho návštěva u Jeho Výsosti Ludvíka se má konat až za tři dny, což už mu možná nebude dopřáno. Rychle zatlačí pochmurné

myšlenky a nastaví všem svou přívětivou tvář. Jeho vůle a schopnost přetvářky mu umožní podílet se na běžné agendě jako obvykle, aniž by někdo upozoroval jeho rozrušení.

Kolem třetí hodiny pro něho pošle Mazarin. Markýz znovu začne přemýšlet, zda by nebylo vhodné se zmínit svému příznivci o plánovaném souboji, nakonec tuto možnost zavrhne. Až k němu dojde, dozví se o něm, o tom nemůže být pochyb. Nač zbytečně zatěžovat prvního ministra svými problémy, pokud u něho ovšem nehledá podvědomě pomoc. Pokud v koutku duše nečeká, že by mávnutím kouzelného proutku dokázal souboj nějak sprovodit ze světa, domluvit jeho vyzyvateli. Nechytá se této poslední naděje jako tonoucí stébly.

Kardinál mu však nedá žádnou šanci cokoli říci, i kdyby se nakonec odhodlal. Pouze se letmo pozdraví a už je vyzván, aby státníka následoval. Mladík sice zprvu neví, kam se ubírají jejich kroky, ale podle směru vytuší záhy cíl návštěvy. Nemusí však chodit daleko, neboť komnaty Jejího Veličenstva nejsou příliš vzdáleny od prostor, které si zabral její první ministr.

Královna spočívá v jedné ze společenských místností, obklopena několika dvorními dámami, mezi nimiž se skví vévodkyně de Longueville, jež spočine svým zrakem na přicházejícím příbuzném. Ten vůbec netuší důvod jejich návštěvy, leč neočekává nic významného, pravděpodobně bude potřeba připravit nějakou společenskou akci a mladý šlechtic bude vyzván k pomoci při její realizaci. Jak se ostatně stalo několikrát v období vánočních a následných svátků.

Po absolvování všech oficialit, nutných pro střetnutí vazala s královnou regentkou, popatří ta na mladíka poměrně přísným pohledem. Sedí vznešeně v křesle, obklopena dvorními dámami, postávajících v jejím okolí. I vzhledem k přítomnosti většího počtu dam neočekává markýz žádné zásadní sdělení, říci před nimi cokoli je skoro stejné, jako nechat totéž rovnou vybubnovat. Nicméně ho zarazí chladný pohled panovnice.

„Pane de Almare,“ promluví královna přísným a vážným hlasem, „požádali jsme Jeho Eminenci, aby vás okamžitě k nám přivedla. Nabyli jsme přesvědčení, že je nutné vám připomenout vaše závazky, plynoucí ze slova, které jste dal Jeho Výsosti.“

„Vaše Veličenstvo, jsem oddaným služebníkem Jeho Výsosti,“ odvěti mladík, zaražený tónem i obsahem sdělení, nicméně dokáže potlačit svůj údiv a znepokojení. Někdo ho možná pomluvil. Jde snad o další útok na něj a má pravdu jeho přítel se svými teoriemi o spiknutí proti němu za účelem ho zničit?

„Očekáváme soulad mezi vašimi slovy a činy, pane de Almare,“ pokračuje stroze královna, „Donesly se nám velmi znepokojivé zprávy, týkající se vaší osoby. Očekáváme od vás vysvětlení a dodržení slova, které jste dal mému synovi a svému králi.“

„Vaše Veličenstvo, snažím se stále o tento soulad. Marně se snažím nalézt nesoulad zmíněný Vaším Veličenstvem. Pokud jsem pochybil nevědomky, jsem tím velmi zdrcen.“

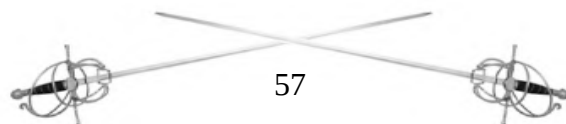
„Nevědomky, pane de Almare? Nevědomky? Pak nám musíte zde vyvrátit velmi nepěkné zvěsti, týkající se sporu dvou významných šlechticů a vazalů Jeho Výsosti. Doneslo se nám o připravovaném klání mezi vámi a panem de Marcillac. Pokud jde o pomluvy, rádi uslyšíme o jejich popření!“ dokončí obžalobu panovnice a mezi dvorními dámami zašumí. Stačí však jediný pohled Anny Rakouské a všechny rázem ztichnou. Přesto z jejich obličejů nezmizí překvapení. Souboje se odehrávají, tajně i veřejně, ale souboj mezi panem de Almare a panem de Marcillac rozhodně nemůže být nazván obyčejným duelem. Zvláště vévodkyně de Longueville nedokáže zastřít zděšení.

„Vaše Veličenstvo,“ zatváří se zoufale káraný mladík, „marně hledám vhodná slova.“

„Vhodná slova? Pane de Almare, doporučujeme vám je nalézt co nejdříve, než pomine naše trpělivost. Můžete tuto ošklivou pomluvu vyvrátit?“

„Bohužel ne, Vaše Veličenstvo,“ hlesne markýz a sklopí provinile hlavu. Přítomné dvorní dámy si jen letmo vymění pohledy, zračí se v nich obrovské překvapení. Tento milý a společenský mladík, vždy maximálně zdvořilý a ve vážném sporu, který chtějí pánové dokonce řešit soubojem?

„Nemůžete? Pane de Almare, chystáte se s panem de Marcillac porušovat nařízení královského majestátu? Hodláte ohrožováním svých životů ohrožovat splnění svých povinností, které máte vůči svému králi? Pane de Almare, očekávám od vás jasnou odpověď!“

„Vaše Veličenstvo,“ stojí mladík jak před inkvizičním soudem, zdrchaný, hledající slova, kterými by odvrátil zřetelnou nepřízeň své vladařky, „nemám nic, čím bych své jednání omluvil. Bohužel došlo mezi mnou a panem de Marcillac k nedohodě. Vědomi si své cti, rozhodli jsme se vyřešit naši neshodu způsobem hodným šlechticů.“

„Pane de Almare!“ zvýší hlas Anna Rakouská, její pohled nevěstí nic dobrého, „Jak se odvažujete takto mluvit v naší přítomnosti! Máte jiné a důležité povinnosti vůči svému králi i vůči své zemi. Přijal jste závazky a slíbil jste je plnit!“

„Vaše Veličenstvo, jsem nejnešťastnějším mužem ve Francii.“

„Pane de Almare! Přísně vám zakazujeme účast v onom nesmyslném duelu! Jste povinen svému králi. Máte v nejbližších dnech jako jeho vyslanec plnit důležité diplomatické poslání, na které jste byl Jeho Eminencí delší dobu připravován! Pane de Almare, zakazujeme vám ohrožovat nejen svůj život, ale především splnění závazků, ke kterým jste byl vybrán!“ nařizuje velmi důrazně Anna Rakouská.

Plísňený šlechtic ponechá zrak sklopený, snažící si vysvětlit poslední věty své panovnice. O žádné další zahraniční misi nic neví, natož aby na ní byl kardinálem připravován. Jakou hru zde královna hraje? Co je skutečným záměrem dnešního hodně ostrého mytí jeho hlavy?

„Vaše Veličenstvo, jsem oddaným a poslušným služebníkem Jeho Výsosti,“ hlesne jen, předstírajíc naprosté zdrchání.

„Pak si svá slova opakovaně připomínejte, pane de Almare! Jinak budeme muset zvážít, zda i po vašem návratu ze své cesty budete dále plnit své úkoly spojené s naším dvorem,“ řekne neméně přísně panovnice, pak s nosem hodně nahoře dodá, „Pane de Almare, stejná slova od nás uslyší i pan de Marcillac. Zakazujeme vám váš spor řešit se zbraní v ruce!“

„Vaše Veličenstvo,“ ukloní se hluboce Pierre.

„Můžete jít, pane de Almare. Pamatujte si dobře naše slova a myslte na své povinnosti vůči svému králi!“

Příkrá audience je ukončena, Mazarin si odvádí svého chráněnce pryč. Jakmile královna zůstane sama se svými dvorními dámami, začnou ty nesměle na ni dorážet se svými otázkami. Nejvíce vévodkyně de Longueville, příbuzná jednoho a přítelkyně druhého duelanta.

Vypĺsněný mladík mezitím kráčí dva kroky za prvním ministrem a snaží se srovnat myšlenky v hlavě. Královna působila velmi rozzlobeně a přísně, přesto scéna před dvorními dámami, které jeho kárání v brzké době roznesou po celém paláci a následně do všech významných domů, mu nedává smysl. Pokud na něho chtěla apelovat, mohla tak učinit bez jejich přítomnosti. Dostane se panu de Marcillac stejného přívětivého přijetí i tónu? Jestliže se snažil chystaný souboj utajit, za pár hodin už o něm bude mluvit celá Paříž. Jak pak může se cti odstoupit od tohoto duelu?

Mazarin nepromluví ani slovo, dokud spolu nezůstanou sami v jeho pracovně. První ministr se posadí do svého křesla, hřišník zůstane stát před stolem.

„Pochopil jste slova Její Výsosti?“ zeptá se kardinál milým hlasem, rozhodně v něm mladík neshledává žádnou výčitku vůči své osobě.

„Vaše Eminence, slova Její Výsosti jsem pochopil. Ale nevím, jak naplnit její rozkaz, aniž bych neztratil přede všemi svou tvář.“

„Pane markýzi, opravdu muž vašich skvělých postřehů nic nechápete?“ usměje se lstivě prelát.

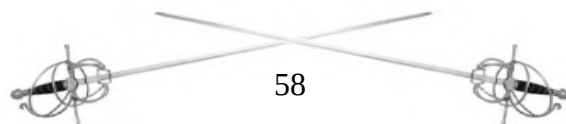
„Chápat? Snažím se, ale ...,“ pozvedne teď překvapeně Pierre svůj zrak, tvář prvního ministra vyzařuje spokojenost, „Snažím se pochopit vyslovený i skrytý význam slov Jejího Veličenstva.“

„Nuže, pane markýzi, co vám říká vaše dedukce?“

„Vaše Eminence o chystaném souboji věděla?“

„Pane markýzi,“ odvěti shovívavě kardinál.

„Jistě, Vaše Eminence,“ pokývá lehce hlavou pan de Almare, „Asi jsem již pochopil. Vzkaz dnes nebyl určen jen mé osobě, ale i přítomným dvorním dámám, respektive především jim. Dvorní dámy o všem nepochybně v krátké době budou hovořit všude, kde se ocitnou. Vaše Eminence a Její Veličenstvo se rozhodlo souboji zabránit a rozhodlo se pro tento způsob.“

„Správně, pane markýzi. Nyní nemůžete stanout s mečem v ruce proti panu de Marcillac, aniž byste vy či on neporušili přímý příkaz Jejího Veličenstva. Navíc všichni budou vědět o vaší připravované a chystané zahraniční misi.“

„Chápu, Vaše Eminence. Nebude však pan de Marcillac rozhlašovat mou zbabělost? Neprohlédne tento trik?“

„Trik?“ pousměje se prelát, „Může si říkat, co chce, ale vaše zahraniční cesta bude skutečná. Stejně tak všichni budou vědět, jak přísně s vámi mluvila Její Výsost a jakých vašich povinností se dovolávala. Nikdo vás nemůže podezírat ze zbabělosti, když odjedete plnit své povinnosti do zahraničí.“

„Vaše Eminence, jsem vám vděčný za váš zásah, nejsem si však jistý, zda bude úspěšný,“ řekne mladík smutným hlasem. ;

„Pane markýzi, netuším v tuto chvíli, zda jde jen o neomalenost pana de Marcillac či o širší spiknutí proti mému věrnému služebníkově a tím pádem také proti mé osobě a rovněž Jejímu Veličenstvu. I kdyby pan de Marcillac pokračoval v útocích, získáme alespoň čas zjistit možný skrytý význam jeho jednání.“

„Vaše Eminence, jsem vaším velkým dlužníkem.“

„Pane markýzi, možná jste naopak obětí za výborné služby, které jste poskytl mně osobně a pochopitelně i Jejímu Veličenstvu,“ praví vážným hlasem kardinál, pak se mu opět objeví prohnatý výraz v obličeji, „Její Výsost nepocituje vůči vám zlobu, jak by dnešní audience mohla nasvědčovat. Naopak, její rozhořčení nad podlým jednáním pana de Marcillac je opravdové. Kdyby politická situace byla příznivější, pan de Marcillac by v tuto chvíli již putoval do internace, daleko od Paříže. Z důvodů stability nelze proti němu přímo vystoupit, pokud by však porušil přímý příkaz Jejího Veličenstva ...“

„Vaše Eminence, mám jen obavu, abych se nestal terčem pomluv a posměchu. Abych nebyl obviněn ze zbabělosti, kdy jsem se vyhnul přímému střetu s vyzyvatelem ...“

„Slova Jejího Veličenstva zněla jasně, pane markýzi. Určitě se brzo roznese, jak ostře jste byl kárán. Ostatně pozítří odjíždíte.“

„Pozítří odjíždím? Místo na souboj se vydám na cestu?“

„Přesně tak. Musíte si splnit své závazky vůči králi, které musí mít přednost před vašimi osobními záležitostmi. Pokud by se pan de Marcillac pokoušel vaše jednání zpochybnit, budeme mít čas vymyslet novou taktiku, jak jeho útokům čelit,“ mluví zřetelně spokojený prelát, pak dodá skoro familiérně, „Nepochybuji o naprosto vyprovokovaném incidentu. Znáám vás natolik dobře, abych odhadl vaše chování. Jednání vašeho odpůrce svědčí o jeho zlých úmyslech, ať již jde o spiknutí více osob či jen jeho zlobu nad současnými pořádky, kdy se vám dostává přízně Jejího Veličenstva, zatímco jeho přemrštěné požadavky splněny nebyly.“

„Vaše Eminence, zbývá jen sdělit, kam vlastně odjíždím.“

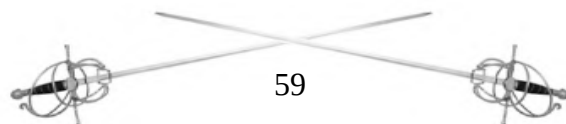
„Vše má svůj čas, pane markýzi. Nicméně jsem připraven ukojit vaši zvědavost. Využijeme příležitosti, kterou nám dává žádost vašeho přítele. Komtesa von Hameschäler je příbuzná Jana Jiřího Saského, který je politik obojetný, v současné době nakloněný spíše císaři než nám. Pojedete za ním pod záminkou domluvy svatby svého přítele a vyjasnění majetkových poměrů komtesy von Hameschäler. Přitom budete jednat o možnosti získat tohoto velmi problematického knížete na naši stranu.“

„Skvěle vymyšleno.“

„Jako vždy, pane markýzi, jako vždy,“ usmívá se vítězoslavně Mazarin, „Zítra obdržíte všechny potřebné pokyny pro své poslání. Jako doprovod dostanete královské gardisty, rovněž kočár. Pokud uznáte za vhodné, můžete si vzít i své vlastní služebníky. Ale odjíždíte jako oficiální vyjednávač francouzské koruny, nyní zcela veřejně.“

„Ano, Vaše Eminence.“

„Dnes již můžete odejít a začít se připravovat na cestu. Souboj se samozřejmě konat nemůže. Přes vašeho sekundanta lze nechat vzkázat vašemu vyzyvateli, ačkoli on již bude o všem vědět,“ řekne na závěr první ministr. Následuje ještě pár více méně obecných frází, krátce nato již kráčí zadumaný Pierre po chodbách paláce, aby vzápětí nastoupil do svého kočáru a vyrazil do svého paláce.

Už cestou v kočáře má možnost přemýšlet o výrazném obratu, který nastal. V každém případě nebude pozitíř zabít v souboji, neboť k němu nedojde. Bude odeslán v zájmu francouzské koruny daleko od Paříže. Ale skončí tímto jeho spor s panem de Marcillac? Pochybuje, vyzyvatel možná uzná důvody, proč se nemohou bít pozitíři, ale pravděpodobně bude naléhat na splnění dohody hned po jeho návratu. Nemůže donekonečna cestovat po Evropě, nemůže donekonečna utíkat před svým osudem.

Mazarin mu svou lstivostí zachránil na nejbližší období kůži, ale spor není urovnán. Naopak může zásah královny ještě přilít olej do ohně. Ví se o přízni, které se těší u dvora, naopak pan de Marcillac stál na straně odpůrců kardinála. Ani nedostal brebendy jako jiní velmožové, jak naznačil Mazarin. Možná tím vším nenávisť vůči němu ještě vzroste.

Bude však mít dost času o všem přemýšlet, cesta bude nepochybně dlouhá. Hrůzou se otřese, když si uvědomí, jak dopadla jeho předchozí mise. Snad ale alespoň přispěje ke štěstí svého přítele. Také by mohl požádat kardinála, aby mu dovolil malou zajižďku a zastavit se na zámku Cavarlene. Určitě se musí setkat se sestrou. Cesty jsou nebezpečné a po návratu do Paříže, když unikne všem nástrahám, ho možná stejně čeká souboj s vyzyvatelem. Přes zákaz panovnice. Nelze uniknout nepsaným zákonům cti, sice by ho mohla královna i nadále chránit před duelem, ale už ne před posměchem a veřejnou potupou.

Ihned po příjezdu do svého paláce si zavolá kapitána Rotha a zároveň správce Burdaina. Nechodí dlouho okolo a vyjeví jim dnešní posun v nepříznivých událostech posledních dní. Mužiček jen září, naopak na tváři vojáka se projeví smíšené pocity. Dobře si uvědomuje pouhý odklad duelu a ke všemu další cestování. Vždyť ani všechna zranění pana markýze nejsou doposud zcela vyhojena. Byť se žádné zdravotní komplikace neobjevily.

„Pane kapitáne,“ hovoří pán domu zcela bez emocí, „budeme mít doprovod královských gardistů. Přesto chci, abyste mě doprovázel vy a další dva vaši vojáci. Pane správce, vyberete mi jednoho sloužícího, který mi nahradí Augusta. Volte podle jeho schopnosti snášet nástrahy cesty. Já žádné zvláštní nároky nemám.“

„Jak rozkazujete, Vaše Milosti.“

„Zítra, až se domluvím s panem Mazarinem, vy proberete okolnosti cesty s velitelem našeho doprovodu z řad královských vojáků. Vše nechávám plně na vás.“

„Jak rozkazujete, Vaše Milosti,“ zopakuje Alfred.

„Pane Vincente, vy okamžitě pošlete pro pana hraběte de Godille. Musím s ním mluvit co nejdříve. Nevím, jaký ohlas bude mít zásah královny u pana de Marcillac, potřebuji se s panem hrabětem domluvit na dalším postupu, pokud ho vyhledají sekundanti mého odpůrce.“

„Jistě, Vaše Milosti. K souboji teda nakonec dojde?“ zmizí radostný výraz z tváře správce.

„Nevím, co bude po mém návratu. Právě proto musím s panem hrabětem mluvit co nejdříve,“ pokračuje stejně chladně pan de Almare, „Až vykonáte můj příkaz, vrátíte se sem zpátky. Probereme další záležitosti, je nutné se nadále starat o pobyt komtesy von Hameschäler, rovněž nepominulo nebezpečí, kvůli kterému jsme činili jisté právní kroky. Dostal jste více času, ale na mých záměrech se nic nemění, jak správně tušíte.“

„Vaše Milosti, budete se bít, přes přímý a jasný rozkaz Jejího Veličenstva?“ mrká usilovně mužík.

„Pane Vincente!“ řekne přísně markýz a stejně tak se na svého sloužícího podívá, „Vaše spekulace nejsou v tuto chvíli na místě. Běžte splnit mé příkazy.“

Oba dva sloužící odejdou, mladík zůstane sám. Odebere se do své pracovny, začíná se šetřit, nerozsvítí svíčku, naopak pozoruje postupující tmu. Sám si nedovede odpovědět na otázky, které mu před chvílí položil jeho správce, jehož tvář po úvodní euforii znovu opanovaly starosti. Sám markýz je zvědavý, co mu řekne jeho přítel. Když si na něj vzpomene, uvědomí si náhle, že se vůbec nezaobíral tím, jak se o souboji dozvěděl Mazarin. Jistě, mohl se někde chlubit pan de Marcillac, ale také někdo mohl prvního ministra navštívit, za tepla zpravit o chystaném duelu či ho dokonce požádat o pomoc. Což by bylo logičtější, vzhledem k jeho následným krokům, aniž by mu o nich cokoli on sám řekl. Na odpověď si ale bude muset počkat do příchodu svého přítele.

Hrabě de Godille dorazí před šestou hodinou, nalezne pána domu v modrém salónku společně se služebnictvem, které pro ně chystá večeři. Armand pohlédne na svého přítele, jeho výraz je neproniknutelný jako obvykle, ale asi bude chtít probrat okolnosti pro případ svého vážného zranění či smrti, uvažuje. Samozřejmě o odpoledních událostech v Královském paláci nemá ani páru.

Dokud bude přítomno služebnictvo, markýz jistě o ničem závažném mluvit nebude, proto host zůstává v klidu, ač se mu hlavou honí chmurné myšlenky. Sloužící však jsou odesláni záhy, jakmile donesou hlavní chod. Oba šlechtici zůstanou o samotě a Pierre začne líčit dnešní rozhovor s královnou i Mazarinem. Tvář hraběte začíná dostávat barvu, nedokáže skrýt svou radost.

„Pojedete jednat o mé svatbě?“ vyhrkne hned, jak monolog líčící dnešní překvapivé obraty skončí.

„Ano, zároveň dostanu i další úkoly. Jak se zdá, jste mým posláním potěšen.“

„Nejen já, samozřejmě,“ zatváří se provinile pan de Godille, „Mám samozřejmě radost z odkladu souboje.“

„Řekl jste odkladu souboje. Také nepředpokládáte ukončení sporu.“

„Nevím, mám obavy. Zásah Jejího Veličenstva přišel na poslední chvíli, ale asi od záměrů vašeho vyzyvatele neodradí. Nicméně nám dává čas si ho proklepnout, zjistit, zda za ním nestojí další vaši odpůrci či odpůrci pana Mazarina.“

„Stále však nade mnou visí hrozba duelu.“

„Bohužel, nemohu předstírat jeho úplné zrušení. Ale naskýtají se jiný možnosti. Dostal jste přímý rozkaz královny, který jste musel splnit. Něco takového musí pan de Marcillac uznat. Ovšem pravděpodobně se po vašem návratu znovu přihlásí.“

„Také se obávám. Navíc by mohl v době mé nepřítomnosti pokračovat v útocích na mou osobu. Šíření pomluv může udělat stejnou spoušť jako rána mečem. Může mi poničit budoucnost, vykreslit mě v nejhorším světle.“

„Příteli, vaše nepřítomnost dává i jiné možnosti,“ zatváří se téměř radostně hrabě, „Vy jste musel odjet na přímý rozkaz krále, respektive jeho matky regentky, proto se nemohl souboj uskutečnit. Pokud by někdo tvrdil něco jiného, dopouštěl by se sprosté pomluvy.“

„Jen jestli to tak budou chápat všichni,“ zapochybuje markýz.

„Budou, nebudou, pokud se někdo zachová tak proradně, je možné se vás zastat,“ zatváří se potměšile Armand, „Pokud bych se o něčem takovém dozvěděl, dává mi takové jednání možnost se za vás veřejně postavit ... rozumíte?“

„Příteli! Snad nepřemýšlíte o možnosti, která mě teď napadla!“ zvolá pan de Almare a vypadne z role vyrovnaného mladíka, „V žádném případě nemohu připustit, aby kdokoli, tím méně vy, bral na svá bedra mé starosti a závazky.“

„Nic takového, nic takového,“ začne brzdit hrabě u vědomí, jaké vzrušení jeho slova vyvolala, „Ale pomlouvám se dá důrazně postavit.“

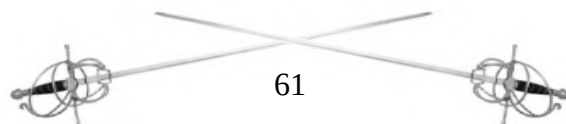
„Raději prosím ne!“

„Stejně se bavíme jen tak. Pravděpodobně pan de Marcillac váš odjezd vezme, konec konců jste musel uposlechnout královnu. Ale až se vrátíte, může se znovu připomenout.“

„Doufám alespoň v takový postup. Vyhledáte sekundanty pana de Marcillac a vysvětlíte jim okolnosti, proč nelze souboj v domluveném termínu uskutečnit?“

„Pokud neučiní voni první krok, pokusím se je vyhledat. Ale váš vyzyvatel uslyší vše z úst královny, jak jsem pochopil. V každém případě budu i nadále vaším sekundantem. Vy jste jednostranně nic nezrušil, na přímý rozkaz královny jste musel odjet plnit povinnosti ve jménu krále. Až se vrátíte, pokud budou mít zájem ... kéž by dal Bůh panu de Marcillac rozum a i von uposlechnul výzvy královny. Splnit takovej příkaz není v rozporu se ctí,“ říká pan de Godille, v jeho hlase se však objevuje skřípot, slova nevyjadřují přesně jeho mínění a hostitel nesoulad zpozoruje.

„U někoho převažují emoce nad rozumem,“ povzdechne si, pak však popatří na svého hosta pátravým pohledem, „Netušíte, odkud se dozvěděl Mazarin o našem souboji?“

„Já?“ zvolá Armand až moc teatrálně, což neunikne tazateli, „Nemám tušení. Jistě má mnoho svezích zdrojů, kromě těch našich.“

„Pravděpodobně má. Nicméně, nenavštívil jste v poslední době pana kardinála?“

„V poslední době? Nevzpomínám si,“ zatváří se rozpačitě hrabě, „Váš sok se mohl chlubit svým přátelům, ti zase promluvit se svými přáteli a vše se doneslo až k uším pana Mazarina.“

„Jistě, tak by se věci mohli udát. Ovšem pak by se dal čekat dotaz pana Julese na mou osobu, abych pomluvy buď potvrdil či vyvrátil. Nic takového se nestalo. Asi musel mít opravdu dobré zdroje, téměř od pramene,“ usměje se Pierre a znovu pohlédne do tváře svého přítele. Spatří v ní kromě mnoha odpovědí i nechuť v tomto tématu pokračovat.

„Nemohu sloužit,“ odvěti vyhýbavě a trochu nervózně pan de Godille.

„Opusťme už pana de Marcillac,“ řekne smířlivě pan de Almare, co potřeboval se dozvědět, dále trápit svého přítele nepotřebuje, „Hovořme teď o vás. Pokud dojde k jednání o vaší svatbě, vše se bude točit kolem majetku. Zítřka promluví znovu s komtesou, pokusím se zjistit veškeré podrobnosti o jejích příbuzných a případných možných nárocích jejích, jejího manžela či jejich potomků. Netuším však, jaké bude stanovisko příbuzných komtesy, co se mi podaří vyjednat. Potřebuji znát váš názor, kam až mohu ustupovat.“

„Vůbec netuším. Může mít nějaký nárok?“

„Asi ano. Je však otázkou, v jakém stavu je případné dědictví. Války asi poničily hodně, některé nároky navíc mohou být i právně nejisté. V neposlední řadě, i kdyby patřil komtese nějaký majetek, bude se nacházet dost daleko a spravovat ho by představovalo další problémy.“

„Upřímně, příteli,“ mávne rukou Armand, „moc neočekávám. Jistě, sám dobře víte o mých problémech s penězi, každý grošík by se hodil. Ale už bych chtěl mít jasno. S komtesou jsme se hodně sblížili a už vůbec nelituji svého slibu. Domluvte, co bude možný. Pokud ale přivezete jen souhlas příbuznejch, budu spokojen.“

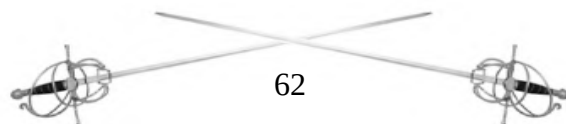
„Budu hájit vaše zájmy, jak nejlépe půjde, ale musel jsem vás upozornit na možnost svého návratu s prázdnými rukama. Pokud budu chtít přivést vámi zmiňovaný souhlas.“

„Pokud po vašem návratu nebude nic stát v cestě našemu sňatku, tak nepřijedete s prázdnou. Naprosto vám důvěřuju a znám i vaše schopnosti. Lepšího vyjednavče a zástupce svých zájmů bych si těžko mohl představit.“

„Možná však moje cesta bude mít delšího trvání,“ upozorní na další problém Pierre, „Kdoví, kde se bude saský kurfirst nacházet. I jednání mohou být náročná, podle zkazek o něm.“

„Jsem trpělivější,“ pokrčí rameny pan de Godille, což vyvolá letmý úsměv na tváři jeho přítele.

„Pak se prosím napijme na úspěch mé cesty,“ pozvedne pohár hostitel, v evidentně lepší náladě než před pár hodinami. Ač nad ním stále visí meč v podobě odloženého souboje, čas může mnohé změnit. Toho se mu pomoci královny a Mazanina dostalo.

SEDMDESÁTÁ ŠESTÁ KAPITOLA

ZÁMEK CAVARLENE

Zámek Cavarlene se nachází mezi Evreux a Rouenem na pravém břehu Seiny, u jejíchž vod panství končí. Majitel markýz Honoré de Cavarlene je jediným žijícím příslušníkem této větve rodu, jeho polnosti se mohou pochlubit výbornými výnosy obilí, lnu, zeleniny. Patří mu i domy v Rouenu, které pronajímá místním řemeslníkům za účelem dílny, další na sklady či pouhé překladiště. Rozhodně se řadí k movitějším šlechticům, čemuž napomáhá i jeho zdrženlivý životní styl, spojený s nízkými osobními náklady.

Vše výše vyřčené přivedlo před lety hraběnku de Besiere k dohodě o svatbě dobře zajištěného šlechtice s její dcerou. Podařilo se jí šikovným vyjednáváním uzavřít výhodnou manželskou smlouvu, podle které by v případě smrti markýze přešel majetek na její dceru, pokud by v té době nebyl zletilý dědic. Ten by převzal kontrolu nad majetkem v den plnoletosti, pokud by se tohoto věku nedožil žádný potomek, zůstalo by dědictví navždy v rukách markýzi de Cavarlene. Majetek tak byl jednoznačným a vlastně jediným důvodem nerovného sňatku usedlého a konzervativního šlechtice s velmi živelnou

mladou dívkou, jejíž krásu obdivovali mnozí dvorní milovníci. Někteří jen zdálky, jiným dala možnost se jí dotknout. Žárlivé scény utáplého manžela nebyly výjimkou, leč po mnoho let mohl pouze vznášet nepodložené obvinění.

Na rozsáhlých pozemcích panství Cavarlene se nachází les, polnosti využívané k pěstění obilí, lnu, zeleniny, ovoce. Poměrně blízká vzdálenost do Rouenu i Evreux zajišťuje odbyt, další se nachází i proti proudu Seiny, kde se rozpíná nenasytná Paříž. Ve dvou vesnicích se žije místním na dobové poměry vcelku slušně. Jelikož k pozemku přiléhá i pravý břeh zmíněné řeky, bráno po jejím proudu, mohou se místní oddávat i rybolovu, k chovu ryb jim navíc slouží i dva velké uměle vytvořené rybníky.

Popsaný majetek by však mohl přinášet daleko vyšší výnosy, kdyby v čele správy panství nestál konzervativní pan Lansyere a v čele domácnosti stejně suchý pan de Mondoville. Ti dva jako by se hledali, oba zpátečníci, sice velmi pečliví, precizní, ale bez invence.

Samotný zámek a jeho okolí lze směle nazvat ponurým, na zdech převažuje tmavší hnědočervená barva. Přesto je velmi pečlivě udržován, stejně jako zahrada či nádvoří. Půdorys zámku představuje písmeno L, přičemž při vjezdu do zámecké ohrady spatří návštěvník za nádvořím s fontánou průčelí, tvořené delší částí tohoto písmene, vpravo pak stavba pokračuje kolmo přistavěnou částí, dotvářející zmíněné písmeno. Zdi zdobí ornamenty s náboženskou tematikou, dají-li se menší hlavy různých netvorů takto nazývat. Podobně ponuře laděné sochy stojí rozmístěné v okolí, na nádvoří i v zahradě.

Okolo zámku postavili před téměř třiceti roky dva a půl metru vysokou kamennou zeď ve tvaru pravidelného šestiúhelníku, přímo proti bráně se nachází nádvoří s fontánou a kruhovým záhonem uprostřed, za ním, asi ve třetině od brány a dvou třetin od protější zdi, se tyčí zámek. Vpravo od nádvoří se rozprostírá zahrada se zmíněnými depresivními sochami a další fontánou, vlevo pokračuje kamenné nádvoří až ke zdi. Za zámkem se rozkládá rozsáhlá květinová zahrada s cestičkami, která přechází plynule ve smíšený hájek s nižšími listnatými stromy i ozdobnými jehličnatými dřevinami, který se táhne i vlevo až k nádvoří. V hájku za zámkem se skrývá místní hřbitov i rodinná hrobka, před ní malý kamenný kostelík, vpravo vytvořili oboru ohraničenou dřevěným plotem z kůlů. V ní může návštěvník spatřit několik srnčích.

V jedné rovné zdi z jejího šestiúhelníkového půdorysu, nalevo od zámku, je zbudována jedna menší branka. Po jejím překonání vstoupí dotyčný na cestu, jenž nejdříve prochází přes napůl přírodní zahradu, dále se vine udržovaným lesíkem a končí u řeky Seiny. Po levé ruce chodce se rozprostírají uměle vytvořené rybníky, po pravé lesík, za nímž začínaly rozsáhlé a pečlivě udržované polnosti.

Celé panství tvoří nepravidelný kruh, na levé straně ohraničený Seinou, vpravo se rozkládá poměrně hustý les, vhodný i pro lov. Na jihu a severu převládají pole s výše popsány komoditami. Část polností zůstává v přímé správě majitele, část přepustil nájemcům, od nichž vybírá poplatky, mnohdy v naturální podobě. V obou vesnicích či městečkách nechybí kostely a farář, z nichž jeden dochází pravidelně na zámek a stará se o duševní rozkvět jak jeho urozených obyvatel, tak i čeledi, která se stará o domácí zvířectvo, zahrady, ochranu zámku. Co se té týká, markýz nevlastní žádné vojáky, nýbrž vytvořil jakési dráby z mladších a silných čeledínů, schopných se v případě nutnosti i ohánět se zbraní. Jejich funkcí však je především demonstrovat sílu a odradit každého, kdo by snad měl zájem činit zámeckému pánovi problémy. Ten sám ostatně vyjíždí ze svého sídla jen velmi zřídka. Po posledním návratu z Paříže pak opravdu jen výjimečně, straní se veškeré společnosti.

Vlastní zámek tvoří tři podlaží a sklepní prostory. V nich se nacházejí především zásoby. V levé části přízemí je kuchyně, komůrky pro služebnictvo, další skladové prostory. V pravé stáje, seník, dřevník, sklad pro povozy a kočáry. Vstupní schodiště architekt přilepil ke zdi a ústí do prvního patra. Stejným způsobem zhotovil i výstup ze zámku do zahrady nacházející se za ním. Urození obyvatelé či hosté tak vůbec nepřicházejí do přízemí, ale vcházejí rovnou do prvního patra. V něm jsou prostory pro hosty, ale také pokoje správce Lansyereho a rodiny pana de Mondoville. Bydlí zde i Suzanne d’Fouguier, jediná komorná paní markýzi, ovšem v současné době ve velmi špatném psychickém stavu.

Druhé patro tvoří velká společenská místnost, z níž se dá vyjít na rozlehlý balkon směrem ke vstupní bráně. V levé části může návštěvník nalézt další salóanky, napravo, vlastně především v kratší

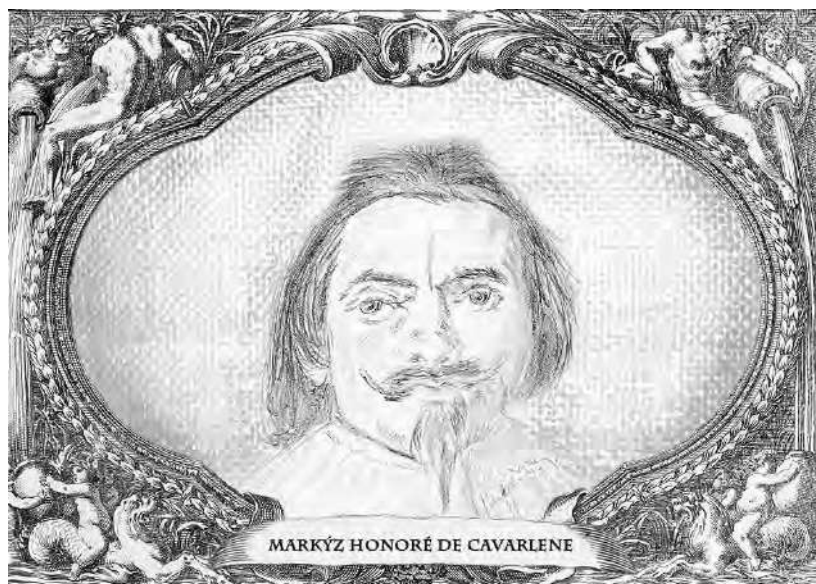

části zmiňovaného písmena L, mají své komnaty manželé de Cavarleneovi a jejich děti. V tuto chvíli v jedné menší místnosti spí i najatá kojná a chůva Tereza Sayous.

V zámku panuje dusno, ovšem nezpůsobené počasím, nýbrž domácí atmosférou. Služebnictvo pohlíží na markýze s obavami, jeho mrzutost a panovačnost se stále prohlubuje, pan de Mondoville, jeho žena a správce Lansyere se chovají obdobně. Domácnost markýze de Cavarlene se obecně vyznačuje tuhou konzervativností. Vše má svá přesná pravidla, na které pán domu velice dbá. Služebnictvo musí být přesné, dodržovat veškeré pravidla, nálada v domě je ponurá. Žádné projevy radosti se netrpí. Pokud vstoupí prostředí neznalý host, musí na něj okamžitě padnout tíseň.

Markýz původně rozhodně nebyl zlý či zapšklý. Jen lpěl na rodinných tradicích, hierarchii hodnot a jeho velkým snem zůstával pobyt na jeho zámku, daleko od radovánek Paříže. Přesně v čem musel nakonec své krásné a společensky založené ženě ustoupit. Markýza i služebnictvo se na oplátku snažili výměnou za pobyt v Paříži respektovat klid pána domu a jeho snahu o spořádanou rodinnou atmosféru.

Přetvářka, v níž nechyběla ani nevěra manželky a opakované podezíravé dotazy na toto téma podváděného, přetrvávala až do chvíle, než dostal paroháč dokonalý důkaz. Přistižení ženy s hrabětem de Godille přímo při činu, rozmetalo naprosto vše.

Ačkoli se oba manželé snažili celou aféru ututlat, vymysleli nepříliš věrohodnou historku o přepadení a zranění pána domu, jen naprostý hlupák by nepochopil rozkol v jejich soužití.. Vrátil se zraněný a neskutečně zatrpklý, povídačce o přepadení lupiči vzhledem k jeho chování sloužící věří stále méně. Naopak se šeptandou začínají šířit klepy o pravděpodobnosti souboje markýze s milencem jeho ženy, nikdo však nahlas neřekne jediné slovo. Postavení krásné markýzi v domácnosti u mnohých vzbuzuje soucit, u některých však i nenávisť, kdy jí dávají za vinu dusnou atmosféru, jež nakonec dopadá velmi silně právě na nejnižší vrstvu

zdejších obyvatel.

Další podezřelé a pro mnohé nepochopitelné chování prokázal pan de Cavarlene i v jiném případě, kdy neprojevoval velkou radost nad těhotenstvím své manželky, které se projevilo až za několik měsíců po jejich příjezdu a vyvrcholilo porodem devátého října roku šestnáctistého čtyřicátého třetího. Rovněž kolují pověsti o oddělených ložnicích, což by znamenalo absenci tělesného styku mezi manžely.

Nepřístupný, stále zamračený markýz, jež se sice vyléčil plně ze zranění fyzicky, nikoli však psychicky, a jeho zdeptaná a zasmušilá manželka, se setkávají se služebnictvem velmi málo, kromě několika z nich, jenž jim posluhuje přímo v jejich prostorách.

Urozené panstvo nevyjíždí ani za účelem návštěv svých sousedů, sami rovněž hosty téměř nepřijímali. Výjimku tvoří občasné návštěvy hraběte de Prieu a jeho manželky, která se stává jediným spojením markýzi de Cavarlene s okolním světem. Dvakrát se dorazila pochlubit i se svou dcerou, narozenou dvacátého dubna roku šestnáctistého čtyřicátého třetího. Ke konci téhož roku však již znovu začala vykazovat známky těhotenství. Přesto, i s pěkným bříškem, uskutečnila svou zatím poslední návštěvu v období vánočních svátků, nalezla však markýzu v slzách, její nálada určitě ani v náznacích nepřipomínala pohodu významného církevního svátku.

Začátek následného roku nepřinesl do domácnosti manželů de Cavarlene žádnou změnu. Tichá domácnost pokračuje, stejně jako odluka od společnosti. Markýz jako by se mstil své manželce za nevěru

jejím odstřižením od okolního světa, tušící, jakou újmu na jejím psychickém stavu tak způsobí. Pokud předtím, v době těhotenství, ještě markýza snášela samotu, neboť její stav příliš pohybu neumožňoval, po narození druhého dítěte na ní padla skutečná deprese. Zámek pro ni stále více připomíná vězení, nic na tom nezměnily ani krásné chvíle strávené s dětmi. Prvorozenému Henrimu budou za pár dní čtyři roky, naopak druhému v pořadí Pierrovi táhne už na čtvrtý měsíc.

Absence tělesného styku, další z trestů za její nevěru, způsobuje markýze rovněž značné problémy, na takový půst již dlouho nebyla zvyklá, vlastně od chvíle, kdy začala sexuálně žít, nebyla prodleva delší než pár dní, s výjimkou okolo prvního porodu.

Vše výše vyřčené skutečně deptá duševní zdraví paní domu. Přičemž slovní spojení paní domu zní v této souvislosti velmi nepřirozeně, připadá si zde jak páté kolo u vozu. Manžel, správce domácnosti i správce majetku jí projevují úctu spojenou s jejím postavením, ale jen zcela formálně a především před ostatním služebnictvem. V soukromí se chovají velmi chladně, dávají jí najevo, že o ničem vlastně nemá co rozhodovat.

Paní de Mondoville de facto ovládá zámeckou domácnost, ona rozhoduje o služebnictvu, o programu výchovy dětí, o nejbližších sloužících, kteří se dostanou do kontaktu s markýzou. I ona dává najevo svoji přezíravost k názorům Andrey. Neustále navíc mluví o Bohu, organizuje místní mše, modlitby. K tomu vede svou dceru i syna, kteří mají vše přesně nalinkované, nucení k maximální pokoře k autoritám, ať již světským či církevním. Ve stejném duchu se snaží o výchovu budoucího dědice Henriho de Cavarlene, dle jeho matky naprosto neúměrné k jeho věku čtyř let. Její námitky však nezískají žádnou pádnou odezvu.

Formální paní domu má rovněž omezený kontakt s okolím, do její blízkosti jsou vpuštěny jen prověřené a pověřené osoby. Vlastně komunikuje především s paní Frances de Mondoville, čtyřiatřicetiletou upjatou pobožnou osůbkou, když slovo komunikace je v tomto jejich dialogu zavádějící. Markýza si může říkat co chce, vrchní vychovatelka jejích dětí si udělá vše po svém, samozřejmě s maximální podporou pána domu. Jak deprimující jsou kontakty s hubenou, skoro až vychrtlou ženou, s ostře řezanými rysy, asketickou, chodící většinou v černých šatech, tvářící se jak kakabus. Se svým manželem patří

k nízké šlechtě, oba svůj život spojili s panstvím Cavarlene a s Bohem, směle je lze nazvat katolickými fanatiky, v čemž paní Frances dominuje.

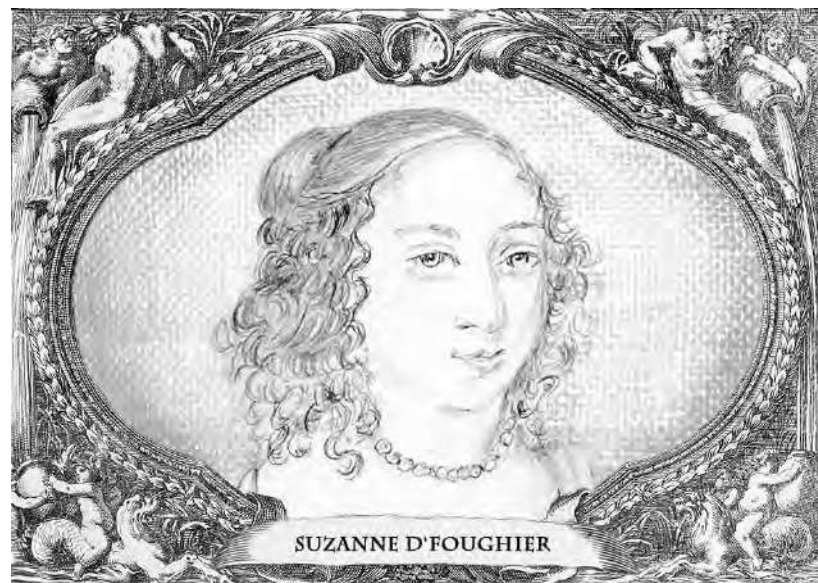

K markýze de Cavarlene se dostane ještě kojná a chůva malého Pierra Tereza Sayous, dvacetileté kypré děvče, urostlé, s bujnými vnadami, ale zamklé a podléhající vlivu paní de Mondoville, chtějí si udržet dobře placené místo na zámku. Pokus o sblížení s dívkou z prostého lidu skončí pro nešťastnou matku naprostým neúspěchem.

Poslední, kdo se dostane do blízkosti markýzi, je její osobní komorná Suzanne d’Fouguier, což však je spíše zlomyslná pomsta pána domu. Dívka, hrající významnou roli při odhalení nevěry své paní, dívka svedená sloužícím hraběnky de Besiere a následně drsně seznámená s realitou, dívka, jež si podřezala žíly s úmyslem opustit pozemské slzavé okolí. V současné době roztěkaná, psychicky na dně, děsící se každého muže, uplakaná, někdy dokonce zadržávající. Připomínající své paní nejhorší okamžiky jejího života, vedoucí nakonec k její izolaci na zdejší zámku.

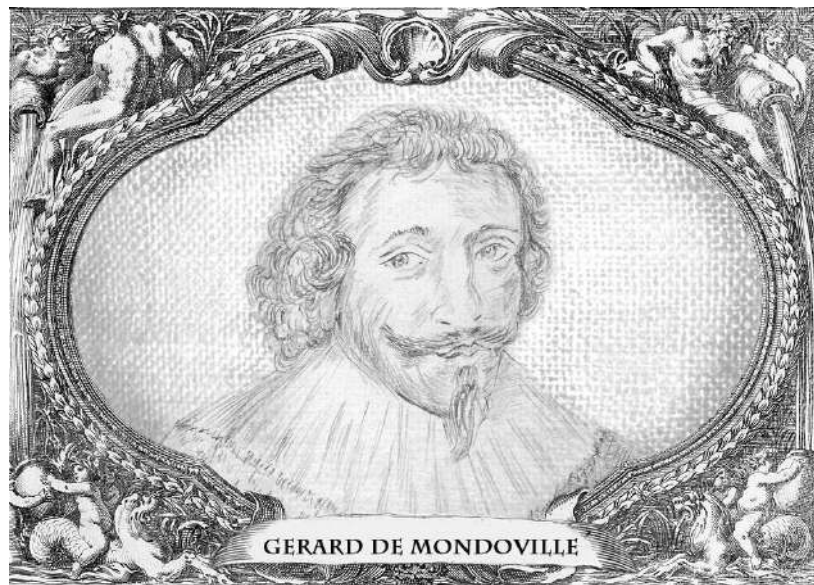
Jak se pak Andrea de Cavarlene těší na návštěvu hraběnky Marion de Prieu, tento kontakt si pán zámku nedovolil zakázat. K jeho radosti k němu dochází jen občas, a zmiňované těhotenství přítelkyně jeho ženy mu dává naději, že se frekvence jejich návštěv ještě sníží. Při uvědomí tohoto faktu se na jeho zachmuřené tváři objeví skoro až d’ábelský úsměv.

Dnešní odpoledne tráví markýza de Cavarlene ve svém pokoji, zařízeném stejně decentně jako všechny zdejší místnosti. Ne snad nekvalitně, ale bez výstředních motivů, preferující smutné barvy, na ty radostnější jako by zde nebylo místo. U jejích synů setrvává komorná Tereza, několikrát přijde zkontrolovat její práci paní de Mondoville, při poslední přivede svého bez pár dní sedmiletého syna Hyacinta, aby si hrál s o tři roky mladším Henrim. Byť i slovo hrál zde má podivný nádech, být jen na vůli jeho matky, předcítala by oběma chlapcům bez ustání náboženské texty.

Blíží se třetí hodina odpolední, zamračená obloha zapříčiní v místnosti značné šero. Markýza stojí u okna a pohlíží na nádvoří. Sníh je odklizen, přesto zůstává na zemi udupaná a zmrzlá kůrka, posypaná popelem v místech, kde se předpokládá pohyb osob nebo zvířat. Spatří jen pár sloužících zachumlaných do obleků, spěchající po splnění svého úkolu zpět do tepla budovy. Jinak zeje nádvoří pustotou. Za branou pak bělavá plocha plynule přechází v zamračenou oblohu.

Vyruší ji zaklepání, po vyzvání vstoupí komorná Suzanne d’Fouguier. Tváříc se jako vždy vyděšeně, klopcí zrak, s chvějícími se rukama, na jejichž zápěstí zůstávají ošklivé jizvy jako vzpomínka na její bezbožný čin.

„Madam, mám se zeptat, jaké šaty zvolíte k večeři,“ zeptá se tichým a nesmělým hlasem.

„Kdo tě poslal?“ zavrčí markýza.

„Paní de Mondoville.“

„Jistě, kdo taky jinej. Mám snad na výběr?“ ušklíbne se paní domu, „Vzala bych si nějaké hodně barevný, s krajama, vyzývavým živůtkem.“

„Madam, takové šaty ...,“ zatváří se nešťastně Suzanne, očekávající problémy. „... takové šaty ... asi takové nemáme.“

„Ale máme. Copak si tak blbá, že si ani nepamatuješ na mou garderobu?“

„Nejsou ... vhodné ... podle paní de Mondoville.“

„Tak vidíš, jak zase lžeš,“ podívá se zle na komornou Andrea, „Vezmu si, co mi přineseš, pokud to bude pytel vod vobilí, je mi to taky jedno.“

„Madam ... já za nic nemůžu,“ derou se komorné do očí slzy.

„Nemůžeš?“ zatváří se paní de Cavarlene hrozně zle, „Nemůžeš? Zapomněla, kdo všechno způsobil? Kdo nás uvrhnul do tohoto vězení? Kde jsem pohřbená zaživa? Kdo mě zradil?“

„Madam ...“

„Ty huso. Stejně seš tady jen proto, abys mi připomínala moje neštěstí! Jsi pomstou mého manžela. Podívej se na sebe! Jak vypadáš! Proboha, proč se jen na tebe musím koukat!“

„Madam, prosím ...,“ zalíjí se oči slečny d'Fouquier slzami.

„Zase budeš bulit? Ty? Já bych měla plakat nad osudem, který si nám oběma připravila, když ses pelešila se špehem a vyžvanila mu všechno! Kriste pane, panebože, ty seš největší trest za všechny moje hříchy.“

„Madam ... mohu odejít?“ zeptá se nešťastná komorná, po bledých lících jí stékají slzy.

„Vodejít? Dovolila sem ti to snad? Nebo víš co, zeptej se té černý důry, co tě sem poslala. Jen proto, abys mně svou přítomností připomněla moje neštěstí.“

„Madam ... já ... vy jste hřešila ...,“ vyhrkne v zoufalém vzdoru Suzanne.

„Ty protivná vodporná krávo!“ objeví se ve tváři paní domu obrovská nenávist, „Ty si dovoluješ tohle říkat? Zrovna ty? Díky Bohu, že i na tebe dolehla tvoje zrada. Podívej se na sebe. Seš troska.“

Komorná neodpoví. Podobné projevy nenávisti se stávají již koloritem, zahrnování výčitekami není dnes poprvé a určitě ne naposledy. Pro paní domu se stává hromosvodem, na ní si může vylít svou stoupající zlost. Ona pro ni představuje ideální oběť, neschopnou obrany, jen občasného vzdoru, na který markýza čeká, aby jí mohla o to více nadávat. Vždyť i ona je zde ve vězení.

„Neodpovídáš. Určitě tě taky navedli, abys mě provokovala,“ pokračuje v deptání nešťastné komorné stejně nešťastná Andrea, „Ale Bůh všechno vidí a jednou vám všechno spočítá. Spikli jste se všichni proti mně. Všichni ste mě zradili. Všichni. Ale tys to všechno způsobil. Jenom proto, žeš ho chtěla mít mezi nohama. Jenom proto tě dokázal ten aglickej darebák svýst. Ale neměl moc těžkou práci, co? Mezi kvílením si mu vykládala vo mně. Ubohá děvko! Dobře ti tak, že tě nechal. Co by taky s takovou hloupou husou dělal.“

„Madam, ty šaty ...,“ špitne slečna d'Fougier.

„Šaty? Stejně mi přineseš nějaký hnusný, černý, v nich budu zakuklená jako larva. Jako kdyby mě tady někdo mohl spatřit, kromě těch bídáků de Mondenville a mého drahého chotě,“ hovoří paní de Cavarlene s viditelnou ironií, kromě terče výčitek se Suzanne stává její vrbou, „Tak mě nevotravuj s hloupejma dotazama. Dones co chceš!“

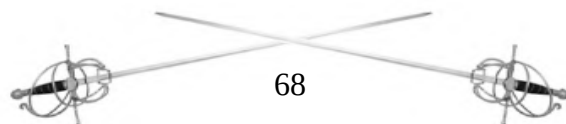
„Madam, mohu odejít?“

„Proč tak spěcháš? Něco ti snad uteče?“

„Madam, moje přítomnost ve vás ... vyvolává zlost. Proto chci odejít.“

„Bojíš se výčitek, co? Dobře víš, jak si všechno podělala. Mohly jsme bejt vobě v Paříži, mohli jsme si užívat. Místo toho sme tady zavřený. Podívej, cos udělala.“

Suzanne si povzdechne, bude si muset vyslechnout další dávku výčitek.

„Sama si dokázala, jak máš černý svědomí, když ses pokusila zabít. Ale seš nešikovná, hloupá, všechno posereš. Ani sebevraždu si nedotáhla do úspěšného konce.“

„Sama ... sama lituju ... když sem ... tady,“ začíná zadržávat komorná, už jí zase připomíná její poklesek, kdy neunesla tíhu zradu muže, kterého bezmezně milovala.

„To ti věřím. Vzpomínáš na Marka? Vzpomínáš?“ doráží paní domu.

„Bohužel ... občas.“

„Ano? No to se nedivím! Taky ti chybí chlap, co?“

„Snažím se ... smířit se s Bohem.“

„Ty jedna pokrytecká couro! Jen se nedělej. Prej smířit se s Bohem. Asi moc posloucháš faráře a tu babiznu de Mondoville! Jistě, můžeš se jen modlit. Nebo snad zase toužíš po nějakém vobyčejném sluhovi? Někým lokajovi jako byl Mark? Tak se podívej do stájí, určitě tam najdeš někoho, kdo se bude k tobě hodit. Místo těch pokryteckých řečí vo Bohu!“

„Madam, netoužím už po mužích.“

„Lžeš! Chtěla bys nějakýho v posteli, jen kdyby byl po ruce. Akorát bys mu tentokrát neměla co vyprávět, protože tady žiju jako jeptiška! Tvoji zásluhou!“

Suzanne neodpoví, jen si znovu zhluboka povzdechne. Po mnohých scénách se již obrnila, odpovídá své paní, protože tak ona chce, aby jí mohla nadávat. Když se snaží mlčet, její zlost se zvyšuje. Pořád ty samé výčitky, nářky. Snaží se neslyšet, zachovat alespoň navenek poslední zbytky vyrovnanosti, ale uvnitř své duše prožívá trýzeň. Nikdy nezapomněla na zradu Marka, na svůj pokus o sebevraždu. Někdy je vděčná za záchranu života, pak přicházejí stavy, kdy hořce lituje setrvání v pozemské realitě.

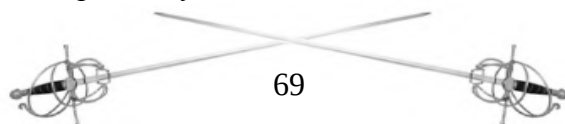
Markýza vztekle žmoulá kapesníček. Nenávist vůči slečně d’Fouguier, která vyžvanila její tajemství, doposud nepolevila. Naopak, zášť se stupňuje, čím zuboženější dívka je. Jak ráda by jí namlátila, aby ze sebe dostala všechnu nashromážděnou zlobu. Je zde držena svými dětmi. Možná by jí manžel dovolil i odjet, ale bez potomků. Což ale pro ni nepřichází v úvahu. Nechat své děti v tomto šíleném morbidním prostředí považuje za nemožné. Jenže nedokáže najít rozumné východisko.

Přistoupí k oknu, šero zesílilo, na nádvoří nespátří živou nohu. Vlastně ne, dva sloužící právě otevírají vstupní bránu. Kdo by proboha přijel v tomto počasí? Jedině snad Otec Benedikt, horlivý jezuita, farář na jejich panství a také jejich zpovědník. Svůj čas rozděluje mezi svou faru a pobyt na zámku Cavarlene. Markýze přijde odporný, nejen pro své fanatické názory, ale i pro svou odpudivou postavu. Pětačtyřicetiletý, podsaditý postavy střední výšky, obtloustlý, se sípajícím a smradlavým dechem, i jeho tělesný odér není příliš vábný. Přesto se těší důvěře pána domu a především paní de Mondoville mu všemožně podkuřuje, jeho slova pro ni jsou svatá. Což ho v očích markýzy ještě více diskvalifikuje.

Vjezd několika jezdců a kočáru upozorní paní domu na mýlku ve svém úsudku. Dech se jí zrychlí, muži na koních na sobě mají uniformy královských gardistů, natolik dobře zná francouzský dvůr, aby si mohla být i přes šero jistá. Nově příchozí zastaví před vstupním schodištěm, vysoký statný muž seskočí z koně a zdvořile, s úklonou otevře dvířka kočáru. V očích markýzy se objeví radostný výraz, který vzápětí přejde do zlého pohledu. Na nádvoří jejich zámku vystoupí markýz de Almare, její bratr. Jak dlouho se neukázal, když jí předtím uvrátil do tohoto pekla, bleskne jí hlavou.

NEVÍTANÁ NÁVŠTĚVA

Markýz de Almare vyrazil na cestu z Paříže za kurfiřtem Janem Jiřím Saském se svým doprovodem, ale jeho kroky nevedou přímo ke zmíněné osobě. Ač si výrazně zajiždí, jeho prvním cílem se stává zámek Cavarlene, kde se po téměř roce chce setkat se svým švagrem a sestrou. Především vůči ní cítí velké výčitky svědomí, zatímco on i jeho přítel hrabě de Godille si vcelku užívají, odsoudili markýzu k pobytu se svým nazlobeným a poníženým manželem. Ač se několikrát chystal na cestu za ní,

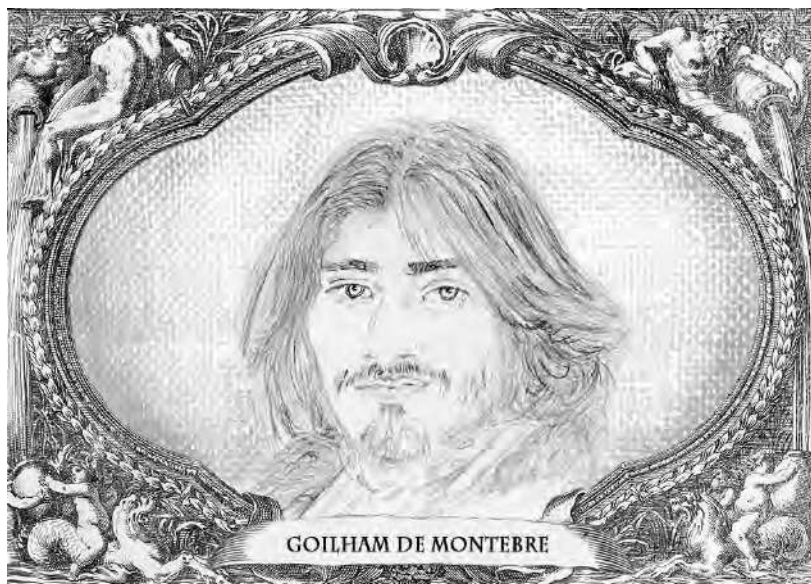
dramatické okolnosti u francouzského dvora mu k tomu nedaly příležitost. Pokud si ovšem jen nedělá alibi sám před sebou, neboť se podvědomě bojí jejich setkání.

Společně s ním cestuje kapitán Roth a dva jeho Švýcaři, třicetiletý Martin Petri a o osm let mladší Jeremias Hackel. Dále přibrali osobního sluhu pána Simona Dorlana, osmnáctiletého mladíka, který nahradil Auguste Bastiena, který se stále ještě zotavuje ze zranění z cesty do Německa. Do funkcí vozků nominovali Adriena Barbeta a Quido Pelsiera.

Jak slíbil Mazarin, dostal francouzský vyslanec i doprovod královských gardistů. Kapitán de Guitaut doporučil markýzi poručíka Goilhama de Montebre, který před časem zajišťoval internaci jeho matky na zámku Besiere. Pan de Almare si nechal poradit, netušíc nic o mileneckém zakončení poručíkovi mise u jeho matky. Nicméně mladý důstojník královské gardy je naprostý profesionál, těšící se oprávněně velké důvěře nadřízených, zmiňovaný milostný zážitek nemůže mít žádný vliv na jeho další službu. Ostatně tělesnou zkušenost se stárnoucí šlechtickou bere pouze jako zajímavou epizodu, jenž skončila ihned po jejich návratu do Paříže.

Mladý poručík si svou zdvořilostí a precizností získá velmi rychle přízeň královského emisara. Spolupracuje perfektně s kapitánem Rothem a vede svých šest gardistů k naprosté disciplíně. Všichni vojáci jsou velmi dobře vycvičeni ve zbrani a markýz se cítí v jejich doprovodu v bezpečí.

Kolem půl čtvrté odpoledne vystoupí Pierre na nádvoří zámku Cavarlene a zvědavě se rozhlíží okolo. Zatím mu nikdo nepřichází v ústretě, dva sloužící mu otevřeli bránu, jeden zimomřivě přešlapuje nedaleko, druhý hosty asi odešel ohlásit. Mladý šlechtic si prohlíží hlavy netvorů na průčelí zámku, jeho zrak sklouzne i k zasazené zahradě. Vše na něho působí smutným dojmem, jako by zde chcipl pes. Ale těžko se divit absenci kohokoli v mrazu venku, asi nelze z jeho dosavadních pozorování nic odvozovat.

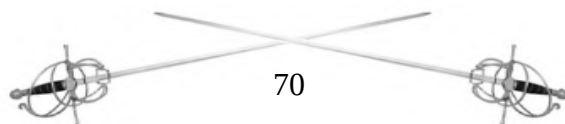

Po pěti minutách čekání začne být ale i on promrzlý a nevrlý, uvažuje o návratu do kočáru, k čemuž ho šeptem vyzve i kapitán Roth. Proč trvá tak dlouho, než je někdo přijde uvítat? Kdyby dorazili v pozdních hodinách, byla by prodleva pochopitelná, ale takto?

Konečně se otevřou dveře a vyjde pan de Mondoville. Stejně jako jeho žena se může pochlubit hubenou, skoro až vychrtlou postavou, oproti své manželce zřetelně vyšší. Stejně jako jeho choť se obléká výhradně do tmavých a nenápadných šatů. Nyní s despektem pohlédne na hosta z vrchu schodiště, vzápětí nasadí neutrální výraz a naladí své chování do nutné vstřícnosti. Návštěvník je nejen švagrem jeho pána, ale také významným členem francouzského královského dvora, což potvrzuje i složení jeho doprovodu.

Oficiální přivítání je zdvořilé, strohé, chladné, určitě však ne radostné, natož srdečné. Pierre velmi rychle pochopí, s jakými pocity bude asi přijímán na zdejším panství. Odtahitý šlechtic nepochybně jen přenáší nálady jeho švagra, který se ani neobtěžoval ho přijít uvítat osobně. I tato skutečnost o mnohém vypovídá.

Zatímco celý doprovod hosta zůstane před zámkem, dle slibu za nimi v brzké době přijde správce Lansyere a postará se o jejich ubytování a občerstvení, zachmuřený markýz stoupá po schodišti za správcem zámecké domácnosti, jak se nevlídně působící vysoký hubený muž představil. Šero prostoupilo

všechny prostory, kterými procházejí, s osvětlením zde pravděpodobně velmi šetří. Nikde žádný náznak vnést trochu světla do temných chodeb.

Salónek, do něhož je host uveden, přeci jen činí méně pochmurným dva rozžehnuté svíce, nicméně tísnivý pocit pana de Almare neopouští. V ústřety mu vyjde švagr, ani náznak po nějaké radosti ze shledání, spíše nevyřčené obavy z jeho nenadálé návštěvy. Možná mu však křivdí, ponížený manžel jeho sestry se možná jen obává nepříjemností. Vždyť skoro rok mezi nimi neprobíhal žádný kontakt, jako by snad ani nebyli vzdáleni něco přes sto kilometrů, ale žili na opačných koncích světa. Co asi jen může čekat od jeho nenadálého příjezdu?

Panstvo se posadí ke stolu, oběma služebnictvo nalije pohárek vína, karafu s ním ponechá na stole a poté s hlubokými úklony zmizí. V salóнку s elegantním leč tmavým nábytkem není právě dvakrát teplo, copak zde šetří i na topení? Vždyť snad majitel panství má dostatečné zdroje, aby si mohl dovolit velkorysejší udržování svého zámku.

„Čemu vděčím za vaši nečekanou návštěvu?“ zeptá se na úvod hostitel, nervózní tón i položená otázka dávají jasně najevo, jak nadšený je ze setkání se švagrem. A asi nastiňují i ráz celého dalšího průběhu jejich rozhovoru.

„Byl jsem pověřen posláním v zájmu francouzské koruny,“ nasadí vlídný výraz Pierre, nijak nereaguje na zcela opačné přijetí, „Sice jsem si trochu zajel, ale rozhodl jsem se navštívit svou rodinu. Velmi dlouho jsem se neviděl s vámi ani s vaší ženou.“

„Jen zdvořilostní návštěva?“

„Zdvořilostní? Považuji vás oba za svou rodinu, jste mými jedinými příbuznými, pokud nepočítám svoji matku, na kterou ale máme oba nepříliš kladný názor.“

„Zdržíte se dlouho?“ položí další nezdvořilou otázku pan de Cavarlene. Jeho tvář vyjadřuje nejen napětí a nervozitu z přítomnosti švagra, ale též vlastní problémy. Změnil se od chvíle, kdy přistihl svou ženu při nevěře, uvědomí si host. Vždy byl chladný a otažitý, ale v současnosti je prosycen negativními náladami, zmítán vlastním ponížením, možná i touhou se pomstít.

„Jen na jeden den, popozítí opět vyrazím za svým posláním. Snad vám má přítomnost a několika mužů z mého doprovodu nezpůsobí velké problémy.“

„Nikoli, na zámku je dost prostor pro hosty,“ odvěti podvedený manžel, snažící se marně proniknout za tvář mladíka sedícímu proti němu. Kterému zatím nabídl jen pohár vína a nevlídné přijetí.

„Chystal jsem se vás navštívit mnohokrát, bohužel došlo k výrazným událostem u francouzského dvora. Smrt Ludvíka., ustanovení Anny Rakouské regentkou, spiknutí Důležitých, o kterém jste asi slyšel.“

„Nějaké zprávy pronikly až za zdejší zdi,“ přikývne hostitel, „Ale mě příliš politické poměry v Paříži nezajímají. Staráme se jen o sebe, pouze se zajímáme o své okolí, zda například nehrozí vpád nepřátelského vojska do našeho kraje. Žijeme zde velmi skromně a bez velkých styků s okolím.“

„Snad se občas zúčastníte zábav u svých sousedů, v Evreux či Rouenu,“ poznamená host a pátravě se podívá do tváře svého společníka.

„Mnoho ne. Zabýváme se jen sami sebou.“

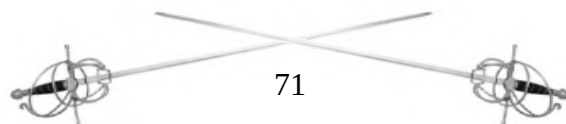
„Pak vám mohu vyprávět o událostech v Paříži. U mnohých jsem byl osobně, dostalo se mi cti v podobě přízně Jejího Veličenstva. Ne o všem sice lze otevřeně hovořit, ale i tak vám mohu nabídnout mnoho zajímavých historek, souvislostí, tak říkajíc přímo od pramene.“

„Upřímně, příliš o ně nestojím,“ projeví další díl nezdvořilosti Honoré.

„Mohu se zeptat, jak se vám daří? Prosím, neberte tuto otázku jako nepatřičnou, nezapomněl jsem na události, které vás přivedly do této samoty. Vždy jste měl moji úctu, mezi námi přeci nikdy nebyl žádný spor.“

„Mezi námi ne, ale bohužel jste si vybral nepříliš čestné přátele. Nemám ale zájem hovořit o minulosti, vzpomínky jsou pro mne stále dost bolestné.“

„Máte naprostou pravdu. Zabývejme se přítomností. Mohu zopakovat svou otázku? Jste po zdravotní stránce v pořádku, své panství jistě milujete, cítíte se zde velmi dobře.“

„Nestěžuji si. Bohužel mnohé souvisí s minulostí a velmi nepříjemnou minulostí, věřte, velmi nepříjemnou. Snažím se nalézt znovu svoji rovnováhu. Hledám ji na svém panství, snažím se i o lepší vztah s Bohem. Víra mi dává naději na lepší budoucnost.“

„Snad nalezneme prostor si podrobně o všem popovídat. Jsem připraven vás vyslechnout, možná jsem jediný, s kým zde můžete otevřeně mluvit o minulosti. Někdy je třeba ze sebe dostat staré vzpomínky, s někým si o svých starostech promluvit. Jsem vám plně k dispozici,“ mluví tiše a lahodně pan de Almare, velmi zneklidněný rozpoložením svého švagra.

„Děkuji za nabídku,“ přeběhne letmý úsměv po tváři hostitele, „Možná bych ji uvítal před mnoha a mnoha měsíci. Pane markýzi, přijel jste po velmi dlouhé době jítit moje staré rány? Stále jsou otevřené, stále bolí. Nemyslím teď moje zranění způsobené vaším důvěrným přítelem a člověkem, který tak hrubě zradil moje důvěru a nabídnuté přátelství. Myslím na stav mé duše, které ani častější bohoslužby, rozmlouvání s Bohem a zpovědníkem nedokázaly překonat.“

„Máte naprosté právo na výčitky,“ přikývne smířlivě Pierre, „Měl jsem vás navštívit mnohem dříve. Ale královna mě dovolila setrvávat v blízkosti svých dětí, pan kardinál mě využíval k tajným vyjednáváním. Celý podzim, vlastně až do vánoc, jsem strávil jednáním v Německu, kde jsem málem přišel o život. Nebylo pro mě jednoduché si vyžádat povolení opustit své povinnosti a odjet za vámi. Ačkoli jsem si setkání s vámi opravdu přál.“

„Mohu vám jen gratulovat k úspěchu u dvora. Určitě bude váš vzestup pokračovat.“

„Snad,“ zavrtí lehce nesouhlasně hlavou host, „V Německu jsem byl koncem listopadu v jednu chvíli přesvědčený o své poslední hodině. Dostali jsme se do velmi nepříjemné situace, kdy se nás pokusili zabít. Dokonce jsem byl dvakrát lehce zraněný. Tehdy jsem si uvědomil, jak málo stačí ke zničení všech mých plánů. Uvědomil jsem si také, jak moc si přeji vás znovu vidět, vás, mého švagra, svou sestru, vaši ženu, vašeho potomka Henriho. Vždyť jsem vůbec nevěděl, jak se vám všem daří, zda jste všichni zdraví a v pořádku.“

„Určitě si promluvíme, později, zítra,“ pokývá hlavou zámecký pán, „Všichni jsou zdraví a daří se jim dobře. I bratru Henriho, Pierrovi.“

„Pierrovi?“ zvedne překvapeně oči host a zároveň v něm převáží hrozný úlek. Markýz de Cavarlene neřekl, narodil se mu druhý syn, řekl Henri má bratra. Dá mu velkou práci nedat na sobě nic znát, zůstat dále klidným. Leč musí ještě zvýšit svou ostražitost, aby nevhodnou poznámkou nezvedl stavidla dalších negativních emocí.

„Dostal jméno po vás,“ konstatuje lhotejně Honoré.

„Velká pocta pro mě,“ praví strýc zmiňovaného dítěte, „Budu moci chlapce a sestru spatřit?“

„Nepochybně jste po cestě unavený,“ odvěti špatný hostitel chladně, „Měl byste se ubytovat, převléknout. Očekávám vás u večeře. Zítra budete mít možnost si popovídat jak se mnou, tak se svou sestrou a spatřit oba chlapce,“ dodá smířlivějším tónem. Přeci jen nechce způsobit zlobu svého hosta, mohl by mu později přidělat zbytečné problémy. Jen ať už je zase co nejdříve pryč, ať se vše vrátí do zaběhaných kolejí.

„Pozvánka k večeři platí jen pro mě? V mém doprovodu je znamenitý důstojník, šlechtic, poručík pan de Montebre. Pokud bych se mohl přimluvit ...“

„Nemám námitek, postarám se o pozvání i pro velitele vašich královských gardistů. O vás se postará pan de Mondoville, je správcem mé domácnosti, jeho manželka je vychovatelem Henrio a Pierra. Postará se, aby vám nic nechybělo, budou oba rovněž přítomni naší večeři,“ praví pan de Cavarlene, stále ale stejně chladným a strohým způsobem.

„Budu se těšit.“

„Možná bude večeře později, nečekali jsme dnes hosty,“ dodá zámecký pán a povstane, čímž dá najevo konec uvítacího ceremoniálu. Nakonec však je host za strohé přijetí rád, bude mít čas si promyslet svou další taktiku. Zamyšleně následuje zmiňovaného správce zdejší domácnosti, který ho odvádí do přidělených komnat.

Večeři naplánují až na osmou hodinu večerní, čímž dají markýzi de Almare nejen dostatek času na ubytování, ale i na přemýšlení. Ani by nemusel být tak bystrým pozorovatelem a čtenářem nevyslovených myšlenek, aby pochopil obrovské trápení svého švagra. Doposud se nesmířil s nevěrou své ženy a teď se asi před ním objevil další problém. Narodil se mu druhý syn, u kterého si díky nevěře své ženy asi není jistý svým otcovstvím. Což může být zárodek na další ještě mnohem větší trápení.

Pierre by si velice rád co nejdříve promluvil se sestrou, ale nepovažuje za vhodné více naléhat. Dostal přeci příslib zítřejšího důvěrného rozhovoru s ní. Hrozí se, čeho asi musí nevěrná manželka zakusit v tomto domě prosyceném nenávistí, pochybami, smutkem. Hořce lituje, že si nedokázal nalézt čas a přijet na zdejší zámek dříve. Kdoví, jaké nenávratné újmy na duševním stavu obou manželů byly napáchány. Jenže, byl by schopen jim nějak pomoci?

Jeho úvahy vyruší příchod pana de Montebre a kapitána Rotha. Oba vyjádří spokojenost s ubytováním, ačkoli i na nich je patrné překvapení nad chladným přijetím. Vždyť se setkávají švagři, opravdu nešlo projevít větší nadšení z jejich příjezdu? Kapitán akceptuje nutnost zůstat se svými muži a gardisty, kteří se mohou pochlubit šlechtickým původem. Služba v královské strážce je prestižní a mnohdy se stává odrazovým můstkem druhorozených synů z urozených rodin k jejich další vojenské kariéře. Naopak pan de Montebre poděkuje za pozvání k večeři, vytuší, kdo za ním stojí.

„Vaše Milosti, zůstaneme skutečně až do pozítří?“ zeptá se Roth, dávaje tak najevo své rozpaky nad zdejší pohostinností.

„Určitě, pane kapitáne. Zítra povedu rozhovory se svým švagrem a svou sestrou. Nenechte se mýlit chladnějším přijetím, netýká se mé osoby. Zdejší zámecký pán musel překonat své osobní problémy. Prosím vás o maximální taktnost a vstřícnost, i kdyby se vám zdálo některé chování služebnictva nebo pana markýze méně srdečné,“ požádal o zdrženlivost pan de Almare.

„Vaše Milosti, ubytování je dobré, dostalo se nám i velmi kvalitního jídla, o naše koně je rovněž dobře postaráno. Nic jiného mě nezajímá. Jsem hluchý a slepý.“

„Děkuji, pane kapitáne. Pane poručíku, mám k vám pár proseb, co se týká naší společné večeře a možná i podobných setkání v dalších dnech,“ obrátí se královský vyslanec na důstojníka.

„Vaše Milosti, mohu odejít?“ zeptá se taktně Roth.

„Ano, pane kapitáne,“ podívá se vděčně na svého osobních ochránce markýz, po jeho odchodu stočí svůj pohled k mladému gardistovi, „Chci vás požádat o pár maličkostí, z vašeho pohledu, pro náš další pobyt zde ale velmi významných,“ pokračuje, „Prosím, v žádném případě nezmiňujte jméno pana hraběte de Godille a rovněž ne hraběnky de Besiere.“

„Jak si přejete, pane markýzi.“

„Možná byste si zasloužil vysvětlení ...“

„Pane markýzi, jsem zde, abych vás doprovázel, poskytl vám potřebnou ochranu a přítomností královských gardistů poukázal na důležitost vaše poslání. Není mi nic do vašich rodinných záležitostí.“

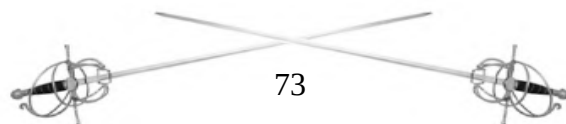
„Děkuji, pane poručíku. Možná vám později vše vysvětlím.“

„Není třeba, pane markýzi. Vše, co jsem se dozvěděl na zámku Besiere, jsem již zapomněl. Jsem voják a konám jen své povinnosti. Při nich zůstávám hluchý a slepý, jak se vyjádřil velitel vaší osobní gardy.“

„Děkuji vám za váš takt. U večeře možná bude trochu dusnější nálada, prosím, nedávejte nic najevo, pokud by vás cokoli překvapilo.“

„Nemusíte se obávat, pane markýzi. Pokud budu tázán, odpovím naprosto obecně, nijak se nedotknu vašich osobních záležitostí ani vašeho poslání. A i jinak zachovám mlčenlivost.“

„Ještě jednou děkuji za vaši diskrétnost a takt. Uvidíme se u večeře,“ dodá Pierre a tím naznačí zájem zůstat dále sám. Švihácký důstojník elegantně odzdraví a opustí pokoj vyslance, odebere se do svého, nacházejícího se rovněž v prvním patře zámku. Ostatně zde ubytovali i všichni doprovod, bez ohledu zda jde o kočí, gardisty či osobního sluhu markýze. Ten si připravuje pelech v předpokojí komnat svého pána, bude tak po ruce, když bude jeho služeb potřeba.

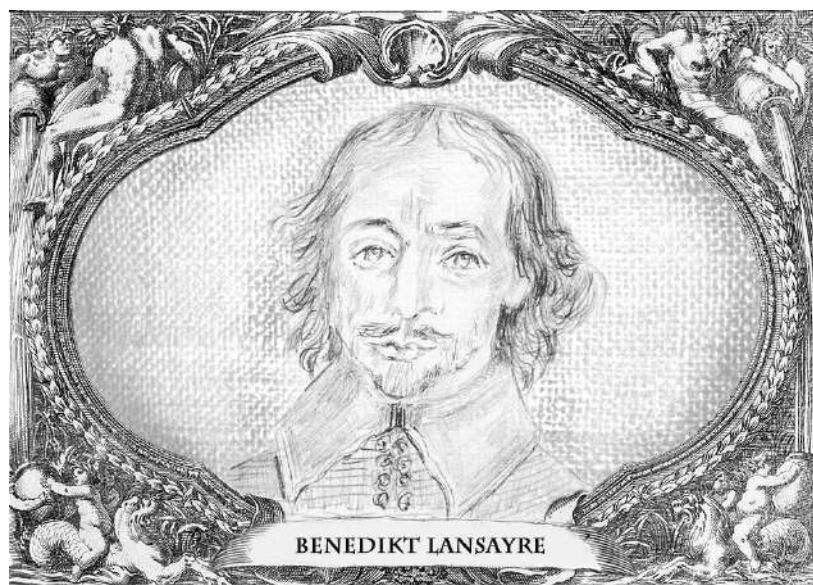

Pan de Almare se znovu ponoří do svých temných myšlenek a snaží se najít vhodnou taktiku, jak proniknout přes tvrdou obranu slupku svého švagra, kterou si on zřetelně kolem sebe vytváří. Bohužel do ní tím pádem uzavírá všechno své trápení. Tím pravděpodobně jen zvyšuje své duševní trýznění. Leč ač se snaží sebevíc, nic kloudného nevymyslí. Bude se muset rozhodnout intuitivně, podle vývoje situace. Mnohé mu asi napoví i večere, podle reakce jeho sestry i dalších účastníků.

Přesně v osm hodin se začnou všichni scházet v místnosti v prvním patře, sloužící původně jako společenská místnost pro hosty. Dnes ji představěli urychleně pro podávání večere. Do čela širokého stolu se posadí markýz de Cavarlene, vedle něho jeho žena. Oba oblečení do tmavých a nevýrazných šatů, přesto i tyto hadry, jak na ně pohlíží host, nedokáží zakrýt krásu paní domu. Po pravé ruce manželského páru zaujmou místo pán a paní de Mondoville, po levé pak markýz de Almare a poručík královské gardy.

Služebnictvo vzorně ustrojené a pod přísným dohledem správce panství Lansayereho, jež díky svému původu je vyřazen z urozené společnosti, se činí a vzorně servíruje předkrm, hlavní chod a následně i zákusek. Ani jediný náznak úsměvu, vše naprosto strojené, vyplašené oči sloužících svědčí o strachu neudělat jedinou chybu. Nálada je skutečně ponurá, podpořená i oblečením domácích, kdy vzorně upravená uniforma poručíka a především bleďmodrý oblek pana de Almare nepřírozeně září.

Během večere, kterou zahájí na pokyn pána domu modlitbou paní de Mondoville, se komunikace téměř nekoná. Manželé de Mondoville se tváří jak uschlé stromy, více neživí než živí, jejich pohyby jsou strnulé. Pan de Montebre si počíná elegantně, hostitel nedokáže zastřít nervozitu a nepříjemný pocit. Oči bratra a sestry se několikrát střetnou, její však hovoří za tisíc slov. Pierre v nich čte ohromnou bolest, stejně tak zoufalé volání o pomoc, vzápětí ale postřehne i zlobu. Jistě, Andrea mu určitě vyčítá svůj zdejší pobyt, ale měl tehdy jinou možnost, pokud chtěl její nevěru urovnat bez skandálu? Ovšem nechat ji zde bez návštěvy tak dlouho, za to si vyčítavý pohled určitě zaslouží.

Když už je mlčení více než trapné, započne pan de Almare hovor, který přejde více méně v jeho monolog, poděkuje za poskytnuté ubytování a večeri, kterou pochválí. Posléze stočí řeč k událostem na francouzském královském dvoře, začne poměrně poutavě vyprávět o událostech okolo smrti Ludvíka a následných politických třenicích. Neujde mu neklid pána domu i dvou neživých figurín proti němu. I z taktně a skromně sdělených informací musejí pochopit, jak blízko byl jejich host u všech událostí. Určitě má u dvora velký vliv, nemohl by jim způsobit nepříjemnosti, kdyby nebyl spokojený se zdejšími poměry? Pierre pochopí jejich obavy, střeží se dát najevo jakýkoli negativní pocit, ale na druhé straně se mu zdálo vhodné upozornit na svůj vliv.

Ještě poutavější vyprávění poskytne v otázce jeho setkání s malým králem, kdy nejde přehlédnout jeho obdiv k dítěti, které je nuceno chovat se jako dospělý. Samozřejmě neřekne nic o tajných jednáních okolo získání regentství pro královnu Annu Rakouskou, ale jen hlupák by nepochopil, že se jich on sám osobně zúčastnil na straně vítězů. To samé se týká vyprávění o neúspěšném spiknutí Důležitých a upevnění pozice prvního ministra.

Během celé večere vlastně mluví jen Pierre, hostitel pouze několikrát něco prohodí, spíše pokud je vypravěčem vyzván. Nikdo jiný ani nešpitne, zvláště nepřírozené takové chování působí u markýzi. Ta se však střeží vyvolat nějakou slovní přestřelku, proto se snaží tvářit mile, nicméně její pohledy na bratra

mluví jasnou řečí. Což ale neujde dalším stolovníkům a vyvolává to v nich různé pocity. U pána domu zlost, u manželů de Mondoville strach, u pana de Montebre tichou leč nijak najevo nedanou účast. U bratra pak pocit viny a obrovského smutku.

„Jste jistě po náročné cestě unaveni,“ pronese po pozření zákusku první celou větu pan de Cavarlene, „Určitě si potřebujete odpočinout. Snídani vám služebnictvo přinese do vašich ložnic. Společně opět poobědváme, jídlo se bude podávat v jednu hodinu.“

Na tváři Pierra se neobjeví jediný náznak nevole, ačkoli uvnitř jím zalomcuje vztek. Všechno má mít své meze, doposud trpně snášel nevraživé chování, ale žádná struna se nemá příliš napínat. Stále se ale střeží vyvolat jakýkoli konflikt, který by mu mohl ztížit pokus nalézt se švagrem nějakou rozumnou domluvu, přesvědčit ho, aby se začal opět chovat jako člověk živý a ne zaživa pohřbený. Nyní si už dokáže představit, jaké peklo zde asi musí prožívat jeho sestra, aniž by tušil všechny podrobnosti o ústřích či o absenci plnění si manželských povinností ze strany zámeckého pána.

„Děkuji za starost o naše pohodlí,“ odvěti však bez známek emocí, přesto jeho hlas zní důrazně když pokračuje, „Těším se na společný oběd. Po něm pak na soukromou rozmluvu se svou sestrou, která mi jistě také ukáže mé synovce.“

„Jak si přejete,“ odvěti pan de Cavarlene chladně, zatímco manželé de Mondoville nedokáží skrýt nervozitu, vymění si vzájemně až příliš výmluvný pohled.

„Těším se také na náš rozhovor, pane markýzi, nejlépe po večeři,“ pokračuje host se svými jasnými požadavky, nedávající příliš prostoru k odmítnutí. Pokud ovšem nechce pán domu rovnou vyhlásit válku mezi švagry.

„Potěšení je na mé straně,“ odvěti Honoré, odloží ubrousek, kterým si předtím otřel ústa a povstane. Dá tak dost neomaleně najevo ukončení večeře. Ostatní ho následují, byť s velmi rozdílnými pocity.

Pan de Almare následně kráčí zamyšleně ke svým komnatám, pan de Montebre krok za ním.

„Mohu být nějak užitečný?“ zeptá se prostě důstojník, aniž by dal najevo, jak depresivně na něho představení u večeře zapůsobilo. Leč sama položená otázka hovoří jasně.

„Nikoli. Rodinné problémy si musím vyřešit sám,“ odvěti tázaný, pak, po chvilce odmlky, dodá, „Ocenil bych, kdybyste se ještě zastavil v mých komnatách na pohárek vína. V rozporu s tvrzením mého švagra nejsem příliš unaven a vaše společnost by mi přišla vhod.“

„Bude mi ctí, pane markýzi,“ ukloní se lehce poručík.

BEZNADĚJ MARKÝZI DE CAVARLENE

Pan de Montebre se ukáže jako vhodný společník, vtipný, se zájmem naslouchat a nešťourat. Oba mladí šlechtici naleznou dostatek zajímavých témat, aniž by se museli dotýkat problémů rodiny markýze de Almare. Ten po konzumaci jedné láhve vína začne filozofovat, zaobírat se otázkou pozemského života, poslání člověka na zemi, dávajíc vše do souvislosti s poznanou blízkostí své smrti před nedávnem v Německu. Vcelku poutavě vypráví o dobrodružství tam prožitých a v poručíkovi nalezne vděčného posluchače, který navíc neváhá položit chytré doplňující otázky. Gardistu zaujme statečné jednání hraběte de Godille a poněkud změní pohled i na strohého kapitána Rotha.

Markýz se střeží prozradit cokoli z kuchyně francouzského dvora, ke které v poslední době přičichl, stejně pomlčí o svém sporu s panem de Marcillac. I tak se ale může dosytnosti vymluvit a odreagovat před zítřejšími těžkými rozhovory, které ho nepochybně čekají. Rozejdou se okolo jedenácté hodiny, tentokrát skutečně znavení. Nejen absolvovaným dílem kilometrů, jenž připadly na právě končící den jejich putování.

Snídani markýzi přinese mladík Simon Dorlan, kterého si vybral na radu pana Burdaina ze svého služebnictva. Zvykl si na Augusta Bastiena, přes jeho různé úlety s ním byl spokojen, nyní ale musí vzít

zavděk osmnáctiletým náhradníkem, s hezkým obličejem, dlouhými vlnitými hnědými vlasy a prezentující se dost hubenou středně vysokou postavou. Simon se snaží ze všech sil splnit každé přání markýze na sto deset procent, cítí šanci na postup v hierarchii služebnictva, dobře ví, jakých privilegií se dostává Augustovi. Ani zvýšená gáze rozhodně není k zahození.

Kolem desáté hodiny dopolední je jeho pán ustrojen, požádá, aby mu sehnal správce zámku. Ten se dostaví záhy, v jeho obličejí může spatřit úlek, nechápe, proč byl povolán, obává se stížnosti, možná nebyl host spokojený se snídání.

„Pane de Mondoville,“ začne však pan de Almare vstřícně, „do oběda je ještě mnoho času. Rád bych poznal zdejší zámek, ale nechci obtěžovat svého švagra. Mohl byste se zhostit vy role mého průvodce? Případně, pokud nám bude nakloněno počasí, ukázat mi zdejší zahrady?“

„Je všechno v pořádku?“ zeptá se vytáhlý, hubený a černý muž, hlas se mu lehce chvěje.

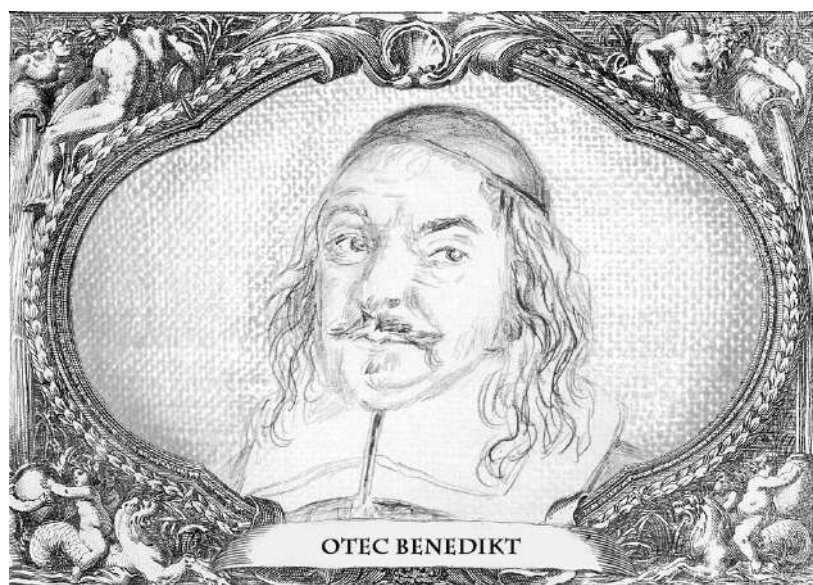
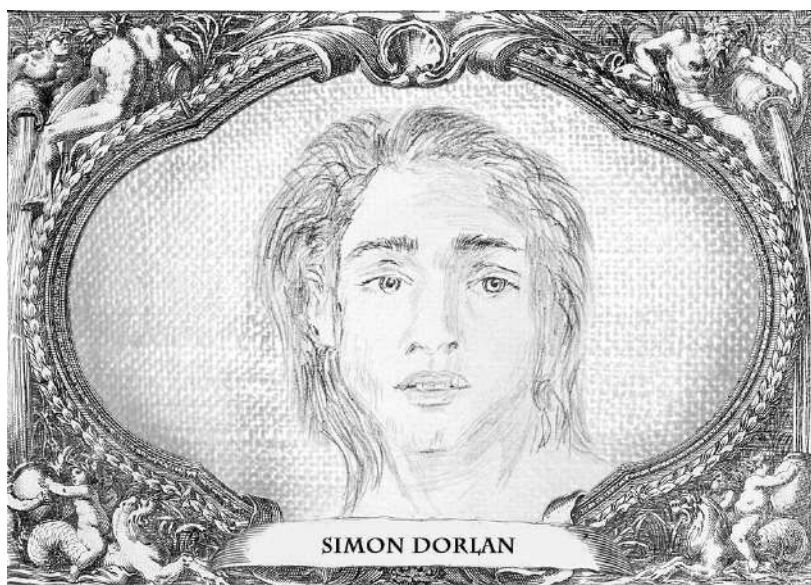
„Ano, vše je v naprostém pořádku. Mám jen zájem poznat zdejší zámek. Vy jste správcem domácnosti mého švagra, jste tedy nejnepovolanější osoba,“ praví velmi mile host.

„Ovšem, pane markýzi,“ ukloní se Gérard, stále hledající za vyžadovanou prohlídkou sídla skrytý význam, „Doporučuji však teplejší oblečení. Některé prostory nejsou vytápěny, může v nich být dost zima. Co se týká procházky venku, ráno byl velký mráz, příliš bych ji nedoporučoval.“

„Uvidíme, pane de Mondoville. Děkuji za vaše upozornění, lépe se obléknu a za čtvrt hodiny vás zde očekávám,“ řekne Pierre sice vlídně, ale tónem naznačující zvyk poroučet. Dá však dost času vyplašenému správci, aby doběhl za svým pánem a požádal ho o souhlas.

Prohlídka zámku vyplní čas do oběda, markýz dokáže ze suchopárného správce vytáhnout mnohé zajímavosti, učiní si docela dobrý obraz o zdejší domácnosti. Vlastně si prohlédne celou stavbu, s výjimkou osobních prostor svého švagra, samozřejmě nenahlízejí ani do komnat obsazených místními. Ale podívají se i do stájí, zdejší kuchyně, host spatří vkusně zařízené salónek i sál ve druhém patře. Na vycházku do zahradních prostor nedojde, shlédnou je pouze z oken a pan de Mondoville učiní krátkou přednášku o jejich rozloze a jejich jednotlivých částech.

Oběd se koná v podobném duchu jako večeře, pouze přibude další osoba, dorazil Otec Benedikt, zpovědník místních a farář z nedaleké vesnice patřící k panství. Zpočátku se klepe zimou, později roztaje, což znamená i uvolnění různých pachů. Při

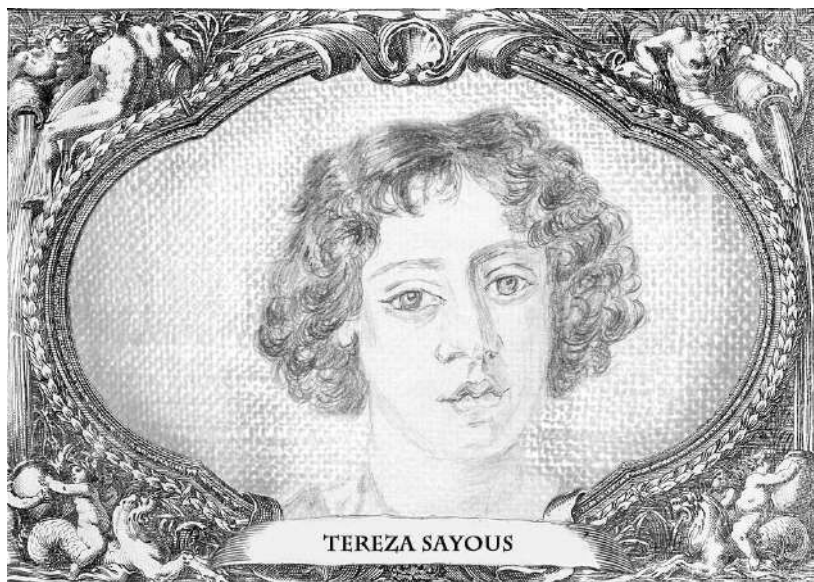

jídle dává průchod své nezažranosti, dost nechutně mlaská a cpe se, jako by nejedl týdny a hrozil mu stejně dlouhý půst. Pan de Almare ho zaskočí, využívajíc jeho přítomnosti k nalezení vhodného konverzačního tématu. Sám velmi vzdělaný v náboženských otázkách, začne s jezuitou vést odborné dišputace, ve kterých rozhodně netahá za kratší konec. Velmi tím překvapí další spolustolovníky, především paní de Mondoville, která soucitně shlíží k faráři, jenž se pod některými dotazy začíná ještě více potit.

Markýz de Cavarlene navrhne svému švagru, aby s návštěvou svých synovců a rozhovoru se svou sestrou posečkal do třetí hodiny odpolední, až dostatečně stráví oběd. S čímž host vysloví souhlas a využije času k rozhovoru s Otcem Benediktem. Ten může jen těžko odmítnout. Ovšem netuší hlavní cíl žádosti královského vyslance, jímž je nalezení dalších střepů do mozaiky zdejšího života. Ač si již dokáže docela dobře představit zdejší monotónní chod domácnosti, každá další informace mu ji pomáhá dotvářet. Ovšem většinou k jeho malé radosti.

Konečně nastane čas, kdy je paní de Mondoville zaveden do pokoje obou chlapců, kde ho uvítá jeho sestra a také zcela vyplašená chůva Tereza. Pierre si připadá, jako by přišel chlapce ukrást. Čtyřletý Henri ho způsobně pozdraví, dívajíc se na strýce hodně zvědavě. Naopak čtyřměsíční Pierre mžourá, zatím mu svět okolo něj moc neříká, celý se mu smrskává především do velkého prsu kojné, z něhož s rozkoší saje životadárnou tekutinu.

Následně host odejde, k velmi malé radosti paní de Mondoville, se sestrou do vedlejší místnosti, kde se spolu v soukromí posadí. Ač by její manžel takovému setkání s velkou chutí zabránil, neodváží se tak učinit. Asi minutu na sebe sourozenci pohlížejí, vyměňujíc si své pocity beze slov, oba hledajíc nejvhodnější způsob, jak začít. Nakonec markýza vstane, otevře dveře, za kterými spatří postávat paní de Mondoville. Ta následně nafrněná odejde. Přesto Andrea přejde do dalšího pokoje, aby si byla jistá soukromím následného rozhovoru.

„Jsem zaskočen zdejšími poměry,“ řekne Pierre ztěžka na úvod.

„Zaskočený?“ opáčí jeho sestra s neskrývanou ironií, „Já v tomhle hrobě žiju už skoro rok!“

„Andreo, nevím jak se omluvit, chtěl jsem přijet dříve, ale ...“

„Slyšela jsem včera u večeře, jak si usilovně buduješ kariéru. Gratuluju.“

„Nemám pro své jednání omluvu. Měl jsem se uvolnit, přijet za tebou dřív.“

„Změnilo by se něco? Změní se snad něco teď?“ zeptá se ona, v jejím hlase zní vzdor, vztek, ale také mírná naděje.

„Nevím, opravdu nevím, co mám dělat. Pokusím se večer promluvit s tvým manželem. Ale předtím ... musím se zeptat na některé věci. Možná pro tebe nebude příjemné na ně odpovídat. Ale bez jejich znalosti jsou moje naděje na ovlivnění chování tvého muže malé.“

„Jen se ptej. Budeš tady jedinej, koho bude zajímat, co si myslím,“ odvětlí ona hořce, přistoupí k oknu a zírá do zasněžené zahrady, je tak vzdálena dost od všech dveří, i kdyby někdo poslouchal, asi by mu smysl slov unikl. Nepochybuje, že by si její manžel přál znát přesný obsah jejich rozhovoru. I když si ho asi dovede představit, ke své malé radosti.

„Andreo, prosím, zkusme se oprostít od vzájemných výčitek. Vím, máš na ně plné právo, dlouho jsem za tebou nepřišel. Nemám žádnou omluvu. Přesto, jsem na tvé straně, tady asi jediný ...“

„Přesně řečeno. Všichni jsou proti mně. Jako bych byla prašivá, jako bych nebyla ani paní domu, matkou pokračovatelů zdejšího rodu,“ odvěti ona velmi trpce, z jejího hlasu zaznívá beznaděj.

„Nepodařilo se ti urovnat svůj vztah s manželem? Myslel jsem ... zdejší prostředí, čas ...“

„Neznáš mého muže,“ téměř ona zvolá, rozrušená, plná vzteku, pak se s obavou podívá ke dveřím, musí mluvit tišeji, možná někde existují slechy, k nimž nemá zájem obsah rozhovoru s bratrem směřovat.

„Bohužel, asi jsem ho špatně odhadl,“ připustí on neochotně, leč mnoho jiného mu nezbývá, „Zahrnuje tě výčitkami?“

„Kdyby mě zahrnoval výčitkami, kdyby mi nadával, kdyby se hádal ... Všechno by bylo lepší, než jak se chová. Von mě naprosto ignoruje, Pierre, naprosto. Jako bych byla vzduch. Chodí vokolo mě, přitom si mě vůbec nevšímá!“

„Chceš snad naznačit ...“

„Ptáš se, jestli spolu spíme? Pierre, já jsem byla naposledy s mužem, když ...,“ zalíjí se jí oči slzami, už nedokáže dále svoje neštěstí hrdě snášet, „Naposledy jsem se milovala s Armandem, ten hrozný den, když ...“

„Proboha, tvůj muž je neuvěřitelný mezek. Hlupák. Co chce dosáhnout? Trestá sebe i tebe?“

„Nevím jak trestá sebe,“ odpoví ona vzrušeně, „ale mě trestá hrozným způsobem. Pierre, nedovedeš si představit, jaký je to žít v tomhle hrobě! Viděls, kdo je tady se mnou. Naprosto pitomá kojná a chuva, udělá, co jí řeknou. Úplně vyřízená komorná Suzanne, která mě akorát sere. Jen když se objeví, mám chuť jí zaškrtit. Schválně mi jí posílaj. Ty dvě zrůdy, co pořád choděj v černém, ta hrozná důra de Mondoville ... A ještě k tomu Otec Benedikt, kterému manžel vyžvanil, co se stalo v Paříži. Co jen jsem si musela vyslechnout. Pořád na mě nalíhá, při zpovědích. Smrad'och jeden, hnusák. Jsem tady v očištění, hrozným očištění!“ dokončí výčet svých trápení, po lících se jí koulejí slzy.

„Proboha, nikdy by mě ani ve snu nenapadlo takové jednání,“ nedokáže i on zakrýt své vzrušení. Byl přesvědčen o schopnostech své sestry znovu si získat manžela, ale ten zřejmě připravil své nevěrné ženě pomstu za její chování. Bez ohledu, jaké sebetržnění musí sám podstoupit.

„Všechno je špatně, všechno je špatně.“

„Andreo, opravdu není naděje ...“

„Nejseš přece slepej,“ oboří se ona na bratra, „Seš dost chytřej na to, abys všechno pochopil. Jen z té včerejší večere.“

„Pochopil jsem. Vůbec jsem netušil nic o tvém požehnaném stavu.“

„Jak bys taky mohl ... dobrá, nebudu ti nic vyčítat,“ mávne ona smířlivě rukou, ale jde jen o gesto navenek, uvnitř je naopak plná negativních emocí i vůči svému bratrovi.

„Včera jsem krátce mluvil s tvým mužem. Řekl, narodil se Pierre, neřekl, narodil se mi druhý syn,“ praví on a tázavě pohlédne do její tváře, která vzápětí zrudne studem i hněvem.

„Chceš něco naznačit?“ vyjede na něj ona.

„Já nenaznačuji nic. Ale slova tvého muže vypovídají o mnohém. Jaký je jeho vztah k druhému dítěti? K Pierrovi?“

„Sám si slyšel,“ sklopí ona hlavu.

„Víš, kdo je jeho otcem?“

„Jak to mám vědět?“ zvedne ona svůj uslzený zrak, „Byl počat v době, kdy jsem žila s manželem, ale milovala se i s Armandem. Od té doby jsem už s mužem nebyla. Což von dobře ví. Co mu mám říkat.“

„Takže mohou být otcí oba?“

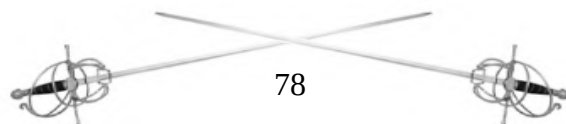
„Můžou,“ připustí ona neochotně.

„Nemáš jistotu, kdo ... podle nějakých znaků, podobnosti ...“

„Viděls dítě? Je malý, jaká podobnost. Jen ty voči ... ty by svědčily spíš pro Armanda ... asi si toho všimnul i von. Mluví vo něm jen jako vo Pierrovi. Nikdy nepoužil slovo můj syn.“

„Začínám chápat jeho hrozný trápení,“ povzdechne si on, čímž ale popudí svou sestru.

„Jeho trápení? Co má von za trápení? Mně tady dělá ze života peklo!“

„Andreo,“ pokusí se on o mírný, vmlouvavý tón hlasu, „zkus se vžít do jeho kůže. Byl podveden, potupně ušetřen v souboji, zraněn. Teď je přesvědčený o přítomnosti syna tvého milence ve svém domě. Nebo má minimálně pochybnosti o svém otcovství. Také musí prožívat hrozná muka.“

„Je mi jedno, co prožívá. Teď už ano,“ odvěti ona, pozvedne zrak, v očích se jí zlověstně zablýskne, „Když se všechno provalilo, bylo mi ho líto. Choval se ke mně vždycky zdvořile, mile, pozorně, ačkoli byl hrozný dřevě v posteli a dělal mi sem tam žárlivý scény. Teď už mi ho líto není, nenávidím ho ... za všechno si ale může sám, jak se ke mně chová ...“

„Nenávidíš ho?“

„Asi ano, sama dobře nevím. Měla jsem ho kdysi opravdu ráda, choval se ke mně dobře ... ale teď, za to všechno ... asi ho vopravdu začínám nenávidět.“

„Nejde ho přesvědčit o otcovství Pierra? Dali jste mu jméno po mně?“

„Jeho jméno je vlastně nápad mého manžela. Nevím, proč trval na jménu Pierre, možná další část jeho ďábelské pomsty. Aby mi tě každé den připomínal, aby mi připomínal, jak seš daleko, jak je daleko můj bratr, který mi vyjednal tohle hrozný vězení!“ vyhrkne ona závažné obvinění, ale raději sklopí oči, necítí dostatečnou sílu vydržet pohled svého sourozence.

„Taky mě nenávidíš?“ zeptá se on velmi tiše, obávajíc se odpovědi.

„Tebe?“ zvedne ona oči, jen na chvíli, hned zrak znovu sklopí, „Někdy asi jo,“ zašeptá.

„Andreo, nikdy bych ti vědomě neublížil ...“

„Ale ublížil mi, moc si mi ublížil. Donutil si mě, přemluvil mě, abych vodjela s manželem sem, do své hrobky ...“

„Měli jsme jiné řešení?“

„Všechno jiný by bylo lepší!“

„Udělal jsem všechno, abych zabránil skandálu, abych ochránil naši rodinu, tvého manžela, tebe, tvého milence ...“

„Především si chtěl vochránit sebe,“ vyhrkne ona další díl obvinění, „Abys zabránil skandálu, kterej by vohrozil tvoji kariéru u dvora. Vodstranils problém, mě poslal sem, Armanda vyhnal z Paříže ...“, zarazí se, náhle si uvědomí, že vůbec nic neví o osudu svého milence, „Co je s ním vůbec?“ zeptá se.

„Je v pořádku,“ odvěti on tiše, „Prošel několika bitvami, ale vyvázl ze všeho bez zranění.“

„Už je zase v Paříži?“

„Andreo, není vhodné se o něm bavit,“ zaprotestuje on, ale ne příliš důrazně.

„Vidíš, pořád musí bejt po tvým.“

„Andreo, nechci ti jen způsobovat další bolest. Událo se mnoho věcí, když si odjela z Paříže. Některé bych ti jen nerad sděloval, asi by tě znovu zranily.“

„Co mi zase tajíš? Zejtra zase vodjedeš, objevíš se možná zase za rok, nemám čas čekat tak dlouhou dobu. Chci vědět všechno, všechno, co se týká tebe, naší matky, Armanda. Chci znát pravdu. Už sem zkusila dost, vydržím další špatný zprávy.“

„Zprávy nejsou zase špatné,“ zavrtí on hlavou, „Spíš jsem se obával, abych tě líčením všech událostí ještě více nerozrušil, nepřipomínal ti události před rokem ...“

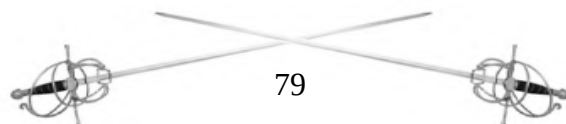
„Vzpomínky jsou jediný, co tady mám. Vzpomínky a moje děti. Kdyby nebylo dětí, tak bych vodsud uprchla ještě dneska večer. Třeba pěšky, ale pryč co nejdál vodsud. Jedno kam! Ale děti si hlídaj, nedovolej mi s nima vodjet. A já jim je tady nenechám. Nikdy!“

„Rozumím, upínáš se ke vzpomínkám a dětem. Děti jsou dobrá volba, ale vzpomínky ... Andreo, donutil jsem Armanda, aby mi přísahal, že tě nikdy nevyhledá, že tě vymaže ze svého srdce. Dal mi svoje slovo, sice neochotně, ale dal.“

„Donutils ho?“ zableskne se jí zle v očích.

„Přesvědčil jsem ho ... jsi vdaná žena, matka dítěte, matka potomka markýze de Cavarlene. Chtěl jsem zabránit dalšímu konfliktu, souboji ...“

„Zavrhnuls i svého přítele? Zařídils mu taky vyhnání z Paříže?“

„Naopak, postaral jsem se, aby nepocítil žádné následky ze souboje s tvým mužem. Jsme nadále přátelé, byli jsme spolu delší čas v Německu ... Chceš, abych ti skutečně všechno vyprávěl? Opravdu všechno?“

„Ano, chci,“ odpoví ona pevně.

„Učiním tak, ale asi tě některá mé sdělení budou bolet,“ povzdechne si on, „Nechám pro nás přinést nějaké pití, docela mi vyschlo v krku. Co si dáš?“

„Je mi jedno, třeba jen vodu ...,“ mávne ona rukou.

On neodpoví, vyjde ze dveří a vrátí se do místnosti s oběma chlapci. Spatří v ní Terezu i paní de Mondoville, panovačně požádá o pohár vína pro sebe a pohár vody pro svou sestru. Jeho hlas nepřipouští odmítnutí, Tereza po šlehnutí pohledem své velitelky vystřelí, jak vypálená z praku.

Za pár minut usedne pan de Almare ke stolu se svou sestrou, obejde všechny dveře, otevře je, nikde nespatří živou duši. Posadí se ke stolu, napije se zhluboka vína a spustí.

Mluví dlouho a mnohé jím popsane události nepřinášejí jeho sestře radost. Na rozdíl od vyprávění u večere, zmíní v rozumné míře osobní aktivity své, hraběte de Godille a také hraběnky de Besiere. Neprozradí samozřejmě všechno, ale sestra jasně pochopí úlohu každého z nich. Její tvář se mění, podle napětí v její duši, on vyličí statečnost jejího bývalého milence, další věrolomnost jejich matky, ale po pravdě i její nabídku na smír a spolupráci. Což jí evidentně potěší, zapletení hraběnky do příprav vraždy kardinála Mazarina naproti tomu nijak nepřekvapí.

Dojde i na vyprávění o událostech v Německu, kdy se rozhodne být syrově věčný, ač jistě tím svou sestru raní. Vlastně vynechá pouze svoji rozepři s panem de Marcillac, proč jí přidělovat další starosti. Nezamlčí ale cíl své cesty, kromě vyjednávání s potencionálním spojencem Francie bude především mluvit o svatbě hraběte de Godille s komtesou von Hameschäler.

„Všichni budou šťastný, úspěšný, jen já všechno vodnesu,“ vyloží si ona zmíněné události po svém, nedokáže zastít, jak ji plánovaná svatba bývalého milence rozrušila.

„Andreo, chceš snad Armandovi vyčítat jeho touhu po následníkovi? Jeho zájem zplodit pokračovatele rodu?“ snaží se on o co nejmírnější tón hlasu.

„Vůbec mu na mně nezáleželo, byla jsem pro něj jen další dobrodružství ...“

„V tomto mu hodně křivdíš. Stále tě nosí ve svém srdci, sice jsem mu zakázal o tobě mluvit, ale nemusí nic říkat. Naopak, snažil jsem se mu vysvětlit, jak je váš vztah beznadějný. Jsi vdaná, ať se teď děje cokoli.“

„Rychle na mě zapomněl.“

„Obávám se, bohužel, ne zcela zapomněl. Ale sama musíš uznat nemožnost ve vašem vztahu pokračovat. Naopak, je potřeba urovnat tvůj vztah s markýzem de Cavarlene. Musí se znovu vrátit do své postele, přijmout Pierra za svého, ať už o svém otcovství jakkoli pochybuje. Promluvím s ním, ale budeš se muset snažit i ty ...“

„Copak jsem se nesnažila?!“ vyjede na něho ona, vztek s ní lomcuje, „Chtěla jsem mu být zase dobrou manželkou, ale nedal mi příležitost. Když se choval tak hloupě měsíc, dva, říkala jsem si, přejde jeho zloba, časem zapomene. Ale už skoro rok žiju bez muže! Trpím vedle pobožnejch fanatiků! Snaží se mě trápit, jak to jen de!“

„Co bys chtěla? Co bys chtěla?“ krátce vypadne on z role klid'ase, rychle však znovu nabude rovnováhy, „Mám snad říci Armandovi, co se tady děje? Mám mu snad říci o pochybnostech o původu tvého druhého syna Pierra? Mám rozbít jeho připravovanou svatbu? Víš, co by udělal? Dobře víš, jak by se zachoval.“

„Jak mám vědět, co by udělal?“

„Znáš jeho vznětlivou povahu. Určitě by sem přijel, vyzval markýze na souboj a pokud by na něj nepřichystali past a nezavraždili ho, asi by ho v souboji zabil. Což by šlo jen těžko zakrýt. Navždy byste se ocitli v drbech celé společnosti.“

„V drbech? Pierre, když se bil můj manžel s mým milencem, prosila jsem Armanda za život manžela. Teď svýho prošení hořce lituju. Měl ho zabít,“ vyhrkne ona, pak však sklopí rychle zrak, zatváří se provinile a rozhlédne se kolem. Přeci jen poslední vyjádření bylo hodně silné.

„Andreo, mluví z tebe beznadějí a zoufalství,“ zavrtí on soucitně hlavou, v duši mu svými slovy způsobí úlek, škody na jejich manželském soužití budou asi většího rázu, než si byl ochoten připustit.

„Ano, mluví. Ale zkus mi ukázat nějakou budoucnost!“

„Pokusím se ...“

„Pierre,“ zvedne teď ona svůj zrak, mluví hrozně naléhavě, zoufale, „Pierre, musíš mi pomoc. Nemůžu takhle žít dál. Nemůžu tady hnít zaživa. Musím pryč. Musíš zařídit, abych mohla odjet i s dětma. Uprehnout pryč vod něj!“

„Andreo, jak ti mám pomoc? Chceš, abych zorganizoval tvůj útěk? I kdybych ti pomohl, co bude následovat? Soudní proces? Tvůj manžel se nevzdá dětí, Henriho určitě ne, Pierra asi taky ne, jen aby tě zranil. Každý dá za pravdu muži, od něhož utekla žena, poté, co mu byla nevěrná!“

„Máš vliv u královny, u Mazarina ...“

„V tomto mi jen těžko mohou pomoc. Všichni by byli na straně tvého muže, kdybys od něho utekla i s dětmi. Útěk není řešení. Musíte se domluvit, uzavřít dohodu. Když ne z lásky, tak z rozumu. Kvůli pověsti, kvůli dětem.“

„Pierre, tyhle rady si strč ... podívej, kam mě ty tvoje rady přivedly!“

„Promluvím po večeři s tvým mužem, pokusím se s ním domluvit.“

„Pierre, i kdyby ti slíbil cokoli, až se za tebou zavrou vrata, bude zase všechno jako předtím. Možná ještě horší! Budu tady dál v zajetí a všichni budete daleko. Nedovolám se žádný pomoci!“ mluví ona zoufale, stejně tak se cítí. Naléhá na bratra, aby jí pomohl, po pravdě však sama nezná přijatelné řešení. Což ji deprimuje nejvíce. Je-li naděje, třeba i málo reálná, lze se k ní upínat. Ale není-li vidět žádné světlo na konci temné chodby, kde hledat povzbuzující stimul?

„Andreo, jedno ti slíbím určitě. Hned po mém návratu do Paříže ...“

„Slyšíš co říkáš?“ vyhrkne ona, „Jak dlouho budeš pryč? Měsíc? Dva měsíce? Co uděláš, až se vrátíš? Přijedeš znovu? Za čtvrt roku? Abys viděl to samý? Jen mě ještě zoufalejší?“

„Budu hledat způsob, jak na tvého muže zatlačit, aby se k tobě začal chovat jako k manželce. Aby si začal plnit své manželské povinnosti. Naleznu způsob, jak ho přesvědčit. Ale do té doby musíš být trpělivá, vydržet už kvůli dětem.“

„Ano, jistě, musím vydržet. Jak ale dlouho, proboha? Deset let? Než budou Henri a Pierre plnoletý? Copak sem nějaká jeptiška? Jak mám vydržet bez muže?“ vyráží ona ze sebe zoufale, už vůbec nepřemýšlející, zda ji někdo zaslechne.

„Udělám všechno, abych ti pomohl,“ slibuje on a sám netuší, jak svá slova naplnit.

„Uděláš, uděláš, určitě se zase za rok ukážeš,“ pohodí ona vzdorovitě hlavou, ve skutečnosti ale prožívá obrovské trauma, „Až si zase vzpomeneš na svou sestru. Ne, až pojedíš zase náhodou kolem! Mezitím dojednáš svatbu pro Armanda, bude si užívat s tou svou německou kobyloou, která mu jistě vrhne tak toužebně vocekávaný potomky. Budeš si budovat svou kariéru, zatímco já tady pomalu chcípnu v tomhle hnusném hrobě!“

On neodpoví, uchopí sestru za ruku, ovšem ta se mu vytrhne, jako by ji uštkl jedovatý had. On se cítí rovněž zoufalý, slibuje jí pomoc a přitom ani neví, co bude po jeho návratu. Nebude se muset bít s panem de Marcillac? Nepřijde nakonec o život?

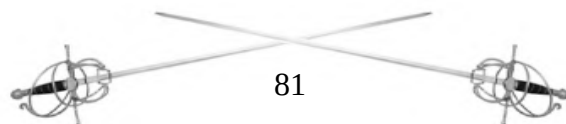
„Pierre, chci tě o něco požádat,“ řekne ona náhle velmi úpěnlivě, „Prosím, promluv s naší matkou. Vona by možná něco mohla vymyslet.“

„Mám požádat o pomoc naši matku ...“

„Kašlu na váš spor! Je pořád naše matka! Můj manžel se jí vždycky bál. Vona by ho možná dokázala přinutit, aby se začal chovat jak má, aby mi umožnil odjet.“

„Andreo, ona je ve vyhnanství, chtěla nechat zavraždit prvního ministra!“

„Je mi fuk co chtěla, kašlu na tvýho Mazarina! Já potřebuju pomoc!“

„Tvůj nápad nepovažuji za dobrý. Nemůže se teď vzdalovat ze svého zámku ...“

„Když budeš chtít, tak jí vyjednáš voduštění! Pierre, prosím, potřebuju pomoc!“

„Zvážím tvůj návrh,“ praví on, ale ona mu nevěří. Jen si hluboce povzdechne.

„Andreo, musím se ještě zeptat ... kdo tady všechno ví pravdu ... o Armandovi, souboji, pochybnostech o otcovství Pierra,“ zeptá se on ztěžka, obávající se odpovědi. Pokud je všechno veřejným tajemstvím, jen stěží se budou věci urovnávat.

„Proč?“ zamyslí se ona, co svou otázkou bratr sleduje, pak ztěžka odpovídá, „Zase tak hloupej není. Hraje vzorného manžela přede všemi. Neřekla sem pravdu ani před mou jedinou přítelkyní hraběnkou de Prieu, která mě občas navštíví. Styděla jsem se ... Něco asi tuší ty jeho nohsledové, manželé de Mondoville, ale pravdu asi neznají. Všechno víš jen ty, já a můj muž. Částečně Otec Benedikt, kterému mnohý vyžvanil při zpovědi. Proč se na to ptáš?“ zopakuje znovu svou otázku.

„Na veřejnosti vystupujete jako muž a žena? Nezpochybnil veřejně své otcovství?“ trochu se on uklidní, přeci jen ještě rozum švagra neopustil úplně.

„Před kým by měl co zpochybňovat? Copak mě neposloucháš? Jsme tady zavřený jak v hrobě. Nikam nejezdíme a nikdo nejezdí k nám!“

„Andreo,“ hledají se mu jen velmi obtížně vhodná slova, „zkusme se nad vším znovu zamyslet. Zkusme hledat cestu k nápravě vašeho vztahu,“ dodá a odpoví mu jsou blesky v očích jeho sestry.

Asi ještě půl hodiny spolu hovoří, on se jí snaží uklidnit, ona střídá dvě polohy své nálady, od téměř beznadějných deprese k agresivním útočným výpadům, kdy svého bratra obviňuje ze všech svých útrap. Jako by zcela zapomněla, kdo to všechno spískal svou nevěrou. Což jí on však ani jednou nepřipomene, proč ještě přilívat olej do ohně. Už takto plápolá velmi vysoko, živen prohlubující se nenávistí mezi manželi, kterou ale jeho sestra začíná pomalu přenášet i na další aktéry jejich smutného příběhu.

DĚSIVÉ MŮRY MARKÝZE DE CAVARLENE

Večeře se nese v ještě ponuřejší atmosféře než předchozí společné stolování. Markýz de Almare nemá mnoho chuti starat se o zábavu, proto všichni jen způsobně mlaskají a mlčí. Snaží se tvářit navzájem přátelsky, leč pohledy mezi švagrem zámeckého pána a všemi místními, včetně faráře Otce Benedikta, mluví jinou řečí. Všichni tuší, že si markýza svému bratru postěžovala na zdejší zacházení a nemůže jim uniknout ani jeho rozladěnost. Kterou jim dává záměrně najevo, připravujíc si půdu pro následný rozhovor se svým švagrem.

Snad ani jediný účastník večeře nelituje, když skončí. Naopak, všichni se s úlevou rozprchnou, kromě markýze de Cavarlene a jeho hosta. Ti se přesunou do salónku ve druhém patře, daleko od všech ostatních, aby měli zaručené soukromí. Místnost služebnictvo vytopilo, připravilo tentokrát nejen karafu s vínem a dva pohárky, ale i další občerstvení. Snad vstřícné gesto ze strany hostitele, který s velkým napětím hledí na svého švagra. Určitě ho jeho sestra odpoledne pořádně zpracovala, kdoví, s čím přijde. Ale podvedený manžel je odhodlán tvrdě hájit své postoje a zájmy.

„Prosím, poslužte si,“ vybídne pan de Cavarlene svého spolustolovníka, setká se jen se zdvořilým odmítnutím, neboť večeře byla více než sytá.

„Děkuji za váš čas, který jste se mi rozhodl věnovat,“ začne velmi vlídným tónem pan de Almare, „Předně musím znovu vyjádřit své velké politování nad událostmi před rokem. Tehdy jsem se jednoznačně postavil za vás, protože jsem byl a stále jsem přesvědčen o vašem právu, které bylo pošlapáno. Nelze ničím omlouvat nevěru mé sestry ani chování hraběte de Godille, který nedokázal odolat svému citu. Snažil jsem se, aby se celá nechutná aféra ukončila ve váš prospěch.“

„V můj prospěch?“ zvedne zrak hostitel, zavrtí lehce nesouhlasně hlavou, „Dle mého jste se snažil jednat především ve svůj prospěch. Nestál jste o skandál, který by poškodil vaše postavení u královského

dvora. Všechna čest, za krátkou dobu jste získal významné postavení. Ale nevykládejte své jednání jen ušlechtilými důvody. Na vaše návrhy jsem přistoupil, v zájmu našich obou rodin, ovšem mnohokrát jsem pochyboval o správnosti svého kroku.“

„V názoru na mou snahu aféru urovnat se asi neshodneme,“ pokračuje ve vstřícném přístupu Pierre, přejde hned v úvodu obvinění na zřejmé důvody svého počínání, ač musí připustit trochu pravdy na vyjádření svého švagra, „Přesto, musím se zeptat, v čem litujete svého rozhodnutí?“

„V čem? Nechal jsem se vámi umluvit a odjel i s manželkou z Paříže. Ale vyřešil jsem tím něco? Zachoval jsem se správně? Měl jsem se asi zachovat jinak.“

„Zachovat jinak? Projevil jste nejprve velkou statečnost a následně i velkorysost.“

„Velkorysost? Velkorysost?“ pohrdavě pohodí hlavou Honoré, „Nikoli. Neměl jsem na vás dát, měl jsem vyzvat hraběte de Godille na souboj. Poradil jste mi špatně.“

„Moje rada vám zachránila život a rodinu.“

„Život a rodinu?“ zasměje se křečovitě nešťastný manžel, „Co je za život stále myslet na obrázek, který už nikdy nevymažu ze své paměti. Na mou ženu, která celá nahá klečí jak kobyla na posteli a váš přítel, ten zrádce, ji zezadu obdělává. Taky jako zvíře! Nikdy na ten pohled nezapomenu!“ mluví tiše, bolest z něho vystřeluje, před svým hostem může mluvit otevřeně, jediný zná podrobnosti událostí, které ho děsí den co den, noc co noc. Které ho přivádějí skoro až k šílenství. Které přes zpočátku usilovnou snahu nedokázal doposud překonat.

„Pane markýzi, švagře! Vždyť vy jste vyhrál. Máte zpátky svou manželku, krásnou ženu a matku vašeho následovníka. Vy jste získal svou ženu zpět!“

„Ale pošpiněnou. A dokonce ...“, nedořekne pan de Cavarlene, raději zmlkne.

„Chybovat může každý. Mluvil jste o svém rozmlouvání s Bohem. Copak není správné odpouštět, když hříšník svých pochybení lituje a je připraven se napravit?“

„Ale moje ponížení ... ne, měl jsem s hrabětem bojovat jako muž. Možná by Bůh vedl moji ruku a já bych zvítězil. Pak bych možná mohl odpustit.“

„Poznal jsem pana hraběte de Godille v boji, věřte mi, zabil by vás. Ztratil byste všechno, svůj život, svou krásnou ženu, možnost vychovávat vašeho syna podle svého.“

„Ale ani on by neslavil. Za zabití v souboji ...“

„By se mu vůbec nic nestalo! Kardinál dobře ví o vaší půtce, sám zařídil jeho krátký odjezd k armádě, k vévodovi d'Enghien, kde se hrabě statečně bil, vyznamenal se v boji a ještě si polepšil. Při spiknutí Důležitých stál vedle prvního ministra, staral se o jeho bezpečnost. Nic by se mu nestalo, věřte mi. Možná by ho na chvíli poslali na jeho zámek, ale brzy by byl zpátky. Měl by váš život, vaši ženu. Já jsem se pokusil zachránit vaši rodinu a spoléhal jsem na vaši vstřícnost, na ochotu odpustit.“

„Vám se to lehce mluví,“ zvýší trochu hlas Honoré, „Přesvědčíte mě, abych se zachoval jako zbabělec. Vnutíte mi zpátky nevěrnou ženu, bez jejího veřejného zostuzení a potrestání. A přijedete po roce a dáváte mi další dobré rady? Mám vás v úctě, jste vzdělaný, byl jste vysvěcen na kněze. Ale vaše současné rady jsou dobré především pro vás samotného.“

„Křivdíte mi,“ zůstane naprosto klidný Pierre, přesto mu zachovat chladnou hlavu činí stále větší a větší problémy, s hrůzou si uvědomuje, že ho oba činí svým způsobem za své neštěstí zodpovědným. Ale on byl přeci jen prostředníkem, který vyjednal křehký mír mezi manželi, který oni vzápětí nedokázali naplnit. Jeho švagr zapomněl, jakou zavalil příčinu k nevěře, když neprojevil dostatečnou výkonnost v posteli, nedokázal svou náročnou ženu uspokojit. Ona se pak spustila s cizím mužem a porušila slib věrnosti. Silou vůle se snaží zachovat klid, když pokračuje, „Mám rád svou sestru a chci, aby byla znovu šťastná. Aby byla šťastná s vámi, abyste společně vychovávali své děti.“

„Své děti,“ praví hořce hostitel, tón, jakými vyslovil předchozí dvě slova, odhalí před hostem další muka, se kterými se potýká ve své duši.

„Pochopil jsem vaše pochybnosti ...“

„Když ve stejnou dobu zasívají dva, jen těžko říct, či semeno vzklíčilo,“ řekne ponížený manžel a zvedne svůj zrak. V něm se zračí obrovská bolest. Nejistota je mnohdy horší než ošklivá pravda.

„Máte naprostou pravdu. Leč kdo je skutečným otcem? Ten, který bude chlapce vychovávat, kdo ho přijme za svého, dá mu své jméno. Asi nikdy nebudete mít naprostou jistotu, ale máte možnost se stát skutečným a nezpochybnitelným otcem.“

„Vy nemáte děti,“ zavrtí hlavou pan de Cavarlene, „Nechci ve svém hnízdě cizí dítě. Vždyť kdyby se něco stalo Henrimu, nastoupil by Pierre na jeho místo. Bez jistoty, zda je z mé krve!“

„Je minimálně stejná pravděpodobnost, že je Pierre váš syn. Jen si zbytečně způsobujete trápení. Když se budete k Pierrovi chovat jako k vlastnímu synovi, nikoho o tom ani nenapadne pochybovat. Svým vlastním chováním zasíváte podezření do svého okolí.“

„Mám se tvářit, jako by se nic nestalo? Vás nikdo nepodvedl, vás nikdo neponížil. Vy nemáte po svém boku manželku, která se pelešila s cizím mužem, možná dokonce jejich pelešení nezůstalo bez následků. Vy ne, pane markýzi, vy ne. Vy mi nemáte co radit. Sám si užíváte spokojeného života. Jste stejný jako každý v tomhle zkaženém světě. Bezbožném. Bezectném. Ale já nebudu jako většina jiných, kteří přehlíží nevěru své ženy a sám se nebudu chovat stejně. Nebudu hledat útěchu u cizí ženy. Zdám se vám směšný? Možná jsem, ale já vyznávám jisté hodnoty ... nemohu odpustit.“

„Nemůžete nebo nechcete?“

„Nechci?“ zvedne znovu své zoufalé oči paroháč, „Nechci? Já jsem se snažil. Chtěl jsem znovu nalézt vztah se svou ženou. Ale když se k ní přiblížím, vidím ji tam ... tenkrát s ním ... Chtěl jsem znovu vybudovat rodinu, ale nedokázal jsem se zbavit toho všeho. Asi Bůh nechce, abych odpustil.“

„Bůh? Nasloucháte skutečně božímu slovu? Teď z vás mluví ďábel. Pro svou odplatu jste ochoten zničit všechno dobré, co jste se svou manželkou dokázali. Ano, mluvím o Henrim. Ničíte jeho matku i sám sebe. Ale stále je čas vše urovnat, postavit se našeptávání ďábla o odplatě a přijmout slovo boží o odpuštění. Stále ještě máte možnost znovu získat svou ženu, zachránit svou rodinu.“

„Když se váza rozbije na tisíc kousků, nejde už slepit.“

„Jde, ale musíte projevit trpělivost. Může trvat měsíce, než poskládáte všechny střípky, ale jde je poskládat. Když projevíte dobrou vůli.“

„I kdybyste ji poskládal, bude zpatlaná, hnusná!“

„Možná nebude tak krásná jako před rozbitím, ale udrží vodu a půjdou do ní zase dát květiny. Záleží jen na dobré vůli.“

„U mě se dovoláváte dobré vůle! Já byl podveden, zostuzen ... nemohu ... Pane markýzi, já jsem opravdu chtěl. Opravdu. Ale ...“, zatřpytí se v očích Honorého, svým způsobem mu rozhovor se švagrem způsobuje ohromnou bolest, ale také úlevu. Je plný svého bolu, klíčící nenávisti, ale nemá se před kým vypovídat. I před zpovědníkem Otcem Benediktem se střeží projevit všechny své bolesti, prozradil mu jen střípky svého trápení.

„Točíme se stále dokola,“ praví vážným hlasem Pierre, „Snažím se vás přesvědčit, snažím se vám ukázat cestu, jak se dostat z vašich trápení. Dostal jste se na scestí, ztrácíte rodinu, ztrácíte svou ženu, ztrácíte soudnost. Ovládla vás zatrpkllost, nenávist!“

„Pane, vaše slova jsou hrubá!“

„Není mým cílem vás urazit nebo ponížit. Jen se snažím hledat pravdu o vašem trápení. Snažím se vás pochopit. Jste ve velmi těžké situaci, nedokážete překonat ošklivé vzpomínky, ale na druhé straně máte obrovskou zodpovědnost směrem k rodině. Snažíte se navenek zachovat manželství, obrázek spořádané rodiny, ale ve skutečnosti je váš vztah v troskách. Jste ale čestný a silný muž, jste schopen svůj boj vyhrát, udělat zdánlivě nemožný krok, abyste znovu vytvořil rodinu, nejen jako obrázek pro společnost.“

„Copak jsem neudělal dost? Moje žena je se mnou, je paní domu, starám se o obě děti, nevyhnal jsem ji, jak by si zasloužila.“

„Drahý švagře, vy právě popisujete obrázek, já skutečný obraz za ním. Hovořil jsem se svou sestrou, ona je stejně nešťastná jako vy. Odjížděla sem plná nadějí, chtěla napravit své chyby, stát se vám znovu dobrou manželkou. Teď se velmi trápí, stejně jako vy. Nemůžete žít zdánlivě spolu a přitom se naprosto mýjet.“

„Ona si jistě postěžovala ...“

„Stejně jako vy teď. Odcizili jste se, ale ani jeden z vás doposud nevymazal předchozí společné roky. Ještě není pozdě, ale každým dnem bude vzrůstat mezi vámi nevraživost. Drahý švagře, prosím, pokuste se znovu nalézt cestu ke své ženě. Stát se znovu jejím manželem.“

„O čem teď mluvíte?“ zrudne v obličeji pan de Cavarlene, chystá se vybuchnout, ale pohled do tváře hosta ho uklidní, nechte v ní touhu se mu vysmívat, pozoruje spíše soucit. Jenže o ten on taky nestojí.

„Má sestra je žena, vy jste muž. Nemůžete kolem ní chodit, jako by byla vzduch. Je nutné obnovit vaše manželské povinnosti se vším, co k tomu patří.“

„Pane markýzi!“ zvolá Honoré, ještě více zrudne, vstane, začne rozrušeně chodit okolo stolu. Jeho švagr zůstane sedět a snaží se zachovat chladnou hlavu, úpěnlivě se snaží nevyhrotit rozhovor.

„Je mi líto, jaké utrpení vám znovu způsobuji. Jsem vaším přítelem, asi jediným člověkem na světě, se kterým si můžete otevřeně promluvit. Nic z našeho rozhovoru nikdy neopustí stěny této místnosti. Snažím se pochopit, proč se straníte jistě velmi atraktivní ženy ve vaší blízkosti,“ mluví dále pan de Almare, jeho tiše vyřčená slova však jeho společníka hluboce zraňují.

„Jste vrcholně netaktní!“

„Omlouvám se, ale musím mluvit i o této pro vás jistě citlivé záležitosti. Jste přeci muž. Máte v domě krásnou a žádoucí ženu. Nemůžete ji stále obcházet. Proč se nevrátíte zpátky do její ložnice? Proč znovu neobnovíte své manželské soužití? Přijdou další děti, najdete zase k sobě vztah. Když ne láska, tak děti vás spojí.“

„Pane ...“ chystá se vybuchnout zámecký pán, pohled do klidné a soucitné tváře švagra mu však zabráni v projevení emocí, jen si tiše povzdechne.

„Ještě jednou se omlouvám, moje slova vám jistě působí trýzeň. Jsem nešťastný, ale snažím se pochopit vaše jednání. Záleží mi na mé sestře, ale i na vás. Postaral jsem se, aby zmizel váš sok života vaší ženy. Dokonce se asi bude sám brzy ženit. Vy máte možnost ho vymazat i z paměti mé sestry. Vy jste ale uchopil příležitost nevhodným způsobem. Straníte se své ženy, probouzíte v ní beznaděj, od které je jen krůček k nenávisti. Stále máte na své straně právo, stále nad ní máte morální převahu. Svým chováním ale všechny výhody ztrácíte. Stále máte velkou naději získat svou ženu zpátky, odpustit ji, být velkorysý. Možná vás nebude horoucně milovat, ale tak je tomu v mnoha manželstvích uzavřených z rozumu mezi významnými představiteli šlechty. Přitom jejich soužití může být hezké, příjemné, mnohdy se dostaví i vzájemná náklonnost. Má sestra je vaší manželkou a matkou vašich dětí. Ať už si myslíte o Pierrovi cokoli. Váš současný postoj, kdy kolem ní chodíte a míjíte se, způsobuje nedozírné škody. Odcizujete se ještě víc. Možná se jí snažíte potrestat, ale trestáte sám sebe. Přeci takto nemůžete žít do konce svého života. Jste muž, potřebujete také ženu,“ mluví naléhavě pan de Almare, tentokrát úmyslně přidá i emoce, snažíc se naznačit sounáležitost s trápením zdejší domácnosti.

„Prosím, už dost,“ polkne ztěžka nešťastný zklamaný muž, v jeho očích se třpytí slzy, zdá se naprosto zlomený. Lehce třesoucí rukou se chopí pohárku, napije se vína, se sklopeným zrakem se snaží nalézt vhodná slova, kterými by mohl vzdorovat tvrdým argumentům svého společníka, kterými by byl schopen objasnit či obhájit své počínání.

„Není všechno tak, jak pro vás vypadá,“ řekne ztěžka po drahé chvíli mlčení, znovu nastane ticho, uplyne více než půl minuty, než se rozhodne pokračovat, vyjavit něco ze svých niterných pocitů, „Pane, povím vám něco, co jsem ještě nikomu neřekl, ani Otci Benediktovi ne. Já jsem už několikrát chtěl učinit vstřícný krok ... už několikrát jsem stál za dveřmi ložnice své ženy, v noci, kdy už byl všude klid, jen děsivá tma ... bylo mi smutno, toužil jsem ji znovu obejmout, milovat se s ní, zapomenout na všechno příkoří, které mi způsobila. Už jsem bral za kliku, ale nikdy jsem ty dveře neotevřel.“

„Co vám zabránilo vstoupit?“ zeptá se velmi tiše host, chápe citlivost právě vysloveného sdělení, intimitu svěřovaných tajemství.

„Vždycky se mi objevil ten obraz ... obraz jí a hraběte ... úplně jsem ztuhnul. Nedokázal jsem se ani pohnout. V duchu jsem se viděl, jak vstupuji, jak přicházím k její posteli, políbím jí, ulehám vedle ní, ale pak všechno zmizelo, já stál zase před dveřmi a ruku držel kousek nich. Neumím si vysvětlit nic,

nechápu, proč nejsem schopen ... nevím, jestli mi rozumíte,“ pozvedne svůj zrak pan de Cavarlene, oči se mu lesknou, přestane se stydět za slzy.

„Velmi dobře vás chápu,“ odvěti trochu zaskočený Pierre, „Vznikla ve vás podvědomá zábrana, kterou se vám nedaří překonat. I přes vaši dobrou vůli. Chtěl byste být znovu se svou ženou, znovu se s ní milovat, prožívat s ní intimní chvíle soužití. Přitom ale ve vás předchozí události vyvolávají odpor, jakmile pomyslíte na důvěrnosti. Sám se bojíte, co se stane, pokud byste spočinul se svou ženou sám na lůžku. Místo vzrušení a touhy by mohlo nastat naopak zvýšení vašeho odporu, kdy by se vám z představy styku s ní dělalo špatně. Kdy by se místo touhy ji pomilovat dostavilo znechucení.“

„Popsal jste přesně moje pocity ...“, zvolá překvapený Honoré, „Lépe bych je nevyjádřil. Není mým cílem svou ženu trápit, ačkoli si trest zaslouží. Ale já se prostě nedokážu přes všechno přenést. Zapomenout. Musím jí připadat zlý, necitelný, ale já se taky trápím. Opravdu. Už ji asi nikdy nedovedu mít rád.“

„Mluvil jste s ní někdy takto otevřeně jako se mnou?“

„S ní? Nikdy!“ téměř vykřikne pan de Cavarlene, představa takto intimního rozhovoru s manželkou ho doslova vyděsila.

„Pokuste se. Otevřenost je jediná cesta, jak váš podvědomý odpor překonat. Půjde o proces dlouhý, možná s nejistým výsledkem, ale je naděje.“

„Naděje? Možná před půl rokem ... teď už jsme tak daleko od sebe ...“

„Něco se stát musí! Nelze takto žít dlouho, ani pro vás, ani pro ni. Zkuste ještě všechno znovu zvážit, zkuste překonat sám sebe,“ mluví naléhavě Pierre.

„Obávám se ... nevím.“

„Něco udělat musíte. Kdyby se vám podařilo znovu se sblížit, mohl by přijít další syn nebo dcera, dítě by mohlo všechno zvrátit. Váš tělesný kontakt, kdyby se vám podařilo překonat odpor, by znamenal velký posun vpřed. Nemůžete svou ženu jen míjet. Ona potřebuje muže, jinak se bude čím dál tím více trápit. Začne vás vážně nenávidět. V takovém prostředí chcete vychovávat Henriho? V takovém prostředí nelze dlouhodobě žít.“

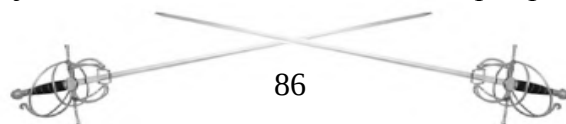
„Vám se o všem lehce mluví,“ jen hlesne zrazený manžel, rukama si zakryje obličej. Představuje trosku, která však svým jednáním vytváří zdání zlého a mstivého se muže. Přitom asi jsou jeho úmysly jiné. Strohost a odtažitost nepramení z jeho nenávisti, ale z jeho strachu. Pocitu hnusu, který se mu zjevuje při spatření své ženy, při představě jejich milování. Podvědomí mu v takové chvíli vrací zpátky obrázky na jeho ženu a jejího milence, právě když byli v nejlepším. Pak jen těžko může projevit touhu po jejím těle, která v něm snad stále ještě zůstává. Touhu mít zpátky svou ženu, ne jen jako obrázek pro společnost.

„Zkusme se na všechno podívat z více úhlů,“ řekne pan de Almare tiše a pokračuje. Jejich rozhovor se vleče další hodinu a půl, přesto se jim uspokojujivé řešení nalézt nepodaří. Alespoň dojde ze strany Pierra k pochopení postoje zoufalého manžela, který dostal příležitost se s někým podělit o své strašlivé trápení.

Když pan de Almare uléhá do své postele, jeho myšlenky jsou více než chmurné. Marně si láme hlavu, jak napravit škody, které se udály jednak před rokem, kdy praskla nevěra jeho sestry, ale které gradovaly neurovaným až nepřátelským životem zde na zámku. Jak však zlomit psychický blok velmi konzervativního markýze de Cavarlene, který přes svou zjevnou snahu nedokáže své ženě odpustit. Pokud se oba budou ve svých postojích dále zatvrzovat, jejich budoucnost lze spatřovat v děsivých obrazech.

ZASTÁVKA U HRABĚTE DE PRIEU

Markýz de Cavarlene nařídí připravit společnou a bohatou snídani pro hosty, kteří dnes opustí jeho zámek. Skladba účastníků je shodná s večerí, i Otec Benedikt přespal na zámku. S jistým obdivem a

zároveň nedůvěrou hledí na královského vyslance, který ho zaskočil svými znalostmi, schopností diskutovat velmi odborně o náboženských tématech, podvědomě však z něho pociťuje strach. Sám si nedovede odpovědět proč, mladík se chová velmi vstřícně a přátelsky.

Hostitel i jeho manželka nedokáží zaretušovat kruhy pod očima, po rozhovoru se svým švagrem, respektive bratrem, asi prožili ne právě příjemnou noc. I Pierre projevuje známky únavy, ač se snažil sebevíc, obává se nulového účinku svého počínání a neusínalo se mu lehce. Přesto však s uspokojením pozoruje jistou vstřícnost v pohledu markýze de Cavarlene, snad náznak blýskání na lepší časy? Ale upřímně, může jedna krátká návštěva narušit téměř rok budované bariéry? Nezkouší opravdu slepit nespojitelné? Nepřišel s křížkem po funuse, když škody napáchané vzájemným odcizením manželů jsou již nevratné?

Odjíždí s velmi nepříjemnými pocity, ve kterých nechybí ani sebeobviňování. Celý rok se o svoji sestru nezajímal, zbavil se nepříjemného problému, který hrozil skandálem, umluvil oba, aby se pokusili nalézt znovu rodinnou pohodu, aniž by sám dokázal odhadnout míru jejich trápení. Mají oba pravdu, rok se o ně nestaral a teď jim chce zase dobře radit. Ale jakým právem? Když projíždí branou, slibuje sám sobě brzký návrat do těchto míst plných smutku, beznaděje a nenávisti.

Za sebou zanechává rozpolcené osobnosti svého švagra a jeho ženy. Sejdou se opět u oběda, on se překvapivě pokusí o krátkou přivětivou konverzaci, která ji mile překvapí. Snad zárodek mírného oteplení v jejich vztazích? Bude mít příležitost opět nalézt porozumění se svým mužem, kterého podvedla, ponížila a zranila? Změní se její izolace, dostane možnost projevit alespoň trochu své vůle? Zlepší se podmínky jejího praktického věznění na venkovském šlechtickém sídle? Nebo bude dále v rukách fanatických a ortodoxních katolíků manželů de Mondoville? S tichým požehnáním svého manžela? Pokud dostane byť malou příležitost, pokusí se jí využít. Pak by návštěva jejího bratra nebyla zbytečná, ačkoli mu dlouhý čas, který na ni musela čekat, jistě jen tak neodpustí.

Ve chvíli, kdy překročí kočár markýze de Almare hranice panství jeho švagra, nařídí zastavit, vystoupí a zavolá si k sobě kapitána Rotha a pana de Montebre.

„Změnil jsem trochu své plány,“ konstatuje suše, „Učiníme dnes ještě zastávku na zámku mého přítele hraběte de Prieu,“ dodá a vzápětí popíše, kde se jeho dnešní cíl cesty nachází.

„Pak asi nejedeme zcela správně,“ upozorní kapitán.

„Nejedeme. Právě proto jsem nechal zastavit, abychom se poradili,“ souhlasí královský vyslanec, „Pane kapitáne, proberte s panem poručíkem nejvhodnější cestu, ale na panství Cavarlene se vracet nebudeme. O mé návštěvě pana hraběte de Prieu tam nemusí vědět.“

Oba členové markýzova doprovodu přikývnu, nejsou zde pro kladení otázek a bádání nad přáními svého velitele, oni musí jeho rozkazy splnit. Chvíli se domlouvají, jakou nejvhodnější trasu zvolit, neboť sníh a mráz je svým způsobem limituje. Kromě toho olovnatá obloha nevěstí nic hezkého, sluneční paprsky propouští sporadicky a o jejich hřejivosti nemůže být ani řeči.

I díky zajížděce se u bran zámku Prieu objeví těsně před soumrakem, za mírného sněžení, kdy teplota zase klesla hodně pod bod mrazu. Přes ohřívač v kabině kočáru markýz promrzne, o mužích z jeho doprovodu ani nemluvě. S radostí pohlížejí na hraběcí sídlo, snad dostanou zase pořádně najíst a napít a hlavně do jejich těla pronikne životadárné teplo. Většina by mohla v dekoraci divadelního představení představovat rampouchy.

Ani zámek pana de Prieu je v tomto nečase nevítá pulsujícím životem, naopak, i zde je nádvoří naprosto vymetené. Ovšem dostane se jim zcela jiného přivítání, než před dvěma dny, na zápraží brzy vyběhne sám majitel, zabalený do kožíšku, ale jinak asi dost na lehkou, následován suitou jeho nejbližších sloužících. V čele se správcem Francoisem Veranem a pochybným baronem Gouffierem de Lecluse. Po příchodu do vestibulu je přivítal i obtloustlý doktor Valentin Perrin, kterého pro jistotu ubytovali přímo v zámku. Proč pochopí každý, když spatří vzdouvající se břicho hraběnky.

Markýz de Almare se do zámku vlastně vrací po roce, kdy byl s dalšími přáteli hostem na svatbě zámeckého pána. Od té doby stačila jeho žena porodit zdravou holčičku Marion, které už je devět měsíců,

poté znovu přijít do požehnaného stavu a pokud vše bude probíhat bez zdravotních komplikací, mohou se na zámku těšit na jaře z dalšího potomka.

Samozřejmě dojde ke vzornému ubytování hostů, napojení a nasycení doprovodu, ke společné večeři přizvou kromě pana de Montebre a kapitána Rotha i všech šest královských gardistů z urozené krve. Atmosféra zde panuje o poznání jiná než na Cavarlene, zde projevují opravdovou radost z návštěvníků.

Hraběnka se brzy omluví pro únavu, což nikoho vzhledem k jejímu těhotenství nepřekvapí. Naopak hrabě nechá přinést dostatek vína a ve společnosti svého správce, doktora a barona de Lecluse se snaží dozvědět co nejvíce zpráv z Paříže. Sám se ji chystal několikrát navštívit, ale nakonec dal přednost své rodině. Vypravěčské schopnosti královského vyslance musejí ocenit všichni.

Asi kolem osmé hodiny požádal pan de Almare hostitele o možnost rozhovoru mezi čtyřma očima. Henri se dobře baví, v konzumaci vína se nešetří, on s ním však chce probrat citlivé záležitosti své rodiny a potřebuje jeho

pokud možno střízlivou mysl. Což vyřeší pan de Prieu po svém, ostatním nechá přinést další víno a obcerstvení, sám se svým přítelem odejde do přilehlého salónku, který nechá zásobit obdobně.

Přesto trvá ještě asi půl hodiny, než se vůbec dostane host k meritu věci, kvůli kterému na poslední chvíli změnil trasu své cesty. Původně zastávku zde vůbec neplánoval. Musí podrobně popsat hrdinské skutky hraběte de Godille a také úspěšnou kariéru jeho správce Tissota, otázky samozřejmě směřují i na jeho manželku Nicolet. Však ženě zámekského pána dlouho a dobře sloužila.

Vyzvídání o komtese von Hameschäler vypravěč odbude, náhle velmi zvažní, až zmizí úsměv i ze tváře poměrně roz dováděného Henriho. Ale těžko se jeho upřímné radosti divit, vítá každou příležitost k zábavě a tak vzácné hosty na zámku nemá každý den.

„Pane hrabě, mám k vám jednu velkou prosbu,“ začne Pierre, „Dva dny jsem teď strávil na zámku Cavarlene, jak jsem se už zmínil. Bohužel jsem odtud neodjížděl s nejlepšími pocity.“

„Tužil jsem, o čem chcete mluvit,“ přikývne rovněž s vážnou tváří hostitel, „Sám jsem poměry, jaký tam panují, zmatený. Navenek vše vypadá dobře, narodil se jim druhý syn, ale ...“

„Jaké jsou vaše pocity?“

„Nevím, neumím je popsat. Skoro jako by mezi markýzem a markýzou nebylo všechno v pořádku. Něco mi naznačila i má žena, která se s vaší sestrou hodně přátelí. Ale vzhledem k jejímu stavu nemůže teď

tak často za ní přijet na návštěvu. A oni vlastně paty ze zámku nevytáhnou. To je mi nejdivnější, vaše sestra přece byla vždy hodně společenská.“

„Váš postřeh je bohužel správný. Jejich manželství prochází krizí.“

„Co se mezi nimi stalo?“

„Promiňte, nemohu bez jejich vědomí mluvit o jejich osobních problémech, snad vás odmítnutím přímé odpovědi neurazím.“

„Chápu, co se doma uvaří, má se taky doma sníst,“ přikývne pan de Prieu.

„Přesně tak. Jenže jejich domácí strava je pro oba v poslední době dost špatně požitelná. Aniž bych chtěl mluvit o důvodech a podrobnostech, mám určité obavy. Jsou moje rodina, chtěl bych jim pomoc, ale jsem příliš daleko. Navíc moje povinnosti ...“

„Skvělá kariéra, jak jsem pochopil.“

„Skvělá, ale moje povinnosti mi zabírají mnoho času. Také cestování ... právě proto vás chci požádat o pomoc. Pokud by vám však moje prosba způsobovala nějaké starosti či vám byla nepříjemná, otevřeně mi řekněte, nebudu naléhat. Rodinné záležitosti jsou vždy citlivá věc a třetí straně může i upřímná snaha pomoc přinést jen samé nepříjemnosti.“

„Pokud mohu být užitečný, rád vám pomohu. Ačkoli teď vůbec netuším jak.“

„Sám jste zmínil, jak se uzavírají do sebe, téměř nikam nevycházejí ...“

„Markýz de Cavarlene byl vždycky takovej divnej pavouk,“ konstatuje hrabě, „Ale v poslední době to už vážně přehání. Kolikrát jsme ho zvali k nám na návštěvu, ale vždycky si našel nějakou výmluvu. Stejně se chová i k dalším sousedům.“

„Asi moc přátel nemá.“

„Což o to, nikdy nikomu nic neudělal. Ale když odmítal jedno pozvání za druhým, tak ho většina prostě zvat přestala. Není divu. On sám u sebe rovněž žádnou slavnost v poslední době neuspořádal, vlastně, když o tom přemýšlím, tak si ani nepamatuju, že kdy vůbec. Buď byli v Paříži ...“

„Bohužel mám z jejich odloučení od okolí obavy. Nevím, zda je naděje je trochu vtáhnout do společnosti ...“

„Pane markýzi, tady nejsme v Paříži. Tam se bavíte pořád, den co den máte nespočet příležitostí, alespoň někdo v postavení jako vy. Na venkově je situace jiná ... ale nikdo se nestraní ostatních tak urputně jako markýz de Cavarlene. Co se vrátil se ženou z Paříže, tak se zabeđnili na zámku, skoro jako by byli obležený.“

„Pane hrabě, vy jste poměrně blízko a vaše žena je asi jedinou přítelkyní mé sestry. Nikdo jiný je už nenavštěvuje ...“

„Víte,“ zatváří se trochu rozpačitě pan de Prieu, „ono se nelze moc divit. Kdyby Marion nebyla s vaší sestrou tak dobrá přítelkyně, taky bych tam už nejezdil. Když cítíte, jak moc nejste vítán, když vám dají najevo, tedy markýz de Cavarlene, jak málo je nadšený z vaší přítomnosti ... příště si návštěvu rozmyslíte. Zvlášť, když vás nepozve ani ze zdvořilosti ... jestli mi rozumíte.“

„Naprosto. I já jsem se cítil po příjezdu jako vetřelec. Bohužel. Ale nešlo o zlý úmysl, spíše o povahové rysy mého švagra. Nikdy společenský nebyl, po určitých problémech v jeho manželství se uzavřel do sebe úplně. Není zlý, není ani nezdvořilý, je se trápí a dává to najevo tím nejméně vhodným způsobem. Místo, aby přišel na jiné myšlenky ve společnosti, užívá se zevnitř.“

„Pro vaši sestru musí být taková domácnost peklem.“

„Trochu silné slovo, ale šťastně se necítí.“

„Omlouvám se za to peklo ...“

„Není proč, z jejího pohledu jejich samota tak vypadat opravdu může. Právě proto vás chci požádat o laskavost. Přes odmítavé chování markýze de Cavarlene, mohl byste k nim občas zavítat? Navštívit je?“

„Snažili jsme se, především Marion na mě naléhala ... jenže teď je už v šestém měsíci, v týhle zimě, cesty jsou hrozný ...“

„Proboha, nikdy bych nežádal, abyste ohrožoval svou ženu a své dítě,“ řekne rychle pan de Almare, „Ale vy byste mohl třeba najít i nějakého jiného souseda, občas navštívit mého švagra, přinést pozdravení mé sestře od její přítelkyně.“

„Mohl bych se pokusit, ačkoli asi moc vítaným hostem nebudu ... ale kvůli vám a vaší sestře velmi rád pomohu. Chudák, musí jí jít z té samoty hlava kolem.“

„Děkuji. Sám se pokusím taky přijet, ale vůbec netuším kdy. Teď mířím do zahraničí, kdoví, za jak dlouho se vrátím. Než se dostanu k další návštěvě, mohou uplynout měsíce.“

„Rozumím, pane markýzi, dohlédnu na vaši sestru. Taky se pokusím toho podivína markýze de Cavarlene vytáhnout ven, ale moc nadějí si nedělám. Přejdou jeho nevlídný chování, pokud po mně nenechá střílet, tak se tam čas od času zastavím,“ zasměje se Henri.

„Děkuji, přesně o tuto službu mi šlo. Jsem vaším dlužníkem.“

„Nesmysl, já jsem stále vaším a navždycky budu. Bez vás a vašich přátel bych už dávno byl mrtvej, někde zahrabanej pod cizím jménem. Díky vám mám zpátky svůj zámek, jméno, titul a především svou Marion,“ mluví s neskrývanou radostí hrabě, pak se udeří do čela, „Vždyť já jsem vám ještě neukázal svou malou Marion, naši dceru. Když jste přijeli, tak už spala ... Pojd'te, hned to napravíme.“

„Není nevhodné ji rušit? Musí odpočívat.“

„Nesmysl, půjdeme potichu, nevzbudíme ji,“ nepřipouští námitek hrdý otec.

Oba šlechtici, od jejichž úst se line lehký vínný odér, se přesunou se snahou o co nejmenší hluk do dětského pokoje, kde se nachází dcera zdejšího pána. Maličká spí spokojeně v kolébce, nedaleko sedící chůva se neodvážá protestovat, její stočené oči v sloup hrabě naštěstí nespátří. Ač se chovají oba muži opravdu vzorně a děvčátko nevzbudí, jejich přítomnost neujde paní hraběnce, která odpočívá stále ještě oblečená v křesle ve vedlejší místnosti.

Paní domu přítomnost manžela a hosta nevadí, naopak jejich návštěvu uvítá s úsměvem. Sama hrdá na svou dceru. Následně oba šlechtice doprovodí do vedlejší místnosti, sama se usadí do křesla, oni se uvelebí na sedačkách nedaleko ní. Manžel využije příležitosti a tlumočí prosbu jejich hosta.

„Bohužel mám taky o vaši sestru starost,“ odvěti Marion vážným hlasem, „Bohužel teď mohu jen těžko za vaši sestrou odjet na návštěvu. Necítí se na zámku Cavarlene šťastně.“

„Musím vám dát za pravdu,“ přikývne pan de Almare, „Jenom proto jsem vašeho manžela požádal o pomoc.“

„Dohlídnu, aby se manžel občas za vaši sestrou přijel podívat. Ráda bych vaši sestru i jejího manžela uvítala i u nás, ale doposud se mi markýze nepodařilo přesvědčit, aby se u nás alespoň na skok zastavil. Ale zkusíme ho pozvat znovu.“

„Mluvila s vámi má sestra o svých problémech?“

„Jen obecně, nevím, co se mezi ní a manželem stalo. Přitom mají krásného dalšího syna. Ale pane markýzi, někdy může dojít k nedorozuměním mezi manželi. Snad se jejich vťah zase brzy urovná. Pan de Cavarlene není příliš společenský, čímž se velice liší od vaší sestry. Možná zde je zárodek jejich problémů.“

„Možná,“ připustí ochotně tento výklad Pierre, sám rád za zdrženlivost své sestry, vůbec nestojí o zasvěcování dalších osob do velkých problémů jeho rodiny. A že jich za poslední dva roky, kdy se stal její součástí, bylo požehnaně.

Asi půl hodiny si povídají, vzpomínali na některé společné přátele, hraběnka lituje pouze rozhodnutí jejich hosta zítra pokračovat v cestě. Snaží se ho přesvědčit, aby se zdržel alespoň jeden den, ale ten vysvětlí své rozhodnutí posláním ve státním zájmu. Již teď má významné zdržení díky zajižďce a musí splnit své povinnosti. Ve skutečnosti spíše nestojí o další rozhovory, kdy by se nutně znovu musely rozebírat problémy jeho rodiny.

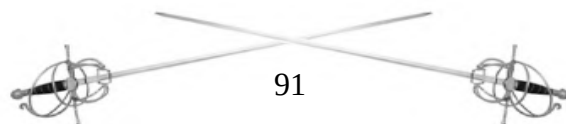
Posléze si odejde hraběnka lehnout, oba šlechtici se vrátí do jídelny, kde se veselí zbytek společnosti. Gardisté se chovají velmi zdrženlivě, sledováni bedlivým zrakem svého poručíka, kapitán Roth se cítí nesvůj v takové společnosti. Ale zdejší srdečnost, s jakou byli přijati, nakonec všechny strhne,

zvláště když se k nim opět připojí markýz s hrabětem. Oba se v pití vůbec neupejpají a zřetelně dobře se baví. Spát se jde až hodně po půlnoci, o to hůř se druhý den vstává.

Pan de Montebre i kapitán Roth se střeží následně jakkoli dotknout zajížd'ky na zámek Cavarlene, respektive Prieu, byť z první zastávky si odnášejí hodně smíšené pocity.

Pierre zůstává několik dní hodně zamyšlený, teprve časem se mu podaří částečně se vyrovnat se všemi nepříjemnými postřehy z domácnosti jeho sestry. Zůstává v něm však hořký pocit ze stavu, který zjistil a čím více se v té hromádce nepříjemností šťourá, o to více mu v jeho myšlenkách zapáchá. Sám si přičítá vinu za vytěsnění své sestry s její aférou nejprve z Paříže a poté i ze své hlavy, po právu mu může mnohé vyčítat. Slibuje stále sám sobě změnu svého postoje, po svém návratu z této mise ji co nejdříve znovu navštíví.

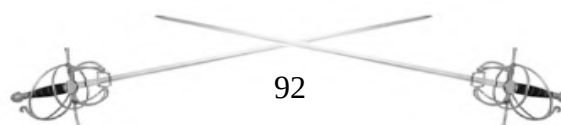

SEDMDESÁTÁ SEDMÁ KAPITOLA

PŘEKVAPIVÉ SETKÁNÍ V KOSTELE SAINT-EUSTACHE

Hraběte de Godille přijdou znovu navštívit pan Constant de Suisse a pan Fillibert de Faulon a žádají podrobnější vysvětlení ohledně událostí kolem odvolaného termínu souboje. Hrabě je poměrně stručný. Jeho přítel dostal přímý rozkaz od Jejího Veličenstva, který musel uposlechnout. Proto se v domluveném termínu rozhodně žádný duel nemohl uskutečnit. Navíc upozornil na závažnou skutečnost, kdy královna tento souboj výslovně zakázala. O čemž pravděpodobně zpravila i velmože, kterého oni zastupují.

Pan de Faulon se neprozřetelně vysloví v duchu podivného rozhodnutí, čímž se snaží dát najevo pochybnosti, co či kdo ve skutečnosti stojí za rozkazem panovnice. Což ovšem je voda na mlýn hraběte.

„Pane,“ zvolá Armand rozhořčeně, „važte velmi dobře svá slova. Můj přítel byl připraven se bit s vaším pánem. Rozkaz Jejího Veličenstva však musel uposlechnout a odjel ve státním zájmu do zahraničí. Pokud máte jiný výklad této události, jsem ochoten ten správný, který jsem vám právě sdělil, hájit svým mečem. Proti komukoli, kdo by se snad chtěl dotknout cti mého přítele!“

V tu chvíli hbitě zareaguje pan de Suisse a odvrátí možný konflikt. Ujistí markýzova sekundanta o důvěře v jeho slova, naznačí však jejich zájem se znovu sejít po návratu královského vyslance z jeho mise. Pak i se svým společníkem urychleně opustí dům hraběte. Od té doby se už nikdo neozve a Armand ani nezaslechne žádné pověsti o případném šíření drbů. Ovšem on příliš do společnosti nechodí a o čem se povídá u dvora, už nemá povědomí vůbec.

Maurice se znovu sejde s panem Daudetem, dle jeho slov se nepodařilo odkrýt žádné tajemné pozadí konfliktu. Začíná být stále více patrné, že šlo jen o podrážděnost a nevychovanost pana de Marcellac, jejíž možné tragické důsledky se Mazarinovi za přímé pomoci královny podařilo odvrátit až na poslední chvíli. Není však jisté, zda se vyzyvatel spokojí se zákazem panovnice, či se ho bude snažit nějak později obejít.

Hrabě se po odjezdu svého přítele uklidní a vše se vrátí do starých kolejí. Dále si užívá tepla svého domova a odpoledních návštěv u své milenky. Kvůli možným řečem se vrací navečer domů, což ovšem neznamená abstinenci jejich tělesných styků. Naopak, bez zábran si užívají v domě markýze de Cavarlene, pod pečlivým dozorem komorných komtesy. Ty jako oko v hlavě střeží jejich soukromí.

Armand vstává pozdě, mnohdy až kolem desáté hodiny. Ovšem jednoho dne ho přijde vyrušit Quido již kolem deváté. Však se také setká s rozmrzelou reakcí šlechtice. Lenošení se mu stává jedinou dopolední zábavou, jeho denní rytmus upadá do stereotypu. Dlouho vyspává, odpoledne se miluje, večer popíjí, buď sám, nebo si někdy pozve svého tajemníka a jednou chudáka Dujardina. Oba sloužící pijí decentně, pánovi však nalévají bez zábran a horlivě přikyvují na jeho následné prostoduché blábolení. Nicméně mohou být spokojeni, má v posledních dnech dobrou náladu.

„Pane hrabě, omlouvám se,“ kaje se sluha, „Přišla za vámi návštěva.“

„Návštěva? Takhle po ránu?“ podiví se vzbuzený.

„Po ránu?“ protáhne Dujardin, „Už dávno odbilo devět hodin ...“

„Po ránu!“ křikne zlostně šlechtic, co může být v dopolední nudě horší, než přetržený spánek.

„Ano, pane hrabě, po ránu. Hrozně brzo,“ přikyvuje hoch, v koutcích úst mu cuká a nevšímá si zlostného zakoulení očí šlechtice.

„Dobrá, uveď hosta do salónku a mně pomoz se ustrojit. Kdo vlastně přišel?“

„Nějaký kněz, pane hrabě. A do salónku ho již uvedl pan správce Maurice.“

„Kněz? K sakru, jakej kněz? Náš zpovědník ...“

„Nikoli, pane hrabě. Ale já ho znám, vzpomínám si na něho.“

„Znáš ho? Vodkud ho ty můžeš znát?“

„Ještě ve službách pana Achila ... je z kostela Saint-Eustache. Jmenuje se Otec Josef, nebo Bratr Josef, už přesně nevím. Je pomocníkem pana faráře.“

„Sakra, už si na něj taky vzpomínám, takovej mladej kluk.“

„Ano, pane hrabě.“

„Co mi jen může chtít?“

„Netuším, pane hrabě. Trval na předání vzkazu výhradně vám,“ pokrčí rameny sluha.

„K čertu s ním,“ zakleje pan de Godille, pak se oba zasmějí, když si uvědomí, kdo je adresátem předchozích slov, „Tak se dej do práce. Když chce mluvit se mnou, bude si muset počkat,“ vstane a přejede si rukou po strništi na tvářích. Sluha ho bude muset oholit a pomoci mu se obléknout. Mladý jáhen, či čím je posel v kostele, si bude muset počkat.

Podle všeho čekání mladíkovi v sutaně nijak nevadí, po vstupu šlechtice hbitě vyskočí a ukloní se. V kostele Saint-Eustache je zvyklý vídat nejurozenější panstvo, byť on samozřejmě vždy zůstává

v ústraní. Ale pána domu zná, pomáhal mu v jejich kostele organizovat tajné schůzky s jeho špehem panem Daudetem. Kterého zase dobře zná jeho představený Otec La Tonnelier.

„Co vás přivádí do mého domu?“ zeptá se pan de Godille.

„Pane hrabě,“ odvěti duchovní tichým hlasem, „pan farář mě požádal, abych vám vyřídil vzkaz. Prosí vás, abyste se za ním zastavil dnes v půl jedné.“

„Za panem farářem?“ podiví se šlechtic ještě víc, „V jaké záležitosti?“

„Bohužel nemohu složit, pane hrabě. Pouze jsem byl pověřen vyřízení vzkazu. Pan farář trval, abych vám ho předal osobně. Proto tak činím.“

„Zajímavý.“

„Co mohu vyřídít, pane hrabě?“

„Rád pozvání přijímám. Přijdu v půl jedny.“

„Budu na vás čekat, pane hrabě a zavedu vás do své komůrky. Můj vzkaz má ještě druhou část. Pan farář považuje za vhodné postupovat diskrétně. Proto vás budu čekat u postranního vchodu, který jste již v minulosti několikrát použil. Pokud přijedete v kočáře, bylo by vhodné ho nechat stát kousek od kostela.“

„Budu se držet pokynů pana faráře.“

„Pane hrabě, vzkaz jsem vyřídil, mám i vaši odpověď, mohu tedy odejít.“

„Ano, můžete,“ přikývne Armand a hlavou pokyne Dujardinovi, který posla vyprovodí. Sám jeho pán zatím dumá, čeho by se schůzka mohla týkat. Jelikož na nic kloudného nepříjde, mávne nad vším rukou. Co se namáhat, za pár hodin mu Otec La Tonnelier pravděpodobně všechno objasní.

Hrabě vede posléze diskusi s Tissotem a Dujardinem o způsobu, jak se dopravit na smlouvanou schůzku. Vzhledem k nečasu venku mu oba radí použít kočár a nechat ho odstavený mimo dohled, nicméně jako by chtěl postupovat na truc jejich radám, rozhodne se jít pěšky. Což v mrazu a za drobného poletování sněhových vloček není nejšťastnější řešení. Ještě méně šťastné pro Quida, který je vybrán jako doprovod. Pokud ho nechá pan hrabě stát někde kousek od kostela, pořádně promrzne. Jako vzorný sluha však nehne ani brvou, jen se pořádně oblékne. Na nedostatek šatstva ani spodního prádla si stěžovat nemůže, jeho čistotu sleduje a udržuje jeho Marie.

Stane se přesně to, co mladý sluha očekával, pán ho nechá na ulici kousek od kostela s příkazem, aby bedlivě pozoroval okolí. Sám ve smlouvaný čas zaklepe na postranní dvířka. Quido si jen povzdechne, teplota několik stupňů pod bodem mrazu, sviští lehčí větřík, který mu vmetává sněhové vločky do obličeje. Není jich mnoho, nesypou se ze zamračeného nebe nijak hustě, ale stejně ho nečeká právě krásná polední siesta. Ovšem je zvyklý na ledasco, nenápadně obchází okolo cíle cesty svého pána a pozoruje okolí. Jenže kdo nemusí do zimy, setrvává raději v teple domova.

Šlechtice zavede Bratr Josef do své nuzně vybavené komůrky, kterou záhy opustí. Host se usadí na rozvrzanou a starou sesli, rozhlédne se kolem. I kolem poledního je v malé místnosti šero, stísněné prostředí v něm vzbuzuje soucit s jeho trvalým obyvatelem. Nemá však čas se rozhlížet dlouho, protože vejde Otec La Tonnelier. Vzdají si úctu navzájem, z obličeje šlechtice jde čist nevyslovená otázka, proč se nachází v chrámu božím.

„Pane hrabě, neviděli jsme se delší čas,“ praví kněz, „Přesto sleduji vaše úspěchy i úspěchy pana markýze de Almare, vašeho přítele.“

„Otče, jsem z našeho setkání potěšen. Ovšem nevím, jak bych vám mohl být užitečný.“

„V tuto chvíli mně osobně nijak, pane hrabě, ovšem časy jsou zlé, možná později bychom si opět mohli být prospěšní. Jistě ale očekáváte vysvětlení, proč jsem vás dnes požádal o schůzku. Obrátila se na mě jedna významná osoba, které si vážím, a požádala mě, abych poskytl azyl pro vaše setkání. Které chce udržet v tajnosti, proto jsem trval na diskrétnosti.“

„Významná osoba? Nemůžete naznačit ...“

„Pane hrabě, vaše otázka bude zodpovězena, až uslyšíte odbíjet celou hodinu.“

„Mám zde počkat do jedné hodiny?“

„Ano, pane hrabě,“ odvětlí farář, „když dovolíte, budu vám dělat společnost. Opustím vás krátce před jednou hodinou, abych dohlédl na zdárný příchod zmiňované osoby.“

„Bude mi ctí, pane faráři.“

„Jste velmi statečný muž, pane hrabě. Mluvil jsem s panem markýzem krátce před jeho odjezdem, vyjevil mi mnohé. Jsem vázán částečně zpovědním tajemstvím, ale část našeho rozhovoru byla vedena spíše soukromě, v duchu našeho vzájemného přátelství.“

„Pan markýz se zmínil, má vás v hluboké úctě, hledá u vás útěchu a radu.“

„Naše setkání nás obohacují vzájemně,“ odvětlí farář, podívá se na židle u stolu, po vzájemné domluvě se oba muži posadí, pak pokračuje, „Pan markýz mi řekl o vaší strastiplné cestě do krajín vintemberských, o vašem statečném boji. Bohužel mi také řekl o velmi vážné záležitosti, do které se dostal krátce před svým odjezdem. Oceňuji vaši pomoc.“

„O jakém problému mluvíte?“ podívá se rozpačitě na duchovního pan de Godille, kdoví, co ví, netáhá z něho nakonec jen rozumy?

„Mluvím o uměle vyprovokovaném sporu s jiným velmožem. Pan markýz tuto událost velmi těžce nesl, vy jste mu však byl velkou oporou a pravděpodobně mu i pomohl.“

„Jsem jen jeho sekundantem. Také jsem přesvědčen o ošklivém záměru mého přítele vyprovokovat. Více bohužel sloužit nemohu.“

„Ovšem, pane hrabě. Proč mluvit o dalších zásluhách na zrušení plánovaného duelu,“ usměje se kněz, „Ale mohu mít pár dotazů ohledně vaší cesty? Jsem stále uzavřen v těchto stěnách, proč nevyužít vaší přítomnosti k rozšíření svého obzoru.“

„Velmi rád vám odpovím, pokud budu ovšem umět,“ odvětlí Armand, snaží se být maximálně vstřícný, stále se nemůže zbavit nepříjemného pocitu, kdy jde faráři o víc, než jen nezávazné tlachání. Ale snaží se odpovídat na jeho dotazy, které se týkají jejich cesty do Německa, dvěma otázkami se kněz vrátí k plánovanému duelu, zde příliš nepochodí, další tři směřují k událostem okolo spiknutí Důležitých, odpovědi se dočká velmi zdrženlivých a hodně obecných.

„Děkuji za příjemné chvílky, pane hrabě. Rád vás kdykoli uvítám ve svém kostele, pokud byste měl zájem změnit zpovědníka či jen se zastavit a spočinout v tiché modlitbě ve stánku božím. Nyní vás ale musím opustit, čas se nachýlil,“ řekne pan La Tonnelier na závěr, rozloučí se a odejde

Pan de Godille si zhluboka oddechne, necítil se v přítomnosti zkušeného a protřelého duchovního zcela pevný v kramflecích, neumí vést rozhovory jako jeho přítel, lehce by se mohl podřeknout, prozradit více, než by chtěl.

Čekat musí daleko déle, než do zmiňované jedné hodiny. Dokonce zaslechne úder zvonu, oznamující uplynutí další čtvrt hodiny, když se konečně dveře světnice znovu otevrou. Do jejího šera vklouzne zakuklená postava. Šlechtic by musel být slepý, aby i bez přítomnosti vstupující vůně nepochopil přítomnost ženy pod nánosem šatstva. Pouze mu stále zůstává utajeno, koho skrývají.

„Pane hrabě,“ promluví postava a odhalí svoji tvář.

„Paní vévodkyně!“ zvolá překvapený mladík.

„Pane hrabě, musím s vámi nutně mluvit, ale tajně. Proto jsem požádala pana faráře, aby nám tuto schůzku zprostředkoval,“ řekne sestra vévody d'Enghien, jedna z nejkrásnějších a nejobdivovanějších žen království, ale také jedna z nejvlivnějších, princezna z rodu de Condé, vévodkyně de Longueville.

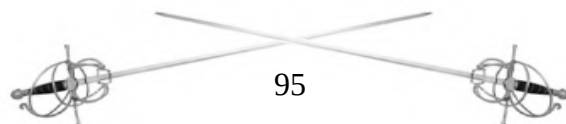
„Jak bych vám mohl pomoci?“ zůstává on stále zkoprnělý, přítomnost krásné ženy ho zřetelně zaskočila, nedokáže se plně soustředit.

„Pane hrabě, nemám mnoho času. Proto půjdu rovnou k věci. Naše dnešní schůzka se týká našeho společného přítele, pana markýze de Almare.“

„Pana markýze de Almare?“

„Ano. S velkým rozhořčením i obavami jsem se dozvěděla o jeho sporu s panem de Marcillac. Byla jsem přítomna, když královna oběma důrazně zakázala jejich spor řešit zbraněmi.“

„Vím o tom, pan markýz mi všechno řekl.“

„Je teď pryč, poslali ho z Paříže. Ale pan de Marcillac není spokojen. Přemýšlí, jak nedodržet příkaz královny.“

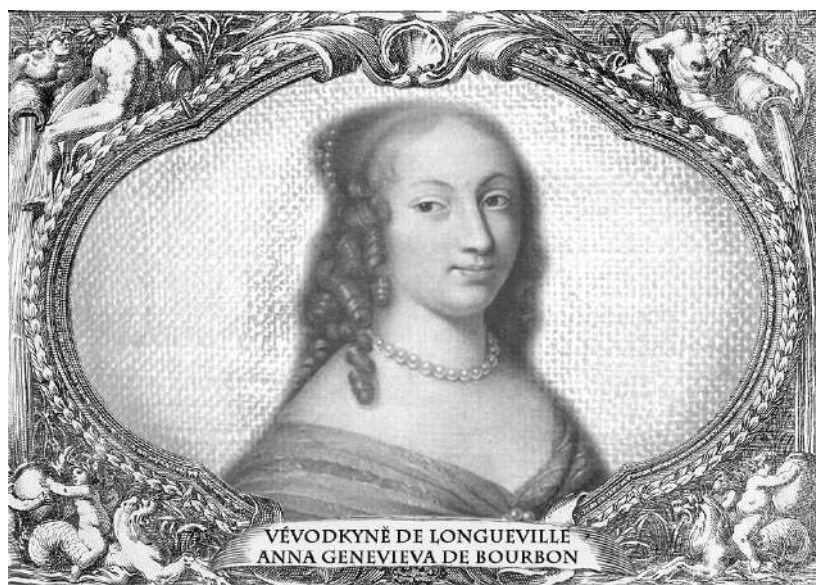
„Obával jsem se podobného postupu. Jste si jím jistá?“

„Pane hrabě, slyšela jsem to přímo z jeho úst. Snažila jsem se ho od souboje odradit, ale je neústupný. Pane Bože, ta vaše hrozná mužská ješitnost!“

„Naše mužská ješitnost?“ zakaboní se jeho obličej.

„Ó, zdáte se být dotčený,“ zasměje se ona, ukáže své zuby a v jejích svůdných očích přeskakují jiskérky, „Pane hrabě, je třeba pana de Almara varovat.“

„Varovat? Paní vévodkyně, proč jste vlastně tady?“

„Pane hrabě, vám snad moje společnost není milá?“

„Milá? Vůbec ne,“ zatváří se on poděšeně, nechce ji urazit, ale také nechápe, co po něm vlastně chce, „Jen si nejsem jistý, co bych měl udělat.“

„Pane hrabě, vypráví se o vás, jaký jste statečný voják. Ale dnes se tváříte úplně jinak.“

„Jinak? Jsem jen překvapený, nečekal jsem zrovna vás. Jste ...,“ raději zmlkne, aby neřekl nějakou hloupost, po které by se mohla skutečně urazit.

„Vraťme se k vašemu příteli a mému bratránkovi,“ přestane ho ona dále trápit, ačkoli ji dělá potěšení mu působit rozpaky a sledovat, jak se škvaří

ve své šťávě. V přítomnosti jedné z nejkrásnějších žen království, v temné komůrce, byť domu božího, se zřetelně necítí pánem situace.

„Paní vévodkyně, jak mám zabránit souboji?“ zeptá se on a zatváří se nešťastně.

„Nevím, pane hrabě. Pan de Almara je velmi milý, takový křehký. Mám ho ráda a nechci, aby mu pan de Marcillac ublížil. Zkousím na něj naléhat, aby poslechl královnu, ale vede si stále svou. Pokud by k souboji došlo, mohl by našeho společného přítele vážně zranit nebo dokonce zabít.“

„Bohužel jsem stejného názoru, ačkoli jsem viděl pana markýze se zbrání a oháněl se s ní velmi dobře. Ale máte pravdu, v souboji má pan de Marcillac příliš výhod na své straně. Celý ten jejich souboj je nesmyslný, naprosto hloupá záminka. Možná je pan de Marcillac jen naštvanej, neuspěl se svými požadavky, zatímco pan de Almara získal přízeň Její Výsosti.“

„Možná, pane hrabě, nevyznám se v myšlenkách mužů,“ znovu si ona lehce rýpne, „Ale důvody nejsou podstatné. Dozvěděla jsem se o vaší účasti, jste sekundant pana de Almara. Proto jsem za vámi přišla. Můžete ho vyhledat, ještě než se vrátí do Paříže. Požádat ho, aby svůj návrat pozdržel. Nebo vymyslet jiný způsob, jak souboji zabránit.“

„Jiný způsob? Paní vévodkyně, jsem potěšen vaší starostí o mého přítele, ale nevím, jak bych mohl souboji zabránit. Náš přítel se nemůže stále skrývat. Když nejste schopna souboj rozmluvit panu de Marcillac vy, jak bych mohl já,“ uvažuje on nahlas.

„Pane hrabě, pokusím se ještě s panem de Marcillac promluvit, přesvědčit ho ... Kdybyste ale našel nějaké řešení, které by ho uspokojilo, přitom uchránilo od velkého nebezpečí pana de Almara, měla bych jednodušší práci. Sama však neumím říci jaké. Proto jsem vás vyhledala.“

„Velmi si vaší důvěry vážím. Pokusím se přemýšlet, snad na něco přijdu. V tuhle chvíli ale vůbec netuším, co bych měl udělat.“

„Nevadí, pane hrabě. Máme čas. Jsme teď tajní spojenci,“ zatváří se ona potměšile a vyzývavě zároveň. On je jejím chováním zmaten, hraje si s ním, svádí ho? Nebo jen flirtuje? Žádá ho o pomoc pro přítele, přitom ho záměrně uvádí do rozpaků a těší se z nich.

„Paní vévodkyně, děkuji i za svého přítele. Pokusím se najít způsob, jak jeho spor s panem de Marcillac vyřešit. Spoléhám ale i na vaši pomoc ... jste velmi krásná žena, váš vliv na pana de Marcillac by mohl ...,“ zarazí se on, nevědouc, jak pokračovat, sklopí zrak. Sám si musí připustit přitažlivost princezny, což ho znervózňuje, náhle neví kam s očima, marně hledá vhodná slova. Očekával od schůzky cokoli, ale setkání s vyhlášenou krasavicí ho rozhodilo.

„Pane hrabě, můj vliv není zdaleka tak velký, jak si asi namlouváte,“ baví se ona naopak velmi dobře, zvyklá na žádostivé pohledy kavalírů, schopná využívat jak své krásy, tak svého postavení.

„Možná by mohl panu de Marcillac domluvit i váš otec.“

„Pane hrabě, učiním vše, abych pana de Almare ochránila. Vážím si ho, je milý a galantní. Ovšem sám víte, jak si vy muži potrpíte na otázku cti. Pro vyzývatele pana de Almare nebude lehké nalézt uspokojivé vysvětlení, především před sebou samým, proč by měl od svého záměru upustit. Pokusím se promluvit i s otcem, ale mnoho si od mého počínání neslibujte. Pokud není ochoten poslechnout ani královnu ...“

„Zkusím přijít na nějaký způsob,“ slibuje on, ačkoli nemá ani páru, jak své vyjádření naplnit, „Ale pokud se mi podaří najít řešení, jak vám o něm budu moci říci?“

„Můžete mi nechat vzkaz u Otce La Tonneliera. Mohu ho znovu přijít navštívit, setkat se zde s Bohem ale i milým a statečným šlechticem,“ přejede ona vyzývacím pohledem urostlou postavu mladého společníka v malé komůrce, leč ten ani v duchu nepomyslí na jakékoli intimnosti. Jak vzdálena je princezna v hierarchii šlechty ... ačkoli, nezávazný zážitek ... rychle se oťře nad svými hříšnými myšlenkami, sklopí raději hlavu, aby se neprozradil svým zrakem. Ačkoli ona v šeru jen těžko rozeznává jeho chtivé pohledy, tušit je musí, setkává se s nimi často. A dělají dobře jejímu egu.

„Pan farář bude naším společníkem?“ zeptá se on.

„Společníkem?“ zasměje se ona, „Spíš prostředníkem. Musím se starat o svou pověst, co by se mohlo začít povídat o urozené dámě, kdyby jí někdo spatřil, jak se tajně schází s mladým, krásným a urostlým šlechticem.“

„Rozumím ...,“ vůbec mu není proti mysli slyšet z jejich úst takové příznivé hodnocení své osoby, „Jen jsem chtěl vědět, jestli je pan farář zasvěcenější do všech podrobností.“

„Ano, Otec La Tonnelier ví o mé snaze, jen proto souhlasil s touto naší schůzkou. Jak jinak by mohl dopustit tajné dostaveníčko ve svém kostele, pokud by si nebyl jist jeho naprostou počestností,“ provokuje ho ona dál, „Plně mu důvěřuji, i on má zájem panu de Almare pomoci.“

„Paní vévodkyně, udělám vše, co bude v mých silách. Jsem velmi potěšen vaším zájmem o mého přítele. Děkuji za něj. Bylo mi velkou ctí se s vámi setkat.“

„Také jsem vás zase ráda viděla, pane hrabě,“ ukáže mu ona svůj chrup, „Budu už muset jít, prosím, počkejte nějaký čas, než opustíte kostel. Jistě chápete, moje dobrá pověst,“ zazubí se ještě více, jako by snad neměla žádného milence, jako by se jejich vztah nestal důvodem jednoho již uskutečněného souboje, jehož následky ohrožují život jejího milence hraběte de Coligny. A vlastně svým způsobem vše zmíněné zapříčinilo i nešťastné setkání, jehož následkům se právě oba snaží zabránit.

S úsměvem mu nastaví svou ruku, ke které on přiblíží své rty, když se jen letmo dotkne její ruky, projede jí záchvěv vzrušení. Což samozřejmě ona postřehne a kvituje dalším vítězoslavným úsměvem. Poté elegantně vypluje z komůrky. On se naopak sesune na židličku, až ta bolestně zapraská.

Dostává čas se vzpamatovat z nečekaného zážitku, který ho očividně rozhodil. Soukromé setkání s nádhernou princeznou, důvěrníci královny, její spiklenecké a vyzývací náarážky, její pohledy, vše si snaží rychle urovnat v hlavě. Jenže co po něm chce? Co má udělat? Jak zabránit souboji, když pan de Marcillac je pravděpodobně tvrdohlavý mezek, který jen tak od svého záměru neustoupí? Jak mu dát, co požaduje, a přitom nemuset sledovat svého přítele, jak s mečem v ruce bojuje o život?

Ani si neuvědomí, kolik času uplynulo od odchodu princezny, než vstoupí osobně Otec La Tonnelier. Ještě než se s hrabětem rozloučí, vyjádřil svůj hluboký zájem odvrátit souboj, který on sám považuje za velmi nešťastný. Je připraven pomoci, aby nebyl život ani jednoho z duelantů ohrožen.

Zmatený pan de Godille najde před kostelem zcela promrzlého Dujardina, který za ním následně cupitá po kluzké ulici. Jeho pán se vrací v podivném rozpoložení, zamyšlený a rozrušený. Copak se mu asi stalo ve stánku božím, přemítá jeho sloužící.

NEBEZPEČNÝ NÁPAD

Hrabě de Godille následně dva dny stráví v usilovném přemýšlení, jak naplnit slib daný princezně z rodu de Condé a pomoci svému příteli. Odhodlání pana de Marcillac trvat na souboji nebere na lehkou váhu. Jeho přítel se nemůže duelu vyhnout, byť dostal přímý zákaz od královny, aniž by v očích mnoha dvořanů nebyl považován za muže nehodného cti, zbabělého. Pokud nenajde jiný způsob, na který by byl ochoten přistoupit i vyzyvatel, pokud nenajde prostředek k dohodě, hrozí markýzi de Almare dál nebezpečný souboj, pouze se jím ho podařilo oddálit.

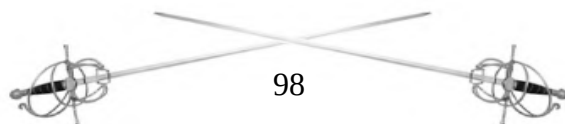
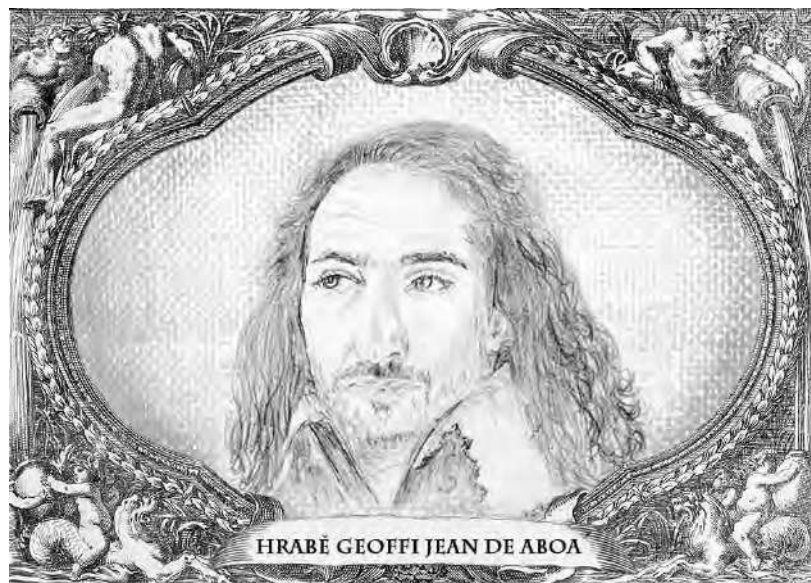
Princezna má v jednom pravdu, mají zatím čas, vyslanec krále se určitě nevrátí v nejbližších dnech, pravděpodobně bude pryč ještě dlouhé týdny. Ovšem kde vzít nápad, který by dokázal uspokojit vyzyvatele? Když má v hlavě naprosté prázdno? Když se nemá navíc s kým poradit? Kdo by byl schopen mu sdělit nějaká moudra? Mazarin? Těžko, již mu pomohl, když zařídil u královny její vstup do ožehavé záležitosti, dotýkající se cti jejích vazalů. S kým může otevřeně mluvit o tak citlivé záležitosti, u koho může hledat radu a pomoc? Napadne ho hrabě de Chavigny, ale vzápětí svůj nápad zavrhne. Neznají se zase tak dobře, aby mu mohl naprosto důvěřovat.

Jediný, kdo o všem ví, a s kým by si mohl bez obav promluvit, je jeho tajemník Tissot. Jenže ten nemá páru o otázce cti, na vše se bude dívat zcela jiným pohledem. Navíc nemá žádný vliv ani schopnosti mu v tak ožehavé záležitosti pomoc.

Hrabě de Aboa! Jak na něho jen mohl zapomenout! Známý intrikán, schopný se dobře orientovat ve všech spletených vazbách u dvora. Ano, díky zdrženlivosti jeho ochránce vévody d'Orleans v aféře Důležitých, si na něho ani nevzpomněl. Pokud bude ale v Paříži, mluvilo se o odjezdu strýce současného krále k vojsku. Jestli se tak už stalo, určitě jeho oblíbenec následoval jeho kroky.

Hrabě de Aboa je zvláštní osoba, sice mu nikdy nedůvěřoval, ale chvílemi si docela dobře rozuměli. Jejich vztah však výrazně poznamenalo spiknutí markýze de Cinq-Mars, kdy stáli na opačných stranách. Vlastně ne tak docela, Geoffi nakonec přeci zradil své přátele, aby si zachránil svou kůži. Možná ani nebude ochoten mu nyní pomáhat. Ale co, za zeptání nic nedá.

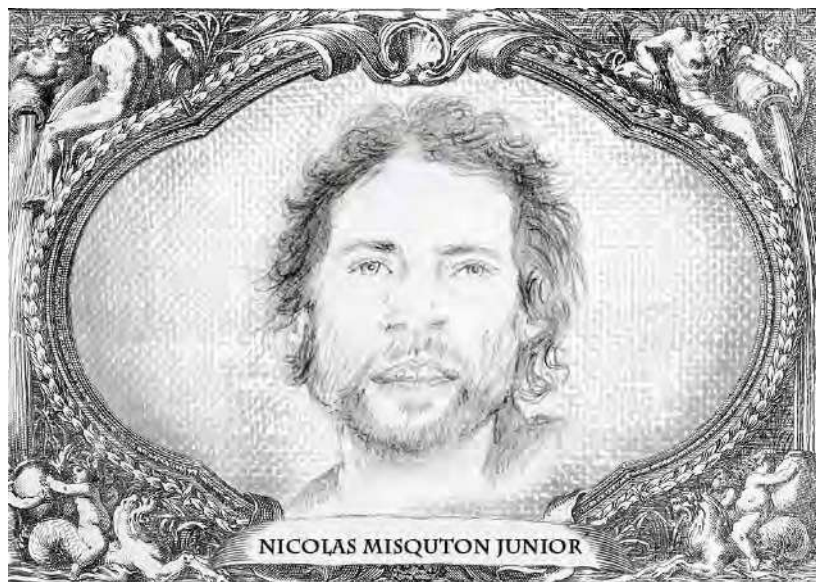
Pošle svého tajemníka, aby navštívil hostinec U Bílé růže, nad nímž stále má pan de Aboa své apartmány. Vlastně celý dům patří jemu, hostinskému Misqutonovi pronajímá jeho část za podíl ze zisku z hospody a zájezdních pokojů. Tissot

svůj úkol splní na výbornou, domluví schůzku na další podvečer, tři dny od setkání svého pána s princeznou de Longueville.

Kolem páté hodiny odpolední se již město pohrouží do tmy. Armand je nucen zkrátit svůj dnešní pobyt u komtesy von Hameschäler, věnuje se jí ale důkladně a náruživě každý den, proto ani ona příliš nesmutní. Státní zájmy, na které se vymluví, jí jsou více než dostatečným důvodem. Ovšem kroky jejího milence směřují k soukromé schůzce s osobou, se kterou mezi čtyřma očima nehovořil už drahnou dobu.

Hrabě de Aboa nechá svého věrného sluhu Nicolase Misqutona připravit v salónku malé občerstvení pro poněkud překvapivého hosta. On sám neprožívá nijak oslnivé období, před nezdařeným spiknutím markýze de Cinq-Mars byl daleko více v kursu. Ovšem rozhodl se spojit svůj osud s bratrem Ludvíka XIII. Gastonem, očekával jeho významný vliv na politické scéně po smrti krále, která se díky jeho chatrnému zdraví jevila jako nevyhnutná. Jenže jeho favorit zdaleka nedosáhl takového podílu na moci, jak hrabě očekával. Sice se snaží nenápadně vévodu poňoukat k větší aktivitě, ten se však prozatím spokojil s úplatkem,

který mu umožnil vyrovnat jeho dluhy a ještě mu zbylo na další hýření.

Pan de Aboa se stále těší důvěře strýce současného nezletilého krále, vévoda si oblíbil i jeho bratra Filipa, jenž slouží v jeho domě jako páže. Geoffi se zúčastní různých oslav, večírků, doprovází svého favorita na oficiální schůzky u dvora. Sám zůstává spíše v ústranní, nepřestává však bedlivě sledovat politickou situaci a věří v obrat k lepšímu. Spojenectví Mazanina a královny považuje za vratké a nedává mu dlouhodobějšího trvání, pak by mohl přijít čas Gastona d'Orleans.

Samozřejmě byl dobře informován o všech aktivitách spiknutí Důležitých, vzhledem k hroznému amatérismu, s jakým se konalo, sám v tomto případě radil vévodovi zachovat zdrženlivost, což se nakonec ukázalo prozíravým řešením. Ještě bude dost času si získat důvěru královny, vždyť králi je teprve pět let a jeho strýc je zdravý a čilý jak rybička. Mazarin určitě brzy narazí, války vyčerpávají zemi, objeví se nepokoje, úplatky za souhlas s regentstvím stály královnu velké sumy, velmožové brzy začnou požadovat repete a ona nebude mít kde brát. Diskreditace rodu de Vendome i hloupého pana de Beauvais také není na škodu, ze scény zmizeli další sokové. Zůstává však významná rodina knížete de Condé, hlásící se stále více o slovo, především mladý vévoda d'Enghien se zdá být až chorobně ctižádostivý a hamižný.

Pan de Aboa má své zdroje ještě z dob, kdy hrál na obě strany, podporující stranu šlechty, ale zároveň donášející kardinálu de Richelieu. Proto si dokáže opatřit informace i o svých přátelích, pokud může markýze de Almare a hraběte de Godille tak nazývat. Nezůstane mu utajen jejich vzestup, byť se oba snaží skoro až úpěnlivě zůstat v ústraní. Markýz z něho významně vystoupil v poslední době, kdy se zapojil do vyjednávání na straně Jejího Veličenstva o jejím regentství, za odměnu se o něm uvažuje do budoucna jako o vychovateli malého krále a těší se důvěře i prvního ministra. Což už nejde přehlédnout. Naopak pana de Godille mnoho dvořanů nezná vůbec, ještě méně tuší o jeho skutečné činnosti, kdy jeho lidé špehují protivníky Mazarina.

Geoffi však přes svou současnou zdrženlivost nevypadl z kola ven, naopak, stále bedlivě sleduje dění okolo sebe a díky důkladným znalostem prostředí dokáže dávat jednotlivé útržky dohromady, což mu umožňuje poskládat složitou mozaiku vztahů a zájmů na nejvyšších místech. On osobně neprožívá

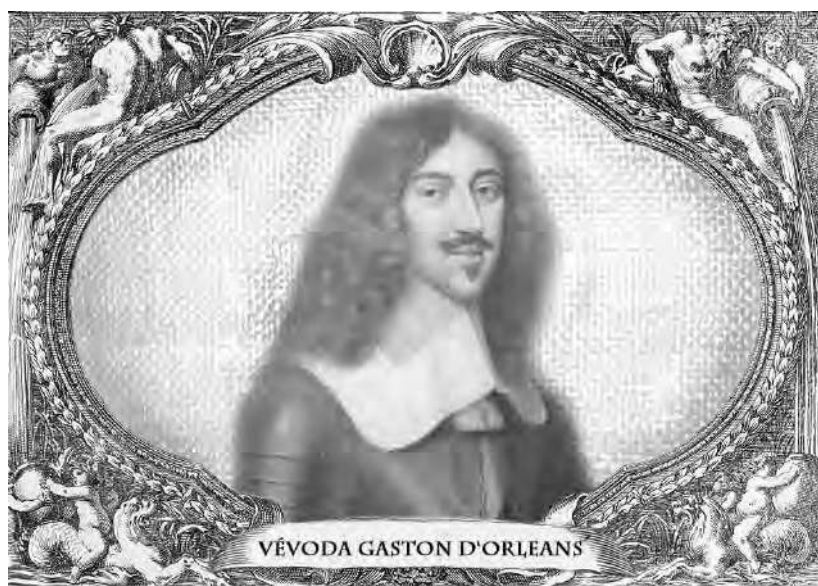
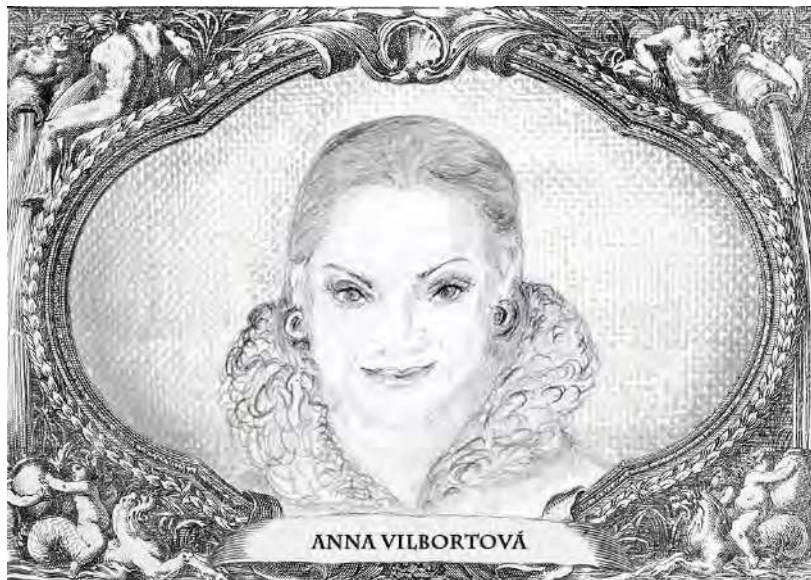

špatné citové období, upnul se ke své milence z třetího stavu vdově Anně Vilbortové, matce jeho rok a čtvrt staré dcery Anny. Svérázná měšťanka s ním znovu přišla do jiného stavu, její slehnutí je na pořadu nejbližších týdnů. Starost mu dělá poněkud rozdváděný bratr Filip, který si dobývá postavení i mezi oblíbenci vévody.

Nyní hledí pan de Aboa z okna své pracovny do temné a ponuré ulice, očekávajíc příjezd ohlášené návštěvy. Sice tuší její důvody, ale není si zcela jistý. Možná jen bude z něho chtít pan de Godille tahat rozumy pro svého chlebodárce Mazarina. Ten porazil vévodu de Beaufort a mohl by mít zájem zdiskreditovat zatím zdrženlivého vévodu d'Orleans, který pro něho však stále představuje vážné nebezpečí v jeho mocenských ambicích. Spatří kočár svého hosta, podívá se do zrcadla, zda jeho ústroj nemá chybu a odkráčí do salónku, aby vyčkal jeho příchodu.

Jejich přivítání je rozpačité, rozhodně ne srdečné. Jako by se před sebou navzájem měli na pozoru, netuší, co může jeden od druhého očekávat. Armand se za dva roky vypracoval ve vlivného hráče, pochopil některé zákonitosti života v blízkosti královského dvora, jeho důvěrné kontakty s prvním ministrem mu přidávají na významu i nebezpečnosti. Geoffi pro hosta představuje stále slizkého intrikána, který je schopen zajít kamkoli, pokud mu takové jednání nabízí reálnou naději na úspěch a následné výhody.

Posadí se, jídla se dotknou jen velmi střídmě, zato se nijak nešetří v konzumaci vína. Během první půlhodinky se navzájem informují o svých vlastních starostech a úspěších, ale neřeknou nic, co by druhý nevěděl či netušil. V druhé půlhodině se host pochlubí svými úspěchy v Německu, aniž by se zmínil o důvěrných vztazích s komtesou von Hameschäler. Sice nemůže zamlčet její přítomnost v Paříži, označí ji však za osobu, které s přítelem poskytli pomoc v její tíživé životní situaci. Pohled hostitele dává tušit, že si myslí své, ale taktně o svých pochybnostech pomlčí.

Po zmíněné hodině se přeci jen atmosféra uvolní, rovněž začne působit i vypité víno. Pan de Aboa dokáže klást otázky natolik chytře, aby nepůsobily příliš násilně, ale přitom ho přivedly k očekávaným odpovědím. I teď taktně dokáže vmanévrovat hosta do situace, kdy by měl ozřejmit důvody jejich dnešní schůzky.

„Jsem v poněkud nepříjemný situaci a přišel jsem za vámi pro radu,“ přizná pan de Godille, jde o soukromou věc, proto nemusí nijak zvlášť mlžít.

„Rád vám ji poskytnu, pokud ovšem budu znát odpověď na vaše starosti.“

„Důvodem je náš společný

přítel, pan markýz de Almare. Už jsme o něm mluvili, o jeho postavení u dvora. Teď byl vyslán do zahraničí. Ale po návratu mu hrozí nepříjemnost, o které s vámi chci mluvit.“

„Mé tušení mě nezklamalo,“ přeběhne spokojený úsměv po tváři Geoffiho.

„Tušení? Pochopil jste, proč jsem vás vyhledal?“

„Nejsem hluchý a slepý. Spor mezi panem de Almare a panem de Marcillac lze těžko utajit, zvláště, když se ho pokouší urovnat sama královna.“

„Pak chápete jistě mé starosti.“

„Snažím se, ale přesto, pokuste se mi podrobně vyličit, k čemu vlastně došlo. Já mohu posuzovat stav věci pouze z drbů, což může být značně zkreslené.“

Host vyslyší přání a poměrně věcně vyličí celou kauzu. Zdrženlivě mluví o svých podezřeních ohledně motivů jednání vyzyvatele. Vůbec se nezmíní o své schůzce s vévodkyní de Longueville a pomlčí o svém jednání s Mazarinem. Zato podrobně popíše svá jednání se sekundanty pana de Marcillac.

„Po pravdě, přesně nechápu, s čím chcete radit,“ přiznává se pan de Aboa, „Podle mého jste udělal vše, co se udělat dalo. Sice jste mi nijak nenaznačil, jak se královna dozvěděla o souboji, ale dovedu si představit cestičky, které vedly k jejímu pokusu duelu zabránit. Zatím úspěšnému, když svého oblíbence poslala daleko od Paříže.“

„Nevím, jak se královna dozvěděla o souboji,“ zalže chabě pan de Godille, „Rád bych zabránil souboji jednou provždy. Našel nějaký způsob, kterým by se dal pan de Marcillac uspokojit. Aby už nechal našeho přítele být.“

„Velmi těžký úkol. Víte, přáteli, tihle synáčkové z dobrých rodin mají velmi vysoké sebevědomí, jsou namyšlení, všechno jim prochází. Souboje jsou sice zakázány, ale děly se i za tvrdé ruky kardinála de Richelieu. Nejde jen tak vzít výzvu zpět, aniž by na duelanty nepadl stín podezření ze zbabělosti. Sám dobře víte, o čem mluvím. Zapeklitá věc.“

„Právě proto za vámi přicházím o radu. Mám jisté spojence v rodině knížete de Condé, kteří se také snaží souboji zabránit. Ale pan de Marcillac je paličák.“

„Máte spojence?“ usměje se hostitel a významně se na svého společníka podívá.

„Pan de Almare je přeci příbuzný s knížetem de Condé. Je u nich velmi dobře zapsán, mají ho rádi, udělal na ně dobrý dojem,“ odvětlí host, ale sklopí zrak, aby nemusel snést přísný průzkumný pohled, snažící se mu proniknout do jeho myšlenek. Za význam sdělených slov.

„Pak už vůbec nechápu, jak vám mohu být platný já.“

„Snažím se nalézt nějaký způsob, jak celou věc ukončit. Aniž by musel můj přítel riskovat život v souboji,“ vysvětluje Armand, „Sice s kordem není špatnej, ale jeho zkušenosti jsou příliš malé, také mu chybí dlouholetý výcvik, zažití dovedností.“

„Chápu vaše důvody a také mám obavy z následků souboje. Jsou však věci, které za nás nikdo nevyřeší. Náš přítel má před sebou velmi slibnou budoucnost, ovšem někdy maličkosti mohou rozhodnout jinak. Boží cesty jsou nevyzpytatelné, možná vyjde ze souboje se ctí, naopak posílen.“

„Možná ale taky skončí jako mrzák nebo dokonce umře.“

„Ani takový výsledek nelze vyloučit.“

„Právě. Snažím se najít nějaký řešení. Vždycky se dá něco dělat.“

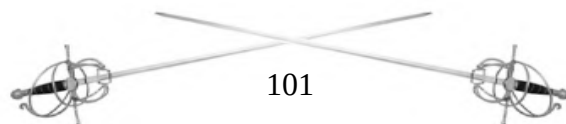
„Někdy bohužel ne, vám o tom jistě nemusím povídat.“

„Přesto, nemohla by se najít možnost, jak souboji zabránit? Aby oba dva vyšli se ctí, přitom už se nemuseli pokoušet zabít?“

„Těžko. Mohou se dohodnout, v rozkazu královny mají silnou záminku, těžko jim někdo soudný bude vyčítat uposlechnutí tak silné výzvy. Ovšem musí chtít oba, rozumíte.“

„Rozumím. Ale co jiného nabídnout panu de Marcillac?“

„Co jiného mu chcete nabídnout, když má chuť srazit našemu příteli hřebínek. Možná si už uvědomuje, že poněkud přestřelil, ale jeho ješitnost mu nedovoluje ustoupit. Ani před královnou ne, nebo dokonce právě proto ne. Když náš přítel bude nadále trvat na dodržení rozkazu královny, může ho pomlouvat, donutit ho nakonec stejně stanout proti němu s kordem v ruce. Nebo mu bude ničit kariéru

těmi pomluvami,“ mluví velmi logicky a srozumitelně Geoffi, „Jednou jsem s vámi již na podobné téma mluvil, možná dokonce vícekrát. Jakmile získáte významné postavení, vzrůstá počet závistivců, kteří se stávají vašimi skrytými nepřáteli. Pan de Marcillac rozhodně není jediný, kdo by přál panu de Almare vše nejhorší. Budou jich zástupy, oč více je neoblíbený Mazarin.“

„Chápu. Ale taková hloupá záminka. Kdybych se dostal do sporu já, pochopím. Nejsem někdy taktní, rychle vypěním. Ale markýz ... však ho znáte. Skromnej, jemnej, slušnej.“

„Někdy ani velká zdrženlivost nepomůže. Třeba si děláte zbytečné starosti, dojde jen k drobnému zranění, pak bude všemu učiněno zadost a celá věc skončí.“

„Nechci spoléhat na prozřetelnost, v posledních letech jsem kolem sebe viděl už tolik mrtvejších. Bůh nechává tolik nespravedlnosti, utrpení ...“

„V otázkách božích nejste na správné adrese. O tom si popovídejte se svým zpovědníkem. Já se vám jen snažím vysvětlit vaše postavení. Udělal jste pro přítele co šlo, další prostě ovlivnit nemůžete.“

„Kdyby ho alespoň pan de Marcillac veřejně pomlouval, urazil ...“

„Ale, pane hrabě, o čem proboha přemýšlíte?“ zatváří se pan de Aboa překvapeně.

„Vo čem? Je těžký můj záměr uhodnout?“

„Bohužel asi není. Kdybyste se do sporu zamíchal víc než jako sekundant, nepovažoval bych vaše počínání za šťastné. Z mnoha příčin.“

„Z mnoha příčin? Můžete mi je objasnit?“

„Mohu. Přemýšlíte využít situace, obvinít pana de Marcillac z podlosti a postavit se mu sám, nemám pravdu?“

„Nic špatného, pokud by veřejně pana markýze pomlouval.“

„Moc špatné. Pro všechny,“ zavrtí hlavou Geoffi, na vyzývavý pohled volající o bližším objasnění pokračuje, „Za prvé, vůbec nemusíte vyhrát. Bez urážky, nejste žádný excelentní šermíř. Máte sice zvláštní dar, kdy dokážete potlačit pud sebezáchovy, což mnohým svazuje ruce. Vůbec si nepřipouštíte možnost své smrti. Strach druhých a vaše skoro až šílená odvaha, vám dává velkou výhodu. Jednáte překvapivě, tím získáváte výhodu. Ale teď proti vám bude stát připravený sok, kterého těžko zaskočíte.“

„Připouštím možnost prohry,“ pokrčí rameny pan de Godille, svou lhostejností však jen podpoří předchozí slova hostitele.

„Pokud byste prohrál, byl by pan de Marcillac na koni. Mohl by dále čekat na pana markýze a vás by měl z krku. Ale i kdybyste vyhrál, nastanou velké problémy. Za druhé, abych pokračoval ve svých pochybách o správnosti vašeho nápadu. Znepřátelíte si významnou rodinu. Budou vás podezírat z nečestných úmyslů. Najdou se další, kteří budou chtít odvetu. Vaše vlastní kariéra bude ohrožena.“

„Možná. Ale jsem připravenej na sebe takový riziko vzít.“

„Ano, ale neřekl jsem ještě za třetí. Také pan de Almare bude podezříván z nečestného jednání. Ujel před soubojem, místo sebe poslal na pana de Marcillac svého přítele. Pomluvy by nebraly konce.“

„Pokud by ale chování pana de Marcillac bylo opovázlivé ...“

„Kdyby. Příteli, váš nápad opravdu není dobrý. Věřte mi.“

„Tak mi poradte lepší,“ odvětlí vztekle Armand a chopí se pohárku.

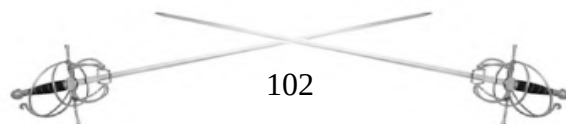
Další asi půl hodiny probírají možné varianty následného vývoje, až se Pierre vrátí ze své cesty. Nic převratného však nevymyslí. Host je čím dál tím více rozmrzelý, naopak hostitel zachovává chladnou hlavu. Předchozí nápad trochu horkokrevného sekundanta mu vnukl jistou myšlenku, kterou se během pro něho nezávazného tlachání zkouší rozvinout.

„Mám určitý nápad, ale byl by pro vás hodně nebezpečný,“ řekne s jistým váháním, které ovšem vzbudí velkou odezvu.

„Máte nápad? Skutečně? Sem s ním,“ zvolá pan de Godille.

„Přemýšlel jsem o vašem plánu, tedy vyprovokovat pana de Marcillac. Ten považuji za špatný, jak jsem vám opakovaně sdělil a uvedl důvody. Co však nabídnout jinou možnost, jak ukončit celou věc a přitom neporušit nařízení královny.“

„Nerozumím.“

„Už vícekrát se stalo, kdy někdo hájil čest dámy nebo i velmože, který nemohl sám stanout proti svému odpůrci. Z různých důvodů. Pan de Marcillac je ješitný, možná by mohl slyšet na dobře zdůvodněný návrh, kdy by se spor vyřešil pomocí prostředníků. K souboji by došlo, ale oba odpůrce by zastupovali jiní duelanti. Dodrželo by se nařízení královny a přitom i nedodrželo.“

„Chcete říci ... já bych mohl zastupovat pana markýze?“

„Kdyby na podobné vyrovnání pan de Marcillac přistoupil. Možná by mohl. Ale museli bychom promyslet taktiku, jak ho přesvědčit. I za pomoci vašich spojenců z rodiny de Condé,“ usměje se spiklenecky Geoffi.

„Proč by ale měl? Pokud se chce markýzi pomstít?“

„Pokud je jeho chuť se panu de Almare pomstít, pokud je hnán vůči němu nenávistí, pak nikdy na náš návrh nepřistoupí,“ odvětí pan de Aboa, „Ale třeba šlo jen o chvilkové vzplanutí, uvedl do pohybu další události, které už nemohl zastavit, aniž by ztratil tvář. V takovém případě mu můžeme nabídnout elegantní řešení. On je významná osobnost, má své závazky ke svému králi, královně regentce, ale i svému rodu. Je natolik vysoce postavený, kdy je možné, aby jeho zájmy hájil za něho šlechtic z jeho družiny, jím pověřený. Tak ukončí celou nešťastnou událost, zachová si tvář a přitom bude respektovat přání své královny. Musí vědět, jak by asi zuřila, pokud by přes její výslovný zákaz k souboji markýze donutil. Aby neztratila svou tvář, musela by Anna proti němu tvrdě vystoupit. Není hloupý, naopak, je velmi chytrý, ačkoli svým způsobem dobrodružné povahy, vznětlivý a samozřejmě ješitný.“

„Stále ale počítáte s jeho dobrou vůlí.“

„Dobrou vůlí a vypočítavostí. Nabídkou jak problém, který způsobil, vyřešit. Aniž by měl následky pro kohokoli z účastníků. I královna bude spokojená, byl respektován její příkaz, určitě bude na náhradní duelanty pohlížet shovívavě. Celá věc zmizí do ztracena.“

„Začínám skoro věřit ve váš dobrý nápad.“

„Dobrá?“ usměje se trochu provinile Geoffi, „Dobrá jak pro koho. Vůbec jsme nemluvili o možných následcích. Pane hrabě, pokud by pan de Marcillac na můj návrh přistoupil, nepochybně by ze suity svých přátel vybral muže velmi zručného, který bude moc dobře hájit jeho barvy.“

„Naznačujte nebezpečí pro mě?“

„Ano, nebezpečí velmi velké. Je velká pravděpodobnost vašeho zranění, nelze vyloučit ani vaši smrt. Dost vysoká oběť pro svého přítele. Můžete mnoho ztratit. Nemohu ani zaručit, i kdybyste vyhrál, jak se zachová královna. Může vás vyhnat z Paříže.“

„I kdyby, tak stejně ...“, málem se podřekne Armand o svých dalších plánech, pak se rychle zarazí. Jednak nemíní nic prozrazovat o svých vztazích s komtesou von Hameschäler ani o tajném poslání markýze de Almare, který má vyjednat jeho svatbu. Pak mu však přejede mráz po zádech při vzpomínce na svou milenkou. Jistě, smrti čelil v poslední době mnohokrát, pokoušel ji, přesto ho nechala bez následků pokračovat v jeho pozemském putování. Co když ho zabijí? Co bude s komtesou, co bude s jeho rodem, kterému nezajistil pokračování? Vše připadne nějakým vzdáleným příbuzným, které nikdy v životě nepoznal, nikdy se k nim nehlásili, když byla situace jeho rodiny tíživá.

„Jde o velmi vážné rozhodnutí, musíte pečlivě zvážit všechny možné důsledky,“ mluví poměrně naléhavě pan de Aboa, „Než bychom se pokusili s panem de Marcillac vyjednávat, musíte si být naprosto jistý svým rozhodnutím. Nikdo po vás nemůže chtít takovou oběť pro přítele. Nikdo.“

„Nikdo? Pane hrabě,“ zavrtí hlavou host, „kdybych měl možnost souboji zabránit a nevyužil ji, kdyby pak pan markýz zemřel, nikdy bych si to neodpustil. Nikdy.“

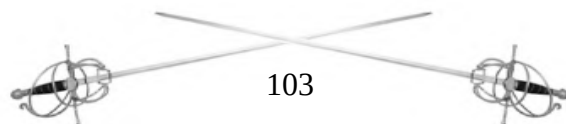
„Nejste mu ničím povinován. Je muž a musí si podobné věci vyřešit sám.“

„Ještě není připraven, však víte, kde žil dvacet let.“

„I vy máte před sebou slibnou budoucnost.“

„Mám ale větší naději vyváznout ze souboje se zdravou kůží.“

„Možná, ale bude proti vám stát ten nejlepší, koho bude mít pan de Marcillac po ruce. Výsledek bude nejistý a vaše pověstné štěstí vás může opustit. Nelze Boha pokoušet donekonečna.“

„Ale co, dyť vlastně nevíme, co na vaše návrhy řekne druhá strana,“ mávne jen rukou jako vždy lehkovážný pan de Godille, zvyklý dělat zbrklá rozhodnutí dle svých pocitů, aniž by do detailů domýšlel všechny možné důsledky, „Mluvil jste o Bohu, svěříme mu tedy řešení. Pokud pan de Marcillac přistoupí na vaše vyrovnání, je to boží vůle. Pokud odmítne, pak nezbývá, než se pokusit dobře připravit pana markýze na souboj.“

„Svérázný výklad boží vůle,“ ne zcela souhlasí hostitel.

„Už jsem se rozhodnul,“ prohlásí rezolutně sekundant, odhodlaný změnit v příběhu svou roli, „Jsem připravený zastupovat zájmy svého přítele. Pokud na náš návrh druhá strana přistoupí.“

„Je čas, všechno ještě dobře zvažte.“

„Je potřeba se poradit jakou zvolit taktiku, jak postupovat,“ odmítne další prostor pro zvažování vysloveného návrhu Armand, učinil zásadní rozhodnutí a už jen stěží by s ním někdo nebo něco pohnulo, aby svůj postoj přehodnotil.

„Chcete moji přímou pomoc či vám moje rada stačí?“ podívá se pátravě na horlivého šlechtice Geoffi.

„Jste ochoten mi pomoc?“ objeví se na tváři hosta radostný výraz.

„Možná. Možná bych mohl vyhledat pana de Marcillac, trochu se s ním znám,“ uvažuje nahlas pan de Aboa, „Zkusit oťuknout jeho přístup, zda bude vůbec ochotný o našem návrhu jednat. Možná však naleznete lepší osobu, která by mu vhodnou formou přednesla váš záměr.“

„Naopak, pokud jste ochoten mi pomoc, považuji vás za osobu nejvhodnější. Vždyť já nikoho tak dobře neznám.“

„Mluvil jste o rodině knížete de Condé.“

„Ano, ale nikdo z ní určitě nepřijme roli zprostředkovatele. Pokusím se je požádat o jiný druh pomoci, kdy by mohli můj návrh podpořit. Mohl byste mě případně zastupovat, jako jsem já zastupoval markýze?“

„Být vaším případným sekundantem, pokud by došlo k náhradnímu souboji?“

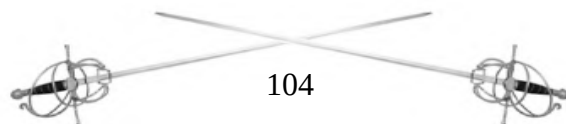
„Ano, byl bych vám velmi vděčnej.“

„Zajímavé,“ zamyslí se Geoffi, trvá chvíli, než pokračuje, zvažuje všechny pro a proti, „Vlastně nemám teď tolik co na práci. Proč vlastně ne. Ale nemohu zaručit úspěch.“

„S tím počítám, upřímně, spíše očekávám zamítavou odpověď. Ale rozhodně musíme zkusit váš zajímavý nápad. Ať už bude odpověď jakákoli.“

„Přijímám,“ řekne hostitel k velké radosti hosta, „ale je nutné probrat vše znovu, nalézt vhodnou taktiku. Napijeme se a o všem si podrobně promluvíme,“ dodá a chopí se pohárku.

Jejich schůzka se protáhne o další hodinu, oba šlechtici začnou v jejím závěru pociťovat vratkost svých nohou, oba však projevují také spokojenost. Pan de Godille našel spojence, schopného za příznivých konstelací nabídnout konečné řešení problémů markýze de Almare. Naopak pan de Aboa dostává příležitost se zabavit, své poslání bere jen jako další malou intriku, tentokrát však v dobrém úmyslu ochránit svého mladého a nezkušeného přítele. Ovšem za cenu ohrožení života jiného mladíka, pravda, v zacházení se zbraní zkušenějšího, asi i obratnějšího, ale také až přehnaně sebevědomého. Pýcha někdy předbíhá pád, každý souboj je vždy svým výsledkem velmi nejistý, náhoda může dopomoci k vítězství i zřetelně slabšímu z duelantů. Navíc, pokud by na jeho návrh vyzyvatel skutečně přistoupil, určitě pošle za sebe protřelého rváče, pro kterého je ovládání kordu samozřejmostí.

STAROSTI HRABĚTE DE ABOA

Následných několik dní se hrabě de Aboa neozve, nicméně hrabě de Godille se neznepokojuje. Využije času k návštěvě faráře od Saint-Eustache, vysvětlí mu svůj nápad a požádá ho o jeho tlumočení vévodkyni de Longueville. Což Otec La Tonnelier slíbí učinit, leč nedokáže zastřít překvapení. Pochopil riziko, kterému se chce mladík dobrovolně vystavit, aby ochránil svého přítele. Pohlíží na něho s úctou, sám si markýze de Almare velmi oblíbil, těžce nese jeho ohrožení plánovaným duelem, nyní chce na sebe hrozbu možné smrti či těžkého zranění převzít jiný mladý šlechtic.

Hrabě si však dělá starosti rozhodně menší, než by si jeho plán zasloužil. Kromě faráře o něm s nikým nemluví, snaží se nedat na sobě nic znát a vcelku dobře se mu tento záměr daří realizovat. Ač se rozhodl riskovat svůj život, bere vše jako další dobrodružství. Někdy mu sice při vzpomínce na možný duel přejede mráz po zádech, ale rozhodně ne z obav, spíše pociťuje vzrušení. Pokud bude mise pana de Aboa neúspěšná, rozhodně bude velice zklamaný. Nejen kvůli markýzi de Almare, jehož problém se nevyřeší, ale i pro neuskutečnění další vzrušující zábavy. Byť uvažovat o souboji jako o zábavě, při níž jeden z duelantů může umřít, někdy dokonce i oba na následky ran, kdy oběma hrozí vážné zranění a zmrzačení, je poněkud pošetilé.

Nic nepozná ani komtesa von Hameschäler, netuší, jak lehkovázně přemýšlí její milenec v souvislosti s ohrožením minimálně svého zdraví. On se střeží před ní vyslovit jen náznakem cokoli, představa jejího trápení ho přímo děsí. Ostatně už uplynul téměř týden a Geiffi se neozval. Uvažuje, zda je taková dlouhá doba dobrou či špatnou známkou, leč kloudnou odpověď nenachází.

Konečně po týdnu vstoupí po skončení pánovy snídaně do místnosti Tissot a oznamuje mu pozvání na dnešní večer od hraběte de Aboa. Mluví klidně, vůbec netuší, nic tom, o čem se bude na této schůzce jednat. V obličejí jeho pána prvotní radost vystřídá nejistota, jaká bude odpověď? Dostane se mu příležitosti zastoupit svého přítele či přijde definitivní odmítnutí z druhé strany?

Až do času plánované schůzky ho nervozita neopouští, stále musí na tuto záležitost myslet. Stane se proto rozmrzelý, čehož si všimne i komtesa. Vymluví se však na drobné problémy ve státních záležitostech, nic významného, jak dodá pro její uklidnění. Jeho časnější odjezd než obvykle jeho vysvětlení jen potvrdí.

Na odpověď natěšený Armand vstoupí do salónku rezidence Geoffiho a skoro až nezdvořile odmítne nabízené občerstvení, roztržitě se chopí pohárku s vínem. Visí na rtech svého hostitele, který naopak zachovává kamennou tvář, ze které nejde vyčíst, jak pochopil ve svém vyjednávání. Pak se přeci jen trochu usměje, nedočkavost přítele ho pobavila. Vůbec se nedokáže přetvařovat, ovládnout své emoce, je čitelný jak kniha.

„Jste poněkud netrpělivý,“ konstatuje s jistou útrpností v hlase.

„Divíte se? Tak co? Jaká je odpověď?“ svítí oči hosta nedočkavostí.

„Setkal jsem se s panem de Marcillac celkem třikrát,“ začne hodně ze široka pan de Aboa, bez ohledu jaká muka svému příteli působí, „Nic jsem vám neříkal, dokud jsem si nebyl jist výsledkem. Mluvil jsem také s panem de Suisse a panem de Faulon. Oba dobře znáte, jednal jste s nimi. Snažil jsem se dobře podat náš záměr, hrát na ješitnost pana de Marcillac i na jeho vypočítavost.“

„Jakej je výsledek?“ přeruší vypravěče pan de Godille.

„Záleží na úhlu pohledu,“ usměje se lehce vyjednávač, „Zda z pohledu vašeho či pana markýze nebo s ohledem na mé vyjednávačské schopnosti.“

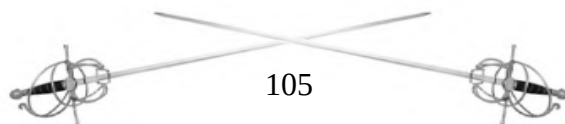
„Pane hrabě, vy mě mučíte. Jak se rozhodl pan de Marcillac?“

„Rozhodl se přijmout námi navržený způsob řešení.“

„Přijmul?“ vyskočí z křesla Armand, v očích mu plane, radost nejde přehlédnout.

„Bohužel pro vás.“

„Bohužel? Už jsem říkal ... jsem si vědomej nebezpečí ... ale jaký jste dojednal podmínky?“

„Co se týká podmínek, zůstávají stejné, jako v původních dohodách. Zbraněmi budou kordy, souboj bude do doby, dokud jeden ze soků pro zranění buď nepřipustí svou prohru či dokud jeden ze soků nebude z důvodů zásahu schopen v boji pokračovat.“

„Výborně. Kdy a kde?“ ptá se pan de Godille dychtivě.

„Příteli!“ zvolá teď Geoffi s předstíraným rozhořčením, „Jsem vaším sekundantem a mám zájem na vašem úspěchu. Vaše netrpělivost a snad až radost z duelu mě naplňuje obavami. Pokud chcete porazit muže pana de Marcillac, musíte si zachovat rozvahu, přistupovat k duelu s maximálním soustředěním. Vaše nadšení není na místě.“

„Nadšení? Mám radost, protože snad bude markýz de Almare ochráněn.“

„Co se týká pana markýze, náhradním soubojem bude považovat pan de Marcillac věc za vyřešenou. Navrhoval počkat do jeho příjezdu, ale trval jsem na souboji co nejdříve. Pravděpodobně jste stejného názoru.“

„Určitě,“ přikývne stále rozrušený Armand, „pan markýz by s něčím takovým určitě nesouhlasil, určitě by se pokusil vaši dohodu zvrátit.“

„Myslím si totéž. Ale máte na odpověď čas do zítřka. To se sejdu s panem de Suisse a domluvíme místo a termín.“

„Co nejdřív, ať to máme za sebou.“

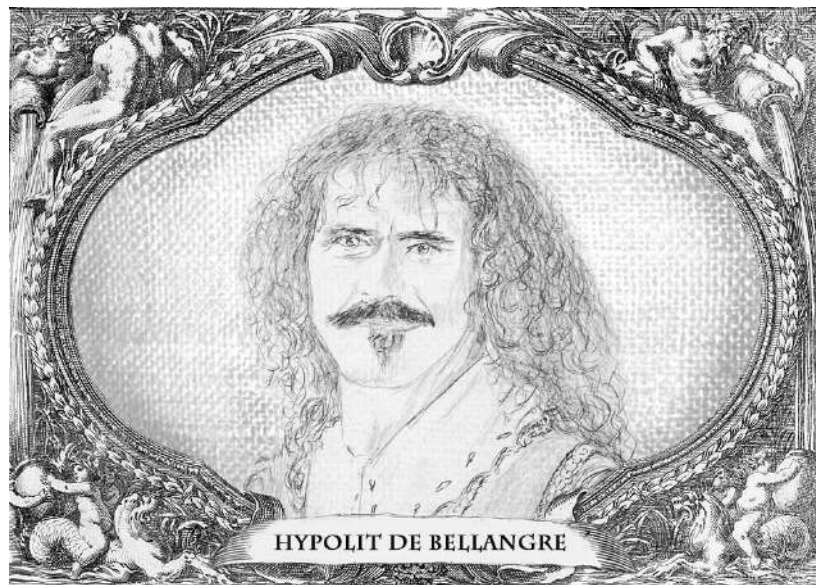
„Nejdříve je možné se utkat pozítří po ránu. Pokud budete souhlasit.“

„Samozřejmě. Pozítří po ránu.“

„Příteli, vůbec jste se nezeptal na vašeho soupeře.“

„Voni už vybrali soka?“

„Ano, ale moc nadšený nejsem. Je jím pan Hypolit de Bellangre, je jen o pár let starší než vy. Snažil jsem se o něm zjistit více hned, jak jsem se dozvěděl jeho jméno.“

„Co jste zjistil?“ zeptá se pan de Godille, asi ne tak vážně, jak by si taková informace zasloužila.

„Nic příznivého. Tak trochu vás připomíná, údajně živelný, ale neohrožený, statečný, vrhá se do všeho s velkou vervou. Vyznamenal se již v několika bitvách, byl i jako vy i pan de Marcillac u Rocroi, má za sebou několik soubojů, podle ne zcela důvěryhodných zdrojů v jednom svého soka těžce zranil a ve druhém dokonce zabil. Pak raději zmizel k armádě, ale už je zase zpátky. Bohužel.“

„Bohužel?“

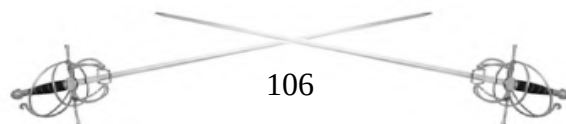
„Ano, bohužel. Bude velmi těžkým soupeřem. Vystavil jste sám

sebe hroznému nebezpečí. Dělán si výčitky, vždyť já vám vlastně tento nápad vnuknul. Pak ho navíc dojednal.“

„Výčitky? Nesmysl. Jsem rád za to, co jste vyjednal. Jsem vám vděčný.“

„Snad tak budete mluvit i popozítří,“ povzdechne si pan de Aboa, „Nejsem si ale jistý, nakolik jde skutečně o můj úspěch, či zda působily i jiné okolnosti, například tlaky od rodiny knížete de Condé, vypočítavost pana de Marcillac, jeho pokus důstojně jím vytvořený problém ukončit.“

„Není to jedno?“

„Z vašeho pohledu ano. Dle naší domluvy obě strany považují příkaz královny za natolik vážný, že zvolili řešení, kdy budou obě strany ve sporu zastupovat jimi zvolení náhradníci. Výsledek pak budou obě strany respektovat, musel jsem se osobně zaručit i za vás i pana de Almare.“

„Děkuji vám.“

„Děkujete? Příteli, nemám vůbec z vašich slov dobrý pocit. Poslal jsem vás pod meč pana de Bellangre.“

„Pane hrabě, jde o moje rozhodnutí. Vy si žádnou vinu nedávejte, ať už souboj dopadne jakkoli. Prosím, už vo podobnejch pochybách nemlujte,“ rozhodne se ukončit rázně debatu na toto téma pan de Godille, naopak upřít pozornost podstatnějším směrem, „Musíme probrat podrobnosti, jak se na souboj připravit. Co mám zajistit já, co vy, kde se bude konat, kdy.“

„Předběžně jsme se dohodli na stejném místě a čase, jako se měl konat původní souboj. Tedy v devět hodin ráno. Ale pokud by vám vyhovovala více pozdější hodina, je možno se zítra dohodnout na změně času. Za neměnné považuji místo a zbraně, stejně tak osoby.“

„Doba mi vyhovuje. Pojedeme společně?“

„Určitě. Dostavím se k vám, můžeme jet vaším nebo mým kočárem. Vy se musíte důkladně připravit, což probereme později,“ praví Geoffi vážným hlasem, naznačujíc, jak zodpovědně bere roli sekundanta. Sám může poskytnout i dobré rady, bude muset horkokrevného přítele krotit. Jemu sebedůvěru rozhodně dodávat nemusí, naopak, je třeba ho donutit přistoupit k duelu se vší vážností, včetně vhodného odpočinku, oblečení, jídelníčku.

„Pojedeme jen my dva?“

„Rozhodně ne. Přišla řeč i na počty přítomných osob, pravděpodobně se přijede podívat i pan de Marcillac s dalšími přáteli. Při vší účtě k našim dohodám, nehodlám tam být s vámi sám.“

„Nedůvěřujete jim?“

„Nejde o důvěru. Znam prchlivost podobných mladíků. Pravděpodobně budou všechny dohody dodrženy, ale přítomnost pár dalších osob na naší straně neuškodí. Už kvůli pozdějšímu svědectví o poctivém průběhu vašeho souboje.“

„Kolik mám vzít svědků?“

„Nevím, ale pár vhodných osob by neuškodilo. Pokud bude třeba, i já jich mohu pár přivést,“ pokrčí rameny pan de Aboa.

„Dohodneme se,“ konečně se znovu posadí do křesla Armand, jeho vzrušení částečně odpadlo, začíná už o všem uvažovat ryze prakticky, nicméně na něm žádná ustrašenost rozhodně pozorovat nejde.

Následuje další půlhodina, kdy se domlouvají na podrobnostech a podmínkách, za nichž se bude souboj konat. Pak naznačí host touhu odejít, bude muset probrat ještě nějaké osobní záležitosti se svým správcem.

„Když dovolíte, zítra bych se zastavil pro změnu já u vás, vyhovuje vám šestá hodina?“ zeptá se na závěr Geoffi.

„Vyhovuje,“ přikývne host, „budu se těšit. Do té doby zařídím všecko potřebný, pokud by ještě něco bylo třeba, budeme mít dost času to probrat.“

„Příteli,“ povstane pan de Aboa, „neberte prosím celou záležitost na lehkou váhu. Pozítří ráno vás chci vidět naprosto soustředěného, v pohodě, připraveného po všech stránkách. Jsem vašim sekundantem a беру svoji účast osobně. I kvůli mému podílu na celém souboji, o kterém jste mně zakázal už mluvit,“ dodá na závěr velmi vážným tónem. Však ještě chvíli se smíšenými pocity hledí na dveře, které se za jeho hostem zavřely.

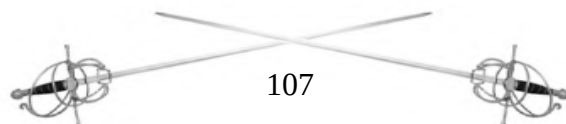
Vyruší ho zavržení druhých dveří za jeho zády, překvapeně se obrátí a spatří svého bratra. Vůbec netušil nic o jeho přítomnosti. Sedmnáctiletý mladík se tváří velmi překvapeně a taktéž dychtivě.

„Bude souboj?“ vyhrkne.

„Filipe! Tys poslouchal za dveřmi!“ zakaboní se obličej staršího sourozence.

„Náhodou. Vůbec jsem netušil o tvé návštěvě.“

„Poslouchat za dveřmi je nezdvořilý! Měl ses sebrat a odejít.“

„Vodejít? Když jste se bavili vo tak zajímavý věci?“

„Zajímavý? Mému příteli půjde o život.“

„A co ty? Ty se nebudeš bít?“

„Já? Proč? Jak tě to napadlo?“

„No, někdy přece se bijou i sekundanti, ne?“

„Nic takového,“ odvětlí zřetelně rozladěný hrabě, „Jen jsem souboj domlouval a budu dohlížet na jeho poctivý průběh. Taky poskytnu svému příteli oporu a dobrý rady.“

„Hm. Vyhraje pan hrabě?“

„Bohužel vůbec nejde výsledek souboje předvídat,“ povzdechne si starší sourozenec, „Oba sokové jsou s kordem dobří, oba jsou dost divoký, oba už zabili v různých bitkách či bitvách hodně svých protivníků. Jejich souboj bude velmi vyrovnaný.“

„Takže dobrá zábava.“

„Filipe! Pan hrabě de Godille je můj přítel a mám o něj starost. Mám za něj zodpovědnost. Což je něco, co tobě zcela chybí.“

„Už zase reješ!“ zvolá mladík dotčeně, „Pořád něco máš, přitom se chovám tak vzorně.“

„Vzorně? Jak kdy.“

„Doprovodím tě, půjdu s váma,“ změní raději téma mladší z bratrů.

„Ty? Co tě napadá!“

„Sám si říkal, že bude dobrý mít s sebou pár chlapů, kdyby se něco zvrtno!“

„Nic se nezvrtno! Koukám, že poslouchal pozorně.“

„Mluvili ste dost nahlas,“ ušklíbne se Filip.

„Stejně tě tam nechci. Kdoví, jak se na souboj bude koukat královna, účastníci by mohli mít problémy, včetně přihlížejících.“

„Nesmysl,“ odsekne mladší sourozenec, „kdyby něco, tak budou mít problémy ty, co se budou bít. Navíc patříme ke dvoru králova strýce. Nám se nic nestane, na nás si královna netroufne.“

„Máš podivný představy,“ usměje se hrabě, „Ale ať tak nebo tak, není žádný důvod, abys s námi chodil. Tahle záležitost se tě netýká.“

„Netýká? Seš přece můj bratr a hrabě je tvůj přítel,“ oponuje panovačně Filip, „Říkals, jak sou voba dobrý, určitě půjde vo parádní souboj. Přece si nenechám takovou zábavu ujít!“

„No právě!“ vybuchne zkušenější dvořan, pak následuje krátká hádka, po níž nakonec starší ustoupí mladšímu. Jeho bratr slyšel vše, na domluvené místo by určitě dorazil i bez jeho souhlasu, bude lepší ho mít pod kontrolou. S problémy nepočítá. Raději proto vysvětlí, oč v souboji jde, když podá oficiální verzi, kdy se účastníci sporu podřídili příkazu královny a delegovali své náhradníky.

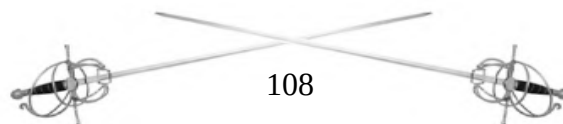
„Královna neměla souboj zakazovat. Bránit šlechticům hájit svoji čest vod ní není správný,“ vyřkne odsudek své vladařky Filip.

„Pozor na slova! Je to tvoje královna, regentka za nezletilého krále!“

„Stejně neměla do otázky cti co zasahovat. Ale hrabě de Godille je statečnej, když se bude bít za čest svýho přítele.“

„Statečnej je dost, ale taky zbrklej,“ povzdechne si Geoffi.

„Zařídím si, abych měl na čas souboje volno.“

„Ale nemluv o něm. Ostatně, kolikrát jsem ti říkal, abys tak necivěl na Mademoiselle! Zase jsem tě viděl, chováš se nezodpovědně! Pokud by si vévoda všimnul tvých pohledů, mohli bychom mít oba problémy!“

„Už zase začínáš,“ rozesměje se Filip, „Nejsem hlupák. Mademoiselle Louisa je dcerou strýce krále. Jen si vobčas popovídáme, nic víc! Navíc je dost šeredná. Nehledám u ní nic jiného, než přímluvu, abych postoupil v hierarchii služebnictva jejího otce.“

„Popovídáte si!“ rozlíti se hrabě, „Nemáš k ani pohlídnout, natož s ní mluvit.“

„Jen když nás nikdo nevidí!“

„Filipe!“

„Geoffi! Prosím tě, už přestaň! Máš zbytečný obavy. Chovám se jak chceš, nedělám problémy, své povinnosti si plním dobře, vévoda mě už několikrát pochválil. Jen ty mně musíš

pořád dávat kázání. Radši už půjdu, domluví se s panem de Verdoyer, pozítří tě doprovodíme.“

„Pan de Verdoyer! Ta pijavice líná, co tě jen využívá. Měl bys ho poslat domů.“

„Je můj podkoní a co má, tak dělá.“

„To určitě! Ale nechci se zase hádat. Filipe, nikde o souboji nemluv. A tomu svému podkonímu taky nic neříkej, ještě něco vyžvaní, až se zase opije!“

„Nikomu nic vykládat nebudu. Zachovám tvoje tajemství,“ usměje se shovívavě mladík, pak pohodí vzdorovitě svou hřívou, „Nechtěl jsem se s tebou hádat. Ale už musíš konečně pochopit, že jsem dospělej. Nejsem žádný dítě, vo který se musíš starat. Cos chtěl, tak dělám.“

„Neříkám, žeš nezměnil vůbec svůj přístup, služba u vévody ti svědčí,“ praví s jistou mírou shovívavosti Geoffi, „Mám však o tebe starost, jsi můj bratr.“

„Chápu. Ale když už mluvíš vo starosti, tak i ty seš můj bratr a já o tebe mám taky starosti,“ odvěti s mírným úsměvem Filip, „Geoffi, letos ti bude už třicet. Už bys taky měl pomejšlet na svoje povinnosti k naší rodině. Seš přeci prvorozený, máš titul.“

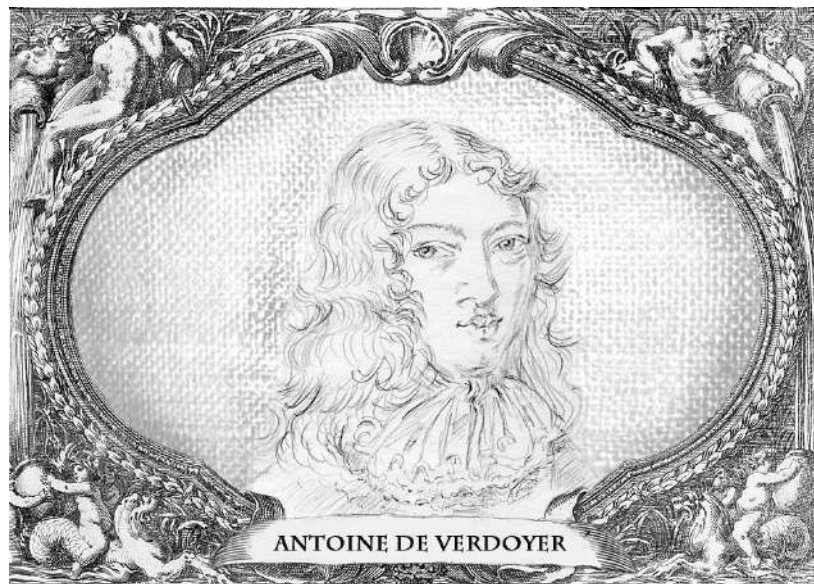
„Co chceš říct?“ zvedne překvapeně oči brzký třicátník.

„Co takhle uvažovat o manželce? Nejlépe nějaký mladý, hezký, pokud možno ještě se slušným věnem. Sám víš, jaký máme starosti s penězi.“

„Filipe!“

„Nezlob se, jen mám starosti o svého bratra.“

„Chceš něco naznačit? Chceš se navázat do mé milenky?“

„Do tvý vdovičky?“

„Filipe!“

„Geoffi! Já proti paní Anně nic nemám. I když není z urozený krve. Je dobrá, svérázná, má tě ráda. Nic proti ní, klidně s ní můžeš mít románek. Ale měl by ses voženit!“

„Kam jsme se to dostali?“

„Taky mám starosti o svýho bratra,“ usměje se mladíček, v jeho slovech zní samozřejmě provokace staršího sourozence, ale taky kus pravdy, což si uvědomuje i sám káraný.

„Stal se z tebe snad dohazovač? Nebo už si mi nějakou vybral?“

„Nevybral. Ale ty bys mohl naznačit vévodovi ... mohl by se přimluvit, najít ti nějakou vhodnou nevěstu.“

„Když dovolíš, svoje záležitosti si budu řešit sám.“

„Najednou. Nejdříve jsme bratři, ale jen když se to týká mě.“

„Chceš mě jenom naštvat.“

„Trochu jo,“ připustí mladší ze sourozenců, „ale mám pravdu, ne? Nebo se snad mám vo následníka, kterej zdědí titul hraběte de Aboa, postat sám?“

„Oženit tě? Vidíš, docela dobrý nápad,“ usměje se teď Geoffi, „Mohl bych promluvit s vévodou, třeba by našel nějakou vhodnou partii pro nadřazenýho hřebečka!“

„Mně je sedmnáct, nezapomínej. Ještě si chci užít. Ale jsou i třicátníci, který se vyhýbaj sňatku, jen aby neměli žádný povinnosti.“

„Filipe, co kdybychom už tuhle rozmluvu ukončili? Proč si vlastně přišel?“

„Jen tak, dneska tady přespím. Budeme mít asi za hodinu s panem de Verdoyer návštěvu,“ usměje se potměšile mladík.

„Návštěvu? Dovedu si představit, koho asi ta tvoje pijavice tak sežene. Za naše peníze. Aspoň byste si mohli najít nějaký, kterejm nebudete muset platit.“

„Jsme stálý zákazníci. Ty holky maj docela úroveň, nejde vo žádný podřadný šlapky.“

„Asi taky budou podle toho drahý,“ povzdechne si hrabě, „Dobrá, Filipe, potřebuješ se vydovádet, ale ten příživník, ta pijavice? Proč mu máš platit děvku?“

„Platí si ji ze svýho.“

„To určitě. Filipe, až se napiješ, nezapomeň, o souboji hraběte de Godille ani slovo. Nechci, aby se o něm mluvilo ještě než se uskuteční.“

„Ani slovo. Slibuju. Už půjdu, pokud mi teda nechceš ještě říct něco podnětnýho.“

„Už jsme si toho řekli dost. Užij si dnešní noc.“

„Děkuju. Nevím, jestli ti můžu popřát to samý.“

„Dneska ne,“ odvětí hrabě, „Navíc Anna a její těhotenství ...“

„Geoffi, co bude s těma dětma?“ zvažní náhle mladík.

„Co myslíš?“

„Čekáš s Annou už druhý dítě, ale vona je jen měšťanka, rozumíš. Jsem přeci jejich strejda.“

„Postarám se o ně i o matku. Ale nebudou mít nikdy nárok na majetek rodu de Aboa, jestli se ptáš na tohle.“

„Ani ne, ale je mi jich docela líto,“ překvapí svého bratra Filip, „Ta malá je hezká. Škoda, že Anna není šlechtična, docela by byla dobrá švagrová.“

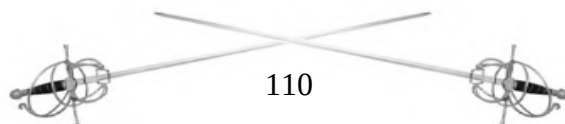
„Mám ji rád,“ řekne posmutnělým hlasem Geoffi, „Ale uvědomuji si rozdíl, který mezi námi je. V jednom máš pravdu, taky přemýšlím o manželce, legitimní, která by mi dala potomky. Ale ... Filipe, nechceš si dát pohárek?“

„Pohárek? Teď s tebou?“

„Máš ještě čas, ne? Než se vrátí ten tvůj povedenej podkoní se společníci pro dnešní noc.“

„Určitě. I kdyby přišli dřív, tak počkaj. Chceš mluvit o něčem vážným?“

„Vážným? Ani ne, ale jsme bratři, tak proč si na chvíli nesednout, ne? Taky bysme měli napsat matce, určitě by jí dopis potěšil. Nemusíme se přece jen hádat. Mám tě rád, proto jsem na tebe přísněj.“

„Rád přijímán,“ odvětlí radostně Filip, ke svému bratru vzhlíží jako ke vzoru, uznává jeho postavení u dvora králova strýce i jeho schopnosti chovat se ve společnosti. Nabídku ke smírnému posezení proto uvítá s upřímným potěšením.

STAROSTI HRABĚTE DE GODILLE

Už cestou domů se hraběti de Godille vše rozleží v hlavě. Stále nepocituje strach ze souboje, ale na druhé straně není tak pošetilý, aby úplně bagatelizoval možné následky. Doposud vyvázl ze všech nástrah, bitek i bitev bez nejmenší újmy, ovšem pozitíří může být všechno jinak. Pan de Marcillac určitě zvolil zdatného zástupce, kterého bude těžké porazit. Ne, strach rozhodně jeho myšlenky neovládá, ale zodpovědnost za další běh osudu ze sebe sejmout nemůže. Musí připravit svého správce na možnost, kdy bude vážně zraněn nebo dokonce zabit.

Smrt k životu patří, nelze před ní utíkat, je třeba být na ni připraven se vztyčenou hlavou. Udělá vše, aby k zemi šel jeho sok, ovšem osudu neporučí. Pokud Bůh rozhodl o jeho porážce, případně o jeho smrti, bude na ni připraven. Bohužel zanechá panství Godille bez dědice a rovněž v Paříži milou německou šlechtičnu, která pro něho asi bude truchlit. Tolik si již zkusila, teď jí nabídl novou naději, která však může vzít pozitíří ráno za své. Nesmí se však nechat ovládnout podobnými myšlenkami, musí věřit ve své schopnosti. Také se ale musí domluvit s Mauricem, aby se jeho správce postarat o všechny záležitosti, pokud mu bude Bůh nepříznivě nakloněn.

Při vstupu do domu nedokáže zcela skrýt své vzrušení, ovšem nikdo neumí uhádnout, co nabudilo jejich pána. Každodenní cesty za německou šlechtičnou samozřejmě nezůstanou utajeny, ač byl dán jasný příkaz mlčenlivosti. Byť se služebnictvo jen dohaduje, jak je jejich pán ve svém vztahu daleko, o citech ke komtese nemohou mít pochyby. Tissot i Dujardin, kteří jsou nejvíce v obraze, mlčí jak zařezaní, o to více se vyrojí spekulací.

Hrabě se nechá odstrojit, potom propustí Quida a poručí mu poslat místo sebe pana správce. Což hoch vykoná obratem. Tajemník spatří šlechtice sedícího v salóncu, popíjejícího víno, v očích mu plane. Splní příkaz, nalije si také víno a s jistými rozpaky se posadí. Určitě mu jeho pán chce sdělit něco důležitého, podle jeho vzrušení.

„Maurici,“ usměje se pan de Godille, „musíme si vážně promluvit. Doposud si splnil všechny své úkoly výborně, věřím ti i pro tuhle věc.“

„Pane hrabě, copak se děje?“ pohlédne Tissot na svého pána pátravým pohledem. Stále netuší, zda se bude jednat o dobré či špatné zprávy, nicméně šlechtic rozhodně nevykazuje známky smutku.

„Pravděpodobně vo nic nepůjde. Ale chci být připravenej na každou možnost. Maurici, pozitíří ráno se budu bít!“

„Budete se bít ...,“ zvedne překvapeně oči sloužící, vzápětí mu dojde význam sdělení a zesíná.

„Ano, budu se bít,“ odvětlí šlechtic, jeho výraz svědčí o vysokém sebevědomí, jako by ani nemluvil o souboji, ale o vyjíždce po krajině. Vzápětí poměrně přesně vyličí vše, co s hrabětem de Aboa vymysleli a následně i zrealizovali. Tvář tajemníka mění svou barvu, ustálí se na téměř čisté bělobě.

„Pane hrabě, proboha ...,“ hlesne jen vyděšený a zsinálý správce.

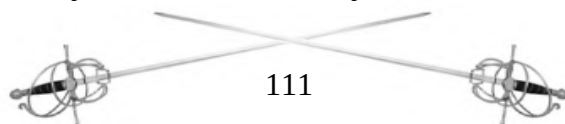
„Maurici, jen žádný scény. Nehodlám se nechat zabít, ale musíme počítat s každou možností. Proto si musíme vážně promluvit.“

„Váš sok ... je dobrý?“

„Asi jo, jak zjistil hrabě de Aboa. Ale to já taky.“

„Pane hrabě ... nevím co mám říct.“

„Tak mlč,“ odvětlí poměrně hrubě Armand, „Hlavní je, abys pořádně poslouchal. Jak už jsem řekl, nehodlám se nechat zabít. Ale člověk nikdy neví. Proto jsem se rozhodl s tebou probrat už dneska, co dělat, pokud bych byl vážně zraněnej nebo dokonce zabitej.“

„Pane hrabě, udělám co si přejete. Doufám však ve vaše vítězství.“

„To já taky,“ odvěti šlechtic, jeho hlas zní skoro až arogantně, bagatelizující možnost své porážky, „Takže to vezmeme pěkně po pořádku. Nejprve probereme, co bys měl udělat, kdyby mě můj protivník zabil,“ mluví dál bez emocí, svým přístupem trochu vyděšeného sloužícího uklidní, ale jeho strach z budoucnosti neodstraní, „Pak si promluvíme vo případu, kdybych byl vážně zraněnej. No a nakonec ti řeknu, jak se dobře na souboj připravit a co zařídit. Zítra večer přijde hrabě de Aboa, můj sekundant. S ním domluvíme podrobnosti. Maurici, netvař se tak nešťastně, mluvíme jen o teorii, vopravdu se nehodlám nechat porazit.“

„Věřím, pane hrabě, ale souboj ... může dojít k náhodě, neštěstí.“

„Nesejčkuj! Tak at' nechodíme dlouho kolem horký kaše. Začneme u tebe a u tohohle domu. Maurici, dobře víš, kde mám schovaný tajný úspory. Sice jsme nedávno zásobám pustili žilou, ale ještě tam něco zůstalo. Pokud bych umřel, tak to, co tam zůstalo, bude tvoje.“

„Pane hrabě!“

„Ještě se neraduj, pořád sem tady. A navíc mi musíš slíbit, že se postaráš vo služebnictvo.“

„Pane hrabě, ty peníze ...,“ zalíjí se oči mladého sloužícího slzami, přejde poněkud drsnější vyjádření o jeho radosti, nebere ho vážně.

„Maurici, ty peníze ti umožní dál tady bydlet, než snad něco dostaneš z naší společnosti. Chci, aby ses především postaral o Quida. Nechci, aby znovu skončil na ulici. Necháš si služebnictvo, který uznáš za vhodný. Pronájem domu máme domluvenej dlouho dopředu, na nájemný budeš mít. Rozumíš? Vo těch penězích v tajný skryši kromě nás dvou nikdo neví. Takže je použiješ podle svého uvážení.“

„Pane hrabě, taková důvěra ...“

„Nepřeháněj, Maurici,“ odvěti pan de Godille a jeho tvář výrazně posmutní, „Vždyť já je vlastně nemám komu dát. Moje panství buď propadne královský koruně nebo se přihlásí o dědictví někdo ze vzdálených příbuzných, který ani neznám. Komtesu von Hameschäler určitě zajistí markýz de Almare. Tedy stále mluvíme jen teoreticky, protože já neumřu, chápeš.“

„Ano, pane hrabě, určitě zase zvítězíte.“

„Určitě. Ale kdyby ... nevím, kdo se ujme panství Godille. Kdyby tam už nechtěli Leandera, tak se o něj taky postaráš. Může se ti hodit. Nepochybně s panem Coiffierem zbohatneš, mazaný ste voba dost. No a už toho jinak moc nemám ... vlastně jen svého koně, kočár, nějaký šaty. Co uznáš za vhodný, tak prodej a uspořádej mi řádněj pohřeb na Godille. To je vlastně všechno,“ zamyslí se šlechtic, zda na nějakou maličkost nezapomněl.

„Pane hrabě, určitě všechno dobře dopadne. Ale stejně, moc děkuju za vaši důvěru.“

„Stalo se. Maurici, mluvmě vo případu, kdybych byl vážně zraněnej. Pokud budu mít naději přežít, tak zůstaneme tady v Paříži. Ale kdyby to vypadalo, že umřu, tak mě odvezeš na Godille.“

„Ano, pane hrabě.“

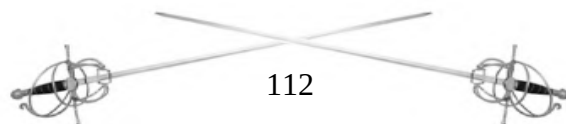
„Zbývá jen poslední. Musíme se domluvit na pozítří. Pojedu svým kočárem, doprovodí mě pan hrabě de Aboa. Sebou si vezmu Quida a Lucase, kterej bude řídit kočár. Pro jistotu si vezmu pár gardistů jako svědky, těm, kterejm důvěřuju. Zítra požádám kapitána de Seinges. Budou další svědci našeho souboje a budou nám jistit záda, kdyby snad druhá strana nechtěla dodržet dohody.“

„Nechtěla dodržet dohody? Myslel jsem ...,“ vyvalí oči Tissot.

„Všechno bude v pořádku, ale pro jistotu,“ mávne jen rukou Armand, „Maurici, mám pro tebe ještě jeden úkol,“ dodá s rozpaky, na chvíli se odmlčí, než pokračuje, „Zítra nechci jet za komtesou. Nevím, jestli by ne mně něco nepoznala, nechci jí přidělovat starosti. Zajdeš zítra za komtesou a vyřídíš jí, že jsem prochládl a proto jsem zůstal ležet, že přijdu až za dva dny. Což doufám bude pravda.“

„Určitě, pane hrabě, určitě. Zítra a pozítří ale budete nemocný, pochopil jsem.“

„Ano. Požádáš doktora Athanase, aby mě navštívil. Sice mi nic nebude, ale chci od něho jinou službu. Pozítří můžu bejt raněnej a pak bude dobrý, když bude po ruce. Možná by taky mohl přijít i pan kapitán de Barellia. Nenápadně ho požádáš, aby mě zítra i s doktorem navštívil.“

„Jak rozkazujete, pane hrabě. Ale co když vás bude chtít komtesa vidět? Bude vás chtít sama navštívit, když budete jako nemocnej?“

„Rozmluvíš jí to. Ale pozor, aby na tobě nepoznala, že jí lžeš. Víš co, radši za ní ani nechod', ať můj vzkaz vyřídí kapitán de Barellia a pak se s nima vrátíš. Není mi dobře a chci zůstat sám. Maurici, nic ti nebudu vykládat, prostě komtesa zůstane doma a oni dva přijdou. Udělej to jak chceš.“

„Zařídím, pane hrabě,“ přikývne Tissot, pak však zvedne své ustarané oči, „Pane hrabě, mohu vám být ještě nějak užitečný? Mám ze všeho velmi špatný pocit. Pane hrabě, my prostě nemůžeme mít chvilku klid. Jen se vrátíte z Německa, kde vás chtějí zabít, a už další nepříjemnost.“

„Osud, Maurici,“ odvěti lhostejně pan de Godille, „Nic na něm nezměníme. Nemá cenu se tím zaobírat. Pozitíí prostě musím odstranit další problém, jako už mnohokrát předtím. A Maurici, samozřejmě nikomu ani slovo. O souboji víš jen ty, já a pan hrabě de Aboa. Zítra o něm řeknu kapitánu de Barellia a doktoru Athanasovi. Ani Quidovi nic říkat nebudeme, dozví se, vo co de, až mě bude doprovázet.“

„Pane hrabě, co vaše zbraně? A váš oděv? Kde bude souboj?“

„Maurici, všechno má svůj čas. Na obleku se domluvím s hrabětem de Aboa, ale vezmu si nějaký, který bude volnější, umožní mi dobře se pohybovat. Tohle vyřešíme ale až zejtra.“

„Jak si přejete, pane hrabě.“

„Maurici, vlastně ještě jedno. Pokud by měl zájem pan de Almare, ať po mně převezme můj podíl v naší společnosti. Pokud odmítne, domluvte se s panem Coiffierem a rozdělte si ho. Jestli mě můj sok zabije, postaráš se taky o komtesu von Hameschäler, než se vrátí pan markýz,“ mluví dále Armand, pak se zamyslí, zda má pokračovat, sluha ani nedutá a visí očima na jeho rtech, „Maurici, vo její pohodlí a všechno ostatní se určitě postará pan Vincent. Ale ty musíš všechno komtese vysvětlit. Nejde o lehkej úkol, ale nemám ho komu svěřit. Quido je ještě mladej ...“

„Co mám vyřídít, pane hrabě?“

„Maurici, ty víš o mém úmyslu pojmout komtesu za manželku. Pokud nebudu schopnej svému závazku dostát, musíš komtese vysvětlit, proč jsem musel podstoupit ten souboj. Utěšit ji, než se vrátí pan markýz de Almare. Má tě rád, třeba se s ním domluvíš na další službě pro něho. Nebo se osamostatníš. To už záleží na tobě. Ale komtesa ... musíš jí vyřídít můj vzkaz.“

„Váš vzkaz?“

„Ano, velmi osobní, Maurici. Pokud se vrátím jako vítěz, tak na dnešní rozhovor zapomeň. Ale pokud ne, tak poslouchej. Vyříd' komtese von Hameschäler, že jsem ji skutečně miloval. Vyříd' ji, ať požádá markýze de Almare o pomoc. Určitě ji neodmítne. Vyjednává o svatbě, pokud bude úspěšnej, mohl by jí najít jinýho ženicha. Ale pan markýz už bude vědět.“

„Pane hrabě, co ale bude dělat pan markýz ... kdyby vás zabili ... kvůli němu,“ mluví ztěžka Tissot, slova mu jdou jen těžko přes rty.

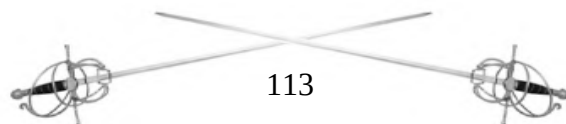
„Co máš na mysli?“

„Pane hrabě, vždyť vy se bijete místo něho. Co řekne pan markýz, pokud přijede a vy budete mrtvej? Co udělá?“

„Nic, Maurici. Já i hrabě de Aboa jsme dali slovo i za něj. Pan hrabě de Aboa mu všechno vysvětlí. Maurici Dobrá, vyřídíš ještě jeden vzkaz, když si sám začal vo panu markýzi,“ zamyslí se pan de Godille, sluha má pravdu, určitě bude mít jeho přítel trápení, bude si dělat výčitky, „Vyříd' panu de Almare, aby dodržel vše, co jsme s panem hrabětem de Aboa domluvili. Jde o moje přání. Vyříd' mu, že si přeju, aby úspěšně pokračoval ve své kariéře. Ať si nic nevyčítá, bylo mi potěšením se bít v jeho barvách. Akorát mě mrzí, že jsem je hájil špatně a nevyhrál jsem.“

„To je všechno?“

„Zdá se ti to málo? Stačí. Pan markýz už bude vědět. Ostatně, Maurici, zapomněl jsem na pana Louventa a jeho lidi. Nabídní své služby panu markýzi, ať se rozhodne, jak využije naše špehy. Stejně je vlastně už platí.“

„Pane hrabě ... nevím jak to říci ... je zvykem, když hrozí smrt, napsat závěť. Tam byste mohl všechno vysvětlit komtese i panu markýzi.“

„Maurici, psát nějaký dopisy. Nesmysl. Co jsem řekl, stačí. Neumím psát dopisy, natož nějaký poslední vzkazy. Nic takového.“

„Jak si přejete, pane hrabě. Já jen ...“, objeví se znovu v očích sluhy odlesk, vše mu přijde náhle hrozně smutné, představa, že za dva dny by už měl být jeho pán mrtvý, po všem, co spolu prožili, dokázali, vybudovali.

„Maurici, nezapomínej, jen si tak povídáme, pozítří dám panu de Bellangre pocítit ostří svého kordu. Pak se všemu, co jsme si tady říkali, zasmějeme. Pak se vrátí pan markýz a budeme připravovat moji svatbu. To budeš mít teprve úkolů!“

„Jak rád bych měl hodně úkolů okolo vaší svatby, pane hrabě.“

„Pochybuješ snad?“ zasměje se se Armand, „Maurici, naley nám voběma ještě víno, zaplašíme černý myšlenky, můžeme si popovídat o moji budoucnosti, ty skutečný, až se komtesa stane paní hraběnkou de Godille. Svatbu samozřejmě vystrojíme na Godille.“

Sluha hbitě vyskočí a dolije pohárky. Když zvedne ten svůj, pozoruje třesoucí se ruku. Obrátí pozornost k té pánově, spatří její naprostou pevnost, ani náznak po chvění. Chtěl by mít jeho povahu, napadne ho, zítra zajde do kostela a pomodlí se za svého pána. Aby ho Bůh ochraňoval jako doposud.

Pan de Godille následně ve tmě na svém lůžku přemítá o blízkém duelu, ale rozhodně ho souboj nijak zvlášť netrápí. Vlastně mu pouze přijde líto, že možná nebude moci naplnit pokračování svého rodu, když už zajistil rekonstrukci panství a ještě si vyhlédl jeho novou paní.

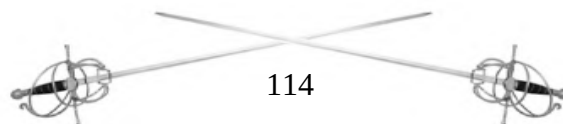
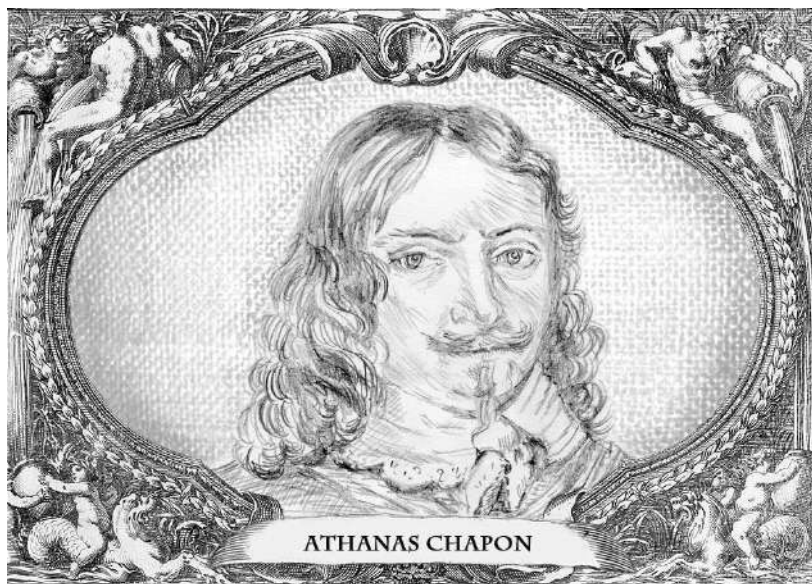
Po pravdě ale spíše přemítá, jak porazí svého soka a poté jako vítěz přijde za svou milenkou. Jak se vrátí jeho přítel markýz de Almare, bude mile překvapen odstraněním jeho problému a na oplátku mu sdělí souhlas se sňatkem. Začne si představovat, jak přivede komtesu na své panství a ukáže jí své sídlo. Při těchto líbezných myšlenkách nakonec usne. Spí klidným spánkem, chystaný duel ho ve snech netrápí a je vzbuzen až kolem desáté hodiny, jako obvykle.

Kolem jedné hodiny dorazí kapitán Theodore de Barellia a doktor Athanas Chapon. Přes ujištění sluhy o drobných zdravotních problémech pána přicházejí s nejistotou. Kapitán vyřídil vzkaz komtese, ujistil jí o jen lehčím nastuzení pana hraběte, pro jistotu za ním pošle doktora Chapona. Ovšem sám se obává horších zpráv, milenec komtesy je vznětlivý a divoký, mohl se dostat s někým do sporu, mohl být i vážně zraněn. Proč jinak by chtěl přítomnost doktora.

Oba hosté jsou proto velmi překvapeni, když je v salóнку u prostřeného stolu uvítá hrabě, oblečený, usměvavý, zdravý jak rybička. Nenechá je však dlouho v nejistotě, vyzve je ke stolu a když zmizí služebnictvo, vyličí jim stručně důvod jejich návštěvy. Samozřejmě opět v oficiální verzi, kdy královna zakázala souboj dvou velmožů a tak se utkají jejich zástupci. Původní překvapení vystřídá v očích obou mužů neklid. Byť se duelant tváří naprosto vyrovnaně a vše vypráví s úsměvem na rtech.

„Chcete náš doprovod?“ zeptá se pan de Barellia.

„Chci mít s sebou pana doktora, pro všechny případy. Pravděpodobně bude své služby moci nabídnout mému sokovi, ale čert nikdy nespí, jak se říká. Vaši přítomnost, pane kapitáne, také rád uvítám.“

Musím mít dostatečný doprovod, hodný mého titulu hraběte. Pokud vám nebude činit problém mě zítra doprovodit,“ vysvětlí znovu své záměry pan de Godille.

Oba muži neprotestují a ani netrpí přehnanými obavami. Zažili v poslední době tolik podob smrti, která slavila žně v oblastech válečných operací, jejich cit je hodně otupen. Samozřejmě se zaváží před komtesou nic neprozradit, proč své nové paní přidělovat starosti. Pokud hrabě vyhraje, vše jí vysvětlí sám, pokud prohraje, na špatné zprávy je vždycky času dost.

Ve tři hodiny dorazí další host, kterým je kapitán de Seinges, velitel gardy kardinála Mazarina. I jemu hrabě vyličí důvod schůzky, ve zraku svého přítele spatří mírné obavy. O panu de Bellangre něco zaslechl, vysvětlí, půjde o zdatného soka. Nicméně přislíbí osobní účast ještě se dvěma svými muži, které vybere dnes v podvečer. Sám poskytne pár dobrých rad, navrhne i krátké cvičení, je však odmítnut. Ale určitě si ještě pořádně zacvičí v dalších dnech, jak bývalo i dříve jejich dobrým zvykem.

Po odchodu Francoise si probere Armand se svým tajemníkem svůj šatník, vyzkouší si některé obleky, zda mu umožňují dostatečný pohyb. Rovněž tak si prohlíží své boty. Povrchem bude zmrzlá sněhová pokrývka, pokud nenastane nečekaná obleva, měly by být pohodlné a co nejméně klouzat. Dokonce hrabě požádá svého tajemníka, aby vybrané boty odnesl k řemeslníkovi a nechal do podrážky buď udělat rýhy či do nich umístit krátké hřeby, aby omezil klouzáni. Pak se spokojeně vrátí do salónku, kde vyčkává příchod svého sekundanta. Vína pije s mírou, jen lehce na chuť, zítra potřebuje mít pevnou ruku. Ano, před soubojem si může dát trochu na kuráž a na zahřátí, ale nic nesmí kalit jeho smysly.

Když vypráví o svých přípravách svému sekundantovi, ten se zatváří spokojeně. Duelant opravdu přistupuje k celé záležitosti velmi vážně. Proberou spolu znovu všechny podrobnosti zítřejší dopravy na souboj a účast dalších osob. Což považuje pan de Aboa za dostatečný počet, který jim zajistí dostatek svědků a rovněž i ochranu, kdyby snad někoho napadlo nedodržet úmluvu, třeba pod dojmem vývoje souboje.

„Pane hrabě, mám ještě jednu prosbu,“ promluví s vážnou tváří pan de Godille, „Pokud bych byl zítra zabitej, musíte všechno vysvětlit našemu příteli markýzi de Almare. Musí plně respektovat naše dohody.“

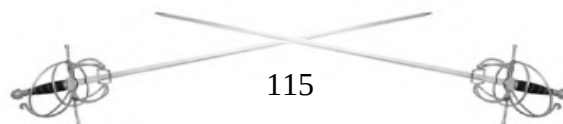
„Samozřejmě, pokud byste snad neuspěl, s čímž nepočítám, tak našemu příteli všechno vysvětlím. Jde i o moje slovo, které jsem dal. Ale je rozumný, bude naše dohody respektovat, jinak by vaše oběť byla zbytečná.“

„Nejde vo žádnou oběť, prostě jsem si tuhle cestu vybral. S velkou radostí. Srazím zítra panu de Bellangre jeho hřebínek.“

„Ale zkuste být zítra obezřetnější, žádný ukvapený výpady. Proti vám bude stát sok, který bude čekat na vaši chybu, aby ji potrestal. Nezapomínejte nikdy na krytí, nevrhejte se bezhlavě do útoku. Jeho nezastrašíte, naopak, mohl by vaši zbrklosti využít ve svůj prospěch.“

„Neberu zítřejší souboj vůbec na lehkou váhu,“ odvětlí Armand s mírným úsměvem, „Dokonce jsem učinil něco na způsob poslední vůle, můj tajemník dostal potřebný pokyny. Chovám se velmi zodpovědně a stejně tak budu postupovat během zítřejšího souboje.“

„Taková vaše slova rád slyším.“

„Příteli, možná jsem lehkomyšlný ve vašich očích, ale mám teď dost důvodů žít,“ praví vážným hlasem duelant, „Opravuju svoje sídlo a rád bych na něj přivedl svou ženu. Ještě jsem vám o tom neřekl, ale mám v úmyslu se oženit s komtesou von Hameschäler. Markýz de Almare, kromě jiných záležitostí, má také vyjednat podmínky našeho sňatku u jejích příbuzných v Německu. Jak tedy vidíte, nemám vůbec chuť se nechat zabít a budu maximálně ve střehu.“

„Zaskočil jste mě,“ přizná se Geoffi, „Tušil jsem něco o vás a komtese ... ale svatba?“

„Už jsem prošel v posledních letech hodně ošklivýma pŕŕtkama i bitvama. Uvĕdomil jsem si svou povinnost zajistit pokračování svýho rodu. Pokud mi dá Bůh vyváznout z tohohle souboje a markýz přiveze dobrý zprávy, hodlám se oženit. A věřit znovu v dobrou vůli boží, kdy mi sešle na svět mé potomky.“

„Zodpovědný krok, opravdu. Snad pro vás bude zítra vaše svatba dobrou motivací.“

„Urĕitĕ. Bát se nemusíte, ruce mi nějaká zodpovědnost svazovat nebude. Až se naše kordy poprvĕ dotknou, nebudu myslet na nic jinýho, než jak dostat svýho soka na kolena. Ale nebudu zapomínat se křejt,“ dodá pan de Godille s úsmĕvem.

„Co je třeba vyřešit v souvislosti s vaší svatbou?“

„Komtesa je svázána příbuzenskými vztahy s kurfirstem Janem Jiřím Saským, jak mi bylo řeĕeno. Proto chce Mazarin domluvu s ním, aby si nevzal můj sňatek jako nějakej podraz ĕi co. Politice moc nerozumím, ale věřím svému příteli a jeho vyjednávaĕským schopnostem.“

„Už chápu,“ přikývne pan de Aboa, „vy a komtesa ...“

„Pane hrabĕ, jsem k vám upřímnej, prosím o vaší diskřétnost. Ano, jsem milencem komtesy. Ale nechci, aby se cokoli dostalo na veřejnost. Chápete proč.“

„Chápu a o všem pomlĕím. Zároveň ĕĕkuji za vaší důvěru.“

„Není zcela nezištná,“ zatváří se trochu provinile hostitel, „Sice jsem povĕřil osobním vzkazem komtese pro případ mé smrti Maurice, ale vás chci také požádat v takovém případě o službu. Komtesa je v Paříži sama, pan markýz je daleko, pokud bych byl zítra zabitej, prosím, vysvětlte jí všechno a pomozte jí. Alespoň do tý doby, než se vrátí pan markýz.“

„Vaše přání bude splněno,“ přikývne host, pak se však jeho tvář roztáhne do širokého úsmĕvu, byt’ na duši zůstávají ĕerné skvrny pochybností, „Ale je více než pravĕpodobné, že se zítra pochlubíte své snoubence dalším svým úspěchem. Pan de Bellangre je tĕžkej sok, ale ve vašich silách je ho vyřídít.“

„Přesně to mám v úmyslu. Skonĕím to s ním a pak vás pozvu i s dalšíma na obĕd do svýho domu. Oslavíme moje vítĕzství a vyřešení problému našeho přitele. Teď si připijme na můj zítĕjší úspěch,“ dodá pan de Godille a pozvedne pohár. Jeho vyrovnanost i dobrá nálada uklidňuje jeho sekundanta, dobré znamení před jeho zítĕjší velmi tĕžkou zkouškou.

ZUŘIVÝ SOUBOJ

Obloha je potemnělá, souvislá vrstva šedých mraků prŕnik přímých sluneĕních hřejivých paprsků nepřipouští, navíc stále hrozí dát prŕchod přivalu vody v tuhém skupenství. Kladem je jen slabý vánek, ovšem i ten dokáže vĕhnat zimu pod kaĕdý cíp látky, do kaĕdé škvírky obleku, zasáhnout kaĕdé odhalené místo lidského tĕla. Teplota v noci klesla hluboko pod bod mrazu a i teď se ještĕ nevyšplhala výš, než na pĕt stupňů pod nulou. Na staré vrstvě zmrzlého snĕhu leží drobný poprašek, nikoliv však prašanu, došlo k vytvoření bělavé zmrzlé kŕrky, zakřývající starou snĕhovou pokrývku. Pára jde všem jezdcům i jejich zvířatům od úst ĕi nozder, od kopyt koní odlĕtávají kousky ledu. Jedou volně, povrch ani jiný styl nedovoluje, pokud si nechce osoba v sedle srazit vaz.

Kolona, tvořená dvĕmi koĕáry a ĕĕkolika jezdci je obklopujícími, smĕruje k domluvenému místu na okraji boloňského lesa. V prvním koĕáře sedí hrabĕ de Godille, jeho sluha Quido a doktor Chapon. Ve druhém se veze hrabĕ de Aboa, jeho bratr Filip a druhý mladík jménem Antoine de Vervoyer, povedenĕ

páže mladšího z jmenovaných šlechticů. Na kozlíku prvního dopravního prostředku se klepe zimou Lucas Lormain, na druhém Emile Toumeaux. Na koních mrznou kapitán Francois de Seinges a dva jeho gardisté Geofri de Tabatiere a Claude Belleval, stejně jako kapitán de Barellia. Průvod uzavírá trojice jezdců z doprovodu pánů de Aboa, jmenovitě Couffier Fonville, Francois Lomiare a Leonard Colande.

Teprve před chvílí se dozvěděl Dujardin, zaskočený probíhajícími manévry, jaký je důvod jejich dnešní výpravy. Hrozně se vyděsil, klopí teď oči, aby si pán nevšiml jeho strachu. Zpráva o chystaném souboji ho zasáhla, bolestně si uvědomuje nebezpečí, kterému bude hrabě v brzké době vystaven. Všichni ostatní tuší cíl a smysl cesty, byť mnohým zůstávají důvody duelu utajeny.

Na domluvené místo dorazí ve tři čtvrtě na devět. Protivník jejich pána, velitele či přítele doposud nepřijel, Armand využije času, vystoupí a začne se protahovat. V kočáře má umístěný ohřívač, ale stejně jeho tělem prostupuje

zima. Cítí nutnost udržovat své svaly v pružné podobě. Naštěstí již za pět minut spatří skoro stejně početnou kolonu. Dva kočáry doprovází asi patnáct jezdců. Jeden z kočárů nese znak rodu de Rochefoucauld, druhý nemá žádný erb, zato spuštěné záclonky.

Ačkoli musejí obě výpravy sjet z cesty, povrch i mimo ni je poměrně tvrdý a umožňuje kočáru se dostat téměř až k místu, kde by měl probíhat souboj. Suita hraběte de Godille má cestu po pravé a les po levé ruce, u jejich soupeřů tomu je přesně na opak. Vzdálenost mezi oběma skupinami zůstane na padesát metrů. Do domluveného času zbývá pár minut, když se uprostřed obou stanovišť sejde hrabě de Aboa a pan de Suisse. Nehovoří dlouho, rozejdou se asi po dvou minutách.

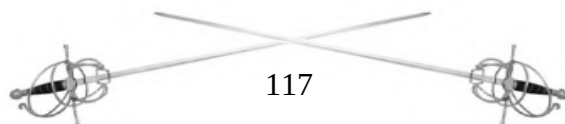
„Příteli, souboj se uskuteční na kraji lesa, asi dvacet metrů od nás,“ ukáže Geoffi na určené místo, „Pozor, povrch bude klouzat. Až trochu ušlapete sních, bude z něj ledovka.“

„Uvědomuji si. Tam se sejdu s panem de Bellangre?“

„Ano, za dvě minuty. Ostatní zůstanou na svých místech, já a pan de Suisse budeme o deset metrů blíž, budeme dohlížet na poctivost vašeho boje. Nikdo nebude mít žádnou jinou zbraň kromě kordu. Můžete mít kabátce, vzhledem k zimě, ale nikdo nesmí mít jinou ochranu. Prosím, před začátkem boje rozhalte svou hrud', aby bylo zřetelné, že nemáte drátěnou košili či jinou ochranu. Váš sok učiní to samé.“

„Nevěří snad mému slovu?“ vzkypí pan de Godille.

„Věř, stejně jako my slovu vašeho protivníka. Ale jde o domluvené gesto, prosím, nijak se tím nenechte vyvést z míry.“

„Pro mě za mně, klidně se svlíknou do naha,“ začne se dostávat do varu duelant, ale jde především o způsob sám sebe vyhecovat, zrychlí také frekvenci poskakování.

„To bych nedoporučoval,“ usměje se sekundant, „Jinak platí pravidla, dokud jeden neuzná svou prohru, třeba z důvodů drobnějších zranění a ztráty krve, bude souboj pokračovat. Nebojuje se tedy do první krve, drobná zranění se nepočítají. Pokud bude jeden z vás zasažen a padne k zemi, druhý vyčká, než my sekundanti zjistíme, zda je zranění vážné či zda mu umožňuje bojovat dál. Pokud někdo jen podklouzne, je možné výhodu využít. Rozumíte dobře domluveným pravidlům?“

„Naprosto. Ještě něco, nebo už na něj můžu jít?“

„Můžete. A příteli, buďte sec sakra opatrnější!“

„Však já si dám pozor. Už se těším na něco teplého do žaludku, na pořádný oběd!“ ušklíbne se Armand, ještě jednou se protáhne, svlékne si plášť, odloží klobouk a vyrazí. Sníh pod jeho nohama křupe, obuvník mu do podrážky zabudoval několik kousků hřebů, což mu dodává výhodu pohybu. Nepovažuje svůj tah za nečestný, o úpravě obuvi nikde nepadlo ani slovo. Možná jeho sok postupoval obdobně.

Z druhé strany se k místu souboje blíží pan Hypolit de Bellangre. Jeho postava je o dva tři palce vyšší než hraběte, na jeho pokrývce prosté hlavě si slabý větřík pohrával s kadeřavými hnědými vlasy, své hnědé oči soustředěně upírá na svého soka, v jeho poměrně hezké tváři s ostře řezanými rysy se nepohne ani sval.

Oba duelanti se zastaví tři metry před sebou, jejich sekundanti pak asi deset kroků za nimi. Lehkou úklonou se pozdraví, poté si oba shodně rozhalí levou rukou hrud', aby deklarovali dodržení úmluv o nepovolené ochraně trupu. Hrabě má na sobě pohodlné cestovní boty se zmíněnými úpravami, jeho šaty jsou kombinací bledě modré barvy s bílými krajkami. Sice poskytují pohodlnost pohybu, nikoli už vysokou ochranu před zimou. Ale jejich nositel se určitě v brzké době pořádně zahřeje. Jeho pohled je vyzývavý, skoro až arogantní, dávající svému protivníkovi najevo svou sebejistotu.

Zástupce pana de Marcillac se oblékl do šatů hnědé barvy s rudým lemováním, boty má rovněž pohodlné, jeho tvář vykazuje podobnou sebedůvěru a samolibost jako u jeho soka. Měří si svého protivníka soustředěným pohledem, ani on nebere duel na lehkou váhu, o hraběti slyšel většinou jen samou chválu, nepodceňuje ho. Ale ve své lehkomyšlnosti si stejně jako on nepřipouští možnost porážky, ani u něj se neobjevují žádné příznaky strachu. I on bere dnešní duel jako příjemnou zábavu, ačkoli v něm kdokoli z nich může přijít k úhoně.

„Pane de Bellangre,“ vytáhne svůj kord Armand a vzdá jím úctu svému sokovi, „osobně vás neznám a nemám proti vaší osobě nic osobního. Bohužel zastupujete zájmy druhé strany sporu, proto jsem nucen vás dnes porazit.“

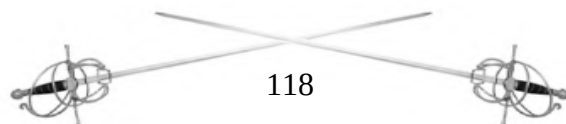
„Pane hrabě,“ opáčí Hypolit stejným tónem hlasu, v němž se dá postřehnout i drobná ironie, „ani já neměl tu čest vás doposud poznat osobně. Vzhledem k důvodům našeho střetnutí jsem připraven vás dnes zabít. Ani z mé strany není v mém počínání nic osobního.“

Další svědkové vytvoří řadu na svých stanovištích, zůstávají buď v sedlech nebo kočárech, s výjimkou sekundantů. Ti na sebe nyní kývnou.

„Začněte, pánové!“ zvolá za oba hrabě de Aboa.

Signál je dán, jen dozní poslední slabika, vrhne se pan de Godille svým typickým způsobem na svého protivníka. S plným nápoem, agresivně, bez nějakého opatrného oťukávání. Jeho sok však učiní věc podobnou, bez problémů ustojí nápor a naopak tvrdě zaútočí. Řinkot zbraní se rozléhá široko daleko, hned první výpady a jejich vykrytí dává tušit o následném zuřivém boji obou protivníků.

Jestli se někdo domnívá, že po první snaze zaskočit svého soka úsilí obou šlechticů poleví a začnou se bít opatrněji, využívat vyčkávací taktiky, je okamžitě vyveden z omylu. Jdou po sobě tvrdě, snaží se vést své rány s vysokou silou, urputně, jako by chtěli souboj ukončit po pár vteřinách. Ale zároveň si oba uvědomí, jak těžký oříšek představuje jejich sok. Každá další rána znamená riziko pro oba, pozdní odražení výpadu způsobí vážné zranění, naopak chytrý kontra úder může mít neblahé důsledky pro útočníka. Zatím se však oba vyrovnávají s atakou protivníka výborně, byť čepele zbraní míjejí jejich těla někdy doslova o milimetry.

Uplynou první minuty, ale oba ve svém boji nijak neochabují. Jsou mladí, plní energie, dobré kondice, jejich postavy jsou atletické nejen vzhledem. Začínají se i v mrazu potit, což není příjemné, neboť vzápětí jim pot stydne na pokožce. Pára jim jde od úst, v jejich očích se objevuje shodně vztek. Dobrá obrana protivníka, neúspěšnost vlastních výpadů, je začíná naplňovat zuřivostí. Nikoli však bezhlavou, ale podněcující je k ještě většímu úsilí. Oba jsou naprosto pohlčeni bojem, ani jeden nemyslí na nic jiného, než porazit svého soka, bijí se impulzivně, intuitivně, stále však mají pud sebezáchovy, který jim podvědomě určuje míru rizika jejich počínání, byť oba se pohybují na její samé hraně.

Pokud snad někdo předpokládal elegantní šermířský souboj, plný krásných a vzrušujících výpadů, je zklamán. Ostatně podloží, po kterém oba duelanti částečně poskakují a částečně kloužou, ani nic takového neumožňuje. Jejich souboj není šermířskou lahůdkou, ale skutečným úporným bojem na život a na smrt.

První kontakt s čepelí soupeřovy zbraně pociťuje hrabě. Jen lehce přejede ostří po jeho pravém předloktí, prořízne oblek a trochu i kůži. Sykne bolestí, možná více překvapením.

„Jste zraněn,“ prohodí pan de Bellangre.

„Zraněnej? Ne, pouhé škrábnutí, netěšte se,“ odsekne pan de Godille, více zahanben zásahem než jinak ovlivněn povrchovým říznutím.

Boj pokračuje, hrabě chce oplatit svému sokovi stejnou mincí, když už ne pořádným zásahem, tak alespoň menším. Leč se mu nedaří, naopak sám utrhá další dvě drobné rány. První do levého ramene a druhou do levého předloktí. Obě jsou stejného charakteru jako první zranění. Pár kapek krve, lehké pálení a hromada potupy v duši zasaženého. Touha po odplatě znásobuje jeho úsilí, výsledkem je pouhý škrábanec na levé paži pana Hypolita, mezi loktem a ramenem.

Náhle podjíždějí hraběti nohy, přes úpravu bot není schopen ustát svůj výpad, krátká chvíle nekoordinovaného pohybu, pak jde raději k zemi, neboť při snaze ustát podklouznutí by dal ohromnou výhodu protivníkovi. Ten však hodlá využít nabídnutou šanci, kdy jeho sok dopadl na zadek, částečně i na pravý bok. Ale Armand hodlá nevýhodu přetavit ve výhodu, riskantním smýknutím nohou dozadu se převrací na levý bok a pravou rukou sekne po nohách protivníka, který na něj hodlá zaútočit shora.

Pan de Bellangre si na poslední chvíli uvědomí nebezpečí, kdyby mu ťal soupeř po nohách, boj by byl prohraný a možný by skončil jako mrzák. Uskočí na poslední chvíli, čepel soupeře prosvítí pár centimetrů od jeho šlach v kotníku.

Hrabě je znovu na nohách a boj pokračuje. Ač má drobnějších zásahů více k dobru jeho sok, šance jsou stále stejně vyrovnané a zcela otevřené. Oba duelanti začínají pociťovat první příznaky únavy, supí, svaly v ruce s mečem se ozývají, nic však, co by výrazně limitovalo kohokoli z nich. Urputnost boje však strhne i přihlížející, přiblíží se mimoděk o deset metrů, jsou již jen kousek za sekundanty.

„Nádherném boj, vopravdu!“ říká polohlasem Filip de Aboa svému podkonímu.

„Jo, ale přítel vašeho bratra prohrává,“ odvěti pan de Verdoyer.

„Prohrává? Nezdá se, voba se bijou moc dobře,“ nesouhlasí bratr sekundanta.

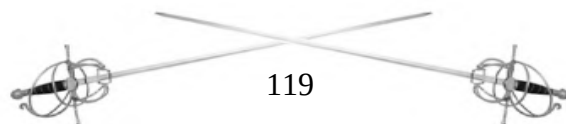
Podobná hodnocení se ozývají všude okolo, všichni musí ocenit maximální nasazení obou duelantů. Žádné vyčkávání na chybu druhého, žádné taktizování, žádná promyšlená obrana, ale zuřivě vrhání se jeden na druhého, riskujíc opravdu na samé mezi únosnosti.

Však také jejich otevřený boj přináší další drobná zranění. Hrabě na poslední chvíli odrazí ránu směřující na jeho na chvíli odkryté břicho, nicméně špička kordu mu roztrhne kalhoty na levém stehně, o chvíli později uskočí v poslední sekundě, přesto nezabrání malému dotyku čepel se svým tělem. Nepatrné píchnutí pod levým ramenem uráží opět daleko více jeho ego, než by ho omezovalo v dalším boji.

„Bijete se statečně, pane hrabě, ale vašich zranění přibývá. Není čas uznat porážku?“ ptá se Hypolit s neskrytým posměchem, který vlastně vylučuje kladnou odezvu.

„Trháním mejch šatů nevyhrajete!“ zní zarputilá a nenávistná odpověď.

„Tak se mi zdá, jako bych viděl krev,“ odpovídá posměšně zatím úspěšnější duelant.

Místo slovní reakce následuje skutečně zuřivý nápor Armanda, který přináší každé straně jeden drobný zásah. Pan de Bellangre nejprve pocítí dotek zbraně soupeře na levém předloktí, uhnul s rukou pozdě, vzápětí jeho sek roztrhne zřetelně oblek soka na levém boku, na pomezí břicha a hrudníku. Opět však nejde o vážnější zranění.

Hrabě však je rudý vzteky i hanbou. Sám zasáhl svého soupeře doposud dvakrát, ale on už pocítil v šesti případech na svém těle chladivou čepel sokovy zbraně. Snaží se zklidnit, jeho zuřivé výpady se setkávají s velmi úspěšnou obranou, naopak, s kontry se vypořádává jen s vypětím všech sil. Cítí, že v tomto boji doposud tahá za kratší konec, letmo stačí pohlédnout do obou táborů přihlízejících, které se opět o pár kroků přiblížily. Ve tvářích svého doprovodu vidí chmury, naopak v družině oddané panu de Marcillac radostné výrazy. Zhluboka se nadechuje, koncentruje své myšlenky, na chvíli zmiňuje své útoky, poněkud se stahuje, ale úder soupeře odráží s úspěchem.

„Pane hrabě, jak se zdá, docházejí vám síly. Nepocítíte ztrátu krve?“ ptá se opět provokativně pan de Bellangre.

„Z těch pár škrábanců? Ó, pane, budete se muset víc snažit,“ supí pan de Godille a v očích mu planou ohně hněvu.

„Není čas boj ukončit?“ obrací se s radostným výrazem ve tváři pan de Suisse na svého kolegu sekundanta, „Oba se bijí velmi statečně, pan hrabě byl ale již šestkrát zasažen.“

„Zásahy jsou jen drobné, podle dohodnutých pravidel není důvod duel ukončit,“ odpovídá pan de Aboa, snaží se, aby jeho slova zněla optimisticky, byť je z průběhu boje dost nesvůj. Netuší vážnost jednotlivých zranění, ztráta krve by mohla být pro jeho přítele osudová, pokud by začal ztrácet síly, další zásah by už rozhodit nemusel.

„Jsem v pořádku!“ vykřikne Armand, ve strachu, aby někdo nezačal pochybovat o jeho další schopnosti se bít. Povšimne si, jak se otevřela dvířka kočáru a vystoupil pan de Marcillac osobně, rovněž jeho lýtý boj zcela strhl. Navíc jeho muž má zřetelně navrch, alespoň co se týká menších zásahů.

Nezdá se však, že by schopnost dál bojovat byla u kohokoli z duelantů omezena. Již se řežou jak koně dobrých deset minut, přesto nepolevují. Jejich kondice i odhodlání jsou obdivuhodné, s výrazy nadšení pozorují souboj obě přihlízející strany. Ať již vyhraje kdokoli, oba si získávají úctu všech přítomných.

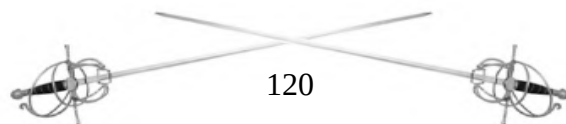
„Není čas vše ukončit?“ zvolá Hypolit, právě přejel ostřím mečem znovu přes pravé předloktí svého soka, než stačí něco dodat, úsměv mu tuhne na rtech, hrabě proti němu vyrazil vší silou, kordy se sice zapřičí, ale setrvačnost sráží doposud úspěšnějšího z duelantů k zemi.

Sotva však pan de Bellangre dopadá, okamžitě mrskne nohama stranou, kord hraběte dopadá na udupanou zem a okolo zásahu se rozlétné ledová tříšť. Vzápětí musí sám uskočit, setrvačnost ho žene směrem k napraženému meči ležícího protivníka. Ten je okamžitě zpět na nohou.

Následné dvě minuty zuřivých útoků opět vyznívají lépe pro pana de Bellangre, podaří se mu seknout svého soka do pravé ruky těsně nad loket. Naštěstí pro hraběte oblek zmírní dopad kordu, ale následním potáhnutím je proříznuta látka a spolu s ním i kůže. Armand však dělá, jako by si zásahu soupeře nevšiml, se stejnou vervou znovu zaútočí, jeho kord prosvíští snad milimetry od krku jeho soka, centimetr blíž a mohl protnout tepnu.

Pan de Godille je rudý vzteky, hanbou, zuří nad současným průběhem souboje. Sám svým kordem zasáhl soupeře dvakrát, ale nervová vlákna přenášejí do jeho mozku signál hned z osmi míst jeho těla. Pocit pálení je však jediným negativem, ztrátu krve nijak nepocítuje, však i mráz okolo je v tuto chvíli na jeho straně. Stejně jako jeho protivník ale cítí ubývající síly. Ne, ještě jich oba mají dost, ale jejich výpady jsou stále topornější.

„Hrome, dejte si pozor,“ ozve se za jeho zády hlas hraběte de Aboa, který si uvědomuje nebezpečí stádia, do kterého soupeři dospěli. Již jsou unavení, jejich reakce ochabují, právě teď může lehce dojít ke katastrofální chybě. Při stálé urputnosti výpadů a úderů může být kterýkoli z nich smrtelný, pokud nebude včas vykryt a bude směřovat na vhodnou partii těla.

Znovu se srazí obě těla duelantů, vzájemně si zachytí ruce, pak se odstrčí. Pan de Bellangre přeci jen větší silou. Ovšem akce vyvolává reakci, hrabě sice kousek odlétne, vzápětí se zastavuje na svých podrážkách, jeho sok však rovněž směřuje dozadu. Cítí podklouznutí nohou, ale vzhledem ke vzdálenosti soupeře věří v ustátí hrozícího pádu. Snaží se ho vybalancovat, na chvíli ne zcela kontroluje svoje pohyby.

Náhle všichni vykřiknou překvapením, Armand zastaví zpětný pohyb, odráží se směrem vpřed, ale nevrhá se čelem na svého soupeře, nýbrž padá na kolena, po kterých jede po zmrzlém podloží kupředu. Jeho soupeř si uvědomuje nebezpečí, tímto tahem je však zaskočen. Klouzaná po kolenou je rychlejší než reakce ruky, projíždějící hrabě napřahuje meč dopředu a vráží ho do levého boku soupeře. Chtěl by přitlačit, ale nedaří se, neboť klouže až daleko za záda svého soka. Meč přitom vytrhává z rány, sám neví, jak hluboko zajel do těla protivníka, určitě však půjde o nejlepší zásah ze všech dnes předvedených.

Pan de Bellangre sám dopadá na kolena, pravou rukou se opírá o meč zabořený do země, levou teď také spustí na ledovou pokrývku. Vzápětí se vrhají vpřed pan de Suisse i pan de Aboa, aby snad hrabě neporušil dohodu a znovu nezaútočil. Ten však čile vyskakuje na nohy, je za zády soupeře, ale ani ve snu by ho nenapadlo do nich bodnout. Ne snad pro nějaký soucit, ale pro ztrátu své cti, kdyby porušil domluvená pravidla souboje.

Hypolit se snaží postavit na nohy, s pomocí Constanta se mu záměr podaří, vzápětí však zavravorá, zranění bude těžší, než si sám myslel. Je zachycen oběma sekundanty a položen na záda, hrud' se mu dme rychlým oddychováním, vše sleduje jeho sok, sám opřený o meč zabořený do země, sám dýchá hlasitě a sípavě.

„Pane Athanasi!“ zvolá teď pan de Godille, „Pane Athanasi!“

Vyzvaný spěchá za hlasem, sám rovněž již před drahnou dobou vystoupil z kočáru, i jeho průběh boje uchvátil. Vzápětí se sklání nad zraněným, snaží se ohledat ránu a určit její nebezpečnost.

„Pane de Bellangre,“ vzdává vítěz čest svým mečem, „Bylo mi ctí se s vámi bít. Hned osm vzpomínek si odnáším na náš duel.“

„Pane hrabě,“ sípá poražený, „na tuhle vaši poslední ránu už dneska neodpovím.“

„Skvělý boj, pane, skvělý boj. Snad budete v pořádku, mrzelo by mě, kdybyste umřel. Ale naštěstí jsem nestačil svůj úder dokončit, aspoň myslím.“

„Dobrá rána, pane hrabě, zajímavý zakončení,“ pokusí se o úsměv na zádech ležící šlechtic, jemuž právě felčar odhalil levý bok, spatří asi pět centimetrů široký řez, z něhož se hrne krev. Meč se během zásahu natočil a proto je řez široký, stále však nejde určit, jak hluboko ocel pronikla do těla.

„Jen jsem využil příležitosti,“ odpovídá s nezvyklou skromností Armand, jehož tvář září štěstím, dotáhl do vítězného konce duel, který se pro něj od počátku nevyvíjel dobře.

„Zaskočil jste mě,“ přizná Hypolit.

„Pane, nemluvte, nevysilujte se,“ pokará ho Chapon, „Nevím, jak hluboko pronikl kord do vašeho těla. Ošetřím vám zranění, tak abyste neztratil mnoho krve při přepravě. Až následně se dá posoudit váš stav. Pokud nepronikl meč příliš hluboko, máte naději se uzdravit.“

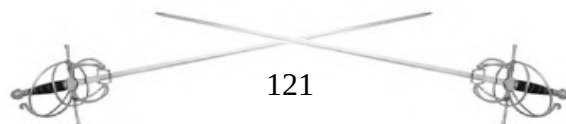
„Postaráme se o pana de Bellangre,“ ozve se kousek od nich, hlas patří panu de Marcillac, „Bil se velmi statečně, dobře hájil naši věc.“

„Děkuji pane,“ hlesne zraněný, pochvala z úst muže, pro jehož čest dnes bojoval, ho potěší.

„Pane hrabě,“ obrátí se původní vyzývatel a strůjce celého sporu na vítěze, „snad ještě nikdy jsem neviděl dva tak zuřivé duelanty. Váš boj byl opravdu hodný obdivu. Přes mnohá zranění na svém těle jste nakonec dokázal vyhrát a já vaši výhru respektuji.“

„Je tedy váš spor urovnán?“

„Ano, domluvili jsme se na respektování přání Jejího Veličenstva, dnes byla naše záležitost dokončena více než důstojným způsobem. Považuji vše za vyřízené, nemám již proti panu de Almare žádných požadavků. Mé uznání však patří i vám, pane hrabě, dokáží ocenit statečnost a zručnost. Byť jste mého muže porazil, necítím k vám žádnou zášť. Naopak, máte mou hlubokou úctu za váš dnešní boj,“ praví vážným hlasem pan de Marcillac, dává si záležet, aby zněl hrdě a dostatečně nahlas, aby ho všichni

slyšeli. Což není problém, obě skupiny se teď setkávají na místě souboje, promíchávají se, vzájemně vyjadřují pochvalné názory na oba duelanty. Žádný náznak nepřátelství, statečný a čestný boj je nadchnul, byť stranu poraženého mrzí konečný výsledek. Utěšují se však spíše náhodou a nečekaným závěrečným manévrem, kterým hrabě přes ne právě příznivý vývoj klání rozhodl o svém vítězství.

„Pane de Marcillac,“ ukloní se teď pan de Godille, „bylo mi velkou ctí změřit své síly s panem de Bellangre. Je vynikajícím a statečným šlechticem, doufám v jeho uzdravení. Velmi dobře hájil vaši čest. Rovněž jsem potěšen vašimi slovy ohledně celé záležitosti. Necítím rovněž žádnou zášť a jsem přesvědčen o stejném přístupu mého přítele pana de Almare.“

„Pověst o vás nelhala,“ pousměje se budoucí vévoda de Rochefoucauld, „Opět jste prokázal statečnost a zručnost, jako v bitvě u Rocroi, které jsme oba byli účastníky. Pane hrabě, dokáží ocenit statečnost, i když dnes přinesla mému domu porážku. Jde však o čestnou prohru, i pan de Bellangre má mou plnou úctu.“

„Pan de Bellangre se bil skvěle, já měl jen větší štěstí, když jsem dokázal využít jeho podklouznutí,“ rozhodne se být velkorysý Armand.

„Postupoval jste podle domluvených pravidel, ačkoli váš poslední výpad byl hodně nezvyklý a nečekaný. Pane hrabě, odvezeme nyní zraněného, jakmile ho váš lékař ošetří. Vše podstatné již bylo řečeno.“

„Pane de Marcillac, mám ještě jednu prosbu.“

„Prosbu? Prosím,“ pozvedne překvapeně zrak velmož.

„Pokud pan de Bellangre přežije, rád bych ho osobně navštívil a projevil mu ještě jednou osobně svou úctu. I já si velmi vážím jeho nesmírné statečnosti a zručnosti. Budu si na něho pamatovat,“ dodá s úsměvem pan de Godille a ukáže demonstrativně na pár míst, kde má zřetelně proříznutý oblek. Ale příliš krve vidět není, jen zarudlé okraje roztřepené látky.

„Pane hrabě, budete kdykoli v mém domě vítán. Pokud váš sok vaši poslední ránu přežije, dám vám vědět,“ řekne pan de Marcillac, což je poslední, co dnes pronese. Pak se otočí a odebere se do svého kočáru. Již cestou se mu obličej zachmuří, svá slova myslel upřímně, přesto ho porážka hněte, zvláště když přišla ve chvíli, kdy jeho muž měl zřetelně navrch.

Vítěz za ním hledí s obrovským zadostiučiněním, ještě plný euforie z úspěchu. Pak mu padne zrak na druhý kočár, zpozorní, náhle se na okamžik záclonka odhrne a on spatří krásný obličej vévodkyně de Longueville. Jen na okamžik, ona mu lehce vzdá hold kapesníčkem a pak rychle opět záclonu spustí. Armandem projede slastný pocit, když si uvědomí, kým byl také jeho dnešní skvělý boj sledován.

„Vemte si plášť, příteli,“ zaslechne za svými zády hlas hraběte de Aboa, který mu zmíněný kus oděvu přehodí přes ramena. Má pravdu, v euforii zapomněl na zimu, pot mu na těle tuhne, ale hřeje ho pocit vítězství. Stejně tak radostné výrazy v očích jeho doprovodu. Pokyne všem, přesunou se blíže k jejich kočárům, nechávajíc suitu poraženého vyzyvatele naložit svého zraněného muže.

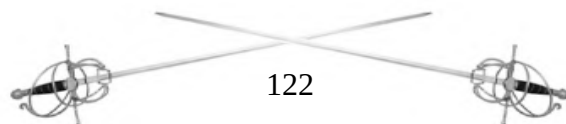
„Vážení,“ obrátí se pan de Godille ke všem přítomným, „děkuji vám za vaši účast. Zároveň vás zvou do mého domu na oběd a malou oslavu.“

Radostné zahalekání jednak vzdá hold vítězi a zároveň kvituje pozvání na pitku, o jejímž bouřlivém průběhu nikdo nepochybuje. Vzápětí Armand usedne do kočáru, kde se ještě zabalí do další houně, kterou mu přistrčí Quido. S očima navrch hlavy, hledící na svého pána s nesmírnou úctou. A zároveň s obrovskou úlevou, dnes si prožil něco strachu.

Musejí však ještě chvíli počkat, než se do kočáru nasouká i doktor Chapon. Opře se zády o polstrování sedačky, otře se zimou a otírá si zakrvácené ruce do látky, kterou vzápětí hodí zpět do své brašny. Pak pohlédne na vítěze, leč zle poznamenaného.

„Mohu vás prohlédnout, pane hrabě?“ zeptá se věcně, vzápětí sebou bezděky trhne, kočár se dal právě do pohybu.

„Ted' ne, až doma. Nikde moc nekrvácím,“ zavrtí hlavou oslovený a spokojeně se protáhne. Pravda, na několika místech pociťuje nepříjemné pálení, ale po každém vítězství bolí všechny rány tak nějak méně.

SLÁVA VÍTĚZI, ČEST PORAŽENÉMU

Jezdci i kočáry zastaví před domem hraběte de Godille. Okamžitě se jim v ústrety vyřítí veškeré služebnictvo. Po odjezdu pána domu si je všechny sezval Tissot a vysvětlil jim, kam se dnes ráno ubírají kroky pana hraběte. Vzápětí je vyzval do jídelny, kde se společně modlili za jeho šťastný návrat. Když uslyšeli hluk na ulici a spatřili povědomý kočár i obličeje mužů na koních, vyhrnuli se před dům. Maurice s velkými obavami pohlédne do tváří doprovodu, především se jeho zrak setká s pohledem kapitána de Seinges, jeho úsměv dává tušit dobrou zprávu, na tázavý pohled přikývne a naznačí pohledem ke kočáru. Tvář tajemníka se rozzáří, ještě více, když spatří vystoupit svého pána.

Radostný pokřik přítomných vzdá holt vítězi, který zahalen v plášti udělá pár kroků po zmrzlém podloží na ulici. Kolemjdoucí se začínají zastavovat, dohadují se, co větší množství přítomných osob a jejich ryk znamená. Hrabě zůstane zahalen v houni, přesto pokyne všem přítomným.

„Maurici, postarej se o všechno,“ obrátí se na svého správce, „Koně dejte do stájí, kočáry ať venku někdo hlídá. Všichni jsou moji hosti, uspořádáme oběd ve společenský místnosti.“

„Ano, pane hrabě, ano,“ poskakuje radostně Tissot, „Všechno zařídím. Nechám přinést jídlo z nedalekého hostince, další udělá Marie. Pane hrabě, všechno je vyřešeno?“

„Ano, Maurici, všechno. Mám sice pár škrábanců, můj protivník ale utrpěl horší zranění. Spor je ale vyřešen.“

„Díky Bohu, pane hrabě, díky Bohu!“

„Maurici, zaříd, ať se hosti maj dobře. Pozval jsem všechny, bez ohledu na jejich urozenost. Já se dojdu převlíct do svých komnat, doprovodí mě jen Quido a pan Athanas.“

„Doktor? Je nějaký zranění vážné?“ zmizí úsměv z tváře tajemníka.

„Jen drobný škrábance. Ale i tak potřebuju ošetřit. Spoléhám na tebe!“ dodá, pak pokyne Dujardinovi a felčarovi, do domu vstoupí jako první. Teprve pak následuje hrabě de Aboa s bratrem a další ze svědků.

Tissot se s obavami dívá na dav hrnoucích se do jeho hájemství. Z pohledu hierarchie se musí postarat o rozdělení společnosti, všechny odvede do levé části prvního patra, přesto u velkého stolu ve společenské místnosti usadí pány de Aboa, pana de Verdoyer, kapitána de Seinges a kapitána de Barelliu, gardisty pana de Tabatiere a Bellevala. Další tři vojáky z doprovodu hraběte de Aboa pak umístí do salónku za jídelnou. K nim se následně připojí i oba promrzlí kočí. Kočáry naopak odešle hlídat obrovitého Meilleta, dostatečná záruka proti nenechavcům.

Kuchařka Marie se okamžitě pustí do práce, pomáhá ji sluha Jean Foudras, který se opět vrátil do služby. Naopak Rosena a Bangeho vyšle okamžitě na další nákupy do blízkého hostince. Obsluhy hostů se ujme osobně paní správcová Nicolet, s úsměvem rozlévá víno, pomáhá jí její manžel. Všichni příchozí jsou promrzlí, ale také plní dojmů, samozřejmě se rozhovor točí výhradně kolem souboje.

Hrdina dne však má zcela jiné starosti. Odebere se i se svým sluhou a doktorem do ložnice, kde mu začne Quido svlékat oděv. Občasné syknutí dává tušit bolest způsobující drhnutí látky o otevřené rány. Proto se přidá i doktor a pokouší se společně se sluhou o šetrnější odstranění obleku. Někdy i za pomoci dýky. Šaty jsou stejně znehodnocené, prořezané na více místech a zakrvácené.

Konečně zůstane pán domu zcela nahý. Quido naloží další dřevo do krbu, pak jeho pohled znovu sklouzne na jeho pána. Není na něj právě příjemný pohled. Ale nemá čas si ho prohlížet dlouho, neboť ho felčar odešle do kuchyně pro svažené víno, to pro vnitřní použití, a také pro lavór vlažné vody, aby mohl rány vymýt. Což zabere chvíli času, během níž si lékař prohlíží jednotlivá bolístka, bez větších emocí, ale také se jich dotýká bez ohledu na bolest, kterou tím pacientovi způsobuje.

Cestou zpátky si Quida povšimne správce domu a doprovodí ho do pánových komnat. Když vstoupí, tak se zhrozí. Hrabě nyní sedí vysvěčený uprostřed ložnice, kolem něho poskakuje lékař a dloube se mu v ranách. Ale jak Armand vypadá! Některá zranění se zle rozšklebila, v teplé místnosti se

povrch těla zahřál a krev se opět rozproudila. Proto na šaty rozházené po podlaze i na ni samotnou dopadají kapky krve. Ta stéká v malých pramíncích po pažích i břichu, ale i po stehně.

„Proboha, pane hrabě!“ zvolá Tissot vyděšeně. Zarazí se i Quido, šťouráním se ve zraněních přispěl i Chapon k dalšímu úniku krve, pán vypadá rozhodně hůř, než při jeho odchodu.

„Maurici, tos neviděl pár kapek krve?“ zamračí se pan de Godille.

„Pár kapek? Pár kapek, pane hrabě?! Vždyť vy krvácíte úplně všude!“

„Maurici, nerozčiluj mě! Jde jen vo drobný zranění, škrábance nebo povrchový řezný rány,“ zatváří se našťavaně raněný, „Je tak, doktore?“

„Ve svý podstatě ano,“ pokrčí vyzvaný rameny, pak se rozhodne udělat všem malou přednášku o svých zkoumáních, „Jak se zdá, nikde nedošlo k vážnému poškození svalů a už vůbec ne šlach. Jediným nebezpečím je následná infekce. Už sem většinu ran prohlídnul, jestli v nich nejsou zbytky látky, teď je ještě vymezu, pak, asi k vaší malý radosti pane hrabě, taky vypálím alkoholem. Trochu si užijete. Co se týká jednotlivých ran, tak u některých bude nutných asi pár stehů, aby lépe srůstaly. Zase potěšení pro mě, jistě oceníte moji zručnost.“

„Máte podivný skony, pane Athanasi!“ zasměje se Armand, „Vaším úkolem přece není lidi mučit a ještě z jejich mučení mít radost.“

„Ó, pane hrabě,“ žertuje Chapon, spokojený ze svého předchozího ohledání, „Už dlouho jsem neměl tu čest ošetřovat zranění, předtím vlastně vod rána do večera. A zapichovat jehlu do vašeho svalnatého těla, to bude rozkoš.“

„Pane hrabě, nemám raději zavolat jinýho doktora? Druhý pan doktor, kupodivu shodného jména pan Athanas, bydlí přece nedaleko,“ zašklebí se Dujardin, potěšený slovy o absenci těžšího zranění.

„Není třeba, Quido, já trochu mučení vydržím. Ale co je s tím vínem? Začíná mi bejt zima!“

„Pravda! Voba se potřebujeme zahřát. A přines taky nějakou pálenici, něho hodně vostrýho, co rány vypálí,“ přidá se Chapon.

Dujardin přikývne, položí na zem lavór, když předtím předá čisté hadry správci. Ten stále pobledlý zírá na zakrvácené tělo svého pána, který přes všechno září jak sluníčko. Skoro jako by mu trýznění vlastního těla dělalo potěšení.

„Tak k těm zraněním, pane hrabě, abych to vzal po pořádku,“ pokračuje felčar ve svém výkladu, „Tady na rameni, to snad ani nebude třeba šít, možná jeden, dva stehy. To píchnutí hned pod ním, vidíte, jak se na nás ta malá ranka mrcha šklebí? Ocel pronikla jen málo hluboko, ale je potřeba ji pořádně vyčistit. Je asi ze všech nejhlubší, aby se nám tam nezanesla nějaká špína. Když dovolíte, tak do ní trochu hrábnu, abych zjistil, jestli v ní není nějaký zbytek látky. Není, vida, jen nám trochu víc začala krváčet, mrcha,“ povídá nahlas a hned vykonává popisovaný úkon. Ošetřovaný jen zatíná zuby.

„Tak, ty dvě řezný rány na levým předloktí, tak ty vypadaj horší, než ve skutečnosti sou. Asi je jen vyčistíme a zavážeme. Jsou sice delší, ale jen povrchový. To tohle říznutí přes pravý předloktí je horší, tady si trochu zašijeme. Ale můžete bez problémů hýbat prsty, takže vám váš sok žádnou šlachu nepřefíznul. K vaší nepochybný radosti. Stejně tak i to seknutí na vaší pravý ruce, tady, nad loktem. Zase jste měl štěstí, jít víc do hloubky, tak jste meč v ruce neudržel. Pořezal vás tedy pěkně, jen co je pravda. Budete samá jizva, přitom se vám zase tak moc nestalo.“

„Zase tak moc nestalo?! Vy žertujete?! Vždyť je všude plno krve! Vždyť může pan hrabě vykrváct!“ zvolá Tissot, zírající s otevřenou pusou na blábolení doktora.

„Vykrváct?“ rozesměje se Chapon, „Mladý muži, vykrvácení vypadá jinak. Vidíte tu snad někde stříkat gejzíry krve? Vidíte tu snad někde přetátou žílu? No, možná by se mohl váš pán cítit trochu zesláblej, až tady s ním skončím, ale dobrý víno a dobrý jídlo všechno spraví. Aspoň se mu vyčistí krev.“

„Ale ta rána na břicho ...“

„Správně, mladý muži, to nejlepší jsem si nechal nakonec. Nejprve stehno, pane hrabě. Hezký šrám, ale zase jen povrchový. Možná budete trochu pajdat, nemyslím navždy,“ zasměje se Athanas sám svému vtipu, „Jen chvíli, než svaly srostou. No a konečně, to pěkný říznutí pod vašimi levými žebry, tohle se panu de Bellangre povedlo nejlíp ze všech. Pořádně dlouhá rejha, k jeho smůle a vašemu štěstí

ale zase vypadá hůř, než je ve skutečnosti. Ale tady si užiju já, vidím to na dost stehů. Samozřejmě, až všechno vymejeme a vypálíme.“

„Pane hrabě, já raději půjdu,“ zvolá tajemník, právě vstoupil Dujardin s hrnkem svařeného vína, ne úplně vařícího, ale ohřátého a také s láhví špiritusu.

„Jak račte. Já si vezmu k ruce mého vzorného pacienta Quida, ten není takový cimprlich jako vy,“ ušklíbne se Chapon.

„Co se chystáte dělat?“ zeptá se teď Armand, když vidí, jak si doktor přehazuje přes krk zástěru, vzápětí si jí navyklými pohyby vzadu zavazuje. Tmavé fleky dávají tušit, od čeho pocházejí.

„Pane hrabě, s Quidem vás pořádně umejeme. A taky vám rány vyčistíme pálenkou. Vaše krev je sice urozená, ale barví jako každá jiná. Přeci si nebudu ničit tyhle pěkný šaty, který mi pořídil hodný pan Vincent. Může mi na ně vyšplíchnout nějaká ta kapka, chápete.“

„Chápu,“ přikývne šlechtic, pak se otočí na svého sluhu, „Quido, šaty dolů!“ zavelí.

Vyzvaný nejprve nepochopí, pak se podívá na lavór s vodou, na zástěru doktora a hadr, který mu je podáván. Sundá si kabátec a kalhoty, zůstane jen v košili a spodkách. Tázavě se podívá, zda má pokračovat či zda už je pán spokojen, ten však po krátkém váhání přikývne. Zase takové teplo není, aby riskoval sluhovo prochlazení, spodky či košili mu když tak jeho milenka vypere.

„Tak teď už můžu opravdu v klidu odejít,“ začne se smát Tissot, asi hlasitěji, než by se slušelo, „Podle posledního příkazu jste pane hrabě určitě zdravej,“ sklouzne jeho zrak na Quida ve spodním prádle, ano, i když je jeho pán pořezaný po celém těle, má větší starost o slušivý a nový oblek Dujardina, co kdyby se zamazal od krve a musel mu koupit nový. Ale pak si uvědomí, jak zle se na něj šlechtic dívá a raději rychle vyklidí pole.

Vrátí se do společenské místnosti, kde si všichni přítomní s chutí přihýbají z pohárků naplněných vínem. Další svažené jim přináší sluha Jean z kuchyně.

„Maurici, jak se daří panu hraběti?“ zaregistruje příchod správce domu hrabě de Aboa.

„Vcelku dobře, pane hrabě,“ odvěti tázaný, „Pan doktor s Quidem ho právě omývají, pak mu budou čistit rány alkoholem a nakonec završí pan doktor své mučení nějakým šitím. Ale ujistil mě o pouhých povrchových zraněních, ačkoli jich není zrovna málo.“

„Takže žádné vážnější zranění?“

„Ne, pane hrabě. Jen možná trocha ztráta krve, prý to spraví dobrý víno a jídlo. Až se nechá pan hrabě sešít, určitě dorazí za vámi.“

„Výborná zpráva. Pánové, na pana hraběte de Godille, na jeho skvělý boj!“ pozvedne svůj pohárek sekundant, všichni přítomní ho s radostí následují, včetně pěti dalších, vykukujících z vedlejšího salóňku. Ve chvíli zpovídání Tissota se všichni ztišili, aby si vyslechli zprávu o závažnosti zraněních dnešního hrdiny.

„Moc krásnej boj, jen co je pravda,“ poznamená Filip, poté co se zhluboka napije.

„Máš pravdu, moc hezkej,“ přitaká jeho sourozenec.

„Jak po sobě šli, to bylo úžasný. S takovou vervou! Jak do sebe bušili, několikrát zraněný, ale stejně zuřivě.“

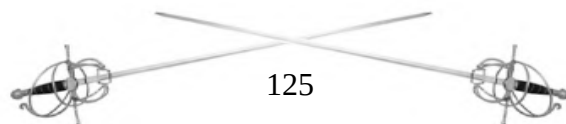
„Právě až moc zuřivě,“ pousměje se starší z bratrů, „Dnes pan de Godille narazil na skutečně kvalitního soka. Minimálně polovinu svých drobnějších zranění si ale způsobil sám, svou přehnanou útočností.“

„Počínal si špatně?“ zarazí se Filip.

„Špatně? Asi ne, když nakonec vyhrál. Vzhledem ke svému způsobu boje, ke svému ovládnutí kordu, asi postupoval správně. Pan de Godille není salónní šermíř, on je stejně jako jeho dnešní sok rváč. Což nám dostatečně názorně předvedli.“

„Rváč? Bil se přece skvěle!“

„Samozřejmě. Jen se vyjadřuji k pohledu na jejich souboj. Žádná elegance, jen hrubá síla, zarputilost, divokost.“

„Možná bych mohl pana hraběte požádat, zda by si se mnou nezašermoval,“ napadne Filipa, který byl dnešním přestavením doslova unešený.

„Můžeš se ho zeptat,“ přikývne Geoffi, pak se pousměje, „Ale zůstaň s ním jen na cvičišti, jen když budete mít kryty a tupý zbraně.“

„Taky se umím bít,“ odvěti vzdorovitě Filip.

„Umíš a nejsi špatnej,“ přikývne překvapivě souhlasně hrabě, pak však dodá druhou část odpovědi, „Ale oba dnešní duelanti, to je úplně něco jiného, Filipe. To jsou skutečně rváči a zabijáci. My jsme se zbraní dobří, oba, ale oni jsou jiní.“

„Jiný? Jak jiný? Nejsme snad stejně statečný?“

„Ne, v tom ten rozdíl nespočívá. Oni mají instinkt zabijáka. Nevím, jak bych to lépe vyjádřil. Kdyby ses s nimi pustil do křížku, tak tě roztrhají na kusy. Nedaj ti příležitost, ačkoli podle mého šermuješ možná lépe než oni. Stejně jako já. Ale jen těžko se čelí útokům takových zběsilců.“

„Náhodou, mně se jejich souboj moc líbil. Opravdu, moc se mi líbil.“

„Komu by se nelíbil. Ale všichni, co tam dneska zevlovali okolo, byli taky šťastný, že nestojí se zbraní v ruce místo jednoho z nich. Pan de Godille je můj přítel, mám radost, jak dneska jeho souboj dopadl. Ačkoli vítězství pro sebe urval na poslední chvíli a dost zvláštním způsobem.“

„Máš pravdu,“ říká doslova dychtivě Filip, „To jeho sklouznutí, to teda bylo něco. Mě by nikdy nic takového nenapadlo!“

„Vidíš, teď si to přesně vystihl. To je ten instinkt, o kterém jsem mluvil. V okamžiku vycítil slabinu, podvědomě našel skulinu, skoro stejně rychle se rozhodl a už se klouzal po ledu. Naprosto nesmyslný útok, odporující naprosto všem známým pravidlům. Přesně o tom jsem mluvil,“ vysvětluje své pocity z dnešního souboje Geoffi, pak vezme smířlivě svého bratra za rameno, „Tvůj nápad si zašermovat s panem de Godille určitě není špatnej. Ale nech ho oddechnout. On by byl schopen si jít s tebou zacvičit už zítra. Ale zůstaň vždycky jeho přítelem, pokud mohu dobře radit,“ dodá, pozvedne pohárek a s bratrem si připije. Pociťuje stejně dobrou náladu jako všichni okolo.

Trvá skoro dobrou hodinu a půl, než vítěz dnešního souboje, již oblečený do pěkných a nerozřezaných šatů, přejde chodbou z pravé strany domu na levou a vstoupí do veselící se společnosti. Marie stačila donést nějaké drobné občerstvení, ale hlavním a nejžádanějším artiklem se stává víno. Rychlejší než pán domu však se stane jeho panoš Quido, také již znovu oblečený, jak lasička se protáhne kolem šlechtice a jak nejsilněji dovede zvolá.

„Pan hrabě de Godille!“

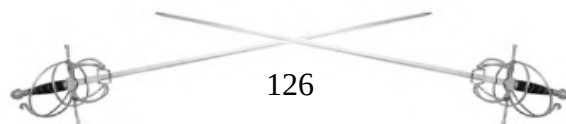
Rázem všichni ztichnou, ti co sedí povstanou, vytvoří v menší společenské místnosti kruh a začnou tleskat, jako by se vrátil při děkovačce představitel hlavní role právě skončeného úspěšného divadelního kusu. Ozve se i pár oslavných výkřiků. Zaskočený pán domu si s chutí užívá zasloužených ovací, okamžitě přehluší jeho bolest, kterou mu stále působí utržená zranění i především následné zákroky doktora Chapona.

„Vážení přátelé,“ říká hlasitě Armand, „děkuji vám za projevy uznání i za přijetí mého pozvání na dnešní malou oslavu a oběd. Jen vás prosím, pokud mě chcete přátelsky poplácat, dobře volte místa na mým těle. Jsem poměrně dost sešitej,“ dodá a vzbudí výbuch smíchu.

„To mohu potvrdit,“ ozve se mu za zády, kde se objeví felčar, „Pokud jsem ještě nezapomněl počítat, tak jsem si dobře zaštrikoval, dobrejch třicet stehů,“ zasměje se, „Pacient také dostal velmi přísný příkaz, jak se má dále vzhledem k četným povrchovým zraněním chovat. Především se musí pořádně najíst a taky pořádně napít! Takže hodně vína, pro mého pacienta! A taky pro jeho doktora, samozřejmě!“

V okamžiku se objeví Tissot se dvěma pohárky, jeden předá hrdinovi, druhý tomu, kdo ho sešil dohromady. I Quido se chopí číše, z vedlejší místnosti vstoupí znovu i prostí vojáci. Každý teď upírá oči na vítěze.

„Pan doktor mě teda nešetřil, píchal do mýho těla s ještě větším potěšením, než pan de Bellangre,“ prohlásí pan de Godille a vzbudí novou vlnu veselí, „Ale vše zachránil dobrou léčebnou kúrou, kterou mně stanovil. Takže, abych neotálel se zahájením léčby, přátelé, zvedám svou číši,“ učiní jak řekl, pak

však malinko zvážní, „Připíjím na pana de Bellangre, který mě dnes pořádně pocuchal. Ať se z mé poslední rány vylíže. Je to statečný šlechtic a bil se skvěle!“

„Na pana de Bellangre,“ zazní sálem z několika úst, většina oceňuje projevenou úctu vítěze k poraženému, které je nepochybně hoden.

„Na vítěze skvělého duelu pana hraběte de Godille!“ vykřikne Filip de Aboa.

„Na hraběte de Godille!“ zaduní místností sborově, pak už každý nachýlí svůj pohárek k ústům a nechává sklouzávat lahodný mok do krku.

Plný euforie začne hned pán domu přeorganizovávat zasedací pořádek. Pozve ke stolu všechny přítomné, včetně Tissota a Quida. Rovněž nechá donést další stůl a židle a k opačnému konci stolu, v jehož čele stane, nařídí se posadit prostým vojákům. Ať se radují s ním, bez ohledu na svůj původ. Nicolet se v tichosti vytratí, nastane pořádná pánská jízda, kde poteče víno proudem a bude se mluvit obhrouble. Žena zde nemá co dělat. Raději chvátá dohlédnout na práce v kuchyni.

Netrvá dlouho a začne se nosit na stůl. Kachny, kuřata, vepřová pečínka, pečivo, různé paštiky, dokonce i půlka právě upečeného selátka. Většinu dotáhli Rosen a Bange z hospody, drobnější lahůdky se zrodily v místní kuchyni. Matyas a Malej Simon také zajišťují obsluhu, naopak Jean a Marie se činí i nadále v kuchyni.

Náhle je stůl plný, poháry s vínem taky, hoduje se přímo nezřízeně. I prostí vojáci pohlíží na pána domu s obdivem. Nejen pro jeho statečný výkon dnes ráno. On je skutečný voják, nejen se skvěle bije, ale nečiní mu problém si sednout s nimi k jednomu stolu, byť se může pyšnit významným titulem. Doposud mnozí o něm jen slyšeli vyprávět historky, dnes ho viděli v akci a jsou jím unešení. I teď, pokrytý řeznými a sečnými zraněními, sešitý jak zákon káže, místo aby vylehával v posteli a v klidu odpočíval, neváhá se pořádně bavit. Ačkoli mu jistě mnohé pohyby musí působit bolest a dokonce hrozí zpretrhání stehů.

Kolem druhé hodiny upozorní pan de Barellia na nutnost zpravit o všem komtesu, vymluvili se ráno s doktorem na nutnost jít něco opatřit do města, ale měli by se vrátit a vylíčit jí, proč ani dnes její ctitel nedorazí. Jejich odchod však oslavenec rázně odmítne, místo toho si zavolá Quida a dá mu patřičné instrukce. Mladík přikyvuje a následně odběhne.

Vrátí se asi za dvě hodiny, zábava mezitím pokročila, stůl se stále prohýbá pod dobrotami, většina přítomných už je slušně opilá, ale všichni se dobře baví. Pan de Seinges i pánové de Aboa si zařídili na dnešní den volný program, tušili, pokud jejich přítel zvítězí, že se asi uskuteční oslava. Další pak žádné povinnosti nemají, protože jejich pánové do sebe lijí víno nedaleko nich.

Hrabě si zavolá pohledem Quida k sobě, nařídí mu přitáhnout si židli, přitukne si s ním pohárkem, pak ho familiérně obejmě kolem ramen a nachýlí se k němu blíže, aby se mohli bavit tišeji, na co se chce zeptat, nemusí slyšet další.

„Co komtesa, vyřídils všechno?“

„Ano, pane hrabě,“ odpovídá šeptem hoch, „Ale nevím ... nevím, jestli sem právě uspěl.“

„Copak, snad si něco nepokazil?“

„Nepokazil, ale slečna komtesa ... ačkoli jsem jí hned řekl, že jste v pořádku, tak se hrozně vylekala. Vaše zranění jsem zlehčil, jak to jen šlo. Slíbil jsem, že zejtra určitě za ní přijdete.“

„Zlobila se, co?“

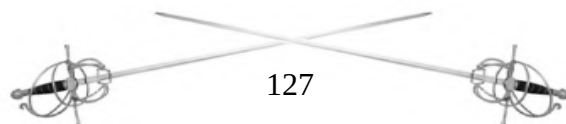
„Nejprve se vyděsila, jak už jsem řekl. Pak se rozplakala. A nakonec rozzlobila. Prý jste jí měl všechno říct. Co prej kdyby vás zabili, to byste se s ní ani nerozloučil. A tak dále.“

„Hm, zítra ji udobřím.“

„Bude potřeba. Pane hrabě, pak se začala podrobně vyptávat, úplně na všechno.“

„Cos jí vykládal? Doufám ...“

„Pane hrabě, snažil jsem se souboj líčit tak, jako by vám skoro nic nehrozilo. Řekl jsem jen o pár škrábancích a pak o vašem posledním skvělém výpadu. No a že teď odpočíváte, musíte se posilnit a trochu oslavit svoje vítězství se sekundanty a svědky. Nevím, jak moc jsem jí rozzlobil. Promiňte, pane hrabě, jestli jsem něco zkazil.“

„V pořádku, Quido, tys nic nezkazil. Zlobí se na mě, ale já jí nic dopředu říct nemohl, jen by se zbytečně trápila.“

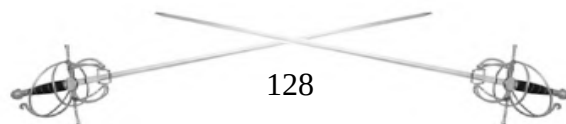
„Nezlobíte se, pane hrabě, i když se paní komtesa asi zlobí?“

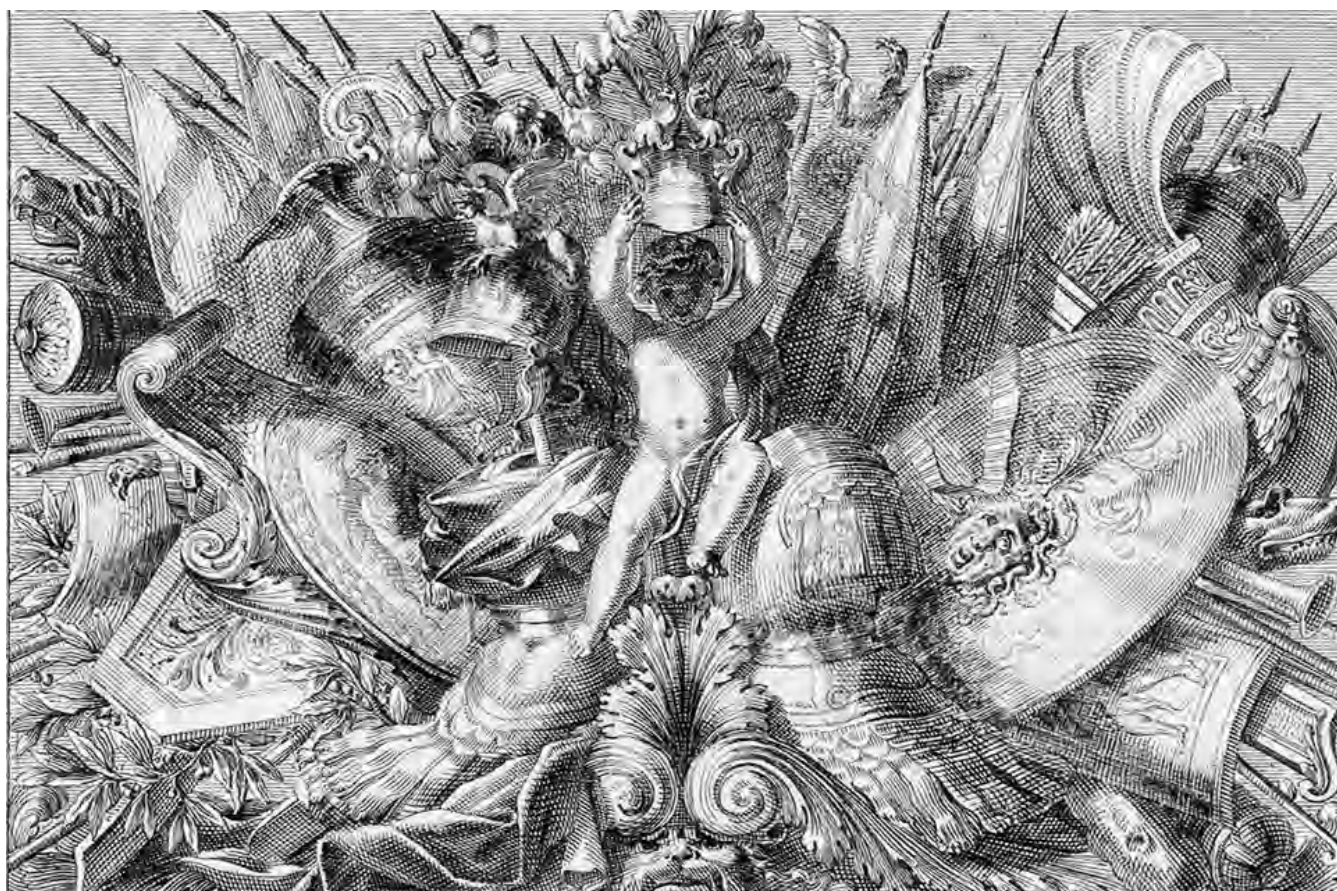
„Nezlobím. Pojd', napij se, přit'ukneme si. Seš přece moje páže, ne? Tak co, jak se ti dnešní souboj líbil? Bavit ses?“ znovu obejmě mladého sluhu jeho pán, přiopilý a v rozverně náladě.

„Bavit? No, nejdřív jsem měl docela strach,“ přizná se Dujardin, „Pořádně vás trápil. Ale pořád sem věřil, že něco vymyslíte, jako vždycky.“

„Hm, dalo to práci ho vyřídít, byl moc dobrej,“ usmívá se úspěšný duelant, „A cos říkal tomu poslednímu výpadu, to sem krásně jel po ledě, co? Tos nečekal, co?“

„Nikdo asi váš závěrečnej kousek nečekal, pane hrabě. Ale stál za to, pane hrabě. Vopravdu. Určitě se vo něm bude hodně vyprávět, určitě, pane hrabě,“ dodá mladík a z chutí se napije. Vždyť dnes málem přišel o moc dobrého pána.

SEDMDESÁTÁ OSMÁ KAPITOLA

NÁVRAT MARKÝZE DE ALMARE

Netrvá dlouho, než si hrabě de Godille udobří komtesu von Hameschäler. Stačí mu přijít druhý den za ní, zprvu čelí jejím výčtkám a uraženému chování, následně přijme pozvání do ložnice. Záhy se ona zarazí, zaskočená jeho staženým obočím při jejím prudkém objetí. Když si ale svlékne košili a ona uvidí jeho zdevastované tělo, málem omdlí. Následně ho uloží jak malé děcko do své postele, děkujíc Bohu, že jí ho zachoval. On opravdu není pěkný pohled na jeho ještě čerstvá zranění, různě zavázaná. Musí ji následně ujišťovat o jejich nevelké vážnosti. Po nějakém jejím trucování není náhle ani památky. Naopak ho nabádá, aby se při jejich milování choval zdrženlivě, aby nedošlo k otevření ran a nabídne mu svou aktivnější roli. Což on přijme a rozhodně si nemůže stěžovat.

Soukromá a hodně intimní oslava jedenadvacátých narozenin hraběte definitivně rozežene i poslední mráčky vzniklé v jejich vztahu. V následných týdnech jejich schůzky pokračují, jemu se postupně jednotlivé rány začínají zacelovat, proto ona může obdivovat postupně odhalované nové čerstvé jizvy, hladit je, líbat, říkajíc, jak je svou láskou pomáhá hojit. Až s odstupem si začne uvědomovat, jak blízko byla od jeho ztráty, zároveň se do její duše začíná vkrádat strach. Je statečný, silný, zručný, ale dokáže alespoň trochu změnit jeho divokou povahu? Dokáže nějak zařídit, aby se usadil? Nebude se dále vrhat do dalších nebezpečných dobrodružství, až jí jednou Quido místo radostné zprávy o jeho vítězství

přinese zprávu smutnou? Svému milenci se však o svých starostech nezmíní ani náhodou, určitě by její obavy nepochopil, naopak, mohl by si vše špatně vysvětlit jako její snahu ho udržet doma za každou cenu.

Jelikož se zranění opravdu hojí úspěšně, po čase pozve Armand mladého Filipa de Aboa i s jeho přítelem na domluvené cvičení v šermu. Připojí se i kapitán de Seinges. Filip se ukáže jako velmi zručný se zbraní a pokud jen tak cvičně soupeří, dokáže úspěšně vzdorovat. Dokonce se hraběti zdá, že mu až příliš narůstá jeho sebevědomí. Proto, když se znovu postavili do střehu, náhle proti němu vyrazí, zcela nečekaně se na něj oboří plnou silou, než se stačil mladík nadít, srazí ho k zemi. Vzápětí mu pomůže se smíchem na nohy, přitom mu udělí pár dobrých rad. Poměrně ješitný Filip však od něho přijímá moudra rád, následně si společně skočí na pohárek, kdy si povídají o různých bojích. Hraběti rozhodně obdiv bratra jeho přítele není nepříjemný, proto se s jistou samolibostí chlubí svými některými předchozími dobrodružstvími a vítězstvími.

Asi po čtrnácti dnech obdrží zprávu o lepším se stavu pana de Bellangre. Což ho velmi potěší a domluví si u něho návštěvu. Přiveze ho na ní osobně pan de Suisse, který ho vyzvedne v jeho domě. U lůžka zraněného, kterému se očividně ulevilo, se setká s dalšími jeho druhy, kteří také sledovali průběh souboje. Radost z návštěvy projeví i sám zraněný, hrabě si sedne u jeho lůžka a povídají si jako staří přátelé, jako by se před nedávnem nesnažili jeden druhého tak urputně zabít. Pokud ještě některý z přátel pana de Bellangre choval zášť vůči muži, jenž jim zranil druha, po této návštěvě rozhodně zmizela. Ve svých možná poněkud pokřivených žebříčcích hodnot hledí na hraběte s úctou, byť málem zabil jednoho z nich. Jeho statečnost a následně projevená úcta poraženému mu získala minimálně respekt.

S daleko menším nadšením přijme pan de Godille zprávy, které mu přinesou oba pánové de Aboa, kdy se o souboji začíná mluvit ve vyšší společnosti, možná i přímo u dvora. Zdrojem, který zvěsti o nevídaném duelu rozšířil, se stala pravděpodobně princezna de Longueville. Jak však bývá zvykem u podobných pověstí, každý si ke skutečnosti něco přidá, takže po pár převyprávěních hrabě zbrocený krví po mnoha těžkých zraněních stále vzdoroval svému sokovi, aby ho nakonec srazil k zemi nevídaným tajným úderem. Někteří ho dokonce přirovnali k Jarnacovu úderu, kterým téměř před sto lety sekem do kolena porazil svého daleko zkušenějšího soka a o kterém se také vyprávějí legendy.

„Příteli, proč se vzpouzet?“ zasměje se jen Geoffi, „Kdo si za čas vzpomene, jak jste ve skutečnosti srazil k zemi pana de Bellangre? Že jste jen chytrě využil jeho podklouznutí a zmrzlého terénu? Vždyť i ten slavný Jarnacův úder byl asi více dílem náhody než plánovaným záměrem.“

„Souboje jsou zakázaný, navíc bych raději zůstal více ve skrytu. Do dneška téměř nikdo nevěděl, že je nějakej hrabě de Godille. Teď se mluví o tajemném hraběti, který mistrně ovládá kord, porazil skvělým úderem soka, který ho předtím málem zabil. Kdybych měl dostat všechny rány, vo kterých se podle vás mluví, tak bych musel být několikánásobně mrtvej!“ oponuje obdivovaný duelant.

„Všechno jsou jen řeči. Stal jste se rekem, nad kterým drží ochranou rukou sám Bůh. Mluví se také o vaší nezměrné odvaze před bitvou a v bitvě u Rocroi. Prý jste na průzkumu sám rozehnal či pobil celou kumpanii nepřátel,“ směje se Geoffi, „A teď ten souboj. Nejedna dáma by omdlela, kdybyste se objevil v její ložnici.“

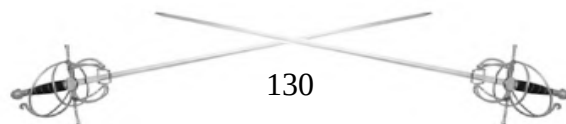
„Jsem zadanej.“

„Ale jistě,“ rozesměje se znovu hrabě de Aboa, „Ale jednu obrovskou výhodu vám tahle, pravda poněkud přibarvená historka, nepochybně přináší.“

„Výhodu? Myslíte na dámský ložnice?“

„Ne, o tom nemluví, když jste zadanej. Jen těžko se najde někdo, kdo by vás teď vyzval na souboj. Kdo by se chtěl střetnout s mužem, kterého chrání možná Bůh a možná taky sám ďábel! Který přes několik smrtelných ran stále stojí na nohou, následně tajným úderem vyřídí svého soka. A za pár dní se zázrakem jeho rány zahojí a on je opět v plný síle!“

„Proboha, tohle se taky vypráví?“

„Skoro. Vlastně něco na ten způsob, záleží na vypravěčích. Ale i pan de Bellangre je líčen ve velmi dobrém světle. Někdo taky nazývá váš duel utkáním dvou zuřivců, co přes mnohá zranění stále urputně bojovali, než jste ho dostal tím zázračným úderem.“

„Doufám, že se takové zkazky nedostanou k Mazarinovi a královně.“

„Mazarin určitě ví všechno, ale tentokrát asi královna slyšela o vašem souboji dřív. Určitě tušíte, kdo mu ho vyprávěl.“

„Tuším?“

„Kdopak vám tam tehdy zamával kapesníčkem?“ zasměje se znovu Geoffi.

„Vy jste si všimnul?“ lehce zrudne Armand.

„Snad jen já. Buďte si jist, královna určitě dostala velmi podrobný popis vašeho duelu. Ale vzhledem k zákazům soubojů bude nepochybně zdrženlivá. Jako obvykle, všichni o souboji mluví, ale oficiálně se nic nestalo. Nemějte obavy, postaral jste se o vyřešení nepříjemné záležitosti, ukončil jste spor dvou významných šlechticů, do kterého se zapletla i královna. Tím ona neztratila tvář a i když nemůže oficiálně vyjádřit své uspokojení, určitě vám nic vytýkat nebude.“

„Jen aby,“ není si zcela jistý úspěšný duelant.

Hrabě de Aboa mluvil pravdu, žádný postih se nedostavuje. Vlastně s ním osobně o souboji nikdo nemluví. Jen jednou, kdy navštíví kardinála Mazanina, aby ho informoval o některých zjištěních pana Daudeta. První ministr až v samém závěru audience zvedne svůj zrak a s mírnou ironií se zeptá.

„Daří se vám dobře, pane hrabě?“

„Dobře? Vaše Eminence, cítím se velmi dobře,“ odvěti s rozpaky Armand, zaskočený nenadálou otázkou.

„Velmi rychle jste se zotavil z hrozných ran, které jste nedávno utrpěl.“

„Ach, už rozumím,“ usměje se rozpačitě pan de Godille, „Vaše Eminence naráží na různé pověsti, které ani nevím kdo šíří.“

„Pověsti? Spor pana markýze de Almare je urovnán, ne?“

„Zdá se, Vaše Eminence.“

„Prý se o urovnání postaral jakýsi statečný šlechtic, který přitom utrpěl velmi vážná zranění.“

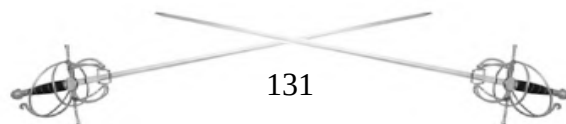
„Slyšel jsem,“ přijme hru na neznámého duelanta Armand, „Ale pokud vím, onen šlechtic utrpěl jen lehčí zranění, celkem osmkrát byl zasažen, sám slavil úspěch jen třikrát. Ale poslední jeho úder ukončil onu záležitost.“

„Nad oním šlechticem opět držel ochranou ruku Bůh, pane hrabě,“ usměje se i první ministr, „Pozdravujte ho, kdybyste ho náhodou viděl. Ač jsou souboje zakázané, statečnost se stále cení. Jen by měl více dbát o své zdraví,“ dodá již vážnějším hlasem.

Čas plyne dál, Maurice připraví další schůzku jejich tajné společnosti, která se tentokrát uskuteční v domě pana Malleta, dostaví se všichni, včetně tajemného pana Gauviona. Ten ve večerních hodinách proklouzne do domu radního nepozorován a stejným způsobem i zmizí. Jejich záměry zatím vycházejí, po schůzce ještě bilaterálně probere Mallet s hrabětem potěšitelné pokroky v jednání s panem Burdainem.

Vzhledem ke klidné politické situaci, tedy alespoň navenek, se může pan de Godille věnovat výhradně svým vlastní věcem, což představuje především utužování vztahu s milenkou. O vše ostatní se starají jeho sluhové či přátelé. Odmítá pozvání na slavnosti, kterých se mu prostřednictvím hraběte de Aboa dostalo, čímž ale nevědomky docílí přesného opaku, než chtěl. Podobu hraběte de Godille, vítěze slavného souboje s panem de Bellangre, zná jen málokdo. Začnou se rojit další historky, proč se skrývá před veřejností, co vlastně dělá.

On však ve skutečnosti nedělá téměř nic, pokud opomeneme jeho sexuální aktivity, jen toužebně očekává návrat svého přítele markýze de Almare. Ani tak se mu netouží pochlubit se svým úspěšným vyřešením jeho problémů, byť je na svou práci patřičně hrdý, ale netrpělivě čeká na ortel o své plánované svatbě. Leč dny i týdny plynou a králův vyslanec se stále nevrací. Až měsíc březen přinese mladému muži naplnění jeho očekávání.

Skvělou zprávu za tepla vyklopí Tissot, markýz de Almare se vrátil ze svých cest a večer očekává pana hraběte ve svém paláci. Odbíjí právě jedenáct hodin a po zbytek dne tato informace zcela ovládne myšlenky nedočkavého a po zprávách dychtícího hraběte. Samozřejmě, v koutku duše se objevují opakovaně černé myšlenky, co když se nepodařilo dojít k dobrým výsledkům? Co když se objeví problémy, pro které mu bude plánovaný sňatek zapovězen? Ale stále je větší naděje na kladný konec, kdy by mohl naplnit své tužby, které se po dalším sblížení s komtesou ještě navýšily. Své milence pochopitelně o večerní schůzce řekne, rozruší ji tím minimálně stejně. Oba pociťují velké napětí i naděje, toho dne zůstanou jen u mazlení a povídání, ani neskončili v místě, které oba mají nejraději, v měkké, pohodlné a vždy k jejich hrátkám připravené posteli.

Vzorně ustrojený hrabě v doprovodu Dujardina vstoupí do paláce Almare. Zatímco pána odvádí komoří Merile do modrého salónku, Quido vyhledá Auguste Bastiena, aby se poptal po jeho zdraví. Sluha markýze se zotavuje pomalu, rána není stále zcela zahojena, ale určitě již vykazuje větší známky optimismu. Aby ne, vždyť utekl doslova hrobníkovi z lopaty.

Markýz čeká netrpělivě na svého přítele, tentokrát mu vyjde opravdu v ústřety a hned na úvod ho obejmě. Vrátil se již včera, dnes se setkal s Mazarinem, kterému podal hlášení o svých vyjednáváních, také s ním probral otázku případné svatby hraběte. Od prvního ministra se dozvěděl o souboji svého přítele. Nejprve hrozně zbledl, posléze ho zaplavila vlna vděčnosti. Uvědomil si celou pravdu, kdy pro něho jiný šlechtic riskoval svůj život. Mazarin mu neřekl žádné podrobnosti, ale on si umí najít cestičky. Podařilo se mu vyhledat vévodkyni de Longueville a ta mu popsala celou událost, ovšem svým osobitým způsobem. Ač byla sama svědkem, i ona si přidala pár téměř hrůzu vzbuzujících okolností, snad už sama podlehla pověstem a částečně jim i sama uvěřila.

Není tedy divu, jak vřele a s jakou vděčností vítá Pierre svého přítele. Přesto zachová takt a o ničem nepromluví, dokud místnost neopustí veškeré služebnictvo. Sedí za prostřeným stolem, dívají se navzájem do očí a vyčkávají na soukromí. V pohledu hosta se zračí nedočkavost a touha uslyšet dobré zprávy, ve zraku hostitele vděčnost a obdiv.

„Příteli,“ promluví jako první pan de Almare, hned jak zaklapnou dveře za komořím Merilem, „marně už několik hodin hledám slova, kterými bych vyjádřil své pocity. Ale asi nikdy nenajdu dostatečně silné vyjádření, kterým bych popsal svou vděčnost, svůj obdiv a svoji úctu.“

„Není třeba příliš slov,“ odvěti v rozpacích pan de Godille.

„Ano, máte pravdu, netřeba slov tam, kde mluví činy. Setkal jsem se dnes s panem Julesem a také s vévodkyní de Longueville. Dozvěděl jsem se o vaší nesmírné odvaze a oběti, kterou jste pro mě podstoupil. Opravdu žádná slova nemohou vyrovnat váš ušlechtilý čin.“

„Prosím, nemluvme už o tom. Jsem rád, jak všechno dopadlo. Pan de Marcillac mi osobně a před svědky potvrdil ukončení vašeho sporu, prohlásil ho za čestným způsobem vyřešený.“

„Ano, ale za cenu vaší ušlechtilé krve!“

„Ó, vaše slova se tak hezky poslouchají,“ zasměje se poněkud křečovitě hrabě, „Ale nesmíte věřit všem historkám, který pravděpodobně právě paní vévodkyně pustila do společnosti. Ve skutečnosti se zase tak moc nestalo, já utřil pár škrábanců a i můj sok pan de Bellangre se vyzdravuje. Osobně jsem ho dvakrát navštívil, naposledy před pár dny, už vstal z lůžka. Jen jeden obyčejnej duel, který nakonec dopadl dobře pro oba z nás.“

„Jste skromný, ale zbytečně. Slyšel jsem o vašem urputném boji, i vašem skvělém závěrečném výpadu.“

„No právě,“ rozesměje se Armand a vyličí vcelku pravdivě průběh souboje, kdy záměrně zlehčí nebezpečí, kterému musel čelit, „Jak vidíte, povídačky jsou jedna věc a pravda druhá. Nejsem žádnéj démon, který utřil několik těžkých ran a předvedl na závěr tajný úder. Jen jsem měl štěstí. A ta trocha krve a pár štychů, všechnu bolest vyvážíla radost nad ukončením vašeho sporu a také dobrá oslava po skončení boje.“

„Sám připouštíte mnoho zranění, které jste utrpěl,“ zavrtí hlavou markýz, „Ale respektuji vaši skromnost, opravdu vás nechci přivádět do rozpaků vyjadřováním své vděčnosti. Stejně mohu říkat jen

obyčejná slova, za vás však mluví činy. Příteli, na váš skutek nikdy nezapomenu, vždy budu vašim dlužníkem a budu připraven, kdykoli budete cokoli potřebovat. Bohužel se obávám, že vám nikdy nebudu schopen poskytnout takový důkaz přátelství a oddanosti, jaký jste mi poskytli vy. V době, kdy se snaží jeden druhého podrazit, kdy se všude intrikuje, vyniká váš nezištný skutek o to více. Ano, už končím, už o vašem činu nebudu mluvit.“

„Děkuji, ale opravdu nešlo vo nic tak mimořádného,“ mávne jen rukou pan de Godille, „Raději mi řekněte, jak dopadla moje věc? Omlouvám se, ale hořím nedočkavostí. Musím znát pravdu, ať je jakákoli. Máme s komtesou naději?“

„Nechci vás trápit, proto vám hned řeknu výsledek, pak vám teprve vypovím zdlouhavost a urputnost našich jednání,“ praví vážným hlasem Pierre, pak pokračuje, pociťující sám radost z poměrně pozitivních zpráv, kterými snad alespoň trochu splatí svůj obrovský dluh, „Bude samozřejmě záležet na vašich postojích, vás a komtesy. Ale vaše záležitost je na dobré cestě.“

„Na dobrý cestě?“ rozzáří se obličej hosta, vzápětí ale zvažní, „Nerozumím těm vašim diplomatickejm obrátům, co znamená po vašem na dobrý cestě?“

„Domluvil jsem určité podmínky, za kterých nebudou její příbuzní proti vašemu svazku protestovat. Toho se obával pan Jules, protože by mu tím mohly vzniknout komplikace při dalších jednáních v zájmu státu. I on je srozuměn, tedy dnes ráno se vyjádřil kladně.“

„Souhlas? Souhlas?“ vyskočí z křesla Armand, začne rozrušeně přecházet po místnosti.

„Ano, ale musíme probrat několik podrobností, podmínky,“ krotí euforii šťastného milence hostitel.

„Podmínky? Beru je, určitě jste dobře hájil moje zájmy. Souhlasím, jen když bude moct bejt svatba.“

„Příteli, svatba se bude moci uskutečnit, přesto, měl byste se znovu posadit k večeři a vyslechnout mě. Budu stručný a věčný, slibuji,“ říká se shovívavým úsměvem pan de Almare, těšící se z radosti svého přítele.

„Dobrá, souhlasím. Už si sedám. Ale buďte stručnej. Jste moc dobrej vyprávěč, ale dneska, prosím, vopravdu stručně.“

„Budu věčný, slibuji. Mluvil jsem osobně s kurfirstem Janam Jiřím Saský, mezi námi, dost protivný a neurvalý chlap. Nicméně nakonec mi přivedl zástupce rodiny, s kterou je sám opravdu spřízněn a která vznáší nárok na majetek rodu von Hameschäler. Jejich nároky jsou dle mého pochybné a daly by se soudně napadnout. Jak jsem pochopil, jde o docela slušný majetek, ale v tuto dobu pro vás a komtesu naprosto nedostupný.“

„Nedostupnej?“ pohaně žár v očích ženicha, jak se objeví možnost nějakého zisku, vždy má uši nastražené jak ostříž.

„Z několika příčin. V prvé řadě ony zmíněné nároky. Pokud by chtěla komtesa uspět, musela by se obrátit na soud, to znamená nejprve hledat vlastně na který, kdo v podivných majetkových vztazích má legitimitu rozhodovat. Už jen toto je vážný problém. I kdybychom našli správnou instituci, potáhne se spor roky.“

„Takže zcela beznadějný,“ zazní z hlasu hraběte velké zklamání.

„Dle mého minimálně hodně problematické. Je zde ale i druhý důvod nedostupnosti, v místech, kde se nachází majetek komtesy, sporný majetek komtesy, zuří dlouhé roky válka a dle všeho hned tak neskončí. Kromě mnoha škod, které byly na něm napáchány a tím jeho hodnota výrazně snížena, je velmi obtížně dostupný. Pro komtesu a případně pro vás, jako jejího manžela.“

„Rozumím. Takže nic,“ povzdechne si pan de Godille, pak se mu tvář přeci jen rozjasní, „Ale čert ho vem, pokud si můžu komtesu vzít, ať si ho nácou do chřtánu. Předpokládám, že se ho musí vzdát, aby proti svatbě neprotestovali její příbuzní, je tak?“

„Ano. Přivezl jsem s sebou dva její bratrance, tedy asi to nejsou přímí bratrance, ale víte, jak se říká bratranec a sestřenka kde komu. V každém případě jde o dva zástupce zmiňované rodiny. Máme

vyhotovené smlouvy, odsouhlasené právníky a druhou stranou. Pokud komtesa i vy, jako její předpokládaný manžel podepíšete, nic nestojí vaší svatbě v cestě. Včetně souhlasu pana Julese.“

„Včetně Mazarina?“

„Ano. Ačkoli musím přiznat, není z vašeho sňatku nadšený, asi s vámi měl jiné plány. Možná také hraje roli vyznání vaší nevěsty. Ale kardinál nebude dělat potíže, tím pádem také ne královna. Sice vám asi nebudou s radostí žehnat, ale budou váš svazek respektovat, aniž by vám uzavírali dveře k další kariéře u dvora či ve státních službách.“

„Skvělá zpráva, skvělá zpráva,“ chopí se poháru vína Armand, zhluboka se napije, konečně si může vydechnout. Nějaký cár papíru se svou nastávající podepíše, vždyť je stejně ten majetek zničený a vlastně pro něj a jeho budoucí ženu i nedosažitelný.

„Příteli, svým podpisem se ale vzdáte nároků na majetek, který by možná mohla komtesa získat. Byť po velkých peripetích, připouštím. Rovněž tak se ho vzdáte i za své budoucí děti, které nepochybně přijdou. Toto musíte mít na paměti, než podpis připojíte.“

„Co se mě týká, tak souhlasím. Ale samozřejmě musím počkat na stanovisko komtesy. Věřím v její dobrou vůli, snad jí bude Godille stačit,“ pokrčí rameny hrabě. Už se smířil s nulovým přínosem své nastávající do jejich rodinného rozpočtu, po pravdě ani s ničím moc nepočítal.

„Určitě musíte se svou budoucí ženou všechno podrobně probrat. Pokud bude souhlasit, sejdem se u ní v domě a já přivedu oba její bratrance a notáře. Ale není kam spěchat.“

„Naopak, je třeba spěchat. Chci už mít všechno za sebou a mít jasno.“

„Záleží na vás,“ usměje se Pierre, pak se zatváří trochu tajemně a dodá, „Vidíte, málem bych zapomněl ještě na pár maličkostí, které jsem pro vás dohodl, pokud budete souhlasit s podmínkami jejich příbuzných.“

„Maličkosti? Co ještě chtěj ti vyřídíšu?“ zakaboní se tvář snoubence.

„Oni ani tak ne. Jde spíše o pozitiva na vaší straně,“ odvěti markýz a když vidí nechápavý pohled přítele, pokračuje, „Komtese a vám, nebo vašim dětem, jak bude libo, zůstane i nadále lovecký zámček nedaleko Rottweilu, i s přilehlými pozemky. Vím, nic moc, ale možná by se časem dal obnovit anebo, pokud se vaší rodině bude dařit, třeba tam i postavit zámček. Nebo později i výhodně prodat.“

„Lovecký zámček a pozemky?“ roztáhne se tvář hraběte do širokého úsměvu, „Kolik je vlastně těch pozemků?“

„Přesné číslo si teď nepamatuji, ale vše je ve smlouvě. Ostatně si představu můžete udělat sám, vždyť to místo přece dobře známe. Patří k němu celé údolí, ve kterém se nachází letovisko a také nějaké přilehlé lesy. Ovšem hodnota těchto pozemků ... nedovedu ji vůbec odhadnout.“

„Vzpomínám, údolí by se dalo obdělávat, jsou tam i louky, co se týká toho loveckého zámčku, je sice prostej, ale postavený velmi dobře. Je pevnější, kamenější. I kdyby ho teď nebo později vypálili, dá se asi stavba obnovit. Možná by mohl i něco vynášet, myslím v budoucnu, až skončí válka,“ uvažuje nahlas pan de Godille, tak přeci jen nějaké věno přinese nevěsta do manželství.

„Jste s tímto ujednáním spokojen?“

„Určitě. Dokonce nadšenější, už jsem si myslel ... ale jde mi především o komtesu, abysme se mohli vzít, žít jako manželé. Nezastírám, příteli, myslím na potomky. Už několikrát jsem byl hodně blízko smrti a rád bych po sobě zanechal pro Godille dědice. Snad mi rozumíte.“

„Rozumím a vaše záměry naprosto schvaluji. Ještě mám jednu maličkost. Sice byli příbuzní komtesy velmi nepříjemnými a tvrdými soupeři, jednání byla zdoluhavá a těžká. Ale ani já jsem se nedal jen tak odbýt.“

„Asi vám nerozumím. Chcete naznačit ... snad ještě něco k tomu loveckému zámčku?“

„Nebylo jednoduché žádat kompenzaci za váš podpis na smlouvě. Snažili se smlouvat, ale já trval na svém. Samozřejmě, nadsadil jsem své požadavky a pak slevoval, oni naopak přihazovali.“

„Co myslíte tím slevoval? O jaký kompenzaci kruci mluvíte?“

„Řekl jsem jim, pokus se komtesa a pan hrabě vzdají navždy všech nároků, včetně nároků za své děti, je nutné poskytnou přiměřenou částku, která sice zdaleka nevyjádří hodnotu celého majetku, ale na

druhé straně mohou být obě strany spokojené. Vy budete mít jistotu svých práv, nikdo je nebude moci v budoucnu zpochybňovat. Pan hrabě a komtesa si pak zaslouží odškodné, které jim jejich souhlas usnadní.“

„To jste žádal? A o jakou šlo částku?“

„Snad zajímavou. Ale kroutili se, naznačili svou naprostou insolventnost, tedy, abyste rozuměl, oni v tuto chvíli nedisponují žádnou hotovostí. Válka je dost vyčerpala. Mají majetek, mají zámky, polnosti, lesy, ale nemají peníze. Což je asi skutečně pravda.“

„Takže jste z nich přeci jen něco vyrazil? I když nic nemaj?“

„Snažil jsem se jejich problém řešit. Spojil jsem se s jistými bankéři, se kterými jsem probral otázku majetku, kterého se má komtesa vzdát a ptal se, kolik by byli ochotni půjčit, kdyby částí tohoto majetku vlastníci ručil. Když bude mít jistotu svého vlastnictví, daného vašimi podpisy. S tímto názorem jsem znovu vstoupil do jednání. Kroutili se, hrozně se kroutili. Nakonec jsem tedy vstal a oznámil jim svůj odjezd.“

„Svůj odjezd?“

„Ano. Sdělil jsem jim váš úmysl se s komtesou oženit, ať s požehnáním či bez požehnání její rodiny a i francouzské koruny. Také jsem jim řekl o svých mnoha známostech, možnostech si najmout ty nejlepší právníky a obrátit se na soud.“

„To jste myslel vážně? To je přesvědčilo?“

„Tohle asi tak moc ne. Ale až moje poslední slova. Řekl jsem jim, pan hrabě je můj přítel a já jsem, na rozdíl od vás, bohatý. Já disponuji mnoha penězi v hotovosti. Nebude pro mě problém si koupit jakéhokoli soudce, kohokoli, kdo bude rozhodovat o nárocích na majetek. Řekl jsem, беру tuto věc osobně a jsem připraven dosáhnout navrácení majetku komtesy von Hameschäler, ať to stojí, co to stojí. Pak jsem se rozloučil.“

„Ozvali se?“

„Nenechali mě ani odejít. Korupce bují všude, uvědomili si, v jaké jsem výhodě a asi jsem byl přesvědčivý. Znovu jsme si sedli ke stolu a začali jednat. Dva další dny jsme dávali dohromady smlouvu, bod po bodu, ale především se handrkovali o penězích, které vám jednorázově budou vyplaceny, pokud smlouvu podepíšete.“

„Tak přeci jen něco?“ zableskne se v očích hraběte.

„Ano, nakonec jsme se domluvili. Částka je daleko nižší, než kolik je hodnota sporného majetku, ale dle mého jde o dobrý obchod z obou stran. Vy máte k majetku daleko a spory by stály velké množství peněz, mohla by hrát roli i politika, zuří stále válka. Oni takto budou mít své jisté, žijí tam, mohou majetek skutečně využívat a nemusí se bát dlouhých sporů s nejistým výsledkem.“

„Jste opravdu diplomat. Ale asi teď žádné peníze nedostaneme, když nemají žádnou hotovost, že? Jen příslib, někdy v budoucnu, až jim začne majetek vynášet ...“

„Takový pokus také učinili, ale s tím jsem naprosto nesouhlasil,“ zavrtí hlavou pan de Almare, „Existují bankéři, kteří peníze mají. Na základě smlouvy, kdy budou příbuzní komtesy jasnými vlastníky, jsou bankéři připraveni komtesy, respektive vám oběma, vyplatit domluvenou hotovost. Ta bude vlastně věnem komtesy, které přinese do vašeho manželství. Samozřejmě vše až ve chvíli, kdy vy podepíšete. Druhá strana již smlouvy podepsala po skončení našeho jednání. Smlouvy jsou ve třech vyhotoveních, jedno připadne vám, druhé se vrátí do Německa po bratrancích komtesy, třetí si převezmou zástupci bankovního domu, který vám následně vyplatí domluvený obnos.“

„Takhle jednoduché to nakonec je?“

„Ano. Bankéři se také bát nemusí, pokud by jejich věřitelé, tedy příbuzní komtesy, nedokázali půjčku splatit, získají majetek, který byl zastaven. Nejde o všechno, o kterém se jednalo, ale převyšuje značně hodnotu dané půjčky. Proto i úroky nastavili velmi rozumně. Ale nechci vás s takovými maličkostmi zatěžovat.“

„Stále jste mi neřekl, co jste vlastně dohodl,“ upozorní pan de Godille, najednou mu zase vysvitla naděje získat nějaké peníze, jak chápe. Vzpomene si na nedávný rozhovor se svým tajemníkem Tissotem,

potřebovali by na další rok tak dvacet tisíc liber. Jestli pak se jeho příteli podařilo domluvit alespoň to? Asi se tváří až moc dychtivě, ale nedokáže si pomoci. Na rozdíl od jeho hostitele musí každou minci dvakrát obrátit, než ji vydá. Jeho příjem ... darmo mluvit.

„Dělal jsem opravdu, co jsem mohl, příteli. Pokud se vám bude zdát částka malá, omlouvám se. Ale opravdu asi více nešlo z příbuzných komtesy vyrazit,“ nasadí poněkud smutný výraz Pierre.

„Nevadí, hodí se nám každá libra. Myslíte, bude to takzvané věno stačit alespoň na slušnou svatbu?“ opět se objeví na tváři hraběte zklamání, asi půjde o drobnost, když kolem toho dělá jeho přítel takové drahoty. Asi mu je trapné, že nevyjednal víc, „Ale poslouchejte, získal jste pro mě souhlas se svatbou, dokonce návdavkem i to proklaté letovisko, kde jsme málem nechali svoje kosti. Udělal jste hodně, opravdu.“

„Co se týká svatby, pokud nebudete příliš rozhazovat, tak by vám věno mohlo pomoc a ještě i něco zbýt. Ovšem nemůže uspořádat svatbu jako nějaký král ...“

„Nic takového ani nechci. Jen rodinnou oslavu se svými přáteli na mém panství Godille. Pokud nebudete někde v zahraničí, tak budu hrozně šťastnej, pokud taky přijdete.“

„Rád se zúčastním, snad nebudu muset v nejbližší době nikam cestovat. Už podruhé jsem musel podstoupit útrapy zimního putování. Bohužel pro státní zájmy ani jedna z mých výprav žádný výsledek nepřinesla. Minule maršál zemřel a jeho nástupce padl do zajetí, když jeho armádu rozprášili. Tentokrát kurfirst Jan Jiří Saský taky žádný posun směrem k naší straně neučinil. Alespoň snad pro vás osobně moje cesta přinesla nějaký výsledek.“

„Nějakej? Skvělej, opravdu skvělej. Nejraději bych hned teď jel za komtesou, ale nechám si asi všechno až na zítra. Čekáme už dost dlouho, tak jeden den nic neznamená,“ uvažuje nahlas Armand.

„Máte pravdu, dneska vás stejně jen tak nepustím. Máme si toho tolik co vyprávět, jen co uzavřeme tuto kapitolu. Ostatně, ještě vám dlužím výši částky, kterou by vám měli vyplatit jako věno komtesy. Jedná se o sto padesát tisíc liber,“ řekne markýz jakoby lhostejně a chopí se poháru. Přitom sleduje po očku tvář svého přítele. Ten také napřahuje ruku k číši s vínem, jeho pohyb náhle ustrne, oči se mu rozšíří, tváře změnily barvu.

„Můžete tu částku zopakovat ... zdá se mi ... jestli jsem se nepřeslechnul,“ souká ze sebe.

„Mohu. Sto padesát tisíc liber.“

„Sto padesát tisíc liber!“ vykřikne pan de Godille, vyskočí z křesla a začne jako v transu chodit okolo stolu, stále se nemůže se zprávou vyrovnat.

„Chcete ještě jednou částku zopakovat?“ zeptá se s úsměvem Pierre, sám mající dobrý pocit z tlumočení pozitivní zprávy svému příteli, který pro něho před nedávnem nasadil svůj vlastní život.

„Zopakovat? Zopakovat? Tisíckrát! Kriste pane, myslíte to všechno vážně?“

„Naprosto. Prosím, posaďte se, ještě jsme přeci nedojedli. Snad jste s mými výsledky spokojený.“

„Spokojenej? Spokojenej? Nadšenej!“ stále se ještě neposadí hrabě, „Přivezete mi souhlas se svatbou, k tomu letovisko a ještě sto padesát tisíc liber? Kriste pane, mám to dneska šťastnej den! Proboha, vždyť já vám ani nepoděkoval.“

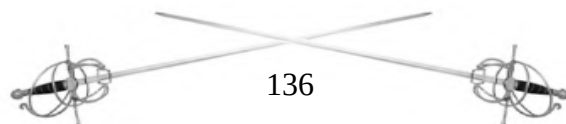
„Příteli, vy děkovat nemusíte. Vy určitě ne,“ zavrtí hlavou pan de Almare.

„Nemusím? Za tohle pro vás každé měsíce někoho zabiju v souboji, račte si vybrat!“ zvolá šťastný snoubenec, přeci jen se posadí, chopí se pohárku a vypije ho do dna. Stále ještě nemůže uvěřit realitě, jako by se bál probuzení ze snu.

„Nikoho prosím nezabíjejte,“ rozesměje se markýz, „Raději se zase pusťte do jídla, máme si toho ještě tolik co říct. Uděláme si takovou malou soukromou oslavu na naše shledání, pokud budete souhlasit.“

„Všema deseti, všema deseti. Hrome, nalejte mi ještě, tohle se vopravdu musí pořádně zapít,“ září host jak sluníčko, „Krucí, sto padesát tisíc liber! S tím už se dá něco dělat! Můžu dokončit dostavbu svého sídla, pořádně, můžu ho zařídit,“ začíná hned uvažovat, jak naložit s oznámenou částkou.

Markýz sleduje svého přítele se shovívavým úsměvem. Musí ho nechat ještě hodnou dobu, než se skutečně vzpomene na přivezených novinek. Teprve pak se mohou začít bavit i o dalších věcech. Ale jak

červená nit' se táhne jejich dalším povídáním otázka věna komtesy a co by se s těmito prostředky dalo uskutečnit.

Jeho přítel odchází až v jedenáct hodin večer, jelikož jeho nohy vykazují značnou vratkost, raději pošle markýz s Quidem ještě dva Švýcary, aby pomohli hraběte dopravit do kočáru a následně z něj i bez úhony vysednout. On stále něco mele, ale jeho sluha mu mnoho nerozumí. Jen trpně přikyvuje, nicméně když se mu s pomocí Tissota podaří pána uložit do postele, zhluboka si oddechne.

DALŠÍ RADOSTNÁ NOVINA

Druhý den se hrabě de Godille probudí jako obvykle kolem desáté hodiny, jen ho o něco více bolí hlava, v ústech má poušť a matně si vzpomíná, co se dělo v závěru jeho schůzky u markýze de Almare i následně po příchodu do jeho domu. Zavolá si Quida, který se tváří potměšile. Zkusí z něho nenápadně vytáhnout, co všechno včera nakonec komu vykládal. Ke své úlevě je ujištěn, že mu vůbec nebylo rozumět, ale měl očividně dobrou náladu.

Nařídí sluhovi připravit ty nejlepší šaty, které má k dispozici. Dnes musí na návštěvě u komtesy zářit jak sluníčko. Poté se nechá obléknout do domácích šatů a nařídí přinést do salónku před jeho ložnici snídani. U té chce mluvit se svým tajemníkem. Quido pozorně poslouchá, přikyvuje a posléze vše do puntíku splní. Potom mu donese sytou snídani a také pohár se studenou vodou, po pijatikách ji obvykle pán vyžaduje.

Tissot vystřídá mladšího sloužícího, neujde mu kromě dost zdevastovaného stavu jeho pána i jeho evidentní rozrušení. Na příkaz se posadí a trpně čeká, s čím hrabě vyrukuje. Tuší asi téma, ví, jaký byl jeden z úkolů pana markýze. Netuší však výsledek. V noci sice jeho pán něco mlel, ale vůbec mu nebylo rozumět. Mluvil o svatbě, nějakém věnu, ale nikdo z jeho slov moudrý nebyl.

Šlechtic se zhluboka napije studené vody, cítí její pohyb po celé její cestě do žaludku, vykloktá si s ní opakovaně ústa, cítí se trochu osvěžen. Do jídla se mu moc nechce, spíše se v něm nimrá. Ale konečně spustí a začne líčit svému tajemníkovi, co mu včera sdělil markýz. Rovněž si dá záležet, aby dobré zprávy předával po kapkách, jak se stalo včera jemu, stejně tak si ponechá poslední bombu na konec.

Jakoby lhotejně na závěr oznámí ponechání v majetku jeho nastávající letoviska s pozemky a pak už jen vysloví sumu nazývanou věnem, byť jde především o kompenzaci za jejich vzdání se veškerých nároků na další majetek v Německu. S radostí pohlédne do obličeje svého správce, tomu čelist poklesne, má vyvalené oči, asi přemýšlí, zda se jeho pán nepřekřekl. Tak mu sumu znovu zopakuje a pohraje si se svým sloužícím stejně jako včera pan markýz s ním.

„Pane hrabě! Taková ... radostná ... novina!“ vyrazí ze sebe Tissot.

„To bych řek! Však jsem se taky včera pořádně zlískal, když jsem se ji dozvěděl,“ rozesměje se pan de Godille, „Co tomu říkáš? Co tomu říkáš?“ ptá se horlivě.

„Pane hrabě, něco takového ... vždyť my máme asi po starostech!“ září tajemník.

„Po starostech?“ zavrtí hlavou šlechtic, „Přesně navopak, Maurici! Přesně navopak! Budeme muset velmi dobře zvažovat, co s věnem uděláme. Samozřejmě všechno proberu dneska odpoledne s komtesou. Už jsem říkal Quidovi ... chci nejlepší šaty, trochu mě omyjte,“ řekne s odporem, „nějaká ta voňavka. Taky by to chtělo nějaký malej dárek. Něco hezkýho, osobního, ale žádný rozhazování.“

„Jistě, pane hrabě,“ pousměje se Tissot, někoho nezmění, ani kdyby měl na kontě milion.

„Maurici, já se asi budu skutečně ženit!“

„Velmi moudré rozhodnutí, pane hrabě,“ usmívá se správce, „Takové starosti budu řešit s neobyčejným potěšením.“

„Maurici, já mám takovou radost ... nejradši bych pokračoval hned teď s oslavou, ale musím dneska velmi vážně mluvit s komtesou ... kruci, Maurici, já mám takovou radost!“

Asi půl hodiny probíhá diskuse pána a jeho pravé ruky v podobné euforii. Chvilími se radují jak malá děcka, aby následně zvážněli a začali si říkat, co všechno se dá za zmiňovanou sumu pořídit. A jak s ní případně naložit, zda část uložit, věnovat na další dostavbu či se pokusit koupit třeba i dům v Paříži. Jen na jednom se oba shodnou, ani teď se nesmí zbytečně utrácet, ať už za výdaje domácnosti či za přehnaně honosnou svatbu. Ano, bude muset být na úrovni, ale s rozumem.

Vymydlený a vyfintěný hrabě v doprovodu stejně vyhlížejícího pážete Dujardina vystoupí z kočáru před domem patřícím markýzi de Cavarlene, v němž získala své přechodné útočiště jeho milenka. A také, podle všech indicií, jeho nastávající. Ta ho s velkým napětím očekává v salóнку, nedokáže zastít velkou nervozitu. Hrabě však není osobou, která dokáže úspěšně skrývat své pocity, svou radost. Již po pár vteřinách se i její tvář rozzáří, on však zahraje připravenou scénku, poklekne před ní na koleno, předá jí malou brož, narychlo sehnanou jeho tajemníkem.

„Vy mít dobré zprávy, pochopila,“ usmívá se ona, nezkoumá hodnotu dárku ani jeho krásu, pro ni představuje především symbol lásky jejího miláčka.

„Ano. Pan markýz přivezl dobré zprávy,“ snaží se mluvit pomalu a zřetelně, aby mu rozuměla, ale nedokáže se dost dobře ovládnout. Radost a nadšení z něj číší. Ona ho chtěla původně pozvat k prostřenému stolu, na odpolední svačinu, teď však doslova visí na jeho rtech. On povstane, pohlédne jí do očí.

„Vy mě rychle říct co vědět,“ pobízí ho ona.

„Pan markýz domluvil souhlas vaší rodiny i souhlas prvního ministra, tím pádem i královny. Nikdo nám nebude bránit, hned jak podepíšeme dohodu.“

„Dohodu?“ zpozorní ona.

Vezme ji za ruku, posadí ji na polstrovanou židli, sám se uvelebí hned vedle ní. Pokusí se jí vysvětlit vše, co mu řekl jeho přítel, pouze stále neuvede domluvenou sumu vydávanou za její věno. Přeci jen s jistými obavami pohlédne do jejích očí, její podpis je nezbytný. Ještě aby tak začala dělat drahoty, teď, když je všechno na nejlepší cestě.

„Až my dva podepsat, už všechno skončit?“ zeptá se ona, za poslední dobu hodně pokročila ve francouzštině, vždyť si se svým milencem tolik povídá, mnohdy sice žvatlají hlouposti, nicméně i tak se zdokonaluje.

„Ano. Až podepíšeme, tak už můžeme plánovat naši svatbu. Jste ochotná se vzdát majetku po svých rodičích?“ zeptá se on, v jeho hlase ona musí postřehnout úzkost.

„Já chtít zůstat tady s váma. Tam už mě nikdo nečekala. Já souhlas,“ promluví ona a jemu spadne kámen ze srdce. Jeho prudké úlevné vydechnutí přijímá ona s chápavým úsměvem.

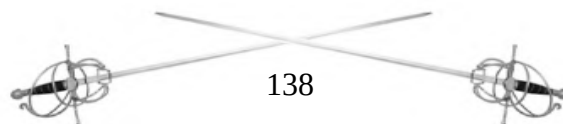
V tuto chvíli spustí on, zmíní možnost v budoucnu využít lovecký zámeček s pozemky nedaleko Rottweilu i sumu, která bude jako její věno vyplacena. Teď se podiví i ona, byť si nedokáže přesně vybavit, o jak velkou částku se jedná. Ale dle nadšení jejího snoubence asi dostatečnou. Sama se zaraduje, nebude do manželství vstupovat s holým zadkem, přinese vklad, který jim určitě pomůže k dobrému životnímu stylu, zajistí jim dobré zázemí pro výchovu jejich budoucích dětí.

„Já se vším souhlasit. Mohla hned podepsat,“ oznámí ona na závěr.

„Výborně. Ještě dneska sdělím naše rozhodnutí panu markýzi, možná už zítra přivede vaše bratrance a asi taky nějakého notáře a můžeme listiny podepsat. Tím všechno skončí, teda to, co bylo doposud. Naopak, začíná náš nový život.“

„Náš společný život,“ téměř se ona zasní, pak však začne uvažovat racionálně, „Kde my bydlet, kde my žít? Tohle dům není náš.“

„Opravdu, tento dům není náš,“ odvětlí, pak mu přeběhne mráz po zádech a on rychle sklopí hlavu, aby si nepovšimla jeho výrazu v obličeji, zrudne mu studem. On si domlouvá svou svatbu v domě své bývalé milenky, kterou zapudil, opustil a ponechal s jejím pochybným manželem. Rychle se však vzpomíná, věci, na kterých nemůže nic změnit, je zvyklý neřešit, vypouštět ze své mysli. Leč vymazat vzpomínku na markýzu de Cavarlene se mu nepodaří nikdy. Příliš silně pronikla do jeho srdce.

„Vy už nějaký nápad? Kdy budeme svatba?“ zeptá se ona, v jejím hlase zazní napětí, které však on nepostřehne.

„Svatbu nechci odkládat,“ odpoví a jí se zřetelně uleví, čím dříve, tím lépe, zní její stanovisko, „Co se týká našeho domova, o tom si musíme promluvit,“ zvážní jeho výraz.

„Já být šťastná všude kde vy,“ odvěti ona s pokorou, na prosazování svého názoru bude mít dost času, až budou řádně oddáni.

„Dům, který si pronajímám v Paříži, je dost malý,“ začne on nicméně vysvětlovat, stále ji drží za ruku, sedí jen kousek od ní, „Tento patří švagrovi pana markýze, nemůžeme ho využívat. Na řešení ale budeme mít dost času. Než dojde ke svatbě, můžete být vy zde a já ve svém domě. Ale svatbu chci uspořádat na svém panství v Anjou.“

„Na vašem zámku?“

„Na zámku?“ protáhne on, hledá vhodná slova, aby ji připravil na skutečnost, možná dost vzdálenou od jejích představ, „Nejde vlastně o zámek, ale o bývalý hrad. Který právě teď představují. Nevím přesně, jak jsou daleko. Ale místo pro nás a služebnictvo tam bude, nepochybně bude.“

„Já mohla ponechat svoje služebnictvo?“

„Ano, všechny, co máte tady, odjedou s vámi. Včetně pana kapitána de Bariellia a pana Athanase. I vzhledem k vašemu věnu, které nám bude vyplaceno, si je můžeme vydržovat.“

„My budeme stále na vašem hrad?“ položí ona další záludnou otázku.

„Ovšem že ne,“ odvěti on rychle, byť by ji nejraději viděl na svém sídle a sebe někde mezi ním a Paříží, „Budeme jezdit často do Paříže. V tom případě si pronajmeme dům, abysme v něm mohli bydlet. Ten můj současný je opravdu malej,“ dodá omluvně.

„Drahý, já ještě mít taky jedno překvapení,“ řekne ona a sklopí svůj zrak.

„Překvapení? Příjemné či nepříjemné?“ podívá se on na ni zpytavě.

„Moc vážné překvapení, zatím tajemství,“ tváří se ona hrozně důležitě a slavnostně, až ho svým chováním očividně znervózní.

„Tajemství? Máte nějaké tajemství?“ zeptá se on opatrně, taky se mu zdálo, že všechno probíhá až moc hladce. Ale co může mít za překvapení, které je zároveň tajemstvím?

„Doufala, vy snad mít radost, až já vám ho pověděla.“

„Radost? Taky doufám,“ odvěti on, ale jeho pohled působí značně nejistě.

„Pane hrabě,“ zvedne ona hrdě a téměř až vítězně hlavu, „já vám ho pověděla. Hned. Já ... jak říci vhodná slova, prostě vy a já mít budeme dítě.“

„Cože?“ zvolá zřetelně zaskočený, „Vy a já ... vy jste v pozeňnaném stavu?“

„Ja. Já v pozeňnaném stavu, jak vy asi říkat. Vy a já budeme čekat dítě. Vy snad neradovat?“ podívá se teď ona zkoumavě do jeho tváře, mimochodem jeho výraz právě duchaplně nepůsobí.

„Tak my čekáme dítě?“ zvolá on, jako by mu teprve až teď vše došlo, „Pane Bože, to jsou teď nádherný dny. Samozřejmě mám radost. Velkou radost! Nejdříve zpráva od pana markýze, o svolení ke svatbě, pak to věno a teď to vaše překvapení! Kriste pane, já se snad zblázním radostí!“ dává volný průchod svým emocím.

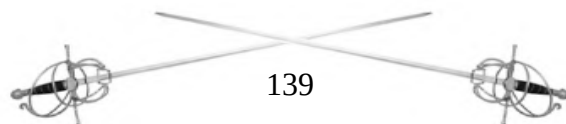
„Já rada, vy radovat.“

„Aby ne! Hrome! Tak já budu otec? A jste si jistá?“ zvážní, „Nejde jen ... jak bych to nejlépe vyjádřil, mám hroznou radost, kdyby se váš stav nepotvrdil, byl bych hodně smutnej.“

„Já být jistá. Moc jistá. Už dlouho nemít ... však rozumět vy. Už začínat poznat. Asi my začít dítě minulá rok, možná na náš letovisko, možná pak cesta. Nevěděla přesně. Ale já čekat dítě, to vědět.“

„Už tak dlouho?“ podívá se on na ni překvapeně, pak sklouzne k jejímu břichu, stále se mu nezdá nijak větší, pravda, je kyprých tvarů, ale rozhodně ne tlustá. Ovšem pokud začíná třetí měsíc těhotenství, jak tvrdí, tak by snad už něco být vidět mělo.

„Ano, já už tak dlouho být. Proto já ptala na datuma svatba. Kdy naše svatba. Pochopila, aby já při svatba taková ...,“ nedokončí, ale pohybem rukou naznačí kulaté břicho.

„No jistě, máte pravdu!“ přitakává on horlivě, stejně tak přemýšlí, jak co nejlépe všechno zařídit. Kruci, Tissot bude muset dokázat oprávnění říkat si tajemník. Musí dát vědět na panství, tam se musí začít s přípravami.

„Já zatím nikomu nic neříkala, jen doktor Athanas, potvrdila moje pravda.“

„Zatím o svém pozhnaném stavu pomlčte, prosím. Nikdo o něm nemusí vědět, nikdo cizí. Budeme mít tajemství ... co vaše služebnictvo? Ví o vašem pozhnaném stavu? O dítěti,“ doplní, když ona asi přesně nepochopí předchozí slova, soudě podle jejího výrazu.

„Komorné asi tušit, ale slíbit mlčet. Jinak jen doktor a my. Nikdo jiná nic netušit.“

„Správně. Proč zbytečně poslouchat nějaké řeči,“ zatváří se on spokojeně, „Drahá, hned zítra podepíšeme ty dokumenty a začneme s přípravami. Do měsíce bysme mohli být manželé.“

„Měsíc? Třicet dnů?“

„Ano, přesně tak. Ale prosím, neslibuji dodržení termínu na den, uvidíme, jak půjdou rychle naše přípravy. Co nejdříve promluví se svým správcem a pošlu zprávu na svoje panství. Hned, co podepíšeme zítra ty smlouvy.“

„Vy a já, taky smlouva?“ podívá se na něho pátravě.

„Vy a já? Myslíte manželskou smlouvu? Dohodu?“ zpozorní, na něco takového ani nepomyslel. Ale má pravdu, musí mezi nimi být jasno. Může nastat hodně věcí, které by asi měli mít dopředu domluvených. Vida, nezdá se, ale uvažuje rozumně, usměje se on.

„Vy nezlobila, ale i my musela domluvit,“ mluví ona nyní snad až příliš vážně, „Vy katolík, já protestant. Naše děti ... Taky mohla vy nebo já umřela, i domluvit kvůli dětem.“

„Nechystám se umřít a vám něco takového také nedovolím,“ pokusí se on o žert, aby zakryl své pocity. Zaskočila ho, není na takový rozhovor připraven. Na druhé straně je dobře, pokud si vše dopředu vyjasní.

„Bůh mohla mít jiná přání.“

„Ano, Bůh by mohl mít jiné přání. Co se týká vás, madam, je mi jedno, jakého jste vyznání. Já osobně s tím žádný problém nemám. Ale děti ... ve Francii se teď nemají protestanti špatně, ale přece, naše děti musí být katolického vyznání. Pro jejich budoucnost,“ snaží se, aby jeho slova nezněla příliš tvrdě. Je přece jen dost pobožná, má svou víru, kolik krve už proteklo mezi katolíky a hugenoty jen ve Francii, o prolité krvi mezi katolíky a protestanty v Evropě ani nemluvě. Mnoho těmto sporům nerozumí, ale důsledky chápe velice dobře.

„Vy manžel, vy rozhodovat,“ řekne ona smířlivě, on doufá, že svá slova myslí doopravdy a později nevzniknou třenice.

„Jsem rád za vaše pochopení,“ odvěti on.

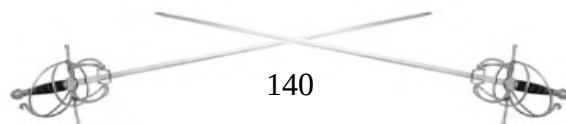
„Pokud já umřela, tak vy získala lovecká zámek a země okolo. Pro naše děti.“

„Vy neumřete madam, ale souhlasím. Chtěl bych mít víc dětí, prvorozený syn by měl zdědit moje panství Godille a titul hraběte. Druhozený ... ale tak daleko nejsme, zatím,“ dodá on s úsměvem, nicméně velmi jemně pohladí její břicho. Ona ho uchopí za ruku a přitiskne mu ji na své tělo. Pokud má něco cítit, tak necítí nic.

„Kdybych já umřel,“ praví hlasem, který dává najevo, jak málo s takovou možností počítá, přes všechna svá nedávná dobrodružství a překonané nebezpečnosti, „budete i s dětmi mít všechn můj majetek ve spravování, dokud nedospěje náš syn. Pokud bysme měli jen dceru ...,“ zazní jeho hlas zklamaně, on přeci potřebuje potomka mužského rodu, „Pokud bysme neměli syna, tak majetek zůstane vám a následně přejde na naší dceru. Tedy pokud bych umřel, což opravdu nemám v úmyslu,“ dodá s úsměvem.

„Já souhlasit. Já vám věřila, ale doba zlá ... vy viděla, co moji příbuzná u mě doma. Já nejít o mě, já starat o naše děti,“ dodá ona, aby ji snad nepodezřival z hamižnosti.

„Děláte správně. Co se týká věna ...,“ odkašle si on, „Chci využít ty peníze na dokončení našeho sídla, možná na zakoupení většího domu v Paříži, nebo jeho pronajmutí. Teď ještě nevím. Budou nějaké výdaje se svatbou, se služebnictvem, musíme si zařídit domácnost ...“

„Co vy udělala s penězi za dohoda, to jen vy rozhodl. Vy rozhodl určitě dobrá. Já mnoho pro sebe nepotřebovala. Já jen ubytovat pro sebe a moje služebná. Já chci vás, já tím stačit.“

„Nemusíte mít strach, budete mít služebnictva, kolik budete potřebovat. Svatbu uděláme na mém sídle, na našem sídle v Anjou,“ opraví se on, „Pozveme jen blízké přátele, možná pár sousedů. Stejně tady v Paříži mnoho lidí neznám,“ dodá omluvně.

„Já nežádala nic velká svatba,“ usměje se ona, porozumí, oč mu běží. Sice ho ještě nezná tak dobře, ale již pochopila jeho vztah k penězům. Prožila si však ve svém životě jenom trápení, stačí když budou mít slušnou střechu nad hlavou, kolem sebe oddané služebnictvo, třeba i početně slabší, než bývá u rodin s hraběcím titulem zvykem. Důležitá je rodinná pohoda, ta se ostatně nedá penězi koupit. Přepych ano, ale harmonie vztahů nikoli.

„Mluvíte mi z duše,“ zaraduje se on, dnes už poněkolkáté, „Ale uvidíte, budeme mít nádhernou svatbu a svatební noc ... hm, v našem případě,“ rozesměje se, „Rád bych odjel do tří neděl do Anjou, společně s vámi. Ukázal bych vám naše sídlo, náš domov. Můžeme se pak vrátit do Paříže, pokud budete chtít. Ale jsem dobřej jezdec, nebude mi trvat dlouho zdolat cestu mezi Godille a Paříží. Pokud bych musel odjet. Mám tady svoje povinnosti.“

„Já chápal. Vy důležitá osoba, když vy vyslanec krále.“

„Vyslanec? Já ...“ zarazí se on, proč ale snižovat svůj význam, stejně by nedokázal vysvětlit, čím se vlastně zabývá, v čem spočívá jeho cena pro prvního ministra. Ať si myslí, že je diplomat. Proboha. On a diplomat, to by asi přibýlo válek, usměje se.

„Vy nemusela nic říkat, státní záležitost muži, ne ženy. Jen pokud vy chtěla říci mě. Já podpora pro vás, já a naše rodina, až my více dětí. Podpora pro vás, když by musela odjet a pak se vrátila.“

„Po něčem takovém opravdu toužím,“ přizná se on, „Mít se ke komu vracet, mít svou rodinu. Já vám vyprávěl už hodně o sobě. Vždycky jsem záviděl, když měl někdo velkou rodinu, ke který se mohl vracet, kde ho vítali děti a jeho milující žena,“ trochu se zasní.

„Pane hrabě, já moc a moc šťastná. Já být vaše moc dobrá manželka,“ praví ona vážným hlasem a udělá na něho zamilované oči. Inu, když ptáčka lapají, hezky mu zpívají. Ale v tuto chvíli i ona je přesvědčena o přesném dodržení svých slibů. Opravdu ani ona netouží po ničem jiném víc, než po velké rodině, žijící v klidu a míru, bez nebezpečí válek. Ve Francii, přes občasné rebelie na venkově, je už delší dobu mír, vlastně od porážky hugenotů u La Rochelle se žádné pustošivé války zemí nepřehnaly. To střední Evropa, kde byl její domov, zažívala jiné časy.

„Já budu vašim oddaným a milujícím manželem. Postarám se o vás i o naše děti. O kupu našich dětí. Pokud budu muset na čas odjet,“ pokračuje on, rozhodně se z něj žádná domácí puťka nestane, „vždy se k vám budu vracet moc rád.“

„Vy dneska, chtěla jít vedle?“ naznačí ona pohledem na dveře, za nimiž se skrývá jejich hnízdečko lásky, náhle zatouží po jeho těle, po nejužším sejetí s mužem, který se již brzy stane jejím manželem.

„Myslíte jít do ložnice?“ usměje se on, což o to, on má chuť pořád, „Jsem ale ze všech zpráv hodně rozrušený, nevím, zda budu dnes dobrým milencem,“ dělá si dopředu alibi, pravda, jeho myšlenky tékají z jednoho tématu na druhé, v poslední době musí jeho mozek zpracovávat až příliš novinek. Naštěstí velmi příjemných.

Ona neodpoví, vezme ho za ruku a vede ho do jejich prostor, kde zase budou mít čas jen sami na sebe. Ačkoli s nimi budou i jejich myšlenky na společnou, pokud možno dlouhou a šťastnou budoucnost.

MAURICE TISSOTOVI NASTÁVAJÍ PERNÉ ČASY

Hned následného dopoledne hrabě de Godille uskuteční válečnou poradu se svým tajemníkem Tissotem. Váhá, zda mu vyjevit včera svěřené tajemství, ale nakonec uzná za vhodné ho do všeho zasvětit. Na mladém sluhovi bude ležet tíha přípravy svatby, jejich přepravy na Godille i vhodné využití

peněz, které by jim měly být v brzké době poskytnuty. Musí tedy znát celou pravdu, i proč je nutné svatební přípravy do nejvíce urychlit.

Ještě večer Armand pošle vzkaz svému příteli markýzi de Almare, očekává jeho i příbuzné komtesy druhý den odpoledne v domě jeho švagra, aby mohla být úmluva zpečetěna chybějícími podpisy. Snad se všechno definitivně uzavře a už jim nic nebude stát v cestě.

I o tom diskutuje se svým tajemníkem, kterému jde ze všeho hlava kolem. A korunku všemu nasadí poslední překvapení, kdy mu hrabě vítězoslavným hlasem oznámí těhotenství své nastávající.

Teprve teď všechno dostává patřičné grády, uvědomí si mladý správce. Panstvo nepochybně bude spěchat na uskutečnění svatby, dokud bříska nevěsty nebude budit přílišnou pozornost. Ovšem na panství Godille, kde se má obřad uskutečnit, vůbec nic netuší. Právě o tom se rozpoutá vášnivá diskuse. Sloužící samozřejmě velmi decentně připomíná různá především termínová úskalí, ovšem, jak je upozorněn, on zde není od toho, aby vysvětloval, proč něco nejde, ale aby se postaral o splnění příkazů.

„Pane hrabě, nezbyvá, než abych co nejdříve osobně odjel na vaše panství,“ praví s povzdechem Tissot, v duchu si představuje, co všechno bude cestování obnášet. Přeci jen stále ještě panství zimy neskončilo, cesty jsou špatné, o teple se nedá mluvit ani náhodou.

„Velmi dobřej nápad.“

„Než však odjedu, pane hrabě, musíte mi dát jasné pokyny. Pokud vím, vaše nastávající je protestantského vyznání. Pokud budeme žádat pana biskupa, aby obřad vedl, jak se s tím vypořádat? A bude vůbec nevěsta souhlasit?“ zeptá se tajemník a přidělá pánovi další vrásky na čele. O takových pro něho maličkostech vůbec neuvažoval, přitom by mu mohly přinést velké komplikace.

„Pokusím se komtesu přesvědčit, aby byla v tomhle vstřícná.“

„Kdy bych měl vyrazit, pane hrabě?“ zeptá se tajemník, tušící odpověď a obávající se jí.

„Kdy? Už si tady neměl bejt,“ zazní, jak předpokládal.

S hlavou nafouklou starostmi opouští nakonec Maurice svého pána. Rozhodně nepojede zítra, ale do dvou tří dní musí odcestovat. Bohužel. Nejprve se musí svěřit své ženě a pak si zajistit vhodný dopravní prostředek a také doprovod. Navštíví pana Malleta, třeba bude chtít něco vzkázat svému zeti a dceři, možná mu také poradí, už za nimi párkrát jel. Vlastně bude potřebovat rad více, vůbec si s takovou událostí jako je hraběcí svatba neví rady. Správce Brizeux asi nebude o mnoho moudřejší.

Armand se po odchodu sluhy pohrouží do svých myšlenek, napije se vína a zasní se. Oznámení o těhotenství komtesy ho naplnilo nepoznaným pocitem. Vždyť by mohl dát už za krátkou dobu svému životu smysl, naplnit své poslání a zajistit pokračování rodu. Ano, může se mu narodit dcera nebo může i dítě zemřít, což se často stává i v těch nejlepších rodinách a i při té nejlepší péči, napadají ho také černé myšlenky. Ale pokud je komtesa těhotná, znamená její stav potvrzení její plodnosti. Rozhodně se s jedním dítětem nespokojí, chce jich celou kopu. Vždy toužil po velké rodině, vždy, když se cítil nesmírně sám.

Prosní se až do odpoledne, kdy se odebere na schůzku ke své nastávající. Musí spolu čekat až skoro do páté hodiny, než se dostaví markýz de Almare se dvěma mladíky. Oba jsou hubení, s blond vlasy a modrýma očima. Podoba nejde přehlédnout, byť jednomu táhne na dvacet let a druhý za pár dní

oslaví teprve osmnácté narozeniny. Bratři Wilhelm a Ludwig von Obernitz byli svou rodinou vysláni, aby dohlédli na podpis smlouvy a poté ji přivezli zpátky. Dostali však k dobru měsíc, který mohou strávit v Paříži a markýz de Almare se je uvolil po tuto dobu hostit. Pro mladíky jde rozhodně o velmi zajímavou a lákavou zkušenost, zvláště když jim jejich hostitel slíbí poodhalit různá tajemství této evropské metropole. Se vším, co by mohlo mladé muže zajímat.

Komtesa von Hameschäler zná své bratrance jen velmi zběžně, nicméně se již v minulosti setkali. Nehledí na ně dvakrát příjemně, vždyť jejich rodina využila její tíživé situace, aby si usurpovala, pod pochybnými záminkami, nárok na majetek jejího otce. Ač je uvítá chladně, obejmě se s nimi a nastaví přívětivou tvář. Ostatně tihle dva mládenci jen stěží mohou za všechna způsobená příkoří.

Společně s markýzem a bratry von Obernitz se dostaví i notář, aby stvrdil pravost podpisu a učinil o tom záznam. Posledním hostem je drobnější muž, jak zjistí hrabě později, zástupce bankovního domu, který poskytne půjčku příbuzným jeho nastávající a jemu vyplatí následně domluvenou částku.

Jednání je poměrně zdouhavé a úmorné. Notář trvá na přečtení smlouvy, která je zhotovena ve dvou jazycích, němčině a francouzštině. Pan hrabě i komtesa musí být do podrobností seznámeni s jejím zněním. Pan de Godille nesmírně trpí, ale pro dobrou věc se skřípěním zubů zdouhavé úřednické úkony vydrží. Oba snoubenci připojí své podpisy k předchozím, následně jsou výtisky rozděleny přesně jak oznámil markýz. Na závěr se všichni posadí k jednomu stolu, služebnictvo servíruje večeři.

Během jídla se přeci jen atmosféra mírně uvolní, komtesa hovoří svou mateřštinou se svými bratrance, naopak její nastávající si povídá s markýzem a notářem. Podaří se mu domluvit i přípravu manželské smlouvy, právník slíbí hraběte osobně v dalších dnech vyhledat a připravit text podle jeho přání. Což mu schválí nejen on, ale i jeho přítel. Dobré účty dělají dobré přátelé, nebo tak nějak se oba vyjadřují.

Hrabě se během rozhovoru nenápadně zeptá své nastávající, zda by nebylo vhodné pozvat její příbuzné na svatbu. Ona si není jistá, zda má vůbec chuť tyto dva mladé muže na jejich slavném dni vidět, ale nakonec jim přetlumočí pozvání hraběte. Mladíci jsou jím zaskočení, přeci jen zastupují druhou stranu a najít vzájemnou domluvu bylo velmi obtížné. Ale po krátké poradě a ujištění, že se obřad uskuteční do měsíce, vysloví souhlas. Vlastně tím završí svůj pobyt ve Francii a poté odjedou.

Armanda následně osloví drobnější muž, který zastupoval bankovní dům. I on slíbí co nejdříve návštěvu a domluvu na vyplacení dohodnuté sumy. Omlouvá se za určité zdržení, přeci jen jde o velkou částku. Okamžitě nabídne možnost ji ponechat, nebo alespoň její část, v jejich bance a začne líčit výhody takového kroku. Tím dostane šlechtice do rozpaků, v této věci se dobře neorientuje. Na pomoc mu přispěchá markýz, navrhne, aby si vše důkladně promyslel a probral s dalšími osobami, kteří se v podobných transakcích vyznají. S tím se nakonec spokojí i zástupce finančníků.

Po večeři se všichni rozejdou, odjede i hrabě, druhý den bude dost příležitostí si s komtesou promluvit. Hned po návratu si zavolá svého tajemníka a začnou znovu probírat vše od počátku. Nicméně u poháru s vínem se klábosí dobře, zvláště když probíraná témata jsou výhradně pozitivní. Kolikrát už

takto spolu rozmlouvali, ale mnohokrát se s obavami otáčeli, neboť se dotýkali choulostivých témat, jindy jim šlo doslova o život. Nyní řeší skvěle se rýsující budoucnost.

„Maurici, až mám ze všeho takovej divnej pocit,“ svěří se Armand se svými obavami, které někde v nitru hlodají jeho mysl jak pomyslný zákeřný červík, „Všechno vypadá tak dobře, smlouva, peníze, dítě na cestě. Neumím to dobře vyjádřit, rozumíš, mám takový divný mrazení, mám strach, aby se něco nepokazilo.“

„Pokazilo? Proč by se mělo něco pokazit?“

„To právě nevím. Mám jen takovej divnej pocit. Sám si jednou říkal, stále se něco děje, pořád se na nás hrnou nějaký nepříjemnosti. A teď tolik dobreh zpráw najednou!“

„Pane hrabě, vy si děláte zbytečné starosti,“ zavrtí hlavou Tissot, „Vy možná jen máte obavy ze své svatby, proto si něco namlouváte.“

„Maurici! Co bych si namlouval? Proč bych se bál svatby?“

„Určitě ne, promiňte, hloupý nápad.“

„Maurici! Něcos nakousnul. Tak s pravdou ven!“

„Pane hrabě. Já jen tak. Nic ve zlém. Ale svatba změní váš život. Budete mít svou skutečnou ženu, brzo přijde dítě, potom určitě i další. Už budete mít povinnosti.“

„Povinnosti?“

„Budete přece hlava rodiny. A také,“ nasadí tajemník potměšilý výraz, „vaše různé zábavy, například s Paulette, rozumíte ... už budete mít svou ženu, manželku.“

„Vo čem to zase mluvíš?“

„Budete věrný manžel? Pokud ne, budete si muset dávat velký pozor, tedy my si budeme muset dávat velký pozor, pokud budete potřebovat pomoc ...“

„Maurici! Ty zvíře jedno! Já se mám teprve ženit a ty už žvaníš vo nevěře!“

„Vidíte, všechno popletu. Omlouvám se.“

„Raděj mlč. Když už mluvíme o záletech, co ty? Seš věrnej Nicolet?“

„Ano, pane hrabě. Co jsem se oženil, nikdy jsem nebyl s jinou ženou,“ prohlásí hrdě Tissot.

„Opravdu?“

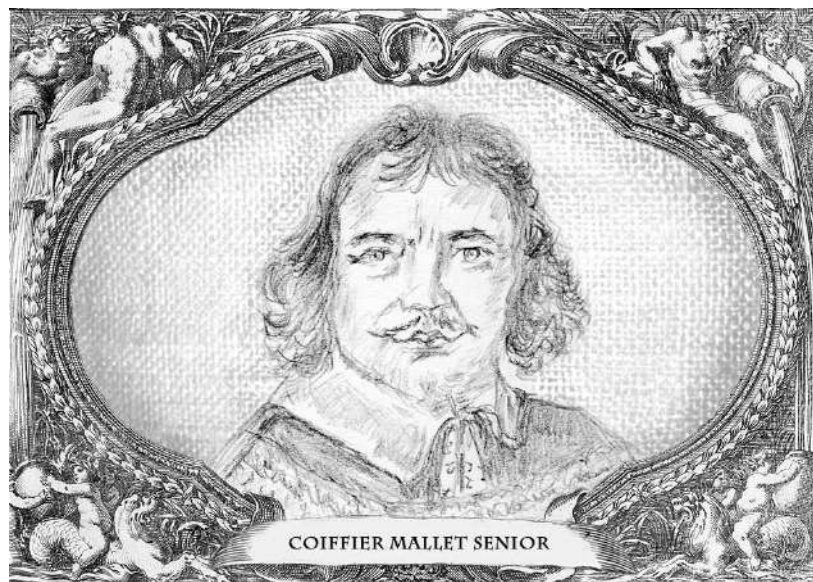
„Bůh je mi svědkem.“

„No dobrá, taky předpokládám svou věrnost. I když ... při dlouhých cestách ... Ale Maurici, kam jsme se to dostali? Pojd'me raději mluvit vo tvým odjezdu. Kdy se už konečně hodláš vypravit do Anjou?“

„Pozitří, pane hrabě. Už jsem začal dělat přípravy.“

Hrabě se zatváří spokojeně, pak se nadýchne a znovu spustí. Až do půl dvanácté večer setrvá se svým tajemníkem, který si nakonec přinese papír a brk s kalamárem a začne si činit soupis úkolů, věcí a osob. Úkoly musí vyřídit, věci opatřit a osoby pozvat na svatbu. Samozřejmě jménem svého pána.

Následné dva dny prožije chudák Tissot ve velkém kalupu. Dvakrát navštíví svého chlebodárcе pana Malleta a znovu s ním konzultuje jednotlivé kroky. V předvečer odjezdu dostane ještě jedno pozvání k návštěvě domu pana radního, na nic nečeká, rychle se oblékne do teplých šatů, vezme si s sebou Malého Simona, pro všechny případy jako ozbrojený doprovod, a vyrazí.

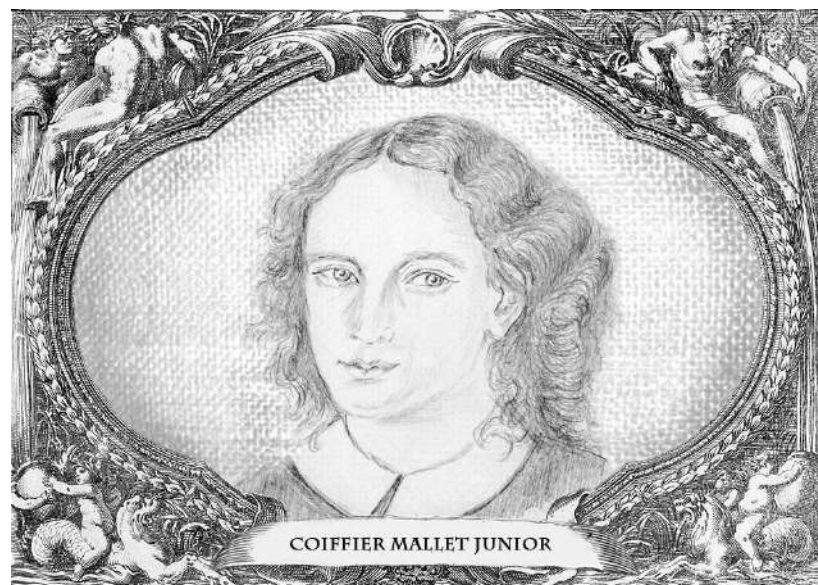

Je přijat v pracovně pana Malleta, ten sedí za svým mohutným stolem a po jeho pravici postává jeho syn. Z Coiffiera juniora vyrostl pohledný mladý muž, ač jeho tvář zatím je prosta jakýchkoli náznaků vousů, přeci jen dostala dospělejší rysy. Za měsíc mu bude sedmnáct let, s hostem se pozdraví srdečně, tráví spolu v poslední době dost času. Mladší Coiffier navštěvuje Sorbonnu, kde se občas objeví i Tissot, ale především na žádost pana radního se spolu učí.

„Pane Maurici, omlouvám se za moji nenadálou pozvánku, ale rád bych s vámi před vaším odjezdem ještě probral pár maličkostí,“ praví na úvod radní, povstane, s oběma mladíky přejde do vedlejšího salóнку, kde se všichni usadí ke stolu, „Přeci jen mám pro vás jeden nový návrh, pokud s ním ovšem budete souhlasit,“ pokračuje.

„Návrh? Týká se příprav svatby pana hraběte?“

„Ano, vlastně ano,“ přikývne radní, „Také některých mých záležitostí. Mluvil jsem se svým synem, už se z něj stává dospělý muž, musí kromě teoretických vědomostí vstřebávat i ty ryze praktické. Mám pro vás návrh, pane Maurici. Co byste říkal možnosti, kdyby s vámi zítra cestoval i můj syn?“

„Pan Coiffier by jel se mnou?“ zaráduje se host.

„Ano. Navštívil by svou sestru a svého švagra, předal jim pozdravy od naší rodiny, taky nějaké drobné dárky,“ vysvětluje Mallet, „Snažím se vždy spojovat příjemné s užitečným. Určitě se zdržíte v Anjou pár dní, budete muset hodně věcí zařídit, asi navštívit i pana

biskupa. Pokud byste souhlasil, mohl by se stát můj syn vašim pomocníkem, společníkem, který by vám pomohl s řešením vašich úkolů. Když už budete v Anjou, mohli byste navštívit i některé naše obchodní partnery, rovněž tak pana správce zámku Almare pana Achila, který nám hodně pomáhá a podílí se významně na našich obchodech. Přitom by vás mohl můj syn doprovázet, seznámil by se s našimi dalšími partnery, navštívil s vámi pana biskupa. Jste ochoten můj návrh akceptovat, pane Maurici?“

„S největší radostí,“ vyhrkne Tissot, stočí svůj pohled na mladého pána Coiffiera, ten se tváří také velmi spokojeně. V očekávání zábavy a možných dobrodružství. V každém případě unikne z kolotoče nudného biflování, různých kázání profesorů i rodičů. A potajmu si myslí i na milostné zážitky, budou cestovat jako mladí pánové, jistě naleznou prostor se pobavit, ačkoli Maurice je věrný své ženě.

„Potěšil jste mě,“ konstatuje spokojeně hostitel.

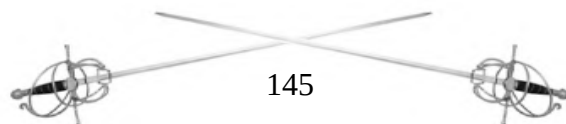
„Naopak, pane Coiffiere, já jsem potěšen a také velmi vděčný. Mám s přípravou svatby plnou hlavu starostí, pomoc mladého pana Coiffiera vítám. Určitě se pokusíme i jednat o našich obchodech, pokud nám čas dovolí. Svatba pana hraběte je ale přece jen prvořadá událost.“

„Nepochybně,“ přikývne radní, „můj syn jistě bude pomáhat rád a svědomitě. Rovněž si už nedělejte starosti s doprovodem, pojedete naším kočárem a o doprovod se vám rovněž postarám. Vždyť bude hlídat to nejcennější, co mám,“ dodá a pohlédne na syna. On je jeho nadějí, jeho budoucností. Jemu předá jednou vše, co vybudoval, on a jeho děti budou pokračovat v jeho podnikání. Má ale ještě dalekosáhlejší plány, o kterých ale zatím s nikým nemluvil. Vlastně jen s Mazarinem, velmi okrajově.

„Velmi rád přijímám,“ odvětlí Tissot, zase má o jeden problém méně.

„Pane Maurici, dohlédnete prosím na mého syna? Aby se z cesty nestala pro něho jen zábavná vyjížďka, ale aby se řádně podílel na vašich jednáních.“

„Pane radní, váš syn nepotřebuje dohled, je velmi zodpovědný.“

„Opravdu? Pane Maurici, vám velmi důvěřuji, máte své plány a tvrdou práci za nimi jdete. Dávám vás svému synovi za příklad. Ale vraťme se k meritu věci. Chcete nechat přinést nějaké občerstvení nebo přejdeme rovnou k jednotlivým bodům?“ zeptá se Mallet, pak, aniž by čekal na odpověď, zazvoní na služebnictvo a to po chvíli donese tác s různými jednohubkami, k tomu pohár vody, také horkou čokoládu, ale i karafu se slabým stolním vínem.

Když trojice mužů zůstane sama, zahájí pan Mallet poradou. Nezapře v sobě dobrého organizátora, již si vše dopředu promyslel, bere jeden problém za druhým, dokáže ho identifikovat, vzápětí také navrhne řešení, ačkoli nakonec budou muset rozhodnout oba mladíci až přímo na místě. Ti pozorně poslouchají, Maurice občas přijde s menší poznámkou či dotazem, Coiffier junior převážně mlčí.

„Určitě pane Maurici spěcháte,“ praví na závěr radní, „přesto dávejte pozor. Cesty jsou zrádné, namrzlé, někdy rychle neznamená nejrychleji.“

„Budeme opatrní, ačkoli mnoho času opravdu nemám,“ odvěti s úsměvem Tissot, chápe, jeho dobrodinec mu svěřuje svého syna, který pro něho představuje budoucnost, má o něho strach, ale zároveň chce, aby se brzy dokázal postavit na vlastní nohy, „Musíme dojet do Anjou, vše tam vyřídit, vrátit se zpátky a znovu vyrazit i s panem hrabětem a jeho nastávající. Čas v tomto případě není na naší straně.“

„Pokud bude třeba, můj syn může zůstat u mého zetě a vy se vrátit sám. Svě povinnosti ve škole jistě později dožene, i s vaší pomocí, pane Maurici. Kdyby byl problém, znám se s některými vlivnými členy vedení university,“ naznačí urovnání případných nesrovnalostí Mallet, větší radost svým návrhem synovi učinit nemůže.

„Zvážíme, co bude nejvhodnější,“ odvěti neurčitě Tissot.

„Rozhodněte na místě,“ přikývne radní, „Pane Maurici, mám ještě jednu věc. Mohu vám ji vyjevit i před synem, ačkoli se jedná o delikátní záležitost. Znovu jsem mluvil s panem Mazarinem a s některými našimi obchodními partnery. Vévoda d'Enghien operuje se svou armádou v německých krajích, tato armáda se musí zásobovat. Jeho pověření se zdá dlouhodobějšího charakteru, pravděpodobně tam bude válčit ne měsíce, možná i léta. Jsme schopni se zapojit do zásobování jeho armády, ale podpora pana vévody se zdá nezbytná. Pokud chceme nahradit některé zavedené dodavatele.“

„Promluvíím znovu s panem hrabětem. Ovšem on teď měl mnoho jiných starostí, nejprve souboj s panem de Bellangre, dlouhodobé starosti se svatbou, chápete,“ praví omluvně Tissot a zatváří se provinile, jeho pán určitě nijak nepokročil se získáním podpory od vévody d'Enghien.

„Chápu. Pan Mazarin je na naší straně, budeme mít podporu i dalších. Ale mladý pan vévoda je velmi svérázný, pokud použiji mírného výrazu, řekl bych ješitný a samolibý, jen mezi námi zde. Nelze mu nic vnucovat, aniž by hrozilo jeho protivenství. My ale potřebujeme jeho podporu, ne uraženost či dokonce trucování. Jistě rozumíte.“

„Naprosto. Zkusím ještě s panem hrabětem promluvit, zda by nemohl učinit nějaké kroky před svým odjezdem na svatbu.“

„Pokuste se. Nechci příliš naléhat, ale vyhlídky na vysoké zisky jsou příliš lákavé, než abychom se alespoň nepokusili dosáhnout svých záměrů.“

„Zkusím pana hraběte přesvědčit. Vrátil se pan markýz de Almare, mohl by nám pomoci, on je příbuzným a přítelem knížete de Condé. Mohl by získat jeho podporu, ten by mohl zase doporučit svému synovi, aby nám vyšel vstříc.“

„Uvažujeme stejně,“ usměje se spokojeně radní, „Pane Maurici, máte ještě mnoho povinností, nebudu vás déle zdržovat. Zítra ráno, dejme tomu před osmou hodinou, se pro vás zastaví můj syn i s kočárem a doprovodem. Nezbyvá, než vám popřát šťastnou cestu.“

Po krátké době se rozloučí, Tissot si vyzvedne svého osobního strážce a chvátá zpátky za svým pánem. Předpokládá jeho návrat od komtesy a nemýlí se. Již se po něm ptal, teď usrkává víno v salónku a klábosí s Dujardinem. Na jednu stranu jak správce, tak i osobní sluha, oceňují pánovu vstřícnost, kdy je ochoten si povídat se svými sloužícími, na druhé straně se podobných rozhovorů obávají. On tak činí především proto, že nemá komu si vylít své srdíčko a když jeho nálada dosahuje bodu mrazu, dokáže být

dost jedovatý a nepříjemný. Pak je lepší dělat pánovi pouhou vrbu, hluchou, přikyvující a se zaujetím naslouchající. Žel Bohu mu mnohdy takový přístup nedostačuje.

Dnes však hrabě září jako sluníčko, se svým mladistvým osobním sluhou si rozverně povídá. Nedokáže potlačovat své emoce, ať už kladné či záporné. Dnes se potřebuje o svou radost s někým podělit a Quido byl po ruce. Po příchodu správce domu však Dujardin opustí salónek a vystřídá ho o něco starší kolega. Okamžitě je vyzván ke stolu, donucen nalít si pohárek vína a nejprve si vyslechnout pánův monolog. Odpoledne probíral znovu se svou snoubenkou všechny podrobnosti, včetně náboženského obřadu. Ona sice nehodlá konvertovat, jak se někdy stává, ale učiní vše, aby nenastala nepříjemná situace. Ctí svého manžela, jeho vyznání.

„Maurici, ale musíš všechno po pravdě říct biskupovi. Já se v tom moc nevyznám, požádej ho vo pomoc. Nechci žádný problém, rozumíš?“ nabádá pan de Godille na závěr svého vyprávění.

„Promluvím s panem biskupem,“ přikývne Tissot, pak mu v očích zajiskří, „Mám na pana biskupa malou páku, kdyby se snad vzpouzel.“

„Maurici! Co to říkáš! Mluvíš o významném představiteli naší církve,“ zatváří se stejně potměšile šlechtic, jeho názor na hodnostáře církve svaté je minimálně dost osobitý.

„Omlouvám se,“ zašklebí se sloužící, v tomto ve sporu s pánem nebudou, „Nicméně pan biskup má rád peníze. Doporučil nám pár dobrých zákazníků, ale rozhodně ne z nezištné boží lásky. Naše dárky pro jeho diecézi by se směle daly nazvat provizí.“

„Provize pro pana biskupa? Fuj! Jak nazýváš naši nezištnou pomoc církvi svaté!“

„Stále se chovám hrozně, pane hrabě,“ předstírá pokání Maurice, „V každém případě nám bude pan biskup nakloněn, o tom jsem přesvědčen. Učiním vše, aby on osobně celebroidal váš sňatek na vašem zámku a promluvím s ním i o vyznání vaší nastávající. Ale takových případů bylo, je a bude ...“

„Bylo, je a bude, někdy však znamenaj velký nepříjemnosti,“ zatváří se vážněji Armand, „Hlavně při výchově dětí. Hrome, teď mě napadá, když si jen tak vodjedeš, kdo bude připravovat smlouvu, myslím teď manželskou smlouvu? Spoléhal jsem na tebe, když teď si tak studovanej.“

„Zatím jsem ještě mnoho nenastudoval ... pane hrabě, pan notář určitě bude schopen dobře poradit. Kdyby bylo nejhůř, můžete s podpisem smlouvy počkat. Ale určitě si poradíte i bez mé nepatrné pomoci, kterou bych v takto delikátní záležitosti byl schopen poskytnout.“

„Hm, a kde ses vůbec flákal? Čekám tu už na tebe věčně.“

Nyní začne vyprávět Tissot, vylíčí průběh schůzky u pana Malleta, domluvu na společném cestování s jeho synem. Jen prozatím otázku vyjednávání s vévodou d'Enghien zamlčí.

„Pojedeš s mladým Coifferem? Na jejich náklady?“

„Ano,“ usměje se tajemník, „vezmu si jen Malýho Simona, když dovolíte. Určitě budu muset v Anjou cestovat, cítím se lépe, když je se mnou někdo, kdo ovládá zbraně a umí se prát.“

„Pro mě za mě,“ mávne jen rukou šlechtic, pak zase zvažní, „Maurici, poslouvej. Nevím, jak sou daleko s vybavením hradu. Musíš dohlédnout na to, aby až přijedu s komtesou, bylo kde se ubytovat. Rozumíš? Bylo by strašný, kdybysme museli žádat o přístřeší u pana markýze nebo u pana barona.“

„Už jsem o všem přemýšlel. Ale oni nic netuší, pane hrabě. Mají nějaký plán prací ... udělám co bude v mých silách,“ dodá rychle tajemník, když uvidí zlý výraz ve tváři svého pána.

„Uděláš víc. Až dorazíme, bude na hradě připraveno ubytování pro mě, moje sloužící a sloužící budoucí paní hraběnky. Za každou cenu, rozumíš? V každém případě, rozumíš?“

„Rozumím a vynasnažím se. Co ale peníze, pane hrabě?“

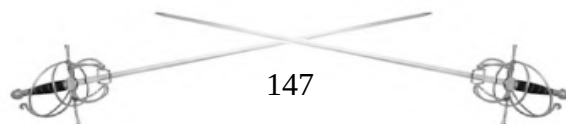
„Peníze? Copak jsme jim jich neposlali dost? Měly stačit na práce až do konce léta, muselo jim něco zbejt ne? Tak k čemu další?“

„Příprava svatby bude něco stát.“

„S tím počítám. Ale zatím jsem nedostal nic vod těch bankéřů. Prej chtěj nějaký čas.“

„Chápu, pane hrabě. Ale kdybyste mi dal nějakou zálohu, třeba tak deset tisíc liber ...“

„Deset tisíc liber!“ skoro vyskočí z křesla pan de Godille, „Deset tisíc liber! Prej zálohu! Maurici! Vzpamatuj se! Žádný zbytečný rozhazování!“

„Pane hrabě,“ povzdechne si sluha, čeká ho zase pěkně nepříjemná rozmluva, „nejde jen o přípravu komnat pro budoucí paní hraběnkou a vaše společný služebnictvo. Bude se muset nechat dovést a připravit jídlo a pití, najmout další služebnictvo, samozřejmě jen pro dobu svatby a následný hostiny. Nějaká velmi střídmá výzdoba.“

„Ale deset tisíc liber? Maurici, to je hrozně moc!“

„Jak myslíte, pane hrabě. Můžeme si samozřejmě půjčit či se domluvit o splatnosti až po dodávce, tedy bez poskytnutí zálohy. Ale všechno je moc narychlo.“

„Máme dobrý vztahy se sousedy. Požádej o pomoc pana Achila a abbého.“

„S nimi počítám, u nich případně ubytujeme nějaký hosty, pokud u vás nebude dostatek místa, jako že nebude. Určitě nám rádi pomůžou. Ale suroviny nebudou zadarmo, asi budeme muset nějaký věci nechat připravit a dovést z Angers.“

„Jsem ochoten ti dát sebou pět tisíc liber. Tím ale moje tajná zásoba bude téměř na suchu.“

„Snad ne docela. A až vám vyplatí první část z věna, tak ji můžete neprodleně doplnit. Hotovost, pane hrabě, nám určitě umožní zrychlit všechny dodávky.“

„Dostaneš pět tisíc liber,“ rozhodne s konečnou platností Armand, „Ale ne, že se dáš cestou vokrásť. Nechceš si raději vzít ještě Matyase?“

„Pan Coiffier určitě poskytne synovi silný doprovod, budeme v bezpečí, my i naše peníze.“

„Jak myslíš. Hrome, Maurici, teď si mi zkazil náladu!“ stále se kaboní pan de Godille, „Poslouchej, teď mi tady podrobně vyličiš, co chceš kupovat a co bude taková legrace stát. Abych ti mohl případně přistříhnout křídla v tvém rozletu. Rozhodně nehodlám věno komtesy prožrat a prochlastat!“

„Jak si přejete, pane hrabě,“ odvěti smířlivě tajemník, „Mám ale ještě jednu maličkost, pane hrabě, když už máte po náladě ...“

„Maurici! Co je tohle za způsoby! Čím ses mě dneska ještě rozhodnul trápit?“

„Jde o vévodu d'Enghien,“ odvěti Tissot a přes další stín, který zpozoruje přelétnout po lících svého pána, pokračuje. Vysvětlí, co chce pan Mallet jako podporu jejich obchodním zájmům.

„Promluvím s markýzem de Almare,“ prohlásí Armand, pak se raději vrátí ke své svatbě, „Maurici, tak čekám. Jak si představuješ náklady na svatební obřad a hostinu?“

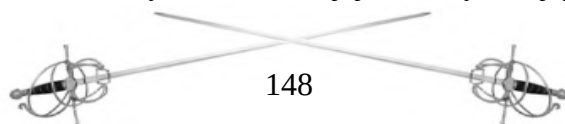
„Nejde jen o obřad a jednu hostinu,“ znovu si povzdechne tajemník, dnešní večer určitě nebude dvakrát příjemný. Neumí dělat zázraky, uspořádat svatbu na úrovni a přitom za babku.

KDO JE ARCHIBALD DE RIGAULT?

Maurice je pryč již dva dny a hrabě se bez něj cítí nesvůj. Domácnost mu bezvadně obstarává paní správce Nicolet, ale v otázkách svatby či peněz se nemá s kým radit. Přitom ho navštíví nejprve notář a posléze i zástupce bankéřů. Příliš finančnickovu vysvětlování nerozumí, takže požádá o další schůzku až po návratu svého poradce, jak nazve Tissota. Jednu věc přeci jen dohodne. Do čtrnácti dnů mu bude vyplacena částka ve výši dvaceti tisíc liber, kterou bude moci použít na vydání okolo svatby a příprav ubytování své nastávající s jejím služebnictvem na svém sídle.

S markýzem de Almare nemluvil od doby, kdy přišel s bratranci komtesy a přinesli k podpisu smlouvu o majetkovém vyrovnání. Přemýšlí o nutnosti ho vyhledat, i v souvislosti s žádostí pana Malleta, pak však obdrží pozvánku na výlet. Moc ji nepochopí, ale nezpěčuje se.

Jeho přítel ho zve k prohlídce jedné nemovitosti za Paříží, požádá ho, aby s sebou vzal i svého sluhu Dujardina. Zastaví se pro ně zítra ráno kolem deváté hodiny svým kočárem, postará se i o doprovod. Jelikož jediným bodem současného programu hraběte jsou návštěvy u jeho nastávající, nemá problém žádosti vyhovět. Odpoledne upozorní svou milenkou, že pravděpodobně zítra nepřijde, neboť musí s markýzem řešit důležitou státní záležitost. Proč si nezvýšit svou cenu, ostatně možná opravdu půjde o další intriku a jeho přítel mu vše vysvětlí během jejich cesty či u jejího cíle.

V devět hodin nasedne i se svým sluhou do krásného kočáru Pierra, kromě kočího tvoří doprovod ještě kapitán Roth a čtyři Švýcaři. Po většinu času se cestující baví jen obecně, tedy šlechtici, Quido jen sedí tiše jak puťka v rohu. Cítí se nesvůj, jet takto s pány v jednom kočáře, nicméně se tváří neutrálně, byť jejich dialog poslouchá. Ale nemluví o žádných tajnostech, markýz se zmíní o své návštěvě u královny a jejich dětí, sdělí pár drbů ode dvora. Jeho pán pak vykládá o návštěvě notáře, bankéře a o svých starostech, zda Maurice dokáže připravit vše na svatbu, aby mohla být co nejdříve a aby se vydařila. Stále však přede všemi tají těhotenství své nastávající.

Jejich cesta směřuje na Saint-Denis, potom pokračují podél Seiny směrem na městečko Argenteuil, před nímž však zabočí vpravo a dostanou se na úzkou a nepříliš udržovanou cestu. Stále vůbec nepadne ani slovo o smyslu jejich vyjížďky, kodrcání po nerovném povrchu zarazí hraběte.

„Proboha, kam nás to vezete?“ zeptá se poněkud překvapeně.

„Mám pro vás malé překvapení.“

„Tady? Kdybych vás neznal, málem bych se bál, že nás chcete nalákat na nějaký opuštěný místo a tam zavraždit a oloupit,“ vyhlédne z okénka kočáru pan de Godille, kolem nich křoví, sice bez náznaků sněhu, ale také jakýchkoli pupenů. Na zemi však ještě stále leží sníh, oteplení ho nedokázalo všechen odstranit.

„O život se bát nemusíte, žádní najatí vrahové na vás nečekají,“ usměje se pan de Almare, „Ale chci vám ukázat jen jednu malou nemovitost. Takový domek a menší pozemek kolem něho.“

„Domek a menší pozemek? Začínáte skupovat nemovitosti?“ podiví se hrabě, „Vlastně proč ne, pokud je cena dobrá a máte vyhlídky dalších výnosů.“

„Skoro máte pravdu, ale ještě vydržte. Musíme přestát trochu nepohodlí, za chvíli už budeme na místě.“

„Ano? Co ale tam? Chcete snad znát můj názor na ten dům? Než ho koupíte?“ stále nechápe Armand, proč se trmácí po cestě necestě, přes pohodlné sedačky si připadá řádně vytřesený.

„V tomhle menším domě žil jistý pan Archibald de Rigault, pocházel z nízké šlechty. Zemřel nedávno, bez potomků a bez dědiců.“

„Aha, už chápu. Teď ten majetek nenáleží nikomu. Nebo propadne královský koruně?“

„Ano, pokud by se náhodou neobjevil zatím neznámý dědic. Lidé, které jsem pověřil, po něm pátrali.“

„Našel jste někoho takovýho?“

„Ano, jednoho chlapce. Jak se zdá, tak je synem zmíněného šlechtice. Ale jeho otec si myslel, že zemřel a ten hoch také o něm nevěděl. Ale nám se ho podařilo najít a dle všech dokumentů je skutečným synem onoho šlechtice. Tím pádem mu náleží toto dědictví a titul pána de Rigault. Sice nic moc, ale pro toho mládence jde o překvapivou zprávu.“

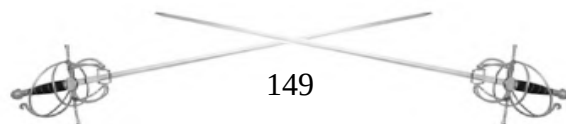
„To asi ano, pokud otce neznal. Kdo to vůbec je? Vy od něho chcete ten majetek koupit, jestli se nemýlím. Sice tomu moc nerozumím, proč se obtěžujete osobně a ještě k tomu taháte mě. Většinou takový věci přeci obstarává pan Vincent,“ stále hrabě nechápe oč jde, když však spatří pokrčení ramen a mírný úsměv svého přítele, tak si jen povzdychne a dodá, „Už se na nic ptát nebudu, snad brzo to třesení skončí a vy mi všechno vysvětlíte.“

Strůjce jejich dnešní výpravy nic neřekne, proto se na chvíli rozhostí v kočáře ticho. Netrvá však příliš dlouho, neboť hrbolatá cesta skončí na dvorku usedlosti. Tu tvoří jednopatrový dům obdélníkového půdorysu, asi dvacet metrů dlouhý a deset metrů široký. Zhotoven je z kamene, obrostlého v současnosti z části mechem a břečťanem. Kolem domu se nacházejí další keře a menší stromy.

„Jsme na místě,“ prohlásí Pierre a otevře dvířka kočáru.

Všichni tři vystoupí a začnou se rozhlížet. To už jim ale v ústrety přichází asi čtyřicetiletý muž střední a drobnější postavy. Hluboce se jim začne klanět.

„Vítám vás, Vaše Milosti,“ osloví markýze, další dva moc hezky ustrojené a vypadající pány nezná, ale určitě budou také urození a významní.

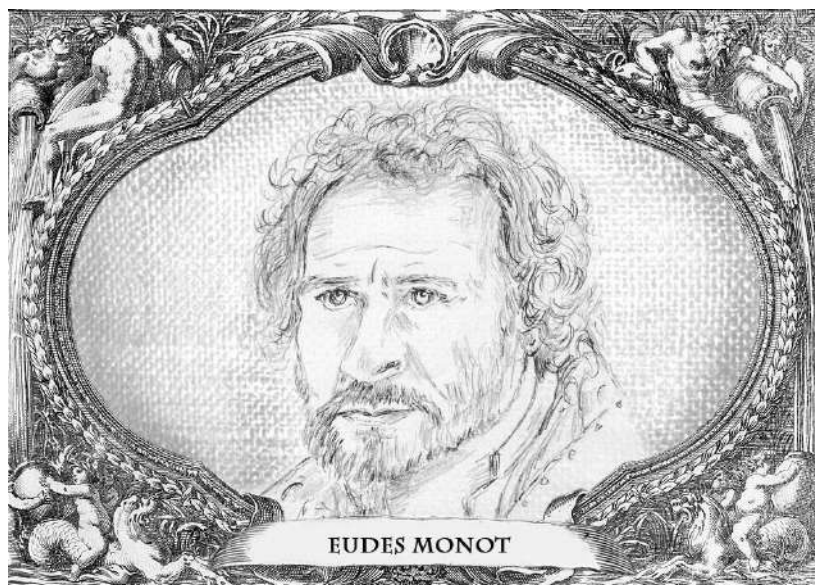

„Děkuji, pane Eudesi,“ odvěti pan de Almare vstřícným hlasem, byť jde evidentně o prostého muže, ustrojeného do obyčejných šatů, zašpiněných od práce na poli či v chlívě. Ani jeho oděr nevzbuzuje příliš chuti se s ním sblížovat.

„Čekal jsem vás, Vaše Milosti. Nevím však, co vám mohu nabídnout. Pro tak urozené a vznešené pány“

„Nic nám nenabízejte. Jen nás prosím proved'te po zdejších pozemcích a vysvětlíte, co se kde nachází a kam až sahají.“

„Ano, Vaše Milosti,“ ukloní se hluboce Eudes Monod, jak se tento zdejší nájemce jmenuje. Provede následně hosty skrz úzkou a temnou chodbou na druhou stranu domu. Tím začíná procházka po zdejších pozemcích, což hrabě nese nelibě, jeho obuv vůbec není takovému překvapení uzpůsobená. K jeho štěstí se pouze projdou po květinové a zeleninové zahradě, jak jim je vysvětleno, pak jim mužík ukáže na menší pole, které nyní pokrývala drobná vrstva sněhu. Všude zde pěstuje květiny a především zeleninu, jejímž prodejem se živí.

Za domem naleznou také dvě podlouhlá jednopatrová dřevěná stavení,

už podle zápachu pochopí, že se zde nacházejí chlívky s domácím zvířectvem. Kromě toho patří k usedlosti ještě kus lesa okolo domu. Dost skrovný majetek, který asi stěží přináší nějaké vysoké zisky. Ačkoli pole vzadu za domem, pokud bude osázeno zeleninou, by mohlo vynášet, spekuluje hrabě. Po koutku pohlíží na svého přítele, zda se náhodou nezbláznil, když ho vytáhl do takové pustiny. Nebo jde o nějaký žert? Skrytý význam tohoto místa téměř vylučuje.

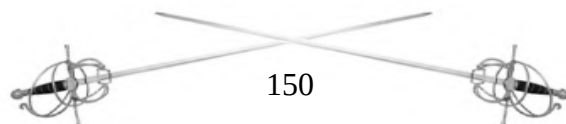
Drobný muž je ještě provede po domě, který je vcelku slušně udržován. V přízemí bydlí rodina pana Eudese a ještě dva pacholci a dvě děvečky. První patro donedávna obýval zesnulý pan de Rigault, o něhož se Monod a jeho rodina starali. On jim na oplátku pronajal pozemky, aby na nich hospodařili. Za což mu platili menší nájem, za zbytek výdělku se rodina sotva užívala, spolu se zmíněnou čtveřicí pomocníků. Hosté se záhy znovu ocitnou před domem, kde stojí jejich kočár a u koní vartuje jejich ochranka.

„Mohl byste tu shromáždit všechny zdejší obyvatele?“ přikáže pan de Almare, když nájemce odkvačí, obrátí se na svého přítele a jeho sluhu, „Prosím vás, teď nechte mluvit jen mě. A vůbec nic neříkejte, také nedávejte nic najevo, i kdybyste ničemu nerozuměli. Cestou zpátky vám všechno vysvětlím.“

Oba oslovení přikývnu, Armand značně udiveně, Quido klidně. Ostatně on zde rozhodně není od mluvení, žádost markýze směrem k němu se mu zdála zbytečná. Jen si letmo prohlíží všechny shromážděné, pana Monoda už poznal, teď se objevuje jeho žena, tři děti ve věku do deseti let. Kousek stranou stojí dva mladíci a dvě dívky. Všichni v dost ubohých oblecích. Těm se věru asi dobře nežije, jsou rádi za každou přečkanou zimu, pomyslí si hoch. Však on si taky užil svoje, než mu zázrak seslal do cesty nejprve pana Gauviona a nakonec pana hraběte.

„Už jsme tady všichni, Vaše Milosti“ znovu se hluboce ukloní Eudes.

„Vážení, jak dobře víte, před dvěma měsíci zemřel pan de Rigault. Jelikož žil sám a nebyl znám dokonce žádný příbuzný, vaše budoucnost se zdála značně nejistá,“ začne pan de Almare, pokud na něho zdejší obyvatelé hledí nedůvěřivě a s jistým překvapením, tak hrabě si připadá jak ve snu a ani Quido

ničemu nerozumí, „Zabývám se státními záležitostmi a náhodou jsem se dozvěděl o tomto případu. Nebudu vám vysvětlovat podrobnosti, není třeba je znát. Zjistil jsem ale závažnou skutečnost. Pan de Rigault měl syna, o němž si myslel, že zemřel. Alespoň mu to napovídala jeho žena, která od něho utekla a která je už taky mrtvá. Ale nemůže být pochyb, úředně je tento mladík potvrzen za syna pana de Rigault a je tedy právoplatným dědicem tohoto majetku.“

Nikdo ani nedutá, markýz se trochu usměje, nadýchne se a pak pokračuje.

„Bývalá žena pana de Rigault oklamala otce i syna, navzájem o sobě nevěděli, domnívají se jeden o druhém, že jsou po smrti. Ale já jsem zmíněného mladého muže se svými přáteli našel. A nyní je zde s námi. Toto je syn pana de Rigault,“ praví a vezme Quida kolem ramen. Ten zhola nic nechápe, ale dostal před chvílí jasný příkaz a tak jako vzorný a poslušný sluha postoupí o krok dopředu a jen lehce kývne hlavou, „Je podkoním u pana hraběte de Godille, který nás dnes doprovodil. Ale domluvil jsem se mladým panem de Rigault na jeho zájmu dodržet smlouvu s vámi, pane Eudesi, která vám zajišťuje nájem zdejších pozemků.“

„Vaše Milosti, pane de Rigault,“ ukloní se zmateně Monod, o nějakém synovi neměl ani tušení, ale žijí zde teprve pět let, klukovi bude tak sedmnáct, kdoví, co starý pán před tolika roky dělal. Podstatné je, zda budou moci dál pokračovat ve svém živoreni na zdejších pozemcích.

„Pane Eudesi,“ dokončí svůj proslov Pierre, „my se nyní musíme vrátit do Paříže. V dohledné době vás navštíví mladý pan de Rigault v doprovodu notáře, znovu sepišete nájemní smlouvu a vše zůstane pro vás beze změny. Chtěl jsem vám jen představit vašeho nového pána a mému příteli, panu de Rigault, ukázat jeho majetek.“

„Vaše Milosti, pane,“ opakovaně se uklání nájemce, přitom pokradmu pohlíží na všechny zdejších spoluobyvatele, údiv je patrný na všech tvářích. Ale mládenec vypadá mile.

„Máte nějaký dotaz, pane Eudesi?“ zeptá se pan de Almare.

„Ne, Vaše Milosti. Vlastně ano, smíme zůstat?“

„Už jsem vám řekl názor vašeho nového pána,“ obrátí se s vážnou tváří strůjce celé hry na mladíka po své pravé ruce. Ten si jeho pohled vyloží po svém, má asi zahrát nějakou komedii, aby potvrdil právě vyřčená slova. Svým vstupem na scénu však samotného režiséra představení zaskočí.

„O všem jsem se dozvěděl také nedávno,“ začne vykládat Dujardin, „Od pana markýze, mého přítele,“ trochu si rýpne, když už musí hrát divadlo, tak si ho užije, „Jsem ještě mladý, proto dám na jeho radu. Nic se pro vás nemění. Budete i nadále hospodařit na zdejších pozemcích. Za podmíněk, které stanovil můj otec. To vám mohu slíbit.“

„Děkujeme, pane,“ uklání se Monod.

„Je dobře, když se o dům někdo stará a pozemky neleží ladem. Asi váš život není jednoduchý, ale máte svoji jistotu. Já vás o ni nepřipravím.“

„Budete si přát upravit nějak první patro?“ ptá se horlivě nájemce a podívá se do hezké tváře jejich nového pána.

Markýz se už chystá zasáhnout, když znovu uslyší vedle sebe pevný hlas Quida.

„Ještě nejsem rozhodnut. Jsem podkoním u pana hraběte. Musím být v jeho blízkosti. Pokud bych něco požadoval, řeknu vám později,“ mluví mladík klidným a věcným hlasem, ku překvapení všech, ale především obou šlechticů, „Již opravdu musíme odjet. Jsem rád, že jsem vás poznal. Rád jsem si prohlédl taky majetek, který jsem zdědil po otci,“ dodá.

Více není třeba říkat, zdejší obyvatelé se hluboce uklánějí, všichni tři moc pěkně oblečení návštěvníci nasednou znovu do kočáru, jejich hrůzu budící doprovod na své koně. Místní za nimi ještě chvíli hledí s otevřenou pusou, když kočár zmizí za křovisky, strhne se pravý poprask. Začnou se dohadovat, zda je mladík podobný jejich zemřelému pánovi a kde se vůbec vzal. Ale dojem, který zde zanechal, je veskrze pozitivní.

V kočáře, který opět kodrcá po nerovném podloží, naopak panuje ticho. Hrabě kouká vyjeveně, markýzi cuká v koutcích úst a Quido se tváří zase už naprosto lhostejně, jako by se nic podivného nepřihodilo.

„Cos říkal domu, Quido?“ zeptá se po chvílce pan de Almare.

„Dům, Vaše Milosti? Je řádně postavený, bytelný. Sice prostý, ale udržovaný. Zelenina se asi dobře na tržištích prodává. Ale asi přežívají velmi obtížně,“ odpoví tázaný pokorně na otázku.

„Máš pravdu. A cos říkal mojí historce?“

„Vaše Milosti, nejsem zde od toho, abych hodnotil vaše záměry. Snad jsem vám je nijak nezkazil.“

„Naopak, mluvil si velmi hezky.“

„Naučil jsem se v mládí lhát, Vaše Milosti,“ odvětlí mladík a poprvé se trochu usměje.

„Quido, ty seš vopravdu rozenej lhář,“ zasměje se také hrabě, stále ještě v mírném šoku z představení, kterému vůbec nerozumí, „Budu si na tebe muset dát pozor!“

„Pane hrabě, já lžu jen když mi to přikážete. Nebo pan markýz.“

„Dobrá Quido, co si ale myslíš o té historce? Proč jsme ji před těmi venkovany sehráli?“ doráží další otázkou Pierre.

„Proč? Vaše Milosti, jak jsem řekl, nemám co hodnotit záměry Vaší Milosti,“ odvětlí s ledovým klidem Dujardin.

„Ale něco si myslet musíš. Tak proč jsme dnes sehráli tak pěkné divadlo?“ nespokojí se autor dnešního kusu s předchozí odpovědí.

„Vaše Milosti, mohu se jen dohadovat. Vaše Milost má asi zájem o ten dům a pozemky. Protože nebyli žádní příbuzní, tak jste nastrčil mě. Abych zahrál syna toho pána,“ odpoví Dujardin po jistém zaváhání, sice obviňuje šlechtice z podvodu, ale nedá se odbýt, ptá se opakovaně, něco mu říct musí.

„Vlastně máš skoro pravdu,“ rozesměje se pan de Almare, „Ale role mladého pana de Rigault ti moc slušela, choval ses, skoro jako bys jím byl ve skutečnosti.“

„Děkuji za pochvalu, Vaše Milosti. Rád jsem vám pomohl.“

„Quido, víš co je na té historce nejlepší?“ zeptá se markýz a zašátrá do desek umístěných na sedačce, rozevře je.

„Co je nejlepší? Netuším, Vaše Milosti.“

„Vidíš Quido? Tohle jsou listiny, naprosto pravé. Ty potvrzují, že pan de Rigault měl skutečně syna, který se jmenuje Archibald. Nyní je tedy panem Archibaldem de Rigault, je původem sice z nižší šlechty, nicméně je v každém případě z urozené krve.“

„Skutečně žije? Asi se nemohl dostavit ... proto jsem ho zahrál já. Vaše Milosti, já jsem jen hloupej prostej kluk, nezlobte se, ale přesně všemu nerozumím. Ale pokud bude ještě potřeba, vynasnažím se, abych vám nic nepokazil,“ začne už být Dujardin nervózní, svoji práci přece odvedl dobře, tak proč se ho stále markýz na něco ptá?

„Chcete snad naznačit ... vy jste ...,“ napadne něco náhle hraběte, ano, tohle by vše vysvětlovalo, jeho výraz nabude ještě většího údivu.

„Vidíš, Quido, tvůj pán už všechno pochopil,“ začne se náhle smát Pierre, přidá se k němu i jeho přítel, baví se jak malá děcka, jako by právě provedli ten nejpovedenější kousek na světě. Hoch na oba nechápavě zírá, co je tak legračního na oklamání pár chudáků, kteří žijí z ruky do huby?

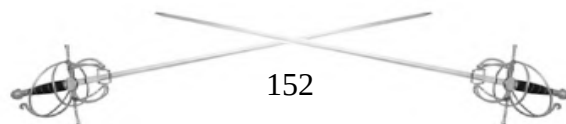
„Netušil jsem ... vy jste to tehdy myslel vážně?“ nepřestává se smát pan de Godille, „Nikdy by mě nenapadlo ... tak vy jste to vopravdu zařídil?“

„Zařídil,“ chechtá se markýz, „Příteli, víte, co je ale asi nejsměšnější? Tyhle papíry, tyhle papíry,“ mává s deskami mezi záchvaty smíchu, „tyhle papíry mě přišly na víc, než jakou má hodnotu celý ten barák i s pozemkem.“

„Cože?“ vyprskne znovu smíchy Armand, „Ty papíry stály víc než ten barák?“ řehtá se jak pominutý, „Stály víc než ten barák a pozemky, proboha!“

„Přesně tak. Víte, koho všeho jsme museli podplatit? Koupit? Ale tohle už nikdo nezpochybní, buďte si jistý. Teď je to černé na bílém.“

„Příteli, vy jste liška podšitá,“ baví se dál hrabě, pak se otočí na svého sluhu, „Tak ty pořád nic nechápeš, Quido? Vlastně promiňte, pane Archibalde de Rigault,“ ukloní se svému podkonímu.

Hoch, původně zachovávající klid, nyní vykazuje známky naprostého zmatení. Urození pánové se chlámají, jako by se právě zbláznili, markýz pořád mává kolem sebe nějakými lejstry. Co se probiha děje?

„Quido,“ odloží dokumenty na sedadlo markýz, nakloní se k mládenci sedící naproti němu, po boku svého pána, „velmi jsi nám pomohl, když jsme se nedávno ocitli v úzkých na letovisku komtesy von Hameschäler. U brány jsi mi přišel na pomoc, sám proti ohromné přesile a pravděpodobně jsi mi zachránil život. Poté jsi zachránil nás všechny. Když jsi byl v bezvědomí, modlil jsem se k Bohu, aby ti ráčil zachovat život. Přitom jsem dal slib, když se uzdravíš, tak tě odměním za tvoje služby.“

„Za moje služby? Milosti, jen jsem přeci plnil svoje povinnosti.“

„Zdaleka jsi neplnil jen své povinnosti, zachoval ses velmi statečně. Tvoje činy jsou hodné šlechtice. Přemýšlel jsem, jak bych se ti mohl odměnit, přitom pomoci i tvému pánovi, mému příteli,“ pokračuje ve vysvětlování Pierre, „Oslovil jsem schopné úředníky, správně je motivoval slušnou částkou peněz a ti mi našli případ zesnulého pana de Rigault. Jeho žena od něho skutečně odešla a zemřela už dříve. Naprosto ideální případ, abychom stvořili mladého pana de Rigault, který následně převezme dědictví. Pravda, museli jsme trochu pozměnit úřední záznamy, vytvořit nové dokumenty, ale je-li zájem, podpořený vhodnou sumou, nic není v naší zemi nemožné. Jak sám vidíš.“

„Vaše Milosti, já ... já nerozumím ...“,“ hrozně zbledne Dujardin, cosi ho napadlo, ale jeho myšlenka je tak šílená, tak neskutečná, že se jí zdráhá uvěřit.

„Ty vlastně zastáváš úřad podkoního u pana hraběte. Ale pro takovou roli, ač ji vykonáváš výborně, jsi doposud neměl potřebný původ. Proto jsem se rozhodl zasáhnout a trochu si pohrát s tvým osudem. Právě dnes, Quido, ses znovu narodil.“

„Já, Milosti, já ...“,“ koktá hoch.

„Ano, ty jsi ode dneška Archibald de Rigault, podkoní pana hraběte de Godille. Kromě jiného ti také patří dům a pozemky, které jsi dnes viděl.“

„Mně? Milosti ... to je divná hra ... copak já ... vždyť já měl svou matku ... jak mám hrát někoho úplně jiného?“

„Stejně tak přesvědčivě jako dnes. Nemusíš se bát, cestou zpátky vymyslíme vhodnou historku pro další sloužící pana hraběte. Jinak se nikdo na nic ptát nebude. Vystupuješ jako urozené páže, chováš se jako mladík ze šlechtického rodu, dokonce mnohokrát i lépe. Nikdo se po ničem ptát nebude. Nemí nikdo, kdo by zpochybnil tvé dědictví, pravdu známe jen my tři a pár úředníků, kteří dostali velmi dobře zapláceno a ani je nenapadne sami sebe obvinít z malého podvůdku.“

„Quido, vo čem stále přemejšlíš? Koukej panu markýzi poděkovat!“ zvažní tvář pana de Godilleho, ale přísný výraz se mu nasadit nepodaří, stále mu vše přijde hrozně komické.

„Já ... já ...“,“ zalíjí se oči mládence slzami, není schopen slova. Snaží si vše srovnat v hlavě, jeho mozek odmítá uvěřit ve skutečnost sděleného. Co jestli si z něj dělají legraci jako z těch chudáků před chvílí? Přeci není možné, aby ... nedokáže prostě přijmout naznačenou realitu.

„Quido, uklidni se,“ promluví tichým a klidným hlasem pan de Almare, „Vysvětlím ti, co se právě přihodilo a jak ti můj zásah změnil život. V prvé řadě můžeš vykonávat službu u pana hraběte jako jeho podkoní, nyní jsi z urozené krve. Sice z nízké šlechty, ale z urozené krve. Což ti dává mnohá privilegia, i kromě osvobození od daní. Rozumíš, co ti právě říkám?“

„Milosti, snažím se,“ vypraví ze sebe plačtivě hoch, „Milosti, nejde zase jen o žert? Nebudete se zase za chvíli s panem hrabětem smát? Jako před chvílí?“ podívá se na šlechtice pohledem, ze kterého jeho dobrodince zamrazí. Taklik skrytých nadějí a obav zároveň. Hrozný zmatek a strach.

„Quido, vše, co jsem ti řekl, je pravda. Tedy naše pravda, naše malé tajemství. Ty jsi pro všechny nyní pan Archibald de Rigault, majitel menší usedlosti s domem a trochou pozemků. Nejde o ten majetek, ale o tvé postavení. Proto jsem vynaložil své úsilí a své prostředky. Slibuji ti, nikdo tě už o toto nepřipraví,“ mluví konejšivě Pierre, zaskočený reakcí obdarovaného. Očekával nezměrnou radost a místo toho dostal hoch zřetelný šok, odmítá pochopit vysvětlovanou změnu.

„To ... přeci nejde ... Milosti! Já ... já ... jsem kluk z ulice. Moje matka ... byla chudá, nemocná, umřela vysílením, hladu,“ vyrazí ze sebe zarputile Dujardin, při poslední vzpomínce na dětství mu začnou stékat po tvářích slzy. Chová se jako dospělý, ale před měsícem mu bylo teprve šestnáct let. Ačkoli prožil víc, než mnozí za celý život, zocelil se každodenním bojem o přežití.

„Čeho se bojíš, Quido?“

„Milosti, tohle přece nejde! Vždyť nejde přece jen tak z někoho udělat urozenýho pána! Já ... přece nemůžu celej život lhát, jako dneska!“

„Poslouchej, po Francii běhá dost podvodníků, kteří si vytvořili falešnou identitu a vydávají se za šlechtice. Mnoho dalších si urozený stav koupilo. Vždyť ty nelžeš. Zachránil si mně i panu hraběti život a já jsem ti za odměnu koupil tvou urozenost. Za tvou odvahu, za tvé činy, jsi skutečným šlechticem. Daleko víc, než mnozí, kteří se narodili s urozenou krví.“

„A jak dlouho budu tím panem de Rigault? Dokud budu sloužit u pana hraběte? Dokud bude moje služby potřebovat?“

„Quido, ty stále nic nechápeš,“ usmívá se pan de Almare, „Tyhle dokumenty,“ vezme znovu ze sedadla desky a podá je chlapci, „ty jsou od dneška tvoje. Moc dobře si je uschovej. Ty ti dávají právo říkat si pan Archibald de Rigault. Nikdo tě už o toto nemůže připravit. Ani kdyby někdo později vznesl pochybnost. Úředně je vše v naprostém pořádku. Všechny záznamy jsou velmi dobře upravené. Těmi nejlepšími úředníky. Rozumíš? Tohle je teď jen a jen tvoje.“

„Vaše Milosti,“ otře si Dujardin slzy, v očích se mu zableskne, mozek začne šrotovat, „já mám vopravdu svůj dům? Svůj vlastní dům?“ ptá se třesoucím se hlasem.

„Ano, pokud na moji pomoc pohlížíš takto. Jsi jediným a právoplatným majitelem domu, který jsme dnes navštívili. Také ti patří dvůr před ním, zahrada za ním, kus lesa a pole, který jsme si prohlíželi. Tohle je podle těchto listin tvůj majetek.“

„Já ... mám ... opravdu ... svůj ...dům?“ vyrazí ze sebe mladík, jeho mozek se stále brání přijmout fakta, druhá část se už opatrně raduje.

„Ano. Jsi majitelem a můžeš si s tím dělat co chceš.“

„Vaše Milosti, a opravdu mi to zase neseberete? Když třeba udělám něco špatně a pan hrabě se bude zlobit? Nebudu všechno muset vrátit?“

„Nebudeš a ani nemůžeš. Jsi dědic, dědictví jsi přijal a tím je vše uzavřené. Všechny úřední úkony jsou vykonány a právoplatné.“

„Tak já mám svůj dům ...,“ znovu vytrysknou slzy z očí mladíka, tentokrát ale pláče štěstím, „Vaše Milosti, opravdu ... nevím, co mám říct ...“

„Měl bys panu markýzi poděkovat,“ ozve se pan de Godille přísně, jeho přítel na něho pohlédne a lehce zavrtí hlavou, není třeba tento tón hlasu, obdarovaný se musí teprve vyrovnat s novou situací. Stále ještě plně nechápe, co se právě v kočáře odehrává.

„Vaše Milosti, Vaše Milosti,“ vrhne se chlapec k nohám markýze, chňapá zběsile po jeho ruce, aby mu jí zlíbal.

„Quido, no tak,“ uchopí ho pan de Almare za ramena a násilím posadí zpět na sedadlo, „Vzpamatuj se! A ještě jednou pořádně poslouchej! Ty mi nemusíš děkovat, jen jsem ti dnes splatil částečně svůj dluh. Možná ti připadám divný, ale já si vážím více svého života než peněz, které jsem vložil do tvé přeměny. To za prvé. Rozumíš?“ podívá se na ubrečeného kluka, pak se lehce pousměje a pokračuje, „Ty stále vidíš jen ten dům a kus země. Naprosto tě chápu. Nikdy jsi nic neměl, žil si na ulici, často asi hladověl, mrzl. I takový starší a prostý dům ti musí připadat jako zázrak,“ znovu pozvedne zrak a spatří horlivě příkyvujícího Dujardina, „Ale ten majetek je ze všeho nejméně důležitý.“

„Dům není důležitější?“ vyvalí oči mladík.

„Tak jinak, ten dům je samozřejmě důležitý, ty jsi teď majitel, v tvých očích jsi asi bohatý člověk, máš velký dům, kus lesa, zahradu, pole ... Ale stále si neuvědomuješ to hlavní. Quido, ty jsi od dnešního dne šlechtic! Podle těch papírů, co tak urputně svíráš v rukách, jsi z urozené krve. Stejně jako já nebo pan hrabě. Ano, my patříme k vyšší šlechtě, jsme v důležitosti nad tebou, také jsme daleko bohatší. Ale ty jsi

také šlechticem, což ti přináší výhody, které asi nejsi v tuto chvíli schopen pochopit," mluví pomalu a zřetelně markýz, snaží se najít vhodná slova, které by rozum mladého muže proti němu vstřebal.

„Já ... já ... co to znamená?“

„Velmi mnoho. Za prvé můžeš teď oficiálně být podkoním pana hraběte. Doprovázet ho i do urozených domů, sedávat s jinými šlechtici u jednoho stolu, mít své místo v kostele mezi urozenými. Můžeš nosit meč, jako odznak svého původu. Stáváš se osobou s mnoha privilegii, těmi dalšími ti teď nebudu plést hlavu. Když potkáš jiného šlechtice, můžeš s ním jednat jako rovný s rovným. Samozřejmě, jsi povinen prokazovat úctu příslušníkům vyšší šlechty, ale i oni musí ctít tvůj původ. Kdyby tě urazili, můžeš požadovat omluvu, když ti ji nedají, můžeš je vyzvat na souboj. A oni, pokud nebudou chtít ztratit čest, tuto výzvu budou muset přijmout," vzpomene si na své nedávné peripetie Pierre.

„Já ... já už nebudu jen sluha?“ začíná chápat podstatu věci Dujardin.

„Nejen že nebudeš, ale taky ani nesmíš! Jsi nyní z urozené krve a musíš se podle toho chovat. Jsi povinen ctít zásady jako šlechtic. Kromě práv ti také přibývají povinnosti. Doposud ses učil vykonávat některé povinnosti pážete, teď už jsi jím doopravdy. Musíš se naučit zdravit, vzdávat čest, tancovat. Rovněž se musíš naučit pořádně zacházet s mečem. Ten si vybereš, pan hrabě ti nepochybně poradí lépe než já. Můžeš si ho nechat zhotovit, to bude můj poslední dárek pro tebe. Pak už musíš všechno zvládnout sám," usmívá se markýz, při jeho slovech začnou rysy mládence tuhnout.

„Já ... já se nedokážu chovat ... jako urozenej pán!" vyrazí ze sebe zarputile a vyděšeně.

„Ale dokážeš. Už teď tě mnohokrát považovali za urozené páže, jen si vzpomeň. Všechno se naučíte, pane de Rigault," učiní malou úklonu pan de Almare, čímž hocha ještě víc vyděsí.

„No tak Quido, snad už bylo těch vobav dost," znovu vstoupí do rozmluvy jako slon do porcelánu Armand, „Prostě už nejseš můj sluha ale můj podkoní. Před chvílí se tvá krev změnila, už není krví kluka z ulice, ale šlechtice. Co je na tom tak těžký pochopit?!"

„Snažím se, pane hrabě," hlesne hoch.

„Tak se snaž rychle, než dojedeme domů, ještě musíme vymyslet nějakou přijatelnou historku. Vždyť ráno nasedal do kočáru sluha a vrací se mladej pán.“

„Mladej pán ...“

„No, mladej pán! Poslouchej. Stále seš v mejch službách a musíš si plnit své povinnosti, aby bylo jasno. Budu s tebou jednat, jako bys byl skutečně šlechtic, když na to teď máš ty papíry. Ale očekávám tvoji poslušnost, dobrý plnění si svých povinností. Co ještě neumíš, tak to se naučíš. Meč spolu vybereme a já ti ho zaplatím. Budeme spolu usilovně cvičit. Naučím tě bojovat jako šlechtice a ne jako kluka z ulice," povídá pan de Godille a tváří se přitom velmi přísně.

„Quido," rozhodne se vysvětlit přijatelnějším způsobem slova svého přítele markýz, „jsi podkoním pana hraběte, tuto pozici zastávají šlechtici. Nejsi sluhou, ale pomocníkem pana hraběte, jeho oporou. Určitě svou roli zvládneš, ale musíš ho dál poslouchat. Věřím ti, jinak bych toto všechno neudělal. Jsi mu povinován svou oddaností. Co se týká peněz, musíte se domluvit s panem hrabětem. Něco ti tvůj majetek ponese, ale půjde o velmi malou částku. Je na panu hraběti, zda ti jí ponechá či zda ji použije na výdaje, například za tvou ústroj a sám ti pak dá kapesné podle svého uvážení. Do vašich vztahů já zasahovat nemohu ani nesmím.“

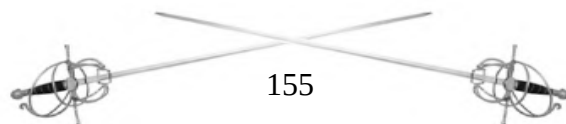
„Já budu dobrým sluhou i nadále.“

„Dobrým podkoním, ne sluhou. Musíš si zvyknout, nevadí, pan hrabě tě jistě naučí dobrým způsobům, abys mu nedělal ostudu," usmívá se shovívavě Pierre.

„Dostane dobrou a tvrdou školu," přikývne pan de Godille, pak se obrátí na přítele, „Musíme se ale dohodnout, co řekneme doma. Bude to zmatek, jen tak tam přijít a říct, Quido už není Quido ale pan de Rigault. To asi jen tak nejde.“

„Takový způsob by asi byl opravdu nevhodný," usměje se pan de Almare.

„Pane hrabě, pane markýzi," ozve se Dujardin, jeho hlas zní hodně naléhavě, „prosím, prosím, řekněte mi, opravdu si neděláte ze mě legraci? Nezačnete se za chvíli smát, jak jsem vám naletěl?“

„Quido, máš moje slovo šlechtice,“ odvětí naprosto vážně autor celého představení, zatímco jeho přítel jen nechápavě zavrtí hlavou a mávne rukou, snad místo zlomení hole nad malovérností svého sloužícího.

„Vaše Milosti, copak to jen tak jde? Z někoho jako já udělat šlechtice? Majitele velkého a krásného domu? Pole, lesa? Copak je to možné?“ ptá se dál zoufale mladík.

„Když máš dobré přátele a především hodně peněz, tak je možné hodně věcí.“

„Rozumím, jste mocný muž, chodíte za Jejím Výsostí, za Jeho Výsostí, ale udělat z kluka z ulice šlechtice, copak máte takovou moc?“

„Já ne, ale moje peníze ano.“

„Nemohu to stále pochopit.“

„Quido, při vši účtě k tobě. Stal ses majitelem nepřilíš hodnotného panství, o které jistě nebude velký zájem. Kdo z mocných by se staral o jedno páže, o mladíka z nízké šlechty, který vykonává službu podkoního u pana hraběte. A vlastní jeden starší dům a kousek země. A pokud by se chtěl do věci šťourat někdo z nižších vrstev, se zlou by se potázel,“ stále neztrácí klid Pierre, zatímco pán mladého muže se už chystá vybuchnout. Místo, aby se Dujardin radoval, poděkoval, tak se tváří jako boží umučení a pořád vznáší nějaké pochybnosti. Zasloužil by pár facek, ať už je úředně šlechticem nebo tulákem. Ale ve společnosti svého přítele se krotí.

„Vaše Milosti, já nevím. Já mám strach, že všechno praskne a já skončím ve vězení. Všichni se mi budou smát, zbičujou mě, jako lháře, nebo možná i něco horšího mi udělají ...“

„Quido, nemáš se opravdu čeho bát,“ odpovídá markýz a významně se podívá na Armanda, sedícího po pravici rozpolceného držitele nové identity, který se už už nadechuje k proslovu, určitě pořádně říznému, „Já ti naprosto rozumím. Zcela jsem ti změnil život. Uvrhnul jsem tě do neznámého, ze kterého máš pochopitelný strach. Ale nemusíš. Já i pan hrabě ti pomůžeme. Bude pro tebe obtížné si zvyknout na jiné poměry, chování, na svůj nový život. Slabšímu chlapci by taková změna mohla způsobit více škody než užitku. Proto jsem váhal, zda ti pomoci tímto způsobem. Ale jsem přesvědčený o tvých schopnostech nový život zvládnout. Jsi bystrý, chytrý a nedostatečné vzdělání v mnoha oblastech si doplníš. Vystupování máš, jsi statečný, rozený bojovník. Budeš velmi dobrým panem de Rigault. Tvůj nedávno zesnulý otec by na tebe byl pyšný.“

„Milosti, vždyť já otce nikdy nepoznal, jen matku a ta brzy umřela,“ odpoví s jemnou výčitkou Dujardin.

„Tak vidíš. Musíš se trochu vžít do své nové postavy. Otce jsi nikdy neznal a já jsem ho objevil. Náhodou, vzhledem k mému postavení ve státních službách. Proč by nemohl být pan de Rigault tvým skutečným otcem?“

„Vaše Milosti, taková možnost ...“

„Je nepravděpodobná, ale zázraky se dějí. Tys jejich důkazem. Tímto ti také dávám jasný návod, jak vše přijatelně vysvětlit.“

„Přijatelně vysvětlit? Moje služebnictvo je možná prostý, ale úplně padlý na hlavu není,“ ozve se teď pan de Godille.

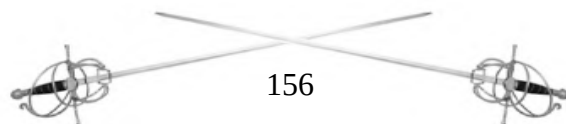
„Rozhodně není. Ale je třeba si uvědomit, v čem je síla. Vše musí být velice jednoduché, i když třeba velmi nepravděpodobné. Aby každý pochopil, časem i uvěří.“

„Pochybuju.“

„Historka musí být velmi stručná. Oznámíte klidným hlasem překvapivou událost. Quido v Německu zachránil markýze de Almare, ten se mu chtěl odvděčit a začal pátrat po jeho otci, kterého Quido nikdy nepoznal. Našel ho, bohužel nedávno zemřel. Ale nechal chlapci dům, nějaké pozemky, takže je teď mladý pan de Rigault. Tečka. Ani slovo navíc.“

„Tohle nespoknou.“

„Ale ano, časem určitě. Je také vhodné podpořit vše změnou stylu chování Quida i ke Quidovi. Co nejdříve mu opatříte meč, nahradí jeho dýku, už teď je oblečen a chová se jako páže. Jen jeho původ zvýrazníte. Rozhodne ale vaše chování, přáteli.“

„Moje chování? Mám se snad před Quidem klanět?“

„Nikoli, ale berte ho jako šlechtice. Ve svých službách, ale s urozenou krví. Vlastně se ani moc nezmění. Doporučuji dát vašemu podkonímu samostatnou místnost, nějakou určitě naleznete. Cvičte ho v šermu, v jízdě na koni, ale taky ve vystupování. Ve stolování, v tanci. Udělejte z něho svého skutečného podkoního.“

„Hm, místnost. Stejně spí pořád s kuchařkou.“

„S kuchařkou? No a co,“ vzpomene si markýz na svou Mariettu, „Ale za čas z něj bude vhodná partie pro šlechtičnu z podobné vrstvy. Podívejte se na něj, když si odmyslíte jeho dnešní vyděšenost a rozmazané slzy, je už teď urostlým a elegantním podkoním.“

„Pro mě za mě,“ pokrčí rameny hrabě, pak vezme familiérně své páže okolo krku, „Tak co, mladý pane de Rigault, jak se cítíte?“

„Je mi nějak divně, pane hrabě.“

„To se nedivím. Ale hrome, v mém domě se dělá kariéra, co? Z jednoho kluka jsem udělal svého tajemníka a správce, brzo z něj bude asi bohatý obchodník. Z toho druhého je dokonce podkoní a šlechtic! Jestli se to rozkřikne, tak bude každé ráno stát před svým domem zástup!“ uchechtává se Armand

„Pan Maurice? Jako že já jsem na tom podobně jako pan Maurice? Váš správce a tajemník?“ ozve se znovu Dujardin, jeho hlas zní překvapeně.

„Ty seš vopravdu hlupák,“ utrhne se na něj jeho pán, „Jako by pan markýz mluvil do dubu! Pan Maurice, jak říkáš, je jen můj správce a tajemník. Ale ty seš teď můj podkoní a šlechtic! Maurice je pořád jen příslušník třetího stavu, možná z něj bude časem zazobaný měšťák. Ale ty seš šlechtic, ty trulante jeden. Copak to nechápeš? Já tě snad píchnu, abys viděl, jak se teď změnila tvoje krev,“ vrtí nechápavě hlavou a ošklivě se dívá na vyděšeného mladíka, nevědomky se posouvajícího do rohu kočáru.

„Pan hrabě má pravdu, Quido,“ pokusí se nastolit znovu vstřícnější atmosféru pan de Almare, „Teď budeš po panu hraběti druhý nejváženější člen v domě. Mladý pán de Rigault. Podkoní a šlechtic. Neboj se, zvykneš si. Na lepší poměry si každý zvyká velmi rychle,“ dodá i ze svých zkušeností.

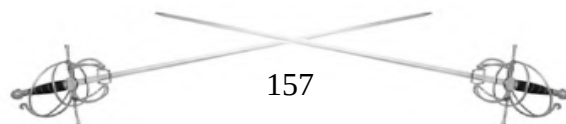
„Zbytečně mu pořád všechno říkáte dokola, je to dubová palice,“ vzteká se pan de Godille.

„Není, je jen ze všeho vyplašený, příteli. Jak byste se tvářil vy, kdyby vám teď někdo řekl, že jste princem z královské krve? Vždyť pro něho jde ještě o větší posun. Prosím, zachovejte trpělivost a před ostatním služebnictvem ho příliš neplísňte. Pokud máte zájem mít skvělého podkoního,“ usmívá se markýz, nejen Quido si bude muset na novou totožnost zvyknout.

Po zbytek cesty znovu a znovu probírají všechny detaily přerodu mladého chlapce z ulice v urozené páže. Strůjce celého zázraku musí vynaložit mnoho úsilí, aby zklidnil prchlivého hraběte a jeho stále ještě vyděšeného sluhu. Tomu půjčí kapesník, aby si setřel rozmatlané slzy z tváří. Musí vystupovat přesvědčivě. Nakonec nesourodou dvojici pána a jeho podkoního vysadí před jejich domem a v duchu se modlí, aby vysvětlení zrodu nové postavy v jejich domácnosti příliš nezapackali.

Hrabě se ale rozhodne pro radikální a rychlé řešení. Hned po vstupu si nechá zavolat všechny sloužící, přijde i Nicolet, vlastně chybí jen Tissot a Bange. Ale v kruhu se seřadí paní Tissotová, vedle ní kuchařka Marie, sluha Jean, dveřník Meillet, Lucas a Matyas. Oni stojí proti nim.

„Takže mě poslouchajte,“ odkašle si pan de Godille, „Tady Quido v Německu zachránil život panu markýzi de Almare. Ten se mu chtěl vodvděčit a tak začal pátrat po jeho otci, kterýho nikdy nepoznal. No, a protože je moc vysoce postavená osoba u královského dvora, tak se mu to podařilo. Quidův otec sice umřel, nedávno, ale zanechal mu dům a nějaký pozemky. No a tady v těch deskách to všechno je úředně potvrzený. Takže vod dnešního dne tady už není sluha Quido, ale můj podkoní pan de Rigault. Takže to je všechno. Asi máte dost svezích povinností, tak hybaj do práce. Otázky žádný předpokládám nemáte, kdyžtak vám je později vysvětlí Quido, kterej už vlastně není Quido,“ zachmuří se, začíná se do své řeči zaplétat, nejvyšší čas ji utnout, „Takže končíme. Pane de Rigault, doprovodte mě do mých komnat,“ dodá, na nic nečeká a rychle začne stoupat do schodů.

Nešťastný Dujardin ho následuje, dávajíc oči v sloup. Hůř už jeho znovuzrození asi oznámit nešlo. Za nimi zůstávají stát jak solné sloupy všichni shromáždění. Především kuchařka Marie valí oči, bledá jak stěna. Sloužící se jen dívají jeden na druhého a utvrzuje se pohledy, že všichni slyšeli to samé.

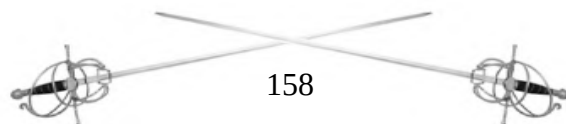
Když se Quido postará o svého pána, který zarytě mlčí, bez chuti se bavit o čemkoli, dohlédne na přinesení pozdního oběda, najde si chvilku pro zbytek sloužících. V mžiku se všichni shromáždí v kuchyni, doslova mu visí na rtech. Zhluboka se nadechne a pevným hlasem jim zopakuje historku, tak jak ji dnes pro něho vybájl pan de Almare. Naznačí své obrovské překvapení, ještě před pár hodinami také o ničem nevěděl.

„Takže ty teď máš dům a pozemky?“ zeptá se téměř šeptem Marie.

„Už to tak vypadá. Dneska mi je ukázali.“

„Ty seš pan de Rigault, šlechtic?“ zeptá se ještě tišším hlasem.

„Asi ano. Otce jsem nikdy nepoznal a podle pana markýze a listin, který mi pan markýz předal, to už tak vypadá. Jsem asi skutečně Archibald de Rigault, po svém otci,“ jen pokrčí lhostejně a odevzdaně rameny, jako by říkal, co se dá dělat, ode dneška jsem asi opravdu šlechtic.

SEDMDESÁTÁ DEVÁTÁ KAPITOLA

PŘEMĚNA QUIDA DUJARDINA ZAČÍNÁ

Markýz de Almare učinil pro mladého sluhu hraběte de Godille opravdu nevídaný čin, když nechal zfalšovat záznamy a vytvořil mu novou identitu. Svým dárkem však mládenci připravil velmi těžké chvíle. I když, jak sám prohlásil, na lepší poměry si každý zvyká lehce, není jednoduché se stát přes noc někým zcela jiným. Předchozí život Dujardinovi sice nabídl více utrpení než radosti, byl ale jeho. Někam patřil, v poslední době našel ze svého pohledu téměř ráj na zemi, svou pílí si vydobyl solidní pozici v domě svého pána, která se díky jeho schopnostem a statečnosti ještě významně posílila.

Ačkoli dalším sloužícím vše jakž takž vysvětlí, v noci ho čekají daleko náročnější okamžiky, na které se opravdu netěší. Obvykle s velkou radostí zamíří do komůrky kuchařky Marie, která mu poskytuje vždy potěšení, a to nejen po tělesné schránce. Cítí se u ní v bezpečí, mnohdy mu ke krásnému pocitu stačí se jen přitulit k rázné ženě, jenž ho až nekriticky zbožňuje. Byť on jí oplácí rovněž vrchovatou měrou, o jeho záletech v Německu naštěstí ona nemá ani potuchu.

Dnešního večera však Marie na žádné intimnosti nemá ani pomyšlení, přestože se Quido jako vždy svlékne a vklouzne k ní pod pokrývku. Při pokusu se k ní přitulit ho dost nešetrně odstrčí. Následuje velmi dlouhý a krutý výsledek, opakovaně se ho ptá na jeho dětství, matku, několikrát jí musel převyprávět

průběh právě skončeného dne. Vědom si však svých závazků k markýzi de Almare, dokola omílá jeho historku a čím dál tím víc ji dokonce začíná považovat i za možnou. Otce skutečně nikdy nepoznal. Pravděpodobně byl nějaký povaleč, možná voják, kdoví, po kom má sklony k odvážným činům. Dokonce by mohl být i šlechtic. Ovšem jen stěží jeho matka byla ženou pana de Rigault, která od něho utekla. Což se ale stěží prozradit.

Dvakrát se pokusí její výslech přerušit za pomoci milostného aktu, v obou případech se však se zlou potáže. Jako by ho chtěla trestat za jeho nově nabytou identitu. Přitom opak je pravdou, ona touží po jeho těle jako nikdy předtím. V podvědomí má strach, co se teď stane, když je údajně někým zcela jiným, zdědil majetek a prý má i urozenou krev. Copak je možné, aby se všechno tak změnilo? Aby přišla o svého milovaného hřebečka? Co když se teď bude koukat po zcela jiných ženách, je ještě tak mladý a nevybouřený. Ano, může mu nabídnout hodně a určitě si nemůže stěžovat, už párkrát ho opravdu pořádně utahala. Ale teď v ní převažuje obrovský strach z budoucnosti.

Nakonec svým chováním vyvolá pravý opak, dosáhne pouze jeho odstupu, kdy se k ní otráveně otočí zády a snaží se předstírat spánek. Ne, tuto noc jen tak neusne, ale hrát spícího může. Nereaguje ani na její pozdější pokus mu nabídnout víc než smršť otázek. Takže i ona se odvrátí a oba trucuji na krajích postele.

Ráno se ona probudí dříve, natočí se k němu bokem, podepře se na lokti a pozoruje v šeru svého miláčka. Malým okénkem proniká do komůrky jen málo světla, teprve se rozednívá. Přesto dokáže rozeznat jeho siluetu, jak leží na zádech a zdánlivě spokojeně oddychuje. Zálibně pozoruje jeho poodhalenou hrud' i vzdouvající se pokrývku v místech jí tak milých. Přejede si rukou po svých řadrech a povzdechne si, v jejím zasténání se mísí touha i strach, který ji pohlcuje.

Zvažuje, zda ho má probudit a pokusit se vylepšit jejich dnešní hádavou noc příjemnějším zážitkem po ránu, ještě než budou muset vstát, nakonec od svého záměru upustí. Pozoruje jeho mladistvý obličej a na tvářích se jí objeví slzy. Nesmí o něj přijít, ať už se děje cokoli. Oblékne se, vzbudí ho až těsně před opuštěním místnosti.

On se nejprve jen rozespale podívá okolo sebe, tohle ráno se nijak neliší od jiných, ona odchází do kuchyně, jemu dává ještě čas se protahovat a převalovat v posteli. Pán vstává hodně pozdě, má dost času, pokud nepůjde pomoci Marii, jak občas dělává. Rozhlíží se po šedivé místnosti, pocítí chlad na odhalené hrudi, popotáhne pokrývku a ... v ten moment mu přeběhne mráz po celém těle. Ne od chladu, ale od vzpomínky na minulý den.

Všechno zaspal, jenže včerejší události nebyly snem. Výlet se dvěma šlechtici skutečně proběhl, byl mu ukázán dům a pozemek a posléze mu sdělili i záměr mu zcela změnit život. Proboha, vždyť je to pravda! Má tady u Marie, támhle v rohu, pečlivě ukryté dokumenty, kterým sice vůbec nerozumí, ale které budou asi nesmírně důležité. Vždyť stály obrovské jmění, jak pan markýz přiznal. Znovu se celý rozklepe, svůj pocit by neuměl nikomu popsat. Vůbec ničemu nerozumí.

Vytáhne z pod deky ruce a prohlíží si je. Ne, nic se nezměnilo, je pořád Quidem, klukem z ulice, který do dnešních dní přežil jen souhrou mnoha šťastných náhod. Ale teď mu prý patří velký dům, pole, rozlehlá zahrada a kus lesa! A je šlechticem. Měl by se bodnout, jak mu včera vyhrožoval pan hrabě, aby se přesvědčil, že jeho krev je stejná jako předešlým.

Marie! Včera se pohádali, vůbec se nemilovali, asi se na něho zlobí. Ale copak on za něco může? O nic se nežádal, byl spokojený s tím, co má. Šťastný jako nikdy. Měl svou službu v pěkném domě, v něm místnost, kde ho večer co večer čekala krásná a náruživá žena, jenž ho zasvětila do tajů lásky. Dostal krásné šaty, dýku, cítil se důležitý a potřebný. Co všechno změní čin markýze de Almare? Ano, určitě vše myslel dobře, obětoval pro svůj záměr hodně peněz, ale pomohl mu skutečně? Bude mu někdo věřit? Nebo se na něj budou všichni dívat jako na podvodníka, sice budou mlčet, kvůli panu hraběti, ale nebudou ho za zády pomlouvati? Vysmívat se mu? On a nějaký šlechtic, on, sirotek z ulice, ze stok.

Vstane, sám sebe si prohlíží v šeru, pořád je stejný a přece asi také jiný. Zima ho přiměje neprotahovat oblékání, s velkými rozpaky vstoupí do kuchyně, kde už jeho milenka kmitá okolo kamen.

Nikde nikdo, přistoupí k ní a zezadu ji obejmě. Oběma projede zachvění, touha jeden po druhém i doposud nepoznané rozpaky.

„Marie, mám tě pořád stejně rád,“ řekne jen, pustí ji a urychleně zmizí z místnosti.

Nakonec si ho ona najde sama, přivede ho zpátky do kuchyně a znovu začne vše od začátku. K jeho malé radosti pokračuje v nimrání se v jeho nové totožnosti. Trpí a trpně vše snáší. S radostí kvituje příchod Jeana, neboť přeruší jejich rozhovor.

Jeho pán naštěstí nedá nijak znát, že by se snad něco změnilo, nechá se ustrojit, obsloužit u snídaně. Pak ale překvapivě místo dalšího lenošení oznámí odchod do města. Pomůže mu s oblékáním, sám se také ustrojí a jak pejsek ho následuje. Nepadne téměř žádné slovo, snad jako by se i pan hrabě bál o včerejších událostech mluvit.

Jenže překvapení začnou. Jeho pán ho zavede ke kováři, kde se kromě jiného dá zakoupit i meč. Aniž by cokoli hrabě řekl, začne si prohlížet nabídnuté zbraně, zkušeně je zkoumá, dotýká se jich, ohýbá je, švihá s nimi, zkouší, jak sedí v ruce. Nakonec mu vybere z jeho pohledu nádherný kord, raději se ani nedívá, kolik za něj zaplatí. Vzápětí ho donutí se opásat a připnout si svou novou zbraň. S rozpaky vychází na ulici, a ač si ho nikdo moc nevšímá, jemu se zdá, jako by nikdo neměl nic jiného na práci než ho pozorovat.

Absolvují ještě dvě zastavení, takže když se s pánem vrátí do domu, stačí pozorný Jean oběhnout Marii a dva sloužící, aby se přišli podívat. Uplyne pár vteřin od vstupu pána a jeho podkoního do domu a hned pětice očí, připočteme-li pár patřící dveřníkovi Simonovi, si prohlíží nového Quida. Na jeho hlavě spočívá nově koupený klobouk s péry, jeho postavu zdobí nový plášť, který se mu na boku nadzvedává od meče.

„Moc vám to sluší, pane de Rigault,“ uslyší nově urozený mladík ke své hrůze za svými zády hlas poněkud přihlouplého ale dobrotivého Meilleta, ne, ten si z něj rozhodně nedělá legraci, myslí svá slova vážně.

„Tak, prosím, otočte se, pane,“ vyzve vynervovaného Dujardina jeho pán, ten ho jako ve snu poslechne, učiní obrat o tři sta šedesát stupňů, pak jakoby zdálky uslyší znovu jeho hlas, „Představení skončilo, koukejte se vrátit ke své práci.“

A pak už jen stoupá za panem hrabětem. Vlastně ani později moc nevnímá jeho jistě dobře míněné rady, kterých se mu dostává. Jako by se nacházel v cizím těle, v nějakém naprosto neznámém prostoru, jako by se na vše díval odněkud z výšky, pozoroval sám sebe. Jen stěží si zapamatuje pokyny svého pána, tvářícího se dnes také nějak divně. Ale koupil mu meč, plášť, klobouk, chová se k němu jinak, snaží se, ale asi je také nesvůj.

Ovšem den zdaleka nekončí. Při odchodu z přechodného bydliště komtesy von Hameschäler, když už má na sobě zase plášť a klobouk, přijde až do vestibulu sama snoubenka jeho pána. Začne si ho prohlížet, jako by ho snad chtěla koupit.

„Vy moc hezký mladá pán, pane Quido,“ šveholí Karoline, pak se zarazí, „Vlastně už ne Quido. Pan hrabě mi vše řekl. Vy teď pan de ...“

„Archibald de Rigault, madam,“ odpoví Dujardin, ukloní se, zrudlý studem a pln rozpaků.

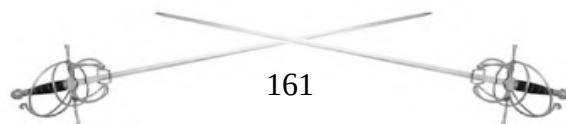
„Ano, pan de Rigault. Já si hned říkat, už tehdy, vy tak moc statečná a dobrá bojovník. To poznala hned, vy skutečná šlechtic. Já moc ráda za váš osud, co vás potkat.“

„Děkuji, madam,“ rychle smekne klobouk a znovu se ukloní.

„Oh, moc hezká pozdrav, skutečná kavalírka,“ pokračuje ona v rozverném duchu, zatímco jeho zrak sklouzne ke schodům, kde vykukují obě její komorné a něco si povídají. Asi ještě nic nevědí, ale brzy jim nepochybně vše bude vysvětleno. Jak rád by už byl někde hodně daleko.

Vše se završí v noci, kdy se k němu tentokrát chová Marie velmi něžně, jako by chtěla napravit své včerejší počínání. Nicméně ve chvílích, kdy jsou v nejlepším, nasadí svému chování korunu.

„Tak dělej, dělej, pořádně přirážej, ty můj malej Archibalde, nepřestávej, ty můj pane de Rigault!“ zatíná mu nehty do zad. Náhle ho přejde na milování chuť, má co dělat, aby se udržel ve formě a nezažil trapas selhání.

Další dva dny se snaží najít rovnováhu, třetího dne dopoledne se objeví vytáhlý mladík, který se představí jako pomocník pana notáře. Dostal za úkol s mladým panem de Rigault zajet na jeho panství a tam sepsat novou smlouvu s nájemcem. Přišel se domluvit, kdy by mohli tento úřední akt uskutečnit. Quido se dostane do rozpaků, vůbec netuší, co má dělat. Běží se tedy zeptat pana hraběte, který je se vším hned hotový. Ať si vezme koně, k ruce třeba Matyase a odjedou smlouvu vyřídit ještě dnes. Ke komtese se doprovodí sám, obléknout mu pomůže Jean.

Pln pochybností se Quido vrátí za mladým devatenáctiletým písařem pana notáře, který se představil jako Claude Tousez. Ten je s návrhem srozuměn. Velmi rád počká, než se mladý pán připraví k odjezdu. Roztržitý Dujardin odejde za Matyasem Rosenem a snaží se ho požádat, aby ho doprovodil. Mluví hrozně zmateně, až se žádaný rozesměje.

„Hned se obléknu. Mám připravit koně, pane?“ zeptá se.

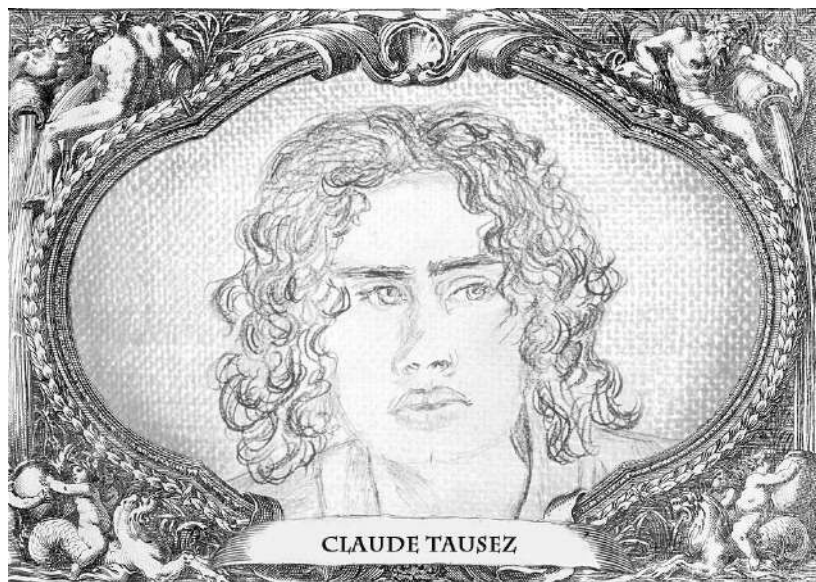
„Matyasi, prosím,“ zatváří se mladík nešťastně.

„Nic se neděje, rád s vámi pojedou, pane.“

„Matyasi, přeci jsme kamarádi, aspoň si to říkal.“

„To ano, pane. Ale vy teď jste pán. Vůbec mi nevadí vám říkat pane.“

„Ale proč? Vždyť se přeci nic nestalo.“

„Nestalo?“ usměje se Rosen, „Quido, jsi moc dobrý kluk a já ti tvoje štěstí přeju. Slyšel jsem, cos všechno v Německu dokázal. To by možná nezvládnul ani zkušený voják, sám vo tom dost vím. Měls i štěstí, když se ti rozhodl pan markýz pomoci a našel tvýho otce. Tak si zvykejte, mladý pane,“ dodá a poplácá mladíka po ramenou, „S kloboukem a kordem vám to opravdu sluší, pane.“

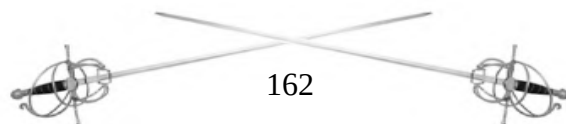
Dujardin jen mávne rukou, snažíc se marně odhadnout, zda si z něj téměř dvakrát tak starý Matyas dělá legraci či zda svá slova myslí vážně. Raději se odejde ustrojít, vezme si meč, plášť a klobouk, vyzvedne písaře a

odkráčí s ním do stáje. Tam už čeká Rosen, sedlá tři koně, kterých využijí k přepravě. Následně pomůže Quidovi do sedla, ač ten o nic takového nežádal ani jeho asistenci nepotřebuje. Notářův pomocník se rovněž vyhoupne na koňský hřbet, jízda mu, jak se zdá, nebude činit žádný problém.

V pařížských ulicích jedou spíše krokem, jednak se musejí vyhýbat jiným jezdcům, chodcům, nosítkům a kočárům a rovněž dlažba klouže. Ačkoli vysvitlo sluníčko, což je pro cestu výhodné. Quido jede v čele, ve svém plášti a klobouku, s mečem po boku, jako pán se nadnáší v sedle, za ním oba jeho společníci. Všimne si pár pohledů, které na něm spočinou. Sám neodolal a doma se prohlížel před zrcadlem, v jeho nových doplncích mu to opravdu sluší, alespoň se sám sobě líbí.

Po opuštění pařížských ulic Dujardin pobídne koně a užívá si jízdy. Oba jeho průvodci též nemají problém se udržet v sedle a tak se chvíli řítí krajinou, než hoch zvolní, ne kvůli sobě, ale z ohledu na svého koně, kterého má rád a kterého teď poplácá po krku. Pokračují volnějším tempem, přitom si začnou povídat, jen tak nezávazně, bez valnějšího smyslu či hloubky rozhovoru.

Přestože absolvoval Dujardin cestu jen jednou a ještě v kočáře, s obdivuhodnou přesností dokáže najít odbočku ke svému novému majetku. I dnes nestojí její povrch za nic, proto pokračují pouhým krokem, aby se snad některý z koní nezranil.

Vzhledem k ročnímu období zastihnou nájemce pana Monoda na místě, právě poklízí spolu s pacholky v chlívech. Příchozí ho zaskočí, zvláště když se objeví náhle ve dvířkách stavení. Nájemce rychle opustí smradlavý prostor a zírá na návštěvníky, z nichž jeden je nový pán tohoto místa. Dnes mu to sluší ještě víc než minule.

„Takový překvapení, pane de Rigault,“ nedokáže skrýt nervozitu venkovan.

„Jen plním své slovo,“ odvěti mladík, i on se necítí dvakrát jistě, „Přivezl jsem písaře pana notáře, pana Clauda. Obnovíme starou smlouvu, abyste se nemusel obávat o budoucnost.“

„Novou smlouvu? S novými podmínkami?“

„Pokud se na nich dohodnete, můžeme smlouvu změnit. Ale dostal jsem příkaz sepsat naprosto shodnou, jen s novým majitelem,“ odvěti písař.

„Stejnou? Se stejnou výší nájemného a splátkama?“

„Ano, pane. Ale možná by bylo lepší jít dovnitř, když dovolíte, seznámil bych vás se vším podrobně, vy byste to pak podepsali,“ navrhuje Tousez.

„Půjdeme dovnitř. Rozhodně, pane. Ale já neumím psát,“ dodá omluvně nájemce.

„Nevadí, připojíte otisk palce jako na té smlouvě předchozí.“

Monod je vede zpátky do domu, potom do zašlé kuchyně, kde se jeho žena začne klanět mladému pánovi a nabízí občerstvení. Ten s díky odmítne, nakonec svolí k donesení pouhé vody, aby se osvěžili po jízdě. Posadí se ke stolu, písař se hned pustí do práce. Začne jim předčítat připravenou smlouvu, jejíž obsah zdejší obyvatel znají a novému majiteli je lhostejný. Cítí se nespokojený, ale vydrží poslouchat, byť mu smysl slov většinou uniká. Plně důvěřuje markýzi de Almare a když on poslal toho mladého škrabala, jistě ho nijak nepoškodí.

„Souhlasíte? Pokud ano, raďte připojit svoje podpisy, vy tedy otisk svého palce. Já pak potvrdím, že patří skutečně vám,“ zakončí svou práci Tousez.

Ani Quido není zrovna skvělý v psaní, ale přeci jen díky Gauvionovi trochu psát a číst umí. Byl poměrně učenlivý, proto teď docela slušně, na současné poměry v gramotnosti, napíše své nové jméno na místo, které mu písař ukazováčkem naznačí. Jeho nájemce pak namočí palec pravé ruky do inkoustu, který před chvílí vytáhl notářův pomocník i s brkem, a otiskne ho vedle podpisu mládence.

„Výborně. Tím máme vše uzavřené,“ prohlíží si papíry Tousez.

„Co teď? Nemůžeme vám něco nabídnout, pane?“ ptá se Monod, dívá se na ženu, stojící i s dětmi pokorně kousek stranou. Dva pacholci a dvě děvečky nakukují ode dveří, přeci jen všichni stále zůstávají v nejistotě. Ano, dostali slib, ale páni mohou přehodnotit své úmysly. Až teď snad mají jistotu dalšího života tady.

„Já jsem hotov. Za sebe mohu vyslovit spokojenost a mohu odjet,“ odvěti písař.

„Možná bych se tady ještě jednou porozhlédl,“ odvěti s mírnými rozpaky Quido, „Při minulé návštěvě jsme dost spěchali ...“

„Chcete vidět znovu dům?“ ptá se rychle venkovan.

„Dům taky, ale podíval bych se znovu po pozemcích ... mohl byste mi přesně vysvětlit, co kde pěstujete ...“

„Vás to zajímá, pane?“ podiví se Monod.

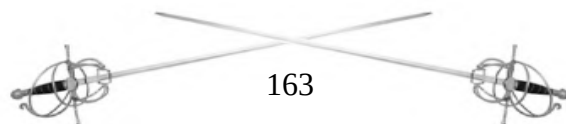
„Ano, zajímá mě tu všechno. Pokud vás nezdržuju od práce.“

„Vy mě přece nemůžete zdržovat, pane, vždyť jde o váš majetek. Pokud budete cokoli potřebovat, vynasnažíme se vám vyhovět, pane.“

„Jen se tu chci porozhlédnout ... Matyasi, doprovodíš mě?“ obrátí se mladík na bývalého kamaráda.

„Velmi rád, pane,“ usmívá se Rosen.

Vstanou a přesunou se opět do prostoru za domem. Eudes vede majitele i s jeho doprovodem, snaží se podrobně vysvětlit, co přesně kde pěstují, co jim nejvíce vynáší, jak dopravují zeleninu a květiny do Paříže. Popíše naprosto přesně, kde končí pozemky panství, dokonce se projdou i po lese. Je ho větší kus, než si původně Quido myslel. Nezapomene zkouknout ani domácí zvířectvo.

Rosen pochoduje za dvojicí, poslouchá a jen se shovívavě usmívá. Na rozdíl od průvodce moc dobře chápe, proč si mladík vše tak podrobně prohlíží. Konečně mu dochází, že všechno zde mu říká pane. Jemu, který v životě nic neměl. Ačkoli nejde o žádné velké panství, pro chlapce jako je Quido představuje něco nepředstavitelného.

Následuje inspekce domu. Především první patro zkoumá Dujardin s nadšením. Do něho nikdo z místních nebude ani nadále vstupovat, jen aby zde uklidili. Ložnice, jídelna, salónek a také něco mezi knihovnou a pracovnou. Vše je teď jeho. V rohu stojí i meč, možná ještě prostší, než který má nyní po boku. Asi patřil starému panu de Rigault.

„Mohu pro vás ještě něco udělat, mladý pane?“ zeptá se Monod, když se vrátí zpět do přízemí.

„Asi ne. Nevím, kdy se zase budu moct přijet podívat,“ odvěti hoch, v jeho hlase zazní trochu smutek, dnes se mu zde začalo opravdu líbit. „Můj pán, tedy pan hrabě, u kterého zastávám úřad podkoního,“ opraví se, „se žení a brzo odjedeme na jeho zámek do Anjou. Musím ho stále doprovázet, jako jeho podkoní.“

„Chápu, mladý pane, máte velmi významné postavení v domě pana hraběte,“ odvěti venkovan, čímž hocha potěší.

„Pan de Rigault je pro pana hraběte opravdu nepostradatelný,“ ozve se náhle Rosen, „Doprovází ho na cestách i do velmi nebezpečných míst. Již dvakrát panu hraběti zachránil život. V prvním případě dokázal zabít muže, který chtěl zabít pana hraběte. V druhém se sám probil z obklíčení a přivedl pomoc.“

„Matyas trochu přehání,“ zrudne hoch.

„Nepřeháním, pane, proč ta skromnost,“ zavrtí hlavou sloužící, „Jen ať pan Eudes ví, jak jste statečný, ačkoli vám bylo teprve šestnáct let.“

„Vy jste zabil muže? A zachránil pana hraběte?“ vyvalí oči venkovan, také ostatní přítomní projeví jisté překvapení, včetně písaře. Hoch nevypadá jako zabiják.

„Myslím, že pan de Rigault zabil už víc než jednoho muže. O jeho statečnosti se tradují v našem domě historky ...“

„Matyasi, dost už, prosím!“ zvolá Dujardin, cítí se zase trapně. Rosen mu chce jistě pomoc, učinit z něj v očích místních hrdinu, není si však jist, zda o něco takového stojí.

„Už mlčím, pane.“

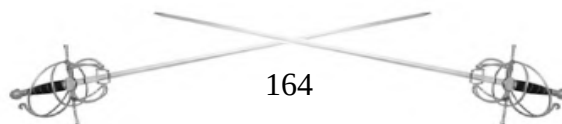
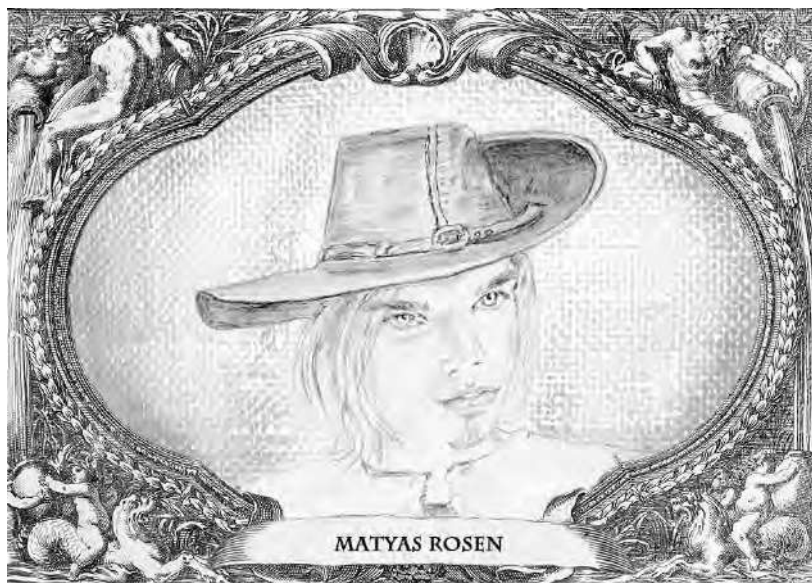
„Jedete zase brzy do války?“ vyloží si vše po svém Monod.

„Jedeme brzy na svatbu pana hraběte. Snad se nejedná o válku,“ odvěti Quido a ostatní se zasmějí, jeho vtip jim připadne jako povedený.

„Mladý pane, viděl jste dnes znovu místnosti v prvním patře. Jak je měl zařízený váš pan otec. Vy jste ale mladý, možná byste chtěl něco předělat, upravit. Když není práce na poli, možná byste mohli udělat. Umíme vzít za práci.“

„Věřím ve vaši pracovitost. Všechno si ale musím promyslet. Určitě se zase zastavím, jak jen to bude možný. Až se zase pan hrabě vrátí do Paříže.“

„Budeme moc rádi, když vás zase uvidíme. Kdybyste dal vědět, připravíme vám jídlo, můžete tady přespat. Moje žena je moc dobrá kuchařka, pan váš otec si nikdy nestěžoval. Dokáže opravdu dělat zázraky, i za poměrně málo peněz.“

„Určitě někdy příště využiji služeb vaší paní,“ podívá se hoch na utahanou ženu, nebude jí tolik let, na kolik vypadá. Dřina a bída ji poznamenaly, ještě k tomu se starala o starého pána, tři děti. Usmívá se na něj mile, snad je její úsměv aspoň trochu upřímný.

„Nezůstanete ještě chvíli, pane? Alespoň něco malýho bysme připravili ...“

„Ne, musíme se vrátit do Paříže. Všichni máme své povinnosti. Mám ještě dotaz, jak často jste platili nájemné?“

„Jak často?“ zarazí se venkovan a zbledne.

„Ano, zdálo se mi, že čtyřikrát do roka.“

„Máte pravdu, pane. Chcete snad učinit změnu? Pane, je velmi náročný platit v době, kdy neroste zelenina ani květiny. Snažíme se i jinak vydělat peníze, někdy pomůžeme jinde, ale ... Nájemný není sice nijak vysoký, pane, ale pro nás je velmi těžký ...“

„Nemusíte mít strach,“ přeruší ho Dujardin, „Napadlo mě, jaký asi musíte mít starosti dávat nájemný dohromady. Možná by stačilo ho zaplatit vždycky, až všechno sklídíte a prodáte. Ale nechám na vás, co bude pro vás výhodnější. Když se budete dál dobře starat o dům.“

„Pane, děkujeme. Ale asi necháme vše při starém, zvykli jsme si,“ oddychne si zřetelně Monod, jak se hoch zmínil o nájemném, dostal strach, zda nebude nakonec přeci jen chtít navýšení. Což by pro ně znamenalo prakticky likvidaci. Už takto jsou na hraně možného, podle úrody a cen na trhu.

Ale asi svůj návrh myslí mladý pán dobře, nakonec možná nebude tak těžké s ním vyjít. Když prvně uviděli mladíka, dostali velký strach. Co když je bude chtít vyhnat, sedřít z kůže, nebo se mu dědictví nebude líbit a rychle ho prodá, aby utržené peníze prohýřil? Ale nezdá se tak zkažený, dokonce se chová velmi mile. Možná ho pan hrabě sám pořádně cepuje, drží ho pěkně zkrátka. Nezdá se, přitom už asi sám hodně zažil, jak říkal jeho doprovod.

Cestou zpátky do Paříže tentokrát vyzvídá především písař, kterého zaujala pochvalné slova Rosena. Sám je poměrně živým mládencem, jako student se rád baví i porve. Což samozřejmě před svým klientem zatají. Jelikož miluje dobrodružství a napětí, rád si poslechne historky od mladého pána de Rigault. Tomu nezbyvá, než vyprávět o střetnutí se španělskou hlídkou před bitvou u Rocroi a zmínit se i o německé anabázi. Snaží se nijak si svou roli nevylepšovat, nicméně i tak vyzní pro něho velmi kladně. Než dorazí k pařížské bráně, hledí Tousez na svého zákazníka s očividně vyšším respektem.

„Máte moc hezkej dům, pane,“ prohodí Rosen, když se od nich v ulicích města písař oddělí.

„Matyasi, pojďme se na něčem dohodnout. Chci, abysme zůstali přátelé, je to možný?“ přitáhne uzdu koně Dujardin, až se ten skoro zastaví.

„Poslouchej, Quido,“ přibrzdí i zkušený sloužící, „Jsi vopravdu dobrej kluk a mám tě rád. Ale patří se zachovávat vodstup. Seš teď pán, máš dům, pozemek, seš šlechtic. Takže ti musím prokazovat úctu, vzhledem k tvému novému postavení.“

Hoch neodpoví, jeho tvář posmutní. Asi přijde o všechny kamarády, přitom byl doposud mezi sloužícími oblíbený, bavili se s ním jako rovný s rovným, ačkoli jsou o dost starší. I Marie je teď divná, možná se i s ní odcizí. Procházka po majetku, který mu daroval vlastně markýz de Almare, ho nadchla, stejně se mu čím dál tím víc líbí mít meč po boku a ozdobný klobouk na hlavě. Ovšem bude asi muset zaplatit hodně vysokou cenu.

„Nebud' smutnej,“ ozve se znovu po jeho boku hlas Rosena, „Brzo si zvykneš. Na mě se můžeš vždycky spolehnout. Máš můj obdiv i úctu, dokázal si hodně. Možná tě jen Bůh odměnil za všechno předchozí příkoří, který si musel předtím vydržet. Když něco budeš potřebovat, tak za mnou můžeš vždycky přijít.“

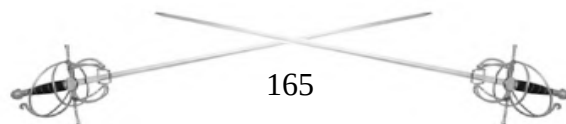
„Nezlobíš se teda na mě?“ objeví se v očích Dujardina záblesk radosti.

„Zlobit? Proč? Závidět? Možná trochu, kdo by nechtěl bejt na tvém místě. Ale abych se na tebe zlobil, to bych musel bejt vopravdu blbec.“

„Sám si nic neumím vysvětlit ...“

„Tak nad tím nepřemýšlej. Prostě ber věci jak jsou. Ber to jako boží dar. Poděkuj a využívej ho.“

„Není to tak jednoduchý,“ povzdechne si hoch.

„Možná to teď tak vypadá, ale brzo si zvykneš. Vopravdu ti to moc sluší, budeš výbornej podkoní a kdoví, kam to ještě dotáhneš,“ usmívá se Rosen, „Ale dám ti radu,“ trochu zvázní, „Nepouštěj si ty svoje nájemce moc k tělu. Seš pán a tak se podle toho chovej.“

„Nerozumím ...“

„Viděl jsem tě dneska, bylo ti jich líto, jak tam živořej. Jak ti podlejzaj, abys je nevyhnal.“

„Možná trochu, sám dobře vím ...“

„Právě! Díval ses na ně pohledem sluhy, ne pohledem pána, kterému to tam patří.“

„Jednal jsem špatně?“

„Vlastně jo. Stejně jako ty musíš poslouchat pana hraběte, u kterého sloužíš, tak voni musej poslouchat tebe. Nemusíš bejt zlej, ale musíš se chovat jako pán. Chápeš?“

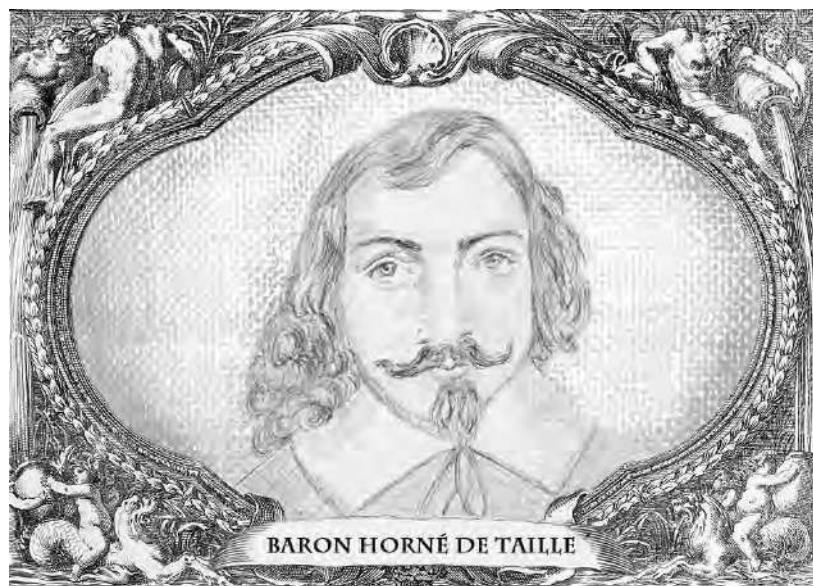
„Snažím se,“ znovu si hluboce povzdychne Dujardin. Pak už raději pobídne koně, musí si ještě mnohé ujasnit, především sám v sobě.

ZÁZRAKY NA POČKÁNÍ, NEMOŤNÉ DO TŘÍ NEDĚL

Pan Mallet pošle se synem a Tissotem hned šest ozbrojených strážců, kteří se starají o jejich bezpečnost. Samozřejmě nezapomene na dostatečné finanční vybavení, čehož se rozhodne jeho syn využít a hned na první zastávce uspořádá bujarou oslavu, kterou zakončí skotačením s jednou místní lehčí dívčinou v posteli. Druhý den se mu Maurice pokusí nenápadně domluvit, ale příliš nepochodí. Mladý Coiffier rozhodně není typický hejsek a flákač, jen se rozhodl využít příležitosti. Bez dohledu otce, s nadtým měšcem a společníkem, který mu jen stěží může něco zakazovat, žalovat taky určitě nebude.

S úlevou pohlédne Maurice na obrysy zámku Taille, zároveň vzrůstá jeho nervozita. Mají málo času, hrozně moc povinností, on ani jeho přítel nemají žádné zkušenosti. Byť mu v mnohém pan Mallet poradil, většinu stejně budou muset rozhodovat zde na místě, jednat s panem baronem, správcí, biskupem, zorganizovat svatbu, která se má uspořádat rychle, na úrovni a levně.

Příjezd obou mladíků vzbudí na zámku zaslouženou pozornost. Především paní baronka projeví obrovskou radost nad návštěvou bratra, naproti tomu její manžel touží vyzvědět co nejvíce drbů o životě jeho přátel z Paříže. Maurice se rozhodne nechodit dlouho kolem horké kaše a sdělí hlavní důvod jejich příjezdu. Těžko mohl předpokládat, jaký poprask jeho zpráva vyvolá. Než se stačí vzpamatovat, musí opakovaně vysvětlovat, co se přihodilo v poslední době. Nějaké kusé zprávy přes tchána barona pronikly až sem do zámku, nicméně zde dodnes netušili nic o dramatickém souboji a všechny pak šokuje zpráva o chystané svatbě.

Nabídky na pomoc se hrnou ze všech stran, což Tissot kvituje, ale dostává také nepřeborné množství dobře míněných rad, což už stravuje těžce, neboť se mu mnohé nejeví příliš reálné a jde mu z nich hlava kolem.

Oběma mladíkům se dostane velkolepé večeře a vysoké pozornosti. Debata za účasti barona a správce Furraye se protáhne až do noci, zprostředkované vyprávění o dobrodružství hraběte v Německu a

jeho souboji zaujme i mladého Coiffiera, který se nikdy plně nesmířil se svou rolí, jenž mu byla v životě přisouzena. Tajemník sice není nijak skvělý vypravěč, navíc tlumočí již jednou sdělované, nicméně události sami o sobě vykazují vysokou dramatickост.

Druhý den ráno vyrazí kočár s mladíky i s jejich doprovodem na panství pana de Godille. K překvapení Tissota při vjezdu na nádvoří spatří jen jediný povoz, ale nikde ani nohu. Teprve po chvíli se objeví překvapený Brizeux. Zaraduje se nad návštěvou Maurice, to ovšem ještě neví, co ho čeká. S naivním nadšením ho i s Coiffierem zavede za architektem Peligotem, který jim začne s klasickým zaujetím líčit pokračující práce na novém křídle zámku.

Maurice chvíli stavbyvedoucího poslouchá, pak ho však nervózně přeruší a vybalí na ně rovnou důvod, proč přijel. Oběma poklesne brada, stojí

s otevřenou pusou a poslouchají velmi stručné, ale také velmi jasné vyličení situace. Po skončení monologu tajemníka se rozhostí hrobové ticho.

„Co budeme dělat?“ vysouká ze sebe Peligot.

„Jak proboha máme za tak krátkou dobu ...“, promluví zsinálý Brizeux.

„Jen nám řekněte, a po pravdě, jak jsme daleko,“ snaží se zachovat rozvahu Tissot.

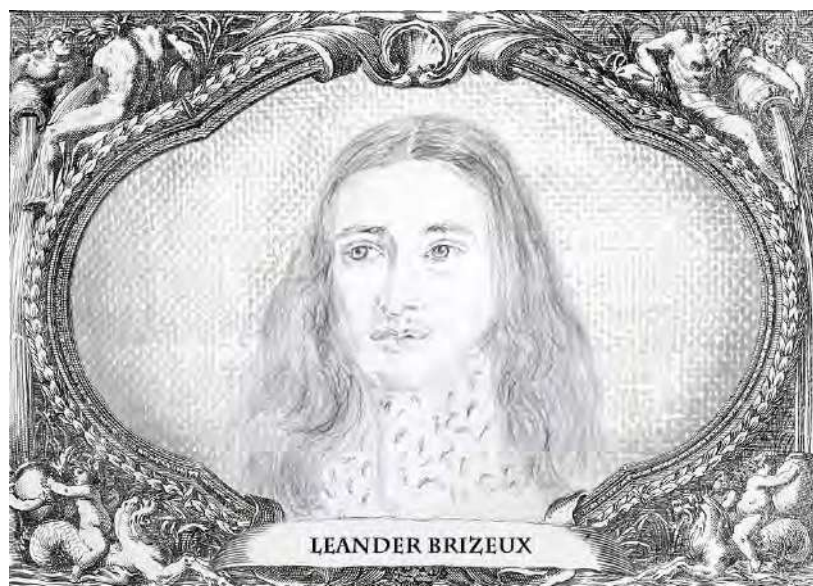
Následuje prohlídka stavby, což ale nikomu na klidu nepřidá. Práce na interiérech sice pokročily, ale zdaleka nejsou hotové. Využit nové křídlo nepřipadá v úvahu, k dispozici zůstává pouze věž a staré křídlo. Ovšem pokud zde má přibýt tolik nových obyvatel ...

Dobře, na svatbu se dá provizorně připravit ledasco, hosté mohou bydlet na zámku Taille či Almare, ale komtesa i její služebnictvo by zde mělo přebývat trvale, jak se zdá. Velký sál ve starém křídle sice taky není zcela hotový, ale stihne se připravit. Jak ale upravit staveniště na nápor hostů a nových obyvatel?

Vrátí se zpátky do pracovny pana architekta, posadí se ke stolu a začnou rokovat. Snad jediný, kdo zachovává klid, je mladý Mallet, přeci jen se ho vše tak osobně nedotýká. Má pomáhat, není za vše zodpovědný, jako zdejší či pařížský správce.

„Jak jsme na tom s penězi?“ zeptá se s jistými obavami Tissot.

„Něco nám ještě zůstalo,“ odvětlí Leander.

„Chcete použít peníze na stavbu?“ zbledne hrozně Peligot, „Ale ty přece potřebujeme, už je všechno naplánované, domluvené!“

„Přivezl jsem pět tisíc liber, což asi zdaleka nestačí,“ přizná tajemník.

„Mám ještě hotovost, ačkoli dost z poslané částky jsem vydal jako zálohy,“ upozorní Brizeux.

„Přeci nemůžete ...,“ téměř zakvílí architekt.

„Pane Arnaute, můžete být klidný. Pan hrabě v rámci majetkového vyrovnání s rodinou nevěsty dostane věno. Stavba se rozhodně nezastaví.“

„Věno? Nezastaví? Opravdu nezastaví?“ rozzáří se tvář stavitele.

„Ne. Naopak. Pan hrabě naznačil zájem pokračovat v dostavbě dalšího patra u nového křídla,“ odvětlí Tissot a architektovy oči zaplanou.

„Jaké je věno?“ vyzvídá Brizeux.

„Jde o významnou částku,“ odvětil Tissot, pohledem dá najevo neochotu vyjevit její výši, místní správce pochopí a přikývne.

„Mohu něco poznamenat?“ ozve se poprvé Mallet, přitakání od všech ho přiměje pokračovat, „V tuto chvíli se zdá téměř nemožné splnit přání pana hraběte. Ale já bych neviděl naše naděje tak černě. Stále zbývají tři týdny a ty jsou dost dlouhá doba. Pokud je teď přechodný nedostatek peněz, určitě je schopen pomoc můj švagr a jak jsem pochopil, také pan správce Achile. A jak jsem se naučil od otce, když jsou peníze, zdánlivě i nemožné se dá uskutečnit.“

„Máš pravdu, ale pan hrabě je tak trochu skrbík.“

„Nikdo přeci nechce zbytečně rozhazovat. Nemusí jít o okázalost, ale o zajištění vlastního průběhu obřadu, hostiny a ubytování manželů. Vše ostatní je vedlejší. Služebnictvo se musí spokojit s tím, co zbude. Zase tolik hostů přeci nepřijede, někteří dorazí z blízka, další přespí u mého švagra nebo u pana Achila.“

„Pane Arnaute,“ přikývne Tissot, „já souhlasím se svým přítelem. Vy jste zkušený a znáte tady každý kámen. Vy dokážete určitě navrhnout, kde je možné ubytovat panstvo, kde služebnictvo.“

„O kolik půjde lidí?“ zeptá se s obavami architekt, v hlavě se mu již začínají míhat nápady.

Tajemník začne vzpomínat, kolik má vlastně komtesa služebnictva, kdo asi také přijede s panem hrabětem z jeho domácnosti. Vrásky na tvářích stavitele přibývají. Začne se horečně babrat ve svých plánech, vykládat své nápady.

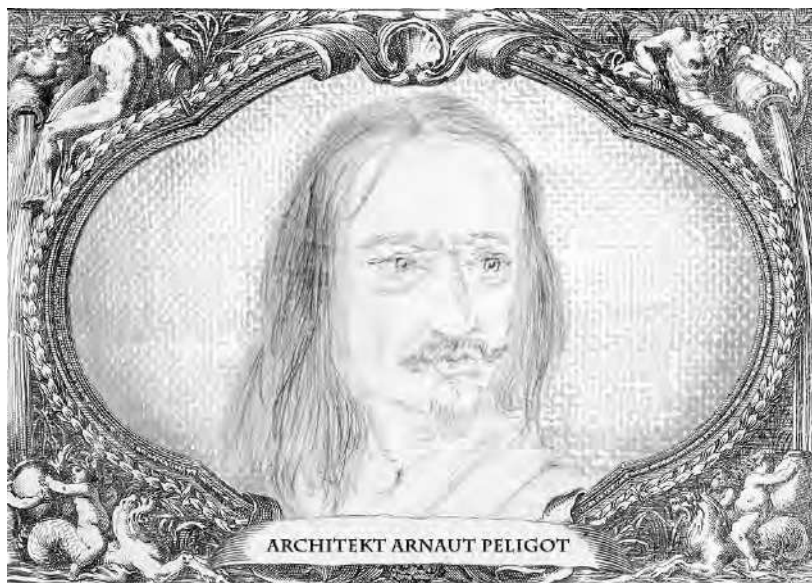
„Pane Arnaute,“ přeruší ho po chvíli Brizeux, „máte čas si všechno promyslet. Já se teď s našimi hosty budu zabývat otázkami obřadu a jeho zajištěním. Vy se soustřeďte jen na ubytování, na nutné úpravy, které jsou s tím spojené. A sepište si svoje požadavky, které musí být splněny.“

„Ano, samozřejmě. Ale vybavení ...“

„Vycházejte především z toho, co již máme. Ale nevyklučuji možnost ještě narychlo nechat dovést nějaký nábytek či ho vyrobit.“

„Vyrobit? Tak rychle? Nemožné!“

„Nemožné? Pan Coiffier má pravdu, když povzbudíme řemeslníky vhodnou částkou, dá se ještě dosáhnout mnohé. Ještě dnes odpoledne odjedeme za panem Achilem ... teď mě napadá, možný by si šlo i nějaký nábytek dočasně půjčit z některého z pokojů pro hosty od pana barona de Taille nebo ze zámku Almare. Než bude vyměněn za náš vlastní. Pokud bychom ho nedokázali koupit.“

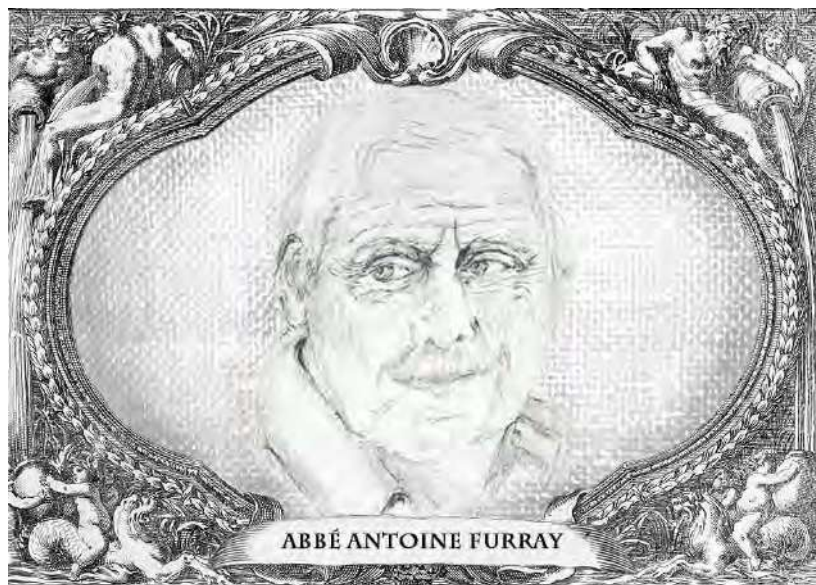
„Koupit?“ zavrtí hlavou nešťastně architekt, jak jen mohou být tak naivní, „Koupit nábytek? Copak to jsou preclíky? Všechno musí mít přesné rozměry, mít stejný styl. Navrhnout i jednoduchou místnost vyžaduje mnoho práce. Chápete?“

„Chápeme, pane Arnaute,“ pokusí se o úsměv Tissot, vyzní však hodně strojeně, „Nyní ale musíme zajistit ubytování a to bez ohledu, zda utrpí váš vkus,“ pokračuje, což však vyvolá rozhořčený výraz stavbyvedoucího, „Vše bude jen dočasné, postupně můžeme nechat nábytek vyrobit, poté ho vyměnit,“ dodá rychle.

„Pane Arnaute, my vás teď nebudeme rušit,“ povstane Brizeux, „Já se s našimi hosty přemístím k sobě, probereme všechno kolem svatby, hostiny, co je třeba zajistit. Ještě než odjedeme, tak vás znovu navštívíme a pokud bude potřeba, tak se pokusíme nějaké vaše požadavky uskutečnit. Od pana Achila pojedeme za panem biskupem do Angers.“

„Za panem Achilem ... do Angers,“ opakuje si pro sebe architekt, „Hrome, to je problém, to je problém,“ odvrátí se od mladíků, přestali už pro něho právě existovat, ponoří se do svých plánů. Však on už na něco přijde, on se dokáže poprat s každou překážkou. Pan hrabě se bude divit, jak mu vše tak narychlo zařídí. Musí být spokojen, aby souhlasil s dostavbou, když se teď objevily další peníze, jak pochopil.

Trojice mladých mužů se přesune do vedlejší místnosti, která slouží zdejšímu správci, ten se omluví za nepořádek, nečekal hosty. Leč čas se stává jejich nepřítelem, proto se hned pustí do práce. Mallet se uvolí přijmout roli zapisovatele, chopí se brku, dostane pergamen, správci se posadí na postel a začnou probírat jednotlivé body. Co považují za podstatné, Coiffier запиše. Nejprve se pokusí odhadnout počet hostů, dále nutný počet služebnictva, které bude potřeba pro zajištění obsluhy. Zde se budou muset obrátit na pana Furraye a Ronsarda, někoho je možné najmout i v Angers. Vyjádřit se bude muset šéfkuchař, on musí rozhodnout o chodech a potřebném proviantu. Pokračují přes program, bude nutné sehnat hudbu. Papír se brzy začne plnit krásným písmem syna pařížského radního.

Architekt není se svými návrhy zdaleka hotov, nedokáže nyní říci své konkrétní požadavky. Ale ujistí mládence o přípravě všech návrhů nejpozději do dvou, tří dní. Pak bude schopen vyjevit, jaký nábytek bude potřeba a kde naleznou útočiště jednotlivé osoby. S tím se musí nyní spokojit a zanechat Peligota v hájemství jeho skic a výkresů. Nápadů z něho tryskají, ovšem v tuto chvíli představují jen nesourodou směs. Sám si musí ujasnit možnosti zdejší stavby, než se s konečnou platností rozhodne.

Na nádvoří zámku Almare vjedou se soumrakem. Správce Ronsarde je přivítá srdečně, rovněž

netuší nic o jejich skutečných záměrech. Vzhledem k přítomnosti Tissota a mladého Malleta spíše očekává jednání o dalších obchodech. Stává se z něj významný prostředník pro společnost pana Montenvida, za kterou vytušil stát jak pařížského radního, tak majitele sousedního panství. Ač mu nikdo přesné konkrétní tajemství jejich společnosti neobjasnil, je dostatečně protřelý a i náznaky mu stačí pro poskládání potřebné mozaiky.

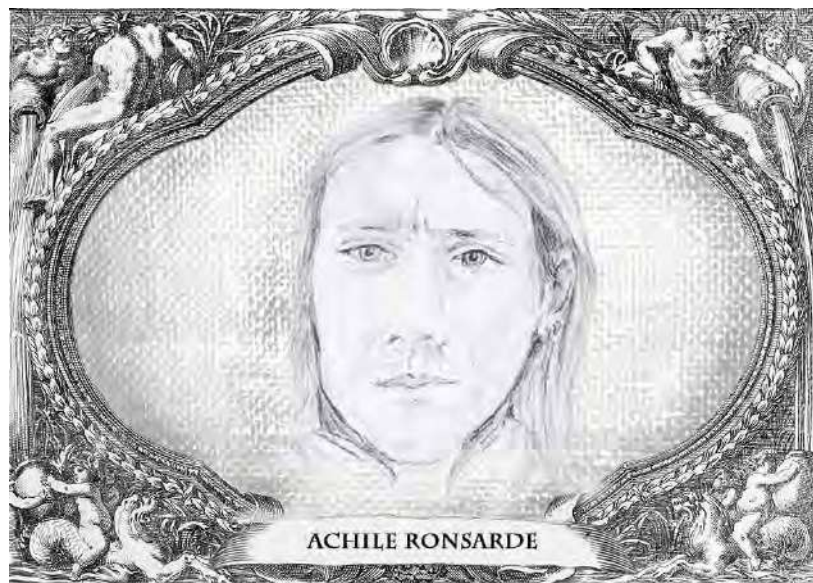
Se svými hosty usedne k večeři, což je prostor pro Tissota, který začne líčit skutečné důvody jejich přítomnosti. Místní správce zachová klid, pouze překvapeně nadzvedne obočí. Vyslechne si tajemníka hraběte, poté položí pár doplňujících otázek. Za pár minut je naprosto v obraze.

„Nečeká vás vůbec lehký úkol,“ pousměje se, „ale nepochybuji o jeho zvládnutí. S mou plnou podporou můžete počítat. Mluvili jste o nějakém seznamu, mohu se podívat?“

S radostí mu Mallet předá svou práci, ještě během jídla proberou jednotlivé body. Pak se přesunou do salónku a Ronsarde vznesl pár doplňujících připomínek, což znamená přibytí několika dalších záznamů na listech. Přitom ale také přijde i s konkrétními návrhy, jak některé problémy řešit.

„Co se týká služebnictva,“ navrhně, „tak vám některé snad budu moci uvolnit. Podle toho, kolik hostů bude ubytovaných na našem zámku. Předpokládám příjezd pana markýze s doprovodem, asi také budeme hostit pana biskupa, který určitě s radostí bude obřad celebrovat. Pokud je třeba zapůjčit

dočasně nějaký nábytek, rovněž zde vidím prostor pro výpomoc. Pan architekt má pravdu, navrhnout a nechat vyrobit vkusný nábytek není opravdu otázka dvou, tří neděl.“

„Jsme vám moc vděční za pomoc,“ zaraduje se Tissot.

„Rád ji poskytnu, tam kde bude možné. Máme zde i nějaké zásoby, další doplníme, podle potřeb šéfkuchaře. Když už o něm mluvíme, máte někoho vhodného?“

„Vůbec ne. Chceme se poptat v Angers.“

„Mám jiný návrh,“ usměje se Ronsarde, „Na zámku Godille je jen malá kuchyně, pokud vím. Stěží tam vybudujete vývařovnu. Mohli bychom, co půjde, vyrobit zde, pak teprve převést na váš zámek. Rozhodně bych se domluvil i s panem správcem Antoinem, i zámek Taille jistě rád přispěje. Aby se u vás vařilo jen to nejnужnější, co nelze dopředu připravit jinde. Materiál dovezeme, pokud byste souhlasili, vzal bych si hostinu osobně na starosti.“

„Vy sám?“ rozzáří se oči Brizeux, taková pomoc znamená více, než čekal.

„Sousedé si mají pomáhat, vám stejně zůstane i tak mnoho povinností. Co se týká šéfkuchaře, měl bych vlastní návrh, pokud byste souhlasili. Mám zde krátce jednoho velmi schopného mladíka, může se zdát nezkušený, ale je opravdu šikovný.“

„Pokud o jeho schopnostech nepochybujete ...“

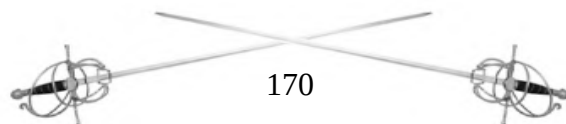
Ronsarde neodpoví, místo toho povstane a vydá patřičné instrukce. Po jeho návratu si povídají asi pět minut, než do salónku vstoupí mírně nervózní dvacetiletý Viktor Molinet, manžel Marietty, bývalé milenky markýze de Almare. Během dalších dvou minut zbledne jako stěna. Dostane totiž nabídku ve funkci šéfkuchaře připravit svatbu hraběte de Godille.

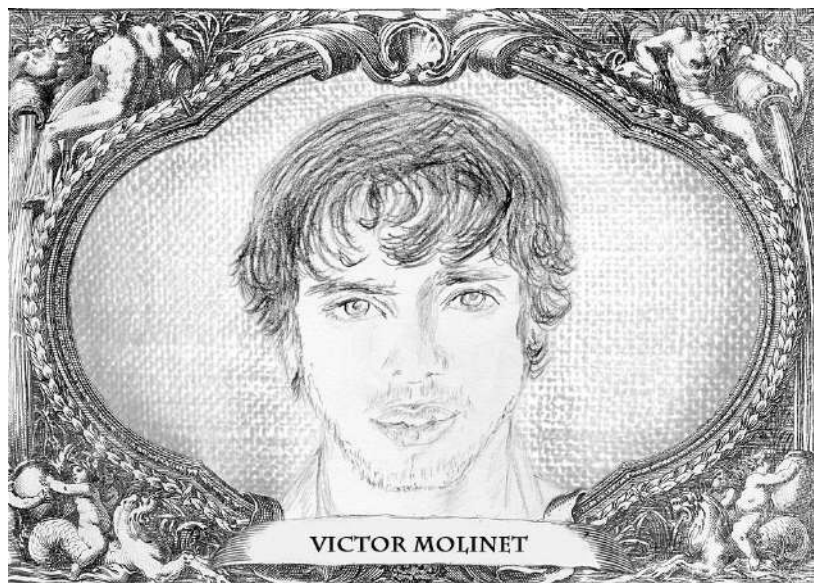
„Pane správce! Velká čest pro mě! Ale taková velká událost ...“, prohlíží si své chvějící se ruce, přitom blekotá.

„Pane Victore, nabízím vám velkou příležitost dokladovat vaše schopnosti. Přípravy podobných hostin, možná ještě větších, znáte z dob, kdy jste dělal kuchaře v paláci Almare.“

„Ano, ale tam jsem nebyl šéfkuchařem ...“

„Vždy je jednou poprvé,“ usměje se jeho nadřízený, „Stejně vám nedávám na výběr. Osobně jsem se zavázal hostinu zajistit a vás si vybírám jako šéfkuchaře. Pánové, s vámi teď proberou předpokládaný program, počet hostů. Vy, pane Victore, pak dostanete dva, tři dny, abyste připravil návrh jednotlivých chodů, soupis potřebného materiálu. Příprava bude probíhat na třech místech, na našem zámku, na zámku barona de Taille a konečně na samotném zámku ženicha.“

„Na třech místech? Na třech místech?“ téměř zakvílí Molinet.

„Váš úspěch bude o to větší,“ pousměje se Ronsarde a nabídne mu místo u stolu.

Mladý kuchtík se posadí, dostane se mu pár základních informací. Jeho nervozita začne postupně opadávat, jak se zabere do diskuse s přítomnými správci či poradci. Je rovněž ujistěn o možnosti co nejdříve navštívit zámek Godille, aby si prohlédl připravenou kuchyni a nechal ji podle potřeb dovybavit. Zároveň navštíví i zámek Taile a promluví si s tamním šéfkuchařem. Za hlavní základnu může považovat zámek Almare. Dostane

volnou ruku, potřebný materiál, finance, pomocníky. Jakmile mu bude schválen jím navržený jídelníček pro celou dobu konání svatby. Tedy dny před vlastním obřadem, následnou hostinou a konečně i dny po ní.

„Tak, milý Victore, kdy nám odevzdáte vaše návrhy? Budeme přísnými kritiky,“ usmívá se Ronsarde.

„Jak jste řekl, pane Achile, do dvou dnů, tedy pozítří touhle dobou. Stačí?“

Přikývnutí mu je odpovědí, proto je propuštěn. Hostitel nechá donést pár zákusků a další džbáněk vína, porada může pokračovat. Tissot i Brizeux se začnou zklidňovat, k čemuž přispěje zdejší správce svou rozvahou a velmi aktivním přístupem. Mladíci začínají pomalu věřit v možný zdárný konec svého těžkého úkolu. Přesto se jim neusíná lehce, starosti se sice zdají o něco menší, ale i tak jich je stále požehnaně.

Coiffier se rovněž převaluje, ale stále dokola se mu vybavuje jiná příhoda. Tehdy se nedobrovolně vykoupal v místním jezírku a když byl vysoušen jednou místní služebnou, počínala si ona tak svědomitě, až způsobila jeho výron semene. Marň se rozhlíží, zda tuto dívku někde nezahledne, velice rád by jí nabídl pokračování jejich tehdejšího krátkého, leč pro něj dost intenzivního střetnutí. Vždyť ona byla první ženou, která ho přiměla k ejakulaci. Od té doby velmi pokročil a rád by jí o svých dovednostech přesvědčil. Usne až po drahé době a sám.

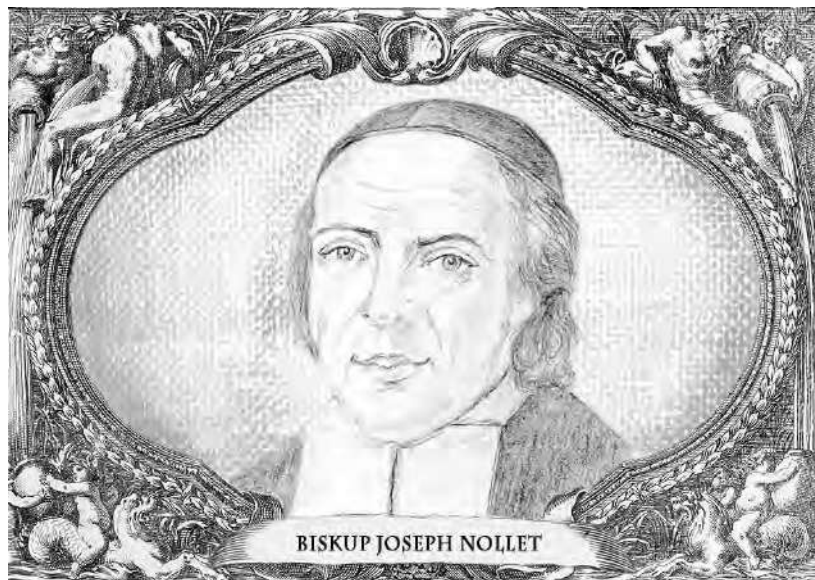
Druhý den po snídani trojice odcestuje do Angers. Vzhledem k mnoha dalším úkolům a jednáním s některými dodavateli a obchodními partnery, se nejprve ubytují. Využijí k tomu dům patřící panu hraběti, nájemce ho opravil a udržuje, v přízemí provozuje svoji živnost. Podle dohody však může první patro využít majitel nebo jeho správce, pokud uznají za vhodné. Čehož nyní využijí, nastěhují se i se svým doprovodem.

Návštěva u biskupa Nolleta následuje hned poté. Musejí sice čekat půldruhé hodiny, pak se jim snaží vše prelát vynahradit velmi vstřícným přijetím. Hrabě de Godille je nejen významným světským představitelem moci, ale správce Brizeux s diecézí čile obchoduje. Doporučení pana biskupa otevírá některé dveře, sami si kupují některé produkty a hlavně dostávají za svoje služby dárky. I dnes přinese Leander menší ozdobnou skříňku nevalné hodnoty, ovšem uvnitř ponechá mince ve výši pěti set liber. Nollet si dárek s uspokojením prohlédne, jeho tvář se ještě více rozjasní. Je radost jednat s partnery, kteří vědí, co se sluší a patří.

Ani on nedokáže skrýt své překvapení, když mu Tissot vyličí, oč ho dnes přišel požádat. Vzápětí se zachmuří, když mu mladík přednese problém s vyznáním nevěsty pana hraběte. Uklidní ho ujistění o chystané manželské smlouvě, kdy děti budou vychovávány v katolické víře a nevěsta se podrobí všem

ceremoniím spojeným se svatebním obřadem. Sice by uvítal, kdyby konvertovala ke katolické víře, ale není všem dnům konec. Bude jistě i v budoucnu čas působit na její zmatenou duši, aby našla správnou cestu k Bohu.

Společně naleznou nejvhodnější termín, který výrazněji nenarušuje další povinnosti samotného biskupa a ctí požadavek ženicha na co možná nejbližší termín. Pak se začnou bavit o programu, co vše zajistit pro zdárný průběh celého obřadu. Rovněž kde ho uskutečnit. Nollet samozřejmě upřednostňuje Angers, kde by dokázal zajistit jeho nejvyšší důstojnost, nicméně Tissot je dle instrukcí svého pána nucen trvat na kostele na jeho panství. Přes určitý nátlak preláta v tomto neustoupí. Brizeux slíbí připravit náležitě kostel na slavnou událost, budou přítomní i poddaní a nájemci pana hraběte, hosté. Obřad nebude mít takový prestižní

charakter, jakého by dosáhl v Angers, ale zase získá nádech rodinné atmosféry.

Jednání zbytečně neprotahují, neboť každá strana má své další starosti. Mladíci se po skončení audience u pana biskupa rozdělí, Brizeux jde vyhledat některé dodavatele, Tissot s Malletem navštíví dva z významných odběratelů, aby jim tlumočili pozdravy od pana Montenvida. Představí se jako zprostředkovatelé, když majitel společnosti využil jejich návštěvy v Angers, aby informoval své významné partnery o nových nabídkách.

Sejdou se znovu společně kolem šesté hodiny v domluveném hostinci na večeri. Mladíci se posadí spolu, jejich doprovod se rozdělí ke dvěma stolům, přeci jen služeb tohoto zařízení se rozhodli využít i jiní. Navzájem si povyprávějí o svých vcelku úspěšných jednáních. A také si domlouvají další program. Zítra ráno navštíví ještě jednoho dodavatele a jednoho obchodního partnera, poté započnou další kolečko jednání. Pana Ronsarda zpraví o domluveném termínu obřadu, ještě s ním dopilují pozvání některých hostů, poté zjistí pokrok v plánech pana Peligota. S sebou vezmou i mladého šéfkuchaře, aby si nejprve obhlédne prostory v domě pana hraběte a následně se s nimi odebere na zámek Taille, kde bude další dislokované pracoviště přípravy pokrmů.

„Co budeme dělat s tak příjemně načatým večerem?“ položí provokativní otázku Mallet a podívá se na pohár s vínem ve své ruce.

„Já sem dost utahaněj, takže si půjdu brzo lehnout,“ odvětlí s rozpaky Tissot, moc dobře chápe, kam cílí jeho přítel.

„Ještě nevím, ale asi si vezmu příklad z Mauriceho,“ odpoví Brizeux, podívá se tázavě na svého pařížského kolegu správce, pak na potměšilý výraz jejich společníka.

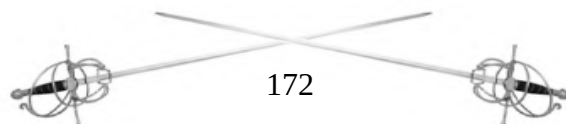
„Ó, pánové, to se mi snad jen zdá! Leandere, copak ty máš za povinnosti nebo problémy?“ zavrtí nesouhlasně hlavou Mallet, „Chováte se jak vetchý starci, co zmůže pár návštěv. Přeci si nepůjdeme teď lehnout!“

„Neřekl jsem, že musíme hned. Ale moc dobře vím, na co myslíš, Coiffere. Vlastně ty na nic jiného nemyslíš,“ ušklíbne se Tissot.

„Vopravdu? Nicolet je daleko ...“

„Mě nepřemluvíš. Ale nezříkám se možnosti vypít společně pár pohárků vína. Na chvíli zapomenout na všechny starosti. Na zdraví a za peníze pana hraběte.“

„A co ty, Leandere?“

„Nevím, nejsem zvyklý příliš flámovat,“ odvětlí s rozpaky oslovený.

„Chyba. Život je krátký a je třeba chytit každou příležitost za pačesy.“

„Co navrhuješ?“

„Nejprve přijmout návrh Maurice, tedy dát si pár žejdlíků. Pokecat. Pak našeho věrného přítele poslat na kutě a trochu se porozhlídnout. Však mi rozumíš.“

„Coiffere, nezapomínej, máme jen jednu místnost, vzhledem k ubytování našemu doprovodu,“ upozorní důrazně Tissot.

„No a co? Postele tam máme, nějak se směstnáme. Klidně si můžeš odpočívat a nás si nevšímát. My s Leaderem bysme si ale mohli najít vhodnou společnost.“

„Vhodnou společnost?“ ozve se Brizeux, „Myslíš nějaký ženy? Ale Coiffere, kde tak narychlo ... mohly by nastat problémy, mohli bysme se dostat do sporu s místními ...“

„Nech to na mně. Přece nám v takovém hostinci poradí, pokud nám je rovnou neseženou. Když zacinkáme mincema ... Tak Leandere, deš do toho se mnou?“

Nastane delší dohadování, kdy Tissot zachová svoji zásadovost, Brizeux nerozhodnost a Mallet vytrvalost. S ní nadále atakuje Leandera a také osloví hostinského, vloží mu do ruky pár mincí, mrkne na něj. Pak se vrátí ke stolu a pokračuje v pití a klábosení. Až do doby, než se objeví dvojice vcelku pohledných dívek, kterým hostinský krátce něco zašeptá a ony se vydají k trojici mladíků. Při jejich spatření se zaradují, nejde o žádné obtloustlé a sípající staříky, ale o tři pohledné mladé muže. Jejich práce dnes může být i příjemná. Ale proč si objednali společnost jen dvou dívek, když jsou tři? Jejich oblečení a vystupování nenaznačuje, že by měli málo peněz.

Vše zjednoduší Tissot, když se po chvíli zvedne s omluvou, že se necítí dobře. Naopak Coiffier září jak sluníčko, to Leander se tváří dost rozpačitě. Ale jedna z dam se mu začne záhy věnovat, její bezprostřednost a vypité víno vykonají své. I on začíná ztrácet zábrany.

V místnosti, kde jsou mládenci ubytováni, se nachází jedna manželská postel a pak přistýlka. Tu okupuje záměrně Maurice, zachumlá se do pokrývky, tušíc bouřlivou noc, pokud vyjde plán syna jeho pařížského dobrodince. Moc se mu jeho nápad nezamlouvá, ale jen stěží mu může v jeho záměru zabránit. Později občas vyhlédne směrem k velké posteli, kde se za chichotu i hekaní různě proplétají stíny.

V každém případě ani jemu počínají jeho druhů nedopřává spánek, naopak v něm vzbuzuje touhu vstát a připojit se k nim. Jenže něco takového by nemohl své Nicolet udělat. Tak tiše trpí a v duchu se modlí, aby už jeho přiovilí kamarádi měli dost a taky usnuli.

Ráno se probudí jako první, však z nich všech je nejstřízlivější. Najde je všechny čtyři velmi roztodivně propletené na manželské posteli, mezi nimi i dvě prázdné láhve vína. Část z jejich obsahu podle všeho skončila i na posteli. S povzdechem se oblékne a sejde za místním nájemcem. U snídaň se s ním poklábosí o zdejších poměrech, jeho živnosti.

Dívkám zaplatí a pošlou je k čertu. Mallet vypadá jak vyoraná myš, ale spokojený, naopak Brizeux se tváří před Mauricem provinile. Opravdu na flámování a využívání prostitutek zvyklý není. Jako mnich nežije, občas si to rozdá s jednou děvečkou z panství Taille, kterou poznal ještě když pracoval pro abbé Furraye. Leč včera se asi choval jak zvíře. Bolení hlavy a žaludek na vodě jsou mu trestem.

Jejich noční orgie se však stanou jedinou nevázanou zábavou, kterou tři organizátoři svatby hraběte de Godille prožijí během společného týdne, který v Anjou stráví. Opakovaně cestují mezi zámky Taille, Godille a Almare, Brizeux musí znovu do Angers, Tissot a Mallet stále vylepšují celkový program, pilují detaily a vytvářejí pro ně potřebné zázemí. S velkými obtížemi.

Architekt Peligot připraví návrh přestavby a úpravy zatím dokončených prostor, sám odjede za správcem Furrayem i Ronsardem, domluví se na zapůjčení nutného nábytku, o dalším jedná v Angers. Dostane k ruce dělníky ze všech tří panství, kteří začnou usilovně realizovali jeho nápady.

Šéfkuchař Molinet připraví opravdu bohatý jídelníček podle svého nejlepšího vědomí a zkušeností získaných v paláci Almare, organizátoři mu ho společně s panem Ronsardem upraví jen okrajově. Na naléhání Tissota se snaží přistupovat k zadání hospodárně, nicméně nad konečnými náklady tajemník povážlivě vraští čelo. Victor si také nechá pořádně vybavit kuchyni ve sklepních prostorách hradu

Godille, tam ostatně panuje rušný život, pustina se musí přeměnit v přívětivé prostředí pro služebnictvo panstva.

Po týdnu se rozhodne Maurice podle plánu k návratu. Se svými dvěma společníky si udělají na zámku Taille závěrečnou poradou, vytýčí si úkoly. Poté se Brizeux vrátí na Godille, Tissot v kočáře Malleta a se třemi muži doprovodu nastoupí cestu zpět do Paříže. Coiffier zůstává na zámku svého švagra, který ho k jeho radosti vezme na projížďku na koních, dokonce si spolu zašermují a také zastřílejí. Otec a tchán v jedné osobě by takové společné hrátky asi viděl jen velmi nerad, ale je příliš daleko a co oko nevidí, srdce nebolí.

PŘEDSVATEBNÍ NERVOZITA

Maurice Tissot se vrátí do Paříže s poměrně pozitivními zprávami. Nejprve odevzdá panu Malletovi kočár a svůj doprovod, poté se odebere do domu svého pána. Stačí se rychle pozdravit se svou ženou, té neujde, jak se už manžel těší na dnešní noc, až s ní spočine na lůžku. Maurice se už se chystá odejít, když ho Nicolet zadrží a vypoví mu neuvěřitelnou událost, která potkala Quida Dujardina. On vytřeští oči, pak začne jeho mozek šrotovat. Co má tohle znamenat? Není hlupák, na náhody nevěří, co jen vymysleli pan markýz a hrabě? Už dříve vlastně hrabě něco naznačoval ... Pan de Almare asi může všechno, usměje se trochu bolestně, neboť mu možná jeho čin zkomplikuje postavení v domě. Velmi dobře si uvědomuje, co znamená vytvoření šlechtice a podkoního z dosavadního sluhy. Má Quida rád, ale ještě radši má sebe.

Nedostane mnoho času na spekulace, protože se ozve hluk, vrátil se pán. Maurice políbí ženu na ústa, polibek je kratší, než by si přál, pak rychle vyběhne na chodbu a spěchá po schodech dolů. Uprostřed se zarazí, pohlédne totiž na Dujardina v jeho novém obleku. Opravdu neztrácí čas, minimálně už je ustrojený jako skutečný šlechtic. Snad mu pán vysvětlí, co má tahle překvapivá novina znamenat. Vzpomene si, jak dostal příkaz sehnat Quidovi učitele, což splnil, který by mu vysvětlil způsoby chování skutečného podkoního. Chystali už dopředu jeho přeměnu? Asi ano, panstvo si holt dělá, co chce, hraje si s životy nás všech, povzdechne si, nasadí příjemný výraz a jde se s hrabětem přivítat.

Pán domu neskrývá radost nad návratem svého tajemníka, hned mu přikáže, aby se odebral spolu s ním do jeho komnat. Hladový a žíznivý správce poslechne, kráčí teď vedle Dujardina, který klopí hlavu, obává se mu podívat zpříma do očí. Nemá asi čisté svědomí, mládeneček jeden, uvažuje starší ze služebníků hraběte, ale nedává najevo své minimálně rozporuplné pocity. S radostí Quido vyslechne příkaz, aby ponechal pána a právě se navrátilivšího tajemníka o samotě, ať jim nechá z kuchyně přinést něco malého k zakousnutí, víno si nalijí sami. Druhou část rozkazu naopak kvituje vysílený poutník.

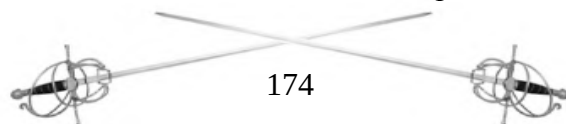
Kromě malého vyrušení Jeanem, který přikvačí s tácem dobrot, vykládá Tissot bez přerušení svou anabázi z Anjou. Sdělí ale jen vždy ty pozitivnější stránky, o komplikacích s nimi spojenými taktně pomlčí. Resumé zní, termín svatby je dohodnutý a obřad povede sám biskup v kostele na panství pana hraběte. Hostinu připraví šéfkuchař vybraný panem Ronsardem a pod jeho osobním dohledem. Architekt Peligot zajistí ubytovací prostory pro panstvo a jejich služebnictvo. Na přípravě a realizaci svatby se budou podílet i správci ze zámku Taille a Almare.

Ženich poslouchá velmi pozorně, kromě pár doplňujících otázek se spokojí s monologem svého služebníka. Poté sám, s rozpaky, vypráví o přeměně Quida, ne, neumí lhát, v téhle historce určitě není vše čisté, uvědomuje si Tissot, střeží se však dát cokoli najevo. Jen přikyvuje a v závěru neupřímně vyjádří svou radost nad nalezením otce Dujardina.

„Co peníze, o těch si nemluvil,“ zeptá se pan de Godille, čímž rychle ukončí svůj nepřesvědčivý výkon v popisu dobrodiní markýze de Almare, které dostihlo jeho podkoního.

„Pane hrabě,“ povzdechne si tajemník, čímž svého pána dokonale vyděsí, ten zbledne jak stěna.

„Maurici! Snad jste se nerozhodli rozhazovat,“ téměř zaupí.

„Pane hrabě, děláme, co je možné. Ale uvědomte si, příprava takové hostiny, jen materiál potřebný pro ni, když nám sloužící z větší části zapůjčí ze sousedních zámků, takže jim nebudeme muset platit celou mzdu, jen nějakou menší odměnu. Taky musíme přestavit místnosti, s tak rychlou věcí se nepočítalo.“

„Nábytek nepočítej, ten by se musel časem nechat objednat stejně. Chci číslo za svatbu!“

„Pane hrabě, ještě nemám přesná čísla k dispozici. Přivezl jsem ale s sebou nějaké návrhy ...“

„Cos přivezl? Co přede mnou tajíš?“

„Tajím? Vůbec nic. Ale mám ty podklady u sebe v cestovním vaku. Ještě jsem se nevybalil, hned jste si mě odvedl k sobě,“ brání se chabě tajemník, nechťíc dopředu nabudit nepřátelskou atmosféru.

„Tak si pro ně zajdi,“ zavrčí šlechtic, jemuž se orosí čelo. Nechá svoje sloužící chvíli bez dozoru a oni mu rozhází pomalu celé věno. Ale ještě není všem dnům konec, ještě může učinit opatření a rozmařilost zastavit.

Tissot se vrátí s několika pergameny, popsanými úhledným písmem Coifferra Malleta juniora. Nejprve předá pánovi program celé svatby, respektive program od jeho příjezdu na panství s nevěstou, přes nájezd hostů, vlastní obřad, hostinu a následné dva dny, kdy se zase všichni rozjedou za svými povinnostmi. S výjimkou novomanželů. Zde nenastane vážný rozpor, až na pár zbytečně jízlivých poznámek nemá pan de Godille výhrady.

Druhým dokumentem je seznam pozvaných hostů. Zde už šlechtic zvedá obočí, ptá se na některá jména, které vůbec nezná. Počet mu přijde zbytečně vysoký. Tajemník zdvořile a opatrně odpovídá, o každém něco ví, pravda, většinou jen tlumočí slova pana Ronsarda, který má v kraji ze všech největší přehled. Proti zdůvodnění výběru hostů většinou nejde nic moc namítat, buď se jedná o představitele světské či církevní moci, nebo o bohaté obchodníky, se kterými je nutné být za dobře. Pozvánky na svatbu urozeného lenního pána si budou vážit a stanou se následně vstřícnější při jednáních.

Třetím podkladem, též krasopisně Coifferem přepsaným, je jídelníček sestavený Molinetem. Zde ale už hrabě protestuje otevřeně, ačkoli ještě neviděl poslední papír, který žmoulá ve svých zpocených rukách jeho tajemník. Tam se nachází soupis potřebného proviantu a sloužících, kteří budou zajišťovat kuchyni. S nevolí šlechtic odloží list na stůl a chňapne po posledním, čtvrtém dílu skládanky. Chvíli si ho prohlíží, pak se zle ušklíbne.

„Maurici, musím ti pogratulovat. Zatajil si mi, že přijede samotná královna,“ prohlásí s velkou ironií v hlase.

„Pane hrabě ...“

„Tak královna nebude? Tak kdo se u nás bude stravovat? Armáda vo několika tisícovkách mužů? Nebo nakrmíme celý kraj Anjou? Hrome, vy jste se zbláznili! A co je tohle za divná slova, nikdy sem je neslyšel ...“ hodí Armand papír na stůl a klepá prstem na názvy některých položek.

„Pane hrabě, ani já všechny neznám, nejsem kuchař,“ odvětlí roztrpčený Tissot, střeží se však přílišného odporu, „Jedná se asi o různý koření, možná zeleninu, co já vím.“

„No výborně. Takže ani nevíme, co budeme žrát.“

„Nevíme, nepochybuji ale o chutnosti připravených pokrmů. Šéfkuchař Victor ...“

„Victor? To jméno mi něco říká Není to ten kluk vod markýze?“

„Vy ho znáte, pane?“

„Trochu, ale to sem nepatří. Vždyť je to cucák, co mu teče mlíko po bradě. Dovede vůbec něco uvařit? Ví aspoň von, co to vlastně vobjednal?“

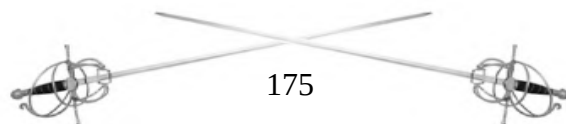
„Zaručil se za něj pan Achile. A sloužil v paláci Almare, kde se podílel na přípravě hostin.“

„No právě! No právě! Maurici, ty nešťastníku, my si přece nemůžeme dovolit hostiny jako v paláci Almare! My ne! S čím sem tě tam posílal? Hrome! Vždyť nám zůstanou jen holý prdele!“

„Tak hrozná časy snad nenastanou, pane hrabě.“

„Tak kde jsou ceny? Nebo vy tohle vobjednáváte, aniž víte ceny?!“

„Nikoli, pane hrabě,“ snaží se zachovat klid Tissot, „Samozřejmě jsme si takový malý součet udělali, ale do sou vám náklady neřeknu.“

„Nechci výdaje do posledního sou, chci vědět, jak rychle nás přivedeš na mizinu!“

„Předpokládám náklady na vlastní hostinu kolem patnácti tisíc liber,“ hlesne tajemník a raději se příkrčí, chtěl by teď být malý jak mravenček, aby unikl bleskům šlehajícím z očí svého pána.

„Patnáct tisíc liber! Patnáct tisíc liber chcete prožrat za několik dní!“ vykřikuje zřetelně nespokojený ženich.

„Nejen prožrat, pane hrabě. Ale také vypít. Musí být nějaká výzdoba, něco se musí dát služebnictvu. Ale chci upozornit ...“

„Upozornit! Na co chceš upozornit?“

„Pane hrabě, velmi nám vyšli vstříc na zámku Taille i Almare. Včetně poskytnutí pracovní síly zdarma, nebo skoro zdarma, na úpravu prostor a přípravu svatby. Půjčí vám bezplatně i nějaký nábytek, než se vyrobí ten váš. Kdybysme neměli jejich pomoc, náklady by byly dvojnásobný.“

„Kriste pane, kde mám pistoli? Já tě snad zastřelím! Připravuješ mě pomalu, že nakonec budou náklady spojený se svatbou stát třicet tisíc liber? Víš ty, co všechno bysme za to mohli udělat?!“

„Pane hrabě,“ cítí se hodně dotčený Tissot, byť s podobnou reakcí počítal, „Tak vysoké náklady nebudou. Jen bych chtěl upozornit, že se žení majitel hrabství a ne nějaký obyčejný šlechtic. Nemůžete před pozvanými hosty působit jako chudák. Pane hrabě, mohu teď odejít?“

„Vodejít? Kam chceš jít?!“

„Jdu pro tu pistoli. Nemusíte se obtěžovat, Excellence, zastřelím se sám. To snad ještě zvládnu, když jsem jinak úplně k ničemu,“ odvětí tajemník a podívá se psíma očima na svého pána.

Ten se už chystá vybuchnout, pak pohlédne na svému tajemníka, který se tváří jak boží umučení. Hergot, tolik toho s ním ještě potřebuje probrat, těšil se, až dorazí, a teď mu hrozí likvidací. Samozřejmě oba vtipkují, ale teď si představí, co by následovalo, kdyby ho opravdu zastřelil. Přijde mu to komické, takže se rozesměje. Tím nakazí i svého sloužícího, který se taky začne usmívat.

„Maurici, tak já tě teda nezastřelím,“ pochechtává se pan de Godille, „Teda zatím. Jestli ale překročí výdaje těch patnáct tisíc liber, Maurici, pak za nic neručím.“

„Pak asi bude rozumnější, když se vrátím zpátky do Anjou,“ odpovídá s vážnou tváří Tissot, „Trochu nechám přepracovat jídelníček. Každý host dostane krajíc chleba, k tomu pohár vody. Jako zákusek dáme pro změnu ztvrdlé pečivo, určitě nám nějaké dají za dobrou cenu. Pro služebnictvo není potřeba vlastně ani nic připravovat, dáme jim na zem trochu slámy, ať se zahřívají navzájem. Můžeme jim taky nasekat trávu k obědu. Pro vás a vaši choť, bych přeci jen nechal sehnat nějaký slamník, pokrývku si můžete přivést z Paříže. Na co najímat další služebnictvo, napíšeme všem hostům, ať si přivezou vlastní. Taky hudba se zdá zbytečná, zazpívat může třeba správce Leander. Nepochybně půjde o mimořádný zážitek,“ stále zachovává zcela vážný obličej.

„Maurici! Ale proč vlastně ne! Chtěl jsem jen velmi malou a rodinnou svatbu. Vy jste z ní ale udělali ... co se ale namáhám, stejně je to zbytečný. Vy si stejně děláte, co chcete, a ještě se mi posmíváš.“

„Posmívat? Pane hrabě, nikdy bych si nedovolil. Uspořádáme vám svatbu podle vašeho přání, Excellence, určitě se o ní bude dlouho povídat, nikdo na ni nezapomene. Pokud tedy přežijou ty vaše hody.“

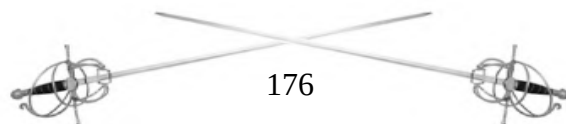
„Maurici! Vopravdu nejde někde ušetřit?“

„Pane hrabě, už se zase bavíme vážně?“ zvedne své zdánlivě bezelstné oči tajemník.

„Maurici!“ zvolá pán, pak však jen mávne rukou, „Dělej si co chceš. Konec konců ty seš zodpovědný za naše peníze. Musíme se sejít s bankéři. Čekal jsem na tebe, já se v tom nevyznám.“

„S bankéři?“

Šlechtic vysvětlí, na čem se dohodl se zástupci bankovního domu, včetně částky dvacet tisíc liber, kterou jim vyplatí ještě před odjezdem. Ta se stane hotovostí, kterou mohou vzít s sebou a pokrýt potřebné náklady. Další je ale třeba domluvit. Zmíněná částka tajemníka uklidní, snad se podaří vše zajistit s odhadnutou sumou, byť není naivní a musí počítat s nějakými více náklady. Snad pána netrefí šlak, ale jestli se obřad podaří ...

Tissot se také necítí zcela kompetentní na jednání s protřelými finančníky. Proto navrhne se poradit s panem Malletem. Což se nelíbí jeho pánovi, protože by před radním musel odhalit celou svou finanční situaci. Chvilí se dohadují, nakonec dostane sloužící svolení poradit se s protřelým obchodníkem, aniž by mu prozradil výši částky, může mu jen něco naznačit. S tím je srozuměn i tajemník. Atmosféra se opět zklidní a mohou se vrátit k jednotlivým bodům programu. Znovu si ho proberou a na závěr se dotknou otázky přesunu z Paříže do Anjou. Což samo o sobě bude náročné, počasi je v dubnu nevyzpytatelné, k tomu těhotná nevěsta, na jejíž stav je třeba brát ohled.

„Doporučoval bych přijet dva dny před obřadem,“ řekne Tissot a hned vysvětlí důvody, „Dáme tím dostatek času mistru Arnautovi, aby připravil vaše sídlo. Zároveň budeme mít i víc času na přípravu tady v Paříži.“

Návrh zní rozumně a je odsouhlasen. Následně dostane Maurice příkaz, aby navštívil s oficiální pozvánkou markýze de Almare, radního Malleta, pana Montenvida. Rovněž hraběte de Aboa a jeho bratra, kteří byli účastníky jeho souboje, pokud ještě neodjeli s vévodou d'Orleans k vojsku a pokud od něho dostanou svolení. Pozvání by měl obdržet i hrabě de Prieu, pravděpodobně nebude dost času, aby se dostavil, ale minimálně ze slušnosti ho dostat musí.

Ani jim nepřijde, jak čas letí, jejich diskuse nad přípravou svatby se protáhnou téměř na dvě hodiny. Nicméně pokrok je učiněn, šlechtic se začíná smiřovat se skutečností, že si nemůže dovolit jít pod určitou společensky akceptovatelnou úroveň. I vzhledem ke svému budoucímu postavení v místě svého sídla. Zvěsti se šíří rychle a přílišná šetrnost, která by poznamenala kvalitu obřadu, by mohla proniknout až do Paříže a poškodit jeho dobré jméno, které si vytvořil. Vždyť se o něm začalo po souboji s panem de Bellangre mluvit, upozorňuje opakovaně Tissot, hájící určitou minimální výši nutných nákladů.

„Maurici, máme ještě pět dní. Zvládneš všechno zařídit?“ zeptá se na závěr porady s nepřehlédnutelným napětím v hlase pan de Godille.

„Pět dní je dost dlouhá doba na přípravu odjezdu, Excellence,“ uklidní ho sloužící, „Zítra hned oběhnu vaše přátele a zjistím, jestli s námi pojedou, či zda vůbec budou mít možnost se obřadu zúčastnit. Podle toho začnu připravovat přesun na vaše sídlo.“

Tissot je propuštěn, po zavření dveří si zhluboka oddechne. Čekají ho perné dny. Nejprve zde v Paříži, ani přesun nebude jednoduchý. A vrcholem bude svatba, na sídle, které prochází obrovskou rekonstrukcí. Díky Bohu za skvělou práci markýze de Almare. Bez věna by se pravděpodobně dostali do dluhů, ze kterých vybřednout by nebylo vůbec jednoduché. Takto se nemusí obávat i vyšších výdajů a přes odpor pána připravit důstojný obřad hodný jeho postavení a titulu.

Zamyslí se. Původně si chtěl ještě dnes večer promluvit s Quidem, aby se dostal do obrazu, ale teď se rozhodne raději věnovat svou pozornost vlastní ženě, na kterou se už moc těší. Snad s Dujardinem nic nezanedbá, snad se nedostanou do konfliktu, pokud by se snad náhlý šlechtic začal chovat příliš vyzývavě. Nakonec bude lepší vyzvědět víc od manželky, co se tady vlastně všechno změnilo během jeho čtrnáctidenní nepřítomnosti.

Po příjemné noci, kdy si vynahradí svou zdrženlivost během cestování a pobytu v Anjou, se hned ráno pustí do práce. S Quidem se jen pozdraví, podle jeho ženy se mladík spíš chová zmateně, než že by chtěl nějak zneužívat nově nabytého postavení, sám se asi ještě se svou novou identitou nevyrovnal. Což Maurice uklidní.

Nejprve spěchá za panem Malletem, znovu pochválí jeho syna, opakovaně vyřídí pozdravy od jeho dcery i švagra a přidá pozvání na svatbu. S tím již částečně radní počítá, proto nemá problém dát kladnou odpověď. Proberou i otázku bankéřů, zkušený obchodník navrhuje zdrženlivost, bude čas si všechno promyslet. Dům zvolený markýzem de Almare má skvělou pověst a nehrozí znehodnocení vkladu, není tedy důvod spěchat. Peníze u nich jsou v bezpečí, ujistí a uklidní tajemníka. Co se týká cesty, vyjede s rodinou o den později. Sice by rád doprovázel přímo pana hraběte, ale jen by se zvětšovala výprava a tím komplikace při ubytování. Což uzná i Tissot.

Vyhledat hraběte de Aboa je těžší, ale k večeru se mu podaří se s ním setkat. Zde dostane bohužel zápornou odpověď, určitě není možné se na delší čas vzdálit od vévody d'Orleans, možná i oni odjedou,

strýc krále se má osobně podílet na některých vojenských operacích, takže asi brzy opustí Paříž. Nicméně dostane příkaz vyřídít pozdravy a poděkování.

Markýze de Almare nesežene, ale dlouho mluví s panem Burdainem. Jak se zdá, markýz spíše počítá se svou osobní účastí, ještě by mu jeho záměr mohl zhatit nenadálý příkaz prvního ministra nebo přímo Její Výsosti. Pokud však do Anjou pojede, tak na poslední chvíli a určitě ne společně s panem hrabětem. Poté se začnou věnovat i svým obchodním zájmům, což Tissota potěší, pan Vincent se projevuje jako velmi schopný partner. Také se dotknou otázky velké nepříjemnosti s panem de Marcillac, ze které jeho pána vytáhl pan hrabě, za což mu je Burdain stále neskonale vděčný. A své pocity přenáší i na jeho tajemníka, ke kterému se chová s opravdovou vřelostí.

Na úplný závěr své návštěvy paláce Almare zajde Tissot za svým přítelem Bastienem, který se pomalu dává dohromady. Dotknou se také svatby, Auguste dokonce zvažuje, že by požádal svého pána, pokud pojedou, aby ho vzal s sebou. Naznačí přátelské vztahy s jednou z komorných komtesy, čímž utvrdí svého přítele, že se opět dostává do formy.

Večer nejdříve Tissot vypoví panu hraběti o všem, co během dne zařídil, navrhne i odložit jednání s bankéři na pozdější dobu a zatím ponechat hotovost u nich. Dobrozdání od zkušeného Malleta uklidní i hraběte. Už lépe se mu poslouchají další zprávy, které mu předává jeho tajemník.

Šlechtic pochopí, že se bude muset do Anjou přesunout sám, budou muset zajistit dostatečné množství kočárů, aby v nich přepravili jeho nastávající i služebnictvo, přitom ale také zabezpečit pařížský dům, nelze zde nechat paní Nicolet jen s dveřníkem a Jeanem. Ale její manžel už se o vše nepochybně postará.

Ten se však rozhodne ještě k jednomu rozhovoru, požádá Dujardina, aby za ním zašel, až se pan hrabě uloží ke spánku. Když hraběte jeho podkoní odstrojí a připraví k odpočinku, zaklepe na pokoj obývaný zdejším správcem. Ten ho již očekává, beze slov mu naznačí rukou, aby ho následoval a přejdou do salónku v levé části prvního patra do prostor jejich pána. Zde osobně nalije tajemník oběma pohárek vína, pak vyzve svého mladšího kolegu, aby s ním usedl ke stolu.

„Slyšel jsem, co všechno se událo v době mé nepřítomnosti, pane de Rigault,“ začne Tissot a přes snahu maximální serióznosti rozhovoru, zaznívá z jeho hlasu mírná ironie. Které si oslovený, citlivý v posledních dnech na vše okolo sebe, okamžitě povšimne.

„Máte pravdu, pane Maurici. Sám jsem tím vším zaskočený,“ odvěti posmutnělým hlasem, z chování správce cítí nezvyklý chlad.

„Těmito opravdu nečekanými událostmi se výrazně změnilo vaše postavení v domě, pane.“

„Nevím v jakém smyslu, pane,“ odvěti stejně chladně Dujardin, uvědomí si špatný začátek jejich rozhovoru, netuší však, jak nastolit příjemnější atmosféru.

„Stal jste se dědicem majetku, který sice není nijak velký, nicméně dost významný. Ale daleko významnější je vaše příslušnost ke druhému stavu, tedy váš urozený původ. Po panu hraběti jste tu teď druhá nejvýznamnější osoba, z pohledu společenského postavení,“ vysvětlí Tissot svůj pohled na věc.

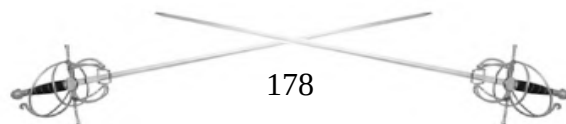
„Pane Maurici, nerozumím, co mi chcete naznačit,“ odvěti Quido dotčeným hlasem, „Nejsem si vědom žádného svého chování, kterým bych se nějak provinil. Vůči vám nebo komukoli jinému.“

„Nic takového jsem neřekl, pane de Rigault,“ praví tajemník, „Ale jde o změnu postavení zde v domě. Doposud jsme měli nastavená nějaká pravidla. Pokud se něco změní, je nutné se dohodnout na jiných. Aby nedocházelo k nedorozumění.“

„Stále plně nechápu, pane Maurici,“ zavrtí hlavou Dujardin, pak zvedne bojovně hlavu, „Nedopustil jsem se ničeho špatného. Na nikoho se nepovyšuju, nikoho neurážím. Pan markýz de Almare se rozhodl sám, našel mého otce a tím pádem jsem získal to, co jste sám řekl. Mrzí mě, že se na mě zlobíte, ale nemohu s tím nic dělat.“

„Kdo říká, že se zlobím?“

„Pane Maurici, nejsem zase tak hloupej, abych na vás nepoznal ... Pane Maurici, už několik dní sám nevím, co mám dělat. Všichni se začali chovat jinak. Už nemám žádný přítele. I Marie se ke mně chová jinak.“

„A vy se divíte? Jste teď šlechtic, jste podkoní pana hraběte. Jste pán. My jsme povinováni úctou vůči vám,“ odvětlí dost chladně tajemník, „Mýlíte se, vůbec se nezlobím. Dokonce vám vaše štěstí přeju. Ale chci si ujasnit naše postavení v domě, abysme předešli budoucím rozporům.“

„Od nikoho jsem nic nežádal. Naopak. To vy všichni se mi posmíváte, říkáte pane de Rigault! Nic jsem vám neudělal!“

„Mýlíte se, mladý pane. Nikdo se vám neposmívá. Jen se musíme všichni vyrovnat s tím, že se přes noc stal z mladíka, kterýho jsme všichni dobře znali, kterýho jsme tady všichni měli rádi, že se z něj přes noc stal někdo jinej. Podle dokumentů, které mu vyřídil pan markýz de Almare je nyní šlechticem, druhým nejvýše postaveným v domě po panu hraběti. Je z urozený krve. I my se musíme s vaší přeměnou vyrovnat. Uznávám, jsem tím velmi zaskočenej, už když mi o vaší proměně řekla včera má žena. Ale pochopil jsem, měl jsem už náznaky ...“

„O čem mluvíte, pane správce?“

„Vždyť víte. Sám jsem vám sehnal učitele, který vás už nějakou dobu učí správným způsobům. Pan markýz a pan hrabě se asi dohodli už cestou zpátky z Německa.“

„Dohodli? Na čem dohodli?“

„Na vytvoření pana de Rigault. Prosím, jde o jejich volbu. Mají svý styky, jsou bohatý, alespoň pan de Almare je hodně bohatej. Můžou teda skoro všechno. Co je pro ně vytvoření jednoho pana de Rigault.“

„Máte mě za podvodníka?“ zvedne teď zrak Dujardin, v očích se mu zatřpytí, tvrdá slova tajemníka ho zasáhla na velmi bolavém místě. Když nikdo jiný, tak správce všechno pochopil. Není hloupý, asi i ostatní si myslí totéž.

„Podvodníka?“ zarazí se Tissot, pohlédne zpřímá do hrozně smutných očí chlapce proti sobě, spatří v nich krom jiného i strach a vyděšenost. Vždyť on se ho bojí, takhle přece vést rozhovor nechtěl.

„Myslí si to všichni, že jo, pane Maurici,“ mluví mládenec ztěžka dál, „Všichni se mi za zády smějou, že jo? Oslovujou mě jako pána a za zády se mi vysmívaj. Považujou mě za podvodníka, darebáka, kterej si chce hrát na pána. Ale pane Maurici, já vo ničem nevěděl. Vopravdu ne!“

„Já přeci neříkám ...“, zarazí se správce, náhle nemůže najít vhodná slova.

„Pane Maurici, myslíte, že mi budete moct časem vodpustit?“ zeptá se Dujardin, v očích slzy, zoufale toužící po kladné odpovědi, ale neočekávající ji. Svěsí jen hlavu, poprvé mu někdo řekl pravdu do očí. Co si opravdu myslí. Dostalo se mu nezasloužené odměny, podvodem se dostal k majetku a pochybné urozenosti.

„Pane ... Quido, já ti přece nemám co odpouštět!“ zvolá teď Tissot, „Špatně si mě pochopil. Vyložil sis má slova špatně. Já tě přece z ničeho neobviňuju. Jen jsem chtěl ... v domě musej panovat nějaký pravidla, aby každý věděl, koho má poslouchat, rozumíš? Já se s tebou přišel dohodnout, ne se hádat.“

„Já vám vůbec nerozumím. Co po mně vlastně chcete?“

„Tak jinak,“ zavrtí starší z mladíků hlavou, „Začali jsme dneska všechno špatně. Já asi volil špatný slova, tys mě špatně pochopil. Začneme znovu vod začátku, pokud souhlasíš, tedy pokud souhlasíte.“

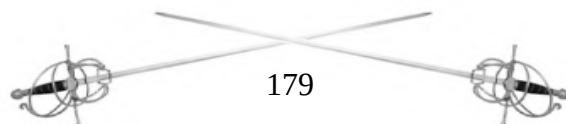
„Klidně mi tykejte, pane.“

„Ne, to se teď nehodí. Ale nejde o výsměch, určitě ne. Jen je potřeba dodržovat pravidla. V určitém postavení se velmi vyžadují. Na to si musíte zvyknout. Připijeme si na vaše dědictví, když dovolíte, pak začneme znova. Souhlasíte?“

„Když to tak musí být,“ pokrčí Dujardin smířlivě rameny.

„Musí. Já jsem tady správcem a tajemníkem, vy jste teď podkoním pana hraběte, šlechtic. Nemohu vám tedy tykat, chovat se k vám jako ke kamarádovi. Už vůbec ne k podřízené osobě, když vy teď stojíte vysoko nade mnou.“

„Jak vysoko nad vámi?“

„Jste šlechtic, já jen obyčejnej sloužící, ačkoli mám v domě pana hraběte významný postavení. Tohle se změnilo, proto jsem s vámi chtěl mluvit. Ne vás urážet, už vůbec ne se vám vysmívat. Udělal jste moc dobreh skutků a Bůh vás odměnil. I když mu tentokrát pan markýz tak trochu pomohl,“ usměje se Tissot, pozvedne pohár s vínem směrem k novému pánovi v domě.

Dujardin si přitukne, ale nálada se mu nezlepší. Cítí se před správcem provinile, jako uličník, který něco provedl a teď se z toho chce vylhat.

„Jen si chci ujasnit, jaký kdo z nás bude mít povinnosti. Abysme dodržovali potřebnej vodstup vod služebnictva a nedostávali se do rozporů,“ pokračuje ve vysvětlování tajemník, pak pohlédne na chlapce před sebou, přijde mu ho najednou líto, asi k němu byl nespravedlivý, „Říkal jsem, že musíme dodržovat nějaký pravidla, na veřejnosti, před služebnictvem. Ale když jsme sami, tak nemusíme bejt tak oficiální, rozumíte? Tedy rozumíš?“

„Takže mi můžete zase říkat Quido?“

„Můžu, ale jen za dvou podmínek. Za první, že nás nikdo neuslyší. A za druhý, když mi budeš říkat Maurici. Jestli souhlasíš.“

„Mám vám říkat Maurici? To se nehodí, když jste správce.“

„Máš pravdu, nehodí, když jste podkoní.“

„Tak jsem to nemyslel,“ řekne rychle Dujardin.

„Tak mi říkej Maurici. A já tobě budu říkat dál Quido. Když nás nikdo neuslyší.“

„Takže mám říkat Maurici?“ usměje se poprvé po dlouhé době hoch, ale jen zlehka a nesměle.

„Jasně, Quido. A promiň, jestli se ti zdálo, že se zlobím. Mám teď moc starostí, se svatbou pana hraběte. Ale proti tobě vopravdu nic nemám.“

„Opravdu, pane ... vlastně Maurici?“

„Určitě ne. Podívej na mě. Taky sem nic neměl, když jsem před téměř třema rokama nastupoval jako osobní sluha pana hraběte. Vlastně na místo, který si v poslední době zastával ty. Teď jsem správce a hlavně ... jen mezi náma, tohle bude naše tajemství, taky se trochu zapojuju do obchodů. Taky jsem dost získal, i když, šlechtickej titul, tak to smekám.“

„Jenže co teď? Však víte, teda víš, jak to markýz de Almare narařičil.“

„Pst, Quido, kdo tohle ví? Prostě se našel tvůj otec a hotovo. Seš teď pan de Rigault.“

„No jo, ale co když někdo bude říkat, že jsem podvodník?“

„Tohle už nikdy neříkej! Kdo tě zná, tak ti bude tvoje štěstí přát. A někdo cizí? Slyšels, co se vypráví o souboji pana hraběte? Takys něco zaslechnul? Tak vidíš. Odvážil by se snad někdo panu hraběti říct, že má za podkoního podvodníka? Takhle ho urazit?“

„Asi ne, ten souboj byl dost strašnej. Těžko by chtěl někdo s panem hrabětem bojovat.“

„Tak vidíš. Nemáš se čeho bát, určitě máš taky všechno úředně potvrzený, jak sem slyšel. Co ten dům? Jak vypadá?“ zeptá se Tissot, sám rád, že se mu podařilo blížící se roztržku zažehnat. Vyčítal si, jak vzal všechno za špatný konec, díky své žárlivosti na své postavení v domě. Přitom Quido je fajn kluk, který si pomoc zasloužil. Ačkoli to tentokrát s tou odměnou pro něj trochu přepískli.

Při dotazu na dům se oči mládence rozzáří, začne líčit, jak vypadá celé stavení, jak první patro, co všechno pěstují na zahradě a na poli a jak se procházel po svém lese. Úplně se nechá unést, docela zapomene na předchozí nepřijemnosti. I tajemník se uklidní, ne, od Quida nehrozí, že by podrýval jeho autoritu. S ním se půjde dohodnout na rozdělení kompetencí. Už daleko taktněji posléze podobné uspořádání navrhne a hned se setká s naprostým pochopením.

„Pane Bože, to už je hodin,“ zvolá po dost dlouhé době Tissot.

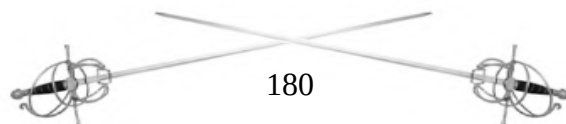
„Taky jsme toho dost vypili, Maurici,“ usmívá se Dujardin.

„No a co, proč bysme si trochu nepřihnuli. Takže je mezi námi všechno dobrý Quido?“

„Všechno dobrý,“ přitaká mladší z přiopilých mladíků.

„Když budeš cokoli potřebovat, vždycky se na mě můžeš vobrátit. Ale nezapomínej, na veřejnosti musíme zachovávat společenský tradice, rozumíte, pane de Rigault?“ usmívá se tajemník.

„Rozumím, pane správce,“ rozesměje se spokojený podkoní.

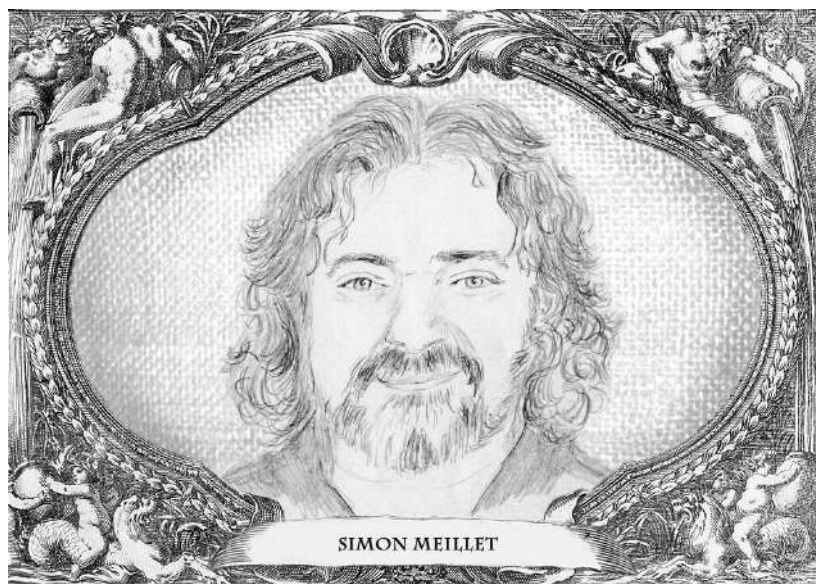

Odpočívají se do svých komnat, oba musí vydržet vyčítavý pohled svých protějšků, které svým příchodem vzbudí. Oba jsou však spokojeni z předchozí domluvy, takže je káravé pohledy a poznámky Nicolet respektive Marie nemohou rozházet.

Bohužel další dny už rozhodně tak idylické nejsou. S blížícím se odjezdem stoupá úměrně tomu nervozita. Především u pana hraběte, který ji přenáší na ostatní. Leč sloužící už ho dobře znají, takže se snaží minimalizovat konfliktní situace a důsledně se mu vyhýbat. Nejvíce trpí Tissot, který mu musí stále podávat hlášení o přípravách a čelit různým výtkám. Jako druhý Dujardin, ale k němu jako by cítil pán v poslední době zvláštní ostych. I když v soukromí, když si je jist, že je nikdo nemůže slyšet, si hoch vyslechne taky svoje.

ARCHITEKT PELIGOT PŘEDSTAVUJE SVÉ DÍLO

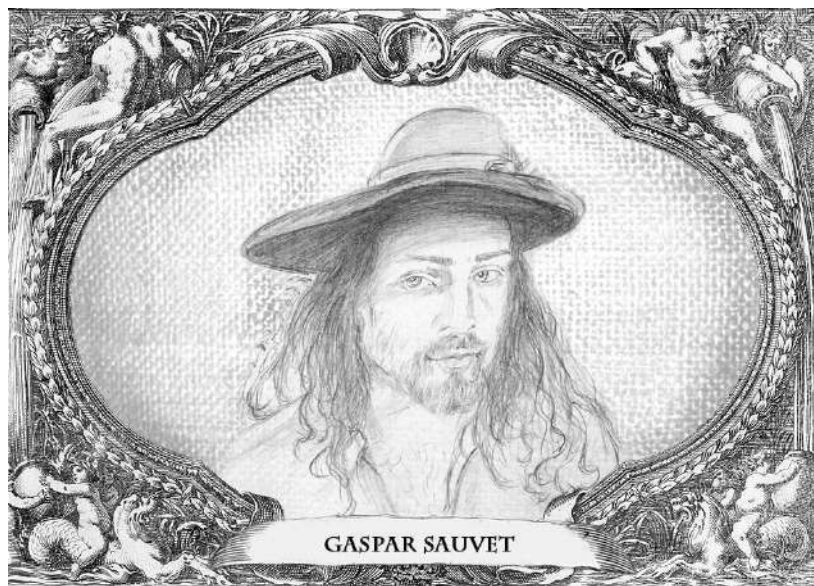

Ještě před odjezdem do Anjou se musí Tissot postarat o zajištění domu, kde nechává svůj nejcennější poklad, svou manželku Nicolet a svého půlročního syna. Ze služebnictva dále zůstává kuchařka Marie, sluha Jean Foudras a dveřník, obrovitý Simon Meillet. Jelikož všechny další potřebuje, musí sehnat po dobu jejich nepřítomnosti další důvěryhodné osoby, které nakvartýruje do domu k jeho ochraně. Přeci jen se obává nechat ho jen takto poloprázdný, už zažili hodně zlých chvil. Hrabě zprvu moc chuti do najmutí dalšího služebnictva či ostrahy nemá, nakonec proto tajemník prohlásí, že sloužící zaplatí ze svého.

Až pak pán domu mávne rukou.

Ovšem koho do domu přivést? Rozhodne povolá do služby své dva bratry, Etienovi již bylo patnáct a Victorovi čtrnáct. Na svůj věk vypadají docela dobře. Kromě toho poprosí o pomoc pana Burdaina, ten následně kapitána Rotha a tak Maurice získá ještě jednoho skutečného vojáka, který vzbuzuje dostatečný respekt. Může doprovázet Marii na nákupy či hlídat paní správcovou. Spolu s obrovitým dveřníkem a dalšími třemi odrostlejšími chlapci je tak dům zajištěn, kdyby se snad nějaký zloděj rozhodl využít nepřítomnosti panstva ke svým nekalým záměrům.

Dále musí pan tajemník vyřešit, jak všechny přepravit a dodržet přitom jakési společenské konvence. Krásný kočár pana hraběte samozřejmě poslouží jeho majiteli a komtese. Na kozlík se posadí Lucas Lormain. Druhý kočár, patřící urozené snoubence, poslouží pro její služebnictvo, Tissot do něj nacpe obě její komorné Elke a Barboru, mladého sluhu Viléma Kramera, paní Ulbrichovou se dvěma jejími dětmi Alexem a Marikou. Jako vozku určí Simona Bangeho. Třetí kočár musí pojmout doktora Chapona a tři sourozence Plicherovi, Mikuláše, Markétu a Isaaca. Bičem bude mrskat Matyas Rosen. Oba doprovodné kočáry

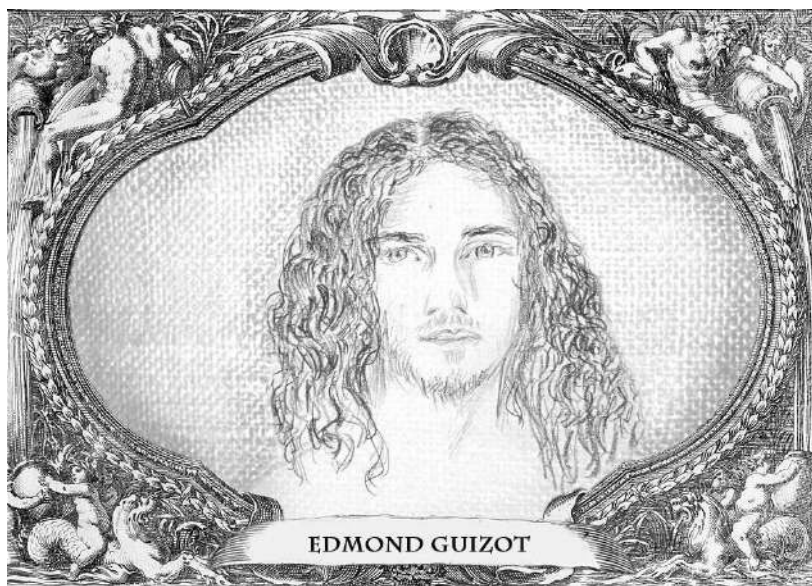
obloží bagáží, překvapivě jí je více než dost, až se sám diví, kde se všechny věci berou. Ale jen uniformy pro služebnictvo komtesy, tentokrát již v barvách pana hraběte, které nechal po dohodě s panem Burdainem šít už dříve, vytvoří několik zavazadel. O dalších garderobách nemluvě.

Aby nemusel brát další kočár, sám sebe odsoudí do sedla koně, kam také umístí podkoního pana de Rigault a kapitána de Barellia. Oba s tímto způsobem přepravy nemají žádný problém. Na dalších dvou koňských hřbetech spočívá pozadí dvojice mužů, kteří je doprovázeli z Německa a ponechali si je k ostraze komtesy. Jedná se o dva mladší bývalé žoldáky maršála de Guebriant, Edmondu Guizotovi je čtyřiadvacet a Gasparovi Sauvetovi šestadvacet let.

Tissot chtěl najmout další doprovod, navrhoval alespoň pět mužů jako ostrahu, leč se zlou se potázel. Proč zbytečně utrácet. Vždyť je už takto ochrana dost vysoká. Bezpečnost zajišťuje celkem šest mužů, kteří jsou vycvičenými vojáky, k tomu sám pan hrabě, jeho podkoní a do počtu i sám pan tajemník, vtipkuje šlechtic. K tomu ještě doktor, dva mladíci Vilém a Mikuláš. Další vojáci? Nesmysl. Už tak bude stát každé ubytování nekřesťanské peníze.

Konečně nastane dlouho očekávaný den, kdy pan de Godille ve společnosti své nastávající vyrazí z Paříže na své panství v Anjou. Především spadne kámen ze srdce Tissotovi, zadunění je slyšet na míle daleko, dusno v posledních dnech by se dalo krájet. Unavený, s kruhy pod očima a nervy na pochodu, dohlíží tajemník na přípravu kolony.

Sám hrabě se zaraduje, když usedne vedle své nastávající, i pro něho poslední dny představovaly utrpení. Vlastně nic jiného kromě své svatby neřešil, před dvěma dny se setkal s Mazarinem, ten neměl mnoho času a jen mu popřál dobrého pořízení. Vzhledem ke stabilní politické situaci ho potřebuje čím dál tím méně, uvědomí si šlechtic a na klidu mu toto zjištění nepřidá. Teď se nervózně usměje na komtesu a vyhlédne z okénka. Proč už hrome nejedou?

Kompletní osazenstvo již zaujalo svá předem stanovená místa v kočárech nebo sedlech koní před domem markýze de Cavarlene, kde našla dočasné útočiště snoubenka hraběte se svým služebnictvem. Konečně může i Tissot naskočit na svého koně, jehož uzdu mu přidržuje Quido, sám na koňském hřbetě. Vzápětí tajemník zavelí k odjezdu. Budou mít co dělat, aby dojeli do místa, kde se mají dnes ubytovat. Ale problém by mít neměli, vše dohodl dopředu, když se vracel z Anjou. Kéž je cesta pokojná, pokřikuje se.

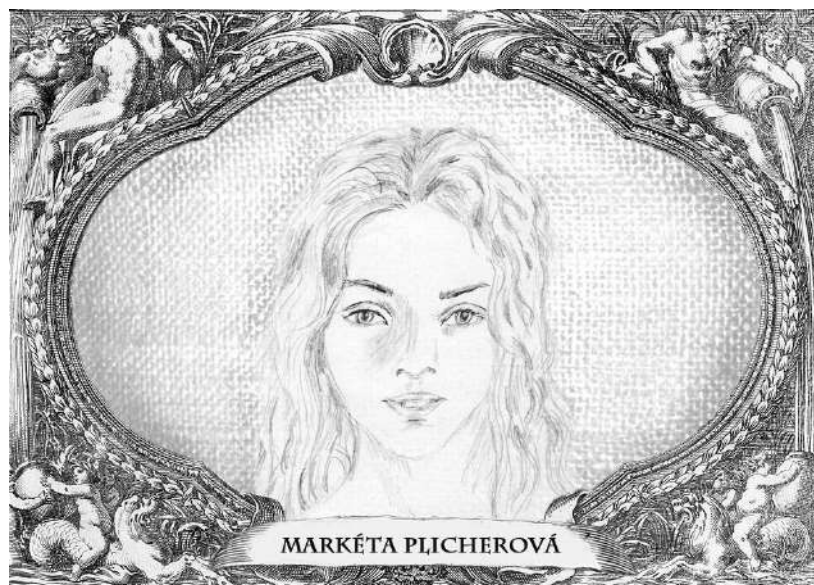
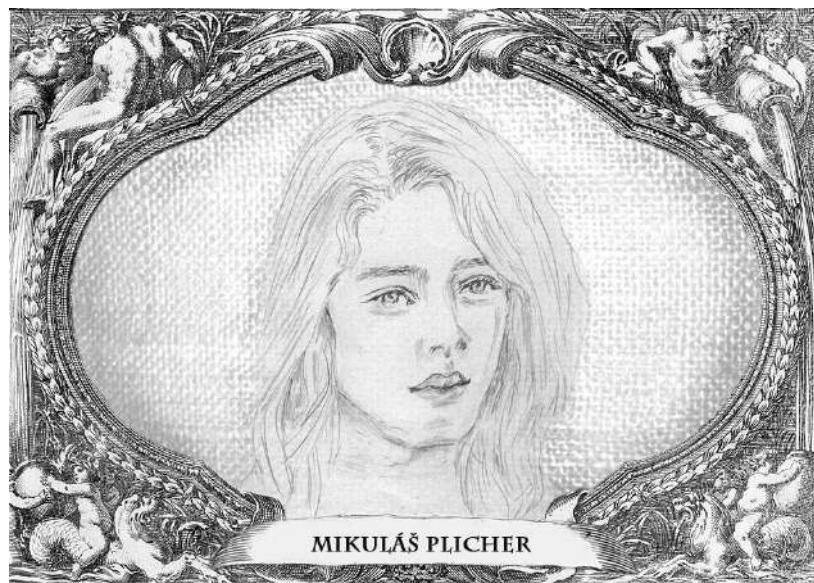
Bůh jeho přání vyslyší a tak kromě drobných cestovních problémů nenastanou žádná závažnější komplikace. Respektují požehnaný stav nevěsty, o kterém zase tolik přítomných neví a tempo z tohoto důvodu je více než volné. I proto má pan tajemník nervy na pochodu, aby dorazili na domluvená místa noclehu v rozumném čase a druhý den je opět v rozumné době opustili. Poslední přespání volí tak, aby na panství Godille dorazili ještě za světla. Ale na poslední zastávce nemusí už nikoho příliš pobízet, všichni se již těší na konec cesty a nemohou dospat. Proto vyrazí nezvykle záhy a před sídlem ženicha se objeví už kolem jedné hodiny.

Cesta vedoucí stromovou alejí, vedle níž mladé stromy dávají na odiv zatím jen své holé větve, je vzorně upravená, vysypaná šterkem, každá nerovnost zasypaná. Po pár dalších metrech spatří komtesa, vzrušeně vykukující z okénka, padací most, vstupní bránu, hradby a za nimi se tyčící kruhovou věž. Rozhodně není sama, kdo si dychtivě prohlíží sídlo, ke kterému se krokem blíží.

Kolona vjede na most, příkop pod ním a okolo hradeb je vzorně vyčištěn, vše působí velmi urovnaným dojmem. Po projetí brány se ocitnou na malém nádvoří s opravenou a zametenou dlažbou. Pohled na opravenou baštu okolo stejně vyšperkovaných hradeb působí malebně. Všichni si prohlížíjí rovněž stavbu, skoro až pohádkově působící kamennou věž, již zrekonstruovanou starou loď a nově přistavené křídlo, které již je zastřešené, ale bez omítky a oken.

Svým přeci jen časnějším příjezdem zaskočí zdejší obyvatele, kteří se teprve začínají rojit. Do čela uvítacího výboru se postaví správce Brizeux, kousek za ním přešlapuje architekt Peligot, následuje vypůjčené či najaté služebnictvo, mezi nimi i šéfkuchař Molinet. Všichni v nejlepších oblecích, které mají k dispozici.

Ale nejde jen o jednostranné představení, i shromáždění služebníci zírají na tři kočáry, doprovázené zteplými jezdci, mezi nimiž se vyjímá Quido Dujardin. Než ho zastíní místní pán a jeho snoubenka, kteří vystoupí z kočáru. Po nich se vyhrnou ven všichni ostatní.

Brizeux rychle přispěchá, podrží dvířka a pronese nacvičenou uvítací řeč. Představí panstvu shromážděné služebnictvo, které se zdvořile klaní. Následně již odvádí šlechtický pár do připravených komnat ve starém křídle, aby si mohou po cestě odpočinout, než je provedou po celém sídle a seznámí je s úpravami, uskutečněnými doslova na poslední chvíli. Služebnictvo bude muset počkat, než se panstvo vrátí z procházky. Pak se i jim dostane ubytování. Ačkoli po dobu konání svatby se budou muset pořádně uskrovnit. Některé z nich využijí alespoň k druhořadým pracím.

Maurice také seskočí z koně a jde se bratřit s Brizeuxem a Peligotem, naopak Dujardin a obě komorné doprovází důležitě panstvo. To projde ze skvěle upraveného vestibulu kruhové věže, po skladu materiálu ani památky, pokračuje do staré lodi, kde skončí v jedné z místností, přestavené nyní na ložnici. Asi po čtvrt hodině vstoupí Leander a s velkými rozpaky nabídne následný program.

Pokud panstvo neráčí být příliš unavené a již se alespoň trochu občerstvilo drobnostmi z připraveného tácu, vodou či vínem, dovolil by si ho v doprovodu pana architekta provést po zdejším sídle a seznámit ho s funkcí všech míst. Ale pokud by se snad cítilo unaveno, může si odpočinout, vyčkat na oběd a teprve poté se zúčastnit prohlídky. Možné je, pokud byla cesta příliš náročná, posečkat s prohlídkou až do zítřka.

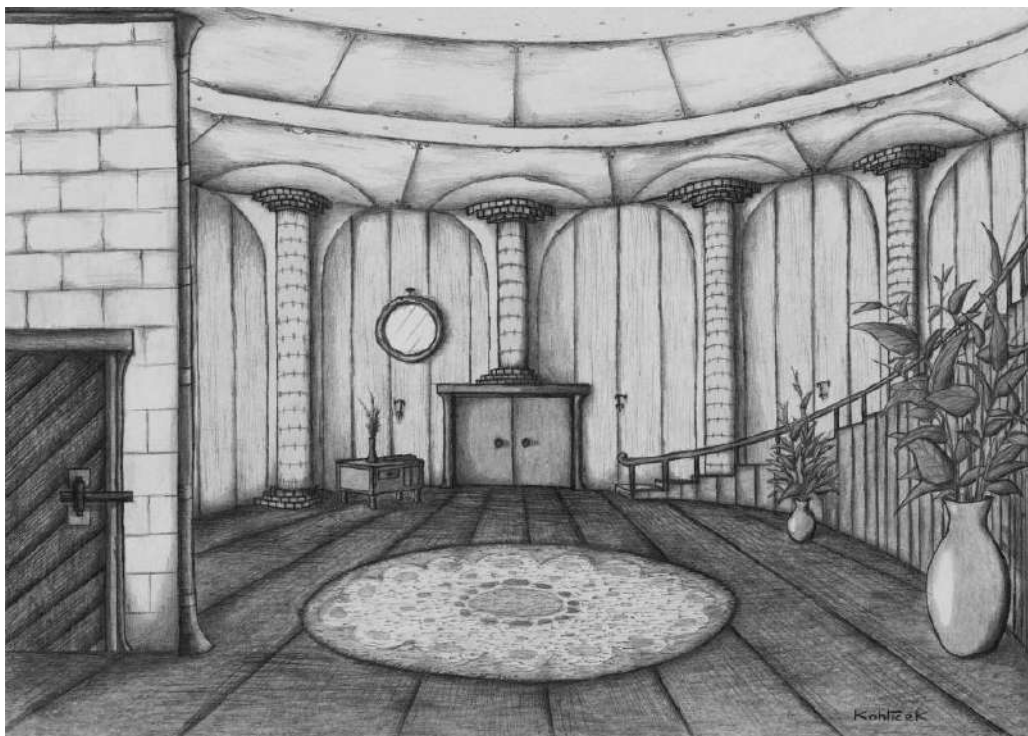
„Drahý, já chci vidět všechno hned,“ ozve se komtesa a mile se na správce usměje.

„Nejsem proti, drahá,“ usměje se pán domu, neboť také hoří touhou vše spatřit na vlastní oči, pak se však v jeho tváři objeví chmury, uvědomí si stav své nastávající, vezme ji za ruku, pohledem naznačí k jejímu břichu a dodá, „Jsme ale po náročné cestě, možná by bylo lepší, kdybyste si přeci jen odpočinula.“

„Cítím se velmi dobře,“ nasadí Karoline roztomilý výraz, „Já být zcela v pořádku,“ doplní, aby rozptýlila jeho obavy.

Panstvo tedy souhlasí s naplněním programu a nechá na svém zdejší správci, aby zvolil postup prohlídky, ke které se kromě nich a Brizeux připojí pochopitelně i architekt Peligot, ale své místo v malém průvodu si nenechá ujít ani Tissot a Dujardin. Vzhledem k jejich postavení v domácnosti lenního pána těžko může někdo něco namítat.

„Pane Arnaute, rádi si poslechneme váš výklad, ale vzhledem k jistě náročné cestě pana hraběte de Godille a komtesy von Hāmechaler, prosím vás o stručnost,“ zašeptá Brizeux stavbyvedoucímu, který už se nadechuje k řízné odpovědi, pak jeho zrak padne na posluchače a jen trochu zklamaně přikývne. Tolik práce ho stálo všechno připravit a teď má všechno odbýt pár větami?

Jejich první kroky směřují zpátky do kruhové věže. Dveře z vestibulu do větší místnosti jsou otevřeny dokořán, i zde je vzorně uklizeno, stojí zde podlouhlý stůl a pár židlí, aby se prostor dal využít pro přijímání hostů. Ačkoli ještě nestačili vybourat dveře a tak zvětšit vlastní vestibul. Což hodlá architekt později učinit, jak na úvod vysvětlí.

Následně zavede všechny až do druhého patra. Zde ukáže tři místnosti, všechny upravené jako pokoje. Do nich je možné uložit komorné či mladého pána de Rigault, navrhne, neboť Tissot místního správce i architekta již stačil informovat o dědictví Quida a velmi jim doporučil jeho nový stav respektovat. Což ani jednomu z nich problém nedělá.

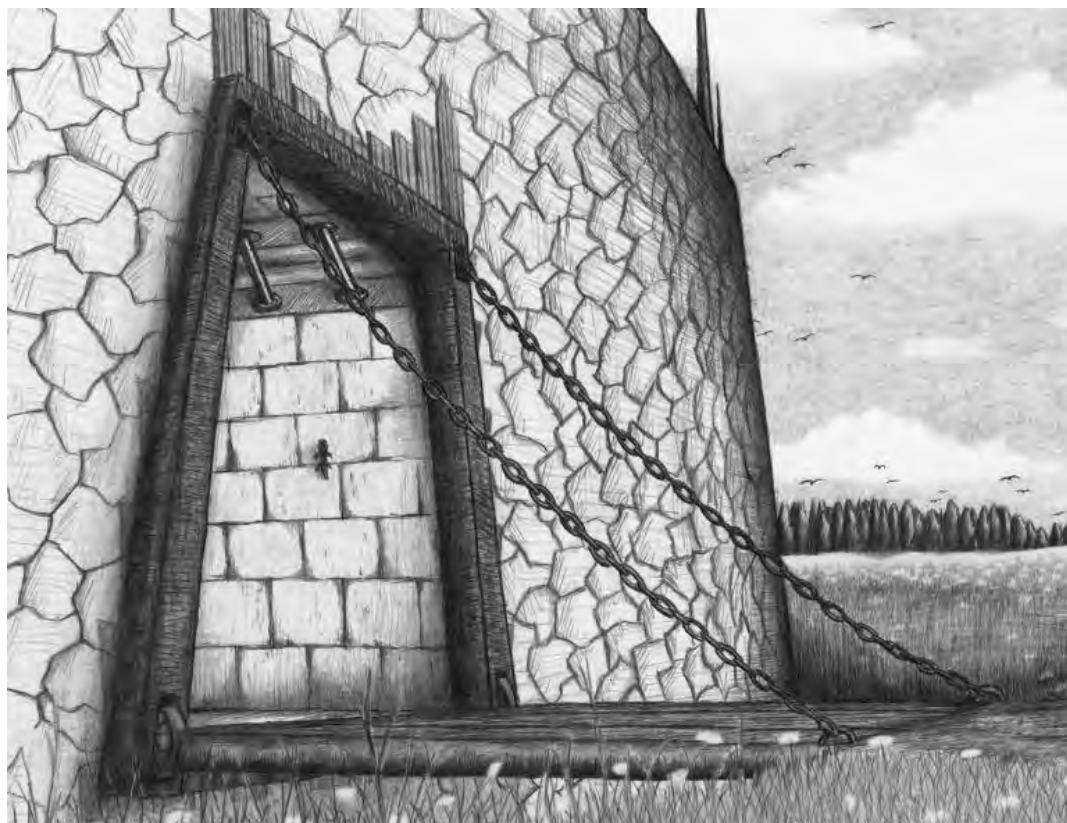
V prvním patře se také udály změny. Architekt vyklidil svou pracovnu a učinil z ní půvabný salónek. Zde může panstvo stolovat, pokud bude chtít soukromí. Následně otevře dveře do vedlejší místnosti, objeví se útulná ložnice, z níž vedou ještě jedny dveře do přilehlé místnosti, sloužící jako předpokoj. V ložnici se nachází nádherná postel s nebesy, pár křesel, noční stolek, komoda, zástěna.

„Pokud mohu říct svůj návrh, tak v prvním patře bych doporučoval panstvu se prozatím ubytovat, než vybudujeme nové křídlo, kde pak bude mít Jeho Excelence a jeho ctěná choť již zcela jiné místnosti. Je to tady sice trochu malé, ale takový útulné. Ale je možné se ubytovat i ve starém křídle, pokud si pan hrabě nebo paní hraběnka budou přát. V druhém patře mohou mít uloženo nejbližší služebnictvo, jak jsem již říkal. Budou tady mít soukromí, nikdo sem nebude chodit, bez vašeho svolení, samozřejmě,“ vysvětluje své stanovisko Peligot.

„Ta ložnice být moc krásná,“ usmívá se komtesa, ačkoli ji přeci jen stísněný prostor trochu zaskočil, neodvážá se však cokoli dát najevo.

Exkurse pokračuje ve starém křídle hradu. V první třetině přízemí mohou spatřit celkem tři prostorné místnosti zařízené jako pokoje, do kterých se vchází z chodby. Dlážděná podlaha, na ní pár kobereců, ale také dřevěný bukový nábytek. V jedné z místností zbudovaly opět manželské lože, druhou postel s nebesy a k ní podobné zázemí jako ve věži. Rozhodně však je komnata daleko prostornější. V dalších dvou místnostech se nacházejí další postele, jde tedy opět o ložnice.

„Pokud by dal pan hrabě a paní hraběnka přednost zdejšími prostorům jako své ložnici, může se ve vedlejších místnostech ubytovat jejich nejbližší služebnictvo. Jelikož jsme neznali názor pana hraběte a paní hraběnky, připravili jsme obě části tak, aby je mohli využívat, než bude dokončena nová přístavba,“ řekne Peligot a ukloní se.

„Poradíme se s paní hraběnkou později,“ odvětí pan de Godille s rozpaky, osobně se mu více líbí ve věži, ačkoli tam je prostor daleko stísněnější. Pokud by ale tato okolnost jeho nastávající vadila, mohou se přesunout sem. Problémem však jsou okna na nádvoří a blízkost stájí a skladiště, kam se vchází z konce chodby. Komtesa se pouze usměje, ale neodpoví.

Vrátí se tedy na začátek chodby, kde nalevo od vstupu z věže vedou schody do prvního patra. Po širokém schodišti vystoupají do rozlehlé hodovní síně. Oproti minulé návštěvě Armanda již je zcela dokončena a připravena přivítat svatební hosty. Pokud doposud komtesa přijímala prohlídku se skrývanými rozpaky, je teď přichystanou scénérií okouzlena.

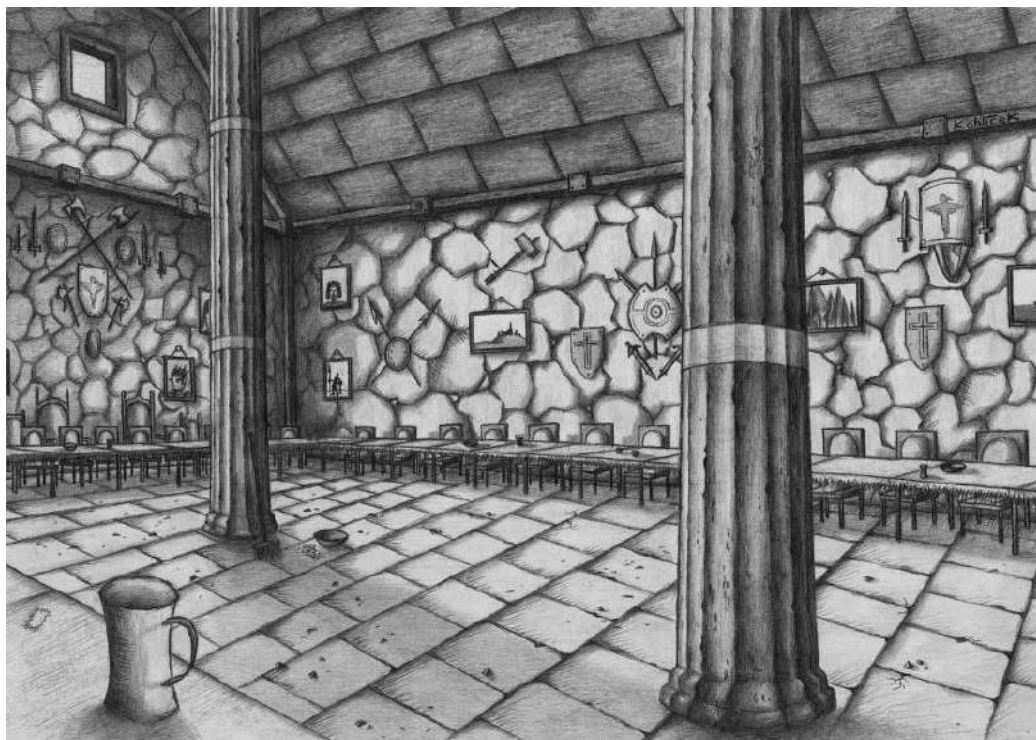
Obrovská místnost je vytvořena ve stylu starých hradů, využívajíc dlážděné podlahy, bytelných dubových stolů a židlí, s různými historickými zbraněmi na zdech. Trámy ošetřeny a napuštěny, díky otevřenému prostoru až do střechy nabývá místnost větších rozměrů, než skutečně má. Stoly již jsou připraveny na zasedací pořádek, aby se dodržely společenské konvence. Výzdoba je nejzřetelnější na vyvýšeném stupínku s pěkně zdobenými dvěma křesly, připravenými pro ženicha a nevěstu, před ně nyní

přechodně umístili užší stůl, na kterém mohou stolovat. Židle a stoly se hodí do místnosti, neboť jsou vytvořené jako repliky používaného nábytku před mnoha stoletími, ale širší a pohodlnější.

Na zdech visí nejen opravené staré zbraně, ale po stranách stupínku a za ním se již nachází galerie podobizen předků a význačných členů rodu pánů de Godille, většinou nakreslené mladým umělcem z Angers podle starých poničených či rozprodaných předloh. Vše působí přirozeně, historicky, ale zároveň na návštěvníka dýchne i vznešená atmosféra.

„To moc hezky udělaná,“ obdivuje snoubenka především výzdobu okolo vyvýšeného prostoru pro zdejšího pána.

„Před svatební hostinou ještě dodáme další výzdobu, všichni hosté by se sem měli bez obtíží vměstnat,“ ozve se teď nesměle Brizeux, „Pane hrabě, sice jsem připravil s panem Achilem zasedací pořádek, ale budu Vaši Excelenci prosit o jeho schválení.“

„Zítř, Leandere,“ přikývne šlechtic, místnost na něho stejně jako minule učiní dojem, vyvolává v něm tesklivé vzpomínky, snad se mu skutečně podaří obnovit vážnost a slávu zdejšího sídla.

Chvilku se zdrží, prohlídnou si obrazy i rozvěšené zbraně, komtesa si vyzkouší i křeslo pro ni určené, spokojeně se usmívá. Po návštěvě předchozích stísněných prostor příjemně překvapená.

Spokojený Peligot, který si povšiml předchozí chladnější reakce panstva na ubytovací prostory a který teď konečně vidí jejich upřímně se usmívající tváře, je vede zpátky do věže, aby jim předvedl oživení sklepa. Do něho sestoupí z prostor věže, hrabě až úzkostlivě drží svou snoubenku, aby se náhodou nesmekla a nedošlo k tragédii, jeho počínání si všimnou i služebníci a Tissot zaujme místo těsně před komtesou a Dujardin je připraven ji případně zachytit zezadu. Naštěstí není podobné pomoci potřeba, bez problémů sestoupí do prostor, ze kterých se vine líbezná vůně.

Z chodby nahlédnou do několika místností. Ve všech již zhotovili průduchy na odvětrání, opravili zdi, podlahu a každá získala svoji funkci, ubytovací prostory pro služebnictvo, jeden větší sklad a především kuchyň. V ní naleznou šéfkuchaře Molineta, který je zdravý s vařečkou v ruce a v patřičném úboru, spolu s ním se zde klaní několik dalších pomocníků a pomocnic. V tuto chvíli připravují oběd pro panstvo a jejich služebníky, ale jejich hlavní úsilí je napřeno k svatebnímu programu. Kamna, pec, pracovní stoly, rošt, to vše již je zprovozněno, navezli sem i množství různého nádobí.

„Pane hrabě, jednu menší komůrku, tam vzadu, jsem si vzal zatím pro sebe. V dalších místnostech, jak jste viděl, jsme připravili místa pro přespání služebnictva. Není to kdoví co, ale musí jim to pro tuhle chvíli stačit. Pan Leander má zatím věci u mě, ale podle toho, kde se rozhodnete bydlet, by si mohl vzít jednu místnost poblíž Vaší Excelence. Aby vám byl hned k ruce. Buď ve staré lodi nebo ve věži,“ řekne na závěr svého výkladu Peligot.

„Domluvíme se po obědě,“ přikývne pan de Godille, překvapený přeměnou pustých míst sklepů v přijatelné prostory.

Architekt vyvede panstvo z podzemí a také z věže, neboť na řadu přichází prohlídka nové lodi. Ta již má vybudované nejen obrysové zdi a strop, aby chránil novostavbu před sněhem a deštěm, ale přibýly i příčky v přízemí, takže již mohou spatřit mnoho rozlehlých prostor. Ty už budou o něčem jiném, než staré místnosti, vzniklé v dávné době a tím pádem ctící tehdejší charakter výstavby.

„Vše je připraveno, pane hrabě,“ zastaví se stavbyvedoucí a opíše téměř vznešeně rukou oblouk, „Můžeme samozřejmě již teď dokončit střechu se vším všudy, ale je také možné tu provizorní rozebrat a ihned započít se zařizováním prvního patra a stavbou druhého patra a podkroví. Základy ho unesou, kdyby snad někdy v budoucnu ...,“ zasní se, „Tady už budou skutečné místnosti vhodné pro urozené panstvo.“

„O prvním a druhém patře si promluvíme,“ usměje se rozpačitě majitel.

„Jsem připraven dokončit přízemí, aby ho Vaše Excelence mohla používat a teprve pak začít s prvním patrem, ale samozřejmě by bylo účelnější ho dokončit už teď. Sice budete muset ještě tento rok snášet nepohodlí, ale do zimy může být hotova hrubá stavba příček v prvním a druhém patře. A do zimy také už budete moci využívat přízemí nového křídla.“

„Mistře Arnaute, o všem se poradíme, až bude po svatebním obřadu. S paní hraběnkou s vámi probereme zařízení nové přístavby, aby se tam má žena cítila spokojená.“

„Jistě, je dost času, Excellence,“ přikyvuje architekt, ačkoli je zcela jiného mínění a každý ztracený den se mu zdá obrovským hříchem, „Budete chtít vidět úpravy v zámecké zahradě?“ vznese raději dotaz.

„Dnes již ne,“ zavrtí hlavou Armand, „Jsme už unavení a hladoví. Ale pokud bude zítra dobrý počasí, možná si s paní hraběnkou učiníme procházku. Já s vámi půjdu za každého počasí.“

„Já taky ráda viděla další mistrná práce mistra Arnauta,“ ozve se komtesa a pohladí ego stavitele, který se na oplátku zámecké paní ukloní.

Oběd pro panstvo naservírují v místnosti spojené s vestibulem kruhové věže. Hrabě pozve ke stolu i Dujardina, Brizeuxe, Tissota, Peligota, pana de Barellia a Chapona, což všechny jmenované potěší. Během konzumace se rozproudí živá debata, kdy mnoho otázek směřuje na zdejšího správce a architekta. Oba téměř zapomenou na jídlo, přestože dnešního dne nenašli čas ani na pořádnou snídani. Hovoří s nakažlivým zanícením o podrobnostech kolem stavby, nevynechají ani žhavé novinky spojené s přípravou obřadu.

Po obědě si najdou snoubenci soukromí a začnou se radit o zvolení vhodných komnat pro sebe. Velký výběr nedostali, pravda. Nakonec upřednostní sice stísněné prostory ve věži, které ale mají hned dvě nezanedbatelné výhody. Jednak jim zaručují skutečné soukromí, za druhé bude jednodušší je vytopit, kamenná stavba je dost chladná a vzhledem k pozeňnanému stavu komtesy i toho hraje významnou roli. Ložnice je sice malá, ale velmi intimní, předpokoj a salónek v prvním patře jim prozatím stačí.

Ve druhém patře věže, z rozhodnutí hraběte a se souhlasem jeho nastávající, naleznou útočiště jejich nejbližší a nejvýznamnější služebníci. Do jednoho pokoje umístí komorné Elke a Barboru, do druhé Dujardina a do třetí Brizeuxe. Po domluvě po dobu jeho přítomnosti na zdejším panství dostane přistýlku ke svému kolegovi správci i Tissot. Stejně mají na starosti obřad a budou mít tak čas si o všem povídat.

Kapitána de Barellia a doktora Chapona ubytují i s dvěma vojáky Guizotem a Sauvetem v jedné z místností ve starém křídle zámku, přeci jen je musí odlišit od dalšího služebnictva, pro doktora i kapitána později najdou také nějakou samostatnou místnost, teď se však musí uskrovnit, což oni chápou a pokorně přijímají.

„Naše rozhodnutí je ale velmi netaktní,“ zašeptá poťouchle do ucha své snoubenky pan de Godille.

„Netaktní?“ nechápe ona.

„No, podívejte, koho jsme dali vedle sebe,“ zatváří se on potměšile, „Vaše dvě komorné a hned vedle nich tři mladé muže.“

„Už rozuměla,“ nasadí vážný výraz tváře, „Elke a Quido ... vlastně pan de Rigault ... drahý, máte pravdu, my je nabádala k hřích!“ zatváří se ona napřed přísně, ale pak se jí obličej roztáhne do úsměvu a rozesměje se.

„Chcete je nějak rozdělit?“

„Rozdělit? My je potřebovat blízko u sebe, kam jinam s nimi,“ zavrtí ona hlavou, „Oni pokud chtějí, stejně se najít. Jako na moje letovisko.“

„Máte pravdu,“ přikývne on, „ale takhle je k hříchu téměř vybízíme. No nic, nikdo sem chodit nebude, vaše volba zdejšího místa pro nás je správná. Nikdo nic neuvidí, i kdyby se nad námi hřešilo,“ usměje se on a políbil ji na ústa, vášnivě, pln radosti z přítomnosti ve svém sídle, po boku s budoucí hraběnkou, která pod srdcem nosí snad pokračovatele rodu, v každém případě jeho dítě.

„Co my dělat dnes odpoledne a večer?“

„Co budeme dělat?“ začne se on hned po ní sápat, „Vyzkoušíme, jak nám připravili naši ložnici,“ usmívá se, „Zalezeme do postele a nikdo nás votamtud nedostane. Bude tam pěkně teploučko, zmizíme všem z dohledu,“ vykládá, ale příliš rychle, ona nerozumí přesně slovům, ale i tak pochopí úmysly svého snoubence velmi dobře, „Všude bude hrozný zmatek,“ pokračuje on pomalu a se zřetelnou výslovností, „Proto navrhuji se před všemi schovat do postele. Ať se třeba zblázní! Od čeho máme své správce,“ dodá a znovu se zatváří poťouchle.

Návrh je přijat, k radosti nejen pána, ale i ostatních. Setrvání hraběte v jeho komnatách považují za přínosné, alespoň se jim nebude plést do příprav a vnášet další nervozitu do už tak zjitřené atmosféry.

Občerstvení přinese panstvu do ložnice Quido, klopí oči, nicméně komtesa je zachumlaná až po krk v pokrývkách.

K večeru se uskuteční široká válečná porada za účasti Tissota, Brizeuxe, Peligota, Dujardina a šéfkuchaře Molineta. Zde probírají podrobně každý detail programu a obřadu, hodnotí, co se již splnit podařilo, co budou muset ještě vyřešit a co se zdá být nad jejich síly, v tom případě musí najít náhradní uspokojivé řešení.

Domluví se i na druhý den, hned zrána odjede Tissot za panem Ronsardem a Brizeux naopak odcestuje na zámek Taille. Sejdou se znovu v odpoledních hodinách. Architekt dohlédne na pořádek na zámku, pomoc mu může i Dujardin, kterého vzali do party, protože asi bude mít dost času, pokud panstvo nevyleze z pelechu. Na závěr porady přinese Molinet několik láhví vína a následuje neformální beseda. Dávají si ale pozor, aby odreagování za pomoci alkoholu nepřehnali, čeká je až moc úkolů a budou potřebovat čistou hlavu. Proto se poměrně brzy rozejdou do svých pokojů, za poslední dny toho minimálně tři místní mnoho nenaspali.

Architekt padne zničený ve své současné komůrce ve sklepě a přemýšlí, zda by nemohl příští den vyhandrkovat jeden pokoj ve starém křídle. Tissot a Brizeux ulehnu a ještě chvíli diskutují, na přetřes přichází i osud Dujardina, ze kterého se teď stal pan de Rigault. Pařížský správce je zdrženlivý a znovu předloží oficiální historku, jeho zdejší kolega ji nijak nekomentuje, ač má jisté pochybnosti. Shodnou se však na kladném hodnocení Quida.

Ten se natáhne do své postele a přemýšlí. Vida, jeho nové postavení má své výhody, nemusí se tísnit nikde s dalším služebnictvem. Ačkoli by asi stejně musel být někde panu hraběti po ruce. Ale teď si může vykračovat po hradě jako někdo. Je jen k ruce panu hraběti, nikoho nenapadne ho ničím jiným obtěžovat, pokud nechtějí pomoc při organizaci, jako mu dnes naznačili Leander s Mauricem.

Už skoro usíná, když ho vyruší tiché zaklepání na dveře jeho komnaty. Zarazí se, nicméně si nedovolí zvuk ignorovat. Leží ve spodkách, navíc si natáhl i noční košili, ač se zachumlal do pokrývek, pociťuje zimu. Sice se topí, ale chlad nejde jen tak vyhnat, teplo, zdá se, souboj se zimou prohrává. Bosé nohy plesknou o dlažbu, oťrese se, kameny studí, rychle otevře dveře. Než může cokoli učinit, jak myška mu pod rukou proběhne komorná komtesy Elke, aniž by cokoli řekla, vklouzne pod jeho pokrývku. Místnost zahaluje při zatažené obloze tma, přesto ji pozná, podle doteku, jak se o něj oťrela, má na sobě noční košili, nasává její parfém.

Zabouchne dveře a stojí u nich jak hlupák. Chlad postupuje od jeho chodidel výš, ale nedokáže se pohnout. Od odjezdu z loveckého záměčku nedaleko Rottweilu s komornou nic neměl, ač po něm házela oči v Paříži a nepokrytě ho lákala do svých spárů při návštěvách v přechodném bydlišti její paní, kam pana hraběte pravidelně doprovázel. Jak jí má proboha naznačit, že má v Paříži jinou dívku, vždyť nezná ani slovo z její mateřštiny a ona je na tom obdobně s jeho rodným jazykem.

Jestli ale rychle nezaleze pod pokrývku, tak buď zmrzne nebo minimálně prochladne a bude nemocný, uvědomuje si. Nasaje znovu vůni, kterou ona zanechala při proběhnutí, ke své hrůze si uvědomuje, že mu její přítomnost v jeho posteli není až tak nepříjemná. Je hezká, dovede být divoká, určitě si mohou užít. Ale nelení, potvůrka jedna, jsou tady pár hodin a už je v jeho posteli.

Hluboce si povzdechne, bez dalších zdráhání i on vklouzne zpátky pod pokrývku. Ještě než dolehne, už je ona na něm, jednu jeho ruku si přitiskne na prsa, druhou uloží do svého rozkroku. On cítí, jak se ho zmocňuje vzrušení, ještě než dostane první polibek a její ruka začne zkoumat pro změnu jeho intimní místa.

Kdybych se s ní byl schopen dorozumět, všechno bych jí vysvětlil, ale takhle ..., omlouvá Quido sám před sebou další nevěru Marii. Chudák Marie, už teď se jejich vztah trochu pokazil, díky jeho dědictví, teď jí zase podvádí, stačí si ještě uvědomit. Pak už podlehne zcela svým pudům a bez zábran se vrhne do víru vášni. Elke odchází krátce před rozbřeskem, políbí svého miláčka na ústa, on jen nadzvedne jedno oční víčko, pak se zachumlá zpátky do pokrývky, jak vstávala, pustila mu do teplého smrádku zimu.

Uspokojená komorná mine Tissota a Brizeux jen o pár minut, vlastně když ona přebíhá po chodbě, tak oni začínají vstávat. Není čas na hrdinství, správci se musí rychle nasnídat a vydat se každý za svým posláním. Vše je nutné koordinovat, proto musí co nejdříve mluvit s pány Furrayem a Ronsardem. A vrátit se co nejdříve. Hosté přijedou sice až zítra dopoledne, obřad je plánován na jednu hodinu, oslava začne podle jeho délky. V kuchyni, kam se odeberou, už je také zase živo. Nejprve se musí nakrmit služebnictvo, pak panstvo a pak hurá do další práce, zítřek bude prubířským kamenem nejen pro mladého šéfkuchaře.

Maurice a Leander již dávno jsou na cestě, když se v předpokoji ložnice panstva sejde dvojice komorných a pan podkoní. Elke na mladíka vrhá zamilované pohledy a Barbora se významně usmívá, přemýšlejí, koho by si klofla ona. Pokud se její kolegyně nebude ochotna dělit s ní o svého mladého pána. Obě se už dozvěděly o nečekaném dědictví Quida, čímž se stal ještě zajímavější, i když z dlouhodobého hlediska vlastně nedostupný. Ale komorné vždy přece sdílí lůžko s mladými pány, často je zaučují v otázkách lásky, neočekávají od vztahu žádnou budoucnost. Kromě krásné přítomnosti. Ani správce Brizeux není k zahzení, uvědomuje si Barbora, na toto téma už vtipkovala se svou kolegyní, zvláště když zjistila, že Leander na rozdíl od Maurice nemá žádnou stálou partnerku. Jak se alespoň zatím jeví.

Panstvo služby podkoního a komorných nepotřebuje až do půl jedenácté, kdy si je opět povolá do své ložnice. Trojice vstoupí s jistými rozpaky do intimních prostor snoubenců, ti se však nezdají být nijak stydliví. Rozvalují se v posteli s nebesy, jakž takž zakrytí, objednájí si jen snídani. Vzhledem k jazykové bariéře je tímto úkolem pověřen Quido, který ale vše vyřeší po svém. Posunky naznačí, aby ho komorné následovaly, odvede je do kuchyně, kde vyhledá Molineta. Ten se může přetřhnout, aby co nejdříve splnil přání hraběte.

Dujardin se dnes oblékl do svých nových šatů, po boku si opásal meč, na přípravu snídaně pohlíží z povzdálí. Pak velkopansky naznačí komorným, aby se chopily táců, trochu si užívá jejich rozpačitých pohledů, malá pomsta za dnešní noc, kdy mu do pokoje bez pozvání vnikla Elke. Jelikož nemohou dívky vše pobrat, nařídí Molinetovi, aby s nimi poslal někoho dalšího, což se také stane. Quida prostoupí dobrý pocit, stojí tady jak paša, s mečem po boku a rozkazuje. Nikoho ani nenapadne, aby mu jakkoli odporoval, naopak, Victor i jeho suita se mu ještě klaní. Ale jeho panské chování učiní dojem i na obě komorné, vzhledem k jejich původu jsou spíše služby než dvorní dámy urozené paní.

Quido neměl původně chuť se předvádět, ale chichotání obou dívek, když čekali v předpokoji snoubenců, se ho dotklo. Ne, nemůže nic Elke vyčítat, nabídla mu rozkoš, on ji přijal. Ale pocítil chuť jim dát najevo, že není žádnéj hej počkej, který je tady jen pro jejich zábavu. Důstojným krokem kráčí za služebnictvem nesoucím snídani, nařídí ji postavit na stolek v předpokoji, pak sloužící z kuchyně propustí, následně otevře dveře a pokyne dívkám, kterým poněkud zmizel úsměv z tváře, aby obsloužily pána a jeho téměř choť.

„Jaký budou další vaše příkazy, pane hrabě?“ zeptá se Dujardin s co nejvyšší možnou důstojností.

„Ještě budeme odpočívat,“ odvěti pan de Godille, „Kolem poledního asi vstaneme. Jaký je počasí?“

„Je pod mrakem, Excellence, ale neprší ani nepadá sníh. Trochu bláta, ale ne moc. Budete se chtít podívat na zahradu? Mám domluvit prohlídku s panem Arnautem?“

„Půjdeme?“ obrátí se pán domu na svou snoubenku.

„My se jít projít. Dobrá procházka před oběd,“ přikývne komtesa, opírá se zády o polštář, sedíc vedle svého milého, na jejich natažených nohách spočívají táce se snídání. Přítomnost služebnictva jim nikterak nepřekáží, vyměňují si mezi sebou zamilované pohledy a s chutí do sebe soukají přinesenou krmi, zapíjejí ji horkým mlékem.

Jak bylo vyřčeno, tak je též vykonáno. Mladík a dívky opustí pokoj hraběte a komtesy a nechají je dále rozjímat v teple pokrývek. Komorné se odeberou do své komnaty, Quido se rozhodne k procházce po hradě. Přehodí si přes sebe plášť, vezme i klobouk, meč už připnutý má a vyjde na nádvoří. Podívá se do

stájí, jen tak bloumá a užívá si uctivých pozdravů kmitajícího služebnictva. Vůbec není špatné být někým, uvědomuje si čím dál tím silněji.

Komorné a podkoní se ocitnou znovu v ložnici panstva přesně v poledne, dívky odvedou svou paní za zástěnu, kde ji strojí, zatímco mladík pomáhá stejný úkon provést hraběti hned vedle postele. Armand odmítne nabídku na toaletu, až později. Teď se už těší na procházku po svém panství, dokonce vysvitlo sluníčko, ideální počasí.

Architekt je již netrpělivě očekává, dnes panstvo doprovází jen pan podkoní, který vždy v pravou chvíli přiskočí, aby komtese pomohl překonat obtížnější úsek cesty. Zaslouží si za svou galantnost úsměvy paní a pochvalný pohled svého pána.

Projdou brankou v dostavěné zdi a vstoupí na šterkovou cestu. První zastávku tvoří rodinná hrobka. Cesta k ní vedoucí je vysekaná, zachovali její přírodní charakter, ala vzorně ji upravili. Architekt si ještě teď pamatuje na pořádnou řádku, kterou dostal za zanedbání její opravy. Nyní se může pochlubit již vykonaným dílem. Okolí hrobky je již vzorně upraveno, vysázeny stromky a květiny, samotná stavba se stkví v novém hávu. Hrabě vděčně pohlédne na stavitele, znovu mu myšlenky ovládnou vzpomínky, kdyby tak otec s matkou viděli jeho úspěchy, jeho krásnou nevěstu i s rostoucím plodem v jejím těle, pomyslí si. Snad by na něj byli pyšní.

Vrátí se na šterkem vysypanou cestu, mírně se svažující a směřující do zahrady. Okolí opět upravené, pařezy odstraněny, spatří mnoho nově vysazených stromů, vhodně doplňující ráz přírody. Časem vyrostou a budou cestu lemovat. Příjemná vůně lesa jim přijde k duhu, nasávají čerstvý a osvěžující vzduch. Opravdu vycházkovým tempem pokračují téměř kilometr, než dorazí k místu jezírka a lesního altánku. Ovšem oproti loňskému roku zde došlo k výraznému pokroku. Umělá nádrž již je zcela vybudována, včetně nápuště a výpuště. Čeká se jen na dokončení kanálu, který spojí přívod a odvod vody s potokem. Většina ho již je vyhloubená, stačí prokopat málo a voda může natékat i odtékat.

Rovněž hrubá stavba loveckého pavilonu již vítá své návštěvníky. Ano, ještě budou muset vykonat mnoho prací, včetně omítky zděných částí, ale už se zde rysuje velmi příjemné zátíší. Včetně již vysazených mnoha okrasných dřevin na upraveném prostoru.

„Pane hrabě, již za pár měsíců se budete moci projet s paní hraběnkou na loďce na jezírku a do konce léta bude dokončena i stavba pavilonu, včetně jeho interiéru,“ říká hrdě Peligot.

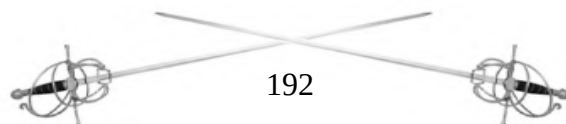
„Vy moc dobrá práce,“ znovu potěší stavitele komtesa, uchvacuje ji především zdejší harmonie přírody a uměle vytvořeného zázemí k odpočinku. Stejně tak mír v okolí, zde nehrozí vpád cizí armády, která by ničila, znásilňovala, vraždila. Jak nádherná pohoda. Ano, zatím ještě k pohodlí v sídle jejího milého dost chybí, ale až dostaví nové křídlo, až dokončí tuto lesní zahradu, stvoří zde skutečný ráj na zemi. Alespoň z jejího pohledu. Přepych a zámecké úpravy staveb i zahrad pro ni nejsou novinkou, ale umístění zahrady doprostřed lesa se jí moc líbí. I zámek bude pěkný, skloubí historii i moderní pojetí stavitelství.

„Bohužel, drahá, ještě hodně chybí,“ řekne pan de Godille, jako by jí četl myšlenky.

„Dost je hotovo,“ odvěti ona optimisticky.

„Škoda počasí, nelze si zde nikde sednout,“ zalituje Peligot.

Jeho slova vlastně dají pokyn k návratu. Znovu vstoupí na šterkovou cestu a pomalu se vracejí, zastavujíc se, vdechující zhluboka lesní vůni. Hrabě nabídne své dámě rámě, občas spolu něco prohodí. Architekt a Dujardin jdou v jejich závěsu. Arnaut plný dojmů využije situace a začne mládenci vykládat, co všechno se ještě chystá v zahradě vykonat. Ten zdvořile poslouchá a občas se na něco ze slušnosti zeptá, čímž stavitele potěší. Přitom sleduje šťastný pár před sebou. Zítra najdou naplnění svých cest, které se zkřížily před necelým půl rokem a málem oba přivedly do záhuby. Ale Bůh jim dal nejprve novou naději a zítra jejich vztah posvětit. Kéž by pohoda v domě pana hraběte vydržela co nejdéle, pomyslí si podkoní a raději se pokřižuje.

SVATBA

Den s velkým D je zde. Od svítání sídlo hraběte de Godille pulzuje čilým životem, i panstvo se dnes nechá vzbudit již v půl osmé. V tak významný den bude jen toaleta a oblékání trvat velmi dlouho. A pak pán domu musí přivítat své hosty. Podle domluvy někteří dorazí rovnou ke kostelu, kde bude probíhat obřad, další se zastaví zde na hradě a následně svatebčany doprovodí.

Příprava hraběte a komtesy dnes probíhá odděleně a za pomoci několika osob, pro tento účel najatých. Každý detail musí být vynikající, úprava vlasů, rukou, nehtů, kníru a bradky, oblečení. Šaty pro tuto příležitost si dovezli z Paříže a krejčí na nich pracovali už dávno. Ani jeden ze snoubenců však zatím toho druhého v těchto nádherách neviděl. Jen Tissot ze všech přítomných zná oboje, neboť je společně s panem Burdainem zajišťoval.

Tajemník pána domu také vybalí další oblečení, do kterého navlékne sloužící komtesy, od nejmenšího devítiletého Issaca Pilchera až po nejstarší jednařicetiletou Marii Ulrichovou. Nový ohoz dostal i pan de Barellia a jeho dva muži, šaty stejné v jakých dnes nastoupilo veškeré služebnictvo. Pravda, barva a styl zůstává, přesto se jednotlivé oděvy liší, posle postavení v domácnosti. Když si odmyslíme panstvo, tak nejlépe vypadá mladý podkoní, ale oblečení sluší všem. Podobný styl a barva dodává význam celé domácnosti. Včetně výrazného zvětšení počtu služebnictva, které se ovšem rozrůstá k malé radosti šetrného pána domu.

Dujardin, vyfintěný a náležitě sám na sebe hrdý, pomáhá svému pánovi, leč dnes spíše působí v roli diváka, profesionální lazebník a garderobiér zastanou jeho práci. Pan de Godille, oblečený do nových bleďemodrých šatů s mnoha bílými a rudými ozdobnými krajkami, krásnou šerpou, kloboukem s pestrými pery, vypadá opravdu úchvatně. To samé platí pro nevěstu, u níž převažuje bílá barva se zlatovým zdobením. Vhodně uzpůsobené šaty a přehoz zakrývá její bříško, které se stále zvětšuje, vždyť podle všeho je již v pátém měsíci.

Zatímco komtesu dále strojí a ona setrvává ve svých komnatách ve věži, kam dnes dostal zákaz vstupu i zdejší pán, sejde hrabě se svým podkoním do vestibulu. V přilehlé místnosti nechali vyrobit něco na způsob přijímacího salónu, stoly u zdí se prohýbají pod různými dobrotami, krásně nazdobenými. Již teď postává všude zapůjčené či najaté vzorně upravené služebnictvo, znalé svých povinností při velkých oslavách.

„Quido,“ zašeptá Armand, „dneska je i tvůj velkej den.“

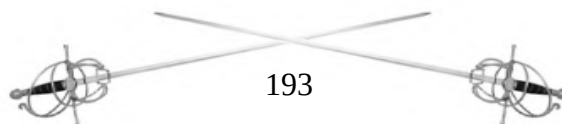
„Jak to myslíte, pane hrabě?“ zalekne se podkoní.

„Nemůžu se věnovat všem hostům, takže u těch nejvýznamnějších spoléhám na tebe. Těch méně urozených se ujme Maurice s Leanderem, ale ti nejvýznamnější ... rozumíš?“

„Já, pane hrabě?“ téměř zakvílí mladík.

„Co sis myslel, žes tu jen na parádu?“

„Ano, pane hrabě. Jako vaše dekorace, jak jste onehdá říkal, pokud významu toho slova rozumím.“

„Nic takového. Koukej se našim hostům věnovat. Mluv spisovně, vzpomeň si na všechny pravidla chování, co ses učil. Jsi šlechtic, můj podkoní, významná osoba!“

„Kriste pane!“ pokřikuje se Dujardin a vyloudí na nervózní tváři svého pána křečovitý úsměv.

Objeví se pár hostů, kteří se rozhodli napřed zastavit na Godille, než se odeberou do kostela spolu s ženichem a nevěstou. Naštěstí jich není tolik, ale mezi prvními se dostaví markýz de Almare v doprovodu svého zdejšího správce, své gardy, bratranců komtesy, ale především biskupa Nolleta. Přivítá je hrabě osobně, potom jsou odesláni do společenské místnosti, kde je obslouží připravení sluhové. Také se k nim přitočí rozpačitý podkoní zdejšího pána.

„Pane de Rigault,“ zahlaholí zvesela markýz, „také vás poznamenává tíha dnešního významného dne jako mého přítele pana hraběte de Godille?“

„Ano, pane markýzi,“ ukloní se způsobně hoch.

„Pojďte, pane, představím vás Jeho Milosti panu biskupovi,“ usmívá se Pierre a přátelsky na mládence mrkne.

Markýz dobrou náladu předstírat nemusí. Na svůj zámek dorazil už včera odpoledne a kromě jiného mu ve večerních hodinách zprostředkoval správce Ronsarde tajné setkání s Mariettou, jeho bývalou milenkou. Ovšem nepřišla sama, byť její manžel pobývá u sousedů a velí tamní kuchyni. V ruce držela uzlíček, jenž svému pánovi hrdě strčila pod nos. Necelé tři měsíce už obývá tento svět Simon Molinet, ve skutečnosti jejich syn. Markýz nedokázal skrýt dojetí i hrdost, když si drobečka pochoval. Jeho syn, který však asi pozná jen nastrčeného otce. Ač se o jeho budoucnost dobře postará, následek jejich hříchu zůstane tajemstvím jen několika mála osob.

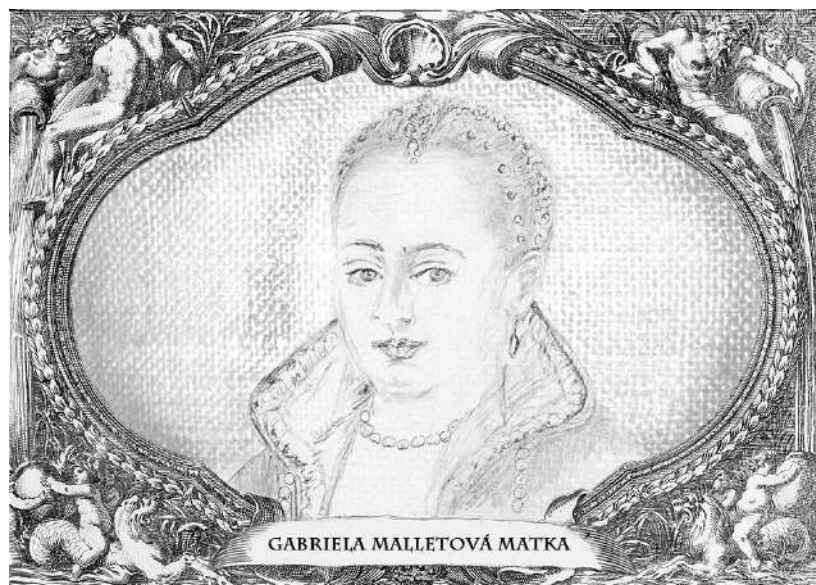
Hraběti se teď také hluboce uklánějí bratři Wilhelm a Ludwig von Obernitz, z Paříže dorazili s markýzem de Almare a přesпали na jeho zámku. Tissot se rozhodne jejich přítomnosti využít, jako bratranci nevěsty dostanou čestný úkol doprovodit svou příbuznou do kostela. Jako překladatel poslouží pan de Barellia, mládenci se nijak nevzpírají, dokonce se cítí poctěni přidělenou rolí. Nejdou ani mezi ostatní hosty, ujme se jich architekt Peligot, nejprve jim ukáže hrad, za přispění již zmíněného tlumočníka, pak je odvede před komnaty komtesy, kde oni trpně vyčkávají na zahájení svého úkolu. Nicméně na ně vřelé přijetí učiní dojem,

již včera v nádherném zámku svého hostitele, teď u jejich vlastně nového příbuzného, s nímž teprve nedávno stvrdili komplikovanou dohodu o majetkových poměrech.

Zatímco pan de Almare spolu s biskupem mluví s panem de Rigault, kterého jeho stvořitel před církevním hodnostářem vychválí, hrabě se již vítá s rodinou svého dalšího souseda. Dorazil baron a baronka de Taille, rodiče paní baronky Malletovi, také její bratr Coiffier a sestra Madeline, v patnácti letech už krásná mladá dáma, teď se červenající pod zkoumavým pohledem zdejšího pána. Nechybí ani abbé Furray, dojatý v tak významný den svého bývalého žáka. S třesoucím hlasem mu gratuluje k jeho rozhodnutí dát zdejšímu panství velitelku a následně nepochybně i potomky. Naopak s přátelským úsměvem se před hrabětem ukloní Juan Montenvido, přicestoval z Paříže s rodinou radního, shromáždění významných osob v Angers považuje za dobrou příležitost pro nabídku svých služeb, respektive služeb společnosti, již je představitelem.

Dorazí další tři sousedé šlechtického původu a dva významní měšťané a obchodníci z Angers. Všichni se nejprve promísí ve společenské místnosti, ale nakonec se vytvoří hloučky odpovídající významu a společenskému postavení jednotlivých přítomných. V tom nejvýznamnějším se vyskytuje samozřejmě pan de Godille, markýz, biskup, baron a baronka de Taille.

Druhý hlouček utvoří místní šlechta či urození hodnostáři z Angers, mezi něž se přitochí pan de Rigault, dbalý pokynů svého pána. Zaražený a rozpačitý, nicméně především drahé polovičky sousedů si ho prohlížejí snad

až moc vyzývavě. Někteří si ho upamatují z předchozí slavnosti na zámku Almare, náhle je zasypán dotazy, až mu z nich jde hlava kolem. Na nějaké zná přijatelnou odpověď, snažíc se všechna slova vyslovovat spisovně a důstojně, jiné odbude jen letmo a v nejhorším případě si vypomůže svým nesmělým úsměvem, který však působí odzbrojujícím způsobem. Kdo by se mohl zlobit na krásného, elegantního mladého podkoního, tak zdvořilého a milého.

Třetí hlouček patří osobám, které sice stojí v tuto chvíli na společenském žebříčku níže, ve skutečnosti však jejich moc převyšuje minimálně druhou zmíněnou skupinu. Neboť se neodvozuje od jejich původu, nýbrž od finančních prostředků, kterými disponují. Dva obchodníci z Angers s manželkami, jejich kolegové z Paříže Malletovi a Montenvido. S nimi postávají všichni správci a zároveň jejich obchodní partneři, Brizeux, Tissot, Ronsarde a Furray. Přidá se k nim i jejich další kolega, který doprovází jeden šlechtický pár.

Čas dnes plyne obzvlášť rychle, Brizeux s Tissotem musí vzít běh událostí do svých rukou. Taktně začnou směřovat všechny k jejich kočárům, tísnícím se okolo stavby, dokonce dva musely zůstat na příjezdové cestě. Teprve až když jsou všichni ve svých kočárech, pokyne Maurice svému příteli Leanderovi, ten zase kapitánovi de Barellia, který zaklepe na dveře komnaty nevěsty. Následně se objeví komtesa, celá zahalená v převlečnicku, doprovázena dvěma svými bratranci. Ti ji odvedou k jejímu kočáru, když usedne, sami naskočí na koně a zaujmou místa u dvířek, každý z jedné strany.

Velká kolona kočárů i jezdců na koních vyrazí, na cestu vysvitne sluníčko, mračna se protrhají, jako by i nebe chtělo dát najevo svou dobrou vůli. Služebnictvo na hradě se chvíli dívá z padacího mostu na průvod mizející za záhybem silnice, pak je hlas správce Brizeuxe povolá zpět do služby. Ten ke své

lítosti na obřad neodjel, cítí velkou zodpovědnost za přípravu následné hostiny a raději setrvává na hradě. Ač by rád spatřil tak důležité okamžiky svého pána na vlastní oči.

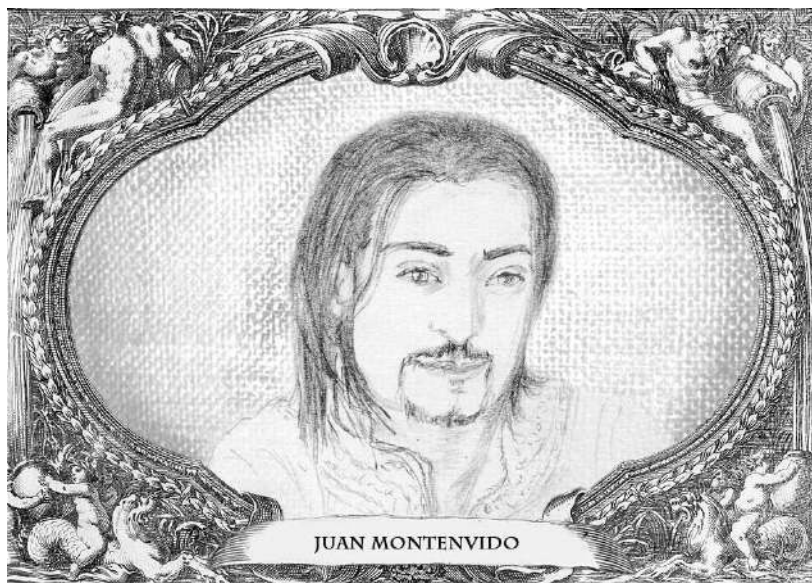
Přípravu kostela a celé ceremonie v něm si vzal po dohodě s Leanderem na starost Otec Leon. Na obyvatele hrabství má velký vliv, chovají k němu úctu danou nejen jeho církevní autoritou, ale i jeho asketickým chováním, vlastní příklad pokory v Boha mu kredit zvyšuje. Na jeho organizátorské schopnosti se správce také může spolehnout, ačkoli je farář suchar, mnohdy trpící nedostatkem taktu.

Kostel i jeho okolí je vyšperkované a nazdobené. Kolonu kočárů a jezdců, k němu se blížící, vítá špalír poddaných a nájemců pana hraběte, v nejlepších šatech, mají-li si z čeho vybírat. Dorazí celé rodiny, aby spatřily slavný okamžik lenního pána. Kromě toho v nejbližším okolí kostela se objeví i další významní hosté, kteří přijeli přímo sem a nestavovali se na Godille. Kočáry odstavili stranou, teď podupávají před kostelem, ač vysvitlo sluníčko, žádné velké teplo rozhodně není. Ještě že neprší nebo dokonce nepadají smíšené srážky, pro duben tak typické počasí.

Vytáhla, skoro až vychrtlá postava Otce Leona, v prosté černé sutaně, brání vstupu do kostela, jeho přísný pohled působí na každého, jeho pokyny respektují osoby prosté i urozené. Za jeho zády již je nastoupen sbor ministrantů, které si osobně vybral ze zdejší omladiny, navlékl je do jejich rouch a nacvičil s nimi všechny jejich povinnosti během obřadu. Před ním se vine špalír, udržuje si svůj tvar, i když zvláště menší děti není lehké přimět setrvat delší dobu v klidu.

Jelikož ne všichni se mohou do kostela vměstnat, musí se jako vždy i zde selektovat. Vstup budou mít především osoby urozené, církevní hodnostáři a pak ty nejvýznamnější ze třetího stavu, všichni další uslyší obřad skrz otevřené dveře a následně pozdraví už manžele, kteří vyjdou z kostela. Pro většinu tím dnešní sláva skončí, pro vybranou společnost následuje pokračování v hodovní síni hradu místního pána. Jelikož všichni jsou s tímto dělením seznámeni dopředu, nehrozí nějaký trapas. Ostatně přísný pohled faráře nedává žádnou naději s ním diskutovat, dostal přesné instrukce, kdo kde bude sedět a všem, kteří do kostela vstoupí, to již sdělil nebo teprve sdělí. Jemu osobně je naprosto lhostejné, kdo jakým majetkem disponuje, pro něho rozhoduje tradice, spočívající v dělení společnosti na společenské kasty.

Tím pádem mnohdy daleko chudší a daleko méně významnější představitelé šlechty zde dostanou přednost před bohatými a daleko vlivnějšími obchodníky. Ti budou stejně diskriminováni i v hodovní

síni. Jelikož pro ně nejde o žádnou novinku, akceptují společenské konvence, což však neznamená, že by se s nimi smířovali. Oni si revanš vyberou jindy, až za nimi takto privilegovaní přilezou s prosíkem o půjčku, až s jejich správci povedou tvrdá obchodní jednání. A vždy je možnost si urozenost koupit, na což mnozí z nich nepochybně rovněž pomýšlejí. Svoji skutečnou hodnotu dobře znají, však se k nim i vysoce urození pánové v soukromí chovají zcela jinak. Tam si mnohdy moc vyskakovat nemohou, jejich urozenost je často podpořena toliko prázdnotou kapsou. Na mnoho jejich majetku už vlastní zdánlivě níže postavení obchodníci a finančníci zástavní právo, díky půjčkám, jenž jim dříve poskytl.

Vše je velmi dobře připraveno a nacvičeno, Tissot, Ronsarde i abbé Furray pomohou faráři s organizací a vybrané osoby se postupně usazují na předem blokovaná místa v malém vesnickém kostelíku, který však působí útulně. Stranou na svém křesle se uvelebí hrabě de Godille, druhé vedle bude zpočátku prázdné, pak na něm spočine paní hraběnka, ale až po slavnostním slibu. Po něm ještě proběhne oslavná bohoslužba spojená s tímto významným dnem pro zdejší hrabství. V tuto chvíli vstoupí nevěsta v doprovodu svých bratranců a je nasměrována do první řady. Stovky osob tvořící špalír před kostelem na ni učinily dojem, dokonce se většina tváří přívětivě, ač je cizinka a protestantka. Jaké je její vyznání však nikdo z přítomných poddaných či nájemců doposud netuší. Nebo jen pár přemýšlivých, dávající si dohromady její původ s poměry v její domovině. Takových však mezi prostými lidmi mnoho není.

Biskup zahájí obřad, jeho slova znějí velmi lahodně. Však je v tomto směru doma. Poté vyzve hraběte a komtesu, aby předstoupili. Pan de Godille se zvedne a vzápětí zůstane konsternovaně stát. Jeho pohled dopadne na jeho snoubenku, která až teď zcela odhalí svou postavu. Ač v kostele panuje poměrně zima, odloží pro tuto chvíli převlečník a odhalí svoji garderobu. Kromě sněhově bílých šatů se zlatým lemováním a výšivkami se také zatřpytí šperky na krásném náhrdelníku, brož, náušnice, další ozdoba v upravených vlasech. Její krása tak je podpořena i vhodnými doplňky, které si s jejich nositelkou nijak nezadají. V kostele mezi přítomnými zašumí, vzápětí však se opět rozhostí klid, přeci jen jsou v domě božím.

Ženich se stále nemůže vzpamatovat, nikdy nespátl ani krásné šaty, ani šperky, skutečně ho Karoline překvapila a zaskočila. Místo soustředění se na slova biskupa přemýšlí, jakou asi mohou mít její doplňky hodnotu a kde je doposud ukrývala. Až později mu ona prozradí, že jde o rodinné šperky, které zdědila po matce a neustále nosí s sebou, strachujíc se o jejich osud. Jde o její nejcennější majetek, spojený s jejími vzpomínkami na své nejbližší, ale mající i značnou cenu, jejíž přesnou hodnotu nezná.

Když snoubenci potvrdí svůj slib věrnosti, na pokyn biskupa jim je umožněno se opět posadit, teď už na čestné místo v kostele určenému pánovi zdejšího panství a jeho ženě. Jeden z bratranců taktně donese převlečník, aby paní hraběnka neprostydl. Přesto krátký čas stačí, aby jí mohli všichni přítomní obdivovat, spolu se ztepilým manželem vytváří impozantní pár.

Řeč biskupa je prokládána zpěvy chorálu vytvořeného ministranty pod přísným dohledem Otce Leona, jejich zpěv působí dojemně, line se i ven. Čekajícím však obřad připadá nekonečný, ono stát v teplotě jen lehce nad bodem mrazu dlouhé a dlouhé minuty, které dohromady poskládají celou hodinu, není žádný med. Přesto se dokáží vybičovat a provolávat slávu, když se novomanželé objeví ve dveřích kostela a krácejí špalírem ke svému kočáru, následováni zbylými osobami, jenž dostali tu čest usednout na obřadě. Včetně mladého pana de Rigault, kterého na poslední chvíli doplnili do seznamu, teď, když se ukázalo, že je urozeného původu.

Kolona kočárů, směřující k hradu Godille, se rozroste o další hosty. Poddaní a nájemci se svými rodinami jim zamávají svými zkrehlými rukama, potom jsou sami vyzváni farářem do kostela, je jich dnes tolik, sotva se vejdou, většina bude jen postávat. Ale Otec Leon využije příležitosti, aby se s nimi pomodlil nejen za lenního pána, jeho ženu, ale též aby jim připomněl jejich povinnosti k Bohu, ke správné víře, k církvi svaté, apeloval na jejich pokoru.

Až později se farář objeví na hostině, na níž byl samozřejmě pozván, i pak zůstane zcela v ústraní. Ze společenského hlediska na hrad přijít musí, ačkoli se mu vůbec nechce. Jeho pohled na novou paní hraběnku skrývá cosi zlověstného, což vyvolává její příslušnost k protestantskému vyznání. Nyní se střeží

cokoli učinit, aby nenarušil ceremoniál, dá si však za úkol pokusit se urozenou zbloudilou ovečku přivést na správnou cestu. Naštěstí o tom ještě nikdo neví, včetně té zbloudilé duše.

Brizeux již návrat panstva a jeho hostů s napětím očekává. Snad už třikrát vše zkontroloval, aby se neobjevila jakákoli nepříjemnost. S hudebníky také opakovaně probral jejich repertoár, jejich uvítací tuž, jakmile se pán a paní domu objeví v hodovním sále. Do něho zatím proudí služebnictvo z kuchyně, stoly již pokrývaly ubrusy a obrovské množství různých skleniček, talířků, ovšem také mís s různými pamlsky, ovocem, džbánky s vínem. S obrovským uspokojením hledí správce na nádherné prostředí největší místnosti v tomto sídle.

Program je přitom vcelku jednoduchý, až se všichni dostaví a posadí, pronese krátkou řeč hrabě, znovu krátce promluví ke shromážděným biskup a oficiální proslovy uzavře přítel ženicha markýz de Almare. Poté bude zahájen slavnostní oběd, pravda, trochu pozdní, ale o to více bude jistě vyhládlým přítomným chutnat. Hostina má samozřejmě více chodů, jenž budou servírovány podle přesného rozpisu šéfkuchaře Molineta.

Až skončí slavnostní oběd, budou hosté vyzváni k opuštění svých míst, stoly se přeskupí ke stěnám, některé se odnesou spolu se židlemi a vznikne taneční parket. Zůstane pouze několik míst k sezení pro nejvýznačnější hosty, ti další budou různě postávat či posedávat na okraji sálu.

Dokdy potrvá hostina, záleží na panstvu. Rozhodně nikdo hosty vyhánět nebude, zda se budou veselit až do druhého dne, je jejich volba. Někteří odjedou pravděpodobně hned po skončení oficiálního programu, během něhož na stoly na okraji sálu budou servírovány další dobroty, především různé upravené pečinky, do kterých se mohou s chutí zakousnout.

Až skončí taneční zábava, bude hudba již jen podbarvovat sešlost, znovu se stoly rozestaví jinak a ti, co vydrží, mohou k nim znovu usednout a hodovat. Pro ně donesou večeři, stejně jako oběd hodně pozdní. Hrabě a jeho žena by měli vydržet alespoň do konce tanců, možná však novomanželka odejde dříve a pán ji navštíví v její komnatě později. Svatební noc je svatební noc, ač oni již mají v tomto směru dost za sebou. Následky čehož jsou až skoro vidět.

Stejně jako v kostele i zde bude dodržen striktní zasedací přádek, připravený panem Ronsardem. Ten zná původ a význam většiny z hostů a tak jeho dobrozdání bere Brizeux naprosto za směrodatné. Navíc má Achile s podobnými slavnostmi své zkušenosti.

Určitě ne každý bude spokojen, uvědomuje si Leander, zírající na uspořádání stolů, ale snad mu hlavu neutrhnou ani mu nedají svoji nelibost najevo později. Vždyť v sále nebude jen šlechta, ale také velmi významní příslušníci třetího stavu. O jejich skutečném vlivu již byla řeč. Ovšem také první stav, reprezentovaný především biskupem, jeho doprovodem a některými faráři z okolních panství.

Brizeux poskakuje okolo panstva už na nádvoří, potom za pomoci dalších určených osob, především Tissota, Ronsarda a Dujardina, uvádí hosty na jejich místa. S uspokojením pozoruje, jak se sál plní, čas od času zavadí zrakem o manželský pár, to pak nemůže oči odtrhnout, jsou tak krásní a elegantní, zvláště nevěsta celá září, a to doslova, třpyt šperků zvýrazňuje její kouzlo. Manželský pár stojí před svým stupínkem a přijímá gratulace hostů, než se ti odeberou ke svým stolům. Vzápětí je jim nabídnuto víno a občerstvení ze stolů, než se začne podávat první chod.

Řeč hraběte je krátká a tradičně kostrbatá, o to více vynikne poměrně krátký proslov biskupa. Markýz de Almare, stejně řečnický vybavený a schopný jako prelát, okouzlí všechny přítomné. S vtipem hovoří o snoubencích, přitom velmi důstojně, z jeho slov lze vyčíst úctu i obdiv. Vzpomene nejprve neradostný osud nevěsty, která utrpěla za dlouhá léta hrozná války obrovské ztráty mezi nejbližšími, jeho dojemná slova vženou paní hraběnce slzy do očí. Následně se zmíní o statečnosti jejího manžela, připomene jeho účast v bitvě u Rocroi, vyzdvihne jeho hrdinství v Německu, a nakonec zmíní souboj, o kterém se v Paříži již vykládají legendy.

Nemluví jakoby o hraběti, ale o statečném a čestném šlechtici, který zastoupil svého přítele v otázce cti a sám mnohokrát zraněn, porazil skvělého protivníka. Všichni vědí, o kom je řeč. Hrabě poslouchá se zatajeným dechem, projev přítele je obdivuhodný. Nikdo ani nedutá, i biskup hledí

s obdivem na mladíka, který dvacet let strávil ve zdejší klášteře. Skvělý řečník, jak dovede skloubit takt, důstojnost a přitom zajímavost, uchvátit své posluchače.

Jeho delší projev donutí Armanda si vzít ještě jednou slovo, poděkovat znovu biskupovi, všem hostům i svému příteli za snad až příliš krásná slova. Pak konečně vydá pokyn a hostina začíná. Sloužící proudí mezi kuchyní a hodovním sálem, do práce se zapojuje veškeré služebnictvo, z šéfkuchaře Molineta a jeho kuchtíků se valí pot. Ale zatím se vše daří, jak se zdá.

Oběd trvá strašně dlouho, což nutí většinu k zábavě ve svém okolí. Tu podporuje sesazení osob spřízněných nejen svým původem, ale také svými zájmy. Sálem zní sice podbarvující hudba, daleko více však šum ze všech stran, který se střetává a vytváří zvláštní příboj hluku. Nicméně na většině tváří je možné spatřit spokojenost.

Dost častým námětem tlachání je způsob a obsah řeči markýze de Almare. Mluví se o hrůzách války, o statečnosti, o významném postavení, které zase zdejší hrabství začíná nabývat. Je veleben zdejší pán i pro svou volbu, jeho choť je úchvatná, ačkoli je cizinka z velmi problematického místa na mapě Evropy. Někteří dokonce naznačují, že za tímto sňatkem mohou být státní zájmy, související s probíhajícími boji i zahájením mírových jednání. Vždyť markýz letmo zmínil, kde se vlastně snoubenci potkali, tou dobou on i jeho přítel byli oficiálními vyslanci francouzského krále, pověřeni blíže nespecifikovaným diplomatickým posláním. Hovořil i o spřízněnosti nové paní domu s kurfiřtem saským.

Všichni jsou přejedeni, hladina alkoholu vytváří dostatečnou náladu, je čas začít přestavovat sál na taneční parket. Ne, tím neskončí diskuse, žranice a popíjení, ne všichni se zapojí do tanců, budou jen postávat, hodovat a sledovat páry, pohybující se na krásně opracované kamenné dlažbě. Zdejší sál je úchvatný, někteří si slibují před odchodem prohlédnout výzdobu kolem stupínku, určeném zdejšímu pánovi.

První tanec je pro snoubence, pochopitelně s nimi dopředu domluvený, aby ho zvládli se vši důstojností. Nejsou špatní, na eleganci pohybů markýze de Almare však nemají. Jako nikdo zde, jeho pohyb je fascinující, jeho útlá pružná postava je k sežrání. Což si myslí většina přítomných dam a také pár pánů.

Zahájení taneční části umožní hlavním organizátorům se sejít pod schodištěm v chodbě, stoupnou si stranou, aby nebránili pendlujícímu služebnictvu v jeho práci. Napětí ve tváři Brizeux i Tissota přeci jen polevilo. Ronsarde a Furray se tváří také spokojeně, každý však z trochu jiných příčin. Správce ze zámku Taille je do celé záležitosti zainteresován daleko osobněji. Hodnocení však oba dávají kladná, zkušenější muži chválí oba mladíky, ti se dmou pýchou.

„Tak by mě zajímalo, kdy naposledy tenhle hrad zažil podobnou oslavu,“ prohodí Achile.

„Jsem tady už dlouho, vždyť jsem vychovával ženicha téměř od plenek,“ usmívá se Furray, „Ale nic takového nepamatuju. Žilo se jim hodně těžko, ten kluk si hodně zkusil.“

„Ten kluk, jak říkáte, už není žádný kluk ale skutečnej hrabě. Jeho význam ještě poroste, uvidíte,“ usměje se i Ronsarde, „Bůh je mu příznivě nakloněn po všech stránkách,“ dodá.

„Ještě nejsme zdaleka u konce, snad se už nic nepokazí,“ povzdechne si Brizeux, načež ho začínají všichni přítomní uklidňovat a znovu i chválit.

Hovoří spolu asi půl hodiny, proberou nejen záležitosti spojené se svatbou, ale hlavně s dny poté, kdy bude třeba uklidit, vrátit půjčené služebníky a zahájit tradiční správu svých panství, která stále více spolupracují a mají stále užší vazby. Ještě i dnes je čeká pár významných rozhovorů s některými z hostů v sále.

Hrabě se svou manželkou po sólu v tanci dále nepokračují, hraběnka se vymluví na únavu, ačkoli problém je zcela jinde. Její choť ji krátce nato odvede do jejich ložnice ve věži, kde se jí ujmou komorné. Cítí se skutečně zesláblá, především upnutí do svatebních šatů není pro její stav nejvhodnější. Ještě se na krátkou dobu na hostinu vrátí, zatím si musí hosté vystačit s pánem domu. Toho jeho novomanželka ujistí o svém dobrém zdravotním stavu a vyšle ho do víru zábavy. On využije nepřítomnosti své ženy a obejde nejvzácnější hosty, aby s nimi prohodil pár slov.

„Mluvil jsem s knížetem de Condé, nastínil jsem mu, co máte za záměr ohledně dodávek armádě jeho syna. Snažil jsem se nebýt moc vlezlý, ale přitom dostatečně důrazný. Naznačil jsem mu váš zájem, tedy ne vás osobně, ale jisté skupiny, za kterou se přimlouváte. A od níž budete mít provizi, když dostanou možnost zásobovat armádu jeho syna. Což on pochopil,“ řekne pan de Almare svému příteli, dostatečně potichu, aby nic neskončilo u nepovolaných uší.

„Pochopil?“

„Pochopil, na slovo provize, úplatek, pozornost, prostě mnoho podob jedné věci, slyší většina, ať je z jak chce urozeného rodu.“

„Bude čas si o všem promluvit později?“

„Později? Bohužel, už zítra se musím vrátit. Proto vás s touto záležitostí zatěžuji právě teď.“

„Děláte moc dobře. Jak ale budeme postupovat?“

„V tom je menší problém,“ zatváří se provinile Pierre, „Bude asi nutné, abyste osobně navštívil vévodu d'Enghien, společně se zástupcem dané společnosti. Mazarin vás pošle jako královského zmocněnce, abyste měl oficiální důvod za vévodou odjet. Další bude na vás.“

„Vévoda je ...“

„Bohužel válčí v Německu. Pokud s ním budete chtít mluvit v brzké době ...,“ zatváří se markýz hodně rozpačitě.

„Dneska jsem se oženil.“

„Já vím, bohužel víc já učinit nemohu. Záleží na vás, kdy se pokusíte vévodu oslovit. Můžete počkat, až se vrátí do Paříže.“

„Hrome, každá dobrá zpráva má i svou druhou stranu,“ zatváří se nešťastně pan de Godille, pak stejně poděkuje. V tuto chvíli vůbec neví, kdy se vrátí do Paříže. Čeká ho nejen závěr této hostiny, nejen první manželská noc, ale nelze opustit svou ženu pár dní po svatbě. Plánuje zde zůstat alespoň měsíc. Ještě chvíli o všem přemýšlí, pak se vrhá znovu do víru zábavy.

Oslava se vydaří, hosté se loučí evidentně spokojení. Hlavním organizátorům spadne mohutný balvan ze srdce. I když je čeká mnoho práce, neboť pro ně a sloužící s odjezdem posledního hosta nic nekončí. Naopak, přichází čas na úklid, vyplacení odměn, uhrazení účtů, uvedení prostor do stavu pro běžný provoz sídla. A pak další jednání a starosti, spojené s pobytem panstva, avšak také pokračování přestavby hradu. Současné prostory jsou opravdu hodně stísněné, pokud zde má vzniknout skutečné důstojné zázemí, pak je potřeba se neprodleně pustit do stavby prvního a druhého patra nového křídla.

Konečné rozhodnutí náleží majiteli panství, jak dlouho vůbec chce v Anjou zůstat, kde bude ve skutečnosti bydlet jeho manželka a kdy on sám zamíří do Paříže. Příliš mnoho otázek pro Tissota i Brizeuxe, především na jejichž bedrech bude ležet největší tíha odpovědnosti za majetek a domácnost hraběte a hraběnky de Godille.

OSMDESÁTÁ KAPITOLA

ŠKOLENÍ Z ANGLICKÝCH DĚJIN

Markýz de Almare má cestou z Anjou do Paříže o čem přemýšlet. Jeho skutečný a jediný přítel se oženil, zůstal na svém panství a kdoví, kdy se s ním zase uvidí. Ještě hůře se vyrovnává s osudem svého syna, který se jmenuje Simon Molinet a dle jeho vlastního scénáře nesmí nikdy zjistit, kdo je jeho skutečným otcem. Vzpomíná, jak ho poprvé spatřil, jak si ho pochoval a nemůže tento obrázek vymazat ze svých myšlenek. S odstupem času na něj dolehne tato událost ještě tíživěji, než by si původně

připouštěl. Vždyť on se syna vlastně zřekl, nic na tomto nezmění možná harmonická rodina, kterou mu obstaral a ani jeho dobré finanční zajištění i výchova. Co když Simonovi někdo nakonec řekne pravdu a on před něj předstoupí, třeba za dvacet let, pokud se takové doby oba dožijí? Co když se ho pak zeptá, proč otče?

Na černé myšlenky zapomíná jen ve chvílích, kdy rozmlouvá s bratry von Obernitz, kteří se s ním vracejí do Paříže. Na svůj pobyt ve Francii si odnášejí nejlepší vzpomínky, hřeje je i smlouva, kterou povezu domů. Alespoň něco se podařilo, pomyslí si Pierre, vyjednal jeho příteli velmi rozumné věno a urovnal majetkové poměry mezi komtesou von Hameschäler a jejími příbuznými.

Hned druhý den po svém návratu se ohlásí prvnímu ministrovi v Palais-Royal. Mladík velmi dobře vnímá, jak moc se změnily poměry u královského dvora. Moc a vliv Mazanina na královnu je již nyní opravdu veliký. Jeho dobrým pozorovatelským schopnostem neujde ani náklonnost mezi regentkou a jejím nejbližším rádcem. Kardinál neponechává nic náhodě. Už na jaře loňského roku, ještě za života Ludvíka XIII., začal plánovat změnu své rezidence. Z paláce Cleve, který se nachází nedaleko Louvre, se hodlá nyní přestěhovat do paláce Tubeuf na rohu ulice Vivienne a Petits-Champs, tedy přímo proti Palais-Royal, neboli Královskému paláci.

Ten nechal vystavět Richelieu a byl dříve znám více pod názvem Kardinálský palác. Před svou smrtí ho Richelieu daroval králi. V říjnu loňského roku k němu dostavěla kasárna, aby zde mohla přebývat strážní služba. Následně Anna Rakouská se svými dětmi přesídlila přes ulici, neboť zahrady Královského paláce se jí jeví pro děti daleko vhodnější než ty v Louvre. Mazarin si v novém sídle královské rodiny okamžitě nechal zařídit svoji rezidenci, vždyť přeci první ministr musí být v blízkosti své vladařky. Jeho místnosti jsou od královniných odděleny jen malou galérií.

Královna s Mazarinem rokuje každý večer, bez ohledu na možné pomluvy se s ním uzavírá do soukromí, vždyť moudrá vladařka se přeci musí radit se svým prvním ministrem. Stává se na něm zcela závislá. Pokud nezná jeho názor na nějaký problém či kardinál právě není k dispozici, neváhá předstírat nevolnost či nemoc, dokud s ním opět nepromluví.

Mazarin však jde dál, nechá do vysoké zdi, kterou kolem Kardinálského paláce zřídil Richelieu, prorazit průchod, takže mu nyní stačí přeběhnout ze svého nového sídla po cestičce, aby se ocitl přímo v zahradách Královského paláce. Tak může nepozorovaně změnit místo svého pobytu, což mu přijde výhodné vzhledem k budovanému vztahu s královnou.

Ludvík se v poslední době nejvíce baví při vykonávání přehlídky švýcarské gardy v Bolognském lesíku, vida jeho nadšení, mu dokonce nechá Mazarin pořídit vlastní dětský oddíl, ve kterém může uplatňovat svou velitelskou pravomoc. Což chlapec činí s nadšením. Už takto malý projevuje vladařské sklony, dokonce nutí i svého bratra, aby mu prokazoval patřičnou úctu.

Markýz de Almare nemá problém se vstupem do rezidence prvního ministra, patří do okruhu jeho nejbližších spolupracovníků. Stejně tak se snadno dostává do prostor královské rodiny, neboť má zvláštní privilegium k návštěvě královských dětí a počítá se s ním do budoucna jako s jedním z vychovatelů krále. Navíc zasvěcení znají i jeho další úkoly, kdy se stává tajným emisarem Mazarina či Anny Rakouské. Samozřejmě nemůže bez ohlášení vstoupit do místnosti, kde se nachází první ministr nebo královna, ale pokud požádá o audienci, většinou se mu přijetí dostane. Co se týká setkání s Ludvíkem a jeho bratrem, schůzky má domluvené dopředu podle rozpisu.

Dnes ho Mazarin přijme ve své pracovně v Královském paláci, velmi vřele, ač jistě zatížen mnoha úkoly, s ním začne probírat nejen státní, ale i soukromé záležitosti. Pierre referuje o svatbě hraběte de Godille, o pozitivním jednání příbuzných jeho ženy, čímž by neměl nastat žádný konflikt se saským kurfirstem. Naopak první ministr mluví o své radosti nad zahájením mírových rozhovorů ve Vestfálsku, zmíní i poměrně solidní postavení francouzských armád na evropských bojištích. Do toho propašuje ochotu pomoci společné věci v otázce armádních dodávek. Markýz si v duchu povzdechne, kardinál ho považuje za součást jedné skupiny, která se snaží uplatnit své finanční zájmy. Což ho příliš nepotěší, na druhé straně zase tak daleko od pravdy není, vždyť jeho správce Burdain začal úzce spolupracovat s panem Malltem a Tissotem.

„Jak se díváte na cestování, užil jste si ho v poslední době dost, pravda?“ řekne náhle Mazarin a podívá se na svého spolupracovníka.

„Dostávám další úkol?“ zeptá se věčně pan de Almare, není třeba dlouhých vysvětlování, z položené otázky pochopil zájem prvního ministra ho opět odeslat na další misi.

„Pokud ho přijmete. Jde o velice delikátní a obtížnou záležitost.“

„Jsem-li dle Vaší Eminence schopen svěřené poslání úspěšně zastat, s radostí přijímám,“ odpoví Pierre, pak se lehce pousměje a dodá, „Po čase strávených na cestách v zimě bude teď případné putování procházkou růžovým sadem.“

„Nemylte se, mohl by se vám lehce zvednout žaludek, pokud nejste zvyklý na pořádné houpání.“

„Lodí po moři jsem ještě necestoval,“ odvěti mladík, „Bohužel o poměrech v Albionu nemám moc povědomí.“

„S vámi je radost spolupracovat, pane markýzi,“ zasměje se teď Mazarin, očividně v dobré náladě, „Vám stačí tolíko naznačit a ostatní si odvodíte sám. Jste schopen i odhadnout, oč se má jednat?“

„Vaše Eminence, z vašich náповědí není zase tak těžké odvodit příčiny mé možné cesty, pokud budu uznán vhodným kandidátem pro takové poslání,“ začne dedukovat pan de Almare, „Vaší zmínka na houpání mi navodila nutnost cestovat lodí, slova o obtížnosti a jistém nebezpečí naznačuje tajné poslání. Pokud se nemýlím, jedná se o záležitost anglického království. Jelikož Vaše Eminence již několikrát přede mnou tamní poměry zmínila, asi půjde o jednání neoficiální, možná s představiteli strany, která není přátelsky nakloněna králi Karlu. Se kterým je francouzský dvůr spřízněn, neboť manželka Karla Jindřiška je tetou Ludvíka.“

„Správná úvaha, jako téměř vždy,“ přitaká spokojeně první ministr, chvilku se zamyslí a pak pokračuje, „Poměry v Anglii jsou opravdu velmi neurovnané. Vím sám o nich od lord Montagu. Znáte ho?“

„Zběžně, kdysi jsme byli představeni a několikrát jsem s ním mluvil. Ale jen obecně. Nyní je, nemýlí-li se, držen v zajetí v Toweru. Pokud je mi známo, delší čas strávil ve Francii, kde byl předtím jako velvyslanec anglické koruny. Slyšel jsem o jeho konvertování ke katolicismu. Vaše Eminence i Její Veličenstvo s ním občas konzultovali některé záležitosti. Je přítelem sestry pana kancléře Seguiera, která je převorkou pointoiských karmelitánů. Sám lord Montagu obdržel tuším opatství Svatého Martina v Pointose.“

„Zajímavé,“ zvedne překvapeně obočí prelát, znalosti mladíka ho překvapí, začíná se velmi dobře orientovat ve vztazích u dvora, je skutečně učenlivý, „Lord Montagu mi toho mnoho sdělil. Ale i po jeho návratu do vlasti a zatčení mám další důvěryhodné zdroje. Do Francie by se měla vrátit v nejbližší době královna Jindřiška, kterou jste zmínil, teta našeho krále Ludvíka a švagrová královny regentky. Což by mohlo vyvolat rozporuplné reakce strany nepřátelské v Anglii králi Karlovi.“

„Složitá situace, Vaše Eminence. Francie se nemůže otočit zády k tetě svého krále ani k jeho strýci. Ale zájmem Francie je také mír s Anglií, vzhledem k našim válečným tažením proti císaři a španělskému králi. Proto by nebylo rozumné si dopředu znepřátelit druhou stranu, která by mohla zvítězit a potom třeba konat odvetné kroky proti Francii,“ pokusí se o další dedukci Pierre.

„Vystihl jste velmi dobře naše zájmy,“ usmívá se spokojeně Mazarin, „Nelze opravdu odmítnout útočiště tetě současného krále. Pokud opravdu do Francie přicestuje, což se nyní zdá velmi pravděpodobné, bylo by vhodné tajně sdělit druhé straně neutrální postoj Francie k vnitřním záležitostem anglického království. Pozice krále Karla je velmi vratká, naopak moc jeho protivníků sílí. Nepřátelství s Anglií by nijak neprospělo zájmům Francie. Přijetí královny Jindřišky je nutné chápat jako akt milosrdenství, nikoli nepřátelství.“

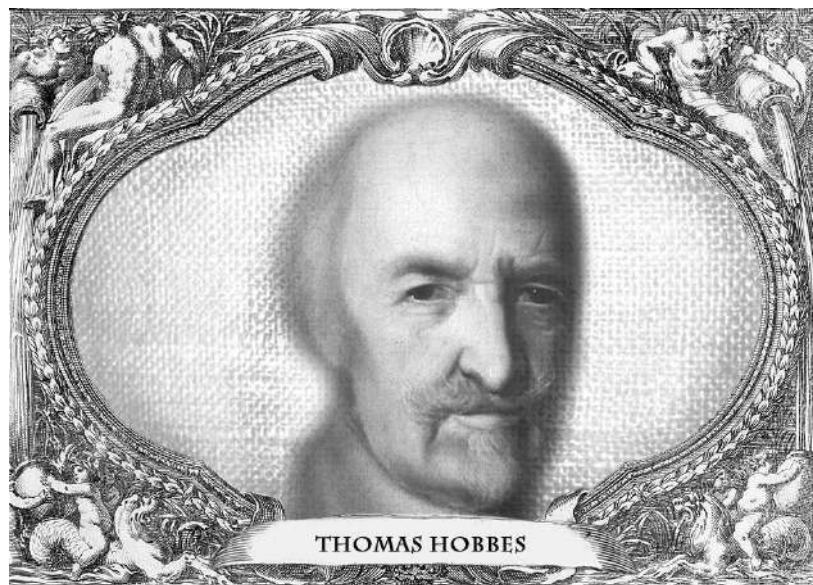
„Což je potřeba tajně sdělit parlamentní straně, která je v opozici vůči králi Karlovi. S ujištěním o neutralitě Francie v jejich vnitřním sporu. I možné ochotě v budoucnu jednat s představiteli parlamentu, pokud by v boji o moc zvítězil nad svým králem,“ dodá markýz a po očku se podívá na prvního ministra, zda se nezmýlil i v poslední větě.

„Zájmy Francie jsou vždy na prvním místě,“ odvětlí kardinál, čímž nepřímou potvrdí i předchozí vyjádření, „Zítřka si promluvíme s jiným exulantem z Anglie, panem Thomasem Hobbesem a poté dostanete ještě přesné instrukce přímo ode mne. Do tří dnů odjedete do Anglie, vyhledáte představitele opozice proti králi Karlovi a povedete s nimi jednání. Která samozřejmě musí zůstat naprosto utajena jak zde, tak také se o nich nesmí dozvědět král Karel. Proto jste vhodný kandidát, doposud v diplomacii nepříliš známý, ale přitom velmi schopný. Záminku pro vaši cestu do Albionu vymyslíme, bude se jednat o soukromou návštěvu.“

„Vaše Eminence, děkuji za důvěru i ocenění mých schopností, ačkoli má předchozí posláni dopadla neslavně.“

„Nikterak vaší vinou,“ zavrtí hlavou Mazarin, „Porážku pana von Rantzau jste nezavinil, stejně jako smrt maršála de Guebriant. Kurfirst Jan Jiří je velmi tvrdý oříšek, měl jste jen zasít další semínko pochybností do jeho mysli. Což se vám nepochybně podařilo. Pane markýzi, diplomacie je velmi ošidná, hranice mezi úspěchem a neúspěchem je velmi tenká. Malá událost může mnohé změnit a zdánlivé maličkosti vykonané v minulosti mohou náhle v budoucnosti nabýt velkého významu.“

„Vynasnažím se splnit očekávání a na jednání se dobře připravit. Ačkoli má angličtina není zrovna nejlepší.“

„Jak lépe ji zdokonalovat než hovorem s osobami, jejichž je mateřštinou,“ konstatuje spokojený první ministr a ještě přidá pár dalších moudrostí.

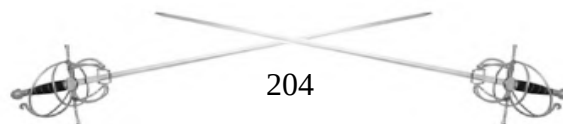
Šlechtic však odchází z audience se smíšenými pocity. S hrdostí nad dalším významným úkolem, ale zároveň velkými obavami. Z hrozných koutů střední Evropy, zdevastovaných pětadvacet let trvajícím konfliktem, je poslán do Anglie, která je zmítána občanskou válkou a krveprolití se stává běžným prostředkem k prosazení mocenských zájmů obou stran.

Zatím nikomu ve svém paláci nic neřekne, možná až po rozhovoru panem Hobbesem. Mazarin by si mohl ještě vše rozmyslet, ale spíše však musí s cestou počítat. Což mu vnukne myšlenku znovu se zastavit u své sestry, jak jí slíbil už před drahnou dobou. Kdoví, jak pokračuje její domácí válka s manželem, zda dokázali alespoň částečně vybědnout z pekla, které si navzájem vytvořili. Bude záležet na okolnosti, jak jeho nový úkol bude chvátnat, ale o zajištění konce konců Mazarin ani vědět nemusí.

Druhý den se v Královském paláci setká se zmíněným pětadvacíletým filozofem Thomasem Hobbesem, který již žije v Paříži čtvrtým rokem. Byl vychovatelem v rodině hraběte of Devonshire a stále má kontakty s přáteli z Anglie a tím pádem i čerstvé zprávy. Odeberou se spolu do jednoho z kabinetů, kde budou mít soukromí. Oba o sobě navzájem už slyšeli, ale doposud se nijak blíže nepoznali.

„Jeho Eminence mi naznačila, abych vám vyšel vstříc v otázkách uspořádání v mé domovině,“ zatváří se poměrně přátelsky Hobbes, „V té souvislosti bych vám měl vysvětlit podrobněji, v jaké situaci se nachází anglické království. Abychom neztráceli čas, navrhuji následné řešení. Pokusil bych se vám nastínit širší souvislosti, pak bychom si podrobněji probrali současnou situaci. Samozřejmě máte možnost se kdykoli na cokoli zeptat. Na závěr bychom mohli diskutovat, téma bych nechal na vás.“

„Velice děkuji, váš návrh se mi zdá velmi vhodným.“

„Pak se můžeme pustit do práce. Ačkoli jsem už téměř čtyři roky ve Francii, neztratil jsem kontakt s událostmi ve své rodné zemi. Snad vám proto budu užitečný. Rozuměl jste, co vám říkám?“ zeptá se Angličan, poslední věty pronáší ve své mateřštině, sice si dává záležet na výslovnosti, ale mluví rychle.

„Smysl já pochopit, ne všechna slova. Mluvím dobře latinsky a španělsky, bohužel německy a anglicky málo,“ odpoví rovněž anglicky pan de Almare.

„Výslovnost nic moc, ale vaše slova dávají smysl,“ usměje se Hobbes, „Chcete, abych vám svůj výklad přednášel anglicky nebo francouzsky?“

„Lépe francouzsky. Pokud mít možnost, navrhnout bych kompromis. Výklad francouzsky, na pak diskuse anglicky,“ odpoví znovu v cizím jazyce markýz.

„Dobrá, budu tedy mluvit raději francouzsky,“ vrátí se Thomas do rodného jazyka svého posluchače, „Začnu možná trochu zešíroka, ale je to nutné k pochopení současné velmi vážné a smutné situace v Anglii. Od roku patnáct set padesát osm až do roku šestnáct set tři vládla královna Alžběta. Určitě jste o této velmi silné panovnici slyšel, přes ohromné obtíže na začátku své vlády, spiknutí, úklady, si dokázala podmanit své přátele a nepřátele. Mluví se mi o tom před vámi obtížně, ale vsadila na národní hrdost, kdy vytvořila něco jako mýtus nadřazené lidské rasy. Jí naklonění duchovní podporovali naopak mýtus její jedinečnosti, jednala

prý z vnuknutí Boha, který ji pověřil ochranou pravého náboženství, aby pozvedla Anglii nad její nepřátele. Královna Alžběta dokázala dobře využít silné stránky této národní hrdosti, ale držet na uzdě i fanatiky, aby jí samotné nepřerostli přes hlavu. Bohužel na druhé straně se jí nedařilo tolik udržet pod kontrolou peníze, když zemřela, byla na tom země po této stránce dost špatně. Upozorňuji vás na určitou aroganci, se kterou se nepochybně setkáte.“

„Mnohé národy se domnívají o své nadřazenosti,“ usměje se Pierre, „Chytrý panovník dokáže využít specifické vlastnosti svého národa i specifika náboženství.“

„Ano, nepochybně. Jen vás varuji. Já jsem ve Francii dlouho, jsem z tohoto hlediska umírněný. V Anglii narazíte ale určitě na přezíravé jednání vůči své osobě. Důvody vám, jako osobě znalé historie a souvislostí, vysvětlovat nemusím. Nejsem zde, abych vám něco zastíral, byl jsem Jeho Eminencí požádán, abych vás připravil dobře na váš úkol.“

„Jsem vám vděčný za vaši upřímnost.“

„Abych se vrátil ke královně Alžbětě. Dokázala svým majestátem přestát mnohé a být tmelem v rozporech. Stávala se však v oblasti příjmů závislá na parlamentu. Ona však dokázala udržet jeho choutky na uzdě, ačkoli mnohdy s obtížemi. Ke konci jejího králování ovládla Dolní sněmovnu nižší šlechta, která se ale díky skupování pozemků stala nejvlivnější skupinou v zemi. Alžběta držela šlechtu zkrátka, stejně jako se to u vás podařilo kardinálu de Richelieu a králi Ludvíkovi. Sněmovně Lordů přikládala bohužel příliš malý význam, čímž se zvyšovala moc Dolní sněmovny. Za peněžní výpomoc královně pak tato sněmovna požadovala stále větší ústupky. Jak jsem se ale zmínil, díky velké autoritě Alžběty se zdála situace přes všechny finanční obtíže stabilní.“

„Parlament má dvě sněmovny, jak je mi známo. Vliv má ale vyšší Dolní sněmovna.“

„Ano. Ale problematika parlamentu v Anglii je velmi komplikovaná. Obecně bych mohl říci, že má dva domy, Dům lordů a Dům obecných. Do Domu lordů náleží duchovní lordové, tedy arcibiskupové

a biskupové, ačkoli duchovenstvo zasedá zčásti v obou komorách, pak svěští lordové, tedy zástupci vysoké šlechty. Následkem bojů a zrušením branných družin význam Domu lordů poklesl. V Domě obecném zasedají zástupci měst, nižší šlechta a mladší členové vysoké šlechty. Ti jsou voleni, už od dob Edwarda, toho jména prvního. Své zástupce volí hrabství, města, hrady ze svobodníků, freeholders, rytířů a zemanů na hrabském sněmu. Ale k významu parlamentu se ještě dostaneme, pane markýzi.“

„Ano, jen jsem si chtěl ujasnit postavení obou domů,“ vysvětlí svoji poznámku mladík.

„Nástup Jakuba z rodu Stuartů, skotského krále, po vládě Alžběty nemohl dopadnout příliš šťastně. Sedm let před svým nástupem uzavřel Jakub s Alžbětou dohodu, neprotestoval ani příliš proti popravě své matky Marie o devět let dříve. O tak zvaném prachovém povstání jste jistě slyšel, kdy katoličtí fanatikové vedeni jezuity chtěli vyhodit do vzduchu krále i parlament. Bohužel Jakub nedokázal tohoto daru využít, protože takové odhalené spiknutí opravdu darem bylo, mohlo semknout královský majestát s parlamentem, vždyť měli společně zemřít.“

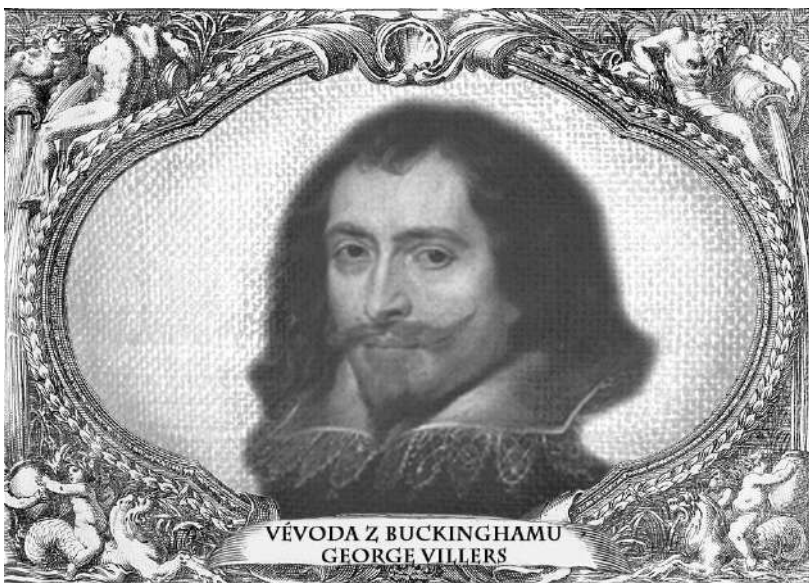

„O tomto spiknutí jsem slyšel, podrobnosti však neznám.“

„Není ani potřeba, uvádím tuto událost jen pro dokreslení malých schopností krále Jakuba. On byl, aniž bych ho chtěl ve vašich očích příliš očerňovat, dost obhroublý, jeho vtipy oplzlé, chování hulvátské. Ke všemu se skrýval před všemi, s výjimkou svých favoritů, kterým otevíral nejen svou náruč, ale taky ložnici. Ať už jimi byl Skot Carr nebo později Villers, ze kterého učinil vévodu z Buckinghamu. Jen stěží se mi o něm mluví, pane markýzi.“

„Něco jsem zaslechl,“ odvětlí v rozpacích pan de Almare.

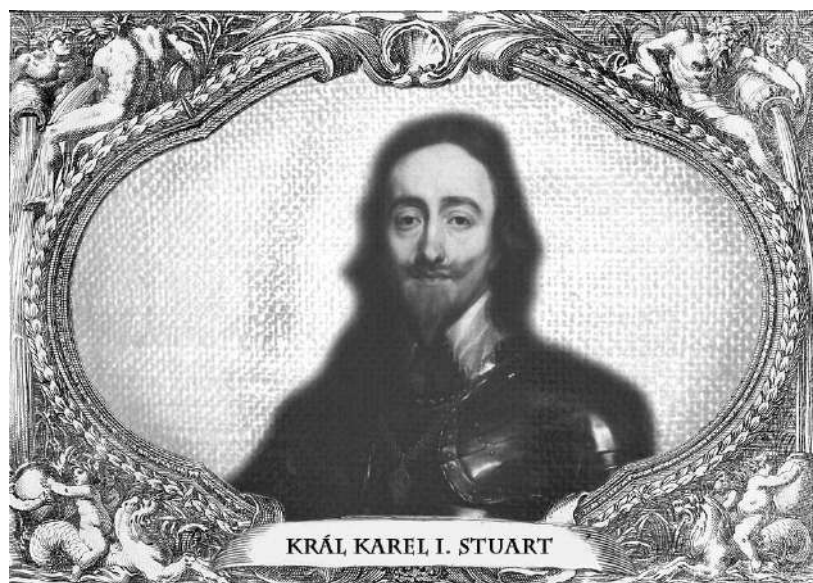
„Nepochybně, bohužel většina nechutných historek je pravda. Nenáviděl ženy, opíjel dvorní dámy a radoval se při sledování jak zvrací, pohrával si na veřejnosti se svým přirozením, což nešlo přehlédnout. Villerse líbal před společností a osahával ho po celém těle! Dokonce se neváhal rouhat, když prohlásil, že Ježíš měl svého Jana a on má svého Jiřího. Kromě toho ponižoval Anglii i politicky, chtěl činit ústupky Španělsku, jednal poniženě, společně se svým milencem vévodou z Buckinghamu, o sňatku Karla se španělskou infantkou. Mnozí s láskou vzpomínali na dobu vlády Alžběty. Ale země se už mezitím řítí do katastrofy, kterou prožívá nyní,“ povzdechne si Hobbes, smutek nedokáže při svých vzpomínkách zastřít. Kdoví, jak sám v mládí prožíval léta, na

kteřá nyní vzpomíná, napadne jeho posluchače. Nicméně nenachází vhodná slova, proto raději mlčí.

„Když v roce šestnáct set dvacet pět nastoupil jeho syn Karel, povahy nepochybně lepší,“ pokračuje anglický utečenec, „mnozí jsme očekávali obrát k lepšímu. I když, a to se prosím pane markýzi neurazte, sňatkem se sestrou vašeho krále Ludvíka vzbuzoval dopředu nedůvěru mezi lidmi i mezi příslušníky parlamentu. S ním se taky hned od počátku dostával do mnohých roztržek, které nyní vrcholí. Už jeho otec Jakub podkopával moc vysoké šlechty, když prodával tituly od barona výše nejvíce příslušníkům nízké šlechty u dvora, jeho syn Karel v tomto kupčení pokračoval. Pak už nikdo ani titul raději nechtěl, tak jim Karel začal dávat pokuty za odmítání titul převzít. Navíc

se dostal do podezření, že s arcibiskupem Laudem, nyní drženým ve vězení, mají v úmyslu se podrobit Římu. Jemu i jeho otci nikdy neodpustí, že nepomohli protestantům v Německu, nechal na holičkách i hugenoty u La Rochelle. Tím ztratila Anglie svůj vliv, který si vytvořila za vzpomínané Alžběty.“

„Stále však král představuje světskou moc, odvozenou od Boha,“ upozorní Pierre.

„Hm, ovšem od krále se očekává hájení národních zájmů, alespoň občasný úspěch. Ponižující chování strpěl od Španělů, Holanďanů a v poslední době od Skotů, kteří se vzbouřili a které si on koupil jen za cenu vysokého výkupného, k čemuž užil peněz, které mu nepatřily. K tomu tragické vzpoury Irů, kdy došlo k mohutnému vraždění protestantů. Pane markýzi, Karel je v obrovsky nevýhodné pozici.“

„Je hlavní příčinou rozpor v otázkách víry? Slyšel jsem něco v tom smyslu.“

„Ano, svým způsobem máte pravdu. Král je hlavou anglikánské církve, svůj vliv na lid se snažil a snaží prosazovat skrze biskupy. Vám nemusím vykládat, pane markýzi, jaký vliv má na prostý lid kněz. Kde se lid nejvíce schází a kde získává zprávy o dění kolem? Ano, v kostele. Ale mnozí duchovní nebyli spokojeni s tím, co hlásá anglikánská církev, začali požadovat ještě větší reformaci. Někteří kněží se stali nezávislými, začali hlásat a prosazovat ještě radikálnější odklon od hodnot, které jsou vlastní katolické církvi. Pochopitelně nejdále v tom zacházejí presbyteriáni, což je skotská církev.“

„Slyšel jsem o jejich názorech,“ přikývne pan de Almare.

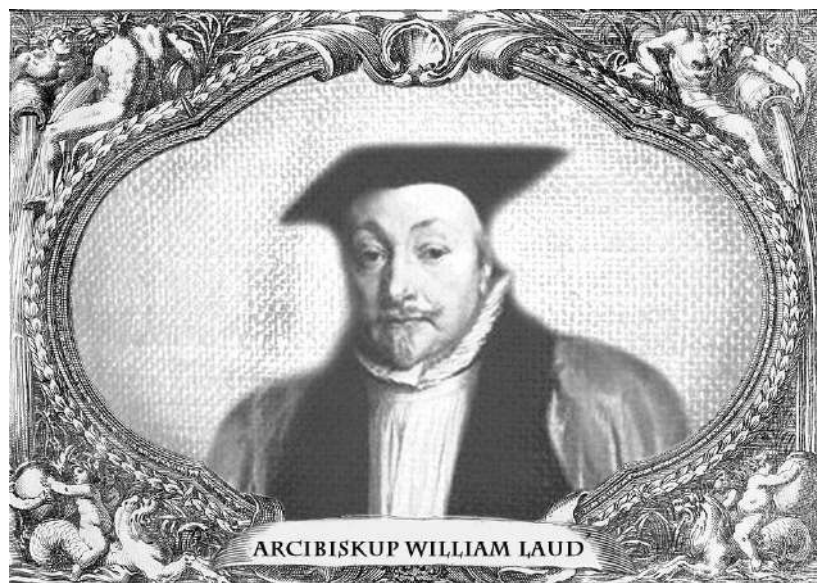
„U presbyteriánů vlastně není žádná hierarchie, vrchol tváří jakási rada starších, která není nad sebou nadřazená. Ti se také dostali do sporu s králem, který se rozhodl zasáhnout. Aby ale mohl se svým

vojskem jít prosazovat své zájmy, potřeboval požehnání parlamentu. Ten byl naposledy svolán před čtrnácti roky.“

„Svolání parlamentu považujete za chybu krále?“

„Chybu krále?“ trochu zaváhá Hobbes, „Pravdou je, že vyvrcholení nesnázi započalo před čtyřmi roky, právě po svolání nového parlamentu, který si začal říkat Dlouhý. Schválil také zákon, který vlastně neumožňuje jeho rozpuštění. Jeho členové se považují za převtělené alžbětince, volají po starých pořádcích. Pohromy, které se na království v době jejich svolání valily, se jim zdály tak hrozivé, že je přisuzovali spiknutí. Našli si i oběť, tedy arcibiskupa Lauda a lorda ze Staffordu. Lord Stafford byl králi věrný a oddaný do posledních okamžiků, velmi usilovně se snažil o nápravu hrozivých poměrů. Zůstal králi věrný i poté, kdy ho Karel doslova obětoval, když schválil jeho trest smrti, ke kterému ho parlament odsoudil.“

„Mohl ale vůbec Karel v té době parlamentu vzdorovat?“

„V té době by byl jeho odpor hodně problematický, nicméně mu jeho čin stejně nepomohl. Uvěznění Lauda a poprava pana ze Staffordu jen ukázalo míru jeho skutečného vlivu. Král uprchl do Yorku, tam si svolal už několik století neexistující Velkou radu. Parlament si ho předvolal na zasedání, kam se on nedostavil. Tím došlo k definitivní roztržce. Parlament svolal armádu, domnívám se však, že spíše, aby demonstroval svou sílu, než aby ji použil proti svému králi. Chtěl ho donutit se podvolit zcela jeho vůli.“

„Nešlo o předem chystanou

občanskou válku?“

„Neřekl bych, ačkoli do hlav nejdůležitějších osob nevidím. Dokonce se domnívám, že by parlament i Karel přivítali návrat poměrů za vlády královny Alžběty, ale nedaří se jim nalézt kompromis. Karel hledal a hledá pomoc v zahraničí. Došlo ke stavu, ze kterého jde na mnohé děs, ale ze kterého ani jedna strana nezná cestu. Jejich postoje jsou zablokované. A tak se v Anglii rozhořela občanská válka.“

„Nešlo opravdu válce zabránit?“

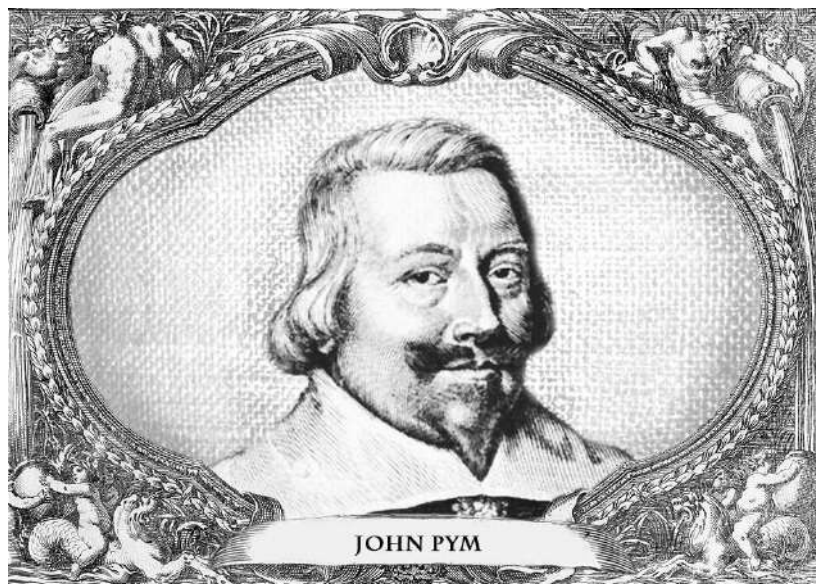
„Nikdo dle mého názoru nechtěl původně spor natolik vyhrotit. Je nutné si uvědomit, pane markýzi, jaké postavení má anglický parlament. Určitě získal největší moc ze všech parlamentů nebo podobných sborů v Evropě. V létech, o kterých mluvíme, měl v čele i osobu velmi schopnou, státníka Johna Pyma, který v prosinci loňského roku zemřel. Když ho chtěl v lednu roku šestnáct set čtyřicet dva král Karel společně se čtyřmi jeho druhy potrestat, celý Londýn se postavil proti. Návratem Pyma do parlamentu začala vlastně občanská válka. V loňském roku se mu podařilo spojit parlament se Skoty. Jeho základní myšlenka, že parlament má větší váhu než panovník, a Dům obecných, tedy volených zástupců, má větší důležitost než Dům lordů, je velmi nebezpečná. V Anglii padla na úrodnou půdu, může se ale šířit do dalších zemí jak mor.“

„Obáváte se vlivu rebelantských myšlenek i na Francii?“

„Zde je parlament odvozen trochu jinak, nicméně bych události v Anglii nepodceňoval. Ale ani tam není vše průhledné, současný spor mezi králem a parlamentem mnohdy rozděluje rodiny, jednotlivé obce. Někdo se snaží zachovat si neutralitu, někdo se nemůže rozhodnout vůbec a přebíhá z jedné strany na druhou. Většinou asi rozhodují osobní zájmy. Někteří by chtěli ukončit konflikt za každou cenu, příkladem může být člen parlamentu Denzil Holles, jeden z mužů, kterého chtěl král zatknout s Pymem.

Ale proti stojí mnozí velmi radikální členové, příkladem může být mladý Henry Vane, který prosazuje dokonce taková opatření, které jsou nepřijatelná i nižší šlechtě. Další, jako byl John Pym, stejně jako Oliver Saint John, prosazovali nebo prosazují umírněnou politiku.“

JOHN PYM

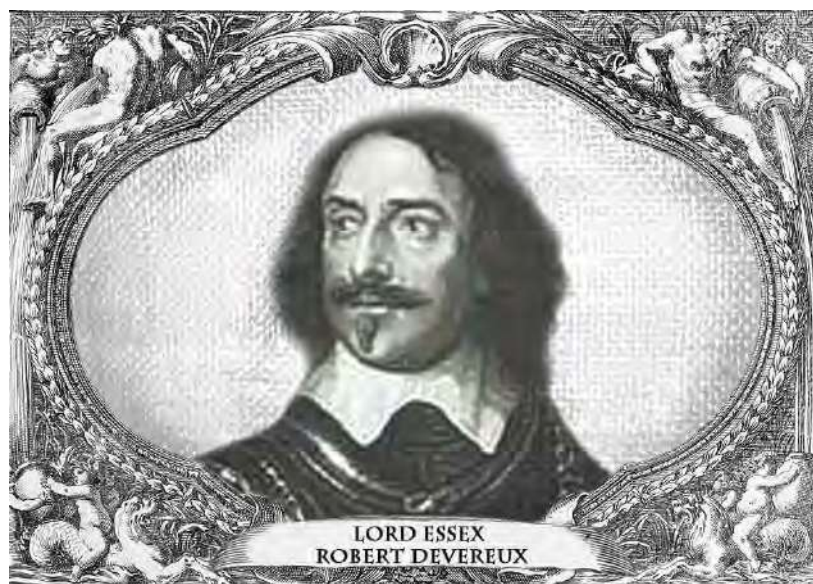
„Kde vlastně došlo ke zlomu, kdy se od jednání přešlo k násilí?“

„Asi rozhodl rok předminulý, po návratu Pyma do parlamentu. Král sice ustoupil v náboženských otázkách, zřekl se arcibiskupa Lauda, hlavy anglikánské církve. V předminulém roce také parlament vyloučil z vlády všechny duchovní, víceméně nakloněných spíše královské straně. Je snaha diecézní správu nahradit presbyteriánskou strukturou, podobnou jako je ve Skotsku. Skotové nabývají významu, jedná s nimi parlament i král. Jeho věc ještě není zcela ztracená, jeho lidé

chytře varují před vzpourami a povstáními, naprostým zmatkem, který ublíží všem. Parlament naproti tomu svehpě hájí své postupy, mluví o záchraně národa a správného náboženství. Ovšem tvrdé řinčení zbraněmi a neústupnost na obou stranách, brání dosažení rozumnému kompromisu, obě strany chtějí dosáhnout konečného vítězství a ne kompromisu.“

„Jak silné jsou armády jednotlivých stran?“

„Těžko říci, situace se asi mění velmi rychle. Mohu odpovědět pouze velmi obecně. Parlamentní armádě chybí jí zkušený důstojnický sbor, proti tomu vojska rojalistů představují spíše tradiční armádu, která má své nesporné kvality. Ted' má král i svého nadějného vojévudce, princ Ruprecht je čtyřadvacetiletý synovec krále Karla., mimochodem syn Bedřicha Falckého, jehož volba českým králem rozpoutala konflikt na kontinentu před šestadvaceti roky. Jeho matkou je Alžběta z rodu Startů, sestra krále Karla. Ruprechtovo vojsko působí daleko spořádanějším dojmem. Dalšími vojáky disponuje i král, další různě silné vojenské skupiny mají rojalisté i jinde. Stejně tak je na tom i parlamentní strana, existuje více vojenských expedičních sborů. Není zcela jasné, kdo je jejím hlavním velitelem. Mluví se o záměru lorda Essexe, který slavil významné vítězství předloni u Edgevillu a v loňském roce u Newbury, vzdát se velení a předat ho lordu Fairfaxovi. Oba, Essex i Fairfax, původně byli na straně krále, jeho poslušnými vazaly, když ale otálel se svoláním parlamentu a dostal se s ním do sporu, přidali se k parlamentu. V předchozích významných bitvách byl oficiálním velitelem parlamentní armády lord Essex, lord Fairfax velel její jízdě. V tuto chvíli už ale může být vrchním velitelem lord Fairfax. Možná ale také ne, zde bohužel nevím. Při všech rychlých změnách a ne vždy zcela pevných postojích jednotlivých účastníků války, nemohu

LORD ESSEX
ROBERT DEVEREUX

zaručit, co bude platit v době vašeho příjezdu do Anglie,“ pokrčí rameny Hobbes.

„Studoval jsem nějaká pozorování,“ říká Pierre neurčitě, dostává možnost nahlédnout i do hlášení špiónů, o tom ale vykládat nechce, „Objevilo se v nich jedno dle mého zajímavé jméno. Jaké úřady má v tuto chvíli pan Oliver Cromwell?“

„Je předsedou puritánské strany, které byl členem také Pym. Původně studoval práva, po smrti otce se vrátil k rodinnému majetku, krátce byl členem parlamentu ve třicátých letech a znovu poslední čtyři roky. Vždycky byl velmi horlivým odpůrcem proti královým reformám městské správy i řízení církevních záležitostí. Když začala občanská válka před dvěma roky, vycvičil na vlastní náklady jezdecký oddíl, který pak měl rozhodující podíl na vítězství v bitvě u Granthamu v loňském roce, za což byl jmenován generálem. Pokud by odstoupil skutečně lord Essex a velení převzal lord Fairfax, tak pravděpodobně pan Oliver postoupí na post velitele celého jezdeckta. Řekl bych o něm, že patří k nejradikálnějším královým odpůrcům.“

„Kdo ve skutečnosti představuje vůdce opozice proti králi Karlovi? Vedení parlamentu?“ tápe pan de Almare.

„Kdo vždy představuje moc?“ usměje se Thomas, „Přeci ten, kdo má v ruce armádu. V tuto chvíli ji velí lord Essex, velký vliv má lord Fairfax. Možná poroste i význam vámi zmiňovaného Cromwella,“ chvilku se odmlčí, pak pokračuje, „Pane markýzi, nevím, jakým úkolem máte být pověřen. Ovšem pokud chcete znát, kdo má skutečnou moc na straně parlamentu, pak nemá dle mého názoru valného smyslu se zabývat parlamentními hodnostáři, podnětnější bude zaměřit se na velitele parlamentní armády. Ti budou mít nakonec vždycky poslední slovo. Jde však pouze o moji spekulaci, názor si jistě uděláte sám.“

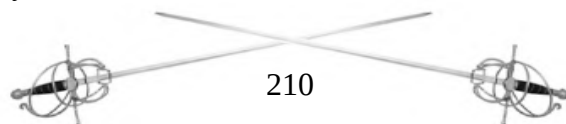
Setrvají v diskusi ještě značnou dobu, Hobbes má opravdu co nabídnout, jak markýz pochopí záhy. Obecný úvod do složité problematiky byl jen třešničkou na dortu, následuje podrobná analýza, skutečné vysvětlení složitých vztahů mezi jednotlivými znesvářenými stranami a sekcemi uvnitř nich samotných. Pro normálního smrtelníka velmi nudná záležitost, pro začínajícího diplomata informace k nezaplacení.

Ale i Thomas má z mnohahodinového rozhovoru s Pierrem dobrý pocit, posluchač vnímá jeho slova pozorně a sám dokáže dedukovat některé závěry vyplývající z předchozích sdělených skutečností. Pokud ho Mazarin skutečně pošle do Anglie jako tajného vyjednavče, na což usuzuje, bude pro něho tato mise velmi tvrdou zkušeností. Je možná houževnatý, ale působí velmi křehce. Nicméně v diplomacii je důležitější bystrost úsudku než široká ramena. Ta se hodí pro druhé řešení, když diplomaté selžou a přijdou ke slovu zbraně.

ZNOVU NA ZÁMKU CAVARLENE

Palác markýze de Almare žije svým vlastním poměrně harmonickým životem. Po velkém třesku před téměř třemi roky, kdy hraběnku de Besiere vystřídal její syn, se poměry zcela ustálily. Palác patří v Paříži k těm nejlépe zajištěným, vybaveným, ale také organizovaným. Vyznačuje se i pohodovou atmosférou, mladý pán nemá manýry vlastní mnoha příslušníkům jeho stavu. Chová se stále skromně, přes své nesporné úspěchy u královského dvora. Služebnictvo sice musí snášet velmi přísný režim nastavený a kontrolovaný především komořím Merilem, ale dostává se mu slušného platu a solidního zacházení.

Ostrahu paláce a osobní ochranu pána zajišťuje vždy zdvořilý, ale rázný a naprosto spolehlivý kapitán Roth. Stále se zcela nesmířil se ztrátou devíti svých vybraných a prověřených mužů, které pohřbil v krajině virtemberské. Mnozí byli nejen jeho podřízenými, ale i přáteli. Samozřejmě ihned po návratu do Paříže započal s doplněním stavu osobní gardy markýze. Výhodou mu je jeho zkušenost v oboru, dobré kontakty mezi nájemnými ochránci, ale rovněž příznivé reference o službě u mladého šlechtice a nadstandardní platové podmínky.

Správce Burdain se těší velmi dobré pověsti, ačkoli je postavy nevelké a svoji častou nervozitu projevuje tikem v podobě mrkání. Nejde mu však upřít velký přehled ve finančních oblastech, výborná znalost obchodních partnerů, organizátorské schopnosti. Do prací v paláci zapojil i svou sestru a pomáhá při výchově jejich dvou dětí Kateřiny a Julese. Docela dobře zapadli, ačkoli se jim dostává protekce od jejich bratra a strýce v jedné osobě.

Auguste Bastien, další člen domácnosti s výsadnějším postavením, se v poslední době dost trápí. Stále se ještě plně nevyzdravěl, ačkoli jeho život podle doktora Chapona už ohrožen není. Zranění čas od času bolí, více ho ale užívá přítomnost osmnáctiletého Simona Dorlana v blízkosti pana markýze. Ten si doposud neopatřil žádného podkoního či páže z urozené rodiny, funkci osobního sluhy vykonává zmíněný Simon, čímž nahrazuje právě Augusta. Na rozdíl od kterého je velmi svědomitý, houževnatý, pokorný a pán je s jeho službami stále více spokojen. Auguste tak vlastně dostává na starosti jen své uzdravování, které prokládá snahou najít si povyražení v náručí ženy. Což pro něho při jeho zkušenostech a přitažlivém zevnějšku není problém, ale přítomnost Simona v blízkosti pána ho tíží, neboť sám ztrácí na významu.

V paláci samozřejmě pracují též velmi pohledné a mladé dívky, pro které se z jejich pohledu naskytá příležitost zaujmout uprázdněné místo po Mariettě, milence mladého pána. Markýz se však po minulé zkušenosti střeží jakéhokoli podobného hřešení, což neznamená jeho sexuální půst. Vzhledem ke své pověsti i přitažlivé postavě nemá problém si nalézt milenku z jakýchkoli kruhů společnosti, mezi těmi nejvýznamnějšími profesionálkami lásky, ale i mezi zaopatřenými šlechticemi. Ačkoli se obává možného problému s jejich manželem či jiným milencem, nepříjemnost s panem de Marcillac je stále ještě příliš čerstvá, někdy neodolá a okusí zakázaného ovoce.

Mimochodem, hrabě Maurice de Coligny, před jehož domem ke sporu s panem de Marcillac došlo, odmítl nechat si zhnisanou ruku amputovat a na následky zdánlivě nevinného zranění v souboji s vévodou de Guise zemřel. Markýz si při té příležitosti připomněl slova doktora Chapona v Německu, jak někdy mohou i menší zranění mít tragické následky.

Po rozmluvě s Thomasem Hobbesem si již je Pierre svou misí do Anglie jistý. Jeho pocity však nejsou jen pozitivního charakteru, radost nad dalším významným úkolem kalí obavy z útrap, které s tím budou nepochybně spojené. Přijede do země zmítané občanskou válkou, kdy mnohdy bratr bojuje proti bratru, kdy před celým národem jsou pošlapávány pilíře světské moci a kde na všechny cizince pohlížejí tuze z patra. Lehce by mohl dojít k úhoně, na velké problémy u Rottweilu nejde zapomenout, dvě jizvy budou už navždy zdobit jeho tělo.

Kapitán Roth se zděsí, když si ho mladý pán zavolá a oznámí mu další cestu, kterou budou muset podstoupit. Navenek Alfred zachová relativní klid a pokoru, ale jeho oči hovoří jasnou řečí. Počasí sice nebude tak kruté jako při minulých dvou výpravách, ale budou muset přelout průplav dělící kontinent od Albionu, v neznámé zemi plné násilí je čekají další nástrahy.

„Pane kapitáne, tentokráte jde o soukromou cestu, mé poslání je tajné. Nelze tedy s sebou brát jakékoli královské gardisty či mušketýry,“ dodá další nepříjemnou zvěst jeho pán.

„Vaše Milosti, nevím, zda máme tolik mužů, tak rychle najít spolehlivé vojáky ...“

„Pane kapitáne, zadržte. Mé poslání je tajné, nechci kolem sebe armádu. Jen několik spolehlivých mužů.“

„Kolik, Vaše Milosti?“ hlesne velitel gardy, obávající se dopředu odpovědi.

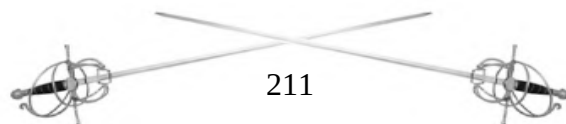
„Ze sloužících si vezmu Simona, zdá se dostatečně houževnatý, je spolehlivý a pracovitý. Počítám s doprovodem vás a dvou mužů,“ odvětlí šlechtic způsobem, kterého se velitel jeho gardy děsí.

„Vaše Milosti! V tak malém počtu nedokážeme zajistit vaši ochranu!“

„Budeme se nebezpečí vyhýbat. Možná v Anglii dostaneme průvodce. Víc osob ve svém doprovodu opravdu nechci a tentokrát mě nepřesvědčíte.“

„Vaše Milosti ...“

„Nebudeme tentokrát cestovat kočárem, ale na koních. Budeme rychlejší a přeprava přes průplav bude jednodušší.“

„Vaše Milosti, jsem ve vašich službách a splním každý váš rozkaz,“ mluví naléhavě Roth, „Musím však upozornit na velké nebezpečí, kterému bude Vaše Milost vystavena. Doba je zlá ...“

„Měl jsem už možnost poznat mnoho zlých lidí, pane kapitáne. Naše bezpečí bude spočívat v nenápadnosti a vyhýbání se nepříjemnostem. Vyberte dva muže k sobě, které považujete za nejspolehlivější a pro tento úkol nejvhodnější. Simon může posloužit i vám,“ ukončí šlechtic, k malé radosti vojáka, diskusi na téma doprovodu.

Mazarin ještě jednou přijme svého tajného vyslance a udělí mu pár rad, jak má na své misi postupovat. Celkově mu ale mnoho nového či nečekaného nesdělí. Nic, co by již začínající diplomat nevěděl či netušil. Je třeba udržovat vztahy s oběma stranami sporu v Anglii, aby se vytvořila příznivá pozice pro další vyjednávání, ať již získá rozhodující vliv kterákoli z nich. Politika nedbá na osobní vazby, ale na zájmy jednotlivých zemí, vždyť v čele Francie a Španělska, které jsou už dlouhé roky ve válce, stojí bratr a sestra. Vazba mezi anglickým králem Karlem, který je ve velkých obtížích, je relativně volnější, Anna Rakouská je v uvozovkách pouze jeho švagrová.

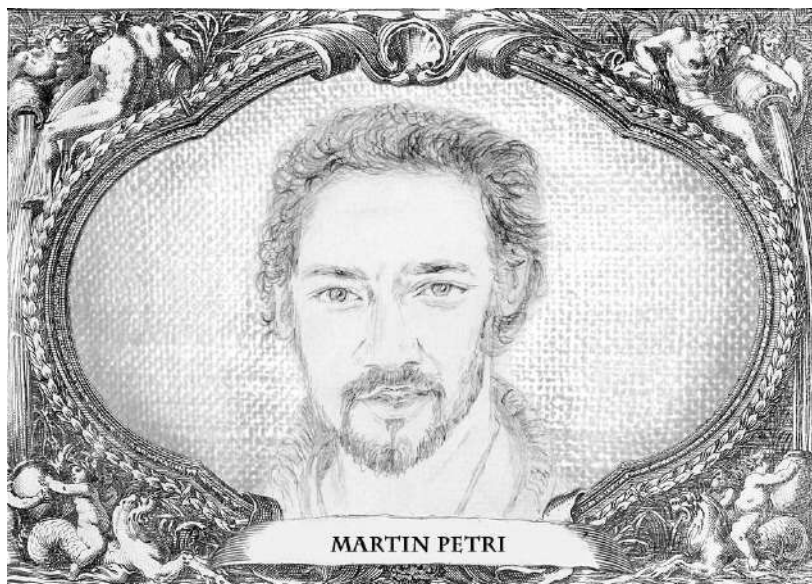
Markýz se po zralé úvaze rozhodne pro trasu své cesty, nejprve pojedou přes Nantes do Evreux a na zámek jeho švagra markýze de Cavarlene. Odtud přes Rouen, Amiens a Aubbeville po pobřeží do Calais. Zde se nalodí a přeplaví přes kanál. Spojka z Doveru je zavede do rodiny, která jim poskytne své služby. Kam povedou jeho kroky na ostrově, v tuto chvíli vůbec netuší.

Dostal instrukce, na koho se má obrátit v Calais, to samé později v Doveru, oba kontakty mu sdělil první ministr. Jak markýz chápe, francouzská diplomacie má vybudovány kanály, přes které dostává zprávy z Anglie. Možná tudy putují špehové, jejichž informace jsou nezbytné pro kvalitní politická rozhodování. Což ale není nic nového pod sluncem, své zvědy mají všechny mocnosti.

Proti trase Roth neprotestuje, jednak se příliš nevyzná v těchto končinách Francie a stejně o jeho rady v této oblasti jeho pán nestojí. Naopak kapitán osobně dohlédne na výběr koní, výbavu každého jednotlivce a probere též s osobním sluhou Dorlanem, co zabalit sobě i svému pánovi. Povytáhne obočí nad množstvím peněz, které markýz bere s sebou, navrhne jejich rozdělení a uschování u jednotlivých členů doprovodu či v jejich výbavě. Požadovaná nenápadnost nekomunikuje s kopou grošů, naznačuje taktně svému pánovi.

Markýz de Almare si opravdu nechá sbalit jen nejn nutnější věci, z oblečení jen náhradní doplňky k nenápadnému cestovnímu oděvu. Pár drobností poveze sluha. Roth vybere dvojici mužů Martin Petri a Jeremias Hackel, kteří spolu s ním doprovázeli markýze na druhé cestě do Německa a byl s jejich službou spokojen. Cesta na koni, byť výborném, bude pro markýze náročnější, což si velitel jeho ochranky plně uvědomuje. Ale poskytuje jim výhodu větší pohyblivosti a menší nápadnosti.

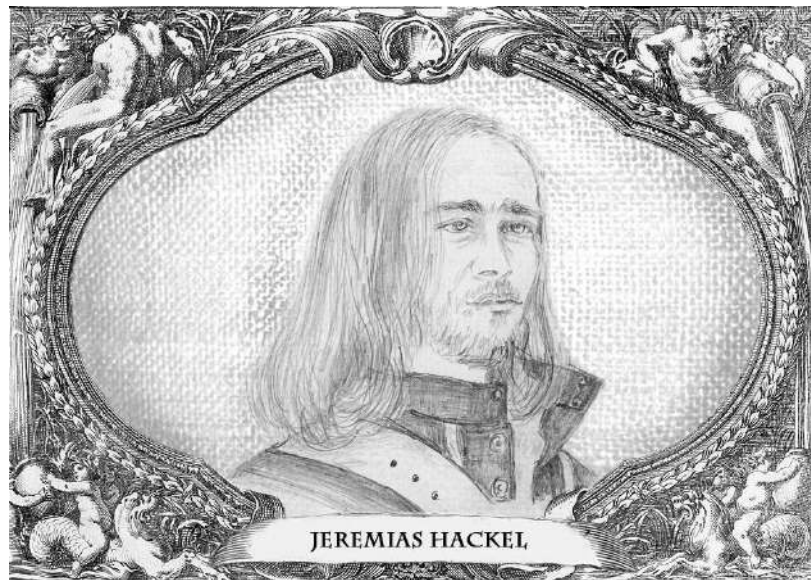
K zámku Cavarlene se pan de Almare přibližuje se smíšenými pocity. Těší se na další setkání se sestrou, zároveň z něho má hrůzu. V jakém ji najde stavu? Bude ještě více zatrpklá nebo přeci jen jeho snaha minule přinesla nějaké výsledky? Jezdci, byť dorazí v podvečer, najdou tentokrát ještě služebnictvo venku, blíží se květen a s ním přichází přeci jen příjemnější počasí. Krajina se začíná naplňovat zelení, noci jsou sice stále ještě dost chladné, ale přes den se již důrazně hlásí o slovo jaro, které do propadliště dějin odeslalo zimní období a posléze předá otěže nad zemí létu.

Přijetí je tentokrát o poznání přívětivější, pan de Cavarlene projeví dokonce náznak radosti nad setkáním se svým švagrem. Aniž by si mohl host promluvit s kýmkoli z rodiny o samotě, je pozván ke stolu, kde u večere zasedne i dvojice manželů de Mondoville. Jejich výraz změn nedoznal, tváří se zavile a nepřátelsky, byť si dávají pozor na prokazování úcty a dostatečné projevy zdvořilosti. Ale mladík z Paříže pro ně ztělesňuje všechny možné neřesti, proti kterým z hlubokého přesvědčení brojí.

Jelikož Pierre upozorní na nutnost pokračovat zítra v cestě, po večeri požádá o možnost si pohovořit se svou sestrou o samotě a následně i s pánem domu. Ten neprotestuje, opustí jídelnu spolu s manželi de Mondoville a služebnictvem. Bratr a sestra zůstanou sami, dívají se na sebe rozpačitě, jako by se jim do rozhovoru vůbec nechtělo. Začnou hodně obecně, ačkoli oba si jsou vědomi potřeby dotknout se závažných problémů.

„Od tvojí minulý návštěvy se přeci jen trochu změnil,“ řekne náhle ona mimo předchozí souvislosti, čímž naznačí svou psychickou připravenost otevřít bolavé rány.

„Jste zase manželé se vším všudy?“

„Tak daleko jsme se zatím nedostali. Ale snaží se, aspoň se mi zdá. Občas si dokážeme i povídat, hrát si s dětmi.“

„Není tedy stále tvým manželem?“

„Chceš se zeptat, jestli jsme se spolu milovali? Doposud ne. Pierre, já se snažím, abych ho nějak zaujala, ale je studenější jak psí čumák, jako bych nebyla žádoucí ženou!“

„Mluvil jsem s ním. Jeho problém je v jeho hlavě. Stále tě vidí ...“

„Tehdy s Armandem? Byl to strašný den ... pro všechny. Ale kolik je nevěry a v kolika domech. Proč já mám takovou smůlu? Manželé se většinou nějak domluví, buď se rozejdou nebo nevěru přejdou. Ale jeho jednání je strašný, asi i pro něj!“

„Nepochybně, určitě i on prožívá muka. Doufal jsem v léčebné účinky času, ale ten plyne a náprava se nedostavuje. Andreo, nevím, co mám dělat, jak bych ti mohl pomoci.“

„Chtěla bych vodsud pryč, zpátky do Paříže,“ řekne ona strašně zoufale.

„Jak to mám ale zařídit? Jsi jeho žena, máte děti ... jak se chová k druhému synovi?“

„Snaží se být k němu milej, ale ten pohled ... kdybys ho viděl ... pak jako by se zastyděl, zase se tváří mile. Ale všimla sem si toho.“

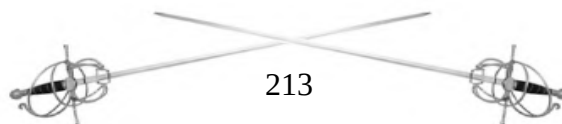
„Andreo, možná se mnou nebudeš souhlasit ... je velmi důležité, jak se tvůj manžel zachoval. Neztropil skandál, uznal i druhého syna za svého, ačkoli má oprávněné pochyby o jeho otcovství.“

„Zdá se ti jeho jednání velkorysý? Mně naopak pokrytecký. Buď měl všechno smazat a měli jsme začít znovu, nebo udělat i bolestnější řez. Tohle je pro mě hrozný, Pierre, věř mi. Sice jsem říkala vo jeho snaze, ale ta pořád nikam nevede. Možná se nedokáže vůbec posunout ... tohle už nedokážu snášet dlouho. Opravdu ne.“

„Dáváš mi všechno za vinu?“ pozvedne on svůj zrak, naopak ona pohled sklopí, „Ano, přemluvil jsem ho ke zdrženlivosti. Nechtěl jsem, aby tvého milence vyzval na souboj.“

„Ten milenec je snad tvůj přítel, ne?“ řekne ona s ironií v hlase.

„Hrabě de Godille je nejen můj přítel, ale vděčím mu za hodně. Už několikrát pro mé zájmy nasadil svůj život a nedávno učinil daleko víc, než je mez obvyklého přátelství.“

„O čem mluvíš?“

„Jde o delší historku, při své minulé návštěvě jsem tě tím nechtěl zatěžovat,“ zamyslí se, nakolik má mluvit o událostech kolem sporu s panem de Marcillac, bude tím zmiňovat jejího milence a jítřit její asi ne zcela zacelené rány. Nicméně nakonec vyličí velmi stručně, ale výstižně všechny události s oním sporem spojené. Zakončené dramatickým soubojem, o kterém se stále ještě po Paříži vypráví.

„Armand ... jeho zranění jsou vážná?“ zeptá se ona nesměle.

„Naštěstí ne, už jsou všechny téměř zahojené, doktor Athanas je velmi spokojený. Díky Bohu. Nevím, jak bych se dokázal vyrovnat s jeho smrtí, kdyby ho v souboji pan de Bellangre zabil.“

„Vždycky byl s mečem dobře, že?“

„Je rozený voják, ale ani ti nejstatečnější nejsou nesmrtelní. Jednou se mu může všechno zle nevyplatit. Modlím se za něho, je mým jediným skutečným přítelem, kterého na tomhle světě mám. Nerad bych přišel i o něho, když jsem téměř ztratil sestru, kterou jsem sotva stačil poznat.“

„Ztratil sestru?“

„Nejen tvou přítomností tady, ale i tím, co mi dáváš za vinu. Možná máš trochu pravdu, neodhadl jsem všechno tak dobře ...“, povzdechne si on, bolest v srdci se nesnaží skrývat.

„Ještě není pozdě, Pierre, ale moc času už nemáme,“ řekne ona, pak se ale znovu vrátí ke svému bývalému milenci, k malé radosti svého bratra, „Naznačils minule něco o Armandově svatbě ...“, slova jí lezou těžko z úst, zeptat se ale musí.

„Nechtěl jsem o ní mluvit, kvůli tobě.“

„Můžeš, vždyť jsme se přece rozešli,“ praví ona s hroznou trpkostí v hlase, až jemu přejede mráz po zádech, za to je v jejích očích také zodpovědný.

„Svatba už proběhla a ...“, zarazí se, v duchu se už proklíná za naznačené, teď mu nezbývá, než větu dokončit, „Podle všeho čekají potomka. Svůj požehnaný stav nevěsta sice umě skrývala, ale mě neošálili.“

„Už se oženil ...“, ještě více poklesne její nálada i hlava, pak zahoří touhou zjistit podrobnosti.

Bratrovi nezbývá než znovu v kostce vyprávět o svých jednáních s příbuznými nevěsty, o svatbě v Anjou. Na její otázky kolem nyní již hraběnky de Godille se snaží odpovídat citlivě, přesto nemůže zamlčet její krásu a pravděpodobně i vřelý vztah mezi snoubenci.

Poté se ona stane daleko méně komunikativní, uzavře se do sebe. V náznacích ho stále ale žádá o pomoc, na její zoufalá volání však on nenachází uspokojivou odpověď. Neodchází s dobrým pocitem, sice mu nedala nijak najevo svou zlost, svou nenávist i vůči němu, její srdce se však začíná povážlivě uzavírat a zatvrzovat, uvědomí si. Zoufale rád by našel řešení, ale ...

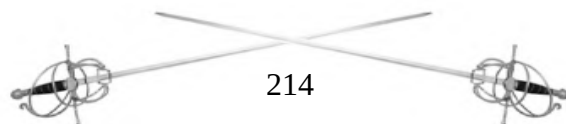
Setkání s jejím manželem začne nejprve obdobně obecně, nic neříkající fráze, host přidá pár drbů i zaručených zpráv ode dvora. Pro klid duše hostitele sám zmíní i svatbu hraběte de Godille, bude lepší, když podvedený manžel bude mít jistotu, že od bývalého milence jeho ženy mu již nehrozí konkurence. Ačkoli si není zcela jistý, jaké emoce vyvolá touto zprávou. Tím vlastně otevře i problém domácnosti místního pána.

„Stále nemohu překonat sám sebe,“ hlesne nešťastný muž a sklopí hlavu. Pak jinými slovy, ale ve stejném duchu popíše svá trápení, se kterými se švagrovi svěřil i minule, „Někdy už mám skoro dobrý pocit, když jsme spolu s Henrim ... pak se ale najednou přičítá ta hrozná vzpomínka a já se zase cítím strašně,“ dodá nakonec.

Pierre si povzdechne. Pomalu začíná mít svého milého švagra dost. Copak je to za hlupáka, který má vedle sebe nádhernou ženu jakou je Andrea a není schopný se s ní pomilovat? Údajně pro strašné přeludy ve svém mozku? Pro tělesný odpor k ní? Vždy byl hodně zdrženlivý, má vůbec zájem o tělesný styk se ženou, napadne ho? Ano, zradila ho, podvedla, přistihl ji přímo při činu a ocitl se v šoku. Následně ho ještě její milenec potupně ušetřil a jen zranil. Dost nepříjemností, ale uplynula už dlouhá doba, aby se z krušných chviliek vzpamatoval.

„Neuvažoval jste o možnosti odluky?“ zeptá se náhle host.

„Odluky? Odluky? Asi vám nerozumím?“ zvedne překvapeně oči Honoré.

„Například možnost, kdy vy byste zůstal zde a vaše žena by se vrátila do Paříže,“ odvěti pan de Almare, sám zvědavý, co jeho návrh způsobí.

„Odjela by beze mne?“ vyjadřuje tvář manžela obrovský údiv.

„Na určitý čas. Odjela by s dětmi do Paříže, na nějakou dobu, vy byste zůstal na svém zámku. Tím byste si od sebe odpočinuli, mohl by přijít závan nového větru ve vašich vztazích.“

„Odjela by beze mne a s Henrim?“ zvolá pan de Cavarlene zcela konsternován. Jak vůbec mohl jeho švagr takovou myšlenku vyslovit?

„Proč ne? Pokud je manžel například na vojenských manévrech, služebně na cestách, také nastává odloučení. S jakou radostí se potom zase vítají.“

„Je moje žena!“

„Samozřejmě. Můj návrh na vašem manželství nic nemění.“

„Nemyslitelné!“ zvolá Honoré, stále se nemůže z návrhu vzpamatovat, „Ona chce odjet? Ano? Chce se vrátit do Paříže? Za svým milencem?“ vyloží si vše po svém.

„Moje sestra o tom, co jsem vám řekl, nic neví. Nejde o její nápad, ale o můj. Kdy se snažím najít způsob, jak vás oba zachránit. Co se týká hraběte de Godille, řekl jsem vám o jeho svatbě. V Paříži vůbec není a asi ani nebude. Buď bude u své manželky v Anjou nebo na cestách, možná u armády.“

„To je jedno. Tak se najde jiný milenec.“

„Hrome, drahý švagře!“ projeví teď náznak emocí i Pierre, „Mé sestře je pětadvacet let, je krásná mladá žena, zdravá. Ona potřebuje muže. Tak přestaňte myslet na všechny vaše přízraky a věnujte se jí. Chovejte se jako muž! Pak bude vedla vás šťastná a nebude vůbec přemýšlet o milenci.“

„Pane! Vy naznačujete ...“, nadskočí v křesle hostitel, pak si však sedne, jeho výraz napovídá více o šoku než vzteku.

„Švagře, znovu vám ujišťuji o svých nejlepších úmyslech. Já nejsem v žádném případě váš nepřítel, naopak. Ale nemohu přece trpně přihlížet, jak oba vedle sebe živoříte. Berte mě opravdu jako svého přítele, jako svého světského zpovědníka, chcete-li. Vyslechnu vaše osobní problémy, ale zůstanou ukryty v mé mysli. Nic z toho se nedozví nikdo jiný, ani vaše žena. Máte mé slovo.“

„Pane, co mi vlastně svými návrhy a narážkami naznačujete?“

„Mohu být otevřený a upřímný? Budete mít vůli mě vyslechnout?“

„Otevřený? Snad jste už zašel za mez otevřenosti a upřímnosti!“

„Nikoli, jen jsem vznesl pochybnosti, které musí napadnout každého,“ zavrtí hlavou pan de Almare, pak se psím pohledem zadívá na svého švagra, „prosím, jen mě vyslechněte. Možná se mýlím, ale možná bych vám mohl pomoci. Pojdme si o všem otevřeně promluvit. Pro vaše dobro. Možná mé pochyby vyvrátíte ...“

„Pane, švagře, vždy jsem k vám cítil úctu. Chováte se vždy zdvořile, s taktem, ale obávám se vašich posledních slov a návrhů. Ale budiž, jsem připraven vás vyslechnout, v zájmu naší rodiny. Nechci rozepře ještě s vámi, stačí mi s vaší matkou, mou ženou, vašim přítelem ...“

„Děkuji vám za důvěru,“ uleví se trochu hostu, stále ještě není považován za nepřítele v tomto domě, „Pokusím se jí nezklamat. Znovu opakuji, vše zde vyřčené zůstane naprostým tajemstvím. Nikdo se nic z našeho rozhovoru nedozví, máte mé slovo. Věřte mi, doufám.“

„Věřím, jinak bych s vámi jednal jinak,“ odvěti hostitel, v jeho hlase ale znějí obrovské obavy, mladík proti němu sedící je velmi bystrým pozorovatelem, dnes ale také obzvláště necitlivým komentátorem jejich neuspořádaného manželství.

„Děkuji vám. Prosím, ať se vám budou má slova zdát jakkoli nepatřičná, nechte mě dokončit mou myšlenku, bez rozčilování. Opravdu nechci nijak poškodit vaše zájmy,“ říká se svou tradiční vemlouvavostí Pierre, přitom úpěnlivě, i hlupák by poznal, jak moc mu záleží na vyřešení problému.

„Prosím, vyslechnu vaše slova,“ pokrčí rameny zdánlivě lhostejně pan de Cavarlene, ve skutečnosti však jsou jeho nervy napnuté k prasknutí.

„Zažil jsem dvacet let v klášteře, dvacet let, kdy jsem žil v čistotě,“ začne pan de Almare a jeho švagra zamrazí, už předtím tušil, o čem chce mluvit, teď se jeho obavy potvrzují. Cítí jak rudne, ale dal

slib hosta vyslechnout a své slovo musí dodržet, „Vy ani vaše žena jste žádný slib zdrženlivosti nesložili. Sám vím, jak obtížné nástrahy takový slib představuje, jak velké je pokušení. Od doby, co jsem se začal milovat se ženami, po svém uvrhnutí do světského života, vím, jak toužím po ženě po delším půstu. Nejsem světec a nejsem výjimka. Moje sestra je velmi atraktivní žena. Můžete se na ni zlobit za její nevěru, ale jen těžko jí lze popírat její přednosti. Žít vedle ní a přesto ne s ní, když je přitom přístupná ... nedovedu si takový život představit.“

Honoré neříká nic, rudý, těžce polykající.

„Je ale možné i jiné vysvětlení,“ pokračuje mladík tichými, leč pro posluchače ukrutnými slovy, „Ne každý muž touží po ženě. Možná se s ní miluje z povinnosti, ale jeho touhy k ní nesměřují. Potom ale je takový stav krutý k dané ženě, která stejně jako muž touží po lásce. Stává se to i v nejlepších rodinách, vzpomeňme na mnoho králů, kteří více než po své manželce toužili po svém milci.“

„Pane markýzi, toto už je přespříliš!“ zvolá pan de Cavarlene, rudý jak rak.

„Pokud nastane takový případ, je možné ho v dobrých rodinách řešit tak, aby nic neproniklo na veřejnost a aby byly spokojené obě strany. Po vzájemné dohodě, navenek spořádaní manželé, ve vzájemné úctě. Ale v rámci dohody umožňující jeden druhému naplnit své touhy. Muž i žena si mohou najít tajně jiné partnery, tak, aby se nic nedostalo do společnosti a nenarušovalo jejich pověst. Mohou mít i společné děti, když muž ve vhodný čas splní svou manželskou povinnost. Ne z touhy, ale z důvodů pokračování svého rodu.“

„Nemohu už déle zůstat klidný,“ procedí mezi zuby Honoré, „Jen úcta k vám jako švagru a mému hostu mě nutí vás poslouchat. Ale zacházíte příliš daleko.“

„Pak prosím vydržte již jen posledních pár vět, drahý švagře. Pokud necítíte nic k mé sestře jako ženě, dejte vám oběma svobodu. Přitom můžete žít vedle sebe a vychovávat Henriho. Moje sestra si může najít tajného milence, diskrétního, který zachová mlčenlivost o všem tajemství. Vy si pak můžete pro své potěšení najít nějakého mladého a pěkného sluhu, za dobré zacházení a drobné výhody se jistě nalezne mladý chlapec, který i vám poskytne uspokojení. Je-li tomu tak, prosím vás, dejte vám oběma svobodu.“

„Pane, skončil jste?“ promluví hrozně chladně evidentně rozrušený a roztrpčený hostitel, „Jen moje vrozená slušnost mě donutila poslouchat takové nehoráznosti. Z čeho mě tady obviňujete? Co mi tady navrhuje? Byl jsem řádným manželem své ženě, dokud nedošlo k jejímu odpornému jednání.“

„Byl jste jí skutečně dobrým manželem? I v posteli? Dokázal jste ji uspokojit tak, jak mladá a zdravá žena skutečně potřebuje? Nehledala jen jinde to, co se jí nedostávalo doma? Prosím, nekřičte, napřed odpovězte sám sobě na mou otázku!“

„Je pro mě hrozné něco takového s vámi probírat! Od vás je vrcholem netaktnosti o něčem takovém mluvit, zneužívat mé dobroty a mého pohostinství!“

„Ano, nepochybně je pro vás něco takového velmi ponižující. Jsem si toho vědom a omlouvám se. Ale pokud má přestat mučení, které si navzájem s mou sestrou způsobujete, musíte si sám po pravdě odpovědět. Skutečně vás moje sestra vzrušuje jako žena muže? Skutečně toužíte po jejím těle, po milování s ní? Pane markýzi, švagře, já vás přeci vůbec neodsuzuji, snažím se vám pomoc. Abyste se vy i moje sestra zase cítili šťastní. Prosím vás, neodsuzujte proto moji upřímnost a otevřenost, jakkoli je pro vás bolestivá a svým způsobem i ponižující a urážlivá. Se vším tímto vědomím jsem se rozhodl s vámi takto mluvit, jako důkaz své velké důvěry ve vaše moudré jednání.“

„Nikdy jsem nic neměl s žádným mužem. Své manželské povinnosti jsem se snažil plnit. Možná ne tak často a tak vášnivě, jak by si vaše sestra přála. Ale žili jsme jako muž a žena. Opravdu jsem k ní cítil lásku. Miluji ji doposud, ačkoli k ní zároveň cítím tělesný odpor. Ale ne proto, že je žena, ale proto co mi provedla.“

„Spíte tedy s některou ze služebných?“ položí další krutou otázku pan de Almare.

„Jak bych mohl?! V tomto domě se vždy ctily zásady ctnosti, věrnosti. Vaše opravdu urážlivé poznámky ... Pane Bože, navrhopat mi, abych si na místo vaší sestry vzal do postele služku! Nebo si dokonce opatřil nějakého chlapce a zneužil ho! Jak vůbec můžete něco tak hrozného vyslovit?! Jsem

hluboce věřící člověk, jak bych mohl takto zhřešit, i kdyby vaše naprosto mylná a nepodložená tvrzení byla pravdivá?“

„Nejsem vědma, drahý švagře, jen vycházím z vnějších a mně dostupných indicií. Ty mě opravňují k podobným závěrům. Je vám tuším pětatřicet let, jste zdravý a statný muž, zplodil jste syna, jste tedy naprosto v pořádku po této stránce. Jak jinak si mám vysvětlit váš už téměř roční půst, kdy nejste vázán žádným vznešeným slibem Bohu, pouze soužen svými utkvělými přízraky? Buď si musím myslet, že toužíte více po chlapci či muži, než po mé sestře. V rámci své opravdové úctě k božím příkázáním si takovou potěchu zakazujete. Uspokojení svých tělesných potřeb nehledáte u mé sestry, ale ani u nějaké jiné ženy, když se vám moje sestra zhnusila svou nevěrností. Přeci není možné, abyste vy v pětatřiceti letech a ona ve svých pětadvaceti vyhlásili doživotní slib tělesné zdrženlivosti. Vždyť to odporuje nejen zdravému rozumu, ale i božímu slovu, který přece stvořil muže a ženu.“

„Prosím, neohýbejte boží příkázání a nevyjadřujte boží úmysly,“ zasípe pan de Cavarlene, „O nevázaném potěšení mezi mužem a ženou se nikde nemluví. Naopak. Ale nejsem tak odborně způsobilý, abych se s vámi přel ve věcech theologických. Jste neuvěřitelně upřímný a otevřený. Asi díky svému mládí a možná také zpustlým způsobům v mravně zkažené Paříži. Velmi rychle vás pohltila. Přesto vás nepodezírám ze zlých úmyslů, věřím ve vaši upřímnou snahu pomoci. Ale zvolil jste nejen naprosto nevhodný způsob, ale také vycházíte z naprosto mylných předpokladů.“

„Pokud ano, pak již ničemu nerozumím. Je-li pro vás moje sestra tak odporná, dejte ji volnost, domluvte se na rozumném uspořádání, kdy navenek budete vystupovat jako muž a žena, ale navzájem si dáte volnost v nalezení tajných vztahů. Které budete respektovat. Vy i ona. Když odmítáte moji teorii o chlapcích, nalezněte si také vhodnou milenkou a jí dopřejte totéž. Vždyť nepůjde o nic mimořádného.“

„Jak pokrytecký!“ zvolá pohoršený zhrzený manžel, „Přesně v duchu pařížské pokleslé morálky. Něco takového ... žít dvojím životem, ve smrtelném hříchu, s milenkou nebo dokonce milencem, jak jste mi tak nehorázně navrhl! Pane markýzi, jak špatně znáte moje zásady!“

„Vaše zásady vás přivedly tam, kde nyní jste. Prosím, dodržujte všechny boží příkazy, všechny církevní i světské zákony. Když sám z mně neznámých příčin již nepotřebujete lásku, ani duševní a už vůbec ne tělesnou, nemuňte mou sestru,“ mluví dál velmi naléhavě Pierre, „Ano, dopustila se porušení božího příkázání, zhřešila. Je ale jen slabá žena, která byla hnána svými pudry. Selhala? Ano, selhala, projevila svoji slabost. Hluboce vás zklamala a urazila. Vše je pravda. Ale prosím, nebyla již potrestána dost?“

„Já ji přece netrestám,“ zachrčí Honoré.

„Trestáte a obzvláště mučivým způsobem. Ona miluje své děti, chce být dobrou matkou a manželkou. Touží i po vaší lásce a pokud to není možné, alespoň po vašem respektu. Prosím vás, ve jménu božího odpuštění a milosrdenství, učiňte nějaké rozhodnutí.“

„Vzal jsem ji zpátky, přestože se pošpinila a mě zneuctila.“

„Nevzal jste ji zpátky, jen ji uzavřel do vězení.“

„To jsou její slova?“

„Drahý švagře, má sestra se zdaleka takto otevřeně nevyjadřuje. Stále doufá probudit ve vás znovu cit k ní, který nebude jen vyjádřením vašeho pohoršení. Nikoli. Toto jsou výsledky rozhovoru s vámi oběma. Stejně jako má sestra se nikdy nedozví, co jsme zde říkali, nebudu ani říkat nic z toho, co jsme si s Andreou sdělili mezi čtyřma očima. Vězte však, ona stále ještě není zatrpklá, pouze nešťastná, smutná, trápící se.“

„Mluvil jste s ní ... však víte ... o vašich děsivých nápadech s chlapci ...“, zrudne znovu hrozně pan de Cavarlene, sklopí hlavu, jen stěží se kontroluje.

„Ani v nejmenším, máte moje slovo. Nabádal jsem ji k ještě větší vstřícnosti, ke snaze ještě se pokusit zachránit vaše manželství, dát vám možnost vše uspokojivě vyřešit.“

„Udělal jsem všechno, co je v mých silách. Potřebuji čas ...“

„Čas, proboha, vždyť už ho tolik uteklo. Pokud neučiníte nějaké rozhodnutí, dosáhnete přesného opaku. Vztah mezi vámi se stane peklem pro vás oba. Vraťme se k mému původnímu návrhu. Nechte

odjet mou sestru s dětmi do Paříže. Až se budu vracet ze své cesty, zastavím se zde, osobně ji doprovodím. Dohlédnu v Paříži, aby jim nic nechybělo. Stejně již udržuji váš tamní dům.“

„Nemohu přeci nechat odjet ženu se svým synem do Paříže. Do toho hnízda neřesti! Sám dobře víte, jak by něco takového dopadlo. Našla by si jako milence prvního muže, na kterého by narazila. Stal bych se znovu paroháčem, tentokrát s vlastním požehnáním!“

„Křivdíte mé sestře, ačkoli v jednom máte pravdu. Ona potřebuje muže, tak jí buďte buď vy a pokud nemůžete, dejte jí v tomto svobodu.“

„Nemohu. Nemohu!“

„Drahý švagře, prosím, poslouvejte co říkáte! Nemůžete po ní chtít, aby už do konce svého života žila jak jeptiška!“

„Já jsem tento stav nezavinil.“

„Možná ne zcela, ale znovu se vracíme k rozdílným potřebám vás a mé sestry. Vy zřetelně netoužíte po styku se ženami, nebo jen velmi omezenému. Možná má teorie s chlapci či muži není na místě, pak jsou asi jiné příčiny. Vy za ně nemůžete, prostě jste takový. Ale moje sestra je jiná, potřebuje k životu nejen spořádanou rodinu, své děti, manžela, ale také muže v posteli, který ji dokáže uspokojit. Ano, neměla vám být nevěrná, porušila svůj slib i boží přikázání. Ale znovu se zeptejte, dohnala jí k tomu její zkaženost anebo jen obyčejná lidská touha, neboť nedošla naplnění svých potřeb? Zřetelně se lišících od vašich?“

„Pane markýzi, musíte se smířit s mou rolí manžela. Ona je má žena a bude zde se mnou.“

„Začnete se navzájem nenávidět. V takovém prostředí má vyrůstat váš syn?“

„Nenávist? Nic takového není, ačkoli mi bylo velmi ublíženo. Zeptejte se své sestry, chovám se k ní i nadále jako k paní domu. S úctou z toho odvozené.“

„Ale ne jako milující manžel.“

„Pane markýzi. Vaší sestře tady nikdo neubližuje, dostává se jí maximální pozornosti, není nikterak omezována na svých právech. Je se svými dětmi. Mluvím s ní bez křiku, bez projevů vámi vzpomínané nenávisti nebo výčitek.“

„Ale bez vzájemné lásky.“

„Lásku zabila s vašim přítelem hrabětem de Godille. Nemůžete nikomu nařídít lásku. Můžete požadovat respekt a slušné chování. Vše takové poskytují v míře vrchovaté,“ říká velmi důrazně pan de Cavarlene.

„Lásku po vás nikdo nežádá, pokud ji už nejste schopni. Ale prosím vás o narovnání poměrů tak, aby moje sestra netrpěla.“

„Je má manželka a ta musí následovat svého muže.“

„Pane markýzi, drahý švagře,“ snaží se pan de Almare, aby jeho hlas zněl naléhavě, prosebně, v žádném případě ne vyzývavě, „Je vám dobře známo, kde jsem strávil dvacet let života. Bez rodiny. Sám. Nechci o rodinu přijít, když jsem ji konečně našel. Vy a má sestra jste moje rodina, váš syn Henri je moje rodina. Chci ji zachovat, chci za vámi jezdit, radovat se s vámi z růstu svých synovců. Nechci vás ztratit. Ani jednoho z vás. Opravdu. Příteli, švagře, jsem možná dotěrný, vlezlý, rozzlobil jsem vás. Nic z toho jsem nechtěl, jen chci zachovat naši rodinu.“

„Naše rodina je velmi rozporuplná,“ usměje se bolestně Honoré, „Vaše matka, k tomu váš přítel, který se stal milencem mé ženy, vy sám jste dvacet let žil v klášteře. Jsme věru povedená rodinka, k tomu ten váš přítel ...“

„Pan hrabě de Godille je opravdu můj přítel. Máte pravdu, vše je opravdu velmi zamotané. Naše vztahy jsou přinejmenším problematické, uznávám. Co se týká pana hraběte ...,“ zamyslí se Pierre, pak stručně vylíčí jeho souboj s panem de Bellangre a vše, co se o něm povídá. I z kusých informací může majitel panství pochopit zručnost hraběte ve zmíněném duelu.

„Říkáte mi o všem ...chcete připomenout své zásluhy, jak jste mě přemluvil ... abych nevyzval vašeho přítele na souboj?“

„Ne, to už jsme si přeci vyjasnili. Ale abych vám objasnil, jak jsem panu hraběti zavázán. Pomohl mi už vícekrát. Nic není jednoduché ani pro mě. Nechci ublížit ani vám, ale mám rád svou sestru. Prosím, pokuste se všechno vyřešit. Budu vám pomáhat, ze všech svých sil. Opravdu.“

„Chápu vaši snahu, ale tohle je moje rodina. Především moje!“ protestuje poněkud nedůrazně hostitel, vůbec se necítí silný v kramflecích. Nechce být nezdvořilý, přitom probíraná témata ho doslova ničí, dotýkají se jeho cti a co hůř, jeho mužské ješitnosti a důstojnosti.

Hovoří spolu další půl hodinu, nicméně se stále točí v bludném kruhu. Mladší z mužů naléhá na staršího, který se chabě brání stále stejnými argumenty. Ponížen svým švagrem, který rozebírá jeho právě ne uspokojivé působení v roli manžela. Který mu stále opakuje, stále zdůrazňuje, jak mu chce pomoci. Vypadá tak opravdově, bezelstně, snad si ani neuvědomuje, jak svými slovy ubližuje a zraňuje. Mužská pýcha zámeckého pána se ocitá troskách, ale nějak se nedokáže na mladíka zlobit. On si taky prožil svoje hrůzy v dětství a vlastně až do svých dvaceti let trpěl. Nejde si nevšimnout, jak se usilovně snaží zachránit rodinu, která je v troskách. V čemž jediném se oba shodují. Jak ji ale dát dohromady, na to buď recept nenacházejí nebo se výrazně liší. Markýz de Almare je skutečně zarputilý, nechce své pokusy za žádnou cenu vzdát, jako by jeho slova nepadala na neúrodnou půdu, jako by neházela semínka na vyprahlou půdu, kde velmi rychle zaschnou, aniž dostanou sebemenší šanci vzklíčit.

Dlouho nemůže Pierre usnout, zoufalý ze všeho. Cítí se v koncích, nenachází žádný způsob, jak celou záležitost uspokojivě vyřešit. Jeho švagr je zabeďněnec, mající na své straně pomyslné právo. Odvolávající se na cizoložství své ženy, které v něm vytvořilo blok, přes který se nedokáže přenést. Ale neskrývá Honoré sám před sebou hrozivou pravdu, kterou si není ochoten připustit? Pan de Almare je zmatený a zoufalý, tak bezmocný se cítil málokdy.

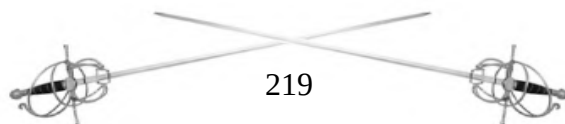
U snídani se opět setkají, hostitel taktně vyloučí zlověstné mury z rodu de Mondoville, sedí u stolu jen ve třech. Vzájemně si až úzkostlivě projevují zdvořilost, ale panuje tíživé napětí. Ano, pan de Cavarlene je opravdu velmi slušný, snaží se být vstřícný a milý, ale za jeho zevnějškem jsou ukryté zcela jiné pocity. Jak on mohl včera vyčítat svému hostu pokrytectví, když celý jeho život je pokrytectvím od počátku do konce. Neupřímný sám k sobě, ke svému okolí.

Pierre nedokáže snášet ani pohled své sestry, tvářící se navenek spokojeně a vyrovnaně. Ale její pohled! Její oči patří odsouzenci na smrt, zoufale škemrajícímu po udělení milosti. Po vysvobození z neodvratné zkázy. Jenže on nemá moc někomu udělit ani milost, ani změnit jeho osud. Doposud doufal v nějaký zásadní obrat, v možnost ještě vše napravit, po své druhé návštěvě je už jen plný pesimismu. Beznaděj cokoli změnit ho ničí. Ale nesmí se vzdát, musí bojovat za svou sestru, za svojí rodinu. Ovšem jeho slova a upřímná snaha jen sklouzávají po brnění, které si na sebe navlékl jeho švagr. Které se zdá být neprorazitelné, ačkoli včera použil hodně ostrý a silný kalibr.

Trvá opět několik dní, než se mladík z návštěvy na zámku Cavarlene vzpomene. Jeho doprovod vycítí jeho rozpolcenost a snaží se komunikaci s ním omezit na minimum. Naštěstí nemusejí řešit nic závažného, pohybují se rychle a nenápadně, zbytečně neutrácí, smlouvají o cenách, jak je obvyklé u lidí musejících vážit každou vydanou minci. Vzpomínky na setkání se sestrou a jejím mužem však odeznívají pro nešťastného Pierra tuze pomalu.

SETKÁNÍ S NÁSTRAHAMI MOŘE

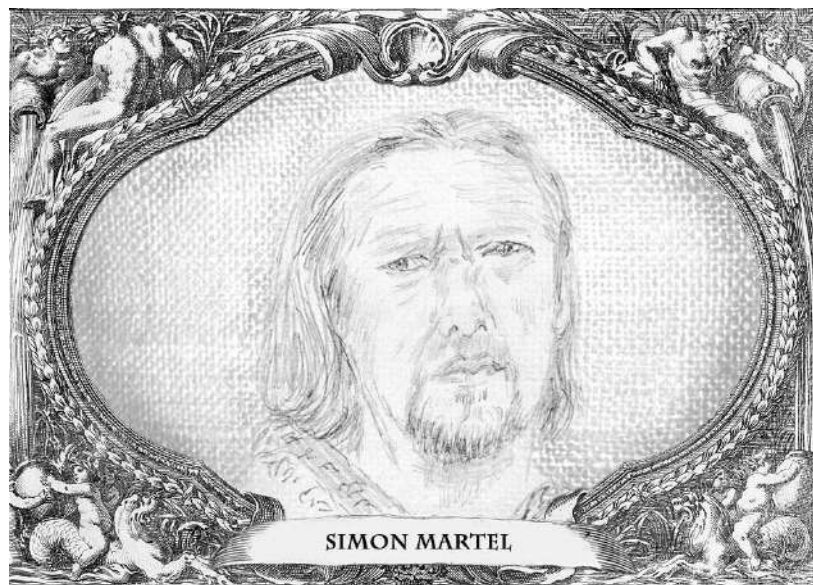
Město Calais už ve třináctém století, kdy ještě náleželo k hrabství Boulogneskému, bylo výchozím bodem k přepravě z Francie do Anglie a pyšnilo se svým opevněním. V polovině třináctého století připadlo hrabatům z Artois. Velmi utěšeně vzkvétalo, ale v polovině čtrnáctého století, po bitvě u Kresčaku, ho anglický král Eduard III. oblehl a po jedenácti měsících ho donutil ke kapitulaci. Následkem toho sem přivedl anglické osadníky.

Za anglické nadvlády obchod města prospíval, clo z vlny dovážené tudy do Flander náleželo k nejučtnejším příjmům anglických králů. V polovině šestnáctého století ho dobyl František Geusský, na konci šestnáctého století ho krátce drželi také Španělé. Poté se francouzští králové rozhodli z něj udělat nedobytnou pevnost, aby o důležitý opěrný bod již nepřišli. Vždyť z něho do Doveru je nejkratší dopravní vzdálenost mezi Francií a Anglií. Vzhledem ke zmiňovanému osudu města se jeho obyvatelstvo značně promísilo, mnoho z nich se může nyní pochlubit národností francouzskou, ale také anglickou či vlámskou.

Markýz de Almare se svým doprovodem dorazí do Calais na večer a jsa po cestě unaven, vůbec netouží obdivovat krásy tohoto přístavního města ani jeho skvělého opevnění. Jeho snaha se upne k nalezení hospody U Starýho kapitána, na který byl prvním ministrem nasměrován. Do zájezdního hostince mladík vejde společně s hřmotným kapitánem Rothem. Přivítá je prostředí typické pro podobná místa, vůně krmě se přebíjí s puchem, směs hostů vykazuje velkou pestrost, byť díky zdejším cenám sem přichází spíše lepší klientela. Slovo lepší je nutné brát s uvozovkami, některé zjevy vzbuzují v ochránci mladého šlechtice neklid.

Pierre se poptá po osobě mu doporučené, tedy po hostinském Martelovi, který se vzápětí zatváří chápavě a tajemně. Muž středně vysoké postavy, jemuž břicho nadzvedává jeho koženou zástěru, doporučí sípavým hlasem hostům se ubytovat, poskytne jim jednu společnou větší místnost, kde se poskládají všichni. O jejich koně bude postaráno ve zdejší stáji jeho pacholky. Následně budou vyhledáni další kontaktní osobou, která zajistí jejich přepravu. Markýz je s daným stavem srozuměn, jeho kapitán o poznání méně. Respektuje však přání svého pána nijak nezdůrazňovat svou urozenost a význam. Prostě jeden z mnoha šlechticů či možná jen měšťanů cestujících za svými zájmy.

Nabídnutá komnata působí vzhledem k podmínkám paláce Almare opravdu tristně, zatuchlina, potřhané povlaky na postelích, špinavé zdi, rozvrzaný nábytek. Ani postele nejsou pro všechny, jen dvě, pak slamníky na zemi. Markýz bere vše s naprostým klidem, ostatně ani předchozí ubytování na cestě sem se výrazně nelišila, a pokud, tak spíše byla ještě horší. Velmi rychle se domluví na svých místech k nocování, postele zabere pán a velitel jeho gardy. Simon začne uklízet, ale brzy je vyzván, aby svou činnost přerušil a společně s ostatními se odebral do hostince na večeři.

Sednou si k jednomu stolu, pan de Almare se chová jako jeden z nich, brzy si jich ostatní přestanou všimnout, ačkoli svým byť prostším oblečením určitě patří všichni k nejlépe ustrojeným hostům. Však se jim také dostane přednostní obsluhy, majitel zdejšího zařízení očekává slušný výdělek. Jelikož stejným způsobem stolovali i na minulých zastávkách, už se nikdo nad společným sezením nepozastavuje, ani mladý sluha Dorlan. Dokonce se díky jejich pánovi rozpoutá obecná ale uvolněná zábava, při které se s chutí zakusují do předložené pečinky a zapíjejí sousta nepříliš lahodným vínem. Leč nejlepším, jaké může zdejší obsluha nabídnout.

Po hodině a půl, kdy stále ještě na stole zůstávají zbytky jídla, ale hosté se věnují spíše konzumaci alkoholu, přijde za nimi asi čtyřicetiletý nenápadný muž střední postavy, páchnoucí nezaměnitelným oděrem moře a rybiny. Představí se jako Camille Callone, mluví slušně francouzsky, ačkoli s jistým blíže nespecifikovaným přízvukem. Naznačí ochotu poskytnout své služby a táže se, kdo je z mužů u stolu pánem, se kterým může jednat. Umožní mu přisednout, nabídnou mu zbytky krmě, on hned chňapne po

kousku pečinky, nechají mu donést pohár, který naplní až po okraj ze džbánu vínem. Následně se jejich nový stolovník pokusí zjistit jméno mladého muže, který se jmenoval mluvčím pětičlenné společnosti.

„Moje jméno není podstatné,“ odmítne odhalit svou totožnost Pierre, „Jsem ale francouzský šlechtic, který má zájem se z osobních důvodů přeplavit do Anglie. Za tyto služby je ochoten zaplatit obvyklou cenu. Vy jste nám byl doporučen. Víc vědět nepotřebujete.“

„Jistě, Milosti. Vy pán a já kmán. Vy nabízíte peníze, já služby,“ nijak si s předchozím zapřením identity nedělá hlavu místní obyvatel.

„Co nám vlastně nabízíte?“

„Co budete potřebovat,“ zatváří se tajnůstkářsky Callone, přitom se trochu přiblíže usmívá.

„Potřebuji se dostat i se svým doprovodem do Doveru. Přitom nestojím o žádnou velkou pozornost, jestli mi rozumíte.“

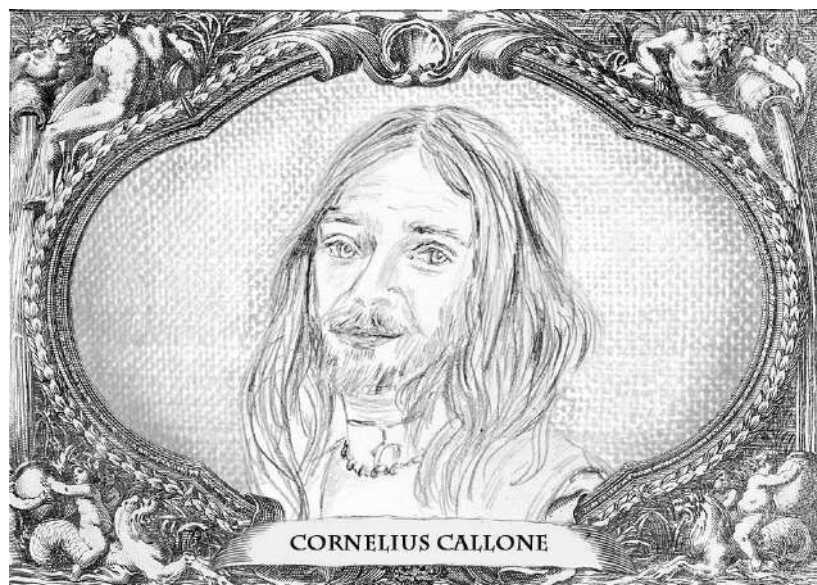
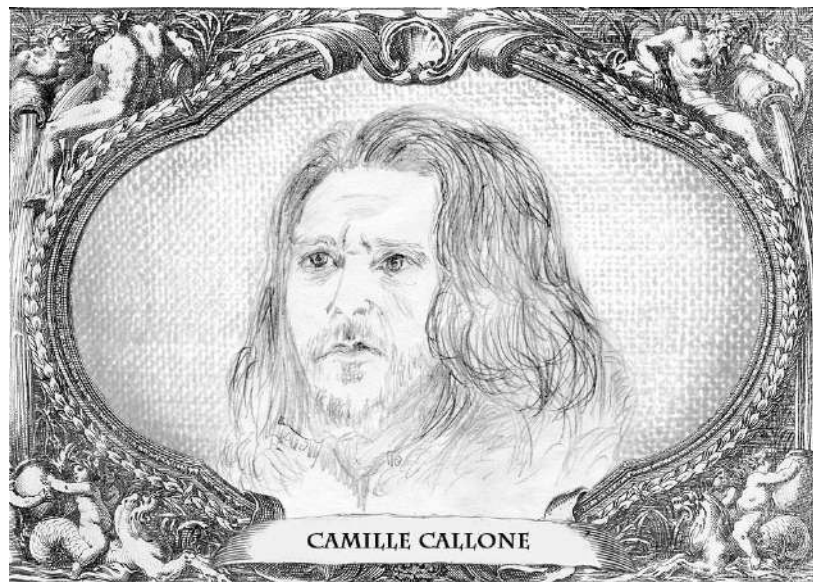
„Ano, Milosti. Všecko bude. Můžete se spolehnout.“

„Jaká je cena?“

„Obvyklá. Vy ji domluvíte s bratrem.“

„S vaším bratrem?“

„Jo, s mojí bratrem Corneliem,“ zatváří se téměř vítězoslavně Callone, „My máme spolu rybářskou loď. Naše služby sou vyhledávané. Doporučované jistěma osobama,“ dodá, rozhlédne se obezřetně kolem, zda je někdo neposlouchá, pak ještě naznačí prstem položeným přes rty nutnost o všem zachovávat mlčenlivost.

„Doporučila mi vás velmi důvěryhodná a významná osoba, proto vám budu věřit,“ odvěti markýz, hra na hrozné tajemství ho sice nebaví, ale rozhodne se jí respektovat. Na druhé straně může mít ten podivný muž důvody ke svému chování, příznivci anglického parlamentu i krále Karla by zde také mohli mít své oči a uši, Calais je významný přístav, z pohybu důležitých osob se dá také mnohé pochopit.

„Správný. My, já a bratr, naprosto spolehliví. Vaše Milost bude spokojená. Cena taky bude dobrá. Vy budete muset tady nějaký čas počkat.“

„Nějaký čas? Jak dlouho?“

„Bratr je na moři. Vráti se pozejtří. Pak den vodpočinek, pak pojedete,“ hovoří Callone úsečně, ale jasně.

„Rozumím. Až se váš bratr vrátí, tak nás vyhledá a my se s ním domluvíme?“ zeptá se pro jistotu pan de Almare, zda dobře pochopil.

„Jo. Přide za váma. Sem.“

Tím vlastně rozhovor skončí, prostředník ještě dopije pohár, něco zhltně a stejně nenápadně jako přišel, se zase odporoučí. Krátce po něm odejde i pětice mužů z Paříže, všichni se už těší po náročné cestě na odpočinek. Markýz poručí Dorlanovi, aby někde sehnal nádobu s vodou, alespoň si trochu opláchně na některých místech zaschlý pot, ostatní se rovnou odeberou na kutě. Na počínání pána hledí s despektem, jako by byla voda jedovatá a po setkání s ní na jejich páchnoucích tělech měly naskákat puchýře.

Následné dny znamenají pro pětici především velkou nudu. Markýz rozhodne o čekání v pronajaté místnosti, ač by si sám rád prohlédl město a přístav, nechce se zbytečně nikde ukazovat a nedej bože muset někomu něco vysvětlovat. Ostatním nezbývá než souhlasit. Simon se stane spojnicí mezi markýzem, vojáky a zdejší kuchyní, ani se neobtěžují chodit do hostince na jídlo, sluha ho nosí do nevábne místnosti, která se jim stane po tři dny jediným útočištěm. Z ní vynáší zbytky a exkrementy. Z malého okna se dívají do dvora, takže ani výhledem se kochat nemohou. Zato slušně hodují a i popíjejí, v tomto prokáže šlechtic vstřícnost a nijak zvlášť se nad ostatní nevyvyšuje, ani nad svého sluhu. Odstup tak udržuje spíše přirozená autorita pána než jeho zdrženlivé chování.

Kapitán rybářské lodi se dostaví podle domluvy za dva dny navečer. Spolu s ním vstoupí do místnosti ještě větší zápach přístavu, neboť přijde v oděvu, v jakém se vrátil z vyjížděky po moři. Je o trochu vyšší než jeho bratr, daleko statnější postavy. Tu asi vymodelovala dřina na moři.

Letmo se pozdraví se všemi přítomnými, neodmítne pohár vína ani zbytky večere, kterou donesl už dříve sluha Dorlan. Na přání markýze s ním odejde kousek stranou k oknu, kde započnou svou rozmluvu. Jeho bratr mu již řekl o službách, které jsou vyžadovány.

„Pozejtří ráno, ještě za tmy, vyjedeme. Moře není moc klidný, ale zvládneme to,“ konstatuje námořník suše, ani on si na vzletné věty nepotrpí.

„Cestuji ale v ryze soukromé záležitosti, nemám zájem na sebe upozorňovat,“ připomene šlechtic.

„Jo, jasně. Čeká vás někdo? Tam na druhý straně?“

„Dostal jsem doporučení na jistou osobu ...“, odvětlí neurčitě pan de Almare.

„Jméno?“

„Nevím, zda jsem oprávněn říkat jeho jméno.“

„Tom Boole?“ nadhodí Callone, po očku se podívá na svého klienta a tváří se vítězoslavně.

„Máte pravdu. Na něj se mám obrátit, až přistaneme na anglické půdě.“

„Dobrá. Najdeme ho. Pojedete všichni?“

„Ano, nás pět a naše koně.“

„Nemožný. Tedy ty koně nemožný.“

„Nemožné vzít naše koně?“ zarazí se markýz, s takovou komplikací nepočítal

„Postaraj se vo ně tady. Hostinskej Simon. Dobrej chlap, možno důvěřovat. Zase je najdete, po návratu. Dobře živený. Není to po prvně.“

„Raději bych vzal koně s sebou. Nevejdou se taky na loď? Připlatím.“

„Nejde vo prachy. Koně na lodi nebezpečný, splaší se a velký škody. Taky moc nápadný, tahat sebou koně,“ zavrtí znovu nesouhlasně hlavou kapitán škuneru.

„Trochu jste mě zaskočil,“ zatváří se nerozhodně Pierre.

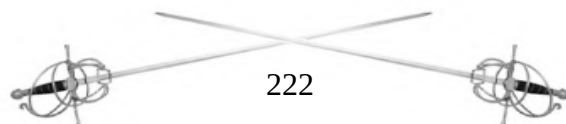
„Nevadí, malá změna. Pojedeme pozejtří ráno ve čtyři. Pošlu pro vás kluka. Vodvede vás za mnou. Buďte sbalený. Po třetí hodině přide,“ nepřipouští další diskuse Callone.

„Snad seženeme nějaké koně v Doveru.“

„Tom se postará. Vždycky se postará. Všichni sou spokojený, vždycky,“ mávne jen rukou nad zbytečnými starostmi lodní přepravce, zakousne se do kuřecího křídélka, které uchvátil z tácu, se srkáním ho zapíjí vínem, vzápětí začne labužnický mlaskat.

„Máme si něco na cestu opatřit?“ zeptá se pro jistotu šlechtic.

„Vemte co chcete. Bez koní. Pozejtří ráno, po třetí,“ dodá námořník, naznačí něco na způsob úklony a hřmotným krokem opustí místnost.

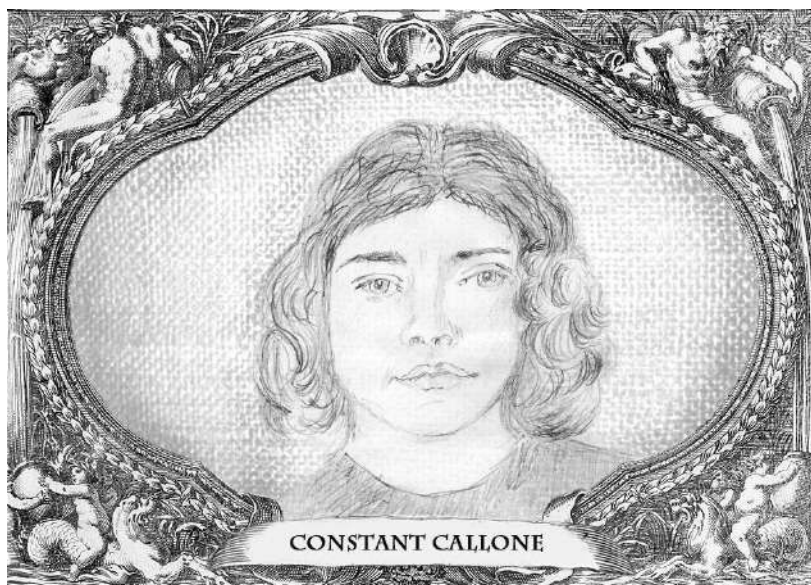
Markýzi nezbývá, než se s jeho pokyny vyrovnat. Požádá hostinského, aby je navštívil. Domluví se s ním na hlídání a živení jejich koní, za což mu poskytne zálohu. Zároveň vyrovná účet a zeptá se i na běžnou cenu za služby, které mu poskytne Callonova rodina. Dostane jen neurčitou odpověď, ale i tak si udělá alespoň nějakou představu o ceně. Která mu, zvyklému na jiné částky, vůbec nepříjde nepatřičná.

Po dalším dnu nudy v krčmě U Starýho kapitána všechny v půl třetí v noci vzbudí sluha Dorlan, který dostal za úkol bdít. Obléknou se, sbalí si věci a zbraně, přemístí na jiná místa peníze předtím ukrytá v sedlech a připraví se na další díl své pouti. Kolem čtvrt na čtyři se ozve zaklepání, po otevření se objeví asi čtrnáctiletý hoch, poměrně urostlé a svalnaté postavy. Představí se jako Constant, syn kapitána lodi.

„Budu se vo vás starat. Všecko, co budete potřebovat, zařídím,“ konstatuje věčně, pak už nepromluví a jen čeká, až se klienti vyhrabou z místnosti.

Tma zahaluje přístav, od něhož krčma není příliš vzdálená. Přesto musejí kus cesty ujít, než se dostanou na molo. Vzduch je rázem chladnější, vítr ostřejší, vůně moře silnější. V přístavu spatří další stíny, některé spoře osvětlené lucernami, nejsou jedinými, kteří se v tuto hodinu nalodí. Vesměš však jde o místní rybáře, kteří vyražejí za svým živobytím, doufajíc ve šťastný návrat obtíženi úlovkem.

Markýze a jeho doprovod však čeká na poměrně bytelně vyhlížejícím škuneru kapitán a otec jejich průvodce Cornelius Callone, zachumlán do teplých šatů. Jeho klienty začíná trápit zima, vítr je vlezlý a z moře přichází chlad. Pierre se zaposlouchá do monotónního hučení vln, obrovská vodní plocha mu ale nepříjde rozbouraná. Přesto moře pěje svou typickou píseň, její tóny vyvolává šploucháním vody a tříštěním vln narázejícím na pobřeží. Jeden z námořníků z lodi Šťastný vítr, jak se jmenuje jejich přepravní prostředek, je uvítá s lucernou a rukou jim pokyne, aby ho následovali.

S patrnou nejistotou přejdou přepravovaní přes dřevěný můstek a jejich nohy spočinou na palubě lehce se pohupujícího škuneru. Ne však na dlouho, mladý Callone jim netrpělivě naznačuje, aby postupovali dále za námořníkem s lucernou. Podloží pod nimi se jemně kymácí, přesto zatím nijak drasticky nezamává s jejich rovnováhou, ani když scházejí po schodech do podpalubí. Dostanou přidělené dvě kajuty, jednu obsadí markýz se svým osobním sluhou, druhou tři jeho vojáci. Komůrky jsou maličké, pohodlí žádné, dřevěné pryčny jen s pokrývkou. Všude opět nezaměnitelný zápach ryby mísící se s mořskou vůní, nepříjemná vysoká vlhkost vzduchu.

„Máte nějaké rozkazy, Vaše Milosti?“ přijde se zeptat Roth.

„Nikoli, kdybych něco potřeboval, pošlu za vámi Simona,“ zavrtí hlavou markýz. Stejně tak odpoví i kapitánovu synovi, který jim je na dobu pobytu na škuneru přidělen. Pan de Almare sice pociťuje únavu, ale ještě více ho ovládá zvědavost. Neodvažuje se ale vyjít na palubu, možná mají pádný důvod je uklidit do jejich kajut. Zatím nikoho jejich přítomnost nezajímá. Pravda, denně vyjíždí mnoho rybářských bárek, ale také obchodnických lodí, provoz je v přístavu poměrně velký. Pětice trochu zvláštních mužů by se měla ztratit, navíc kapitán Callone jistě ví, co dělá.

Pierre se natáhne na malý a užoučký kavalec, seznámí se s jeho tvrdostí, byť mu Dorlan úslužně nabídne svoji houni, aby pánovi vylepšil jeho lůžko. Ten se zavrtěním hlavy odmítne, sluha se mu líbí čím dál víc, málomluvný, pracovitý, svědomitý, žádné Augustovy manýry. Možná však jen chce zpočátku zaujmout, aby si udržel své lukrativní místo, napadne ho,. Ale co, v tuto chvíli mu nelze nic vytknout.

Šlechtic neusne tvrdě, jen poklimbává. Tuto krátkou noc mnoho nenaspal, prostředí na lodi mu zatím nedělá problémy, moc dobře ví o pověstné mořské nemoci. Houpání asi po hodině zesílí, vyjde z podpalubí a vykoukne ven, stále ještě panuje tma, ale ne tak hustá, jako při jejich nasedání, už brzy se začne rozednívat. Zatím však je jim asi moře příznivě nakloněné.

Konečně se objeví světlo, markýz pozoruje zastřenou nekonečnou vodní pláň, na níž se objevují dle jeho laického hodnocení jen menší vlny. Posléze se vrátí do podpalubí, zvláště když si povšimne zlého pohledu kapitána.

Loď se houpá, ale nijak zvlášť s ním tento nezvyklý pohyb nezacloumá. Naopak jeho sluha je očividně pobledlý, snaží se tvářit statečně, ačkoli mu dobře rozhodně není. Vydrží asi ještě další hodinu, pak požádá nesměle, aby mohl opustit kajutu.

„Copak Simone, potřebuješ se nadýchat čerstvého vzduchu?“

„Čerstvého vzduchu?“ zatváří se mladík nešťastně, „Snad ani ne. Mám obavy, Vaše Milosti,“ změní se jeho výraz na hodně provinilý, „Mám obavy, asi budu zvracet.“

„To se někdy stává,“ usměje se šlechtic, „Doprovodím tě, alespoň se podívám ven,“ dodá a zamíří ke dveřím.

Na palubě spatří dva námořníky neurčitého věku v práci a kapitána u kormidla, hned přiběhne jeho syn a ptá se, zda něco nepotřebují. Bere svoji roli vážně, spokojený zákazník znamená méně problémů při placení, už má i při svém věku dost zkušeností. Pierre zavrtí hlavou, chce se jen rozptýlit pozorováním moře, které ještě nikdy v životě nespasil, vyjma obrázků. Zajímá se i o práci námořníků, hledí však, aby jim nijak nepřekážel. Jeho sluha mezitím svírá křečovitě zábradlí a zvrací, záhy se k němu připojí i mladý voják Hackel.

Obloha nepropouští sluneční paprsky, naopak ještě více potemní, vítr zesílí. Přid' lodi ostře prořezává hladinu, vodní tříšť se rozstříkuje, houpání ještě zesílí, takže oba mladíci s nevolností záhy nemají co moři odevzdávat. I u markýze se začíná dostavovat nepříjemný pocit, ale dokáže se s ním poprat. Olověná obloha se mu pranic nelíbí, pročez si odchytil kapitánova syna.

„Bude perno, Vaše Milosti,“ odvětlí chlapec lhostejně.

„Přijde bouřka?“ zeptá se pan de Almare, snažíc se skrýt své obavy.

„Bude bouřka. Vaše Milost může ještě chvíli zevlovat, ale pak bude lepší v kajutě.“

„Mám jít raději dovnitř? Hrozí mi snad na palubě nějaké nebezpečí?“

„Teď ne. Ale přijde déšť. A pak vlny. Byla by škoda krmit ryby sebou.“

„Nestraš mě, Constante, snad nebude tak zle.“

Hoch neodpoví, jen pokrčí rameny. Pak ukáže na zčernalou oblohu a následně na stále se více vlnící moře.

„Za jak dlouho přijde bouřka?“

„Za půl hodiny začne. Za hodinu bude pořádná. Vlny pudou přes palubu, loď bude nahoru a dolu. Pak je snadný skončit v moři,“ vysvětluje chlapec, nezdá se však, že by sám pociťoval nějaký strach. Asi si již na moři prožil svoje.

Jeho předpověď se vyplní téměř přesně. Nejprve začne loď bičovat déšť, vzápětí se moře vzdme a hraje si s bárkou, jako by ani neměla žádnou hmotnost.

Markýz i se svým sluhou jsou již dávno ve své kajutě, Pierre se drží svého lůžka, aby si nenatloukl. Simon, bílý jak stěna, sedí zapikolovaný v koutku, něčeho se drží a stále zvrací, ačkoli z něho vycházejí jen hleny, posléze už ani ty ne. Stydí se před svým pánem, který však neprojevuje žádnou zlobu, naopak ho povzbuzuje. Sám na pokraji následování svého sluhy, žaludek pociťuje až v krku, připomene si vše, co snědl a vypil snad za poslední dva dny. Modlí se, aby loď vydržela a nerozpadla se jak domek postavený z třísek.

Živly běsní dobré dvě hodiny, i když Constant, který panstvo navštíví, tvrdí, že jde jen o středně těžkou bouři. Markýz nedokáže odhadnout, zda své tvrzení myslí hoch vážně či se jen chlubí, naznačujíc, co všechno už musel v minulosti přežít. Jen s obtížemi by si dokázal představit dvojnásobnou sílu

vlnobití. Necítí však chuť se dohadovat, má dost svých starostí. Naštěstí se moře po zmíněné době uklidní a oni se vrátí jen ke střednímu pohupování.

Na chvíli se trochu rozjasní, zákazníci by mohli spatřit zvolna se vlnící mořskou hladinu, kdyby ovšem ještě někdo z nich měl chuť ji pozorovat. Pak se bouře vrátí, ale již jen v daleko přijatelnější podobě, naopak déšť zesílí. Chudáci námořníci, pomyslí si Pierre v relativním pohodlí své kabiny. Však se také Constant objeví naprosto promočený, asi otci pomáhal na palubě. Slaná i sladká voda z něj jen kape, netváří se však nijak nazlobeně, jako by mu ani mokré šaty nevadily.

Nic netrvá věčně, ani cesta do Doveru. Bouře je zpomalila, už je zase noc Kapitánův syn vstoupí do kajuty šlechtice a věčně oznámí blízkost anglického Doveru. Zároveň upozorní, aby nadále zůstali v kajutách a nikam nevycházeli. Markýz naprosto nechápe, jak to chodí při příjezdu francouzské lodi do anglického přístavu, zda se dělají nějaké kontroly. Má samozřejmě připravenou vcelku věrohodnou historku, proč přijíždí do Anglie, nicméně by ji raději nikomu nesděloval.

POPRVÉ V ANGLII

Významný anglický přístav Dover, kontrolovaný nyní příznivci parlamentu, představuje silně opevněné starobylé město kentského hrabství. Rozkládá se na úpatí křídových skal, leží naproti francouzskému městu Calais, na nejužším místě průlivu La Manche.

Cestující z lodi Šťastný vítr kapitána Cornelia Calloneho nemohou spatřit zatím nic, zůstávají v podpalubí. Ale stejně by mohli pozorovat pouze hustou tmou, v níž se občas objeví nějaký záblesk, možná lucerna z plavidla je míjejícího, možná už také z přístavu.

Prání markýze de Almare nemuset se nikomu zpovídat, se mu splní, aniž by věděl jak. Kapitán má pravděpodobně své kontakty či způsoby, jak se bez obtíží dostat do přístavu. Loď bez problémů zakotví, pasažéři v podpalubí uslyší nějaké hlasy, stále však musejí čekat. Po první půlhodině zůstává Pierre klidný, po hodině poněkud napnutý, když se ale chýlí ke svému konci druhých šedesát minut, začne pociťovat mírnou nervozitu. Je zavřený i se svým sluhou v malém prostoru, skoro připomínající vlhkou a páchnoucí hrobku, nemá povědomí, co se odehrává venku. Kdykoli se mohou dveře otevřít, přijde anglická hlídka a on bude muset pracně vysvětlovat, proč navštívil ostrovní království. Tak si alespoň ve svých myšlenkách maluje svou budoucnost.

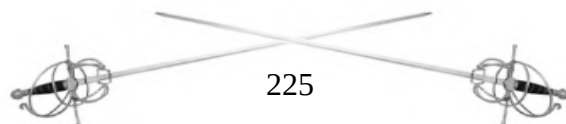
Ale proč jim nikdo nic neřekne? Brzy začne svítat a oni stále trčí v nepřívětivé kajutě. Po dvou hodinách, k jeho velké radosti, nabere děj správné obrátky. Přijde kapitán, požádá o uhrazení výloh, stanoví sice cenu o dvě třetiny vyšší, než naznačoval hostinský v Calais, i tak přijde jeho klientovi přiměřená za poskytnuté služby. Bez smlouvání zaplatí, kdoví, možná nepřijíždí do Anglie naposledy.

Jakmile převezme Callone peníze, rozloučí se s cestujícími on i jeho syn, kterému strčí markýz do ruky tajně ještě pár drobných mincí, hoch se dívá překvapeně a vděčně. Následně se jich ujme asi pětaticetiletý muž střední postavy, pravda trochu při těle, ale projevující vysokou vstřícnost, hovořící i slušně francouzsky. Bez dalšího vyptávání je vede stále ještě tmou přístavu až do svého domu, který stojí nedaleko. Nikdo je nezastaví, potkají sice jednu patrolu, ale s tou se jejich průvodce přátelsky pozdraví a ti si jich dále nevšímá.

„Nechám zařídit snídani. Tak za hodinu,“ oznámí svým hostům ve vestibulu slušně zařízeného jednopatrového zděného domu, ve kterém panuje klid, objeví se jen jeden muž rovněž středního věku, „Mezitím se ubytujte. V patře vám přidělil já dva pokoje. Sluha odvést vás,“ dodá.

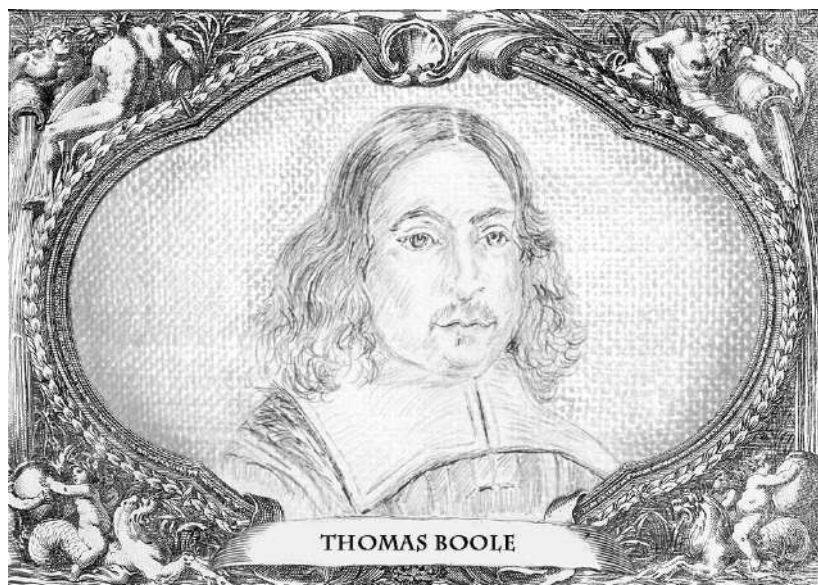
„Promiňte, kdy si promluvíme o dalším?“ zeptá se pan de Almare.

„Pane, času dost. Ubytování, snídane. Pak další,“ tváří se stále vesele Thomas Boole, mluví na hosty francouzsky, proto je jeho řeč strohá a vypouští občas některá slovesa. Nicméně mu všichni velmi dobře rozumí. Dům se jim zdá prostý, ale čistý a udržovaný.

Hostům nezbyvá, než se podvolit, což však učiní docela rádi, zvláště když spatří postele, které stojí pevně na zemi a nijak se nekolébají. Všichni se už v nich vidí, předchozí noc spali pár hodin. Na moři se následně odpočívalo suchozemským krysám tuze špatně, ani nemusela zuřit bouřka. Při zmnice o snídani Simon a Jeremias jen protáhnou obličej. Ale i jejich tři kolegové by dali přednost spánku před dlabencem.

Boole však je jiného názoru, není možné ho urazit. Všichni sejdou do jídelny a usednou s hostitelem k jednomu stolu, bez ohledu na postavení v domácnosti šlechtice. Venku se už klube nový den, pravděpodobně bude stejně pošmourný jako ten předchozí, sluneční paprsky proniknou zataženou oblohou a mlhou jen stěží. Svítání přivítají snídání, první na anglické půdě. Stejný sluha, který je ubytoval, jim naservíruje masitou stravu, snad místní specialitu, při níž se většinou neudělá právě dobře. Zvláště Simon a Jeremias se dívají nešťastně.

„Mořská nemoc? Pořádně houpání?“ zasměje se Angličan, podívá

se po přítomných s pochopením, „Přejde. Vztít si kolik chtít.“

Přes optimistická ujišťování se hosté do jídla pustí pomalu, zjišťující, co jejich na moři těžce prověřené žaludky vydrží. Hlad mají, stejně tak ale obavy, co s nimi zasycení vnitřností učiní. Nimrán ve stravě hostitele nijak neuráží, sleduje vše s pochopením. Sám se však rozhodně nešetří, kapitán Callone ho vzbudil uprostřed noci, víc než únavu pocítuje hlad. Na nic se neptá, však mu jeho vzácní hosté sami řeknou, co žádají a určitě také dobře zaplatí. Doporučení mají, už zajišťoval nejednu návštěvu z Francie, která nestála zrovna o velkou pozornost.

Po skončení hodů požádá Pierre o rozhovor, zároveň odešle svůj doprovod do přidělených pokojů. Roth váhá, jsou v cizím prostředí, co kdyby je nalákali do pasti, chtěli je oloupit. Nechat svého pána bez ochrany se mu vůbec nelíbí. Ale rozkazu se podvolit musí, konec konců markýz má po boku svůj meč, pod šaty ještě asi i dýku, on bude nedaleko. Ač se mu jejich hostitel i jeho sluha zdají vstřícní, neztrácí podezřívavost a ostražitost. Rozhodně si nelehne a nedovolí to ani svým mužům, dokud se jeho pán nevrátí do svého pokoje. A i pak bude jeden z nich hlídat. Nikoho zde neznají, přišli sem nepozorovaně, možná jejich hostitel nějak uplatil strážu v přístavu. Když se ztratí a jejich těla odvezou někam na moře, nikdo je postrádat nebude.

Pán obezřetného kapitána si podobné starosti nepřipouští. Zatím vše probíhá podle správného scénáře, kontakt v Calais se ukázal správný, stejně tak zde v Doveru. Nikdo se jich na nic neptá, pan Boole se asi vyzná. Doporučením Mazarina mladík věří, pravděpodobně podobných služeb využili jeho lidé už i při jiných příležitostech. Samozřejmě má u sebe potřebné dokumenty, které vysvětlují, kdo je a za jakým účelem do Anglie přijel. Dle nich cestuje na soukromou návštěvu k příbuzným anglického diplomata, lorda Montagu. Ale za lepší variantu považuje je nepoužít.

Nemůže však vyloučit ani druhou možnost. Zdejší správa o jejich přítomnosti ví, ale považuje za lepší nechat je být a sledovat jejich další kroky. Nebojí se o svůj život či uvěznění, není žádný špion, ale francouzský šlechtic, významný šlechtic, ovšem při sledování by vyšla jeho tajná mise najevo. Kdoví, jaká sekce z parlamentu ovládá Dover a jaké jsou vnitřní pnutí ve straně stojící proti svému vladaři. Jeho bystrá mysl s vysokou představivostí dokáže rozehrát velké množství zajímavých teorií.

Thomas se představí jako obchodník, který čile udržuje kontakty se svými protějšky ve Francii, je zadobře i se zdejšími úředníky, kterým dokáže sehnat i nedostatkové zboží. Uklidní svého hosta, zde jsou v bezpečí a nikdo se jich na nic vyptávat nebude. Mluví francouzsky, když pochopí znalost jeho mateřského jazyka ze strany francouzského šlechtice, přejde do angličtiny. Což markýzi zase tolik nevadí, pokud něco dobře nepochopí, tak se zeptá. Každé zdokonalení v cizím jazyce je jen vítané.

Mladík ve službách francouzské diplomacie mluví obezřetně, Boolovi se nicméně představí. Ten při jeho titulu zvedne mírně obočí, ale větší překvapení najevo nedá. Uvědomí si však, že má co dočinění s vysoce urozeným a možná i postaveným mužem, pravděpodobně ve službách sousedního státu.

„Já potřebovat vyhledat hraběte z Clappertonu,“ oznámí nakonec pan de Almare věčně.

„Pana hraběte?“ usměje se Angličan, „Dobrá, zařídím. Mohu vaši věc vyřídit více způsoby. Pokud však budete požadovat, Milosti, mohu se jí ujmout osobně. Tedy být osobně vašim průvodcem a zavést vás za panem hrabětem,“ snaží se mluvit spisovně a pomalu, aby mu klient dobře rozuměl.

„Budu rád. Zaplatit vaše služba dobře.“

„Pak není mnoho co řešit. Víím, kde se pan hrabě z Clappertonu nachází, doprovodím vás. Jelikož budu delší dobu pryč, musím si také zařídít své osobní věci. Můžeme odjet až pozítří. Za dva dny, jestli mi rozumíte.“

„Ano, rozumět a souhlasit,“ přikývne Pierre.

„Milosti, jděte si lehnout. Určitě si potřebujete odpočinout. V dalších dnech bude lepší, pokud nebudete vycházet. Na kolik hodin dnes chcete připravit oběd pro vás a vaše průvodce?“

„My unaveni. Hodně unaveni.“

„Nevadí, oběd bude připraven a až dostanete hlad, prostě řeknete a jídlo vám přihřejí. Buďte tady jako doma, mám jen jednoho sluhu, v domě je se svou manželkou a dětmi. Řeknu jim, aby vám ve všem vyhověli. Prosím však, abyste nikam nikdo nechodil.“

„To slíbit mohu. Únava a rozum,“ dodá pan de Almare hodně stručně, leč dostatečně výstižně.

Následně se rozloučí a odebere se do svého pokoje. Z druhého vykoukne kapitán Roth, zatváří se spokojeně a nabádá svého pána, aby si dal zevnitř pro jistotu zástrčku. Což ten přijímá s úsměvem, nicméně pro klid velitele své gardy přikývne. Sluha Simon sedí na posteli, bledý jak stěna, žaludek ho tíží, ačkoli mnoho nepojedl. Klimbá, při vstupu šlechtice rychle vyskočí, připraven okamžitě posloužit. Netrvá dlouho a oba spočívají na lůžku, každý přemítající o něčem jiném. Pán o všech dosavadních událostech a svém poslání, kmán o tlaku, který cítí v břiše. Naštěstí se oba brzy ponoří do stavu příznivě nakloněnému snění, vždyť za poslední dny spal jeden pár hodin a druhý vlastně vůbec.

Na dobu pobytu v domě Thomase Boolea si hosté stěžovat nemohou. Pokud pomineme zakázané vycházky. Opravdu si odpočinou v pohodlných postelích, dosytnosti se najedí i napijí. Pravděpodobně pod dojmem slibu dobré odměny se jim hostitel i rodina jeho sluhy snaží poskytnout co nejlepší služby. Přesto Pierre uvítá, když se dozví o odjezdu.

„Zvažoval jsem různé možnosti přepravy,“ vysvětlí jeho průvodce, „Nakonec jsem se rozhodl pro následné. Naložíme tady zboží, které odvezeme do Londýna. Budeme cestovat povozy, vy a váš kapitán na koních, které vám pronajmu. Tak se dopravíme až kousek od Londýna. I s nákladem. Tam ho přeložíme na čluny. Dopředu pošlu dalšímu ze svých obchodních partnerů zprávu, aby nám zajistil odvoz. Na jednom ze člunů dopravíme i vás. Pokud ovšem souhlasíte.“

Markýz nemá důvod protestovat, nezbyvá mu než spoléhat na správný úsudek svého zprostředkovatele. Proto dalšího dne po ránu opustí Dover. Šlechtic a kapitán Roth na pronajatých koních, další tři muži z doprovodu, stejně jako Boole, se uvelebí na dvou povozech plných různého zboží, kočírovaných dvěma statnými mladíky a tažených silnými koňmi. Obchodník zabije dvě mouchy jednou ranou. S pěti ozbrojenými muži, jímž poskytl své služby, si zajistil ochranu pro svůj náklad. Navíc i dva vozkové jsou silní a umí se ohánět nejen svými svalnatými rukama. Po dohodě s francouzským šlechticem poslouží jeho lidé k hlídání nákladu na zastávkách.

Pan de Almare se snaží využít každé příležitosti, aby si vryl do paměti zvyky místního obyvatelstva, srovnává způsoby zde a v rodné Francii. Ačkoli on i jeho lidé ze zásady mlčí, vše vždy

domlouvá a vyřizuje jejich průvodce, snaží se vstřebat co nejvíce poznatků. Bohužel k jeho malé radosti mnoho převratných objevů neučiní. Nepříliš přívětivé počasí jim znepříjemňuje přesuny, místa, kde nocují, jim rozhodně žádné velké pohodlí neposkytuje. Ale ani rozmanitost spolubydlících, nejvíce obchodníci či dopravci, občas nějaký mladík, možná student.

Rozdíl mezi Francií a Anglií, jak zvědavý markýz pozoruje, tak spočívá v cizím jazyce a daleko zarputilejších pohledech lidí, s nimiž se setkají. Možná v nich však vytuší cizince a ze zásady k nim chovají nedůvěru. Někdy skoro až pohrdání. Byť všem Boole vždy důkladně vysvětlí, s kým mají tu čest, on i jeho partner odvázejí zboží do Londýna, kde se chystají uzavřít další obchody.

Hlavním nedostatkem zvoleného způsobu dopravy se ukazuje jeho pomalost. Musejí několikrát přenocovat, než dorazí na místo určení, respektive překládky. Zde nastanou nečekaná komplikace, předpokládané čluny jsou někde na cestě, ještě se nevrátily.

Ubytování naleznou stejně nuzné jako obvykle, navíc musejí dva dny čekat. Třetí den se kolem poledního sice dopravce dostaví, než se však materiál přeloží, uplyne nějaký čas, navíc si obsluha musí odpočinout. Výsledkem dohody se stane další noc v zájezdním hostinci, nevalná strava a nuda v smradlavých komůrkách, ve kterých v noci ke všemu panuje značný chlad.

S povděkem se Pierre se svým doprovodem nalodí na nákladní loď, ačkoli co se týká ubytování, rozhodně si nepomohou, o pohodlí se nedá mluvit ani vzdáleně. Ke všemu musí proti proudu, což znamená velmi pomalý postup, ať se veslaři namáhají sebevíc. Boole až později upozorní na občasné zastávky během dne, kdy zakotví a veslaři budou odpočívat. S trochou rozpaků dodá noticku o nocování, kdy všichni přespí přímo na člunech. Pronajal si dva, aby se mu na ně vměstnal náklad i doprovázené osoby. Markýz dostane alespoň možnost ulehnout ve dřevěném přístřešku, ostatní musejí vzít zavděk místem pod napnutou plachtou. Počasí je nijak nešetří, občas sprchne, od vody stoupá chlad i přes den, o noci nemluvě. Veslaři tvoří málomluvný a zarputilý spolek, skoro z nich jde strach. To ovšem z trojice po zuby ozbrojených vojáků markýze také, rozložené postavy Rotha, Petriho a Hackela by vzbuzovaly respekt i bez svého zbrojního arzenálu.

Každý by asi politoval markýze, musejícího dlouhé dny snášet útrapy. Leč zdánlivě křehký šlechtic se ukazuje daleko houževnatější, než by si kdo pomyslel. Však také do svých dvaceti let mnoho pohodlí neužil, v klášteře rozhodně na růžích ustláno neměl. Byť si ho převor oblíbil pro jeho silnou touhu po vědění a svým způsobem mu nějaké privilegia poskytl. Nicméně přepych ubytování k nim rozhodně nepatřil a tak mladík jen opráší zašlé vzpomínky. Svým přístupem, kdy na nic nereptá, všechny útrapy snáší s úsměvem, dává dobrý příklad své družině. Boole si může oddychnout, očekával náznaky protestů, případně stížností, tak vysoce urozený pán jistě nepřespává každý den v nečase na lodní palubě, zabalený v nepříliš vábných houních. Také se mu asi dostává jiné stravy, než sušeného nasoleného masa a ztvrdlých a nevábně vonících sucharů.

Druhého dne se hustota obydlí okolo břehu zvyšuje, pomalu s každým zabráním vesla. Krátce po poledni upozorní obchodník markýze na hradby Londýna, okolní obce či městečka, kterými dnes projíždějí, jsou vlastně samostatnými předměstími skutečného hlavního města Anglie. Pan de Almare pohlédne s úctou k velkoměstu, které zná pouze z vyprávění nebo z knih.

Nikdo si jich příliš nevšímá ani při vjezdu, pravděpodobně použité čluny nikdo nepovažuje za nepřátelské, mnoho dalších podobných směřuje po řece oběma směry. Hlídka u vjezdu do města na ně pouze lehce spočine zrakem, spíše však, aby učinila zadost svědomí, než by se skutečně zajímala o kontrolu nákladu.

„Milosti, nejprve zavezu své zboží obchodnímu partnerovi, ten vám dá něco k jídlu. Pak budeme pokračovat,“ navrhne Boole.

„Pokračovat? Kde hraběte Clappertona najít?“

„Není to tak jednoduché. Bydlí vlastně mimo vlastní Londýn, cestou k Westminsterskému opatství. Vlastní tam jeden dům, takový menší palác a zahradu. Snad bude doma.“

„Bude doma? Nežjišťoval jste přítomnost jeho? Neposlal vzkaz?“

„Co bychom si pomohli? I kdyby nebyl přítomen, jeho služebnictvo mě zná a poskytne vám pohostinství. Buď samo zpraví pana hraběte, nebo se ten vrátí,“ pokrčí rameny Thomas.

„Jak budeme pokračovat?“

„Stejně jako doposud, na člunu. Ale můj přítel má i menší pramice, určitě nějakou pro nás najde. Pojedeme dál po Temži, vlastně projedeme městem a za ním přistaneme u pozemků pana hraběte. Souhlasíte s mým návrhem? Rozumíte, co jsem vám říkal?“ ptá se průvodce, snaží se vyslovovat zřetelně a pomalu. Klidně by použil francouzštinu, aby si byl jist pochopením svých slov, ale markýz mu nařídil mluvit výhradně anglicky, aby se zdokonaloval v cizí řeči.

„Rozumím. Udělejte podle sebe,“ přikývne Pierre, který je spíše zaujat pozorováním okolí. Zkoumá mola, domy okolo Temže, lodě které míjejí, jejich náklad a lidi na nich. Vzhledem ke svému vzdělání už o Londýně slyšel, další mu prozradil Thomas Hobbes, něco si našel ještě před svým odjezdem.

Londýn je nepochybně velkoměsto, stejně jako Paříž, ale už nyní se mu zdá rozdíl patrný. Zdejší stavby mu přijdou daleko strožejší, bez zbytečných honosných příkras, účelné. V Paříži se dle jeho názoru setkává s daleko větší okázalostí. Stejně tak ustrojení mužů a žen, které doposud spatřil, mu přijde daleko méně ozdobné. Jako by zdejší obyvatelé nepodléhali tolik marnivosti.

Otázkou je, zda vidí skutečný obraz města, pohled ze člunu plující po řece plné odpadků může být zavádějící. Město se rozkládá po obou jejích březích, z knih markýz vyčetl o hlinitém podloží, na němž je vystavěno. Podle posledních odhadů by v něm mělo být vměstnáno bezmála sto padesát tisíc obyvatel, což z něj činí nejlidnatější město soudobé Evropy. Jenže okolo něj se rozkládá nespočet přilehlých městeček s vlastní samosprávou a s dalšími desetitisíci duši.

Londýn však představuje také významné obchodní centrum, což by asi spíše zajímalo jeho přítele hraběte de Godille a jeho společníky. Už roku patnáct set padesát šest zde byla založena Bursa obchodní, po zničení Antverp v roce patnáct set osmdesát pět zaujal Londýn první místo na světě, od konce šestnáctého století přešel veškerý obchod do domácích rukou.

Ve třináctém a čtrnáctém století město postihly velké požáry, řádil zde hlad a mor, což zahubilo tisíce obyvatel. Přesto však význam města stále vzrůstal. Za vlády královny Alžběty se projevilo nanejvýš vlastenecky a vyslalo značný počet mužů proti španělskému nepříteli. Mezi Londýnem a Westminsterem, na Strandu, cestě spojující obě města podél Temže, stojí četné šlechtické paláce s rozlehlými zahradami, táhnoucími se až na sever do polí. Jak Pierre pochopil, právě někde mezi nimi nalezne i dům hraběte z Clappertonu.

Z lodi mnoho nespattí, ale podle zvěstí jsou ulice Londýna úzké, špinavé, rozježděné a rozbrázděné, tedy velmi málo schůdné, ačkoli již od konce šestnáctého století se uskutečnilo mnoho jejich záslužných oprav. A podle všeho se už přes dvě století každou noc osvětlují. Rád by si Londýn prohlédl pozorně, třeba i v převleku, pokud bude možné. Zkusí o něco podobného hraběte z Clappertonu požádat, bylo by velmi smutné být tak blízko a nesmět se podívat, nasát atmosféru, ačkoli podle všeho je k cizincům vztah zdejších obyvatel dost odtahitý, není-li lepší použít drsnějšího termínu.

Kolem jedné hodiny zakotví u jednoho z mnoha mol, Boole se pozdraví se svým přítelem podobného věku i postavy jako on, možná ještě s pár kily nadváhy navíc. Ten hosty zavede do prosté místnosti, poměrně zapáchající, ale se stolem a lavicemi, kde je usadí. Asi za dvacet minut donese žena středního věku prkénko s masem, ošatku s pečivem položí na stůl asi desetiletý chlapec. Následně vykoná zamlklá a nerudně se tvářící dvojice návštěvu podruhé, přidá džbán s vodou a nějakým alkoholickým nápojem nevalné chuti, také dost zašlé pohárky. Od té doby se už neobjeví, nechá hosty, ať si s nabídnutým pohoštěním poradí jak chtějí.

Ti se nasatí, ale nijak si nepochutnají, tak by se asi dala charakterizovat polední siesta. Po necelé hodině je vyzvedne Thomas a odvede je na palubu menší pramice, se kterou se vydají dále proti proudu Temže. Markýz pokračuje ve svých pozorováních, jeho průvodci se víceméně nudí. Opustí Londýn a na březích se objevují zmíněné domy a paláce i rozlehlé zahrady za nimi. Samozřejmě jde poznat rozdíl mezi jednotlivými stavbami, markýz se však zabývá spíše jejich architekturou. Oproti té, co spatřuje ve Francii

a zvláště v Paříži, se mu zdají jednodušších tvarů, ačkoli mnohé dominantní, robustní, bytelných základů i zdí.

Přistanou u menšího mola, na které vystoupí, projdou po vyšlapané cestičce až k bráně, za níž spatří malé nádvoří před dvoupatrovým kamenným domem bez okázalé výzdoby. Až snad zbytečně robustní bránu najdou otevřenou, vejdou na kamennou dlažbu a Boole použije klepátko. Otevře se zamřížované okénko ve dveřích, někdo s ním pravděpodobně mluví, pak se jejich průvodce vrátí.

„Pan hrabě z Clappertonu bohužel není přítomen, ale za chvíli nám přijde otevřít jeho majordomus,“ praví ke svému klientovi.

„Kdy se vrátit?“

„Uvidíme, Vaše Milosti. Nebojte se, všechno zařídím, budete zde vítanými hosty.“

„Vítaný host?“ usměje se mladík.

„No, nejsme tak pohostinní, jsme trochu podezřívaví, prostě cizince moc rádi nemáme,“ zasměje se Thomas, „Ale o hosty se dovedeme postarat,“ dodá a v očích mu jiskří.

Jak se záhy zjistí, majitel zdejšího domu, pozemku okolo a především za ním, hrabě z Clappertonu, opravdu není přítomen.

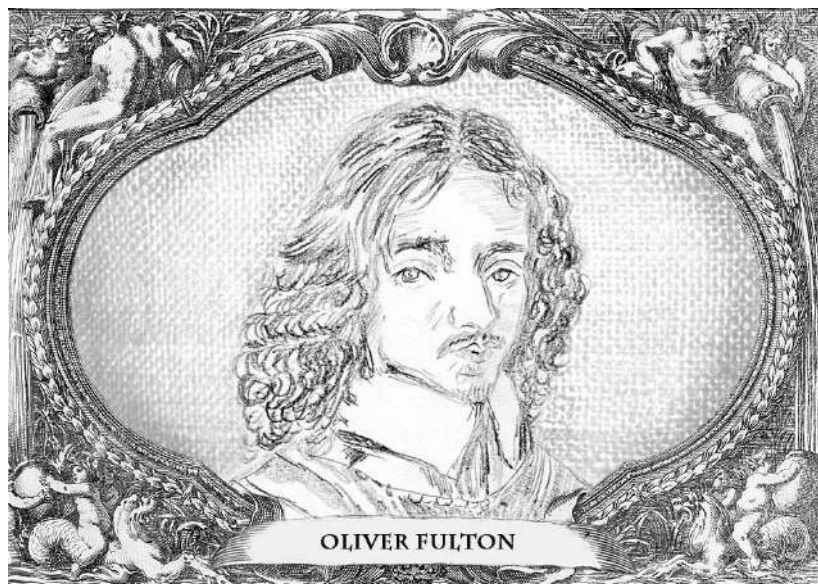
Jeho majordomus, asi pětáctiletý muž, velmi odměřený, hubený a přísně se tvářící, netuší přesné datum návratu. Neprojeví ani překvapení či znepokojení, vlastně neprojeví vůbec nic. V jeho upjatém obličejí se nepohne jediný sval. Francouzskému šlechtici se ukloní, ale jen velmi zlehka a prostě oznámí možnost jeho setrvání v domě do návratu pána.

Dům či malý palác hraběte z Clappertonu ani uvnitř neskýtá žádný zvláštní přepych, spíše vše plní svůj účel. Nábytek je bytelný, z dobrého dřeva, velmi precizně zhotovený, na zdech nějaké obrazy, sem tam koberec, někde parkety, jinde dřevěná podlaha.

Všude však naprosto čisto. Kromě majordoma Olivera Fultona, jak se málomluvný muž jmenuje, se nachází v domě ještě asi deset sloužících, mužů i žen. I oni se chovají k hostům velice odměřeně, bez náznaku jakýchkoli projevů čehokoli. Prostě si jen plní přesně své povinnosti.

Hosté i Boole se ubytují, průvodce jen na jedinou noc, svůj úkol splnil a zítra nastoupí cestu zpátky do Doveru. Vyzvedne si pronajaté povozy a koně a jestliže bude mít Jeho Milost zájem, zařídí mu později návrat do Francie. Pokud se mu hrabě nepostará o přepravu jiným způsobem.

Povečeří společně, Thomas je jediný, kdo je s Francouzi ochoten mluvit. Vypráví jim pár historek o Londýně, popíše některé jeho znamenité stavby, politiky se však nedotýká. Pan de Almare posléze odešle své sloužící pryč a ještě asi dvě hodiny vede rozhovor s jejich průvodcem. Na závěr se domluví na ceně za poskytnuté služby, rozloučí se. Obchodník odjede brzo ráno, proto se už nesetkají. Nicméně na mladého francouzského šlechtice učiní velmi dobrý dojem, rozhodně neprojevuje žádnou povýšenost či nadřazenost, chová se velmi srdečně. Markýz lituje, že zůstane nadále odkázán na služby jen poněkud zapšklého majordoma.

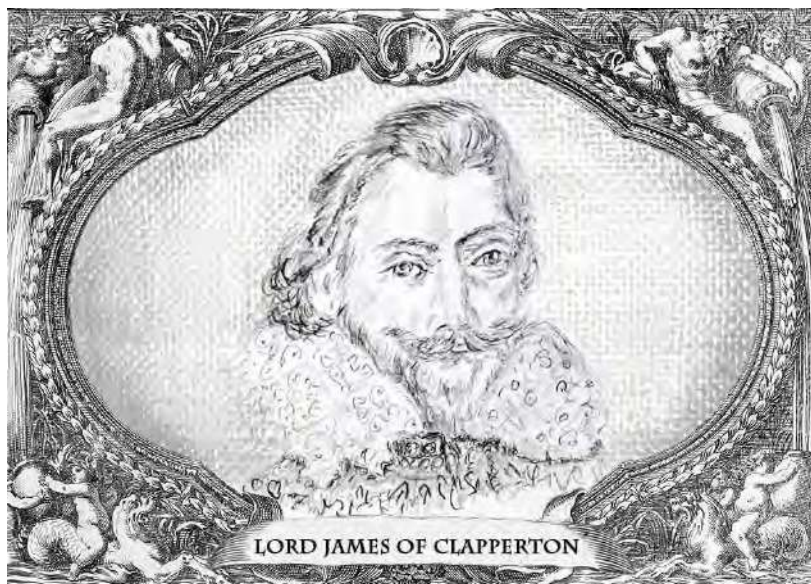

DALŠÍ ŠKOLENÍ Z HISTORIE

Následné dny stráví hosté z Francie v domě hraběte z Clappertonu rozličným způsobem. Majordomus Oliver Fulton se jim postará o ubytování, poskytne jim možnost se po dlouhé době omýt. Jídla dostávají opravdu dost, ačkoli jim předkládaná strava přijde poněkud těžká a bez valnější chuti, v oblasti nápojů je situace obdobná. Kromě čisté vody.

Problém pro všechny hosty představuje ohromné množství volného času. Markýz požádá majordoma o možnost nahlédnout do zdejší knihovny, čímž ho evidentně zaskočí, o čemž svědčí jeho zlehka povytažené obočí. Sbíрка písemností není nijak bohatá, ale přesto najde pár zajímavých výtisků. Ne všem textům Pierre rozumí, ale snaží se domýšlet význam a zdokonalovat se v cizím jazyce. Některé jsou napsané v latině, zde se orientuje naopak velmi dobře.

K jeho malé radosti s ním nikdo v domě není ochoten mluvit. Do Londýna, kam to mladíka silně táhne, samozřejmě nemohou, ven z domu vycházejí pouze do zahrady za ním. Čehož využije kapitán Roth a se svými dvěma muži si zacvičí a zašermují. Protáhnout se s nimi chodí i jejich pán, po nedávných událostech v Německu a výzvě ze strany pana de Marcillac, se rozhodl neponechávat nic náhodě a pilně trénuje střelbu a šerm. Střelbu vypustí, ale s mečem se vyřádí dostatečně. Ačkoli jim nepřítelem je nevlídné počasí, časté mlhy, drobný déšť, ale i chlad. Jako by se léto bálo ozvat, nechávajíc plně zemi v područí proměnlivému a nevyzpytatelnému jaru, kdy krásné slunečné dny, kterých se zde téměř nedočkají, střídá pořádný nečas.

Až po týdnů nastane v trudném životě v cizím prostředí s nemluvicím služebnictvem zvrát. Pan de Almare sedí odpoledne v malé knihovně a čte si v jedné ze zapůjčených knížek. Docela se do spisu zabere, nepostřehne ani vstup cizí osoby do místnosti, ze zaujetí ho vytrhne až drobné zakašlání, nepochybně učiněné jen ze společenského důvodu. Zvedne své oči, rychle odloží knihu a povstane. Proti němu stojí dvě osoby, naprosto cizí, leč jen hlupák by netušil o koho jde. Ani by nemusel spatřit dříve v domě jejich podobizny.

„Pan hrabě z Clappertonu,“ zvolá zaskočený host.

„Pan markýz de Almare,“ odvětlí pobavený pán domu.

„Omlouvám se, příliš zaujat, zajímavá kniha.“

„Jsem rád, že jste si našel zábavu v naší nepřítomnosti, můj i mé dcery lady Charlotty,“ podívá se hrabě láskyplným pohledem na stvoření po své pravici.

„Lady Charlotta,“ ukloní se zdvořile Pierre, vzhledem ke svým schopnostem se dokonale ovládat, nedá najevo údiv. Dívka je totiž oblečena do mužských šatů, sice bez zbraní po boku, ale spíše představuje urozeného mladíka jemných rysů než dívku. Ačkoli při bližším pozorování oděv v oblasti prsou je poněkud naditý a také postoj dává skutečnosti za pravdu.

„Nenechte se zmýlit, moje dcera si na cesty bere mužský oděv. V dnešních dobách ... ale co vám mám povídat. Pane markýzi, jsem potěšen z vaší návštěvy. Půjďme se převléknout a sejdeme se společně u večeře. Už se těším na zprávy z Francie,“ usměje se hostitel, lehce se ukloní a stejně tiše, jak s dcerou vstoupil, zase knihovnu opustí.

Asi za hodinu a půl se sejdou znovu, tentokrát v jídelně, kdy u bytelného dubového stolu spočinou tři, hrabě jako pan domácí v čele, jeho dcera po pravé ruce, jeho host po levé. Až teď má možnost si Pierre dvojici lépe prohlédnout, navíc lady z Clappertonu dorazí již v dívčích šatech a sluší jí náramně.

Pětařicetiletý pan James je středně vysoké postavy, urostlý, s knírem a pěstěným plnovousem, výrazných hnědých očí, hustých vlasů stejné barvy. Ovládá částečně francouzštinu, jeho dcera jí hovoří výborně. Anglický gentleman se obléká sice do šatů z drahých látek, ale nijak výstředních barev či zdobení. Působí poměrně sympatickým dojmem, s hosty z Francie má své zkušenosti, proto se netváří nijak zarputile, naopak se snaží o srdečnost.

Jeho sedmnáctiletá dcera Charlotta je postavy nižší, spíš drobnější, ale nesmírně houževnatá, což je možná dáno i výchovou otce, kdy ji všude brává s sebou, často cestuje v chlapeckých šatech a také tak vystupuje. Dokonce se naučí slušně ovládat i zbraně. Jako by u ní její otec chtěl vypěstovat některé mužské vlastnosti, když už mu Bůh dal jediného potomka a to ženského pohlaví. Ale ona otce velmi miluje a ctí, na určité útrapy spojené s častým cestováním si nestěžuje. V poslední době sice začíná pokukovat po zteplých mládencích, nicméně zatím zůstává jen u cudně skrývaných pohledů a hříšných myšlenek. Barvu vlasů a očí zdělila po otci, tvář však má jemnou a krásnou. V ženském ustrojení vyniká jak její краса, tak její pěkná postava, poprsí už nesvívá kamizola, rovněž se objeví typické křivky ženského těla, útlý pas je přirozený, není nutné ho dosáhnout stahováním korzetu.

Před hostem zdrženlivě klopí oči, ale po očku po něm pokukuje. Její tvář naznačuje dobrou náladu, spíš připomíná baziliška než nerudnou mladou dámu, dávající najevo svou nadřazenost nad návštěvníkem z pevniny. Markýz ji okamžitě zaujme, především jeho hluboké modré oči svědčící o vysokém intelektu. Jeho řeč je sice kostrbatá, ale z celé jeho postavy vyzařuje elegance a takt, rovněž tak skromnost a vznešenost zároveň.

„Před dcerou můžete mluvit bez rozpaků, je zasvěcena do všech mých záležitostí,“ oznámí prostě pan z Clappertonu na úvod.

„Jak si vy přát,“ usměje se Pierre, krátce spočine pohledem na krásné tváři dívky, pak se rychle vzpamatuje a začne vysvětlovat důvody své návštěvy. Dostane návrh mluvit francouzsky, nicméně s díky odmítne, dává přednost se zdokonalovat v cizím jazyce. Pouze kdyby snad jeho slova byla nesrozumitelná, pokusí se dotýcný problém vysvětlit ve své mateřštině. Nicméně není třeba, byť jeho mluva je neurovnaná, význam vystihnout dokáže. Sám pak díky vstřícnosti hostitelů, kdy ti mluví pomalu a spisovně, rovněž dobře rozumí. Vlastně hovoří především hrabě, jeho dcera jen občas přitaká či krátce odpoví na řečnickou otázku.

Tohoto večera se vše točí především kolem markýze a jeho domoviny. I díky omezeným vyjadřovacím schopnostem popisuje události posledních měsíců a let stručně a věcně. Hostitele zajímá pochopitelně vývoj u královského dvora, ptá se na královnu a Mazarina, ale dotknou se také smrti velkého kardinála de Richelieu a Ludvíka XIII. Zde může mladík poskytnout zasvěcené odpovědi, protože byl v posledních chvílích života svého panovníka v jeho blízkosti. Z markýzova vyprávění oba jeho posluchači pochopí, jak blízko k nejvyšším kruhům má, jaké se těší přízni Jejího Veličenstva i prvního ministra. Což potvrdí svou zmínkou o návštěvách malého krále.

O svém životě mluví markýz velmi zdrženlivě, nicméně zmíní své vysvěcení na kněze a ujmoutí se rodového dědictví teprve před třemi roky, ovšem zdrží se jakýchkoli podrobností. Chlubit se podivnými rodinnými vztahy opravdu nechce. Nicméně odpovídá velice trpělivě, nijak nenaléhá na otevření otázky, kvůli které do Anglie přijel.

Až v závěru dlouhého posezení se pokusí Pierre zjistit něco o rodinně hostitele. I oni jsou velmi skoupí na osobní údaje, hrabě pouze zmíní smrt ženy před mnoha léty, kdy jeho dcera byla ještě malá. Už se znovu neoženil, věnoval se výchově svého jediného potomka a přitom byl docela politicky činný. Nezastává žádné zásadní stanovisko v konfliktu mezi králem a parlamentem, spíše občas zprostředkovává kontakty mezi jednotlivými osobami. Před léty ho oslovil jeho blízký příbuzný lord Montagua, se kterým spolupracoval v oblasti diplomacie již dříve. Po jeho odchodu do Francie s ním i nadále udržoval spojení. Co přesně spolupráce obnášela neřekne, markýz nijak nenaléhá. Pokud bude hostitel chtít, jistě mu později řekne více. Zmíní i současné uvěznění svého příbuzného v Toweru, kdy byl loňského roku zatčen, po svém návratu do Anglie.

K důvodům cesty markýze de Almare se dostanou až druhý den dopoledne. Ačkoli není nijak zvlášť přívětivé počasí, navrhne hrabě procházku po zahradě. Francouzský emisar souhlasí a asi půl hodiny po snídani vkročí do rašící zeleně za domem. I dnes s nimi jde lady Charlotte, ale o krok zpátky za oběma muži. Se zaujetím pozoruje svého hosta, který se pohybuje s přirozenou elegancí, našlapuje s takovou lehkostí, skoro jako by se po trávníku vznášel. Neprší, ale den začíná stejně pošmourně jako ty předešlé, slunce ukryté za mraky, od blízké Temže i za dům proniká chlad, na delší vzdálenost zůstává ještě patrna ranní mlha.

Markýz vysvětlí důvody své návštěvy Anglie, sdělí, co se mu naznačil Mazarin. Sice se snaží mluvit poměrně diplomaticky, v náznacích, ale pan z Clappertonu dobře pochopí, oč je žádán. Postup mu nepřijde nijak zvláštní, Francie je soused, se kterým Anglie vedla mnoho velmi krvavých sporů, celá Evropa se topí v krvi. Je pochopitelná snaha francouzského prvního ministra udržovat dobré vztahy s ostrovním královstvím, ať už bude držet moc ve svých rukách kdokoli. Vyjednávání s oběma stranami zdejší občanské války, pokud možno tajně, nepovažuje za nic mimořádného či nepatřičného.

„Jak jsem pochopil, chtěl byste mluvit s představiteli parlamentní strany,“ ujasňuje si hrabě, zda jasně porozuměl požadavku.

„Já přemýšlel s kým. Nemám takový přehled. Asi měl jednat s mladším lordem Fairfaxem.“

„Pravděpodobně správné rozhodnutí,“ pokývá hlavou James, „Od mé maličkosti byste chtěl zprostředkovat vaše setkání, pokud se nemýlím.“

„Ano. Byl bych vděčný.“

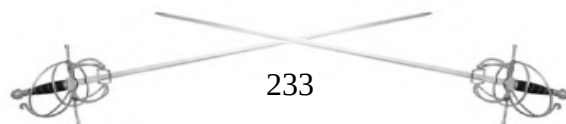
„Pokusím se vaši žádost vyhovět. Thomase trochu znám, ale nebude jednoduché schůzku domluvit. Jistě se chcete sejít tajně, aby o této schůzce další nevěděli.“

„Ano, sejít tajně. Nebylo dobré by být, aby o setkání věděl král. Ale ani další frakce. Nejde o oficiální jednání.“

„Chápu a pokusím se setkání zprostředkovat. Bohužel ale Thomas teď tráví hodně času u armády, opět se schyluje k dalšímu střetu s královskými vojáky. Už došlo k více bitvám, zatím žádná neměla zásadní význam. Myslím tím naklonění mísky vah zřetelně na jednu stranu,“ praví pan z Clappertonu.

Následnou asi hodinku se procházejí po vzorně udržované zahradě, spíše však ve stylu okrasných dřevin, než květinových záhonů. Ke konci korzování začne být markýzi zima, ale nijak nedá své pocity najevo. Hrabě totiž začne popisovat současný stav v Anglii, poměrně přesně dokáže identifikovat zájem jednotlivých skupin parlamentu, zmíní i radikálnost Cromwella, jakožto předsedy puritánské strany.

V diskusi o poměrech v Anglii pokračují i v dalším průběhu dne, již v příjemnějším a teplejším prostředí domu. Vnímavý mladík vstřebává všechny informace a snaží se z nich vytvořit mozaiku spletitých vztahů, které nesmiřitelně rozdělily ostrovní království. Hrabě mluví bez zdrženlivosti, nešetří žádnou ze stran, jako by opravdu stál sám zcela mimo a k žádné z nich nechoval sympatie. Na opatrný dotaz na toto téma odpoví neurčitě, zřetelně nemá zájem před svým hostem odkrývat své vlastní osobní postoje.

Bohužel pro hosty se ukáží slova hraběte pravdivá, opravdu není jednoduché domluvit požadované setkání. Objevují se zvěsti o dalším blížícím se střetu armád věrné králi a parlamentu, tentokrát ve snaze získat kontrolu nad severní částí Anglie. Do hry se zapojili již i Skotové, kteří nejprve byli věrní králi, pak s nimi zahájil Pym jednání o spojení a spolupráci s parlamentní stranou. Teď by měli svými jednotkami podpořit i parlamentní armádu.

James se v následných dnech věnuje dle svých slov získávání zpráv o pobytu lorda Fairfaxe a začíná pracovat na schůzce francouzského vyjednavatele s ním. Markýz po tu dobu pobývá v domě a často vede dlouhé rozhovory s lady Charlottou. Ve vši počestnosti, nicméně se spolu oba cítí velmi dobře. Okouzující sedmnáctiletá anglická kráska a šarmantní třiačtyřicetiletý francouzský kavalír hovoří o všem možném, včetně módy, literatury, historie, ale i vojenských dobrodružství. Její otec neprotestuje, věří své dceři a nemá pochyb o pouhé konverzaci.

Po pár dnech se markýz zmíní o své touze spatřit Londýn, což mu hrabě překvapivě slíbí zařídit. Hned následného dne nechá přistavit kočár, nastoupí do něho i s dcerou a hostem a vydají se na prohlídku velkoměsta. Kapitán Roth těžce nese skutečnost, kdy on a jeho lidé zůstanou v domě. Snaží se taktně protestovat, ale neuspěje.

Markýzi se dostane příležitosti spatřit mnohé dominanty Londýna a dokonce některé i navštívit či se k nim minimálně přiblížit. V přítomnosti hraběte mu nehrozí žádné nebezpečí, kdy by musil někomu cokoli vysvětlovat.

Mladíka překvapí skutečnost, kdy pouze jediný most spojuje oba břehy Temže. Ulice jsou skutečně velmi úzké a špatně sjízdné, v tom nastudovaná literatura nelhala. Vše se mu opravdu zdá daleko prostší a chudší než mnohé okázalé stavby v Paříži, se kterou zdejší město stále srovnává. Co považuje za překvapivé, ve městě nestojí žádný dominantní královský palác, který by byl důstojným sídlem panovníka tak významné říše. Paláce Tower se svou pověstnou Bílou věží či Whitehall, který po vyhoření před třiceti léty ještě není opraven, toto z jeho pohledu nesplňují. James ho upozorní na již šest větších požárů, které v minulosti postihly Londýn a značně ho poznamenaly.

Markýz se vrací trochu zklamán, přeci jen očekával daleko velkolepější a okázalejší architektonické skvosty. Nedá však nic najevo, naopak velmi ocení mnoho podrobností, které mu jeho průvodci k jednotlivým oblastem Londýna sdělili. Ti zase jsou mile překvapeni opravdovým zájmem francouzského mladíka o hlavní město jejich království, rozhodně nebude žádný povrchní hejsek. Asi právem byl ve svém nízkém věku vybrán pro tak složitou tajnou misi a též mu je umožněn přístup k malému králi Ludvíkovi.

Za další dva dny večer dojde k dalšímu zvratu. Při večeři hrabě mimo řeči začne mluvit o cestování a teprve poté z něho vyleze, proč takový úvod. Fairfax se nachází poblíž Yorku, kam se soustřeďují ozbrojené síly parlamentu. Možná již brzo dojde k další bitvě, která může být jen další z řady nebo už dát určitý signál, na čí stranu se budou misky vah naklánět. Proto by i oni měli vyrazit stejným směrem a přímo v terénu uskutečnit onu schůzku.

Markýz je trochu zaskočen. Cestování mu nevádí, naopak pozná cizí zemi, ačkoli musí počítat s útrapami, ale nezdá se mu příliš vhodná tato doba k jednání. Což taktně naznačí zprostředkovateli schůzky.

„Nevíme, zda skutečně dojde k bitvě, jak dlouho budou přípravy na ni trvat,“ pokusí se vysvětlit své postoje pan z Clappertonu, „To samé platí po pobyt Thomase.“

„On mít asi jiné starosti,“ naznačí své pochybnosti pan de Almare.

„Má, ale čas na jednání se jistě najde.“

„Mohou bitvu prohrát ...“

„Mohou i vyhrát,“ usměje se hrabě, „Možná k žádné rozhodující bitvě ani nedojde, jen další půtky v řadě, nebo budou armády kdoví jak dlouho vyčkávat.“

Chvilí ještě diskutují, zda je zvolené místo schůzky vhodné, nakonec zvítězí názor Jamese. V jednom má nezpochybnitelnou pravdu, čekat na Fairfaxe v Londýně by znamenalo možná týdny či měsíce, což vyslanec francouzské koruny rovněž nepovažuje za únosné. Samozřejmě schůzka může

proběhnout před bitvou, k níž se schyluje, ale i po ní. Pokud by parlamentní armáda vyhrála a dosáhla významného úspěchu, opět by jednání dostalo jiné rozměry. Včetně pravděpodobně vstřícnějšího postoje daného dobrou náladou zmíněného válečníka.

Pak už jen zbývá se domluvit na podmínkách cestování a trase. Pierre nijak nenaléhá na účast svého doprovodu, nicméně hrabě chápe jeho zájem mít ve své blízkosti své sloužící, kterým důvěřuje. Sám si vezme kromě kočího ještě dva muže. Oba šlechtici pojedou v kočáře a společnost jim bude dělat lady Charlotta. Což potěší mladíka, s mladou dámou si padli do oka a dobře si rozumí.

Kapitán Roth už raději ani nic neříká, díky Bohu, že ho alespoň vezmou s sebou. Cestování v zemi zmítané občanskou válkou mu přidělavá vrásky na tváři, ale snad jejich hostitel ví, co činí. Vyrazí již pozítří a čeká je vzdušnou čarou skoro tři sta kilometrů, ale po skutečných silnicích bude vzdálenost jistě vyšší. Neznají bezpečnost zdejších cest, ačkoli hrabě je v tomto směru uklidňuje. Skutečnost, kdy sebou bere svou dceru, však o ledasčem napovídá.

Nemá asi smysl popisovat drobná úskalí cesty dané počasím, nepříliš kvalitním ubytováním, na druhé straně je nikdo po celou dobu neohrožuje. Vlastně se dny i večery ničím příliš neliší. Panstvo cestuje v kočáře, jeho doprovod včetně osobního sluhy markýze na koních. Společně s kočím jich je celkem deset, což na několika zastávkách znamená problém s ubytováním. Doprovod tak někdy skončí ve stájích, pro panstvo se vždy nějaká vhodná místnost najde, schopnost platit otevírá dveře všude.

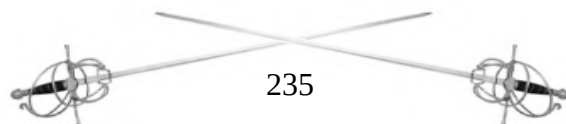
Dcera hraběte opět cestuje v mužských šatech, sama si takový oděv pochvaluje pro jeho pohodlnost. Navíc nemusí čelit tolika vyzývavým pohledům, s výjimkou těch, kterým se líbí mladíci s jemnou pokožkou a krásnou tváří. Putování snáší velmi dobře, včetně ubytování, které však v některých případech vzbudí u markýze rozpaky. To ve chvílích, kdy pro všechny tři urozené pány je jediná místnost. Ale otec s dcerou toto vůbec neřeší, vždy se nějakým způsobem poskládají. Leč markýz musí v některých případech projevit silné ovládání, už delší dobu nebyl se ženou a přítomnost krásné lady, byť maskované v chlapeckých šatech, ke které začíná pociťovat náklonnost, ho poněkud vyvádí z míry. Ale vždy se zachová jako naprostý kavalír a dává si pozor, aby nějaký jeho delší pohled nemohl být vykládán jako nepatřičný.

Cesta skončí ubytováním v zájezdním hostinci nevalné úrovně, ale získají v něm celkem tři pokoje, jeden pro hraběte a jeho dceru, druhý pro markýze a jeho osobního sluhu a třetí pro vojáky je doprovázející. Vozka si ustele ve stájích, kam zatlačí i jejich kočár, aby zbytečně nepodléhal rozmarům počasí. Hrabě upozorní na nutnost zde nějaký čas setrvat, než on sám navštíví Thomase a domluví se s ním na schůzce.

Markýz se nechá zcela vláčet událostmi, vůbec netuší, kde se nachází, skoro přestal vnímat i běh času. Jednotvárnost si snaží zpestřit pozorováním krajiny, stavení, lidiček, které střetnou na své pouti. Co se mu nikdy neomrzí, jsou rozhovory s otcem a dcerou z Clappertonu, kteří mu přijdou na svou dobu poměrně vzdělaní. Což v případě dívky překvapí dvojnásob. Proto přijme zprávu o nutnosti vyčkat příležitosti ke schůzce s ledovým klidem.

Události však nabudou až nečekaný spád. James se vrátí se zprávou, že chystaná bitva je na spadnutí a možná k ní dojde již druhý den. On sám se dostal za lordem Fairfaxem, cestu měl snadnou, jako příslušník vysoké šlechty a bývalý člen diplomatického sboru. Navíc disponující průvodními listinami parlamentu, které pro něho není problém získat. Markýze ani zpráva o blízké bitvě nevyvede z klidu, pouze se zeptá, zda nehrozí nějaké plundrování zdejší oblasti, jedno která ze stran vyhraje. Je však ujištěn o bezpečnosti zdejšího místa, ať již vyhraje kdokoli, on má kontakty na obou stranách a žádné rabování nehrozí.

Večer proběhne jako každý jiný, druhý den po ránu hrabě opět odjede, ani neprozradí, jak blízko se možnému konfliktu nacházejí, nechce svého hosta zbytečně znervózňovat. Je si však jistý naprostou kontrolou nad všemi dalšími událostmi, ačkoli ani on netuší, kdo vlastně vyhraje. Pokud však bude parlamentní armáda rozprášena, možná budou muset jednání odložit, případně se setkat někde jinde, kde se bude zase dávat dohromady. Zdrcující vítězství ani jedné ze stran ale neočekává.

James i dalšího dne nechá svého hosta o samotě a opět se vydá vyjednávat a pravděpodobně i monitorovat situaci v nedalekém okolí, ke kterému se soustřeďují znepřátelená vojska. Navečer se opět vrátí, na požádání se posadí s Pierrem, který požádá nesměle o vysvětlení, co se vlastně děje.

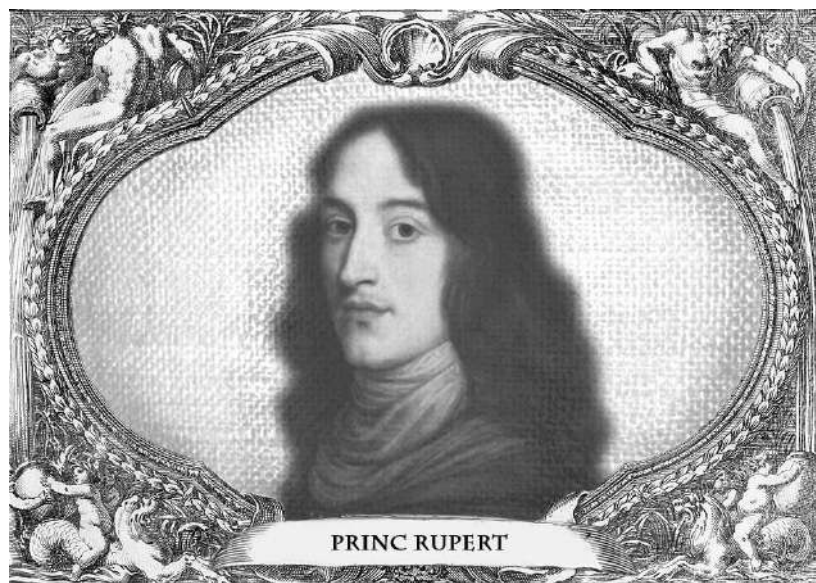
„Není to tak jednoduché popsat,“ usměje se lord, sedí u nepříliš vzhledného stolku, společnost mu nyní dělá jeho dcera a francouzský kavalír.

„Máme dost času, nebo ne?“ usměje se zlehka host.

„Máte pravdu, času opravdu máme dost. Situace není vůbec jednoduchá k popsání, ale pokusím se. V druhé polovině ledna vstoupila do Anglie skotská armáda, která byla povolána, aby podpořila stranu parlamentu. Ta po bitvě u Nanwiche začala koncem ledna obléhat Newcastl. Začátkem února král jmenoval velitelem rojalistických sil v severní Anglii prince Ruperta. Víte o koho jde?“ podívá se tázavě hrabě na zvědavého mladíka.

„Ano, je synem Fridricha Falckého a Alžběty, sestra krále Karla. Být mu tak pětadvacet let, dětství být v Holandsku, jeho otec ztratit svou zem. V armádě působit od čtrnácti let, bojovat v nizozemské a poté švédské armádě. V devatenácti roky zajat, tři roky v zajat, držet v Rakousku. On slíbit, že už nebojovat proti císaři. Proto čekat na další armádu, využít válka u vás.“

„Velmi dobře,“ pokývá hlavou pan z Clappertonu, „Král jmenoval prince Ruperta generálem, následně probíhaly různé šarvátky, ve kterých občas slavila jedna a občas druhá strana. Princ se svým vojskem pobíhal po krajině, ale mezitím se proti němu zformovala velmi silná armáda. Ta začátkem června obklíčila York. Vede ji Sir Thomas Fairfax. Copak vlastně víte o něm?“

„Něco také vědět,“ hledá ve své bystré paměti markýz potřebné informace, „Být mu asi třicet roky. Od sedmnácti roky sloužit v Nizozemí, povýšen na rytíře za boj se Skoty. On se postavil za parlament, nést král petice, král ho nepřijal, zavrhnout. Minulý rok utrpět i se svůj otec porážka, pak se spojit s generál Cromwell.“

„Studujete velmi usilovně, pane markýzi. Na konci května dobyl princ Rupert město Bolton. Ten odmítl jeho výzvu ke kapitulaci, královská armáda posádku přemohla a následně ji zmasakrovala. Bohužel nezůstalo jen u toho, pobila i mnoho obyvatel města. S tvrzením, že odmítnutím kapitulace se vlastně vzdali jakéhokoli práva na slitování. Čehož však umě využívá druhá strana, masakr teď ještě zveličuje, vykresluje královské žoldáky doslova jako demony. Například jedna kresba z londýnských novin ukazuje mnoho způsobů vraždění dětí, napichování na kopí, trhání vedví, stínání mečem. Což má jediný účel, popudit veřejnost proti mladému princovi a proti praktikám vojsk krále. Upozorňují, že do naší země přenáší praktiky z kontinentálních bojišť.“

„Dít se takové ukrutnosti?“ zachvěje se markýz, vybaví se mu scény z Německa, kde byl svědkem přepadení vesnice žoldáky a kde některé místní děti zachránil na poslední chvíli on sám svým nečekaným zásahem.

„Vojáci prince Ruperta si jistě s lidským životem příliš starostí nedělají,“ povzdechne si James, „Ovšem každá válka přináší podobné obrázky. Smutné je, že v téhle válce se nebrání vlast, ale vraždíme se navzájem. Někdy i členové téže rodiny stojí na opačných stranách, ani ta naše není výjimkou. Já se

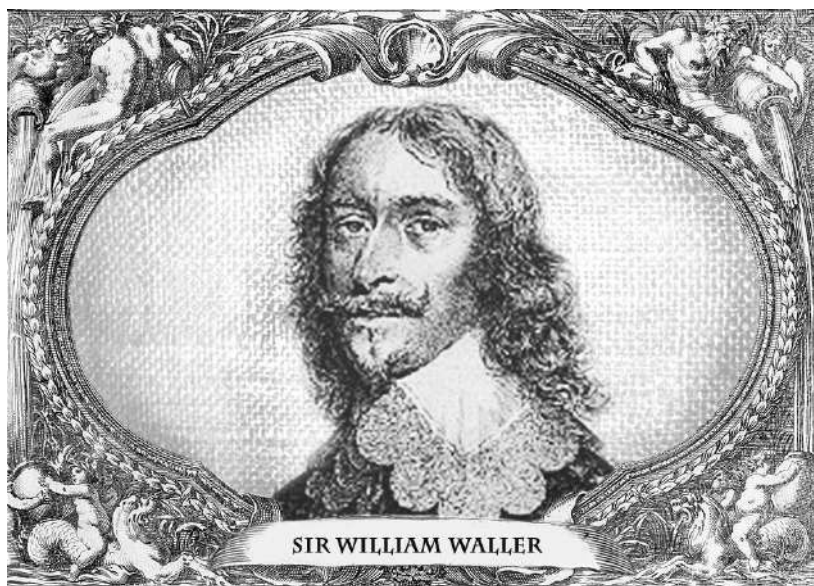

snažím zachovávat zdrženlivost a neutralitu, snad jsem respektován oběma stranami, ale moje pozice není jednoduchá. Promiňte, mluvil jsem teď příliš rychle, rozuměl jste mým slovům?“

„Ano, hlavní slova rozumět. Válka být zlá, probouzet v lidech demony,“ tváří se velmi smutně Pierre.

„Pojďme raději od hrozných detailů k faktům,“ má smutný výraz ve tváři i hrabě, „Na konci května se k princovi Rupertovi připojila rojalistická kavalérie z Yorku, ale posilovalo se i spojenecké vojsko a dokončilo obklíčení Yorku. Do hry vstoupil i pan hrabě z Essexu a s parlamentní armádou vyrazil na jih, zatímco vojsko Sira Williama Wallera svým způsobem stále hlídá či zaměstnává královské síly. Copak vám říkají jména mužů, o kterých jsem teď mluvil?“

„Já připadat jak u zkoušky,“ usměje se pan de Almare, ale je patrné, že mu výsledek rozhodně nevádí, naopak, rád se pochlubí svými teoretickými znalostmi, „Lord Essex, Robert Devereux, být synem muže, který být údajně milenec královna Alžběta. Starý asi padesát let, sloužit u Fridricha Falckého, potom Holandsko, ve službách krále Karla proti Španělsku a Nizozemsku. Před dvěma roky být zvolen parlamentem velitelem jeho armáda. Teď stále velitel, otázka jeho velký vliv. Vyčítána mu malá snaha, má zájem na urovnání sporu. Sir William Waller, starý necelých padesát roků, také sloužit v armádách na kontinent, Falc, Čechy. Teď velitel armády v jihozápad Anglie za parlament.“

„Uznávám, pane markýzi, opravdu máte přehled. Ale dám vám možnost znovu vyniknout. Začátkem června dorazilo k Yorku východní vojsko parlamentu, který vede hrabě z Manchesteru. Tím bylo obklíčení Yorku dokončeno. Co víte o hraběti z Manchesteru?“

„Hrabě z Manchesteru, Edward Montagu, asi čtyřicet let. Jeho manželka sestřenice lorda z Essexu. On stoupenec puritáni v parlamentu. Také služba na kontinentu, Holandsko, pak bojovat proti Skoti. Jeho chtít před dvěma roky zatknout král jako jeho opozice. On v loňském roce jmenován velitel východní armáda parlament, jeho velitel jezdecký tam být Oliver Cromwell. Jeho mladší bratr pan Walter Montagu, rádce francouzská královna. Ten nyní držen vězení Tower. Pokud já vědět, vy sám příbuzný s lord Montagu,“ podívá se teď tázavě Pierre na svého hostitele.

„Máte opět pravdu,“ usměje se James.

„My právě jmenovat několik významných mužů parlament. Proč dle vás má největší význam lord Fairfax a proč růst vliv pan Oliver?“

„Správná otázka. Vše je postaveno na pouhých domněnkách a odhadech,“ hovoří teď velmi vážně pan z Clappertonu, „Velitelem parlamentní armády je teď hrabě z Essexu. Nicméně mu především puritáni vytýkají jeho malou aktivitu, někteří ho dokonce podezřívají, že s králem bojuje bez chuti. Můj příbuzný hrabě z Manchesteru je čestný a ušlechtilý, což ho činí v tvrdém boji o moc nepříliš průrazným. Naopak stále většího významu nabývají puritáni, v jejichž čele stojí Cromwell. Lord Thomas Fairfax by mohl v budoucnu nahradit právě lorda Essexu, který je bratrovražedným bojem už dost znechucený. Ale jde jen o moje domněnky, které se nemusí potvrdit,“ pokrčí rameny.

„Já věřit vám, věřit ve váš úsudek.“

„Snad nebudete litovat,“ zachová neutrální výraz James a raději pokračuje ve výkladu, „Začátkem června dorazilo vojsko mého bratránka hraběte z Manchesteru k Yorku a dokončilo obklíčení města.“

Krátce nato povolal král prince Ruperta, aby York vysvobodil z obklíčení. Ten před pár dny dorazil ke Skipton Castlu, což je asi padesát mil od Yorku. Situace obránců Yorku pod velením markýze z Newcastlu, Williama Cavendishe, není nijak hroživá, odrazil už pokusy o dobytí města a způsobil svým nepřátelům značné ztráty. Problémem může být s nedostatek zásob, nicméně vyjednávání o kapitulaci z jeho strany považují pouze za taktický manévr, aby ušetřil čas a umožnil příchod posil prince Ruperta.“

„Jak vypadá situace v obklíčeném Yorku?“

„Město vzdoruje už téměř dva měsíce,“ pokračuje ve vysvětlení hrabě, „Ještě na počátku června ovládali obránci všechna předměstí, i díky důmyslnému systému bašt a pevnůstek. Ale když se začátkem června připojila k obláhatelům armáda hraběte z Manchesteru, zahájili ti útok na jihovýchodní a severní předměstí Yorku, což donutilo markýze z Newcastlu ustoupit. Markýz se obával, že by mohli útočníci proniknout do města. Proto umístil své muže i dělostřelecké baterie do ulic města, jsou připraveni se bit o každou ulici a doslova o každý dům. Dokonce podle zpráv nechal markýz ve městě zničit i většinu mostů, aby mohl jako poslední útočiště využít ostrov mezi rameny řek Ouse a Fosse.“

„Jak silné jsou nepřátelské armády?“

„Podle toho co vím, má markýz z Newcastle ve městě asi čtyři a půl tisíce pěšáků a několik set jezdců. Kolik má princ Rupert k dispozici mužů není jisté, ale zvědové tvrdí, že může disponovat až asi deset tisíc jezdců a osm tisíc pěšáků. Spojená vojska parlamentu dají dohromady asi osm tisíc jezdců a patnáct tisíc pěšáků, možná dokonce až dvacet tisíc. Jde o poměrně značné armádní sbory, pokud dojde ke střetu, poteče asi hodně krve.“

„A jaké jejich postavení?“

„Především jezdcí prince Ruperta postoupili a začal ohrožovat parlamentní pozice u Long Marstonu. Proti nim se zformovala parlamentní armáda. Včera se však ukázalo, že šlo pouze o zastírací manévr, princ Rupert s hlavními voji překročil řeku Ouse a ve své podstatě osvobodil York bez jediného výstřelu. Teď jsou obě armády téměř v dotyku, ovšem není jisté, jestli vůbec ke střetu dojde. Princ dosáhl svého a asi má vojsko početně slabší, ačkoli dle mnohých lépe vycvičené. Armáda parlamentu navíc čeká na další posily, pokud vím.“

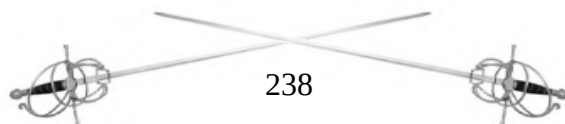
„Dojde vůbec k bitvě?“

„Netuším. Rozum velí spíše vyčkávat, bitva by mohla ohrozit pozice obou stran, kdyby jedna z nich utrpěla vážnou porážku. Ale do hlavy vojevůdců nevidím, ani nevím, jak jsou horké,“ usměje se spíše bolestně James.

„Co z toho plyne pro mou osobu?“

„Situace se nemění. Pochopitelně existuje jistá míra rizika, jsme v blízkosti dvou významných armád,“ mluví vážným hlasem hrabě, „Pokud dojde k boji, teoreticky bychom mohli být ohroženi. Sice mám přátele na obou stranách a svým způsobem doporučující listy od krále i parlamentu,“ dodává s jistou potměšilostí, „Ale ve zmatku, mezi prchajícími vojáky, se může udát mnohé.“

„Já něco podobné už zažil,“ odpovídá rovněž smutně markýz, „Bitva u Tuttlingen. V Německo. Pan de Rantzau tam utrpěl velká porážka, já pak prchat od bojiště.“

„Snad nám nic tak dramatického nehrozí,“ lehce se pousměje James, „Nicméně můžeme vyčkávat. Uvidíme, co se bude dít v následných dnech.“

„Co navrhuje?“

„Máme dvě možnosti, pane markýzi,“ říká vážným hlasem hrabě, „Můžeme zůstat zde ve skrytu, jsme od armád dostatečně vzdáleni. Nebo se můžeme zítra projet a vše sledovat z povzdálí. Pokud nedojde k bitvě, což já osobně neočekávám, tak mám domluveno vámi požadované jednání s lordem z Fairfaxu. Mohu vám později domluvit i jednání s dalšími, pokud budete mít zájem.“

„Co když vypukne bitva?“

„Pak se přizpůsobíme situaci. Můžeme ji pozorovat z povzdálí nebo se neprodleně vrátit. Ani já nemám zájem se do něčeho zaplést, snažím se velmi usilovně zůstat neutrální,“ dodá James důrazně.

„Rozumím. Nemám námitek vás zítra doprovodit. Kdo jet s námi?“

„Chceme zůstat v utajení?“

„Nepochybně,“ přikývne francouzský emisar.

„Pak navrhuji, abyste mě doprovodil jako můj sloužící. Byl jsem už za lordem Fairfaxem i za svým bratránkem v minulých dnech, mluvil jsem i s lordem z Essexu. Nikdo se nebude divit, mám zvláštní statut parlamentního vyjednavče, mám právo se pohybovat mezi parlamentní armádou,“ vysvětluje pan z Clappertonu.

„Nemám námitek,“ přikývne mladík, „Pojedeme jen my dva.“

„Dobře. Jak se rozhovor s lordem Fairfaxem uskuteční, uvidíme podle okolností. Ale jsem s ním domluvený na setkání, vy jako můj sloužící mě doprovodíte a sám si pak s lordem promluvíte.“

„Nebudu i tak nápadný?“

„Mám jisté zkušenosti,“ pousměje se James, „Téměř nikdo nevěnuje pozornost sloužícím. Obličej vám lehce zakryjeme pokrývkou hlavy a trochu ušpiníme, když dovolíte. Oblek přizpůsobíme vaší nové roli. V nenápadných šatech si vás nikdo ani nepovšimne, všichni se budou věnovat mé osobě.“

„Dobře vymyšlené,“ přikývne Pierre.

„Napijme se na úspěch naší mise,“ pozvedne pohár hrabě.

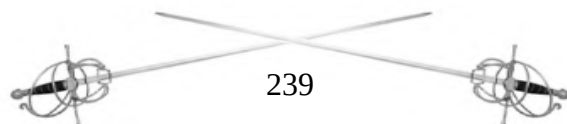
Následně pokračují v rozhovoru, ovšem spíše rozebírají podrobnosti událostí, které jsou poměrně komplikované a obtížné pro pochopení i velmi zasvěceného diplomata. Natož pro začínajícího mladého emisara, který nemá stále plné povědomí o mnoha zákulisních jednání, osobní nevraživosti a velmi složitých zájmech jednotlivců i celých frakcí.

BITVA U MARSTON MOOR

Markýz z Newcastle a jeho nejzkušenější poradce lord Eythin si rozhodně bitvu s nepřítelem nepřejí. Svůj názor také jasně sdělí princ Rupertovi. Ten se ovšem ohání dopisem od samotného krále, ve formulacích poněkud zmatečným, ve kterém je dle jeho slov deklarováno jasné přání jeho strýce, aby svedl s protivníkem rozhodující bitvu. Někteří znavení obránci dokonce při zprávě o chystané bitvě vyvolají nepokoje a další projevují minimálně značný odpor a nevoli.

Přitom existuje oprávněný předpoklad, že spojená vojska parlamentu nevydrží dlouho pohromadě, budou mít problémy se zásobováním a spíše než by riskovala krvavý střet, uznají taktickou porážku v boji o York a zase se rozdělí. Téměř třicet tisíc mužů a podobný počet koní, ať již jízdních či tažných, není jednoduché zasytit a nakrmit.

Princ Rupert je přesvědčen, že král stojí se svou armádou u Oxfordu tváří v tvář porážce a jeho povinností je vysvobodit York, což již splnil, ale také porazit spojenou parlamentní a jejich spojeneckou skotskou armádu a přispěchat svému strýci na pomoc.

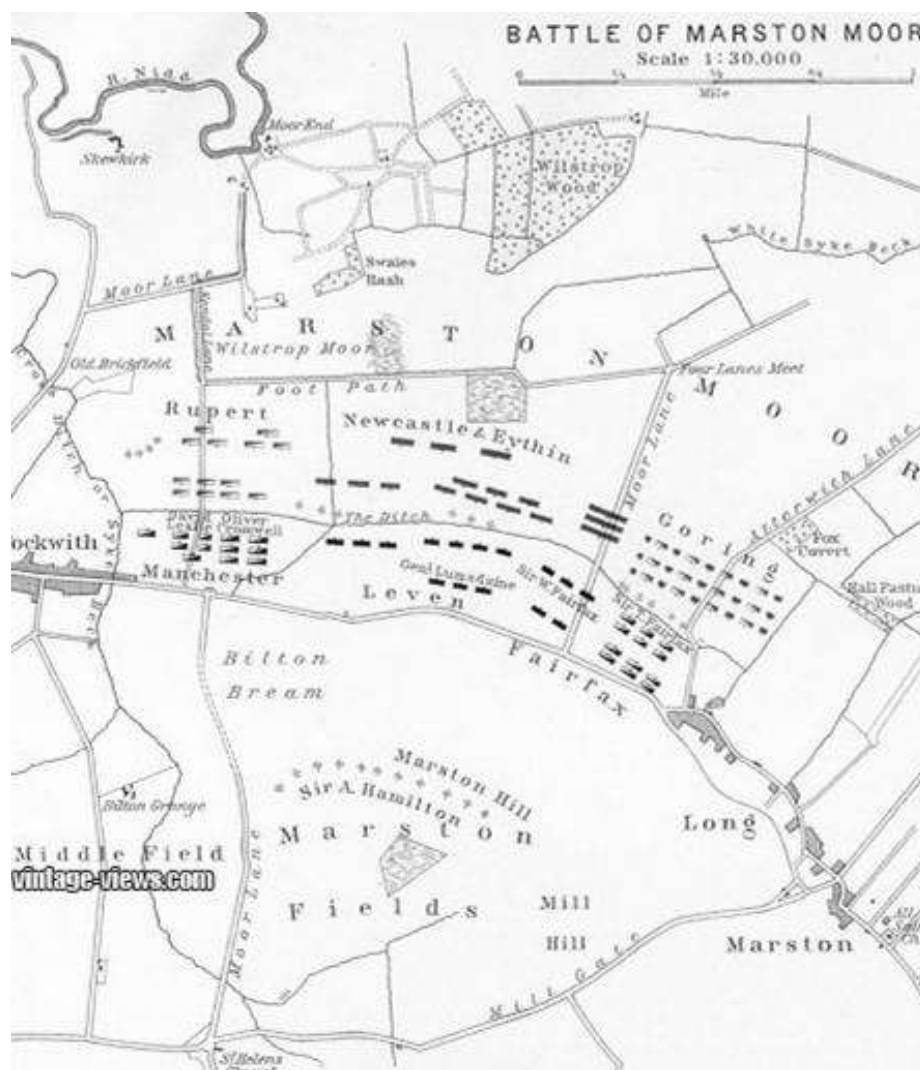

Vojsko parlamentu se časně zrána druhého července seřadí do pochodové formace s cílem dorazit co nejdříve k Tadcesteru. Krátce je sleduje skupina nepřátelského jezdecktva, po chvíli se však obrátí a zmizí za obzorem.

Pěchota parlamentní armády s dělostřelectvem dostanou rozkaz vyrazit k Tadcesteru, Skotové, tvořící předvoj, tam již skoro jsou, pěchota hraběte z Manchesteru je dvě až tři míle od Marstonu. V tu chvíli přichází zpráva, že nepřítel se v plné síle vrátil na blata. Hrozí velké nebezpečí, pokud by teď princ Rupert zaútočil, zastihl by je zcela nepřipravené a mohl jim způsobit nedožírné škody.

Kolem deváté hodiny ranní se skutečně na okraji blat objeví roajalistické jezdecktvo, jisté váhání králova synovce dopřeje parlamentnímu jezdecktvu čas, aby se stáhlo a seřadilo se do bojové formace na hřebeni nad Marston Moorem. Kryje tak zadní voje pěchoty. Rupert vyčkává, pěchota pana z Newcastleu je stále ještě v nedohlednu, zatímco pěší regimenty parlamentního vojska již stoupají na hřeben a zaujímají pozice.

Parlamentní levé křídlo, tvořené jezdecktvem armády Východní asociace pod Cromwellovým velením, odrazí první pokus obsadit hřeben jezdecktvem prince Ruperta a vítězstvím v této potyčce dá ráz konečné podobě rozložení obou armád. Mezi druhou a třetí hodinou odpolední jsou pozice obou zneprátelených vojsk zformovány, chlad prostupuje vojáky, neboť na ně dopadá intenzivní dešťová přeháňka.

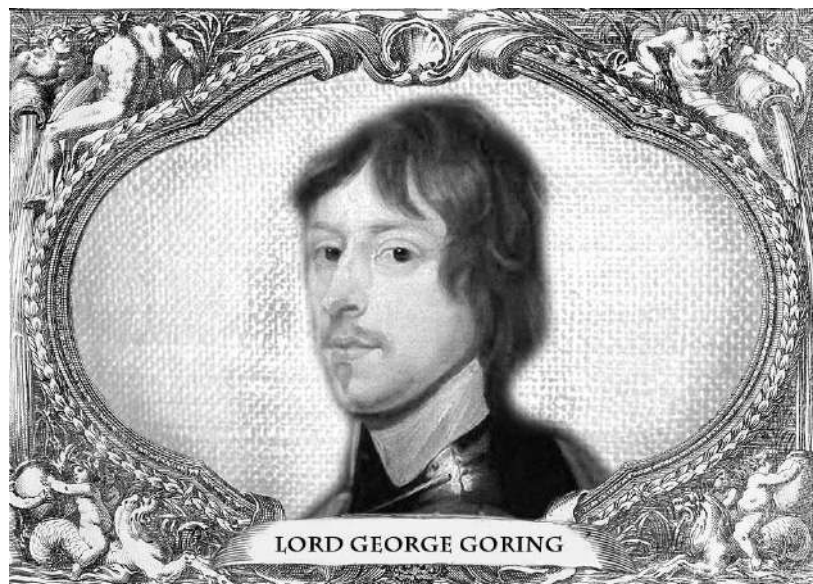

Marston Moore leží šestnáct metrů nad mořem, hřeben nad ním pak třicet jedna metrů, což velitelům parlamentní armády umožňuje pohled jak na protivníka, tak na vzdálené hradby Yorku na obzoru. Hřeben sám má tvar dvojitého hřebene s hluchým prostorem mezi nimi. Nyní se zde rozkládají žitná a pšeničná pole. Pod hřebenem se od východu na západ táhne cesta, spojující vesnice Long Marston a Tockwith. Za ní je odvodňovací příkop, který tvoří hranici mezi obdělávanou půdou a blaty. Celý prostor má podobu plochy o šířce i délce přibližně pěti kilometrů.

Blatům dominuje les Wilstrop Wood, ležící v jejich severní části. Při okrajích prostoru se nacházejí drobná polička, některá s fazolemi, ale blata jsou využívána převážně jako pastviny.

Mezi druhou a čtvrtou hodinou odpolední začnou na bojišti konečně přicházet pěší regimenty markýze z Newcastlu, které vede generál major James King, první lord z Eythinu. Ten přivede tři tisícovky vojáků a zároveň velmi zdvořile upozorní prince, že se nacházejí v nevýhodné pozici, jsou blízko nepříteli a terén hraje také proti nim. Spojené armády stojí na vyvýšenině, odděluje je pšeničné pole a příkop, který se nachází v blízkosti roajalistických linií.

„Můj bože, na papíře to vypadá dobře, ale skutečnost je jiná,“ stýská si lord Eythin.

Levé křídlo parlamentních sil tvoří Cromwellova kavalérie v počtu tři tisíc mužů a skotské jezdeckto pod vedením Davida Leslieho v počtu tisíce mužů. Pravé křídlo se skládá z Faifaxovy kavalérie o síle pěti tisíc mužů. Ve středu sestavy jsou anglické a skotské jednotky pěchoty v síle jedenácti tisíc mužů.

Princ Ruprecht se pokusí s méně muži zmást protivníka tím, že rozmístí své oddíly do tenké linie, delší než je sestava protivníka. Polovinu své jízdy, v počtu dvou a půl tisíce mužů, umístí proti Cromwellovi, odkud očekává nepřátelský útok, jízdu posílí dalšími pěti sty mušketýry. Ve středu sestavy má i on svou pěchotu v síle deseti tisíc mužů ve dvou řadách. V prvním sledu stojí jednotky z Walesu, Cheshire a Landshire, v tom druhém je pěchota markýze z Newcastlu oblečená ve svých typických bílých kabátcích. Levé křídlo tvoří jízda George Goring o síle dva tisíce šest set mužů. Rezerva se skládá z princovy osobní gardy a malého jízdního oddílu, dohromady jde o sedm set mužů.

Při poradě s lordem z Eythinu i hrabětem z Newcastlu oznámí princ Ruprech svůj záměr zaútočit na nepřítel druhý den ráno. Neočekává, že by proti nim nepřítel cokoli podnikl. Vše tomuto předpokladu nasvědčuje, obě armády ve svém postavení vyčkávají. Proto v půl sedmé večer Ruprecht dovolí svým mužům, aby se navečeřeli. Ve chvíli, kdy se obloha zatáhne a začne pršet, rozhodne se hrabě z Levenu, Alexander Leslie, k neočekávanému tahu.

Roajalistické vedení je velmi překvapeno a zaskočeno, když z hřebene začnou nepřátelé sestupovat k příkopu, který obě armády odděluje. Navíc nepřítel zahájí dělostřeleckou palbu, dým z kanónů připomíná množství hustých mraků. Na levém křídle zároveň zaútočí Cromwellova kavalérie. Královští kavaleristé jsou přitom v tu chvíli sesedlí z koně, pikenýři a mušketýři posedávají ve svých formacích a připravují si jídlo, hrabě z Newcastlu je ve svém kočáře a princ Ruprech postává opodál.

Dle všeho nápad zaútočit pochází od hraběte z Levenu, velitel skotské armády, když vidí odpočívající a ohně rozdělávající roajalistické vojáky. Dle jiné verze dojde k přestřelce mezi pravým křídlem princova jezdeckta a parlamentním dělostřelectvem, která způsobí ztráty v kavalérii lorda Byrona

a donutí ho stáhnout se zpět. Ztráty ovšem utrpí i jednotky Olivera Cromwella, mezi padlými je i jeho synovec. Proto velitel parlamentní armády posílá vpřed pěší regimenty.

Na tento postup nepřítele reaguje princ Ruprecht vysunutím pěších regimentů svých a lorda Byrona, načež se rozpoutá prudká přestřelka. Jak začnou rojalisté ustupovat, přejde celá přední linie parlamentního vojska do spontánního útoku.

Parlamentní pikenýři a mušketýři se řítí poklusem na rojalistické pozice a princovi vojáci jsou zaskočeni. Málokteří z Rupertových mušketýrů mají zapálený doutník, navíc jejich zbraně jsou poznamenány i předchozí prudkou bouřkou.

Parlamentnímu pravému křídlu velí Sir Thomas Fairfax, mezi prapory jeho kavalerie stojí podpůrné skupiny mušketýrů, jde tedy o čistě defenzivní postavení, očekávají útok nepřítele. Což mu ale teď působí problémy, když má se svými muži sám útočit. Ale i tak Fairfax dokáže se svými čtyřmi stovkami kavaleristů obrátit protivníkovu jezdeckou na útěk a pronásleduje ho směrem k Yorku. Což ovšem má neblahé následky pro zbytek jeho vojáků, kteří upadnou mezi živými ploty a kapradím do chaosu, palba rojalistických mušketýrů jim způsobují těžké ztráty, takže je následný útok princovy kavalerie zažene pryč z bojiště.

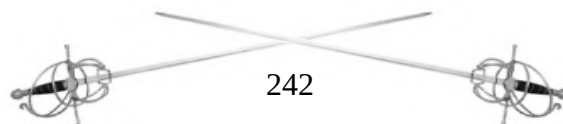
Pronásledování mužů lorda Fairfaxe přivede rojalistické jezdce až za hřeben, tam je však zláká trén nepřítele, poměrně snadná kořist. Thomas Fairfax ale rovněž nedokáže zkrotit své muže, ženoucí se za nepřítelem k Yorku, proto se vrací na bojiště sám. Odstraní své polní označení, bílou stužku, které ho identifikuje jako příslušníka parlamentu a díky tomu nikým nepoznán projde skrze formace vítězících rojalistických jednotek až ke své armádě a unikne tak zajetí.

Na levém křídle mezitím vyrazí do útoku Cromwell se svojí kavalerií, sám je v jedné z předních eskadrony v počtu tří set mužů, za svou osobní aktivitu je potrestán, je zraněn a načas ztrácí kontrolu nad svými jednotkami. Lord Byron, stojící se svými jízdními jednotkami proti Cromwellovi, nařizuje teď proti zteč, čímž ale narušuje obranné uskupení, připravené princem Rupertem, neboť vede své muže do útoku přes překážky, které naopak měly sloužit k jeho obraně.

První zteč lorda Byrona neuspěje, ale on dokáže znovu své muže zformovat a udeří do odkrytého boku Cromwellovy sevřené formace. Na místo přichází i princ Rupert spolu se svou osobní gardou a brigádou Sira Edwarda Widdingtona.

Blíží se rozhodující střetnutí jízdy. Obě strany nasazují do boje svoje zálohy, vystřelí své pistole a na chvíli se ustálí situace ve vratké rovnováze. Vlastní Cromwellův prapor je velmi tísněn, útočí na něj nejlepší muži prince Ruperta, obě strany do sebe sekají meči, ovšem nakonec Oliver sevření prorazí a naopak rozežene svého protivníka.

Významnou roli sehrává skotské jezdecké Alexandra Leslieho, hraběte z Levenu, které svým způsobem zachraňuje Cromwella. Sice vyráží proti nekrytému vysunutému křídlu rojalistické pěchoty, když však vidí útok z boku na Oliverovu pěchotu, stočí své jednotky a zaútočí na jezdecké prince Ruprechta. Tím zaznamená rozhodující obrat, když královští kavaleristé spatří, jak postupující skotské a parlamentní jezdecké masakruje jejich kamarády, obrátí své koně a ujíždějí směrem k Yorku.

Všeobecný úprk s sebou strhává i prince Ruperta, který je nucen opustit bojiště, aby unikl potupnému zajetí. Někteří nepřátelští propagandisté ho později zobrazí v nedůstojné poloze s tváří v blátě ve fazolovém poli, což je asi poněkud přehnané. Ale není vyloučené, že fazolové pole jako svůj úkryt využije.

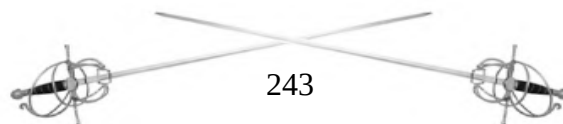
Oběma stranám se podaří dosáhnout vítězství na vlastních levých křídlech, Cromwellova kavalérie se dokáže znovu zformovat. Na levém křídle parlamentní armády se podaří pěchotě hraběte z Manchesteru úspěšně překonat překážku v podobě příkopu a začne před sebou tlačit rojalistické pěšáky, demoralizované pohledem na porážku svého velitele a pravého křídla svého jezdeckva.

Zcela jiná je situace ve středu bitevního pole, kde nejprve jednotky parlamentu a Skotů rozpráší nezkušené rekruty z Landshire, kteří kladou slabý odpor, ale poté narazí na zkušené yorskhirskými veterány, následně ustupují pod protiútokem pěchoty hraběte z Newcastleu. Brigáda princova jezdeckva pod vedením Sira Williama Blakistona, nacházející se těsně za středem královské pěchoty, se teď jako bouře žene parlamentními a skotskými pěšími brigádami, zanechávající za sebou velkou spoušť, ovšem na okraj vrcholu hřebene už dorazí zcela vyčerpaní a dezorganizováni.

Když skotské regimenty vidí, že se na ně zepředu valí pěchota hraběte z Newcastleu a zleva kavalérie Charlese Lucase, dávají se na rychlý úprk, utíká i sám hrabě z Levenu, který považuje bitvu za prohranou. Někteří Skotové utíkají doslova bezhlavě, někteří oněmělí strachem, další křičící v hrůze.

„Běda nám, všichni jsme ztraceni,“ volají skotští uprchlíci.

Nejsou však zdaleka sami, rozdílný vývoj bitvy na jednotlivých křídlech i ve středu linie, způsobí na obou stranách značné množství uprchlíků. Ti prchají v různých směrech, někteří jsou pronásledováni svými nepřáteli, situace je nepřehledná a postupy jednotek nekoordinované. Obě armády, jízda i pěchota, jsou teď promíchané.

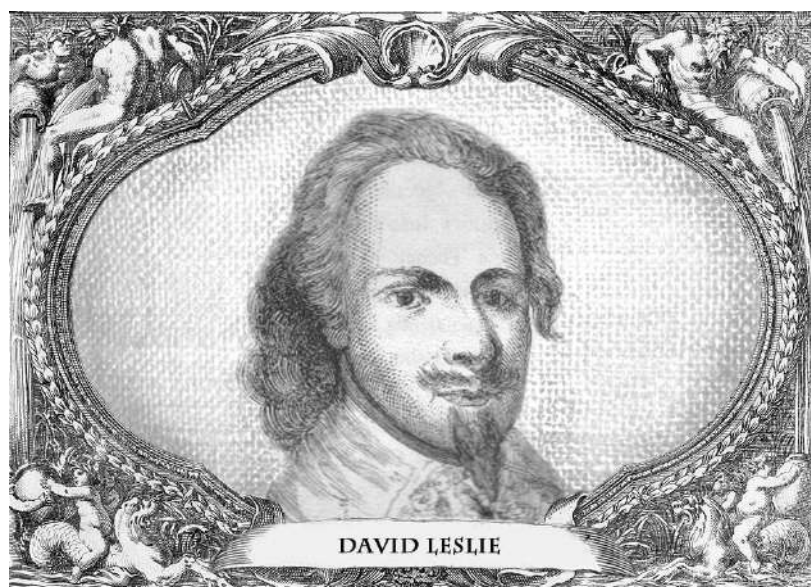

Nicméně další skotské pluky se zachovávají statečně, promíchávají řady svých pikenýrů a mušketýrů a postup Lucasovy jízdy zastaví a dokonce donutí k ústupu. Statečný boj jednotky pod velením lorda Lindsaye trvá skoro hodinu, mezitím přicházejí další posily. Sir Lucas přichází o svého koně a je zajat.

Dalším, kdo slaví úspěch na straně královské armády, je Sir Marmaduke Langdalle, který se nezúčastnil prvního útoku, nyní ale vyráží proti parlamentní pěchotě. Pronikne se svými muži až na vrchol hřebene a pokračuje dál. Přinutí tři generály protivníka uprchnout z bojiště. Hrabě z Levenu a lord Ferdinando Fairfax, otec Thomase Fairfaxe se už na bojiště nevrátí, hraběti z Manchesteru se podaří sehnat dohromady pět set kavaleristů a vrátí se na levé křídlo svého vojska.

Vzhledem k tomu, že velící generálové zmizeli z bojiště, připadá daleko větší míra zodpovědnosti na jejich generál poručíky a generál majory. Na velitele jednotky skotské kavalérie Davida Leslie a Cromwella teď doléhá zodpovědnost, která je nezvyklá pro nositele nižších generálských hodností. Někteří Oliverovy zásluhy později zpochybní, další mu naopak připisují významný podíl na konečném výsledku bitvy.

Sir Thomas Fairfax naproti tomu mnoho zásluh nemá, ztratil mnoho svých mužů a jeho brigády pěchoty jsou na útěku nebo zaklíněné v patové situaci do protivníka. Jedinou významnou silou tak

zůstává Oliverovo jezdectvo, které je dobře vycvičená a má velmi dobrou disciplínu. On sám má drobnou spáleninu na krku, způsobenou náhodným výstřelem z pistole jednoho z jeho vlastních mužů.

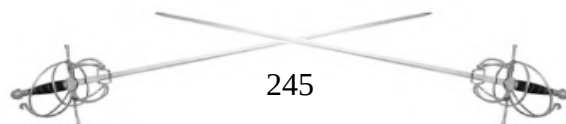
Levé křídlo parlamentní kavalérie vyrazí v rozhodující chvíli na pochod a širokým obloukem míří do týla urputně se bránící rojalistické pěchoty. Nevyužije však nyní možnost napadnout nepřátelskou pěchotu, ale dorazí až na levé křídlo protivníka, kam se vracejí muži lorda Goringa a Langdalla z plundrování parlamentního trénu, ti jsou ke střetu nepřipravení, výsledkem je nerovný boj, královští jezdci v nepříznivém terénu s řadami prořídlými ztrátami, nejsou pro pevné Cromwellovy šiky důstojným protivníkem a jsou smeteni. Jednotlivé samostatné skupiny dezorientované a rozehnané královské kavalérie zůstávají na bitevním poli ještě dlouho po soumraku, někteří až do půlnoci, kdy obdrží rozkaz stáhnout se do Yorku.

Bez podpory jezdeckva, a bez naděje na zásah záloh, se ocitá královská pěchota v zoufalé situaci. Na levém křídle na ně zle dotírá pěchota hraběte z Manchesteru, ze předu proti nim postupují Skotové a na jejich levé křídlo útočí Cromwellova kavalérie. Ta je vzápětí napadá i z týlu. Mají jedinou naději, pokusit se vybojovat si ústup a věřit, že se jim podaří z kritického sevření uniknout s co nejmenšími ztrátami.

Lordovi Eythinovi se podaří z části pěšáků hraběte z Newcastleu, v jejich tradičních bílých kabátcích, vytvořit konsolidovaný zadní voj o síle několika tisíc mužů, kteří se obětují v boji do posledního muže, aby umožnili ostatním ustoupit. Semknou se na malém kousku země, využívají zdejší příkopy, kde je znesnadněn postup jezdeckva. Půda pod nohama se jim však stále více zabarvuje především jejich vlastní krví. Odmítnou kapitulaci a svou nezměrnou odvahou drží skoro celou hodinu oddíly nepřátelské kavalérie na vzdálenost píky od sebe.

Když však protivníci prolomí jejich zarputilou obranu, neberou již žádné ohledy. Čehož si jsou rojalističtí vojáci vědomi a bojují skutečně do posledního dechu, dokonce i ležíc na zemi, vážně zranění, stále vzdorují, píkou či mečem se brání až do uštědření smrtelné rány. Posléze již jen jako svědectví o

jejich statečném boji zůstávají jejich mrtvá těla. Ale též mrtvolu mužů z parlamentního vojska, které zde utrpělo největší ztráty a které s sebou vzali na onen svět. Ještě po setmění likvidují vojáci parlamentu skupiny nepřátelských vojáků. Z bitvy se stávají docela slušná jatka.

„Ušetřete krajany!“ volá Sir Thomas Fairfax, který dokonce v zoufalství sám svým mečem sráží zbraně svých mužů.

Jeho snaha se však májí účinkem, rojalisté bojují do posledního dechu a jejich protivníci je nemilosrdně pobíjejí. Nakonec zůstane pouhých třicet mužů v žoldu krále, ležící však těžce zranění na zemi, přesto když se k nim přiblíží nepřátelé, máchají i tak svými zbraněmi. Posléze upadnou do zajetí.

Mnozí jsou jejich tvrdošíjným odporem rozrušeni a nemilosrdně vraždí další raněné a bezmocné, jiní naopak oceňují jejich statečnost a projevují lítost nad jejich smutným osudem.

Se soumrakem končí významný odpor královských vojáků, stoupenci parlamentu ovládají bojiště, byť se na něm stále ještě pohybují zmatené skupinky rojalistické armády. Ty se snaží dostat do Yorku, kde už našlo útočiště mnoho z jejich druhů. Na cestě do Yorku zůstávají ležet desítky mrtvých a umírajících mužů.

Mezi posledními uprchlíky do Yorku dorazí i princ Rupert, což vede jeho kritiky k pozdějšímu tvrzení, že se zbaběle schovával ve fazolovém poli. Na ulicích Yorku se nyní válí spousty zraněných vojáků, kteří hrozivě sténají a naříkají.

Zde si králův synovec promluví s panem z Newcastleu, který se mu svěří se svým záměrem odejít neprodleně do zahraničního exilu na kontinent.

„Nehodlám snášet výsměch dvora,“ konstatuje suše markýz.

Ke stejnému kroku se rozhodne i řada jeho důstojníků, mimo jiné také lord Eythin, který později odpluje do Hamburku a poté zamíří do Paříže.

Po ránu princ vyrazí se zbytkem svého vojska k východu, bere kavalérii a pěšáky, pro které sežene koně, celkem šest tisíc jezdců s ním odjíždí. Zbytek mužů zanechá princ v Yorku, město se však ocitá v chaosu a nebude trvat dlouho a kapituluje.

Vojáci hraběte z Manchesteru zůstávají na bojišti i v noci a věnují se padlým, ze kterých svlékají jejich oděvy, které se stávají jejich kořistí. Dalšího dne je dostanou příkaz vesničané pohřbít, pokud ještě něco na mrtvolách zbude, je patrné, kdo se takových věcí zmocní. Vzhledem k velkému množství mrtvol je rozhodnuto o vykopání několika velkých jam, které poslouží jako masové hroby.

Pan z Clappertonu a pan de Almare se v den bitvy urychleně vrátili do hostince. James posléze vyslal posla, který se s protějškem u jeho příbuzného hraběte z Manchesteru domluvil, že je bude informovat, až boje utichnou.

Francouzský emisar strávil tak další den ve společnosti anglického gentlemana a jeho živé dcery, ale nad nimi ležel stín nedalekých bojů. Markýze trápí jakékoli utrácení lidských životů, hraběte pak bratrovražedná válka, ze které dle něho nemůže vzejít nic dobrého.

Krátce po půlnoci dorazí posel od hraběte z Manchesteru, který oznámí panu z Clappertonu drtivé vítězství parlamentních sil. Zároveň i ochotu Edwarda Montagu si s tajným vyslancem francouzského dvora po ránu promluvit. Pro jistotu k nim pošle několik svých vojáků, kdyby snad skupinka zdivočelých vítězů či bloudících poražených nepřátel pojala nějaké černé myšlenky. Kapitán Roth doslova trpí, když musí i se svými muži zůstat v úkrytu a jeho pán v přestrojení za pouhého sloužícího hraběte opustí místo svého nocování.

Cesta za vítězi vede k velmi malé radosti pana de Almare přes bojiště. Jeho bezpečnost sice nikdo neohrožuje, je však nucen spatřit následky bratrovražedné krvavé bitvy, kdy na obou stranách umírali muži za zájmy dvou významných představitelů světské moci, královského majestátu a parlamentu.

Obrázek, který odkrývá nastupující nový den, je hodný apokalyptických vizí či výjevů. V krajině leží tisíce nahých těl, mnozí z mužů jsou sice již také vysvlečení, nicméně doposud nejsou zcela mrtví. Očekávají smrt v chladu, s těžkým zraněním, až je kmotříčka s kosou vysvobodí z jejich utrpení či je někdo dorazí. Nebo snad poskytne lékařskou péči, ačkoli s takovými vážnými zraněními je naděje na záchranu života mizivá, což vědí jak doposud žijící ranění, tak úklidové čety.

Někteří určení vesničané již zahajují svoji nezáviděníhodnou práci, začínají snášet mrtvolu na hromady, nedaleko nich další jejich kolegové kopou velkou jámu. Kolem jedné takové mohyly musí Pierre a jeho doprovod projet, francouzský mladík se hluboce zachvěje, když uslyší zřetelné zasténání z haldy nahých těl, většinou se strašnými zraněními a celé zkrvavené.

„Kriste pane!“ pokřikuje se pan de Almare.

„Otřesný pohled,“ povzdechne si hrabě, i v jeho očích se objevuje smutek, kolik lidských životů zmařila jen za věřejšek neústupnost znesvářených stran, neschopných se domluvit na vhodném kompromisu. Jako by snad vítězství jedné strany nad druhou mohlo přinést nějaké řešení. Král a parlament přeci musí být, aby v zemi byl zachován pořádek, ať již vyhraje kdokoli. Nikdo si neumí představit zemi bez krále, ale ani bez parlamentu. Musí umírat tolik mužů, aby jedna strana získala dominanci, vnutila druhé svou vůli, podrobila si ji? A kolik ještě proběhne bitev? Kolik krve bude ještě prolito? Kolik silných a mladých synů velké země skončí takto rozestých na dalších bojištích? Místo aby svorně hájili svou domovinu, vraždí se navzájem. Hluší ke smírnému jednání, které on a jemu podobní opakovaně nabízejí a pokoušejí se marně zprostředkovat.

Pierre i James ke své úlevě zanechají bojiště za sebou, po chvíli seskočí z koní a následují jednoho z doprovázejících vojáků, které je vede k jejich smůle dál kolem lazaretu, kde se ozývá bolestný křik mužů, kteří možná budou mít to štěstí, že skončí jen zmrzačení. Pouhá hrstka ze sténajících se uzdraví zcela. Ač postupně nařikání slábne, přesto ještě dlouho zní oběma šlechticům v uších. Svou pouť ukončí nedaleko stanu, kolem něhož se pohybuje značný počet mužů různých hodností, mnozí se stopami krve na svém oděvu, páchnoucích potem, střelným prachem.

V okolí stanu však nikdo v tuto chvíli na smrt nemyslí, ačkoli se její stín vznáší všude okolo, vybrala si předchozí dnes velmi krutou daň a ještě svou žeň neskončila, mnozí i do lazaretu odnesení zranění, stojí velmi blízko jejího království. Ale kolem velitelského stanoviště panuje vítězná euforie, vždyť dle jejich pocitů dosáhli významného vítězství. Ačkoli ho jistě poražený nepřítel bude zlehčovat a

pokusí se při další vhodné příležitosti o reparát. Ano, vyhráli významnou bitvu, ale zdaleka nevyhráli válku.

Hraběte z Clappertonu všichni znají, jeho doprovodu nevěnují více než letmý pohled, a ten snad jen díky poměrně zženštilé tváři, kterou se snaží mladík skrývat. Nejsou však zavedeni do stanu, ale kousek za něj, kde stojí dva povozy, bez tažných zvířat, mezi nimi a stanem tak vznikla mezera, v níž se oba zastaví a jsou vyzváni k posečkání.

Nemusejí postávat dlouho, za pár minut se objeví znavený obličej hraběte z Manchesteru. Při pozornějším pohledu na tvář a do očí vítěze bitvy, spatří francouzský mladík prázdnotu a smutek. Angličtí příbuzní se vřele přivítají, ale dlouho spolu nehovoří, jejich pozornost se obrací k jejich zakuklenému společníkovi.

„Pane markýzi, můj bratránek mi již řekl o vašem posláním,“ řekne Edward celkem chladně.

„Děkuji vám za přijetí, pane hrabě. Nejprve mi dovolit, já gratulovat vám ke skvělé vítězství,“ odpovídá Pierre, ale přes svou snahu nedokáže svému hlasu dodat patřičné nadšení.

„Bohužel není příliš k čemu,“ zavrtí hlavou pan z Manchesteru, „Pravda, srazili jsme hřebínek tomu pyšnému kohoutkovi, synovci krále. Ale za jakou cenu, pane markýzi. Snad jste sám viděl následky, projížděl jste bojištěm, procházel kolem lazaretu. Kolik ušlechtilých mužů bylo utraceno.“

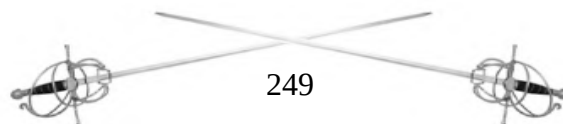
„Bohužel, já vidět hrůza kolem,“ tváří se pan de Almare upřímně zkroušeně.

„Raději tam ani nejdu, ale říkal mi o těch hrůzách můj kaplan, který s dalšími muži dohlížel v noci na vysvlékání mrtvých. Jsou jich tisíce ... Panebože, proč tak zarputile bojovali a odmítali kapitulovat. Donutili nás je pobít,“ říká Edward jakoby provinile.

„Vaše vítězství vám dávat velká výhoda,“ poznamená markýz a dívá se zkoumavě do smutné tváře svého protějšku.

„Ano, vyhráli jsme jednu bitvu, bohužel snad až příliš krvavou. Zničili jsme významné královské vojsko, pokořili prince Ruperta, který se doposud honosil gloriolou vítěze. Král ztratil vliv ve zdejším kraji. Ale změnila se nějak významně situace? Jsme blíže k domluvě?“ pozvedne svůj zrak pan z Manchesteru, „Nelituji žoldáků, které si princ přivedl. Ale lituji synů naší země. Kolik dobrých služeb mohli své zemi ti stateční muži a mladíci poskytnout. Místo toho tam leží na hromádách ...“

„Trochu neočekávaná slova ... od vítěze,“ poznamená mírně překvapený Pierre.

„Pane markýzi, ne každý je takovým fanatikem, jak se o nás povídá,“ usměje se bolestně Montagu, „Ano, měl jsem rozpory s králem a mám je doposud. Ale takové vraždění ... Však i pro vás je výhodné, když jsme zaměstnáni bratrovražedným bojem,“ dodá s mírným úsměvem.

„Já chci vyjádřit neutralitu Francie ...“

„Výhodnou pro vás, pane markýzi. Rozumím vám, tedy vašemu prvnímu ministrovi. Říká se o něm, že je lišák. Chcete mít dobré vztahy s oběma stranami, rozumím vám.“

„Máte pravdu, války neprobíhat jen u vás, mylord. I na kontinent, já vidět podobná obrázky, bohužel. Jen jiní mrtví mladí muži ... ale i ženy a děti ... válka být i krutější, než dnes obrázek. Hrozný. Být dobře, pokud přátelství mezi námi. Nechávat na vás, jak vyřešit svoje problém. Snad mi rozumět.“

„Rozumím vám, pane markýzi,“ usměje se znovu Edward, „Jaké má postavení Její Veličenstvo? Slyšel jsem o nějakých problémech, po smrti krále.“

Pan de Almare se pokusí i se svou nepřiliš kvalitní angličtinou vylíčit poměry u francouzského dvora, když však sdělí pouze to, co sdělit chce. Rozhovor pokračuje asi dalších deset minut.

„Budete hovořit i s dalšími představiteli naší strany?“ zeptá se na závěr hrabě z Manchesteru.

„Mám zájem mluvit s lord Fairfax i lord Essex,“ odpoví po pravdě Pierre.

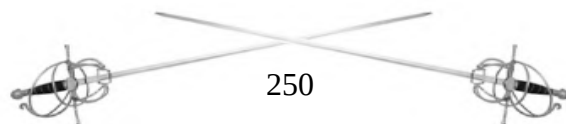
„Rozumím, snad bude vaše mise úspěšná,“ ukloní se lehce Edward, pak se začne domlouvat se svým bratránkem. Výsledkem je vyslání posla, který domluví schůzku s právě jmenovaným představitelem parlamentní strany Sirem Thomasem.

Ve společnosti hraběte z Manchesteru stráví markýz další půl hodiny a anglický lord na něho učiní dobrý dojem. Rozhodně není žádným fanatikem či barbarem, který se těší z koupele v krvi svých nepřátel. Skoro jako by litoval, kam až spory s králem dospěly, ale nezná způsob, jak události vymknuté kontrole zastavit. Či nasměrovat k dohodě, která ukončí prolévání krve.

Lord z Clappertonu a pan de Almare jsou následně doprovzeni na druhou schůzku. Musí urazit další kus cesty, tentokrát již mimo bojiště. Do míst, kde se nachází Thomas Fairfax a jeho muži, kteří zase tolik k vítězství nepřispěli. Opět je ke schůzce vybráno místo kousek od velitelského stanoviště, přítomnost Jamese není nikomu podezřelá a jeho sluhu podle předpokladů nikdo vážně nebere.

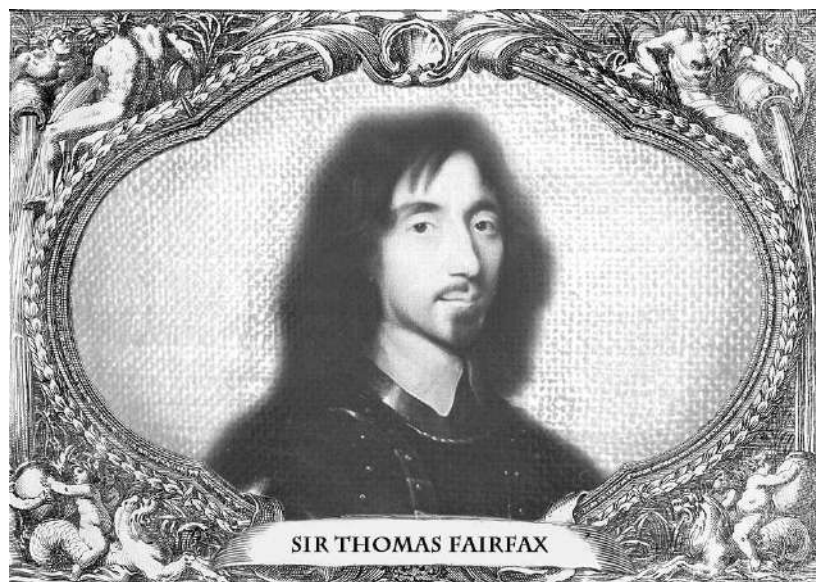
Proti návštěvníkům stane dvojice mužů, která si jistě také bude dělat nároky na vavříny za včerejší vítěznou bitvu. Oba přichozí mají znavené tváře, ale i v nich se odráží radost i úleva. Nepřichází pouze Sir Thomas Fairfax, doprovází ho generál Oliver Cromwell, mající obvázaný krk, jak mu ho ožehl výstřel jednoho z jeho kavaleristů. Zatímco Thomas patří k významné aristokracii, Oliver patří k té nejnižší šlechtě, dokonce byl v mládí nucen i manuálně pracovat na svých pozemcích. V současnosti je nejen nepřehlédnutelným představitelem strany puritánů v parlamentu, ale též generál poručíkem a velitelem kavalérie, asi posledním, který se honosí tím, že nebyl v žádné bitvě doposud poražen jezdcí protivníka. Od ledna také zastává místo ve válečné radě s názvem Výbor obojího království, který zajišťuje součinnost parlamentní a skotské armády. Ač ho stále mnozí neberou příliš vážně, jeho vliv nepochybně začíná stoupat.

Zatímco lord Fairfax se tváří vcelku přívětivě, v obličeji Cromwella je patrná zarputilost, zároveň pocit nadřazenosti, svým způsobem až pohrdání. O zvycích ve zhýralé Francii si myslí své, nějakému

zkaženému mladíčkovi rozhodně nevěří. Ale když mu Thomas řekl o schůzce s tajným emisarem Mazarina, sám projevil zájem si ho vyslechnout. Stává se stále více významnou figurou v krvavé hře a určitě tím jeho osobní plány nekončí. Krále skutečně nenávidí, není uhlašený jako Thomas či Edward. Není ochoten ke kompromisům, ale chce dosáhnout takového vítězství, aby parlament měl v rukách skutečnou moc a král byl jen figurkou, reprezentující státní moc na veřejnosti. Který si bez souhlasu parlamentu ani ruce neumyje.

Lord z Clappertonu představí přítomné navzájem, pak se už oči všech uprou na mladého francouzského šlechtice.

„Já omlouvám se za neúplné zvládnutí vaší řeči,“ začne pan de Almare lehkou úklonou, oproti předchozímu střetnutí se zde cítí pod daleko přísnějšími pohledy „Také za rušení vašich oslav. Dovolit si vyjádřit blahopřání.“

„Vaše návštěva je překvapivá,“ promluví s lehkou ironií v hlase Fairfax, „Pokud je mi známo, straní Francie spíše našemu nepříteli. Který včera ovšem utrpěl drtivou porážku.“

„Francie je zcela neutrální,“

snaží se vyslanec mluvit co nejlépe, pravda, některé obraty si dopředu připravoval a odladřoval s lady Charlottou. Dobře věděl, které fráze bude nucen použít.

„Pan Mazarin je spíše připraven jednat s tím, kdo se ukáže silnější,“ usměje se Thomas, ale neříká svá slova nijak zle, spíše konstatuje holou skutečnost.

„Jeho Eminence pan kardinál, první ministr a první rádce Jeho Výsosti Ludvíka. a regentky Jejího Veličenstva královny Anny, má zájem na dobrých vztazích se svým sousedem.“

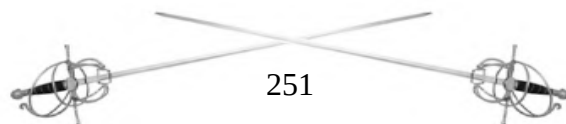
„Jen když se vám to hodí,“ zasměje se Fairfax, pak však přejde do vstřícnějšího tónu, „Pane markýzi, máte velmi obtížný úkol. Ale i nám záleží na neutralitě našich sousedů. Aby nestranili nikomu v našem vnitřním sporu. Bohužel král Karel spoléhá stále více na pomoc ze zahraničí a jak se zdá, také se mu jí dostává. Čím více ztrácí své přívržence mezi vlastními poddanými, tím více upíná své naděje na pomoc z ciziny. A bude ještě více, jak bude nadále ztrácet půdu pod nohama ve vlastní zemi, kde válčí se svým vlastním národem.“

„Pomoc Francie je pouze vyjádřením soucitu. K rodina vašeho krále Karla, který je strýcem krále Francie.“

„Na to může být různý pohled,“ ozve se poprvé Cromwell, na rozdíl od Fairfaxe se tváří stále velmi zarputile, velmi vstřícné chování i jemnost vyslance ho nijak neoslovila, spíše se tváří pohrdlivě na určité prvky zženštilosti ve výrazu francouzského vyslance. On je přítelem rázných řešení, věčné a nikam nevedoucí řečnění některých představitelů parlamentu ho již mnohokrát pořádně nadzvedlo ze židle. A královské moci přestal věřit zcela, ať už pochází z jejich vlastní země nebo z Francie, ovládané dříve prohnáním Richelieuem a teď Mazarinem. Nemá sice velký mezinárodní přehled, ale zcela bez informací také není.

„Proto já dostat tento úkol,“ nepohne se ve tváři pana de Almare ani sval, „Možná některé kroky vypadat od vás jako projev nepřátelství. Podpory jedné straně. Proto já přijel z pověření Její Výsosti a Jeho Eminence. Ubezpečit vás o neutralitě Francie.“

„Asi nás už začínají brát vážně,“ zasměje se drsně Cromwell, pak jen mávne rukou, jako by říkal, tohle mě vůbec nezajímá, to si vyříd' sám, příteli.

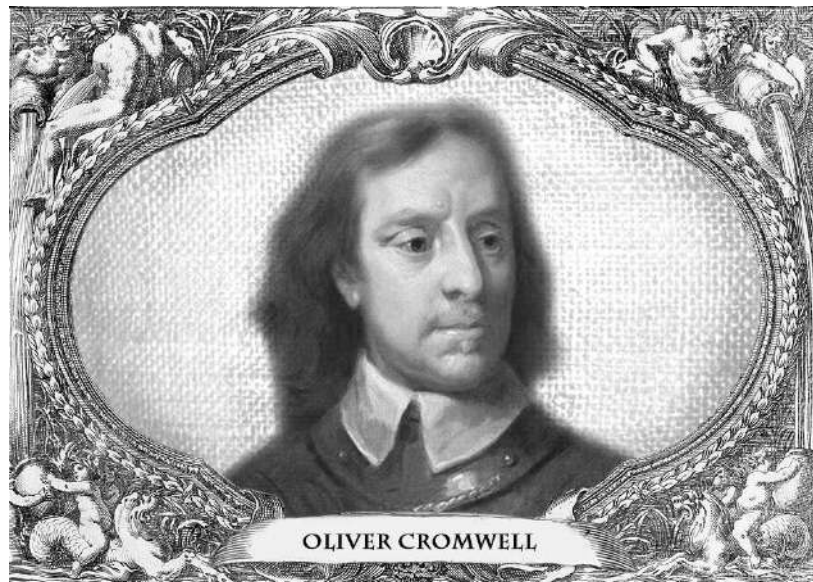

„Doba je zlá nejen v naší zemi,“ praví vážným hlasem Fairfax, „Naším jediným zájmem je vyřešit všechny problémy co nejdříve. Podpora krále Karla ze zahraničí může náš konflikt dále protahovat. Ale on vyhrát nemůže, pravda a právo je na naší straně. Čím dříve vše pochopí a podvolí se požadavkům parlamentu, tím lépe pro naši zemi. Jel jste kolem bojiště, pane markýzi,“ povzdechne si, „Sám jste viděl těla stovek a stovek mrtvých mužů. Mám radost z našeho vítězství, nejen dnes, ale platíme příliš vysokou cenu. Opravdu nesmírně vysokou cenu.“

„Proto je důležité zachovávat mír a neutralitu,“ odvětlí Pierre, „Jsem ještě mladý, ale já mít úctu k životu. Proto já věřit v diplomacii. Vždy špatná, když muset hovořit zbraně. Já jsem přišel vyjádřit zájem Francie zůstat neutrální. Vyjádřit připravenost jednat s legitimní mocí ve vaší zemi.“

„S tím kdo vyhraje,“ ušklíbne se Cromwell, nicméně ani on pravděpodobně neshledává na takovém jednání nic nepochopitelného. I v jeho zájmu je, aby Francie zůstala pokud možno mimo hru a nepodporovala finančně či vojensky strýce malého krále Ludvíka.

„Můj přítel James mluvil o vašem postavení u francouzského dvora,“ změní raději téma Fairfax, nevidí žádný důvod jednat s vyslancem příkře, jeho zájmem je nevměšování Francie do jejich konfliktu,

Pudl jménem Boy

„Ve vašem věku jste již vybrán za budoucího vychovatele krále. Jste prý velmi vzdělaný. Bohužel zde není právě mnoho příležitostí na delší a klidný rozhovor. Měli bychom v něm pokračovat později.“

„S velikou radostí, mylordé,“ ukloní se pan de Almare, ač zachová kamenný výraz, v duši se zaraduje, dostane příležitost lépe poznat druhou stranu a také dostatečně vysvětlit postoje té své.

„Určitě nalezneme prostor k dalšímu rozhovoru. Dám vám vědět přes mého přítele Jamese. Francie přišla o své dva významné představitele během krátké doby. Jak se zdá, máte štěstí a dokázali jste jejich odchod ustát. Chtěl jsem vám dnes ukázat naši dobrou vůli a naši ochotu k jednání. Ačkoli tak krátce po tak krvavé bitvě jsou moje myšlenky trochu jinde. Budeme v rozhovoru pokračovat později.“

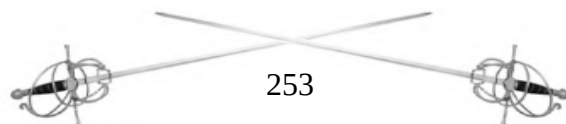
„Bude mi velkou ctí,“ ukloní se francouzský šlechtic.

Audience ve velmi specifických podmínkách je pro tuto chvíli skončena. Hrabě z Clappertonu se ještě domluví na způsobu dalších kontaktů a poté nastoupí s markýzem cestu zpátky do nedalekého zájezdního hostince. Pierre cítí uspokojení, určitě se na další jednání s lordem Fairfaxem musí dobře připravit. Obloukem se vyhnou bojišti, přesto spatří pár mrtvol cestou, některé jsou nahé a další ještě oblečené, asi doposud unikly pozornosti vítězů či úklidových čet. Kapitánu Rothovi spadne kámen ze srdce, když spatří svého pána živého a zdravého.

Po každé bitvě je bilance padlých, zraněných a zajatých vždy značně sporná, obě strany mají zájem své ztráty minimalizovat a naopak zveličovat ztráty svého protějšku, ať již jde o vítěze či poražené. Nejinak tomu je i po bitvě u Marston Moore.

Vítězové ze strany parlamentu tvrdí, že usmrtili asi tři tisíce nepřátel. Vesničané později prohlašují, že pohřbili celkem čtyři tisíce sto padesát těl. Většina z nich patřila mužům z yorskhirské pěchoty. Podle představitelů parlamentu na jejich straně padl jeden podplukovník, několik kapitánů a ne více než tři stovky prostých vojáků. Naopak sami zajali tisíc pět set královských vojáků, včetně Sira Charlese Lucase, generál majora Portera a generál majora Tilliarda. Hrabě z Manchesteru kromě obrání mrtvých navíc ukořistil deset děl, čtyřicet sudů prachu, tři tuny malých i velkých kulí, osm set pík, mnoho mečů, mušket, celkem na deset tisíc kusů zbraní, k tomu ještě dva vozy plné náhradních karabin a pistolí.

Princ Rupert utrpěl kromě zničení své armády i dvě vážné osobní ztráty. Za první ztratil gloriolu vítěze, vojevůdce, který neprohrává. Za druhé přišel o svého věrného pudla jménem Boy, neboli Chlapec, kterého dostal, když byl zajatcem císaře v rakouském Linci.

OSMDESÁTÁ PRVNÍ KAPITOLA

SKVĚLÉ VÝHLEDY DO BUDOUCNOSTI

Svatba hraběte de Godille a komtesy vom Hameschäler skončila, hosté se rozjeli, nastal čas úklidu a navracení sídla do běžného života. Který ovšem už nebude stejný jako před příchodem nové paní Karoline. Novomanželé si první dny všímají především sami sebe, nechávají své sloužící likvidovat následky hostiny a nacházet způsob, jak vhodně nastavit nové poměry v domácnosti. Což však nebude vůbec jednoduché, neboť se již architekt Peligot třese na obnovení stavebních prací.

Do tří dnů se hrad zcela vyliční a setrvá jenom místní obyvatelstvo a stavbyvedoucí. Po oslavě zůstalo mnoho zásob, některé potraviny a jídlo podléhající zkáze nechal Brizeux rozdat poddaným a nájemcům jako dárek od jejich pána. Co jde skladovat a uchovat, uloží ve sklepních prostorách.

Mladý Molinet odjíždí dostatečně hrdý na svou práci, jeho premiéra v roli šéfkuchaře se mu vydařila. Těší se už na svou manželku, oblíbil si i syna, který je ovšem jeho potomkem pouze podle papírů. Trochu se bál přítomnosti markýze de Almare na zámku, se svou manželkou žijí vcelku spokojeně, klape jim to i v posteli, leč přítomnost jejího předchozího milence a skutečného otce Simona by mohla jejich vztah narušit. Co jestli mu zase vlezla do postele? Tyto obavy mu kazí požitek z loučení, kdy se mu dostane zasloužených slov chvály od správců Brizeuxe a Tissota.

Tito dva mládenci musejí samozřejmě řešit chod zdejší domácnosti, kdy bude nutné rozdělit jednotlivé funkce, stanovit hierarchii, ale také odpovědnost jednotlivých sloužících. S odchodem všech půjčených či najatých osob se prostory trochu uvolnily, jenže bude nutné v brzké době zahájit stavební

práce a na ně znovu přivést dělníky. Některým musí zajistit i ubytování, možná se však domluví s některými nájemci, aby řemeslníkům za drobnou odměnu poskytli přístřeší.

Nejprve však musí vyřešit strukturu domácnosti a stanovení úkolů pro jednotlivé osoby. Což se jeví obtížné i díky jazykové bariéře, mnozí z nových sloužících neznají jediné slovo francouzsky. Což vyvolává vrásky na mladistvém čele Leandera, neboť tuší zárodek budoucích problémů.

Samozřejmě nad vším ční hrabě a hraběnka de Godille, jim jsou všichni povinováni svou poslušností. Ovšem kdo bude dál mít jaké pravomoci, kdo bude komu moci rozkazovat, kdo koho bude muset poslouchat, to může vyvolávat nevraživost. Další nebezpečí se skrývá ve větším počtu osob mužského pohlaví, které nemá partnerky a asi po nich brzy začne toužit. Jak toto ale řešit?

S těžkou hlavou požádají třetího dne od svatby oba správci svého pána o schůzku, kde mu chtějí přednést tři zásadní otázky. Jak mají vytvořit strukturu domácnosti, kde budou jednotliví členové bydlet, minimálně následného půl roku, než se stane obyvatelným přízemí nového křídla. Za třetí je potřeba rozhodnout o rozsahu a harmonogramu pokračování výstavby, mistr Peligot se již třese povoláním řemeslníky, každý den prodlení považuje za obrovský hřích. Což je asi pravda, pokud chtějí práce dokončit do zimy.

Hrabě souhlasí a pozve oba mladíky na procházku do zatím nedokončené zahrady. Počasí jim vcelku přeje, sluneční paprsky působí i hřejivě. Za chůze se jim bude lépe přemýšlet, navíc je nikdo nebude na lesní cestě rušit. Oba správcové, jakožto správní sloužící, mají již připravené své návrhy, během chůze směrem k budovanému jezírku a loveckému pavilonu své názory sdělí. Pan de Godille pozorně poslouchá, nechá je mluvit, sám neřekne ani slovo, dokud se neposadí na vybudovanou zídku uprostřed staveniště v lese. Příjemné prostředí, svěží vzduch a rozumná teplota vzduchu jim je nápomocna k těžkému rozhovoru, který oba mladí sloužící předpokládají.

„Čekaj nás docela starosti,“ začne šlechtic uvažlivě, „Co se týká služebnictva, tak nemám celkem výhrady k vašim návrhům. Snad pár maličkostí.“

Dalších deset minut trvá, než se jim podařilo odladit správnou hierarchii. O postavení pána a paní de Godille nemůže být pochyb, každý je musí poslouchat. Co se týká dalších pravomocí, je nutné rozdělit domácnost na dvě části. Tak zvaný dvůr hraběte, jak své nejbližší služebníky nazve Armand, s jistým zadostiučiněním, ale i nadsázkou. Do něho bude patřit podkoní pan de Rigault, podléhající zásadně jen svému pánovi. Jakožto šlechtic má svá privilegia, nicméně nepochybně bude zdrženlivý. Dále obě komorné jeho ženy Barbora a Elke, které budou podřízené pouze své paní. Služebnictvo by k nim mělo být vstřícné. Za bezpečnost bude zodpovídat kapitán de Barellia, k ruce bude mít své dva vojáky Guizota a Sauveta, ale také trojici Lormain, Bange a Rosen. Toto je zatím šestičlenný zárodek gardy hraběte. Do okruhu dvora pána domu bude patřit také doktor Chapon, mající zvláštní postavení dané jeho stavem učence a lékaře.

Druhou skupinu osob vytvoří služebnictvo, které bude zabezpečovat chod domácnosti a obyčejné práce nutné k jejímu udržování. Úklid místností, dvora a stájí je možné svěřit šestnáctiletému Vilému Kramerovi a patnáctiletému Mikuláši Pilcherovi. Drobnější práce mohou vykonávat i dvanáctiletý Alex Ulrich a desetiletý Isaac Plicher. Matka Alexe třicetiletá Marie Ulrichová by měla mít na starosti kuchyni a k ruce by si vzala čtrnáctiletou Markétu Plicherovou. Zbývá už jen desetiletá Marika Ulrichová, ta může také pomáhat své matce v kuchyni, na co stačí.

„Pane hrabě,“ ozve se s mírnými rozpaky Brizeux, „Toto obsazení vaší domácnosti má určité trhliny, na které musím upozornit.“

„Trhliny?“ zatváří se nevraživě pan de Godille, jako vždy, když vyvstane problém, jenž se mu nechce řešit.

„Já mám také určitý problém,“ přidá se Tissot.

„Taky? Vy jste se domluvili!“ zakouklí očima šlechtic, pak však smířlivě pokračuje, „Tak ven s tím, ať to máme za sebou.“

„První věc je kuchyně. Při vši účtě k paní Marii, ona není kuchařka schopná připravovat pokrmy na úrovni. Může i s dcerou a Markétou pomáhat, ale musíme sehnat skutečného kuchaře nebo kuchařku, schopnou připravit pokrmy nejen pro panstvo, ale také pro případné hosty,“ praví Brizeux.

„Další sloužící? Není jich už takhle dost?“

„Pane hrabě, bohužel není. Naopak, až budou dokončeny zahrady, nové křídlo, bude jich zoufale málo. Chápu vaše obavy o další náklady, ale takový zámek, který zde vznikne, nevystačí s těmito sloužícími.“

„Co teda chceš?“ zavrčí Armand.

„Navrhuji co nejdříve sehnat kuchaře. Nebo kuchařku. Poradím se. Třeba s panem Achilem. Mladý Victor se osvědčil ...“

„Na Victora zapomeň. Neptej se proč, ale zapomeň. Byl dobřej, ale je vázaný k zámku Almare, počítají tam s ním na místo šéfkuchaře. Proto přijel z Paříže,“ snaží se šlechtic vykroutit z nepříjemné situace, nelze přetáhnout Molineta s manželkou a synem jeho přítele. Což ale mládencům vysvětlit nedokáže a ani nesmí.

„Pak by nám mohli přenechat někoho jiného. Schopného, kdo by chtěl dělat kariéru.“

„Leandere, s kuchyní ti dávám za pravdu. Máš volnou ruku,“ rozhodne se být pán domu velkorysý a ukončit řešení tohoto problému.

„Děkuji, pane hrabě. Další služebnictvo zatím není potřeba, ale znovu upozorňuji na jeho nedostatečnost, až bude dokončena zahrada a nové křídlo. Na to již Mikuláš s Vilémem nestačí. Bude třeba i zahradník, pokud nemá vše zpustnout, možná s pomocníkem ...“

„Leandere, vrať se do přítomnosti.“

„Ano, pane hrabě,“ řekne omluvně Brizeux, „Pak musím upozornit na problém s jazykem. Většina sloužících neumí ani slovo francouzsky. Tlumočí jim pan kapitán de Barellia nebo pan Athanas, ale ... asi by měli dostat příkaz se snažit co nejdříve se naučit domluvit.“

„Dobřej nápad. Zamyslím se ... proberu to s komtesou ... s paní hraběnkou,“ opraví se šlechtic a zatváří se provinile, stále si nezvykl na svůj nový stav.

„Pak mám ještě problém s ubytováním. To je můj druhý bod, když jsme vyřešili první.“

„Něco si navrhnul, jsem celkem pro,“ pokrčí rameny pan de Godille, „Stejně jde o dočasný řešení, než bude dostavěný nový křídlo.“

„Ano, ale tato dočasnost může trvat půl roku.“

Nastane druhá diskuse, při níž se domluví na místech, které získají pro nejbližší období jednotliví členové domácnosti. O místnostech pro pána a paní je předem rozhodnuto, patří jim první patro ve věži, stejně tak jako je jasné o druhém patře věže, kde budou mít komnaty komorné, správce Brizeux a podkoní pan de Rigault. Zbývají tři pokoje ve staré lodi. Nakonec projde návrh Brizeuxe, kdy do jednoho umístí doktora Chapona a kapitána de Barellia, do druhého architekta Peligota a do třetího tak zvanou gardu pana hraběte, tedy vojáky Sauveta, Guizota, Bangeho, Lormaina a Rosena. Stavbyvedoucí musí mít prostor pro rozložení svých výkresů, ale také jednání s podřízenými, dodavateli a podobně.

Ve sklepě tak zůstanou jen sloužící na nejnižším stupni hierarchie, vlastně paní Ulrichová a děti. Místnost po architektovi Peligotovy, v níž našel dočasné útočiště, by mohl dostat nový kuchař nebo kuchařka.

„Vida, jak jsme všechny poskládali,“ zatváří se spokojeně Armand, řešení, které ho nestojí jediné sou, mu vždy udělá dobře.

„Ano. Mám jen trochu obavy ... nevím, jak je vyjádřit, pane hrabě,“ sklopí oči Brizeux.

„Zase vobavy? Chceš mi za každou cenu zkazit náladu?“

„Vlastně možná jsou zbytečné. Pane hrabě, je zde mnoho mužů a jen málo žen ...“

„Ach tak,“ zasměje se šlechtic, „No pravda, ženskéjch tu moc není.“

„Možná si dělám zbytečné starosti ...“

„Děláš,“ pokývá hlavou pan de Godille, „Mezi námi, Leandere, je to každýho problém. Já mám svou paní hraběnkou, ty prej jezdíš za nějakou ze sousedství, jak se mi doneslo. Quido asi zase obdělává

Elke. Maurice se brzy vrátí do Paříže za svou manželkou. Jak si poradí další ...“ pokrčí lhostejně rameny.

„Pak už mám jen jediný dotaz, pane hrabě,“ zatváří se hodně rozpačitě Brizeux, „Jaké bude moje postavení? O mně jsme doposud nemluvili ...“

„To je pravda. A proč taky? Jsi přece správce panství, to je chlapče nějakéj post!“

„Ano, pane hrabě. Také si svého úřadu velmi vážím. Ale pane hrabě, jaké zaujímám postavení ve vaší domácnosti? Co mám mít na starosti? Komu mám právo něco přikazovat?“

„Co máš na starosti?“ protáhne šlechtic, „No vlastně všechno. Musíš se starat vo hospodaření celýho panství. Taky se musíš starat vo pokračování stavby. Dál musíš udržovat v chodu celou domácnost. Jsi vlastně správce a majordomus dohromady.“

„Vážím si vaší důvěry, pane hrabě. Jde mi jen o postavení v domácnosti, komu vlastně mohu přikazovat, co má dělat, jestli mi rozumíte ...“

„Naprosto. A taky ti hned odpovím, aby bylo jasno. Quidovi budu dávat rozkazy jen já, komorný Elke a Barboře jen má žena. Naší gardě bude velet kapitán de Barellia a ten bude dostávat rozkazy vode mě nebo když tady nebudu, tak vod mojí ženy. Doktor je náš lékař, je tak trochu mimo. No, a ty co zbyli, tak jsou pod tebou, včetně těch, co nově přijmeš. Což nepochybně uděláš, už teď si mě začal zpracovávat. S panem de Barellia se určitě můžeš domluvit na spolupráci, stejně jako s Mauricem, který bude zastupovat moje zájmy v Paříži. Co ti není jasný?“

„Vlastně jen kdo smí rozkazovat mně,“ řekne dost nespěšně Brizeux.

„No to je přece taky jasný, jen já a moje žena. Nikdo jinej. Jen vod nás budeš dostávat příkazy. Leandere, nedělej ze všeho vědu. Zase tak moc se nezměnilo.“

„Děkuji, pane hrabě.“

„Neděkuj a snaž se. Máme toho před sebou hodně.“

„Ano, pane hrabě. Mohu teda otevřít třetí otázku, tedy přístavby?“

„Když dovolíte,“ ozve se Tissot, „než budeme probírat další stavbu, chtěl bych si promluvit o domě v Paříži a mých povinnostech.“

„Á, druhej mladej pán se vozval,“ ušklíbne se Armand, „Tak ven s tím, co chceš. Nešetři mě. Využij mý dobrý nálady, když jsem se šťastně voženil, čekáme potomka ... vlastně Leander vo tom neví, nebo něco tušil? Jo? No, to je teď už jedno. Tak Maurici, hrdě na zteč!“

„Pane hrabě, já nechci nic dobývat,“ zatváří se trochu dotčeně tajemník.

„No tak, pánové,“ rozesměje se srdečně šlechtic, „Nebud'te tak cimprlich! Co můžeme chtít víc! Když se nám tak daří! Získali jsme peníze, panství i hrad Godille znovu vožívá, rozjíždíme vobchody. Je vám voběma dvacet let, ačkoli ste ze třetího stavu, zastáváte důležitý funkce v mý domácnosti. Máte moji důvěru. Teda vcelku zaslouženou, udělali ste dost práce. Tak se nemračte a radujte se jako já.“

„Mám velkou radost z vaší radosti, pane hrabě,“ usměje se mírně Tissot, „Jen se bojím, abych vám ji nepokazil. Mám s Leanderem na starosti vaše peníze, vlastně o tom chci mluvit.“

„Chceš mi říct, na kolik nás přišla svatba. Abych měl po náladě ...“

„Až tak zlý být nechci, pane hrabě, ačkoli zase tak tragicky čísla neznějí. Díky pomoci barona de Taille a markýze de Almare, tedy vlastně jejich správců, kteří nám půjčili zdarma některé své sloužící a k tomu dodali, a to prosím taky zdarma, některý potraviny. I nějaký víno. Další přivezl pan Juan jako dárek ... Takže výlohy se svatbou nejsou tak vysoký, ale ještě je přesně nevíme, ne všichni nám všechno vyčíslili.“

„Takže další dobrá zpráva?“

„Asi ano, pane hrabě. Náklady spojené s vlastním obřadem jsou nižší, než jsme čekali. Vlastně i díky zapůjčení i některých kusů nábytku od sousedů. Ten však budeme muset vrátit a zhotovit vlastní,“ přitaká svému kolegovi Brizeux, upozorní však na další následné výlohy.

„Tak jsme ušetřili? Kluci moji zlatí!“ projeví upřímnou radost pan de Godille, opravdu, v poslední době snad nic nemá chybu, vše vychází dokonale.

„Pane hrabě, mohu se tedy zeptat na moje postavení?“ vznese dotaz Tissot.

„Hrome, co pořád máte s tím postavením? Copak se něco mění? Dyť sem teď říkal, jak nám to de dobře, tak co pořád chcete?“

„Mám dva problémy, pane hrabě,“ nenechá se odbýt Tissot, „První je otázka vašich peněz, druhá vašeho domu v Paříži. Jsem vaším správcem pařížského domu a vaším tajemníkem. Ovšem, jak se zdá, budeme se vídat daleko méně často než dříve ...“

„To máš pravdu. Maurici. Tak abych tě uklidnil. Leander má na starosti tohle panství, včetně jeho zajištění peněz. To je jeho starost. Ty máš na starosti pařížské dům a všechny záležitosti obchodu, naší společnosti. Taky ty peníze, co máme slíbený vod bankéřů. Hezká hromádka, jen co je pravda!“

„Nepochybně, pane hrabě,“ přitaká rychle Tissot, spokojený s předchozími slovy, „Právě o těchto věcech chci mluvit, pane hrabě. Nejprve dům a pak peníze. Potřebuji do domu najmout nějaké služebnictvo, když budou Simon, Lucas a Matyas často pryč. A taky vy a Quido. Alespoň ještě jednoho chlapa na hlídání a někoho na udržování.“

„Tak si je najmi,“ mávne rukou pan de Godille, ne, dnes mu náladu nezkazí.

„Dáváte mi volnou ruku?“ zvedne v obrovském údivu zrak tajemník, očekával dlouhé handrkování a místo toho taková nečekaná a nezvyklá vstřícnost.

„Dělej si co chceš. Ty seš zodpovědný za vydání. Pokud vím, tak si přivedl do domu dočasně své bratry. Tak si je tam nech, něco málo jim dáme. Postarej se vo ně. Nebo si tam pro mě za mě vem celou svou rodinu. Ale ten dům si necháme. Stejně jednou bude tvůj.“

„Můj, pane hrabě?“ vyvalí oči Tissot.

„A koho jinýho, když se nám bude dařit? Pro mě a mou ženu bude malej, kdybysme chtěli nějaký čas bejt v Paříži společně. Když tam budu jezdit sám, tak mi stačí ty místnosti, co mám. Sloužící, co přijedou se mnou, se nějak směstnaj, to už vymysli sám. Jinak si další místnosti vobsad' jak chceš. Ale žádný zbytečný vyhazování, jasný?“

„Pane hrabě ... všechno udělám, jak říkáte.“

„Teda, já jsem dneska nějaký hodnej, co? Už bysme toho radši měli nechat!“ zatváří se rádoby vážně Armand, ale výraz z obličeji svědčí o jiném jeho rozpoložení. Skutečně se cítí po velké době naprosto šťastný, vlastně tak uspokojivý pocit doposud nepoznal. Znovu ožívá jeho sídlo, má krásnou ženu, jenž mu přinesla obrovské věno a pod srdcem nosí, když dá Bůh, pokračovatele rodu.

„Ještě se musíme domluvit, jak naložíme s penězi v bankovním domě. A taky co další přestavba,“ dodá tajemník, když spatří významný pohled svého anjounského kolegy.

„Na tohle se těším,“ oznámí další poněkud překvapivou zprávu šlechtic, když uvidí nedůvěřivé obličeje svých správců, vždyť se přeci bude jednat o utrácení peněz, přidá vysvětlení, „Už se to tady začíná dávat do kupy. Chápete? Budeme muset platit, a moje srdce bude krváčet,“ zasměje se, „Ale tak trochu míň, než když vyhazujeme za žrádlo a platy sloužících. Chápete? Tohle bude vidět a bude to trvalý. Budeme tady mít skutečný pohodlí, skutečný komnaty, tahle zahrada, až bude hotová ... už se těším, jak si sem zajdu se svou ženou, časem i dětma ... posadíme se tady do pavilónu ...“, zasní se.

„Máte naprostou pravdu, pane hrabě,“ horlivě a rád přikyvuje tajemník, „Peníze vložené do vašeho sídla jsou jistě výhodně použité, jejich přínos je opravdu trvalý. Nicméně musíte rozhodnout o jejich výši. Mohu vás přeci jenom zatěžovat obyčejnými čísly? Víam, jak nerad takové věci probíráte ...“

„Proto jsem šel sem, abych vaše ždímání líp snášel,“ nezmění blažený výraz v obličeji pan de Godille.

„Díky Bohu za vaši vstřícnost, pane hrabě,“ nadýchne se Tissot, pak vážným hlasem pokračuje, „Pane hrabě, s Leanderem jsme probírali, na co máme ještě peníze. Počítám s dvaceti tisíci liber, které jste přivezl z Paříže, dalšími pěti tisíci, co jste poslal jako zálohu po mně nedávno, a s dvaceti tisíci liber, které již dříve přivezl pan Coiffier. Z těchto peněz se pokryje dostavba zahrady, dostavba nového křídla a základní vybavení přízemí nového křídla. Zbude i na zdejší chod domácnosti až do podzimu, možná až do zimy, i díky některým zásobám potravin, co zbyly a nízké náročnosti zdejšího služebnictva. Na další ale budeme muset vynaložit další prostředky. Záleží tak především na vás, pane hrabě, co budete chtít udělat s vašimi penězi v bankovním domě.“

„Maurici, ty seš přece skoro obchodník, studuješ věci vokolo peněz, jen neprotestuj, studuješ, dobře to vím. Ale schvaluju to, potřebuju schopnýho tajemníka. Máš určitě návrhy, ne?“

„Samozřejmě, pane hrabě,“ přitakal rychle student, „V každém případě bych ponechal alespoň padesát tisíc liber ve správě bankéřů. Jde opravdu o výborný dům, nehrozí jejich ztráta. Zbývá stále ohromná suma osmdesáti tisíc liber, pane hrabě. Deset tisíc asi bude potřeba na nutná vydání do konce roku spojená s domácností především tady, ale také vaší druhé domácnosti v Paříži. Na dostavbu a další výbavu vašeho sídla bych uvolnil čtyřicet tisíc. S tím by se měl mistr Arnaut dobře vyrovnat. Zbýlých třicet tisíc liber, ty bysme mohli vhodně investovat ...“

„Vhodně investovat? Co to znamená? Teď ti nerozumím, Maurici. Budeme potřebovat na vydání i v dalších letech, musíme myslet i do budoucna.“

„Právě na budoucnost myslím, pane hrabě. Mluvil jsem s panem Coiffierem, jde o založení naší vlastní banky, možná jako pobočky jiného významného domu, s naší spoluúčastí a podílem na výnosech. Již na tom pracujeme, vstupní vklad by dodal pan Vincent, pan Coiffier, ale mohl byste i vy. Tím byste zvýšil pozdější zisky z tohoto obchodu. Buď bychom bankovní dům provozovali dál, nebo později prodali nějakému jinému významnému bankovnímu domu, zisk bychom rozdělili.“

„Maurici, tomu já vůbec nerozumím. Nehrozí ztráta těch peněz?“

„Pane hrabě, vždycky je riziko. Ale vzhledem k dalším společníkům, panu Coiffierovi i panu Vincentovi, jsem velmi optimistický ...“

„Tohle musíme rozhodnout teď?“ zmizí úsměv z tváře šlechtice.

„Nikoli, pane hrabě. Vše proberu podrobně s panem Coiffierem a panem Vincentem v Paříži, jen jsem chtěl znát vaše stanovisko, zda mám vůbec o něčem takovém jednat.“

„Jednat můžeš, ale než se rozhodneme, musíš mi to líp vysvětlit.“

„S tím počítám, pane hrabě. Těch třicet tisíc liber můžeme nechat zatím také v bankovním domě, než se rozhodnete, zda je použijeme nebo ne. Souhlasíte s takovým postupem?“

„Souhlasím,“ povzdechne si pan de Godille, ale stále se tváří optimisticky, vidina minimálně padesáti tisíc jako železné rezervy ho uspokojuje.

„Pak bych svůj návrh shrnul, pane hrabě. Deset tisíc na výdaje do konce roku, čtyřicet tisíc na dostavbu vašeho sídla v tomto a příštím roce. Podle plánu, který nám předá pan Arnaut. Zbývá osmdesát tisíc, o třiceti se můžeme ještě bavit v souvislosti s naší společností. Nebo všechno necháme zatím v bankovním domě.“

„Stvrzeno, podepsáno,“ zašklebí se Armand, „Tak co, mládenci, co na mě ještě vybalíte?“

„Já jsem naprosto spokojený, pane hrabě,“ zatváří se přesně podle svých slov Tissot.

„Já rovněž, pane hrabě,“ přitaká Brizeux.

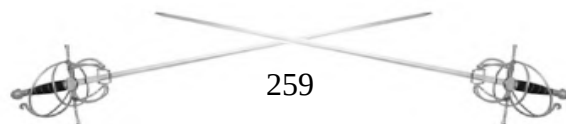
„No sláva! Ani to dneska tak nebolelo, co?“

„Pan hrabě byl nebývale vstřícný. Kéž by mu Bůh ráčil zachovat tak dobrou náladu trvale,“ neodpustí si malé rýpnutí tajemník.

„Drzouně! Pánové, ještě než se vrátíme, tak mám jednu věc já. Čeká mě ještě záležitost s vévodou d'Enghien. Ne, Maurici, nezapomněl jsem. Nemohu ale vodjet pár dní po svatbě, to chápeš. Chtěl bych tady zůstat tak měsíc, možná dva, pak bych vzal Quida a přijel do Paříže. Vyřídil tam, co bude potřeba a odjel za vévodou d'Enghien, asi někam do Německa.“

„Váš počin je chvályhodný, pane hrabě, ale jen z pohledu naší společnosti. Jste čerstvě ženatý, potomek je na cestě ... Nikdo vám nic vyčítat nebude, pokud se zde zdržíte déle, třeba až do narození dítěte,“ praví s jistými rozpaky Tissot.

„Uvidíme. Rozhodnu se podle okolností,“ pokrčí rameny šlechtic, sám si není schopen odpovědět na otázku, za jak dlouho se začne nudit. Oba mládenci neřeknou ani slovo, nicméně částečně pochopí i tyto důvody. Představit si svého pána jako usedlého venkovského šlechtice uprostřed své rodiny si prostě nějak nedokáží. Spíše se obávají jeho touhy po vzrušení, aby se jim brzo zase do něčeho nepřimotal. Teď nastal skvělý stav v celém panství, vážné zranění nebo dokonce smrt pána při nějakých jeho vylomeninách, by vše mohla zhatit.

Ještě chvílku klábosí o předchozích tématech, k údivu obou správců se jednání nese i nadále v duchu přátelského rozhovoru a ne v oblasti zpovídání se svému pánovi. Jedná s nimi dnes téměř jako se společníky a spolupracovníky, málem jako rovný s rovným. Když zavelí k návratu, oba hbitě vyskočí, každý zaujme místo po jednom jeho boku.

Než dojdou k brance vedoucí do hradu, domluví se ještě na druhé dnešní poradě, ke které odpoledne přiberou architekta. S ním projednají obnovení prací a jejich rozsah, sdělí mu také částku, kterou mu nad rámec již poskytnutých financí uvolní. Brizeux dostane za úkol s ním dopředu některé záležitosti probrat, aby se stačil na jednání připravit. Během dne přenesse také výsledky dnešní dopolední dohody na služebnictvo, postará se o ubytování dle schváleného scénáře.

Pán a paní de Godille poobědvají ve svém salónku a ku překvapení všech pozvou ke společnému stolu Archibalda de Rigault alias Quida Dujardina. Hoch zesíná, když mu jeho pán vyjeví své přání a sdělí také důvody. Musí se naučit stolovat a chovat v urozené společnosti, občasné přizvání ke stolu s ním a jeho ženou je součástí jeho výchovy. Z jídla nemá skoro nic, snaží se dávat si pozor na každý pohyb, sedí strnule jak dřevo. Obsloužení panstva obstará Marie Ulrichová s dcerou, vlastně nějak poskládá jídlo ze zbytků z hostiny. Není špatné, ale nijak honosně nazdobené, kam se hrabe na profesionální kuchařku Marii z pařížské domácnosti. Ano, budou muset rychle sehnat nějakého skutečného kuchaře, uvědomí si Armand.

Po skončení jídla dostane Quido několik dobrých rad od obou spolustolovníků, od paní domu i povzbudivý úsměv. Odchází v rozpacích, nicméně si povšimne skoro až závistivého pohledu komorných Elke a Barbory, oběd s panstvem na ně učinil dojem. Zhluboka si povzdechne, pan hrabě to s ním myslí asi dobře, ale on se cítí hrozně. Ale zvykne si, potřebuje jen trochu času.

Kolem třetí hodiny odpolední vstoupí Armand v doprovodu Brizeuxe do pokoje Peligota ve starém křídle hradu. Ten se již stačil nejen přestěhovat, ale také si přinést další dva stoly navíc, na ty rozložit své plány, nad kterými se právě sklání společně s Tissotem. Při vstupu majitele panství zvedne svou tvář, po dlouhé době se v ní objeví velká radost. Už zná verdikt ohledně přidělených financí a od té chvíle jen kalkuluje, jak s nimi co nejúčelněji naložit.

Hned spustí, nedá nikomu možnost se vyjádřit, nahromaděná energie i nadšení musí ven. Jak zmínil již dříve, má předběžné plány na vybudování prvního i druhého patra. Počítal pouze s dokončením přízemí a zahájením prvního patra, na to měly finance vystačit. Nicméně teď mění názor. Rozeberou střechu a rovnou stěny vyženou až do druhého patra, nová loď tak bude mít celkem tři podlaží, počítaje v to přízemí. Zbývá jen rozhodnout, co do kterého umístit.

„Pane Arnaute,“ odkašle si pan de Godille, „sdílím vaše nadšení, nicméně, nebylo by lepší vybudovat jen přízemí a první patro a raději je řádně vybavit? Stačí peníze i na další patro?“

„Pane hrabě,“ zavrtí nesouhlasně, až skoro zuřivě hlavou architekt, „mám všechno spočítané. Podívejte. To první patro bylo v plánu, druhý ve výhledu. Když už máme za sebou úpravy podloží, bourání a přestavbu hradeb, bude daleko levnější stavbu vyhnat o jedno patro výše. Do zimy vám zařídím přízemí, tak abyste tam mohli provizorně bydlet. Ale taky stihneme hrubou stavbu prvního a druhého patra. Dokonce si myslím, že vaše peníze stačí i na vybavení všech tří podlaží, pokud zachováte svoji tradiční skromnost v nárocích na přepych.“

„Co když ale peníze nebudou stačit?“

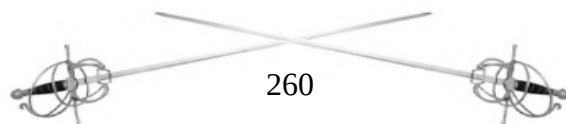
„Pane hrabě, určitě budou stačit na vystavění obou pater a kompletní vybavení přízemí a toho prvního patra. I kdybychom se dostali do finanční tísně, můžeme odložit vybavení druhého patra. Ale budete mít stavbu hotovou, s omítkou, se střechem. I kdyby druhé patro zůstalo jen s holými stěnami, což nepředpokládám.“

„Tím jste si jistý?“

„Naprosto, pane hrabě. Naprosto!“

„Nemám důvod vám nevěřit. Co ale navrhuje do jednotlivých podlaží umístit?“

„Pane hrabě, přízemí už je hotové, tedy stěny rozdělující místnosti. Tam už mnoho nezmůžeme, pravda, něco se dá vybourat, něco přistavit. Bude záležet na vás a na vaší paní, jak si budete chtít váš

zámek zařídit. Ale v přízemí už zázraky nečekejte, nelze tolik sahat do statiky stavby. Ale můžete se i tak rozhodnout, co kam umístit.“

„Moc se v tom nevyznám, máte nějaký návrhy?“

„Samozřejmě!“ vyrazí ze sebe vítězoslavně stavbyvedoucí a hned horlivě pokračuje, „Mám vlastní návrhy, mohu i předložit zkušenosti z jiných podobných staveb. Do budoucna bych navrhoval dát do druhého patra vaše soukromé komnaty, pro vás, vaše děti, další příbuzný, prostě pro panstvo. Do prvního patra pak společenský místnost, sál, salónek, knihovnu, co uznáte za vhodné. No a přízemí by v budoucnu využívali vaši sloužící, vybudovali bysme tam i moderní kuchyni.“

„Dobrá, ale to mluvíte o hodně vzdálené budoucnosti.“

„Hodně vzdálený?“ zavrtí znovu zuřivě hlavou Peligot, „Vůbec ne vzdálený. Vůbec ne vzdálený. Pane hrabě, do zimy vám zařídím k nastěhování přízemí, dočasně, než bude první a druhý patro. No a do zimy vám taky to první a druhé patro postavím v hrubý stavbě. Dostanu celou stavbu pod střechu. Na jaře příštího roku doděláme stavbu, vnitřní i vnější omítky. Do příští zimy může být všechno hotový, včetně vybavení. Všechno, pane hrabě, do příští zimy.“

„Co když nebudou peníze na vybavení druhého patra? Co pak? Když v tom prvním uděláte společenský místnost?“

„To je jasný, pane hrabě. Kdyby nebylo na vybavení druhého patra, tak vy zůstanete v přízemí i nadále, první patro bude pro společenské účely a vaše služebnictvo zůstane ve staré lodi a věži. Prostě v původním vašem hradu.“

„To nezní špatně,“ pokývá k obrovské radosti architekta majitel nemovitosti.

„Souhlasíte, pane hrabě? Souhlasíte?!“

„Ano, mistře Arnaute. Kdy nám předložíte návrhy na jednotlivé místnosti? Nejdřív v přízemí, abysme tam mohli co nejdřív bydlet. Pak na další patra.“

„Už toho dost mám,“ ukáže vítězoslavně na stůl stavitel, „Ale budu to průběžně upravovat podle vašich přání. Vysvětlím vám všechno, hned jak začneme s prací. Hned zítra odjedu do Angers, s panem správcem se domluvíme na nástupu dělníků. Abysme co nejdříve začali. Pak vám ukáži všechno, vlastně vám dám už teď své návrhy, abyste si je mohli v klidu s paní hraběnkou prostudovat.“

„To taky nezní špatně,“ přikývne Armand.

„Ještě jedna věc, pane hrabě,“ začne se zuřivě hrabat v papírech architekt, „Tady mám návrh na vaši kapli. Zvažoval jsem všechny možnosti, umístil bych ji nakonec vedle starého křídla, vcházelo by se do ní z chodby starého křídla a vybudovali bysme ji v původním stylu, aby tam pasovala. To bysme taky zvládli do zimy, pane hrabě!“

„Peníze?“

„Náklady už sou zahrnutý v mých propočtech, pane hrabě. Počítám s nimi.“

„Měl jste, pokud si vzpomínám, i jiné návrhy na umístění kaple.“

„Ano, ale tenhle je nejlepší. Podívejte, tady mám náčrty. Ale samozřejmě vám je dám, abyste s paní hraběnkou mohli vše zvážit. Společně s návrhy všech místností ve všech podlažích. Podle vašich připomínek je budu průběžně dokončovat.“

„Jste jako vždy výborně připraven,“ konstatuje spokojený pan de Godille a vyvolá tím nadšení ve tváři autora návrhů.

„Pane hrabě, tak kde začneme?“ zeptá se Peligot, šťastný jak blecha. Nečeká však na odpověď a začne brát jednotlivé skici tak, jak mu přijdou pod ruku a poskytuje k nim odborný výklad. Se stejným elánem odpovídá na dotazy pána panství i obou správců.

Brizeux si na chvíli odskočí, donese džbán vína s pohárky a pokračují v besedě až do večera. Architekt strhne svým nadšením všechny ostatní, jeho návrhy mají hlavu a patu a při zachování rozumné míry výdajů poskytují opravdu komfortní zázemí srovnatelné s jinými budovanými zámky. I kaple se jeví jako dobrý nápad, bude prostá, zdánlivě starobylá, ale účelně zařízená.

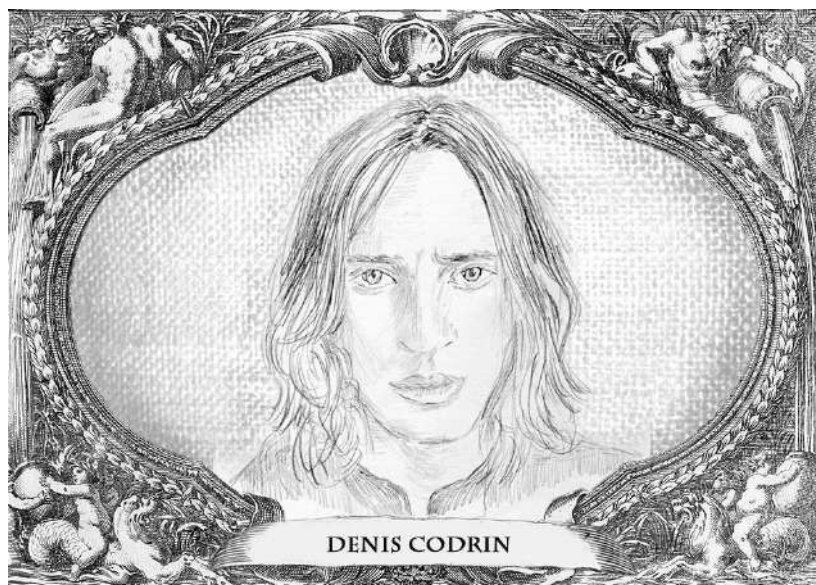
Po večeři donese do salónku hraběcího páru Brizeux a Peligot kupu náčrtů, které překvapivě a k velké radosti pána domu zaujmou jeho manželku. Ještě téhož večera jí musí tlumočit mnohé, co se dozvěděl na odpolední schůzce. A hned si začnou plánovat společné zázemí.

ZARPUTILOST OTCE LEONA

V následných dnech se začne odvíjet život v sídle hraběte de Godille dle schváleného scénáře. Nejprve se rozloučí Tissot, na zámku Taille vyzvedne svého přítele Coiffiera Malleta juniora a společně nastoupí cestu do Paříže. Radní Mallet s rodinou odcestoval už dříve, svému synovi však dopřál ještě pár dní ve společnosti sestry a švagra. Maurice touto domluvou získal společníka i dopravní prostředek na návrat.

Architekt Peligot odcestuje do Angers, kde absolvuje mnoho důležitých jednání. I díky nim se během několika dní objeví na hradě dělníci a řemeslníci, začnou znovu přijíždět vozy s nákladem, přesporní pracovníci přespávají v rodinách v nedalekých usedlostech nájemců či poddaných, což jim zajistí Brizeux. Když zacinká měšcem, místo se najde. Navíc na práce znovu najme některé místní poddané či nájemce, stejně tak z vedlejších panství barona de Taille a markýze de Almare.

Leander se také sejde se správcem Ronsardem a řeší s ním otázku kuchaře. O Molinetovi se s ním odmítne kolega z pochopitelných důvodů bavit, ale navrhne mu jiné řešení. Má zde jednu rodinu, mladou, oba manželé jsou ale šikovní a dost ze zmiňovaného řemesla pochytili. Oba začínali jako pomocníci zdejšího mistra kuchaře, dokonce se při své činnosti seznámili a vzali, mohli by uplatnit své zkušenosti na vedlejším panství a ke všemu by si polepšili. Zde nemají valnou naději postoupit výše, u nového pána má mladík možnost se ujmout role šéfkuchaře.

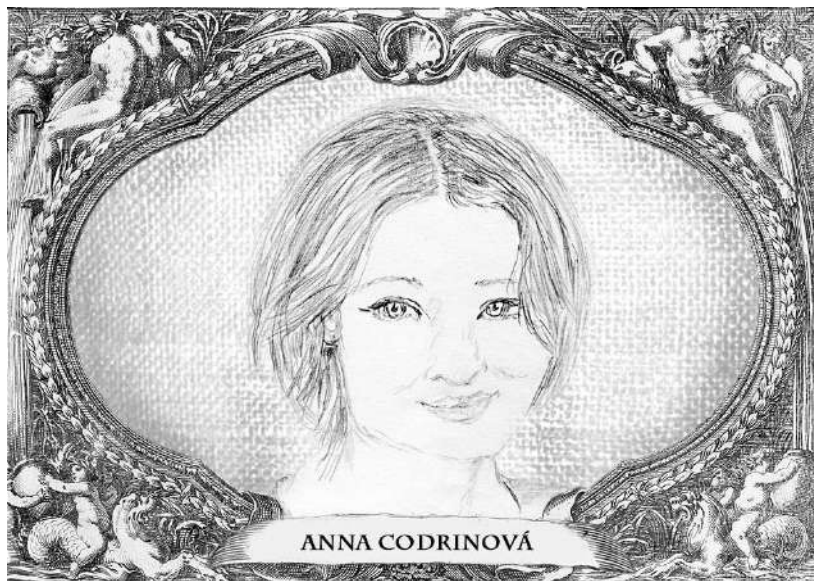

Dohoda se uskuteční až překvapivě rychle, ani požadovaná odměna není tak vysoká, jak se Brizeux obával. Do dvou dnů se manželé hlásí u nového správce. Jednadvacetiletý Denis Codrin, střední a urostlé postavy, tmavých vlasů a očí, jeho o rok mladší manželka Anna, o pár centimetrů menší, kyprých tvarů a oválného obličeje, její výraz tváře dává tušit dobrosrdečnost. Sice není žádná kráska, ale určitě pohodová manželka i matka. Však také v ruce třímá malý uzlíček, jejich syn Antoine přišel na svět před rokem a čtvrt.

Nový šéfkuchař s rodinou je představen hraběti a jeho paní, poté i dalšímu služebnictvu. Nad komůrkou ve sklepě se příliš nepohoršuje, na horší ubytovací podmínky po přechodnou dobu ho Leander upozornil. Codrin není slepý, aby si nevšiml probíhající rekonstrukci celého sídla. Nové místo pro něho a jeho ženu znamená budoucnost, šéfkuchař v hraběcím domě není jen tak ledajaká funkce. Zařízení kuchyně je po svatební hostině na vynikající úrovni, v dohledné době se má rovněž přesunout do nových a lepších prostor. Vrásky na čele mu způsobí pouze představení spolupracovníků, se kterými se zatím není schopen domluvit. Ačkoli německy mluvící sloužící nové paní, včetně jejich komorných, započne vyučovat francouzštinu kapitán de Barellia.

Hraběcí pár zcela propadne budovatelské náladě, doslova od rána do večera si oba prohlízejí skici a výkresy, chodí přímo na místo porovnávat skutečnost s nákresy. Peligot jim velmi rád poskytuje doplňující informace, dokresluje jejich dílčí nápady do svých výkresů či jim přináší prostorové náčrtky. Hraběnka již nijak neskrývá své těhotenství, naopak si bere volnější šaty, které si nechala zhotovit již v Paříži, tajně, ale ještě z prostředků pana Burdaina. Jediné, co novomanželům znepríjemňuje život, je hluk ze stavby, ale ve vlastním zájmu se s ním musejí učit žít. Se skřípěním zubů, především u hraběte. Jestliže se však chce co nejdříve i s manželkou přestěhovat do přijatelnějších prostor, musejí práce běžet od nevidím do nevidím.

Správce Brizeux povolá na hrad mistra krejčího a zadá mu úkol dokončit a sladit všechny uniformy sloužících. Dost již bylo vykonáno, ale některé maličkosti zbývá doladit. Objevil se nový šéfkuchař, garda pana hraběte by se měla lišit od dalšího služebnictva více. Pan de Godille jen povytahuje obočí, ale zatím nechává Leaderovi volnou ruku. Chápe nutnost některých jeho kroků, ačkoli mu srdce krvácí při pomýšlení na následné hrazení výdajů s tím spojených.

Kapitán de Barellia si své oficiální funkce považuje, sezve si všechny vojáky a učiní k nim proslov. Ani jeden z nich nemá s akceptováním

nové situace žádný problém, naopak, postavení Lucase, Matyase a Simona se vlastně zlepšilo. Z pouhých kočů či sluhů se stali osobní ochranou hraběcího páru. Však také Lucas kapitánovi nasadí pár brouků do hlavy. Upozorní na stav, kdy pan hrabě bude cestovat. Ano, někdo musí řídit jeho kočár, pokud ho využije, někdo ho musí doprovázet. Kdo ale potom zůstane na zdejším sídle? Kapitán de Barellia se dvěma muži? Není to málo? Přitom může být hrabě pryč delší dobu. Jak budou postupovat, když odjede pán i s manželkou do Paříže? Kdo bude hlídat zdejší hrad? Doposud představoval jen staveniště, ale brzo bude plný cenných věcí. Jen šperky, ve kterých působila o svatebním dnu paní domu tak úchvatně, mají jistě vysokou hodnotu.

Theodore se radí s doktorem, potom i s Brizeuxem. Ten mu doporučí zatím zachovat zdrženlivost, na druhé straně by možná šlo využít současné až nevídané vstřícné nálady pána k nutným výdajům, zatím je ještě zasažen euforií svatby a mohl by na pádné argumenty slyšet. Společně připraví správnou taktiku a při vhodné příležitosti hraběti přednesou požadavky na rozšíření gardy.

Ta z jejich pohledu nastane o pár dní později, kdy se rozhodne Armand pro projížďku spojenou s prohlídkou svého panství. Začíná v něm pomalu klíčit červík nudy, jednotvárnost každého dne ho vždy ničila a ničí. Budovatelské nadšení se blíží k závěru, hlavní připomínky ke stavbě sdělili, proto přibývá volného času. Jeho žena je k němu pozorná, ale ve svém stavu má též své nálady, někdy jí není dobře, potřebuje si odpočinout a být sama. Hrabě si sice najde náhradní program, kterým je výcvik podkoního, ale také nové gardy. Střelba z pistole, šerm, ale i boj s dýkou, dokonce i zápas. Chudák Quido dostává co proto, je sice šikovný, zručný, ale nácvik s mečem je o něčem jiném, zde mu zřetelně zkušenosti chybí.

K objíždce panství vyrazí po ránu, všichni na koních. Pan hrabě, jeho vyparáděný podkoní, kapitán de Barellia, správce Brizeux a dva vojáci Sauvet a Guizot, kteří jako noví ještě celé panství neshlédli. Vzhledem k příjemnému počasí nechají doma pláště, jejich společné uniformy se skví pod dopadajícími slunečními paprsky. Mají přes sebou celý den, v plánu mají navštívit vesnice, ale také na naléhání správce faráře, který se od svatby na hradě neobjevil a panstvo ho neráčilo postrádat. Což by

mohlo mít důsledky do budoucnosti. Součástí vyjížděky budou nejen rozhovory s nájemci a poddanými, ale také závod na koních, možná si někde i zašermují. Od nového šéfkuchaře s sebou dostali balíček s potravou a kromě čutory s vodou v držení každého z nich, veze Brizeux i měch s vínem.

Během cesty nastíní správce otázku bezpečnosti sídla obecně, pak zmíní zvlášť kritické situace, kdy bude pan hrabě pryč. Očekává reakci, která se také dostaví, vidina dalších výdajů přiměje Armanda bagatelizovat možnost nějaké loupeže.

„Chcete snad postavit malou armádu?“ vysmívá se nápadu na posílení gardy.

„Armádu nikoli, pane hrabě. Ale sám jste mluvil o brzké cestě, delší cestě. Necháte zde svou paní, která má drahocenné šperky, ale také čeká vaše dítě. Chceme jí s panem kapitánem jen zajistit naprosté bezpečí,“ ví Brizeux, na jakou strunu je třeba zahrát.

„Máš pravdu, Leandere. Ale já pojedu do Paříže jen s Quidem, na koních, všichni vostatní tady zůstanou,“ zaskočí mládence svou odpovědí pan de Godille.

„Jen sám? Pane hrabě, při vši účtě k vám a panu de Rigault, nezdá se mi takové cestování příliš bezpečné,“ ozve se poprvé i pan de Barellia.

„Jde jen o cestu do Paříže. Pokud pojedu dál, domluvím se s Mazarinem a vezmu si sebou nějaký gardisty, ať už z jeho gardy nebo královský. I kdyby mi je nedali, můžu si někoho v Paříži najmout. Nepotřebuju kolem sebe mít tolik Švýcarů, jako například můj přítel pan markýz de Almare.“

„Vy jste pánem, pane hrabě, vy platíte a vy také poroučíte,“ pokrčí rameny kapitán, „Možná by však nebylo od věci se porozhlédnout po pár lidech. Ne někoho najímat za každou cenu, ale kdyby se objevil někdo vhodný, třeba i náhodou ...“

„Náhodou? Abysme si nenajali někoho, kterej nás nakonec vykrade sám.“

„Souhlasím, pane hrabě, výběr dalších případných členů vaší gardy musí být velmi pečlivý. Mám trochu zkušeností, vy jistě také znáte vhodné muže, třeba z minulosti.“

„Budu o vašem návrhu přemýšlet. Zatím je dle mého lidí dostatek. Ale v jednom máte pravdu, někdo by měl pořád hlídat paní hraběnkou. I v noci by měl někdo držet hlídku ve věži. Máte pět mužů, pane kapitáne, s nimi jde taková služba zajistit.“

„Zatím snad, pane hrabě. Ale až se přestěhujete do nové části, bude nutné hlídat nádvoří, pokud chcete mít strážu i přes noc, což já schvaluji.“

„Kolik by podle vás měla mít moje garda členů?“ zeptá se pobaveně Armand, Theodore nepostřehne v jeho hlase nadsázku, Brizeux ho nestačí varovat.

„Pane hrabě, k úplné ostraze vašeho sídla bych potřeboval deset mužů. Pak bychom mohli opravdu držet hlídky, zajišťovat ochranu hradu, i když budete na cestách či si jen vyjedete s paní hraběnkou a doprovodem. Abychom ale zaručili i vaši bezpečnost při cestách, doporučoval bych ještě další tři. Dohromady bych považoval za rozumné mít patnáct vojáků či členů vaší gardy, chcete-li. Zatím jich máme pět,“ vysvětluje v dobré víře pan de Barellia.

„Pane kapitáne, dyť jsem říkal, chcete malou armádu. Hrome, s patnácti muži jsme přece bránili loveckej zámček mojí ženy proti stovce útočníků! Já chci jen vochranu před zloději, nebo vostrahu kočáru, pokud bude moje žena cestovat. Nečekám útok setniny.“

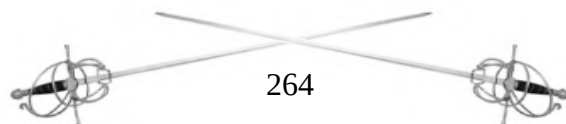
„Možná je patnáct vojáků moc,“ rychle se vloží do rozhovoru správce, „Ale posílení vaší gardy o tři až pět mužů by asi nebylo špatné. Ne hned, postupně. Třeba se dozvíte, pane hrabě, že se někdo z gardistů pana Mazarina necítí ve službě dobře. Nebo narazíte sám na muže, kterým věříte a kteří jsou spolehliví. Může vám někoho navrhnout i pan Alfred, kapitán od pana markýze. Nebo se můžeme zeptat pana Achila či pana abbého, mohli by panu kapitánovi někoho doporučit. Nespěchal bych, pane hrabě, ale kdyby se naskytl vhodný kandidát ...“

„Leandere, tak rovnou rozhlaš po okolí, že si stavím vlastní vojsko. Dokonce uvažuji přetáhnout i gardisty Jeho Eminence! Čím dál tím líp.“

„Pan hrabě žertuje, má dobrou náladu, jako vždy v poslední době.“

„Stejně jako vy, pánové,“ ušklíbne se pan de Godille.

„Šlo jen o návrh, pane hrabě,“ upozorní Brizeux, zatímco zklamaný Theodore se zcela stáhne.

„Zatím si musíte vystačit s tím, co máte,“ odvětlí celkem tvrdě lenní pán, pak však, po krátké odmítnutí a pohledu na skleslého kapitána, přidá i trochu naděje, „Do budoucna bysme možná v někom mohli uvažovat, ale vopravdu jen v výborném vojákovi, který bude mít skvělý doporučení nebo ho poznáme osobně.“

„Děkuji, pane hrabě, za sebe i pana kapitána. Budeme mít vaše přání na paměti,“ řekne správce.

„Moje přání?“ pochopí dvojsmysl slov Armand a rozesměje se, „Leandere, skoro se bojím vodjet. Abych tady nenašel celej regiment naprosto spolehlivejch vojáků, se skvělým doporučením.“

Tím diskuse kolem možného posílení osobní gardy hraběte skončí, bez jednoznačného odmítnutí, ale také bez jasného souhlasu. Nicméně Brizeux uklidní později zklamaného Theodora, ani nic jiného nečekal. Ale pán má o čem přemýšlet, a opravdu, kdyby se našel někdo vhodný, mohli by ho najmout, ale později, určitě ne v nejbližších dnech. Což ale neznamená se neptat, dodá mladík a potutelně se usmívá.

Den probíhá příznivě, setkají se s několika vesničany, některé najdou na polích, další v jejich obydlich, z některých rodin někdo pracuje na stavbě, jinde hostí řemeslníky. Prohlídnou si stav luk, lesů i polností a mohou být celkem spokojeni s jejich stavem. Ačkoli lesy by potřebovaly vyčistit, na což jemně jejich majitel upozorní.

Správce se začne omlouvat, na to teď opravdu již nezbývá čas ani lidí. Udržovat pozemky a ještě pracovat na stavbě, všichni jsou maximálně vytížení. Ačkoli si rádi přivydělají, což zvyšuje jejich dost nízkou životní úroveň. Alespoň ale nikdo nehladoví, tím pádem jsou snad spokojeni. Protože ve chvílích hladu, kdy jim jde o holý život, přestávají mít zábrany a tak vznikají rebelie.

Bohužel z pohledu hraběte se kolem třetí hodiny odpoledne objeví před kostelem, kde pojal komtesu za svou právoplatnou manželku. Kdyby správce tolik nenaléhal, vůbec by ho sem nikdo nedostal. Ještě nezapomněl, jak mu před časem farář vmetl do obličeje jeho špatnou starost o rodinnou hrobku. Ač měl pravdu, nebo možná právě proto, nikdy mu nezapomene jeho slova, vyřčená navíc velmi necitlivě a drze.

Jezdci zastaví nedaleko kostela, ze sedla seskočí pouze tři, hrabě, jeho podkoní a správce. Zbylí doprovázející vojáci setrvávají na koňských hřbetech, ale převezmou uzdy zvířat s vyprázdněnými sedly. Brizeux jde první, za ním Quido a teprve jako poslední hrabě. Vůbec se mu nechce vstoupit do božího stánku, nicméně se překoná a následuje oba mladíky.

Dujardin vchází s rozporuplnými pocity, cítí se nějak divně, Bůh přece musí vědět o podvůdku, který pro něho učinil markýz de Almare. Přitom se ani nesmí z tohoto hříšku vyzpovídat, aby neshodil svého dobrodince a vlastně i sám sebe. Brizeux pocítuje rovněž nervozitu, ovšem ze zcela jiného důvodu. Potřebuje jako správce soulad mezi světskou a církevní mocí, ne jejich nevraživost. Modlí se, aby se farář a lenní pán dokázali krotit a najít společnou řeč, nebo alespoň vzájemný respekt. Hrabě pak dopředu vstupuje s averzí, danou předchozími setkáními s knězem a jeho netaktností, kterou mu nemůže zapomenout. Dopředu se obává jeho reakce na svou manželku, která je protestantského vyznání.

Otce Leona naleznou vzadu za oltářem, ten uslyší hluk a vyjde příchodím v ústřety. Jeho tvář nabude kamenného a nepřístupného výrazu. Nicméně pronese pár frází, jimiž vyjádřil potěšení nad přítomností hostů. Pronikavým pohledem spočine na Dujardinovi, ten rychle sklopí oči, jako uličník, který něco provedl a bojí se trestu. To jeho pán uhrančivý pohled vydrží, v obličeji se mu objeví výraz hraničící až s arogantní přezíravostí a samolibostí.

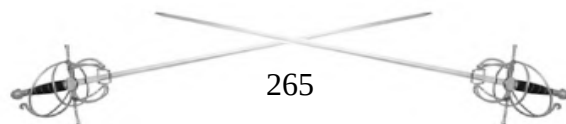
„Jsme na projížďce po panství, Otče, zastavili jsme se za vámi,“ mluví Brizeux s mírnými rozpaky, cítí napětí ve vzduchu a snaží se vše udržet pod kontrolou, „Očekával jsem vaši návštěvu na hradě, jak bývalo zvykem. Ale už delší čas, vlastně od svatby, jste se neobjevil.“

„Mám mnoho povinností ke svým farníkům,“ odvětlí farář chladně.

„Pan Arnaut začíná se stavbou kaple, pan hrabě rozhodl o jejím umístění. Možná byste mohl s panem architektem projednat její vybavení.“

„Bůh odmění ty, kteří myslí nejen na pozemské radosti, ale také na potřeby duše. Stavba kaple je chvályhodný čin.“

„Rádi vás na hradě uvidíme, dost se změnilo.“

„Máte pravdu, pane správce. Dost se změnilo.“

„Přibýlo nových sloužících, mnozí by jistě uvítali vaši přítomnost, možnost se vám vyzpovídat. Než bude zhotovena kaple ...“

„Jsem zde stále připraven vyslechnout každého, kdo projeví zájem naslouchat slovu božímu a sám se vyzpovídat ze svých hříchů.“

„Rozumím, máte mnoho svých farníků, ale určitě si naleznete čas přijít na hrad. Osobně se vám budu věnovat, zvu vás na oběd, Otče.“

„Vážím si vaší oddanosti Bohu a správné víře, pane správce. Bohužel stále jsme svědky podléhání mnoha bludům, mnoha nesprávným výkladům slova božího. Je nutné učinit mnoho nápravy.“

„Otče,“ promluví poprvé pan de Godille, rozhodne se ke vstřícnosti, „i já bych uvítal vaši návštěvu na mém sídle. V poslední době jsme měli mnoho světských povinností, ale jsem rozhodnut podporovat vaši práci. Jsem rozhodnut dále dbát na zdejší kostel, vybudujeme na mém sídle kapli. Mnoho mých sloužících, i já osobně, jsme připraveni se vám vyzpovídat.“

„Vaše slova slyším velmi rád, pane hrabě. Přesto mám určité pochybnosti, zda všichni přítomní na vašem sídle sdílí vámi vyřčené názory. Pokud se objeví nakažlivá nemoc, může se začít šířit, pokud nejsou učiněna potřebná opatření,“ praví vážným hlasem kněz, správce zesíná, do obličeje šlechtice se vetře téměř až překvapení nad drzostí faráře.

„O jaké nemoci mluvíte, Otče?“ zeptá se s velkým přemáháním, ač dopředu tuší odpověď.

„Pane hrabě, každý může sejít ze správné cesty. My jsme povinni mu podat pomocnou ruku, aby se dokázal vrátit zpět na správnou cestu. Na vaše sídlo přišlo více osob, které jsou pochybného vyznání.“

„Ne všichni ve Francii jsou katolického vyznání. Sám zesnulý král Ludvík svými výnosy nastavil pravidla pro spolužití katolíků a hugenotů,“ pokusí se zabránit nejhoršímu Brizeux, „Od vítězství krále u La Rochelle panuje v zemi mír a vzájemné soužití.“

„Přesto je naší povinností napravovat sejítí ze správné cesty. Očekávám od představitele světské moci na tomto panství pomoc při hledání správné víry,“ odvěti jezuita dost tvrdě, stojí teď proti třem svým hostům ve své sutaně, v obličeji zarputilý výraz, jeho asketický vzhled mu skoro dává démonickou podobu. Ani náznak hledání kompromisu, snaha nabídnout vstřícnost.

„Otče, jsem katolík, možná ne tak horlivý jako vy, ale své povinnosti k Bohu si plním. Vždy, když mi to mé světské povinnosti dovolí,“ cedí mezi zuby Armand, brunátný v obličeji, moc dobře pochopil, kam vytáhlý a vyhublý představitel církve míří, „Se svou ženou jsem uzavřel manželskou smlouvu. Její součástí je i výchova našich dětí v katolickém víře. Co se týká mé ženy, nechám na ní, zda bude mít zájem konvertovat či zůstane u svého protestantského vyznání. Rozhodně ji k ničemu nutit nebudu.“

„Pane hrabě, jako správný katolík byste měl mít zájem, aby vaše děti vyrůstaly ve správném prostředí. Jeho zaplevelení mnoha pochybnými názory a scestnými myšlenkami, by je mohlo poznamenat a ovlivnit. Očekávám od vás více než toleranci k současným poměrům, které byly nastaveny s příchodem vaší ženy a jejího služebnictva ze země prostoupené kacířstvím.“

„Otče Leone!“ zvýší hlas lenní pán, „Já zase od vás očekávám respektování mého postavení v mém hrabství! Vaše slova o kacířství mi znějí velmi ošklivě!“

„Je nutná spolupráce světské a duchovní moci, abychom dokázali čelit společnému nepříteli, který se skrývá za šířením bludů. Jsem připraven napřít veškeré své schopnosti, abych dokázal přivést všechny zbloudilé duše na správnou cestu. Rád bych se opřel při této náročné práci o vás, pane hrabě, jakožto představitele světské moci.“

„Otče, má spolupráce a tolerance k vaší činnosti bude, pokud i vy budete respektovat moji vůli. Nechal jsem vám opravit kostel, přispívám na vaši farnost, dostává se vám podpory od mého správce,“ hovoří Armand velmi tvrdě a zvýšeným hlasem, „Nehodlám vám mluvit do toho, jak vykonáváte své duchovní povinnosti. Ale ani já si nenechám mluvit do svých věcí a už vůbec si od vás nenechám rozvracet rodinu!“

„Pane hrabě, vaše rodina bude rozpolcená! Manželská smlouva je jen papír, ale skutečný vliv na výchovu vašich dětí bude ovlivňován jejich matkou. Jak mají vyrůstat ve správné víře, když kolem nich bude bujet semeniště bludů?“

„Otče, volte prosím smířlivější slova!“

„Pane hrabě, naší společnou snahou by mělo být vymýcení škodlivých vlivů. Očekávám vaši spolupráci, kdy bychom společnými silami dokázali přesvědčit paní hraběnkou, aby přijala jedinou správnou víru, konvertovala a k tomu samému vyzvala své služebnictvo. Vaše dobrá vůle ...“

„Otče, přišel jsem za vámi v dobré víře, připraven vás podporovat, zajistit vám vše potřebné k vaší práci. Ale nenechám se od vás poučovat před svými služebníky!“ zvolá rozhořčený pan de Godille, zatímco Leander obrací oči v sloup, bledý jak stěna, Dujardin jen zírá, vůbec nechápe, co se děje. Nejraději by však stál spolu s ostatními vojáky před kostelem, aby nemusel být svědkem hádky faráře se svým pánem.

„Jen vyjadřuji svou připravenost být nápomocen k vymýcení ...“

„Otče Leone,“ skočí knězi do řeči Brizeux, „možná dnes není nejvhodnější čas k odborným dišputacím s panem hrabětem. Vše je možné probrat v soukromí,“ dodá, neboť pochopil další obrovskou taktickou chybu nesmlouvavého faráře, kárat lenního pána před jeho podřízenými, pomlouvat před nimi jeho ženu, zpochybňovat dopředu její schopnost vychovávat děti. Začíná hořce litovat, že přemluvil hraběte k návštěvě kostela. Měl přijet sám a přivést kněze na hrad, kde by se s pánem promluvil o samotě.

„Pan správce má pravdu. Pozvání na návštěvu mého sídla jste obdržel. Máme ještě další povinnosti a musíme jet,“ prohlásí Armand s náznaky pohrdání v hlase, pak se beze slova otočí a odchází. Oba mladíci ho rychle následují, nechávajíc stát faráře uprostřed jeho království. Jeho tvář nabízí nadále zarputilý výraz, bez hnutí hledí ke dveřím ještě dlouho poté, co jimi návštěvníci projdou.

Hrabě vyskočí na svého koně, prudce trhne uzdou a beze slova odjíždí, další ho následují. Asi jen naprostý hlupák by nepochopil rozpoložení svého pána, tvářícího se nakvašeně a zarputile. Raději všichni drží své koně o dvě délky pozadu, než si Armand pokynem ruky k sobě zavolá svého správce a velitele gardy.

„Pane kapitáne,“ procedí mezi zuby, „dostanete první rozkaz. Dnes v noci se sem vypravíte, toho vychrtlého faráře pověsíte na trámu a pak mu vypálíte kostel!“

„Pane hrabě! Prosím, nežertujte tak bezbožně,“ zvolá úpěnlivě Brizeux a ohlédne se, zda vyřčená slova někdo neslyšel, ale Dujardin i další vojáci jsou snad dost vzdáleni.

„Kdo říká, že žertuju? Pane kapitáne, až s tímhle zmetkem skončujete, začnete hned najímat vojáky. Vyhlásíme válku těm fanatickejm jezuitům. Určitě najdeme dost zájemců, který půjdou s námi nakopat jejich prdele!“

„Pane hrabě, proboha!“ podvědomě přejde do šepotu zděšený správce, „Co kdyby vaše slova někdo slyšel!“

„Slyšel, neslyšel, všet je budeme!“

„Pane kapitáne, pan hrabě jen žertuje.“

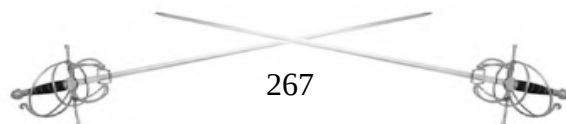
„Leandere! Kdo ti dovolil vykládat moje slova? Nebo chceš viset hned vedle toho svýho drahýho a starostlivýho Otce Leona?“

„Kriste pane! Moje chyba, pane hrabě, neměl jsem naléhat,“ mluví téměř plačtivě Brizeux, „Otec Leon vše myslí dobře, je jen zahleděný do svého poslání, vůbec mu není vlastní takt.“

„Otec Leon je fanatik. Víc takovejch a znovu se budeme navzájem vraždit. Dostalo se mu tady nebývalý podpory, darebák jeden si ničeho neváží. Leandere, možná bude dobrý si promluvit s panem biskupem.“

„S Jeho Milostí? O čem?“ zakvílí správce.

„Aby si vzal zpátky tohohle zmetka a poslal sem nějakýho normálního faráře. Kterej se bude třeba přežírat, kterej se bude třeba pelešit se svou pomocnicí na faře, třeba mu i nějakou vhodnou dohodíš. Kterej možná bude trošku i krást a vyžírat svý farníky. Ale kterej bude vědět, kde je jeho místo, bude se chovat vstřícně k vrchnosti. Rozumíš?“

„Pane hrabě, s tím mám jít za panem biskupem?!“

„No, přesně takhle mu to říkat nemusíš,“ usměje se poprvé od vstupu do kostela pan de Godille, „Jen ho požádej, ať vymění našeho faráře. Určitě má v zásobě někoho lepšího.“

„S tím bude jen těžko souhlasit.“

„Těžko? Leandere, nepřispěli jsme a nepřispíváme dost na diecézi pana biskupa? Určitě má zájem dál počítat naše zlatáky. Tak ať se podle toho chová. Co ho jen napadlo sem posílat takovýho blázna!“

„Pane hrabě,“ povzdechne si hluboce Brizeux, „Otec Leon není veskrze tak špatný, jak se vám nyní jeví. O své farníky se opravdu stará s plným zaujetím. Jde jim příkladem svým chováním a jednáním. Ani dnešní slova jistě nemyslel tak zle, jak vám zněla. Určitě má zájem s vámi spolupracovat, prostě je jen trochu horlivý.“

„Leandere, na čí seš straně?!“

„Pane hrabě, pane hrabě, jak mám odpovědět? Jsem váš správce, ale vaše panství potřebuje faráře a Otec Leon je dobrý farář. Vychovával mě pan abbé, který byl i vašim učitelem, vychovával mě ve víře v Boha, v pokoru před ním.“

„Pokora před Bohem se nerovná pokora před kdejakým darebákem!“ durdí se dále Armand, ačkoli jeho vzrušení opadá. Sám nechce mít problémy s církví, její velký vliv nepodceňuje, ale nehodlá si faráře na svém panství nechat přerůst přes hlavu. I kdyby měl v tomto směru tlačit na biskupa.

„Navštívím pana faráře, vše s ním proberu ...“

„Navštiv ho, pro mě za mě. Ale jestli za námi přijde a začne mě urážet, nebo mojí ženu, se zlou se potáže! Leandere, znáš mě a víš, že nejsem příznivec nějakých žvástů. Raději mu vopravdu domluv, ať příště volí dobře svoje slova.“

„Učiním tak, pane hrabě. Za dnešek se omlouvám, měl jsem za panem farářem odjet sám. Promiňte, pane hrabě, učiním vše, abych svou velkou chybu napravil,“ kaje se dál Brizeux, studený pot se mu perlí na čele i řine po zádech. Kolik další škody dnes bylo napácháno a jak nedozírné následky by mohl mít spor mezi pánem a farářem. Kdyby Otec Leon tajně šťval lidi proti nové paní, pomlouval pána, stěžoval si na jeho jednání na vyšších místech.

„Dobře, promluv s Otcem Leonem,“ přikývne pan de Godille, ale v hlase mu stále zní nástin zlosti, „Ale také zajed' za panem biskupem. Udělej, co uznáš za vhodný, klidně kup biskupovi i nějaký dárek, ale ať svému faráři domluví. Ať mu vysvětlí, jak se má chovat.“

„Zkusím se nad vším zamyslet,“ vykrucuje se správce, za biskupem se mu vůbec nechce.

„To je rozkaz, Leandere,“ řekne hodně tvrdě Armand, pak se obrátí na vojáka po jeho druhém boku, který se zachmuřenou tváří jen tiše naslouchal předchozímu rozhovoru, „Pane kapitáne, tak ho zatím nepověsíme. Samozřejmě o všem pomlčíte.“

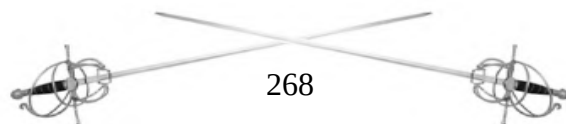
„Samozřejmě, pane hrabě,“ přikývne pan de Barellia, „Pane hrabě, mám špatný zkušenosti s fanatismem a nesnášenlivostí. Mnoho let na evropských bojištích mě dost poznamenalo. Netuším přesně, co se stalo, ale dovedu si mnohý domyslet. Jsem ve vašem žoldu, pane hrabě, na mou loajálnost se můžete spolehnout.“

„Však já vím,“ povzdechne si pan de Godille, „Hergot, vždycky se musí najít nějaký blbec, co mi dokonale zkazí náladu.“

„Určitě se všechno napraví, pane hrabě,“ praví velitel gardy smířlivě, „Váš pan správce je velmi bystrý mladík, může působit jako prostředník. Je dobře zachovávat s církví dobré vztahy.“

„Copak já chci nějaký rozbroje? Ale máte pravdu, vlastně to všechno zavinil Leander, tak ať to dá zase do pořádku. Třeba i za pomoci biskupa. Jeho věc,“ rozhodne se zámecký pán vše přehrát na chudáka Brizeuxe, který se zatváří jak boží umučení. Na druhé straně je za poslední slova rád, snad se mu podaří konflikt nějak vyřešit, ačkoli se dvěma paličáky nebude lehké pořízení. Vznětlivost pána a zatvrzelost kněze mu hodně ztíží jeho roli prostředníka.

Vyjíždka, která tak dobře začala, končí neslavně. Sice se hraběti nálada s odstupem doby trochu vylepší, ale stín sporu s farářem se nad všemi vznáší jako temný mrak. Brizeux se ještě za jízdy snaží vymyslet taktiku, která by mu pomohla vyřešit celou záležitost, dokonce začne považovat návštěvu

biskupa za dobrý nápad. Jeho Milost by opravdu mohl trochu Otce Leona zkrotit, hrabě má pravdu, vždyť dostává dost peněz z jejich panství, byť třeba jen jako provizi za pomoc při některých obchodech. Ale určitě nebude mít zájem si tento penězovod uzavřít, zvláště když se kariéra pana hraběte úspěšně rozvíjí.

K celé záležitosti se Armand vrátí druhého dne, po hodině šermu se svým podkoním si zavolá svého správce. Projdou se po dvoře, pak vyjdou brankou na cestu do zahrady, tam se znovu dotknou téma faráře a jeho ošklivých slov směrem k nové zámecké paní.

„Pane hrabě, všechno se pokusím urovnat. O všem jsem přemýšlel, opravdu zajedu za panem biskupem, pokusím se ho přesvědčit, aby Otcí Leonovi domluvil a přiměl ho ke zdrženlivosti.“

„Leandere, postarej se, aby nám ten farář neškodil. Nechci, aby mi rozbíjel rodinu.“

„Udělám vše, co bude potřeba, pane hrabě.“

„Leandere, proč jen nám ho sem pan biskup nasadil ... Nemohl bys mu nějak taktně naznačit, aby sem umístil někoho jiného?“

„Pane hrabě, napřed bych se pokusil všechno urovnat,“ praví Brizeux naléhavým tónem, „Otec Leon je možná horlivý, ale na své farníky má dobrý vliv. Vede je k poslušnosti k Bohu, ale i k vám, jako představiteli světské moci. Určitě nijak proti vám nemluví. Naopak. Podpořil i moje zájmy, když jsem chtěl, aby pracovali na obnově vašeho sídla.“

„To je moc hezký, ale nedovolím mu, aby napadal mojí ženu. Když už to nemůže překousnout, tak ať je aspoň zticha. Musí se chovat k mé ženě jako k paní panství, kde je farářem. Tohle mu laskavě vysvětlí. Jinak udělám všechno, abych se ho zbavil.“

„Pane hrabě, prosím, zachovejte zdrženlivost.“

„Zachovám, pokud to samý bude dělat von,“ zableskne se v očích šlechtice, „Leandere, vysvětlí faráři i biskupovi, jedno jakým způsobem, aby se mi nepletli do rodiny! Naznač jim, že mám různé možnosti, jak jim uškodit. Biskupa jmenuje král, faráře biskup. Jsem ochoten jít třeba i za Mazarinem, pokud budu nucen. Na druhou straně, pokud budu mít vod Otce Leona klid, nebudu se zlobit, když občas dáme nějaký příspěvek diecézi pana biskupa či budeme přispívat na kostel.“

„Zkusím dobře hájit vaše zájmy, pane hrabě. Ale prosím vás, zachovejte také zdrženlivost. Je v zájmu Vaší Excelence, aby farář vykonával dobře svou práci a utvrzoval v poddaných úctu ke své vrchnosti. Stejně tak se nám hodí podpora biskupské stolice. Nesrovnalosti by nám nijak neprospěly.“

„Nechoval jsem se snad zdrženlivě? Dokonce velkoryse? Ale všechno má své meze.“

„Jistě, pane hrabě. Jen vás prosím, nečiňte žádné kroky ...“

„Leandere, máš volnou ruku. Dokaž, jak seš dobrým správcem. Do tvý práce patří i tohle. Drž mi Otce Leona vod těla.“

„Pokusím se, pane hrabě,“ povzdechne si mladík. Lehko se podobný příkaz vysloví, ovšem jak ho má splnit? Bůh mu připravil další těžkou zkoušku, jako by neměl dost starostí se správou panství, rekonstrukcí sídla a nyní i s udržováním rozšiřující se domácnosti. Ještě má řešit spor mezi hrabětem a farářem, kdy ani jeden z nich nemá chuť ustoupit, projevit trochu vstřícnosti. Hlavní vina za tento konflikt je rozhodně především na straně faráře, opět se dopustil nejen netaktického chování, ale jeho slova vůči nové paní domu byla opravdu drsná a tvrdá. Ještě s ním asi zažijí pěkné nepříjemnosti, pokud mu nějak nedomluví pan biskup.

NÁVRAT HRABĚTE DE GODILLE DO PAŘÍŽE

Čas na sídle hraběte de Godille plyne dál, na nepříjemnost s Otcem Leonem se částečně zapomene, ačkoli hrabě si jistě ve své paměti malou vstřícnost služebníka páně dobře uložil. Bříško komtesy roste, stejně jako vzrůstá neklid jejího manžela. Pomalu se nabažil stereotypního života, přes maximální snahu Karoline mu zpříjemňovat zdejší pobyt. Prostě jeho neklidná povaha nedokáže ocenit rodinnou pohodu. Začne opatrně naznačovat své drahé polovičce nutnost se v brzké době vypravit do

Paříže, samozřejmě vše svádí na důležité státní záležitosti. Od prvního ministra dostal jen vymezený čas, který se pomalu chýlí k závěru.

Paní hraběnka se pomalu s odjezdem manžela smiřuje, od začátku tušila, že ho udržet delší čas doma bude velmi obtížné. Také její těhotenství ji určitým způsobem omezuje. Ale určitě se nevzdá, když Bůh dá, přijdou děti a snad rodina dokáže jejího muže více připoutat k domovu. O důležitém postavení manžela u francouzského dvora nepochybuje, ostatně muži mají vždy své povinnosti a ona jako vzorná manželka mu musí poskytnout podporu. I zázemí, do kterého se bude rád vracet.

Správce Brizeux si na rozdíl od novomanželů rozhodně chvíle klidu neužívá. Vstává za svítání a spát chodí za hluboké noci. Denně skládá účty svému pánovi, dohaduje se s architektem, kontroluje služebnictvo. Hrabe se v účtech, dokončuje veškeré náklady spojené se svatbou, ale také počítá nové výdaje spojené s oživením sídla. Ze všeho mu jde hlava kolem.

Znovu se ocitá pod velkým tlakem. Peligot naléhá na co nejrychlejší pokračování stavby, ale námezdní dělníci, rekrutující se z především místního panství, protestují a snášejí velmi silné argumenty. Je potřeba udržovat pole, sekat louky, starat se o své záhumenky. Když nejsilnější členové domácnosti budou odvedeni na hrad, kdo tyto práce zastane? Ano, dostanou zapláceno, ale pokud přijdou o úrodu, kdo jim ztráty nahradí? Vyšli vstříc, ubytovali mnohé dělníky z okolí, teď žádají, aby bylo také pamatováno na jejich potřeby. Brizeux odmítl odrostlejší chlapce, chtěl silné muže, schopné pomáhat s těžkými břemeny na stavbě. Jako v předchozí době musí mladý správce lavírovat mezi oprávněnými požadavky z obou stran.

Domácnost sama zabírá dost času, i když se všichni snaží. Krmit nejen panstvo a služebnictvo, ale také dělníky, znamená nápor na kuchyni, na nutnost obstarávat zásoby. Nový kuchař Codrin se ukazuje ve velmi dobrém světle, ale má problémy s komunikací se svými pomocníky. Ti se sice snaží, ale mnohdy nerozumějí, co se po nich chce. Kapitán de Barellia či doktor Chapon nemohou trávit veškerý čas v kuchyni, aby tlumočili potřebné příkazy.

Co se týká problému s Otcem Leonem, nebere ho Leander na lehkou váhu. Vypravil se za ním hned druhý den po nešťastném konfliktu a pokusil se s ním najít společnou řeč. Spatřil však zarputilého kněze, který lpí na svých pravdách a cítí se dotčený chováním zdejšího lenního pána. Správce se snažil kněze přesvědčit o nutnosti hledat kompromis, ale zřetelně neuspěl. Jezuita mlel stále své, správný výklad božího slova je jen jeden, bez ohledu, zda je někdo hrabě, vévoda nebo sám král. Služba Bohu ho zavazuje, ne povinnost ke světské moci. Slova o nutnosti chovat se takticky nepadala na příliš úrodnou půdu. Alespoň Brizeux požádal faráře, aby zatím na hrad nejezdil, dokud se mu nepodaří nalézt nějaké řešení.

Za pár dní se rozhodne odjet do Angers za biskupem. Pán mu přidělí Rosena jako doprovod. S prelátem je daleko rozumnější řeč. Mladého správce poslouchá velmi pozorně, pokyvuje hlavou. Brizeux si dává velký pozor, aby jeho vyličení vzniklých nepříjemností vyznělo pokud možno dobře pro pana hraběte a aby v žádném případě nepoužil žádného nátlakového prostředku. Naopak, tížen starostmi, pokorně žádá o pomoc.

„Otec Leon je horlivý, nicméně svou farnost vede velmi dobře,“ poznamená Nollet po ukončení vyprávění mladíka, kterého pozval ke společnému stolu. Má pro Leandera slabost, oceňuje jeho skromnost, pracovitost a prokazovaný respekt k jeho úřadu.

„Vaše Milosti, máte nepochybně naprostou pravdu. Otec Leon je pokladem pro své farníky, ačkoli někdy je velmi tvrdý ve vyžadování správnosti jejich chování a jednání. Domnívám se však, že by s panem hrabětem měl jednat jinak než s ostatními.“

„Rozhodně je nutné respektovat světské pravomoci i postavení pana hraběte. Vy, já, Otec Leon i pan hrabě jsme na stejné straně, jde nám o blaho celého panství a všech jeho duší.“

„Pan hrabě i já jsem shodného názoru. Vaše Milosti, přicházím za vámi s pokornou prosbou. Mohl byste promluvit s Otcem Leonem? Vysvětlit mu nutnost respektovat pana hraběte jako pána na jeho panství? Pan hrabě pak bude nápomocen panu faráři. Včetně zajištění všech jeho požadavků spojených s jeho farností,“ naznačí jemně Brizeux skutečnost, kdy on místo biskupské stolice platí provoz celé fary.

„Jsem velmi vděčný panu hraběti i vám, jak se staráte o farnost Otce Leona. Stejně oceňuji i vaši vstřícnost k církvi svaté,“ dodá, čímž opíše skutečnost, kdy dostává čas od času dárky pro svou diecézi, zcela neevidované, přímo do svých rukou. V hloubi duše cítí zlost na faráře, svou zarputilostí mu jen přiděluje problémy. Ale musí ho minimálně hájit, aby si zachoval tvář.

„Vaše Milosti, mohu vás ujistit o dobré vůli pana hraběte i nadále postupovat stejně vstřícně.“

„Promluvím s Otcem Leonem. Postarám se, aby v brzké době poskytoval služby pro potřeby všech obyvatel sídla pana hraběte. Jsem si vědom problémů, kdy je nová paní protestantského vyznání, ale boží cesty jsou nevyzpytatelné, možná časem ... Pane správce, vyřídíte panu hraběti moji podporu celé jeho rodině. Celému jeho dvoru. Zajistím nápravu.“

„Děkuji, Vaše Milosti,“ zřetelně se uleví mladíkovi, prelát, bez jeho nutnosti příliš tlačit na pilu, zcela jasně pochopil výhodnost dobrých vztahů s dobře se rozvíjejícím panstvím, jehož majitel má velmi blízko k prvnímu ministrovi. A který má navíc podle všech indicií našlápnuto být v budoucnu dostatečně movitý, aby mohl podporovat jeho diecézi. Který se velmi rychle naučil chodit ve společnosti a využít jak svých privilegií daných mu původem, tak získávat prostředky chytrým napojením na schopné, bohaté a dravé obchodníky. To vše biskup chápe, nic z dobrých a výhodných vztahů s panstvím Godille mu nesmí jeden horlivý farář zničit.

Aby projevil dobrou vůli, pokračuje s Brizeuxem v rozhovoru, vyptává se na podrobnosti života na hradě, na pokračující práce, na stav paní hraběnky. Hovoří s velkým zaujetím, však ovládá mistrně schopnost být vstřícný k lidem, které potřebuje nebo by mohl potřebovat. Rovněž mladý správce roztaje, po studené sprše, kterou mu uštědřila zatvrzelost Otce Leona, se zde setkává s naprosto jiným přístupem. Sám si biskupa velmi váží, byl vychován abbé Furrayem ve velké pokoře k Bohu i církevním autoritám. Ale teď musí také hájit svého pána, který mu svěřil velmi významnou funkci.

Hrabě de Godille se snaží být maximálně pozorný ke své manželce, možná pod dojmem svého blízkého se odjezdu. Pokud totiž vyjde jeho plán a on se vypraví za vévodou d'Enghien, bude pryč delší dobu, než zatím své ženě přiznává. O cestě mluví s Karoline velmi opatrně, hovoří o nutnosti odjet za Mazarinem, ale nevylučuje ani eventualitu dalších úkolů ve státních službách, které mohou jeho návrat nějakou dobu pozdržet. Ona předvádí chápavou manželku, ale podvědomě se obává chvíle, kdy on oznámí skutečné datum svého odjezdu. Jsou spolu již déle než měsíc a půl a on začíná být stále více neklidný. Nikdy si nedělala iluze o možnosti ho v krátké době přimět stát se usedlým manžilkem.

Jedno odpoledne, za krásného počasí, které přímo vybízí k procházce, zamíří hraběcí dvojice po cestičce vedoucí k lesní zahradě. Podkoní je doprovází jako tradičně, dnes dostane příkaz počkat na cestě, zatímco manželé odbočí a jejich kroky směřují k rodinné hrobce. Karoline našlapuje opatrně, její bříško upozorňuje na blízkost osmý měsíc těhotenství. Doktor Chapon ji pravidelně prohlíží a se svými zjištěními vyjadřuje spokojenost.

Procházky s manželem jí vždy velmi potěší, toulají se po budované lesní zahradě, občas sejdou z cesty, on ji vždy ale velmi hlídá, aby snad nezakopla či jí nepodklouzly nohy, což by v jejím stavu mohlo mít tragické následky. V těžkých úsecích vždy pomůže Dujardin, který jinak taktně zůstává pár kroků za nimi, aby jim dopřával soukromí.

Manželé stanou na paloučku vytvořeném kolem rodinné hrobky rodu Godille. Jak cestička, tak vlastní okolí perfektně opravené stavby stále udržují v pořádku, Brizeux sem poslal už dvakrát Viléma s Mikulášem a ti posekali trávu, vypílili záhony, sestříhali květiny. Hrabě se zastaví, pohled upře na místo posledního odpočinku svých rodičů a dalších předků. Vždy pocítuje stísněnost, když se zde zastaví. Dnes se však může zaklesnout do své ženy, od které čeká stvoření zajišťující budoucnost pro jeho rod.

„Otec i matka by měli radost, kdyby nás tady viděli, takhle,“ řekne a jemně pohladí vzdouvající se bříško své ženy.

„Už brzo,“ odvěti ona.

„Už se těším,“ praví on, pak ale odvrátí zrak, aby jí nemusel pohlížet do očí a pokračuje, „Chtěl bych být u toho, až přijde na svět naše dítě. Ale musím do Paříže ... měl bych odjet co nejdříve, abych se stačil vrátit.“

„Chcete odjet brzy, drahý?“ zeptá se ona, lehce pobledne, ale snaží se, aby z jejího hlasu nezazněl smutek.

„Ano, chci odjet s Quidem pozítří,“ kouká se on stále stranou.

„Už pozítří?“

„Musím, abych se stačil vrátit, než ...“

„Chápu, vy muset za svými povinnostmi. Jste důležitý muž ...“

„Už jsem dlouho nebyl v Paříži. Dostal jsem čas, abych se mohl oženit. Ten ale vypršel.“

„Musíte slíbit mně, budete opatrný.“

„Slibuji. Nechystám se do žádné bitvy. Jen musím navštívit Mazarina.“

„Vy mít svoje povinnosti, drahý. Já vás vždy tady čekat.“

„Vzal bych vás s sebou do Paříže, ale ve vašem stavu ...“

„Já teď nemohla nikam cestovat. Já na vás čekat na vaše zámek. Sledovat všechny práce, moc dobře pokračovat. Brzo bude už přízemí nová stavba dokončeno.“

„Snad. Snad se i stačím vrátit do vašeho porodu,“ stále ještě upírá pohled na hrobku, přitom mluví k manželce stojící vedle něho.

„Vy být tak dlouho pryč?“ lehce se ona zachvěje, i hlas nezní tak pevně a optimisticky jako předtím.

„Právě o tom chci mluvit. Už jsem se vám snažil dříve vysvětlit, sám ještě nevím, čím budu panem kardinálem pověřen. Možná se budu muset nějaký čas zdržet, byl jsem dlouho pryč ... Možná budu muset někam odjet ...“

„Vy zase cestovat? Nebezpečné?“

„Nebezpečné? Určitě ne,“ zasměje se on, po dlouhé době se na ni otočí, ale raději hned sklopí zrak.

„Jak vy dlouho pryč?“ skoro se ona bojí zeptat.

„Jak dlouho?“ protáhne on, přemýšlí, jak moc má být upřímný, „Sám nevím,“ rozhodne se mlžit, „Možná zůstanu v Paříži týden, možná dva. Ale nemohu vyloučit ... někdy jsem ve státních záležitostech musel i někam odjet. Pak bych se mohl zdržet i déle.“

„Déle,“ jen ona hlesne, začíná chápat, co se jí snaží naznačit. Pozítří odjede a vůbec netuší, kdy se vrátí, proto se raději kouká stranou.

„Drahá, bude tady o vás vzorně postaráno. Odjedu pouze s Quidem. Všichni ostatní zůstanou, vy budete paní domu. Všichni vás budou poslouchat, správce Leander se o vás postará.“

„Děkuji za vaši starost,“ odvětlí ona poněkud zdrženlivě, pak však opět nasadí vlídný výraz.

„Budu se snažit vrátit co nejdříve. Mám k tomu opravdu moc dobrý důvod,“ usměje se on trochu provinile. Sám se sebou není moc spokojený, není ale stvořen pro vzletná slova. Neumí uspokojivě vysvětlit nutnost plnit i nadále své povinnosti, potřebu věnovat se i jiným věcem, než obskakování manželky. Prostě nemůže pořád tvrdnout v Anjou, ale to jí přeci nikdy netajil.

Ona neodpoví, pouze se do něho zavěsí, přitulí se. V obličejích se jí odrazí bolestné vzpomínky. Kolikrát již podobnou scénu zažila? Kolik jejích nejbližších příbuzných, konec konců i její předchozí přítel, se takto rozloučili a již je nikdy nespátřila živé? Jsou spolu vlastně půl roku, sedm neděl pak jako manželé. Pravda, on vždy mluvil o nutnosti se věnovat i svým záležitostem. Ty ho nutně odvádějí do Paříže a možná ještě dále. Počítala s jeho odjezdem, jak dny ubíhaly, stále více se bála tohoto okamžiku. Kdy jí oznámí přesný termín. Stalo se a nezdá se být připravená.

Vracejí se oba poněkud zaražení, leč s ještě větší snahou být jeden ke druhému pozorní. Jemu částečně spadne kámen ze srdce. Oznámil datum odjezdu, naznačil i pravděpodobnost delšího odloučení, než o jakém doposud mluvil. Mají dva dny, aby si vše ujasnili. Hlavně, aby byla ona i dítě v pořádku, snad na vše dohlídne doktor Chapon.

Po večeři si hrabě zavolá Brizeux a Djuardina, sdělí jim to samé, co odpoledne manželce. Zatímco správce se tváří rozpačitě, podkoní projevů radost. Svým způsobem je podobné povahy jako jeho pán, těší se na další cestování a dobrodružství. Ani jemu nedělá žádné starosti cestovat s pánem sám, po

mnoha hodinách nácvičku s mečem i s pistolí, mimochodem se mu docela dařilo, se cítí daleko skvělejší a silnější, než je ve skutečnosti.

Další dva dny přeci jen poznamená nervozita, do které ke všemu těsně před odjezdem přijde Otec Leon. Když ho správce Brizeux spatří, málem omdlí. Pán zítra odjíždí a farář se jako náhodou zjeví na hradě. Okamžitě si ho vezme stranou, aby vyzvěděl důvod, proč poprvé od svatby přišel na Godille a proč právě dnes. Jak se ukáže, jde skutečně o náhodu. Už delší dobu se odhodlával, byl povolán k panu biskupovi, kde se mu dostalo velmi důrazného vysvětlení, jak se má chovat.

Pohovor s nadřízeným nese velmi nelibě, ale statečně. Nesouhlasí s důrazným doporučením biskupa, ale také ctí církevní autority a chápe nutnost se v tuto chvíli podvolit. Což přece neznamená vzdát se svých plánů. Cesty boží jsou nevyzpytatelné, může dále kázat správný výklad božího slova. Není zase tak hloupý, aby se snažil prorazit zeď hlavou. Pochopil zájem biskupa udržet si náklonnost zdejšího pána, dokonce mu Nollet naznačil i ochotu ho přeložit, pokud bude nutno. Kdoví, kde by potom skončil, jistě ne na tak dynamicky se rozvíjejícím panství.

„Jsem připraven opět docházet na Godille a poskytovat služby všem, kteří se zde nacházejí,“ praví farář chladně, nicméně jasně.

„Vaše rozhodnutí je ku prospěchu všem,“ zaraduje se správce, pak se však zarazí, vysvětlí sluhovi božímu zítřejší odjezd záměckého pána a požádá ho o zdrženlivost, až s ním bude mluvit.

„Respektuji rozhodnutí pana biskupa,“ řekne Otec Leon hodně chladně, nicméně není důvod jeho prohlášení nevěřit.

„Díky Bohu, Otče. Půjdu hned pana hraběte zpravit o vašem příchodu.“

„Děkuji, pane správce. Snad nebude důvod, aby zase někdo cestoval za panem biskupem,“ odvětlí kněz s neskryvanou výčitkou, moc dobře pochopil, jak asi naléhali na Jeho Milost, aby svého faráře zpracovala. Cítí toto jednání jako nespravedlivost, ale rozhodl se problém dále nevyhrocovat. Ve své zatvřelosti vůči lidem jiného než správného vyznání nijak neustoupil, pouze se svůj vyhraněný postoj rozhodl nedávat v tuto chvíli tak okatě najevo.

Poslední slova o masáži biskupa nechá raději Brizeux bez odezvy, cítí se před farářem provinile, on si opravdu svoje povinnosti plní dobře, pomáhá mu udržovat na panství pořádek, podporuje jeho příkazy. Proč je ale tak paličatý? Proč nejedná více takticky při rozmluvě s prchlivým pánem?

Střetnutí hraběte a duchovního se odehraje ve velmi chladné atmosféře, farář oznámí svoji ochotu docházet na hrad, poskytovat duchovní útěchu všem, kteří o ni projeví zájem. Je připraven vykonávat funkci zpovědníka. O protestantském vyznání paní domu a jejího služebnictva dovezeného z Německa nepadne ani slovo. Rozhovor je krátký a úsečný.

„Pan biskup zapracoval, co?“ zeptá se po odchodu kněze svého správce pan de Godille.

„Ano, pane hrabě. Otec Leon se bude krotit ...“

„Ale svých stanovisek se nevzdá, co? Leandere, až tady nebudu, dohlídni na mou ženu. Kdyby se k ní začal chovat ten fráter nevhodně, máš právo ho nechat vyhodit.“

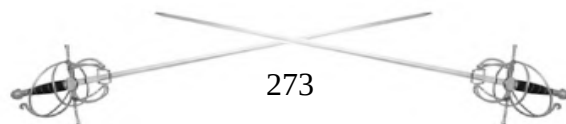
„Pane hrabě, tak zle nebude,“ odvětlí rozpačitě Brizeux, „Ale můžete být klidný, na vše dohlédnu. Kdyby snad vznikl nějaký problém, znovu bych zašel za panem biskupem a požádal ho o výměnu faráře. Což by mě mrzelo, Otec Leon je dobrý farář. Pouze trochu zbrklý.“

„Spoléhám na tebe, Leandere. Nevím, jak dlouho budu pryč. Možná déle než měsíc, možná i dva. Musím ... ale to je jedno. Však víš, za kým musím zajet. Jen o těch dvou měsících nic před mou ženou neříkej. Postarejte se o ni, ať se cítí dobře. Třeba se jí ptejte i na hlouposti, ale musí se cítit důležitá a vytížená. Pan Arnaut by s ní mohl rozebírat otázky stavby, vybavení jednotlivých místností, chápeš?“

„Ano, pane hrabě. Je nutné, aby paní hraběnka neměla moc času tesknit.“

„Rozumíš mi dobře,“ přikývne spokojeně šlechtic.

Poslední noc k sobě manželé jsou něžní jako snad doposud nikdy. Ona se nemůže svého milého nabažít, v duši se jí usídlil neklid, strach, tesknota, ale snaží se navenek působit klidně. On naopak pociťuje nervozitu a snad i vinu, kdy opouští svou obtěžkanou ženu, aniž by věděl přesný čas návratu.

Něžnosti v posteli nedokážou zakrýt blízkost jejich odluky, kterou oba přes snahu vypadat vyrovnaně intenzivně prožívají.

Vlastní akt rozloučení s paní domu druhého dne ráno proběhne poměrně dobře, lépe, než hrabě čekal. Ale ona se zocelila mnoha ranami osudu. Vyprovodí svého manžela a statečně mu popřeje dobrého pořízení. Slzy si nechá až do svého soukromí, nikdo je vidět nemusí. Modlí se k Bohu, aby jí jejího manžela přivedl zpět co nejdříve a zdravého. Musí se smířit s povahou svého muže, prostě nebude sedět doma a držet se ženských sukní.

Armand a Quido vyskočí na koně a aniž by se ohlíželi, projedou branou i přes padací most. Až v místě, odkud ještě je možné zahlédnout sídlo, pán trhnutím zastaví koně a ohlédne se k siluetě hradu. Ano, má důvod se brzo vrátit. Ale nemůže tady zůstat trvale, tak jako baron de Taille. Ten si asi užil dost, když je ochoten všechno dobrodružství vyměnit za harmonii rodiny. I on miluje svoji manželku, těší se na příchod potomka, ale musí taky myslet na sebe. Potřebuje vzrušení, potřebuje se zabavit. Dnes poprvé odjíždí na delší čas od své ženy, poprvé od návratu z Německa ji delší čas neuvidí. I na něho padá tíseň, proto raději znovu pobídne koně a vyrazí vpřed. Jeho podkoní má co dělat, aby mu stačil.

Cestu do Paříže zvládnou rychle Při svých fyzických schopnostech by byli schopni urazit vzdálenost i během dvou dnů, ale pak by odrovnali své drahocenné koně. Kromě citového vztahu, který se vždy vytvoří mezi jezdcem a jeho koněm, jde i o jeho cenu. Proto volí rozumné tempo. Na dvou zastávkách se pokaždé ubytují v jednom pokoji, hrabě objedná vždy džbánek vína, ve kterém hledá částečně zapomenutí na svou manželku, kterou opustil. Quido mu je spolehlivým společníkem, ochotným naslouchat, zdvořile odpovídat a popíjet. I když zaostává za svým pánem, vždy se i on dostane do nálady.

Témat k večerním blábolům nad pohárky vína mají více než dost, kromě vzpomínání na již proběhlé události, kterých není právě málo a nepostrádaly dramatickostí, se také zabývají budoucností. Pán se svým podkoním rozebírá jejich společné zájmy v dohledné době, včetně zdařilé přeměny Dujardina na pana de Rigault. Hoch se ukazuje velmi učenlivým po všech stránkách, cvičení se zbraněmi ho očividně baví. Boj má v krvi, Bůh ví po kom, když skutečného otce nikdy nepoznal.

Nemají důvod se nikde dlouho zdržovat, vyrazí poměrně brzo ráno a tak třetího dne po poledni seskočí s koní před jejich pařížským domem. Po více než sedmi nedělích znovu spatří Quido svou milenkou, které ovšem byl mnohokrát nevěrný. Střeží se však cokoli dát najevo, ostatně diskuse nad jeho vztahem s komornou i kuchařkou se také stávala oblíbeným tématem jeho pána při večerních popíjeních. Na rozdíl od mládence, který musí trpně snášet dobře míněné rady. Kupodivu ale pán proti jeho vztahům nic nemá, má si prý užít, dokud je mladý a než si najde dívku sobě rovnou, nejlépe hezkou, mladou a z nízké šlechty, jako je teď on sám.

Hrabě se začne okamžitě shánět po Tissotovi, ten bohužel doma není, oběd pánovi i jeho podkonímu naservíruje Marie s Jeanem. Svého muže pak uctivě přijde omluvit Nicolet, podle všeho někde jedná s obchodními partnery, možná se také učí s mladým panem Coiffierem. Hrabě se po obědě lehce opláchně, vezme si lepší šaty a v doprovodu svého podkoního vyrazí k novému sídlu kardinála Mazarina, aby se od známých dozvěděl, co je nového. Nechce se ukazovat v Královském paláci, lepší bude na sebe neupozorňovat a pokusit se sejít s Mazarinem v soukromí.

Gardisté ho znají, vždyť je svým způsobem jejich nadřízený, stále pod něho oficiálně spadá ochrana prvního ministra, byť v těchto dobách už jen formálně. Požádá přítomného tajemníka Mazarina pana de Jeure, aby svému pánovi oznámil jeho příjezd do Paříže a zájem o audienci, jedno v kterou hodinu a jedno kde. Což ten slíbí učinit, i on zná mladíka z předchozích událostí.

Od tajemníka se také šlechtic dozví o odjezdu markýze de Almare do zahraničí, úředník se kroutí jak had, cíl markýzovy současné mise z něho nedostane. Nakonec se mu podaří potkat kapitána de Seinges, dají si spolu pohárek a poklábosí o životě, velitel kardinálové gardy se velmi zajímá, jak se cítí jeho přítel v nové roli ženáče.

Do svého domu se pan de Godille vrátí až večer, to ho kromě večere čeká už i jeho tajemník. Armand se ukáže jako kavalír, pozve ke společnému stolu jak Dujardina, tak Tissota i jeho manželku. Nicolet se tváří zaraženě, ale šlechtic nemá žádný problém stolovat se svými podřízenými, zvláště když je

nikdo nevidí a on jejich služby potřebuje. Působí uvolněně, žertuje, jako by snad ani nebyl tak propastný rozdíl ve společenském postavení mezi nimi. Ale právě pro tuto vlastnost ho jeho nejbližší sloužící mají rádi, přes jeho někdy dost nepříjemné nálady.

Po skončení večere si ponechá u sebe jen svého tajemníka, rozloučí se velmi dvorně s paní správcovou a podkonímu dá také volno. Přitom na něj potměšile párkrát zamrká, naznačujíc povědomí, kam povedou jeho další kroky. Když oba zmínění odejdou, chopí se svého poháru, přitukne si se svým služebníkem a začne ho vyslýchat.

Tissot mu má co vyprávět. Po návratu do Paříže se hned vrhl do svých úkolů, přitom nezapomínal ani své vlastní vzdělávání. V domácnosti nemá téměř žádné starosti, proto mohl upřít svůj zájem na věci týkající se obchodní společnosti i využití dalších peněz hraběte uložených v bankovním domě. Pendloval nejčastěji mezi panem Malletem, Montenvidem a Burdainem. Sešel se i s panem Gauvionem. Naopak s mladým Coiffierem se věnoval studiu.

Potkal se také s panem Daudetem, ale ten mu nesdělili nic převratného. Naopak, věnuje se teď více jejich privátním záležitostem než státním zájmům. Společně s panem Gauvionem zjistili pár podrobností o konkurenci, se kterými se dostali do střetu v některých obchodech. Poznat slabiny svých rivalů o zakázky nemůže být na škodu a v tomto případě se začíná

projevovat jejich výhoda, když mohou využít sítě různých špehů. Ale i schopností a kontaktů samotného Gauviona. Pak už se dá dělat ledasco, konkurent se dá přitlačit ke zdi třeba i upozorněním na jeho osobní problémy, které by se mohly dostat na veřejnost. Každý má své kostlivce ve skříni, jen je třeba je najít a posléze využít ve svůj prospěch. O tomto však mluví Tissot decentně, osobně se mu podobný způsob boje s konkurencí moc nelíbí, ale ostatní společníci s tím problém nemají. Jak se zdá, ani hraběti podobný postup nepřipadá nijak podivný ani nepatřičný.

S vysvětlováním uvažovaných a prováděných obchodních transakcí tajemník nepochodí, velmi rychle je přerušen. Jeho pána zajímá pouze zisk, který se sice dle tvrzení vytváří, ale on jaksi stále nemůže sevřít v hrsti skutečné mince. Jediné, co ho dnes zaujme, je tvrzení o možnosti si už v tomto roce rozdělit nějaké peníze, vydělané jejich obchody. Leč stále postrádá konkrétnost, tedy kdy a kolik.

Na závěr promluví Tissot o chodu zdejší domácnosti. Po odjezdu většiny osazenstva domu si sednul se svou rodinou a přednesl jim zajímavý návrh. Nabídl jim možnost se přestěhovat do zdejšího domu a za

vykonávání jeho údržby mít možnost zde bydlet. Rodiče pana tajemníka se však rozhodli neměnit dosavadní způsob života, který se v poslední době díky úspěšnému synovi výrazně změnil, ale nemají nic proti zapojení dalších svých potomků do služby v pronajatém domě pana hraběte. Zvláště když Maurice slíbil se postarat o jejich další budoucnost, spočívající v jejich výchově a vzdělávání.

„Takže koho teď vlastně máme v domě?“ zeptá se s trochou obav pan de Godille.

„Kromě mé maličkosti a mé ženy, pane hrabě,“ začne opatrně správce, „zůstává z původního služebnictva kuchařka Marie, posluhující Jean a dvevník Velkej Simon. Vojáka, kterého jsme si najali po dobu mé nepřítomnosti, jsme zase propustili. Ale nastěhovali se sem moji sourozenci. Dal jsem jim místnosti po vašich sloužících, Matyasovi, Malým Simonovi a Lucasovi. Ale kdybyste přijel i s nimi, mám vymyšlený plán, jak by se mohli všichni směstnat.“

„Tvoji sourozenci? Kdo všechno?“

„Moje sestra Margareta, je jí osmnáct let, bude pomáhat Marii v kuchyni a hodně se od ní naučí. Pak Etienne, tomu je patnáct. A taky Victor, tomu je čtrnáct.“

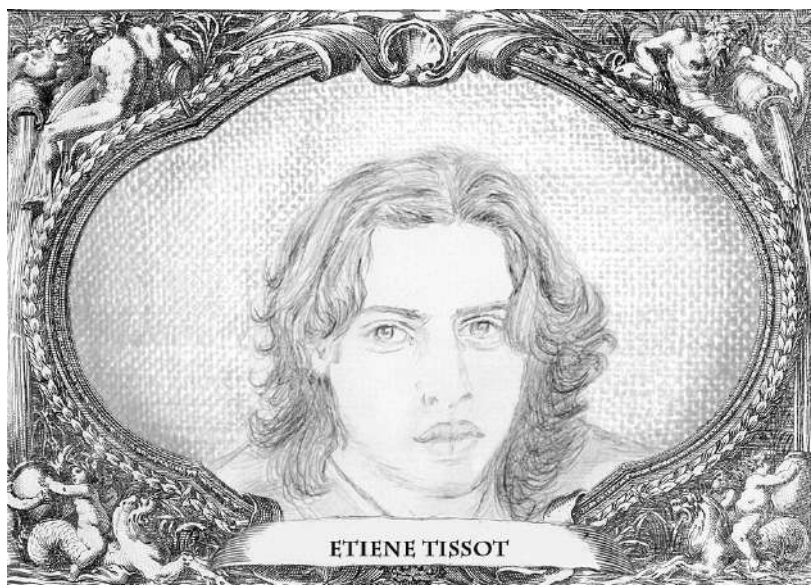
„Jenom? Víc sourozenců nemáš, Maurici?“ zeptá se zdánlivě vážně šlechtic.

„Vy se zlobíte, pane hrabě?“

„Zlobit? Proč? Je přeci správný zajistit celou svoji rodinu, ne?“

„Vy si děláte legraci.“

„Vůbec ne. Teď už chápu, proč musí Marii pomáhat tvá sestra. Vařit pro tolik hlav.“

„V Anjou jste naznačoval ...“, zbledne tajemník.

„Maurici, kolik pak budeme твоjim sourozencům platit za jejich nepostradatelný služby pro moji domácnost? Chápu, bez nich bych se neobešel.“

„Platit? Budou tady za bydlení a stravu. Maximálně jim přispějeme na vzdělání, myslím tím bratry. Chtěl bych, aby studovali, budu je přitom podporovat.“

„Velmi rozumný rozhodnutí. Takže jim budu platit stravu a studium za to, že tady budou bydlet? Rozumím tomu správně?“ vysmívá se dál Armand.

„Asi jsem vám v Anjou špatně rozuměl, pane hrabě,“ sklopí hlavu Tissot, pak ji však bojovně zvedne a představí své řešení, „Pane hrabě, ještě mi zbyly nějaké peníze od mé svatby. Taky mám ještě něco na prodej. Uhradím všechny výlohy za své sourozence. Možná také něco dostanu z naší společnosti do konce roku. Vás jejich přítomnost nebude stát ani sou. Z vašich peněz budeme žít jen Marii, Jeana a Velkého Simona.“

„Co ale budou v týhle domácnosti dělat, Maurici? Proč je tady budeš vydržovat?“

„Jsou moji sourozenci, chci se o ně postarat. Časem najdu Margaretě nějakého vhodného manžela, z vrstev jí odpovídajících. Bratry budu podporovat ve studiích, pokud budou chtít, nebo je alespoň nechám něco vyučit. Až budou velký, třeba se budou moc zapojit taky do obchodování. Snad všechno zvládnou, pokud se bude dařit naší společnosti.“

„Kolik si vlastně necháváš pro sebe za službu pro mě?“ zeptá se náhle trochu překvapivě pan de Godille.

„Kolik? Vlastně jen na jídlo pro mě, mou ženu a syna. A taky krmení pro mého koně, ale toho potřebuju i pro práci pro vás. Co se týká mého učení, tak něco mi uhradil pan Coiffier, za to, že se učím s jeho synem. Něco jsem si koupil z ušetřených peněz ze svatby. Ale tak jsme se snad dohodli, pane

hrabě, budu zde i s rodinou bydlet, a za stravu a byt vám budu sloužit. Moje příjmy budou, až když se bude dařit našim obchodům.“

„Kolik ti zbejvá z peněz ze svatby?“

„Ještě něco ano, pane hrabě. Moc to už není, myslím hotovost, ale stále mám pár cenných dárků, který můžu prodat. Takže bych měl vystačit, než snad získám nějaké peníze,“ vysvětluje Tissot, přitom se tázavě na pána dívá, pokud by musel své sourozence z domu vyhnat, cítil by se hrozně. Něco jim nasliboval, v dobré víře, to samé rodičům.

„Tvůj návrh se mi líbí,“ pokývá hlavou šlechtic.

„Jaký návrh, pane hrabě?“ zeptá se opatrně tajemník.

„Budeš tady bydlet, udržovat dům a služebnictvo a budeš tady mít i stravu. Nebudeš si brát žádnou mzdu za své služby pro mě. Ale budeš za to mít tenhle dům, jehož nájem zaplatíš z mejch peněz. Co se týká tvech sourozenců, tak taky nic dostávat nebudou. Z mejch peněz se tady můžou žít, v tom budu velkorysej. Ale na jejich studium jim musíš peníze opatřit sám, pokud chtěj skutečně studovat.“

„Souhlasím, pane hrabě,“ rozzáří se tvář tajemníka, „Je to spravedlivé. Budou mi pomáhat udržovat dům a vykonávat drobný služby, za to ubytování a jídlo.“

„Co se týká tvého studia,“ protáhne pan de Godille, „Tak by ti ho asi měla platit naše společnost, když máš vést její účetnictví. Tohle bych mohl navrhnout našim společníkům, ne?“

„Mohl, pane hrabě, ale teď bych to nedělal,“ zavrtí hlavou Tissot, „Náklady nejsou vysoké, část z nich mi uhradil pan Coiffier.“

„Jak myslíš.“

„Děkuji pane hrabě, za moje sourozence. Postarám se, aby se chovali, jak se patří a sluší.“

„To bych prosil. Maurici,“ zamyslí se Armand, zkoumavě se na mladíka podívá, „když ale vlastně nic nebudeš dostávat, tak kde budeš brát peníze na další věci?“

„Další věci? Vždyť já ani moje rodina nic dalšího nepotřebujeme. Možnost tady bydlet a stravovat se je dostačující. Možná nějaký oblečení ... já i manželka ho máme, sourozencům jsem ho koupil nedávno. Takže opravdu máme všechno.“

„Co zábava? Na tu peníze nepotřebuješ?“

„Zábava?“ protáhne Tissot, „Na tu mi čas nezbývá a ostatní ... maj dost času. Pane hrabě, jsem takto moc spokojený. A ještě jednou děkuji, za sebe i za své sourozence. Mám jen jednu prosbu ...,“ dodá s trochou rozpaků.

„Prosbu?“

„Prosím, bylo by možné, aby toto zůstalo mezi námi? Abyste moje sourozence bral jako svoje služebníky, prostě, aby se nedozvěděli, že jsou tady vlastně kvůli mně?“

„Chápu, vždyť je vlastně vydržuješ, místo své odměny. Souhlasím,“ přikývne pan de Godille k radosti svého tajemníka, „Co se týká peněz,“ zamyslí se ještě, „Kdyby se čistě náhodou zase nic ze zisku společnosti nerozdělovalo, tak se nějak domluvíme. Rozumíš?“

„Domluvíme? Nechápu ...“

„Prostě kdybys neměl peníze, tak mi řekneš. Maurici, ty vedeš všechny moje účty a já ti plně důvěřuju. Prostě kdybys neměl na výdaje na svou rodinu, rozumíš? Tak mi řekneš a nějak se domluvíme. Třeba ti něco dám, než získáš vlastní peníze.“

„Děkuji, pane hrabě. Do konce roku toto nebude třeba řešit. Ale stejně děkuji.“

„Zítřka mi moje nový sloužící představíš. Už si to sice udělal dříve, ale to ještě nebyli v našich službách. A dohlídni na ně, pokud budou šikovný jako ty, třeba z tvejh bratrů taky vyrostou schopný mládenci.“

Těmito slovy, za něž ještě jednou tajemník poděkuje, vlastně uzavrou celou diskusi o domácnosti. Pak se začne hrabě vyptávat na svého přítele markýze de Almare. Maurice mu potvrdí jeho odjezd do Anglie, což mu prozradil pan Burdain. Termín jeho návratu je značně nejistý.

V příjemné atmosféře diskutují ještě asi půl hodiny, oba spokojení s dosaženou domluvou. Armand získal vlastně čtyři sourozence Tissotovi do svých služeb za stravu a byt, což určitě může vzhledem k přínosu nejstaršího z nich považovat za úspěch. Naopak Maurice se uklidní, bude mít sestru a bratry pod svou kontrolou, budou žít v pohodlí zdejšího domu. Neobává se ani vydání, něco ještě má a dle všeho by opravdu do konce roku měl získat nějaké peníze z jejich společnosti. Pro kterou odvádí dost práce. Přinejhorším by mohl požádat, aby dostal nějaké prostředky za svou funkci účetního, kdyby mu vyplacený zisk nedostačoval.

DŮLEŽITÁ SETKÁNÍ A DOHODY

Mazarin přijme hraběte de Godille přímo v Královském paláci. Stane se tak brzo po ránu, dva dny od jeho návratu do Paříže. Vzhledem k pozdnímu vstávání královny, s ohledem na její ustrojení, dlouhé modlitby a další záležitosti protokolu, se s ní kardinál uvidí později a než začne sám přijímat oficiální návštěvy, věnuje trochu času svému dobrému služebníkovvi. Ten je uveden přes prostory běžným dvořanům a návštěvám nepřístupným, konec konců stejně jde tak trochu o soukromou návštěvu. Vypočítavý prelát tuší hlavní cíl jejich dnešního setkání, nepůjde ani o politiku, ani o jeho bezpečnost, ale o obchod. Pokud získá hrabě a jeho společníci zakázky pro armádu vévody d'Enghien, část zisku skončí i v jeho kapse.

On tak za cenné služby hraběte zaplatí jen vhodnou přímlovou, využitím svého postavení a ještě dostane provizi ze zisku z obchodů. Zároveň si udrží na své straně statečného šlechtice, který se mu v brzké době zase může hodit. Stejně jako jeho špiclové. Sice je nyní zdánlivý klid, ale opravdu jen zdánlivý. Situace není lehká a bude hůř, peníze docházejí, někteří už zase brblají, sice zatím dost zdrženlivě, ale je jen otázkou času, kdy se projeví nespokojenost větší silou.

Hrabě vstoupí do pracovny zadním vchodem, kardinál mu vyjde v ústrety, jeho obličej se rozzáří, dává okázale najevo radost nad setkáním se svým oddaným spolupracovníkem. Ten samozřejmě není zase tak velký hlupák, aby nepovažoval projevenou vstřícnost částečně za tradiční, až téměř přehrávanou přetvářku. Sice Mazarinovi před rokem poskytl neocenitelné služby, když byl jeho život bezprostředně ohrožen, ale od těchto událostí uplynula už dost dlouhá doba. Vděčnost mocných je značně nevyzpytatelná.

První ministr však projeví obvyklou vstřícnost, posadí se s hostem a začne se ho vyptávat na jeho soukromé záležitosti, samozřejmě většina otázek směřuje k jeho nedávné svatbě. Jako vždy dokáže kardinál vytvořit velmi příjemnou atmosféru. Čerstvý ženáč s jistými rozpaky sdělí pár podrobností o svém osobním životě, když samozřejmě pomlčí o svém konfliktu s farářem a nijak nerozebírá ani své finanční záležitosti, včetně pokračujícího rozšiřování svého hradu.

„Pane hrabě,“ usmívá se Mazarin, „stále jsme nedořešili vaši budoucnost. Já na své věrné služebníky nezapomínám. Mnoho z možných úřadů, které jsem pro vás považoval za vhodné, je již sice obsazeno, ale stále není vyloučené vás zapojit do života u královského dvora.“

„Vaše Eminence, velice děkuji za vaše slova,“ odvětlí opatrně pan de Godille, zopakováním nabídky na získání funkce u dvora překvapený a zaskočený zároveň, „Jsem rád, že jsem vám mohl v minulosti nepatrně pomoc a jsem připraven své služby vám poskytnout i kdykoli v budoucnosti. Vaše Eminence, cítím se divně,“ zarazí se, netušíc, jak moc může být upřímný, aby se jeho ochránce neurazil.

„Pane hrabě,“ vytuší první ministr naprosto přesně, nač mladík myslí, „něco jsme už spolu prožili, stáli bok po boku v těžkých chvílích. Jsme zde sami, nikdo nás nemůže slyšet. Plně vám důvěřuji, vždyť znáte mnoho tajemství, které je dobré pohřbít hluboko ve své mysli. Můžete dnes mluvit zcela otevřeně. Vážím si vašich služeb, které jste mně poskytl, zdaleka nebyly malé a bezvýznamné, jak jste ve své skromnosti naznačil. Zdánlivě prožíváme období klidu, bohužel naši nepřátelé nespí, určitě se, k mé malé radosti. Mám zlé tušení, brzo se dočkáme z jejich strany dalších intrik. Počítám s naší úzkou spoluprací i nadále.“

„Vaše Eminence, děkuji za vaše pochvalná slova. S mou pomocí opravdu můžete kdykoli počítat, velmi rád se zase zapojím do vaší ochrany, pokud by vám hrozilo znovu nebezpečí. Znovu budeme s mými lidmi odhalovat intriky vašich nepřátel,“ mluví Armand zaníceně

O pravdivosti slov prelát ani na chvíli nezapochybuje, hrabě je statečný, svým způsobem i chytrý, spíše se hodí termín vychytralý, ale neumí se přetvařovat. Pro zkušeného diplomata je čitelný jako kniha. Jde mu o jeho vlastní prospěch, ale také ho podobná práce skutečně baví, má rád nebezpečné situace, tajná sledování, napětí. Je prchlivý, vrhá se do všeho po hlavě, někdy by neškodilo, kdyby více myslel, než začne jednat. Když ale dojde na nejhorší, on ho nezradí, slovo čest pro něho má daleko větší význam, než pro mnoho jeho vrstevníků. Velmi podivný pavouk, tenhle pan de Godille. Ale věrný, spolehlivý a určitě užitečný i pro budoucnost.

„Pane hrabě, jak vám mohu být prospěšný já? Nebojte se být naprosto upřímný, jsme tu opravdu jen my dva a není třeba si navzájem nic předstírat,“ položí otázku Mazarin a svá slova doprovodí povzbudivým pohledem, kterým zlomí mnohé zábrany hosta. Kardinál vytvořil dojem rodinné atmosféry, kdy spolu hovoří dva staří přátelé, nemusející před sebou nic skrývat.

„Vaše Eminence, mohu být opravdu upřímný?“ zeptá se přeci jen mladík, přikývnutí mu stačí, aby pokračoval, „Vaše Eminence, já jsem se současným stavem spokojený. Pokud bych mohl být dejme tomu vaším nezávislým poradcem pro otázky vaší bezpečnosti, aby byl důvod se s vámi občas setkávat, nemám zájem o žádné další úřady. Chtěl bych zůstat nezávislý. Ale pokud by přišlo nebezpečí, slibuji, budu stát věrně po vašem boku a bude-li třeba, taky před vámi, pokud by vám chtěl někdo ublížit.“

„O vašich slovech nepochybuji, pane hrabě,“ odpoví Mazarin přesvědčivě, podívá se zpříma do očí šlechtice a dalšími slovy odstraní poslední zábrany svého služebníka mluvit otevřeně, „Vy byste nikdy neuhnul před dýkou, který by směřovala na muže, jemuž jste svým slovem slíbil ochranu. I kdyby vás takový čin měl stát vlastní život. Pane hrabě, v tomto jsem si naprosto jistý.“

„Děkuji, Vaše Eminence, vaše slova jsou pro mě velkou ctí a vyznamenáním,“ dme se pýchou Armand, slyšet takové věty od prvního ministra je balzám pro jeho nemalé ego.

„Pane hrabě, co však za své služby požadujete?“

„Požaduji? Snad jsme se již dříve dohodli,“ zarazí se mírně mladík, pak vybědnuť dalším přátelským pohledem směle pokračuje, „Mluvil jste o špatném stavu financí, které brání mě vyplácet přímo, ale taky o možnosti mi svou podporou umožnit získat peníze jiným způsobem. Pokud vím, již jste několikrát mluvil s panem Coiffierem. Vaše Eminence, nechci nic, než vaši podporu zájmům našeho obchodního společenství. Samozřejmě za předem domluvených podmínek, výhodných i pro vás,“ dodá a zatvářil se potouchle. Jako by právě osnovali tu nejzávažnější kulišárnu, která oběma přinese finanční prospěch. Jak směšné ve srovnání s tím, co si již vyslechly a v budoucnu vyslechnou tyto stěny, nicméně Mazarin nedá ani trochu najevo své pobavení.

„V tomto jsme se opravdu dohodli. Já však myslel, co mohu udělat pouze pro vás osobně,“ vysvětlí svou předchozí otázku.

„Vaše Eminence, když se bude dařit našim obchodům, tak nic víc nechci. Nestojím o žádné úřady, nestojím o žádné účasti na slavnostech, bálech, sešlostech, kde se všichni jen přetvařují. Rád bych zůstal

ve stínu, sloužil Vaší Eminenci a za odměnu měl příjem z našich obchodů. Pak budu naprosto spokojený.“

„I já, pane hrabě. S panem Coiffierem je opravdu radost jednat, zvolil jste si vskutku dobrého společníka. Ví, co se sluší a patří, je protřelý a neobyčejně schopný využít každé příležitosti, jak vydělat peníze. Však o jedné věci ještě budeme mluvit. Než však přejdeme k záležitosti, kvůli které vás vyšlu za vévodou d'Enghien, máte ještě něco na srdci? Dnes spolu opravdu mluvíme jako přátelé, pane hrabě.“

„Něco dalšího? Vaše Eminence, vůbec nic,“ zavrtí hlavou Armand, pak unešený důvěrnou atmosférou se přeci jen rozhodne k osobnímu vyznání, „Vaše Eminence, jsem velmi spokojený a šťastný. Měl jsem strach, když Vaše Eminence už získala tak významný postavení, upevnila si ho ... měl jsem trochu strach, jestli Vaše Eminence ještě bude o moje služby stát. Ale dnes ... jsem opravdu moc rád za vaše hezká slova, moc si vaší důvěry a přízně vážím. Máte moje slovo, slovo šlechtice, které nikdy neporuším! Budu vždy stát věrně na vaší straně a třeba proti všem. Dokud mě vy sám tohoto slibu nezprostíte, jsem připraven opravdu svým vlastním tělem chránit Vaší Eminenci.“

„Pane hrabě, velmi si vašeho slova vážím, o vašem odhodlání nepochybuji. Jste čestný muž, což ve vás odhalil i můj předchůdce kardinál de Richelieu,“ pokračuje ve sprše chvály Mazarin, dosáhl, co si umanol, mladík mu otevřeně vyjevil svá přání, dal mu znovu své slovo, aniž ho jeho služba bude stát jediné sou, „Nemusíte mít žádné obavy, s naší spoluprací i nadále počítám, jsem také připraven podporovat vaše vlastní zájmy, o kterých jsme hovořili.“

„To jsem pochopil, Vaše Eminence, a jsem velmi rád. Vážím si služby pro vás. Já jen, že když už teď není tolik intrik, když vás třeba dlouho nevidím, tak jsem si říkal ... prostě, jak se říká, sejde z očí, sejde z mysli ... z toho jsem měl obavy,“ dokončí vylití svého srdíčka pan de Godille.

„Vidíte, vaše obavy se ukázaly jako zbytečné, pane hrabě. Pravda, třeba se delší čas nevidíme, když nejsou důvody, ale vše zůstává při starém. Můj život byl ve vašich rukách, když mi o něj usilovali spiklenci vedení vévodou de Beaufort. Možná, k mé malé radosti, přijdou znovu chvíle, kdy bude nutné se vídat každý den, kdy budeme muset společně čelit další ohavné intrice. Nenechte se zmýlit, pane hrabě. Máte výsadní postavení, můžete mě vyhledat kdykoli. I když na mých bedrech spočívá mnoho státních povinností, vždy si naleznu čas, stejně jako dnes, abychom si mohli takto popovídat i o našich osobních zájmech. Které jsou ostatně také společné, jak jsme si již řekli. Stejně jako zájmy státní, které jste tak skvěle v minulosti hájil. A hájíte doposud, když přinášíte zprávy o některých nepřátelích Jejího Veličenstva. Nenechte se uchlácholit jejich současnou nečinností, oni jen vyčkávají, jsou stále plní zloby, plní jedu, připraveni znovu zaútočit, jak vycítí naději na úspěch.“

„Vaše Eminence, budu připraven,“ řekne Armand sebevědomě, vlastně až arogantně.

„Cením si vaší stálé ostražitosti,“ přikývne Mazarin, nedá vůbec nijak najevo své pocity nad naivní otevřeností mladého šlechtice, „Ale vida, jak nám ten čas letí. Musíme si promluvit o vaší cestě za vévodou d'Enghien. Stanete se opět královským vyslancem, vyřídíte pozdravy a podporu panu vévodovi, řeknu vám podrobnosti. Dostanete i oficiální doprovod. Mám i osobní zprávy,“ zatváří se tajemně, jako by snad prozrazoval nejvyšší státní tajemství, „Od vašeho přítele pana markýze de Almare vím o dobrozdání knížete de Condé, které dal svému synovi. Ten by měl být vstřícný vašim návrhům ohledně zásobování jeho armády. Pokud nebudou hrozit žádné protesty ze strany našeho skvělého mladého vojevůdce, přistoupíme ke změně dodavatelů. S panem Coiffierem je vše domluveno,“ dodá významně.

Větší radost již dnes asi hraběti udělat nemůže. Ten je audiencí nadšen, veškeré jeho obavy jsou rozptýleny, Mazarin je sice protřelý a mazaný, ale je na jejich straně. Cítí se naprosto skvěle, první ministr s ním probírá státní i osobní záležitosti, nabývá dojmu, jako by byl jedním z nejdůležitějších mužů tohoto království. V tuto chvíli si je jistý, pochybnosti přijdou později, ale kladný dojem ze setkání už ze své mysli nikdy nevymaže. Nepřipustí, že si s ním zkušený diplomat jen pohrával, dostal ho tam, kde ho chtěl mít, vytvořil mu zdání výjimečnosti i vysoké důvěrnosti mezi ním a prvním ministrem.

V rychlosti proberou okolnosti odjezdu hraběte za vévodou d'Enghien, který operuje se svou armádou v Německu. Vikomt de Turenne se dostává do jistých obtíží se svým vojskem, mladý pan d'Enghien se s ním má spojit, převzít hlavní velení a společně s protřelejším vojevůdcem dosáhnout pro

Francii dalšího skvělého vítězství. Do tří dnů bude vše nachystané, královský vyslanec se domluví na svém doprovodu s kapitánem de Guitautem. Jak dlouho stráví ve společnosti prince z rodu de Condé, už je na samotném šlechtici, stejně tak, zda s sebou vezme nějakého představitele své zájmové obchodní skupiny. Má v tomto zcela volnou ruku. Nicméně ještě dostane těsně před odjezdem přesné pokyny, jaké pozdravy a přání má tlumočit od Jejího Veličenstva i Jeho Eminence.

Hrabě de Godille se vrátí do svého domu a září štěstím. Hned se začne shánět po svém tajemníkovi, na toho si ale musí počkat až do jedné hodiny, kdy se ten ze svých pochůzek vrátí na oběd. Netrpělivě posedávající šlechtic ho donutí okamžitě za ním přijít do salónku, kam nařídí pro oba servírovat jídlo. Líbezně vonící pokrm donese záhy Marie s Margaretou, víno jim nalévá zamlklý Jean. Hoch od smrti svého bratra působí stále posmutnělým dojmem, sice si plní velmi dobře své povinnosti, ale úsměv by člověk se na jeho tváři hledal marně.

Jakmile služebnictvo opustí salónek, začne Armand líčit svou audienci u prvního ministra. Vypráví o všem s takovým nadšením, až se Tissot trochu zalekne, zda jeho pán události nepřeceňuje. Ale své pochyby si nechá pro sebe. Zprávy pro jejich společnost jsou v každém případě příznivé, ať už jim podporu Mazarin slíbil z jakéhokoli důvodu. Následně dostane další úkol. Sezvat podílíky jejich společnosti ještě před odjezdem pána za vévodou d'Enghien.

„Pane hrabě, snad se mi podaří všechny tak narychlo sehnat,“ řekne s jistými rozpaky.

„Stačí na pozítří, dříve nikam nepojedu,“ naznačí benevolentnost šlechtic.

„To je hezké. Ale stejně ...“

„Tvůj problém. Ale musím co nejdříve mluvit s panem Juanem. Maurici, považuju za nutný, aby jel za vévodou se mnou a na místě se domluvil. Můžeš ho hned vyhledat? Nejlip, kdyby se tu zastavil už dneska.“

„Pane hrabě,“ zatváří se nešťastně tajemník, „všichni mají své různé povinnosti, jednání, nemohu zaručit úspěšné svolání schůzky tak narychlo. Co se týká pana Juana, přehodnotím svůj dnešní program a hned za ním vyrazím do Saint-Germain.“

„Chceš za ním jet? Ted?“

„Ano, vezmu si koně a zajedu tam hned, jak mě propustíte.“

„Maurici, nemám co dělat, pojedu s tebou,“ zaraduje se pan de Godille, našel právě zábavu na odpoledne.

„Pane hrabě, vydám jen nějaké pokyny. Pošlu bratra za panem Coiffierem a na domluveném místě nechám zprávu pro pana Achila, aby se nám ozval. Zkusím domluvit schůzku na pozítří, mohli bychom pány pozvat na večeři.“

„Dobrý nápad. Zaříd', co je potřebný, za hodinu budu i s Quidem připravenej. Pojedeme na koních, zkusíme najít pana Juana. Už jsem v tom domě hodně dlouho nebyl.“

Ještě asi čtvrt hodiny dokončují oběd a Maurice se vyptává na život na Godille po jeho odjezdu. Jeho pán je poměrně skoupý na informace, nemá moc chuti vzpomínat na svou opuštěnou manželku. Raději se vrátí k diskusi okolo svolání schůzky a cesty do Saint-Germain.

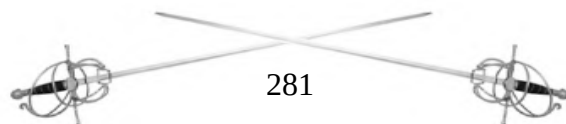
Zatímco Tissot domlouvá se svým bratrem Etienem, co má vyřídit panu Malletovi a následně vyběhne sám z domu zanechat vzkaz pro pana Gauviona, hrabě si zavolá Dujardina a nařídí mu vše připravit na vyjížďku. Toho využije mládenec, aby vyslovil své malé přání, totiž chuť navštívit svůj majetek. Jeho pán se usměje, nicméně svého podkoního chápe. Stále se nemůže nabažit svého podivného dědictví.

„Quido, co bys řekl, kdybysme si zejtra udělali takovou malou projížďku?“ zeptá se s potutelným úsměvem.

„Projížďku? Zítra?“

„Nemám zejtra co na práci, tak bysme se mohli projet. No a třeba se na chvíli zastavit ... však víš kde, ne?“

„Pane hrabě, moc děkuji,“ rozzáří se podkoní.

„Nejprve zajedeme za panem kapitánem de Guitaut, domluvíme si doprovod na cestu a potom se můžeme podívat na tvoje panství,“ osvětlí program na zítřek pan de Godille.

„Moje panství ...“, zasní se hoch, jak krásně a neskutečně ta slova znějí.

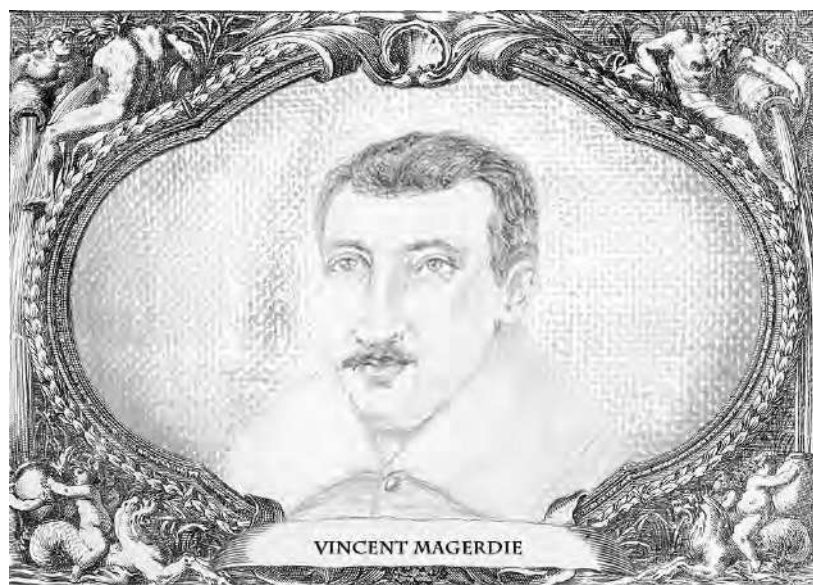
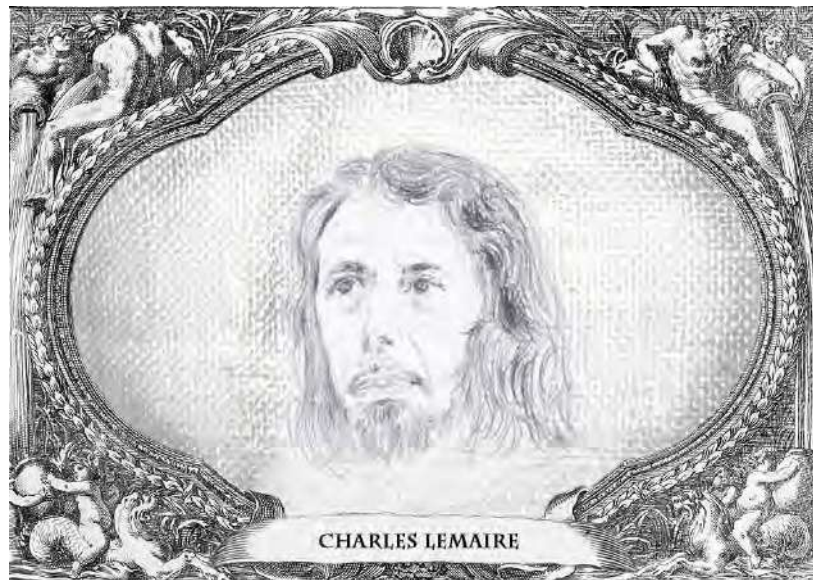
Cestu do Saint-Germain absolvují ve vycházkovém tempu, slunce je prohřívá, baví se o všem možném, ale o ničem zásadním. Pohled na dům vyvolá v hraběti staré vzpomínky, sem poprvé vstoupil, když hledal před třemi roky poručíka de Taille, později se zde setkal s hraběnkou de Prieu, ale také se v jeho zdech skrýval po incidentu s markýzem de Cavarlene. Nyní se stal sídlem jejich společnosti, z jejichž peněz je udržován.

Uvítá je drobný a úslušný Charles Lemaire, zůstal zde jako majordomus. Cítí se daleko lépe, když nyní je kolem něho stále mnoho lidí, dříve sem přijížděl pan de Taille jen s milenkami, dost často býval v opuštěném příbytku zcela sám. Což se nyní změnilo. V domě vznikly jak kanceláře, tak prostory, které obývají kromě majordoma další dva stálí nájemníci, pan Juan Montenvido a Vincent Magerdie. Dost často však cestují, pan Montenvido za obchody, pan Magerdie zajišťuje přepravu materiálu. Ale i v době jejich nepřítomnosti je v kancelářích každý den živo.

Šťěstí hostům přeje, dokonce neobyčejné, jak se dozví po uvítacích frázích od správce Lemairea. Jen málokdy jsou oba pánové společně přítomní. Přivítání proběhne v srdečné atmosféře, čtyřiatřicetiletý Montenvido i osmadvacetiletý Magerdie působí velmi elegantně, oblečení do poslední módy. Kromě nich se v domě pohybují další muži různého věku, kteří pro společnost pracují. Ti však hraběte vůbec nezajímají.

Vincent se opravdu a upřímně zaraduje, bratranec Maqunlese, sluhý barona de Taille, si nemůže stěžovat. Život se mu změnil výrazně k lepšímu, obléká se, chová se a cítí se jako pán. Vždyť většinou plní velmi důležité úkoly, kdy musí zajistit bezpečnou přepravu mnoha komodit, často značné hodnoty. Vytvořil si již celou skupinu vhodných přepravců, jejichž služeb využívá, má k dispozici i spolehlivé a drsné lidi na ochranu nákladu. Do obchodů se nemotá, ale o bezpečnost zboží se dokáže díky svým zkušenostem postarat dobře.

Lemaire se služebnictvem zařídí ustájení koní, Montenvido pozve vzácné a vítané hosty do přijímacího salónku. Ten vznikl nově, je stvořen velmi vkusně, ale jistě taky za drahé peníze, uvědomí si hrabě. Svraští čelo, zbytečné plýtvání. Ačkoli mu později hostitel vysvětlí nutnost zapůsobit na své potenciální zákazníky, pokud probíhají jednání zde. Častěji ale naopak

Lemaire se služebnictvem zařídí ustájení koní, Montenvido pozve vzácné a vítané hosty do přijímacího salónku. Ten vznikl nově, je stvořen velmi vkusně, ale jistě taky za drahé peníze, uvědomí si hrabě. Svraští čelo, zbytečné plýtvání. Ačkoli mu později hostitel vysvětlí nutnost zapůsobit na své potenciální zákazníky, pokud probíhají jednání zde. Častěji ale naopak

Montenvido jako představitel firmy objíždí své klienty a domlouvá obchody u nich. Postěžuje si na opravdu velkou vytíženost, stále se rozrůstající aktivity jejich podnikání ho nutí přemýšlet o vytvoření struktury svých obchodních zástupců, kteří by mohli méně důležité zakázky zajišťovat sami.

Hostům se dostane pohoštění, zavzpomínají na staré časy, příbuzní Tissot a Magerdie pak na svou další přízeň. Nakonec požádá hrabě Juana o soukromý rozhovor. Podnikatel odvede šlechtice do své pracovny, ponechávajíc další tři mladé muže v jejich tlachání. Po usazení do křesel u menšího stolku, sloužícího k přijetí návštěvy i v pracovně, nalití pohárku vína z jejich obchodního artiklu, vyličí pan de Godille stručně své setkání s Mazarinem a co z něho vyplývá.

„Hrome, pane hrabě,“ zatváří se nešťastně hostitel, „Mám dojednaných tolik schůzek. Důležitých schůzek. Taková dlouhá cesta ...“

„Chápu, ale já se v tom vůbec nevyznám. Pokud nám bude vévoda d'Enghien příznivě nakloněn, tak někdo musí probrat podrobnosti s jeho zásobovači, proviantákem. Jde snad taky o důležitou věc, ne?“

„Samozřejmě, velmi důležitou. Dokonce jednu z nejdůležitějších,“ přikyvuje Montenvido, „Zásobování armády, na tom se dá vytrískat opravdu hodně.“

„Takže byste mě mohl doprovázet?“

„Budu muset. Pane hrabě, hned se pustím do případného zrušení a přeložení některých jednání, na jiné vyšlu své pomocníky, někteří se jeví velmi dobře. Aspoň uvidím, co v nich je. Ale bohužel mnohé obchody závisí na osobním jednání. Budu se také muset domluvit s panem Coiffierem.“

„Málem bych zapomněl, hodlám všechny společníky pozvat na večeři, pozítří. Před naším odjezdem. Ten plánuji za tři, čtyři dny. Budu vystupovat jako královský vyslanec, ale ve skutečnosti jde jen o zástěrku, abych měl důvod vévodu navštívit. Mazarin se postaral.“

„Přízeň pana kardinála je k nezaplacení,“ usměje se Juan, „Je sám zdatným obchodníkem, ačkoli se stará o vysokou politiku, nikdy nezapomíná na svůj vlastní prospěch. Jeho podpora nám už přinesla nemalé zisky, když jsme se dostali k dodávkám pro královský dvůr.“

„Prej se vyskytly nějaký problémy,“ poznamená Armand a pátravě se podívá na svého společníka.

„Problémy? Nic moc, vzhledem k našemu dost významnému rozpínání. To víte, komu by se líbilo přijít o dobrý kšefty, být nahrazenej jinou skupinou. Ale vždycky jsme se nějak domluvili ... ve dvou případech nám pomohl i pan Achile a pan Louvent, na oba rozzlobené obchodníky něco vyšťárali, pak jen stačilo se zmínit a byl klid.“

„Dobrá práce,“ usměje se spokojený šlechtic.

„Ano, velmi se nám daří, pane hrabě. Ale aby ne, když máme na své straně podporu pařížské radnice, mnoha významných známých pana Coiffiera a ke všemu samotného Mazarina,“ přikyvuje Montenvido, zřetelně ve svém živlu. Vždy snil o kariéře obchodníka, ale nikdy ani ve snu nedoufal v tak rozsáhlé podnikání, do jakého se nyní pouští.

Oba muži spolu hovoří asi čtvrt hodiny, pak se vrátí zpátky ke svým třem kolegům, aby krátce nato schůzku ukončili. Je třeba vykonat velké množství úkolů spojených s odjezdem Juana za pár dní, což hosté pochopí a omluvy hostitele jsou zbytečné. Domluví se jen na večeři pozítří v pařížském domě hraběte a také na pár podrobnostech o cestě za vévodou d'Enghien.

Cestou zpátky i večer se stejným tématem zaobírají i hrabě s Tissotem, jde o způsob cestování, vybavení, doprovod a další maličkosti. Pan de Godille se tváří spokojeně, jednak má o zábavu postaráno, zůstává v něm i dobrý dojem ze sídla jejich tajné obchodní společnosti, který ho výrazně povzbudil. Hrome, přece jen by časem mohly začít přitékat peníze, tak potřebné pro zajištění úrovně jeho života, ke které se po delší době propracoval. S lehkým úsměvem si vzpomene na chvíle, kdy měl jediného sluhu, teď už jeho domácnost začíná skutečně připomínat zázemí odpovídající jeho titulu.

Druhý den krátce po snídani odjede Armand v doprovodu svého podkoního do Královského paláce, kde se začne shánět po kapitánovi de Giutaut. Starý voják se tváří jako vždy odměřeně, vědom si své pozice i své služby v neustálé blízkosti královské rodiny, nicméně se chová k mladšímu kolegovi vstřícně. Dokonce v některých chvílích skoro jako by malinko roztál. Hned však jeho tvář opět nabude nepřístupného výrazu. Dostane se mu vysvětlení nového poslání mladého hraběte.

„Měl bych prosbu, slouží ještě pan de Montebre? Kdysi jsme se již setkali, docela jsem si s ním porozuměl. Kdyby mě mohl doprovázet, byl bych docela rád,“ uzavře svoji žádost pan de Godille.

„Pan poručík de Montebre stále slouží a dokonce není v současné době pověřen žádným jiným naléhavým úkolem. Pokud je jeho doprovod vašim přáním, pane hrabě, nevidím důvod vám nevyhovět. Jak početné mužstvo si má připravit?“

„Nechci žádnéj velkej doprovod, pane kapitáne, snad tři, čtyři muži.“

„Budou připraveni v požadovaném čase. Co se týká nákladů na cestu ...“

„O náklady se postarám,“ povzdechne si Armand, chápe nutnost si doprovod na své polosoukromé cestě zabezpečit. Musí říct Tissotovi, vlastně ne, ať se postará Montenvido, cestovní výlohy by měla hradit společnost, v jejímž zájmu odjíždějí. Ať výdaje Maurice připočte do nákladů. Dobrý nápad, zatváří se spokojeně, starý kapitán ale jeho výraz přičítá své vstřícnosti.

Ještě asi deset minut spolu klábosí, Francois se zmíní o jistých problémech spojených se změnou sídla královského dvora. Ačkoli z Louvre do bývalého Kardinálského paláce není daleko, přeci jen se podmínky pro výkon strážní služby i ochrany soukromých prostor královské rodiny změnil.

Pak již nastoupí pan de Godille i jeho podkoní na cestu směřující k panství pane de Rigault. Počasí jim opět přeje, nijak nespěchají, oba působí na svých koních velmi impozantně, urostlý pán i jeho pohledný a dobře stavěný podkoní. Obleky jim padnou, jejich koně se mohou pochlubit dobrým chovem, oni se v sedlech drží znamenitě.

Eudes Monod se svou rodinou, pacholky i děvečkami je návštěvou zřetelně zaskočen. Ještě více, když Quido položí na stůl balíček, kterým ho ráno vybavila Marie. Samozřejmě se jí s dnešní cestou svěřil, když zrovna nezkoumali svá těla, a ona si přivstala a připravila pro svého miláčka i jeho pána gáblík. Na usedlost přijedou kolem poledního, tak ať jim místní připraví něco na zub. Překvapeně se zatváří Armand. Kupodivu se nijak nepohoršuje, dokonce kvituje starostlivost své kuchařky, ještě více, když spatří láhev portského, kterou přibalila.

Paní Monodová se ihned pustí do díla, připraví oběd pro oba pány do salónku v prvním patře. Šťastně se tvářící Dujardin provede hraběte po svém majetku, doprovodu se zřekne, už sám dobře ví, kde se nachází hranice, k níž mu půda říká pane. Přetlumočí podrobně, co mu onehdy vyprávěl Monod, hrabě je překvapen velikostí pozemku, není zase tak úplně malý, jak se původně domníval. I když většinu pokrývá les, který je v tuto chvíli bez užitku. Pozorně naslouchá i co kde nájemce pěstuje.

Se zájmem si důkladně prohlédne prostory prvního patra, které se nachází v bezvadném stavu, pořádek zde opravdu udržují. Ačkoli vybavení působí poněkud zašlým dojmem, určitě by použití více barev a také živějších barev neuškodilo, místnosti ale vůbec nevypadají špatně.

Znalecky prozkoumá i meč starého pána, který se nachází v koutě, poté doporučí svému podkonímu, aby uvažoval o výměně. Určitě je kvalitnější, než má v současné době po boku. Nicméně Dujardin odmítne, váží si více zbraně zakoupené mu hrabětem. Ale možná časem ho vymění, slíbí.

„Zbraň je moc důležitá, Quido,“ zavrtí hlavou pan de Godille, „Ale dělej, jak myslíš,“ dodá.

Pokračují ve vizitě všech místností, dokud se neobjeví jedna dívka a jeden mládenec, kteří jim v doprovodu paní Monodové přinášejí oběd. Marie zabalila opravdu hodně jídla, určitě více, než jsou schopni spořádat. Až odjedou, nepochybně si místní pochutnají. Úslušný mladík jim nalije do pohárků víno, poté je všichni tři opustí a nechají hodovat. Pozornost kuchařky Tandonové jim oběma přijde vhod. Armand se vyjádří pochvalně o celém panství, stejně tak o domě, který je sice trochu zašlý, ale bytelný a udržovaný. Podkoní září pýchou, vždyť se mluví o jeho majetku. Stále jako by nechápal, znovu a znovu mu běhá mráz po zádech, když si uvědomí tuto skutečnost.

„Poslouchej, Quido,“ řekne mezi sousty pečinky jeho pán, „přemýšlel jsem vo tom, cos mi ukazoval. Možná by šlo i vydělat víc. Kus toho lesa by šlo vymýtit a rozšířit pole, kdoví, komu co prodávaj a ten je voďře. Možná bys měl promluvit s Mauricem, mohl by jim poradit. Kdyby vydělali víc, mohli by ti i víc platit.“

„Myslíte, pane hrabě?“ zatváří se překvapeně hoch.

„Určitě. Asi nic moc navíc nezískáš, ale každý sou dobrý, ne?“

Dujardin se zatváří rozpačitě, ale velmi si váží zájmu svého pána. Jeho by ani nenapadlo přemýšlet o zvýšení výnosů, ovšem pan hrabě je jiný, ten na výdělek myslí asi stále. Výsledkem je přemítání nad případnou žádostí o pomoc Tissota, stejně tak navrhne starší z obědvajících některé drobné úpravy, které by mnoho nestály a celý prostor oživily.

„Kde bych na to vzal, pane hrabě?“

„Kde? No, něco si přece dostal od pana markýze za zranění v Německu, něco ti budou dávat místní. Tyhle peníze budou tvoje, dělej si s nima co chceš.“

„Nebudu je muset dávat vám, pane hrabě? Za ošacení a tak?“

„Jseš v mejch službách, nezapomínej, pane podkoní. Nás nevytrhnou a tobě se můžou hodit. Pokud je teda nepropíšeš nebo jinak nerozkutálíš.“

„Vždyť já za nic neutrácím.“

„No právě,“ ušklíbne se pan de Godille, „Zařídil sis to dobře. V Paříži máš jednu milenku, v Anjou druhou milenku, žádná tě nic nestojí. Na svůj věk seš pěkně čipernej. Asi budeš dobrej,“ dodá a vyvolá nach na tváři mládence.

Do konce oběda stihnou ještě prodiskutovat, co by mohlo oživit prostory v prvním patře, pokud by se je rozhodl nový majitel drobně upravit. Ale Quido na nic podobného nepomýšlí, je vděčný za vše, co získal a vše mu přijde přímo skvostné. Jak daleko vzdálené brlohům, ve kterých strávil většinu svého života.

Najezení a odpočnutí opustí usedlost i hluboce se klanící místní nájemce, kterým zanechali na stole dost bohatou výslužku, včetně poloviny láhve vína. Určitě pro ně bude spořádání zbytků znamenat nezvyklou hostinu. Ale ať si užijí, tahat něco zpět by bylo nesmyslné.

Druhý den dopoledne se zastaví poručík de Montebre, přijde se domluvit na podrobnostech svého doprovodu, hrabě ocení jeho starostlivost a také uvítá jeho přítomnost, protože v rozhovoru s ním mu čas lépe ubíhá. Zdrží ho až do oběda, na který ho pozve a ke kterému ještě přizve i Dujardina. Ať se chlapec učí stolovat ve vybrané společnosti.

Pak následuje čekání na sedmou hodinu večerní, kdy se bude podávat večeře pro pozvané hosty. Dorazí všichni, pár minut před domluveným časem. Marie se vyznamená jako vždy, obsluha rovněž odvede vzornou práci. Stolování se zúčastní i Dujardin, který se tváří velmi nesměle a jen se zatajeným dechem poslouchá pár informací, které zazní. Ačkoli se většinou baví jen o obecných věcech, párkrát se dotknou svých obchodů. Později dostane Quido, po večeři odeslaný z místnosti, přísný zákaz se zmiňovat o čemkoli, co dnes zaslechl.

Skutečná rozprava o jejich smělych plánech se rozproudí až při zákusku, který se podává spolu s dalším přidělem vína v salónku a kdy zůstane přítomno již jen pět vyvolených. Hrabě na úvod informuje své společníky o své audienci u Mazarina, následně se přidá i Mallet a poreferuje o svém jednání se stejnou osobou. Pak již začnou probírat konkrétní záležitosti. Montenvido mluví dlouho, vypomáhá si i čísly, dle všeho pro zde shromážděné velmi pozitivními.

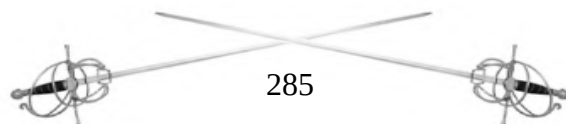
Ačkoli se snaží mluvit co nejvíce srozumitelně, některé sdělení zůstane hraběti zamlžené, ale ostatní se tváří velmi spokojeně. Přeci jen mají daleko lepší vzdělání v této problematice, proto dá šlechtic na jejich pocity. Mohl by se zeptat, ale cítil by se mezi nimi zahanben. Proto i on nasadí optimistický výraz.

„Jak pokračují jednání o zřízení našeho bankovního domu?“ zeptá se po skončení přednášky Gauvion.

„Stále jednáme a hledáme nejlepší způsob,“ odvěti Mallet dost nekonkrétně.

„Vstoupil jsem v jednání s několika zavedenými domy,“ pokusí se ho doplnit Montenvido, „Je reálná možnost se s některým z nich domluvit a zřídit pobočku v Paříži. Od skupiny finančníků, kteří tady zatím nepůsobí a byli by ochotni se s námi spojit. Po domluvě bychom společně s nimi založili jejich pobočku, kterou bychom řídili a spravovali. Zisky bychom si pak s nimi dělili.“

„Proč je nutný se s někým spojovat, pokud je bankovní dům tak dobrej nápad, jak říkáte?“ vznese dotaz pan de Godille.

„Jde o základní vklad a objem prostředků, pane hrabě,“ odvětlí Mallet a pokračuje ve vysvětlování, „Abychom mohli půjčovat peníze, musíme jich mít dostatečné zásoby. Než získáme klienty, ochotné si k nám ukládat své úspory, nějaký čas uplyne. Nemluví vůbec o všech právních záležitostech, ty jsme snad schopni díky našim známostem splnit. Když se spojíme s finančně silnou skupinou, je ta schopna vložit značnou částku do zřízení bankovního domu. My samozřejmě budeme muset také přispět výraznou hotovostí.“

„Pokud bankovní dům zřídíme, budeme muset vložit naše peníze, nebo snad všechny výnosy, které nám letos vzniknou?“ pokračuje ve vyptávání šlechtic.

„Všechny výnosy by nestačily,“ zavrtí hlavou radní, „Ale máme jiný scénář. Část peněz dostaneme od našich partnerů. Další musíme zajistit my. Ale banku bych oddělil od našich běžných aktivit. Naše společnost má svá pravidla, dělíme si zisk podle domluvených pravidel. Pokud se rozhodneme založit banku, budeme muset vložit další peníze a zisk si pak dělit podle vložených peněz.“

„To znamená, že s ní naše společnost nebude mít nic společného?“

„Ne tak úplně, pane hrabě. Část peněz, dejme tomu patnáct procent, vložíme z výnosů ze společnosti. Zisk se pak stane v tomto podílu ziskem naší společnosti. Ale další prostředky budeme muset vložit z jiných zdrojů. Podle toho si pak budeme dělit i zisk. Významným způsobem přispěje i pan markýz de Almare, respektive v jeho zastoupení pan Vincent, on se stane významným podílníkem. Ale každý z nás má možnost přispět.“

„Když někdo nebude chtít nebo nebude mít peníze?“

„Nikdo není nucen. Ale jeho ziskem pak bude jen podíl z příjmu společnosti.“

„Pane hrabě, ještě nejsme přesně domluveni, jednání teprve probíhají. Stejně tak jsme ještě nestanovili výši hotovosti, kterou bychom potřebovali do začátku složit dohromady. Cestou vám mohu všechno vysvětlit podrobněji,“ navrhne Montenvideo, čímž hostitele dnešního sezení uspokojí.

Baví se asi ještě další hodinu, probírají postupně jednotlivé komodity, vyjadřují se k navrženým záměrům. Dost se jich již podařilo rozběhnout, v některých případech dokonce lépe, než čekali. Ale našlo se i pár obchodů, které nevyšly dle jejich představ, naštěstí ztráty nejsou příliš vysoké a jiné úspěšné transakce je bez problémů pokryly. Lehce se dotknou i problémům s konkurencí, kterou však vyřešili, nedají se však vyloučit i další komplikace. Jejich dravý způsob může ledaskomu pořádně hnout žlučí a postižení nebudou chtít bez odporu v minulosti těžce vydobyté pozice vyklidit.

Velmi pozitivně kvitují všichni možnost vstoupit i do oblasti zásobování armád, sem doposud ve větším měřítku nepronikli, ale našlápnuto již mají nadějně. Hodně si slibují od cesty hraběte za vévodou d'Enghien, pokud uspějí a prokážou své kvality, mohou se ucházet i o další zakázky, zvláště pokud na nich bude mít podíl i prohraný a lstivý Mazarin. Jistě již naleznou způsob, jak dát jim i sobě vydělat a najde cestičky, jak je zapojit do dalších obchodů.

Rovněž se předběžně domlouvají o možnosti rozdělit si na konci roku poprvé vydělané peníze. Padesát procent by znovu vložili do dalšího podnikání, padesát procent by si rozdělili podle již dříve domluveného podílu. Kolik to však bude, ještě teď nejde přesně odhadnout.

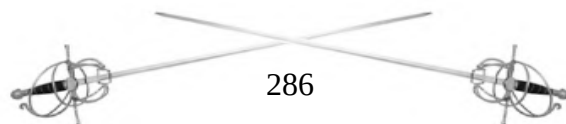
Po odchodu společníků si Armand zavolá svého tajemníka a začne se ho vyptávat na některé podrobnosti, především mu v hlavě vrtá možnost založení banky. Dobře ví, kolik dokázali mnozí lichváři vydělat, jak se dostali k velkému majetku. Ale také se obává rizika, pokud by se ukázaly půjčky jako chybné a posléze nedobytné. Rovněž ho zneklidnila informace o nutném vysokém základním vkladu.

„Pane hrabě, slyšel jste, pokud nemáte zájem, není nutno do založení banky dávat žádné peníze. Jistě jich bude dost, něco dá pan Coiffier, hodně přidá pan Vincent. Už vybírá některé starozitnosti, které by mohl vhodně zpeněžit, aby měl hotovost. A je připraven dát i další, pokud bude potřeba,“ vysvětluje Tissot.

„To jsem pochopil, Maurici, ale jaký je tvůj názor?“

„Můj názor? Pane hrabě, já nemám žádné peníze. Ale kdybych měl ...“

„No? Kdybys měl?“

„Tak bych je do banky vložil. Věřím především panu Coiffierovi, ten by nevstoupil do něčeho, kde by neviděl dobrý výdělek a kde by riziko neúspěchu bylo příliš vysoké. Mnoho lidí nemá moc peněz, ale má majetek, pozemky, domy. Když nebudou moci splácet, tak ten majetek přejde na banku. Jestli mi rozumíte.“

„Moc dobře ti rozumím, sám jsem zažil mockrát, jak lichváři někoho vožebračili,“ řekne dost pohrdlivě pan de Godille, vzpomene si na vlastní rodinu, kdy jeho předci byli donuceni prodávat půdu, stejně jako se zadlužil jeho strýc, než on dospěl a další půjčky mu znemožnil. Pak se zarazí, vždyť oni přemýšlí o něčem podobném. Ovšem tentokrát by mohl být na druhé straně ...

„Pokud se vám tento nápad nezamlouvá, pane hrabě ...,“ dostane se do rozpaků tajemník.

„Neřekl jsem nic takového. Ale zajímá mě, co si myslíš o těch penězích, co by se musely vložit. Ty máš na starosti moje peníze, chápeš?“

„Ano, pane hrabě. Už jsem vám podobnou možnost naznačoval. Mohl byste vložit část peněz z věna, které jste obdržel. Například třicet tisíc liber, aby vám zůstalo ještě dalších padesát tisíc, když těch čtyřicet tisíc vložíte do další výstavby. S těmi můžeme vyjít další dva až tři roky, pak už bychom určitě mohli začít využívat peněz ze společnosti, zvláště když vyjdou dodávky pro armádu.“

„Třicet tisíc je ohromná částka.“

„Z vašeho pohledu, pane hrabě. Ale z pohledu banky ne zase tak vysoká. Ovšem je možné vložit méně, nebo také nic, záleží na vašem uvážení, pane hrabě.“

„Budu si muset všechno promyslet.“

„Nepochybně, pane hrabě. Budete ale cestovat s panem Juanem, který se v bankovníctví dobře vyzná, v těchto kruzích má mnoho známých. Může vám vše velmi podrobně vysvětlit, času budete mít nepochybně mnoho.“

„S tím samozřejmě počítám, vůbec ho pořádně vyzpovídám. Chtěl jsem ale znát tvůj názor, Maurici, hodně ti důvěřuju.“

„Velká čest pro mě, pane hrabě.“

„Maurici, vůbec se musíš zamyslet nad naším dalším hospodařením,“ říká velmi vážným hlasem Armand, „Získali jsme sice obrovskou částku jako věno mé manželky. Ale sám jsi naznačil, jak lehce se můžou ty peníze rozkutálet. Dostavba spolkně minimálně dalších třicet až čtyřicet tisíc. Když dáme do banky dejme tomu třicet tisíc, tak nám zbude polovina. Z té ale už jsme čerpali na svatbu a další výdaje. Pokud dobře počítám, tak nám na konci roku zůstane tak padesát tisíc, který půjdou použít do dalších let. Počítám správně?“

„Více méně, pane hrabě. Pokud se rozhodnete vložit třicet tisíc do banky a pokud nepočítáte se ziskem z naší společnosti.“

„Moje domácnost bude stát daleko víc než dřív. Vydržovat zámek Godille, zdejší dům, počet sloužících roste jako houby v lese. Mám strach, abysme za dva roky zase nebyli na mizině, jako před získáním peněz od příbuzných mé ženy.“

„Pane hrabě, sám jste slyšel o velmi slibně se rozvíjejících obchodech. Vy máte ve společnosti dvacet procent, letos se už nějaký zisk bude přerozdělovat mezi tajné společníky. V dalších letech taky. V tomto směru jsem optimista, pokud nedojde k nějaké nepředvídatelné události.“

„Nepředvídatelné události? Co máš na mysli?“ zpozorní šlechtic.

„Mluvím o objektivních příčinách, které by mohly obchody poznamenat. Například nějaké rebelie, vypukne hladomor, povstání v krajích. Může dojít k porážce francouzské armády na bojištích, což by mohlo poznamenat i stav celé země. Mohl by být svrhnut pan kardinál Mazarin. Nebo by nepříliš dobrý stav státní pokladny mohl vyvolat povstání v celé zemi. Co já vím,“ vykládá Tissot a svými slovy vyvolává chmury v obličeji svého pána.

„Maurici, nestraš!“

„Pane hrabě, mluvím jen teoreticky. Snad nic z toho v nejbližších letech nehrozí. Naši vojevůdci si vedou dobře, začaly mírové rozhovory. Pan Mazarin si pozici upevnil. Taky nic nenasvědčuje hrozivým a rozsáhlejším rebeliím,“ snaží se tajemník zmírnit dopad svých předchozích úvah.

Ještě asi další hodinu probírají dnešní schůzku ze všech stran. Pan de Godille se posléze uklidní a znovu nabude optimistické nálady. Na nejbližší dobu je více než dobře zajištěn, peníze z věna mu umožní dostavět své sídlo a minimálně další dva roky udržovat svoji domácnost na úrovni, jakou nikdy neměla. Nemá cenu se teď trápit obavami, co bude za další tři roky, zvláště když byl dnes tolikrát ujištěn o výborném rozjezdu jejich tajného společenství. Ostatně pozitivně vyrazí na cestu za vévodou d'Enghien a zase přijde na jiné myšlenky. Ačkoli vzhledem k přítomnosti pana Montenvida nepochybně tyto otázky budou pravidelnými tématy jejich rozhovorů.

„Maurici, musíš ještě něco zařídit,“ změní náhle radikálně téma pán domu, „Musíš poslat vzkaz do Anjou, je mi jedno jak, třeba tam zajed' vosobně. Musíš paní hraběnce vyřídit moje pozdravy a hlavně jí sdělit ... prostě jí taktně naznačit ... moje cesta bude trvat dlouho, chápeš?“

„Rozumím, pane hrabě,“ pochopí zcela přesně tajemník, ale žádnou radost z tohoto úkolu nemá. Jak dát vědět novomanželce pána o jeho delší cestě? Kdoví, kdy se vrátí. Až bude u armády vévody d'Enghien, určitě nijak zvlášť s návratem spěchat nebude.

„Maurici, ale ani slovo vo tom, kam jedu!“ zvedne varovně prst šlechtic, „Ještě by se mohla vylekat, kdyby slyšela vo armádě. Mohla by mít zbytečný starosti, že bych se mohl dostat do nějaký šarvátky.“

„Do šarvátky? To by přece nikdy pana hraběte ani nenapadlo,“ neodpustí si Tissot jízlivou poznámku, však také musí hned sklopit zrak, aby unikl hrozivému pohledu svého pána.

„Prostě jsem byl odeslán prvním ministrem, co prvním ministrem, rovnou Jejím Veličenstvem, jako královskéj vyslanec někam, jedno kam. Ostatně ty to vůbec nevíš, je to tajný. Nemohl jsem takový pověření odmítnout, ale moc ji pozdravuju. Přijedu zpátky co nejrychleji to půjde, jak to jen půjde a tak dále, bla, bla, bla,“ dokončí svoje přání dost osobitě pan de Godille, dávajíc jasně najevo, co žádá.

„Netušíte, kdy se asi vrátíte, že?“

„Jak to mám vědět?“ vyhrkne nervózně šlechtic, pak trochu mírnějším hlasem dodá, „Co já vím, co se tam stane, jak dlouho budeme muset vévodu d'Enghien nahánět, jak dlouho bude muset pan Juan jednat se zásobovači, pokud se teda dohodneme.“

„Ovšem, pane hrabě,“ přikyvuje tajemník, „Jen buďte opatrný, zbytečně se do ničeho nežeňte, pamatujte, čeká vás manželka a navíc bude brzy rodit. Aby se dítě nenarodilo jako pohrobek,“ dodá a musí snést další spršku blesků šlehačících z očí jeho pána.

OSMDESÁTÁ DRUHÁ KAPITOLA

CESTA ZA VÉVODOU D'ENGHIEN

Již patnáctého dubna roku šestnáctistého čtyřicátého čtvrtého vyslal císař Ferdinand vojsko pod velením čtyřiačtyřicetiletého Franze von Mercy proti armádě vikonta de Turenne. Pan von Mercy postupoval směle vpřed, v polovině května dobyl Überlingen. Následně zamířil k Freiburgu, který oblehl. Má k dispozici téměř sedmnáct tisíc mužů.

Nelení ale ani třiatřicetiletý Henri de La Tour d'Auvergne, vikomt de Turenne, který v prosinci minulého roku za své předchozí úspěchy na bojištích obdržel maršálskou hůl. Prvního července překročí Rýn a s deseti tisíci výmarskými žoldáky pochoduje směrem na Breisach na pomoc Freiburgu.

Jelikož však jsou síly pana de Turenne příliš slabé, dostává příkaz od francouzského dvora vévoda d'Enghien, aby vyrazil na pomoc svému zkušenějšímu kolegovi. S tím, že se sám stane generalissem francouzských armád v Německu, nové vojsko ponese název Armée de France. Princ má k dispozici šest tisíc pěchoty, zocelené předchozími boji a tři stovky lehkých jezdců.

Jeho zástupcem je zkušený čtyřicetiletý Antoine de Gramont. Domov opouštěl jako čtrnáctiletý, přičemž jej k Paříži tehdy provázela jeden komorník a jeden starý béarnský lokaj, peníze na cestu měl nevelké. Ale prosadil se a před třemi roky byl jmenován maršálem. V loňském roce kryl vévodovi d'Enghien záda, když během jeho operací u Rocroi střežil tyl v Arrasu.

Hrabě de Godille se svým doprovodem vyrazí na cestu za vévodou d'Enghien začátkem měsíce července. Po domluvě cestují na koních, kočár si královský vyslanec odepře. Jednak bude rychlejší, za druhé letní počasí ho nenutí se ukrývat před jeho vlivem v kabině. Pokud přijde

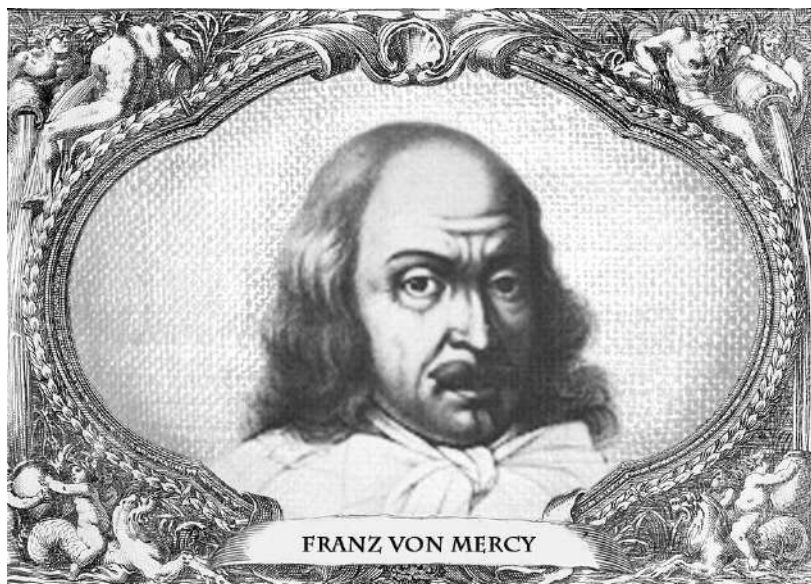

nějaký velký déšť, vždy je možné se někde schovat. Nejsou nijak časově vázáni, pokud naleznou armádu mladého prince z rodu de Condé o den, dva později, svět se nezboří.

Doprovod tvoří kromě podkoního pana de Rigault také obchodník Montenvido, poručík královské gardy pan de Montebre a trojice jeho mužů. Sedmičlenná skupina se pohybuje svižně a jediný limit jejich rychlosti představují koně. Všichni muži jsou mladí, dobří jezdcí a dokázali by spolykat podstatně více kilometrů, než kolik jich ve skutečnosti den co den urazí. Celkově jich potřebují zdolat více než čtyři sta padesát, tak daleko od Paříže operuje vévoda se svou armádou.

Z uvedené vzdálenosti vyplývá mnoho zastávek, které jsou nuceni absolvovat. Noclehy většinou mají obdobný průběh, různě dobře se ubytují,

poté jdou společně na večeři, která povětšinou končí popíjením vína a příjemným klábosením. Na přetřes přicházejí různé historky, především vojenské, ale také se dotknou poměrů na evropských bojištích, úspěchů u žen. Totožnost pana Montenvida pro pana de Montebre a jeho muže zůstává skryta, pochopí jeho statut obchodníka, netuší však, za jakým účelem je doprovází. Což je ale nechává klidným, jejich úkol spočívá v zajištění bezpečnosti královského vyslance, ničím jiným se nezabývají.

Samozřejmě se nemohou nedotknout loňského dobrodružství hraběte de Godille v Německu, ze kterého získal kromě jiného manželku, respekt si vydobude i jeho podkoní Archibald de Rigault alias Quido Dujardin, vyličením jeho odvážných činů během obležení letoviska. Hrabě je také nucen se zpovídat ze souboje s panem de Bellangre, který nakonec vyličí trochu tajemně, když nepopíše přesně úder, kterým poslal svého soka do kolen. Quido se jen usmívá, jeho pán využívá příležitosti a pěstuje si dále pověst znamenitého šermíře, skrývajícího se v tajemném závoji polopравd a legend.

Pan de Godille samozřejmě využívá cesty i k rozhovorům s Juanem, někdy si povídají za jízdy, jindy si sednou stranou na zastávkách. Ostatní v takovém případě jejich soukromí respektují a oba tajní společníci tak mohou nikým nerušení probírat své osobní záležitosti. Šlechtic se dozví mnoho podrobností o pozadí téměř všech obchodů, do kterých se doposud jejich společenství pustilo, někdy se musí na mnohé ptát, ale vždy nakonec dostane uspokojivou odpověď v takové podobě, kterou je i on jako laik schopen pochopit.

Oficiální představitel obchodní firmy rozptýlí mnoho jeho pochybností a naopak mu naliže mnoho optimismu do žil. Našel si věru vychytralé společníky, ti se vyznají a pokud nedojde k nějaké dramatické

události, o které sýčkoval Tissot, nemělo by jim v blízké budoucnosti nic narušit jejich penězovod. Který směřuje jak z kapes soukromníků, tak ze státní pokladny, do jejich společného měšce, ze kterého si posléze každý odebere svůj díl dle uzavřené dohody.

Jejich cesta vede přes Melun, Nogent, Troyes, Chaumont, Belfort až do Mulhouse, kde se již začnou zajímat o skutečnou polohu armády vévody d'Enghien. Přibližné místo znají, ale zprávy převzaté v Paříži jsou měsíc staré a mnohé se mohlo změnit. Podle všeho by se v oblasti zemí německých v Breisgau měli spojit dvě francouzské armády, jedna vedená triadvacetiletým vévodou d'Enghien a druhá triatřicetiletým maršálkem de Turenne, bratrem o sedm let staršího, nechvalně proslulého intrikána, vévody de Bouillon.

Asi nemá cenu líčit podrobnosti cesty, která až na poslední stádium postrádá jakékoli dramatické zápletky. Teprve krátce před nalezením armády vévody d'Enghien musejí zvýšit svou ostražitost, aby nepadli do léčky nepřátelům Francie, neboť i druhá strana nespí, staví překážky do cesty francouzským vojevůdcům, táhnoucím jejich územím. Aby jim v konečné fázi vystavili stop v podobě rozhodující bitvy, o které se mluví stále více nahlas, ke které se schyluje, leč k níž ještě nedošlo.

Ačkoli poutníci z Paříže již tuší blízkost svého cíle, raději si krátce před setměním naleznou útočiště v hustém

lese, kde se rozhodnou přenocovat. Noci jsou již teplé, podle oblohy nehrozí ani déšť. Najdou si malou roklí, do které zavedou své koně, gardisté z doprovodu se budou střídát na hlídce, kdy vždy jeden dostane právo spánku. Panstvo si poté rozloží na zem pokrývky, vybalí něco ze svých zásob, včetně měchu s vínem a za šumění lesních velikánů, pod hvězdnatou oblohou, zakrývanou ale vesměs korunami stromů, nezávazně klábosí. Oheň nerozdělají, ačkoli zašli dost hluboko do lesa, mohli by takto přilákat nezvané hosty. Kolem armád se nepohybují jen zásobovači a vlastní průzkumné hlídky, ale také nepřátelské výzvědné skupiny, nutno vždy počítat i s bandami různých živlů, které mají zálsusk na špatně chráněný vůz s proviantem, osamělého jezdce či skupinu drobných obchodníků. Prostě na každého, jehož přepadení nepřináší velké riziko, ale naopak slibuje slušnou kořist.

Hrabě a jeho společníci stráví příjemnou noc v přírodě, nasávající nezaměnitelnou vůni lesního porostu. Nikdo je nevyruší, občasné zašramocení, jež mírně pocuchá nervy gardistům na hlídce, mohou přičíst na vrub lesní zvěři.

Následný den v pozdním odpoledni se jim podaří cestu úspěšně dokončit. Několikrát narazí na skupiny vojáků i zásobovačů, musejí se propracovat přes mnohé hlídky, než jsou konečně přivedeni do blízkosti právě budovaného velitelského stanu mladého vévody. Armáda se pomalu přesouvá, některé její jednotky zajišťují terén okolo, občas svedou malou půtku s nepřítelem, obsadí drobný opěrný bod, ale takové šarvátky nemají velkého strategického významu. Což si rozhodně nemyslí ti, kteří utrpí při podobných operacích zranění. Pobití nepřátelů či padlí vlastní vojáci si už nemyslí vůbec nic.

Princ také nesetřává na jednom místě, naopak, sám kontroluje stav svých jednotek, vyjíždí v doprovodu svého štábu na průzkum, obhlíží získaná opěrná místa, nyní pod kontrolou jeho armády. Ve svém věku hýří energií i aktivitou.

Se svým doprovodem ke svému improvizovanému velitelskému stanovišti dorazí v pozdních odpoledních hodinách, vojsko se přes den opět posunulo dál, teď se přeskupuje a zabezpečuje svou novou

pozici pro přečkání další noci. Nic neponechávají náhodě, ačkoli v přímém kontaktu s nepřítelem nejsou, alespoň ne se silným nepřítelem, který by se jim byl schopen či ochoten v nejbližších dnech postavit. Důstojník ze štábu královskému vyslanci i jeho doprovodu najde místo pro přenocování, přičemž příchozí rozdělí. Tři gardisty a obchodníka Montenvida oddělí od hraběte, jeho podkoního a poručíka královské gardy. Posledně jmenovaným zajistí přenocování v blízkosti velitelského stanoviště. Jakmile dá mladý princ svolení k přijetí královského posla, ihned pro něho pošle.

Hrabě ve vojenském ležení opět pocítí zvláštní euforii, zase cítí mrazení v zádech, s nadšením pozoruje cvrkot okolo sebe, nasává nezaměnitelný odér. Stále se nemůže nabažit pohledu na skupiny vojáků, pohybující se za různým účelem tam a zpátky, různě oblečení, někteří se zarputilými tvářemi, další s výrazy vyjadřující vysokou znavenost pochody, hlídkami, drobnými boji. Zdánlivý zmatek má však ve skutečnosti řád, každý prvek mohutného společenství plní svou roli, dohromady vytvářejí tyto jednotlivé molekuly obdivuhodný celek vysoce bojeschopné armády.

Pobočník si přijde vyzvednout hraběte, kterého na jeho přání doprovodí i pán de Rigault a pan de Montebre. Vévodu již informovali o přítomnosti královského vyslance, jen stáhl nakvašené obočí, když mu však sdělili jeho jméno, tvář se mu rozjasnila. Vyřídil potřebné záležitosti, ponechal si u sebe jen své nejbližší a nařídil vyslance přivést. Trochu se zarazí nad přítomností dalších dvou mladíků, nicméně projeví nezvyklou srdečnost, s níž se s královským vyslancem uvítá. Ten mu představí svého průvodce a podkoního, princ jim však věnuje minimální pozornosti.

„Skutečně vás rád vidím, pane hrabě,“ usmívá se vojevůdce, svou vstřícností dává všem okolo najevo sympatie ke svému hostu, „Snad je váš příjezd opět předzvěstí našeho dalšího významného vítězství.“

„Mám být předzvěstí vítězství?“ nepochopí narážku pan de Godille.

„Když jste za mnou přijel minule, zvítězili jsme pak u Rocroi, nevzpomínáte?“

„Jak bych mohl zapomenout, monseigneur,“ rozzáří se obličej vyslance, „Vaše znamenité vítězství, velké vítězství, první z mnoha, která budou následovat.“

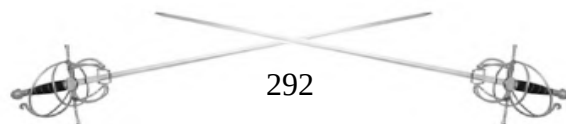
„Však jste si taky vedl znamenitě. Kdy jsme se my dva ale viděli naposledy? Minulý rok v našem paláci na bále? Ano? Tolik věcí se poté událo,“ praví vévoda, pak se otočí k ostatním mužům ve svém stanu, „Pánové, nechte nás s panem hrabětem o samotě. Musíme si promluvit o důležitých státních záležitostech,“ dodá a během chvilky se stan vyprázdní.

Vojevůdce se posadí do svého křesla, které má stále k dispozici, svému hostu ukáže na jednu z daleko prostších židliček, i tak musí brát vyslanec za významnou čest moci si sednout v přítomnosti prince.

„Tak copak vás za mnou přivádí, pane hrabě?“ zeptá se pan d'Enghien pobaveně.

„Přináším vzkazy od Jejího Veličenstva a od Jeho Eminence ...“

„Ale pane hrabě,“ zasměje se Louis, „na takové vzkazy není třeba posílat muže vašich kvalit. Sice jsem vás dlouho neviděl, ale zcela jsem o vás přehled neztratil. V době spiknutí vévody de Beaufort jste byl stále nedaleko kardinála, vím i o vašem povedeném souboji s panem de Bellangre. Mojí sestru jste také zaujal. Minule jste se potřeboval ukrýt po jiném souboji, poskytl jsem vám útočiště. Máte vliv, umíte si zařídit, abyste dostal statut králova vyslance, pro své soukromé zájmy, pochopitelně.“

„Prokoukl jste mě, monseigneur,“ zasměje se i Armand, „Máte pravdu, přináším sice vzkazy, které vám doslovně vyřídím. Ale můj zájem je více osobní. Souvisí s nutností zajistit si příjem pro svou domácnost. Před dvěma měsíci jsem se oženil ...“

„Oženil? Kdopak je ta šťastná?“

„Komtesa von Hameschäler, poznal jsem ji loni na podzim v Německu, vlastně asi nedaleko odsud, u Rotweillu. Ale jde o dlouhou historku.“

„Rád si ji vyslechnu. Později. Jistě se nějakou dobu zdržíte.“

„Nevím, monseigneur, bude záležet na vašem rozhodnutí.“

„Spěcháte? Za manželkou?“ ušklíbne se princ, vzpomene si na tu svou, malou a ošklivou, příbuznou kardinála de Richelieu, kterou mu kdysi vnutili, „Nebo si počkáte na další znamenité vítězství? Už brzo se střetneme se silným nepřítelem, pan von Mercy se už nemůže dočkat, aby nás zastavil. Ale já i pan de Turenne jsme jiného názoru. Nepočkáte si na naše vítězství?“

„Monseigneur, pokud mi setrvání dovolíte ...“

„Proč ne, jste velmi zajímavý chlapík, pane hrabě. Moje sestra mi naznačila něco o vašem souboji, zastoupil jste našeho společného přítele, pana markýze de Almare. I o tom si budeme muset povyprávět,“ mluví zvesela pan d'Enghien, „Ale přerušil jsem vás, málem jste mi už objasnil, co vás přimělo zajistit si statut královského posla či vyslance, je ostatně jedno, jako co jste přijel, ne?“

„Svým způsobem ano, monseigneur. Budu k vám upřímný, stejně mi lhaní a mlžení moc nejde,“ zasměje se znovu pan de Godille, cítí přátelskou atmosféru, která trochu zmírňuje jeho nervozitu, „Jak jsem říkal, potřebuji si zajistit příjmy pro svou domácnost. Spolupracuji s jistou skupinou obchodníků, dost schopných. Chtěl jsem vás požádat, zda byste nemohl upřednostnit jejich zájmy při dodávkách pro vaši skvělou armádu. Za kvalitu zboží jsem ochoten ručit osobně, natolik dobře je znám. Vidíte, mluvím naprosto otevřeně, snad mě za moji snahu si zajistit nějaký peníze neodsoudíte.“

„Líbíte se mi víc s mečem a kyrasem na koni, než jako prostředník vydřiduchů, co chtějí vydělat na mojí armádě,“ odvětlí také otevřeně princ, „Otec mi již něco naznačil,“ dodá sice smířlivějším tónem, ale v jeho postoji nejde nepostřehnout pohrdání pro stav obchodnický.

„Asi moje jednání odsuzujete, monseigneur,“ zmizí úsměv z tváře vyjednaváče.

„Odsuzovat? Nadšený vaší rolí nejsem, považuji vás za vojáka. Ale každý z nás se musí nějak živit, uznávám. Když se vám naskytla příležitost ...,“ pokrčí rameny vojevůdce, sám však chamtivý a ctižádostivý až běda, „Naše rodina potřebuje také příjmy, možná se dohodneme. Však bude dost času, pokud se zdržíte.“

„Děkuji, monseigneur. Přivezl jsem i zástupce oné skupiny ...“

„Pane hrabě, o obchodech si promluvíme později,“ naznačí Louis nechut' teď rozebírat podrobnosti věcí tak přízemních, na druhé straně ale nesmírně důležitých. Vždyť bez zásob a bez kvalitních zásob by se armáda mohla dostat do velkých problémů, „Víte, pane hrabě, kdyby šlo o někoho jiného, asi bych ho ani nevyslechl. Ale vy máte můj respekt. Jste opravdu zvláštní člověk, určitě zajímavý. Máte nepochybně co vyprávět, váš znamenitý souboj, jak jste přišel k nevěstě, vaše povídání asi bude zajímavé, ne?“

„Snad ano, ze souboje mám osm jizev, naštěstí zranění nebyla vážná. Z řežby u Rotweillu jsem vyvázl bez zranění, ačkoli jsem byl obléhán spolu s markýzem de Almare a asi patnácti muži našeho doprovodu hned stovkou dezertérů. Docela jsme se museli otáčet,“ naznačí možná témata Armand.

„Další váš znamenitý kousek, pane hrabě,“ praví vévoda, pak malinko zvážní, „Pane hrabě, dneska už mám nabitý program. Ale zítra budeme v našem rozhovoru pokračovat. Jste oficiálně vyslanec našeho krále, umožním vám přítomnost ve své družině, jako při vaší minulé návštěvě. Tím budeme sobě nablízku a když se naskytne chvilka času, dostaneme se i k těm vašim přátelům obchodníkům. Souhlasíte?“

„Naprosto, monseigneur. Jsem nadšený, pokud mi dovolíte sledovat vaši znamenitou a vyhlášenou strategii. Pokud opět vyjedete do nějaké pútky, do nějaké bitvy, bylo by mi ohromnou ctí být i

se svým podkoním a svým doprovodem po vašem boku. Nebo i jako člen některé jednotky, kam bych byl přechodně zařazen.“

„Souhlasím, pane hrabě. Kdo by mohl odmítnout tak znamenitého šlechtice, který se staral i o bezpečnost samotného prvního ministra,“ odvětil s vysokým nádechem ironie pan d'Enghien.

„Monseigneur, vaše bezpečnost je nepochybně zajištěna desítkami skvělých vojáků. Mých služeb určitě není potřeba. Pokud mi však dovolíte na čas sloužit po vašem boku, budu takovou vaši velkorysost považovat za obrovskou čest,“ reaguje pan de Godille servilností na předchozí popíchnutí, ostatně spíše směřuje k Mazarinovi, kterým princ očividně pohrdá, v tom se jeho postoj od minule nezměnil. Naopak, kardinál mu odmítl splnit některé pravda značně přemrštěné požadavky, což se samolibého mladíka hluboce dotklo.

„Pane hrabě, zítra v osm hodin ráno vás očekávám ve svém stanu. Představím vás svému štábu, s některými důstojníky se stejně znáte,“ praví na závěr této audience vévoda, „V následných dnech se budete zdržovat v mé přítomnosti. Budete se ale muset podřídít pravidlům, které platí pro mé nejbližší spolupracovníky.“

„S největší radostí, monseigneur.“

Čas určený k prvnímu setkání je vyčerpán, po pár zdvořilostních frázích opustí navýsost spokojený Armand prostor vojevůdcova soukromí. Nejprve zamíří ke vzdálenějšímu stanu, kam pobočník vévody uložil tři královské gardisty a pana Montenvida. Toho si vytáhne ven a odvede ho kousek stranou, kde snad budou mít trochu soukromí. Kolem nich kmitají vojáci, za chvíli padne noc a tábor musí být naprosto zabezpečen. Zvláště jeho srdce, kde se nachází samotný velitel armády a princ s královskou krví kolující v jeho žilách.

Šlechtic povypráví o velmi povedeném rozhovoru s mladým vojevůdcem, prochází se s obchodním partnerem po ležení, pozorují cvrkot kolem, přitom polohlasně hovoří. Nikdo si jich však nevšímá, svých starostí má každý i tak dost.

„Velmi vlídné a vstřícné přijetí, ne?“ poznamená Juan.

„Určitě. Pozvánka do blízkosti vévody je dobrým znamením. Sice se netvářil na moji roli zprostředkovatele moc nadšeně, ale sám je hamižnej, ješitnej a nesmírně ctižádostivej. Spoléhám na tyhle jeho vlastnosti, doporučení od otce dostal, možná i od sestry, se kterou se taky trochu znám ... ve vši počestnosti, samozřejmě,“ dodá rychle pan de Godille, když si povšimne pozvednutého obočí svého společníka.

„Mluvil jste také o panu de Turenne,“ zamyslí se obchodník, „Co myslíte, nedalo by se nějak dostat i k němu? Že bysme zabili dvě mouchy jednou ranou?“

„Opatrně! Abysme nakonec nelovili moc zvěře najednou a neskončili s prázdnýma rukama.“

„Nic takového, naší prioritou je vévoda d'Enghien. Ale pokud dojde ke spojení jeho armády s armádou pane de Turenne, k čemuž se schyluje, tak proč nevyužít příležitosti, pokud se naskytne.“

„Uvidíme, možná to půjde. Ale musíme postupovat opatrně, jak se říká, nesmíme moc tlačit na pilu. Rozhodně budu muset počkat, až mě vyzve k jednání princ osobně. Už mu svůj zájem nemohu znovu připomenout, jistě chápete.“

„Budu trpělivej,“ přikývne Montenvido.

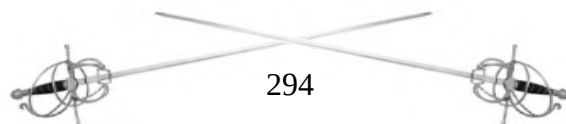
Ještě chvíli si povídají, pak se vrátí každý do svého stanu. Dostane se jim stravy, ale jinak se o ně již nikdo nezajímá. Což ale nikomu z nich nevadí. Armand vylíčí průběh rozhovoru s vévodou i panu de Montebre a svému podkonímu, neskrývá ani před nimi velkou spokojenost.

„Princ má k vám velmi vřelý vztah, pane hrabě,“ praví vážným hlasem poručík, „Což bylo patrné ze srdečného přijetí, které se vám dostalo. Být pozván do jeho družiny je velká čest.“

„Však si jí také nesmírně vážím.“

„Co však bude mým úkolem?“

„Vaším úkolem?“ trochu se zarazí královský vyslanec, „Vlastně nevím. Budete v mé blízkosti, možná, pokud se připojím k vévodovi v nějaké bitvě, mohl byste nás i vy doprovázet. Ale můžete zůstat stranou, prostě jen čekat, než se rozhodnu k odjezdu.“

„Jak jsem pochopil, s odjezdem spěchat nebudete.“

„Asi ne. Vévoda hovořil o brzký bitvě. Upřímně, pokud by něco takového mohlo nastat, vůbec bych nebyl proti tomu opět po jeho boku vyrazit na zteč. Když už mě tak poctil pozvánkou zůstat v jeho blízkosti, jestli mi rozumíte.“

„Naprosto vám rozumím,“ usměje Goilham, „Vy rozhodnete, co mám dělat. Mohu vás jen zpovzdálí sledovat, čekat na váš návrat. Nijak se ale nebudu zlobit, pokud i já budu moci zkřížit svůj meč s nepřítelem, naskytne-li se příležitost.“

„Pane hrabě, a co já?“ ozve se nesměle Dujardin.

„Ty? Ty seš můj podkoní, pokud vyrazíme někam do šarvátky, pojeděš po mém boku.“

„Po vašem boku?“ zableskne se v očích mladíka.

„Když bude vévoda souhlasit,“ dodá rychle pán, „Potřebuješ se taky votrkat, trochu toho střelného prachu ti neuškodí. Pokud ale budeš nešikovnej, tak tě asi zabijou. Byla by tě škoda, takže jestli se do něčeho přimotáme, tak si dávej pozor.“

„Jet vedle vás do bitvy ...,“ zasní se Quido.

„Ještě nikam nejedeme,“ krotí jeho nadšení pan de Godille, „Pánové,“ obrátí se i k druhému společníkovi, „jste teď moje družina. Vás pět, počítám i vaše tři muže, pane poručíku, mě budete doprovázet. Trochu mi to zvýší důležitost,“ usměje se potouchle, „Zítř ráno jsem očekávaněj v osm hodin ve stanu prince, vy půjdete se mnou a počkáte na mě venku.“

Ani jeden z mladých mužů neprotestuje, čímž je možno považovat domluvu pro nejbližší chvíle za ukončenou. Hrabě dobře ví, co činí, pokud se bude pohybovat v doprovodu pětice s urozenou krví v těle, nepochybně si tím zvýší svůj kredit i v očích dalších významných představitelů velení armády. Barvu uniform královské gardy nelze přehlédnout, podkoní také vypadá k světu a tím pádem dobře reprezentují pána, v jehož jsou nyní službách.

NADĚJNÁ OBCHODNÍ JEDNÁNÍ

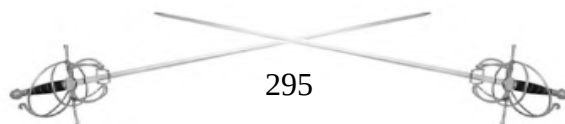
Druhý den vévoda d'Enghien představí hraběte de Godille svému štábu a shromážděným velitelům, zdůrazní jeho statečnost u Rocroi, jeho pověstný souboj s panem de Bellangre v Paříži a až poté zmíní, že přivezl srdečné pozdravy od Jeho Výsosti.

„Pan hrabě je naším rodinným přítelem a vítám ho mezi námi,“ dokončí svůj krátký proslov, během kterého se zmiňovaný šlechtic dme pýchou. Některé tváře pozná, ti na něho hledí s přátelským úsměvem, jako ostatně na někoho, po jehož boku před rokem prolévali krev svou i svých nepřátel. Další spíše s mírným překvapením, k vyslancům od královského dvora se mladý princ chová většinou více než chladně, urostlému šlechtici však vyjádřil až přespříliš komplimentů.

Tím ale také zájem vévody o hraběte skončí a vrhne se hned do práce. Záhy už je královský vyslanec jen jedním z přihlížejících a může sledovat vojevůdce v akci. Ten se chová jako muž, který je nejen zvyklý poroučet, ale také dohlédnout, aby jeho rozkazy byly bezezbytku vyplněny.

Po dva dny se pohybuje Armand v blízkosti vévody, aniž by ten s ním prohodil více než pár zdvořilostních frází. Až třetího dne večer pozve vojevůdce svého hosta do stanu, právě mu naservírují pozdní večeři. Ležení je již opět zabezpečeno na noc, osvětlují ho desítky ohňů a hlídají ho stovky párů očí. Hrabě je uveden, vzápětí s velitelem armády zůstane sám. Ten ho vybídne, aby se posadil a případně pozřel něco z připravené krmě. Další velká pocta pro královského vyslance.

Vzápětí ale musí pozvaný šlechtic vyprávět o svých dobrodružstvích u Rotweillu, což učiní velmi rád, však je čím se pochlubit. Velmi zajímavě vylíčí vše, od zachránění komtesy na cestě, přes obléhání letoviska i pomoc svého podkoního, který, ač sám vážně zraněný, přivedl posily. Vojevůdce poslouchá s opravdovým zájmem, hrdinské činy mu nejsou cizí, dokáže ocenit statečnost. Host však pokračuje až do

chvíle, kdy se stal manželem zachráněné německé krasavice, přičemž taktně pomlčí o ohromném věnu, které mu vyjednal jeho přítel.

„Jakže se jmenuje ten váš podkoní?“ zeptá se na závěr této části vyprávění vévoda.

„Pan de Rigault, monseigneur.“

„To je ten klučík, co vás při vašem příjezdu doprovázel?“ pozvedne trochu překvapeně zrak pan d'Enghien, „Hrome, kolik mu je let?“

„Teď je mu šestnáct, ale když se zraněný proplížil nepřátelskýma liniema, bylo mu patnáct.“

„Tomu se říká odvaha, pane hrabě. Zítra ráno mi ho přiveďte,“ nařídí princ, nicméně nenechá svého hosta vydechnout, „Ještě mi dlužíte vyličení souboje s panem de Bellangre,“ usměje se.

Následuje další poutavé vyprávění, kdy pan de Godille zamlčí setkání se sestrou přítomného prince a kdy i dnes si trochu historku přibarví, o své poslední ráně mluví jako o překvapivém úhybném manévru, po kterém sokovi zasadil těžkou ránu do boku. Ač v té době již krvácel z mnoha drobných zranění. Vzdá čest i svému soupeři, čímž si rozhodně v očích mladého vojevůdce nepohorší.

„Vaše jednání bylo nejen statečné, ale též velmi ušlechtilé,“ praví s vážnou tváří Louis, „Bojovat za svého přítele, kterému souboj královna zakázala, dokazuje vaši smysl pro čest. Jste opravdu zvláštní muž, pane hrabě. Jak jste se vlastně dostal k těm obchodníkům? Vy, z tak znamenité krve? Muž předurčený ke kariéře vojáka?“ zadívá se teď pronikavým pohledem na svého hosta, který se dostane do velkých rozpaků.

„Monseigneur, to je další velmi dramatická historka,“ snaží se najít vhodný způsob zdůvodnění Armand, nakonec se rozhodne říci svým způsobem pravdu, „Zachránil jsem dceru významného pařížského obchodníka, pro svého přítele barona de Taille. Mladá dívka Gabriela byla unesená pařížskými lupiči a vyděrači, já ji našel a poté vysvobodil. Ani nevím, jak se to všechno potom zvrtilo, ten obchodník mi asi z vděčnosti nabídl možnost získat nějaké prostředky, když se za ně přimluví na vhodných místech. Prý nejde o nic neobvyklého, dostat nějakou provizi.“

„Asi ne,“ pokrčí rameny princ, ale zaujme ho daleko více informace o unesené nevěstě. Následně donutí hosta přidat třetí historku, kterou hrabě podává velmi obezřetně, aby neodhalil nic ze svých tajných kontaktů s pařížským podsvětím, ani se nezmínil o síti špiclů, kterou převzal po smrti kardinála de Richelieu. Některé věci svede na náhodu, i tak celý příběh vyzní velmi zajímavě a svým způsobem i tajemně. Až po pobití bandy únosců a osvobození krásné zajatky.

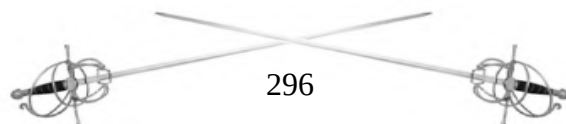
„Hrome, pane hrabě, vy se asi v životě nenudíte,“ zavrtí jakoby nechápavě hlavou vévoda.

„Ani moc ne, monseigneur,“ odvěti Armand, snažíc se, aby jeho vyjádření neznělo moc sebejistě či arogantně.

„Pane hrabě, neuvažujete přeci jen o kariéře vojáka? Určitě bych pro vás našel dobré místo ve svém velitelském sboru. Zaručil bych vám i rychlý postup. Že byste se osvědčil, o tom nepochybuji.“

„Jsem poctěný vaší nabídkou, monseigneur, mám však jisté povinnosti ...“

„Povinnosti?“ ušklíbne se velmož, „Schválně, že uhádnou vaše závazky! Týkají se našeho prvního ministra. Je tak?“

„Jsem vázán jistými omezeními, nemohu o některých věcech mluvit,“ zatváří se nešťastně host, rozhovor se začíná ubírat nesprávným směrem a on neví, jak ho vrátit do bezpečnějších vod.

„Nechci být indiskrétní ...“

„Monseigneur, byl bych nezdvořák a zachoval bych se k vám nevděčně, kdybych se vás pokoušel obalamutit. Monseigneur, pan kardinál Mazarin mi na doporučení svého předchůdce nabídl službu, kterou jsem přijal. Dostal jsem na starost jeho bezpečnost ve chvílích, kdy mu hrozilo opravdové nebezpečí,“ rozhodne se Armand něco vyjevit, ostatně již před třemi dny mu princ naznačil své znalosti o jeho činnosti v době spiknutí vévody de Beaufort.

„Ani se nedivím, pane hrabě. Přes vás by bylo věru těžké projít až ke kardinálovi,“ objeví se znovu úsměv ve tváři prince, spojení šlechtice s prvním ministrem se mu pranic nelíbí, nicméně oceňuje upřímnost svého spolustolovníka.

„Monseigneur, dal jsem panu kardinálovi své slovo, už je to delší čas, ale jsem svým slovem vázaný. Služba v armádě by se mi líbila, jsem nadšený z možnosti alespoň na čas být její součástí. A jsem vám za vaši vstřícnost nesmírně vděčný. Sloužit pod vámi, monseigneur, by pro mě byla ta největší čest. Bohužel nemohu zrušit své slovo.“

„Chápu, dal jste slovo a máte jen jedno. Ale třeba tu Mazarin nebude věčně,“ ušklíbne se mladík z rodu de Condé, až hraběti přejede mráz po zádech, „Až nebudete vázán svým slovem, uvažujte znovu o mé nabídce. Určitě bychom našli postavení hodné vaší skvělé krve i vašich schopností.“

„Znovu děkuji, monseigneur.“

„Dobrá, vraťme se k vašim záležitostem. Čekáte brzo rodinu, jak jste zmínil, musíte udržovat domácnost, což taky něco stojí. Chápu, využil jste příležitosti. Jsou ti obchodníci skutečně dobří? Nemohu si dovolit dostat vadné zboží, na něm může záviset osud mé armády.“

„Monseigneur, ručím vám za ně. Už jsem je poznal, jsou opravdu velmi schopní a bohatí.“

„Vaše slovo mi stačí, věřím vám. Zítra vyhledá velitel trénu muže, který přijel s vámi a zahájí s ním jednání. Pokud mi dá souhlasné stanovisko, může k obchodu dojít. Rozumíte, pane hrabě?“ podívá se pátravě vévoda do tváře hosta.

„Rozumím, monseigneur,“ přikývne pan de Godille, který zcela pochopí celé jednání velitele armády. Sám se nebude zabývat podrobnostmi obchodu, určitě však jeho podřízený dokáže domluvit takové podmínky, aby škodný nezůstal on, ale ani sám velitel armády a jeho rodina. Princ nepochybně očekává svůj díl, ačkoli zdánlivě neprojevuje o obchod zájem. Ve skutečnosti všichni vědí, jak lukrativní je zásobování královské armády, kolik osob se dokáže na tomto obchodu obohatit. Na úkor státní pokladny, která musí vojenské kolosy vydržovat.

Tím je záležitost s dodávkami smetena ze stolu, nicméně způsobem, nad kterým srdce hraběte zaplesá. Teď již bude záležet jen na šikovnosti Juana, zda dokáže správně zaháčekovat velitele trénu a nastavit takové podmínky, aby uspokojil všechny natažené ruce a ještě byl obchod ziskový i pro jejich společnost.

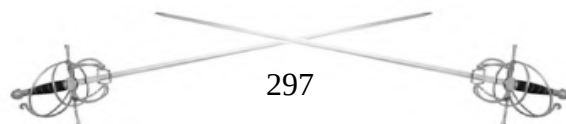
„V brzké době se setkám s panem de Turenne,“ řekne na závěr dnešní audience pan d'Enghien, „Předpokládám, že mě doprovodíte, pane hrabě.“

Rozradostněný šlechtic opustí velitelský stan a okamžitě zamíří za panem Montenvidem. Cestou si znovu přehrává celý rozhovor, přitom podvědomě poslouchá šum armády, rozložené všude dokola. Odlesky ohňů, nad ním dnes čisté nebe plné hvězd, lehký vánek, vzdálené zvuky rozhovorů, občasné zarehtání koně, ale také hlasité správné chlapácké zaklení.

Obchodník je samozřejmě vývojem dnešního jednání Armanda nesmírně potěšen, vyjdou před stan, schovávají se do tmy a mluví tlumeně, přítomní gardisté nemusí slyšet nic o jejich obchodech.

„Vévoda se zmínil i o panu de Turenne,“ prohodí pan de Godille na závěr.

„Už jsem něco pochytil, obě armády se mají spojit a společně se postavit nepříteli,“ pokývá hlavou Juan, jeho gestikulace však zůstane zahalena tmou, „Ale mám už plán. Až budu mluvit s velitelem trénu armády vévody d'Enghien, naznačím přání, aby mě seznámil se svým kolegou u pana de Turenne.“

Uvidíme, jak silné jsou u nich vazby na dodavatele a zda bysme je výhodnou nabídkou nemohli trumfnout.“

„Máme co nabídnout?“ zeptá se velmi tiše šlechtic, pro jistotu se rozhlédne, zda je nikdo nemůže slyšet, ale v okolí se nepohne ani stéblo trávy.

„Máme. Díky napojení na pana Mazarina opravdu máme. On sám bude mít zájem na našem obchodu, chápete. Ale raději bych o tom tady nemluvil,“ odpovídá téměř neslyšitelně Montenvido, co kdyby se ve stínech kolem nich skrývaly nepovolané uši.

„Máte pravdu. Tak se zítra čiňte, ať naše cesta nebyla zbytečná,“ ukončí raději rozmluvu Armand a vrátí se do svého stanu.

Hrabě svému podkonímu neřekne nic o přání prince. Druhý den Dujardin svého pána jako vždy doprovází k vévodovi, s dalšími však vždy čeká v uctivé vzdálenosti. K jeho obrovskému překvapení a úleku ho však hrabě tentokrát vyzve, aby s ním šel dále. Hoch vůbec netuší, proč se toho dne mění zaběhlý rituál a se stísněnými pocity následuje svého pána.

Důstojníci se shromažďují okolo velitele armády, klábosí mezi sebou, ještě nezačala pravidelná porada. Princ je také zaujat rozhovorem se dvěma svými důstojníky, pak však padne jeho zrak na pana de Godille a jeho podkoního. Dokončí domluvu, pak pozvedne zrak a přelétne shromážděné vojáky. Rázem se rozhostí ticho, kázeň musí být.

„Pane de Rigault, přistupte blíže,“ vyzve pan d'Enghien mládence, který zesíná, přesto však učiní několik rázných kroků, velmi zdvořile se ukloní, podle již proběhlých školení.

„Pane de Rigault,“ pokračuje vojevůdce, „pan hrabě de Godille mi včera vyprávěl o vaší velké odvaze a statečnosti. Ač vám minulého roku ještě nebylo ani šestnáct let, dokázal jste se proplížit nepřátelskou linií a přivést posily. I přes své vážné předchozí zranění. Vážíme si zde statečnosti a oddanosti.“

„Monseigneur ...“, hlesne Dujardin, hlavu stále sklopenou, lehce se chvějící po celém těle.

„Pane de Rigault, pořádal jsem pana hraběte, aby mi přivedl ukázat statečného jinocha, který je v jeho službách. Pokračujte ve své službě stejně, od pana hraběte se máte co naučit,“ dokončí svůj projev princ. Quido pochopí, že jeho pár vteřin slávy skončilo, znovu se hluboce ukloní, vcelku elegantně odzdraví a s vysokou bledostí v obličeji opustí prostor vyhrazený nejvýznamnějším mužům armády. A také jeho pánovi, kterému se dostalo obrovské cti být mezi ně zván.

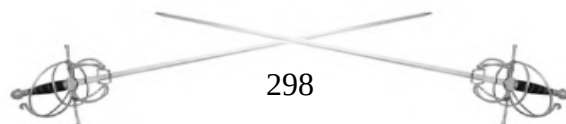
Trvá celé dopoledne, než se hoch z přijetí vzpomatuje, naštěstí má volno, protože hrabě odjel ve společnosti prince a dalších důstojníků do terénu.

Téhož dne odpoledne si přijde mladý posel pro Montenvida a odvede ho přímo za velitelem trénu. Zkušený harcovník ve službách vévody zcela jasně pochopil, jak se věci mají a započne zdlouhavé jednání, které se protáhne ještě na několik dní, než dojdou k oboustranně uspokojivému výsledku.

Maršál de Turenne nemá dost sil, aby mohl na vojsko pana von Mercy zaútočit a tak jen čeká na svého spojence a se skřípěním zubů pozoruje obléhání Freiburgu. A je svědkem i jeho kapitulace na konci července, pouhých pět dní předtím, než konečně dorazí vévoda d'Enghien se svými muži, což se stane druhého srpna a oba vojevůdce se setkají u Breisachu, vzdáleného pouhých pět mil od Freiburgu.

Spojené armády vévody d'Enghien a maršála de Turenne se chystají na důležitou bitvu, kdy se střetnou se silným nepřítelem vedeným panem Francem von Mercy. Nepůjde o žádnou drobnou šarvátku, obléhání nepříliš významné pevnosti, ale o střed velkých armád, kdy krev poteče na obou stranách proudem. Ač podobných bitev proběhlo nespočet, a přes zahájené mírové rozhovory jistě ještě mnoho bude svedeno, před každou další významnou řezí panuje ve vojscích nervozita. Kolik z druhů, s nimiž sdílí dobré i zlé tak drahý čas, tu za pár dní už nebude? Aby jejich kosti hnily v hromadném hrobě?

Vévoda d'Enghien pozve Armanda do družiny, která spolu s ním a maršálem de Gramot odjede do tábora pana de Turenne, kde se oficiálně střetnou oba vojevůdci a jejich nejbližší a nejvýznamnější muži. Setkání obou velitelů je velmi srdečné, o deset let mladší princ, přes svou nespornou samolibost, cítí obdiv ke svému kolegovi, kterého považuje za mistra v umění války.

Ač mají jistě mnoho starostí a musí připravit společnou taktiku, přesto proběhne krátké společné posezení. Během něho se zmíní přítomným Louis o hraběti de Godille, královském vyslanci, kterého představí jako rodinného přítele, ale také velmi dobrého a statečného vojáka, vítěze od Rocroi i z mnoha dalších půtek. Nicméně patrně vikomta přítomnost královského emisara zaujme, protože projeví zájem se s ním později setkat osobně, pod záminkou dozvědět se novinky z Paříže. Pravděpodobnější však je, že má zájem spíše o zprávy ze zákulisí, možná i snahu odhalit více o skutečném jeho poslání.

Ted' však všechny čekají zcela jiné starosti, neboť je potřeba se připravit na svého nepřítele, který se již zmocnil Freiburgu, který měli oba vojevůdci rukou společnou zachránit.

Jak se zdá, krátká společenská předehra má být odrazovým můstkem k následným velmi prudkým událostem. Charaktery obou vojevůdců jsou však jako den a noc. Zatímco pan de Turenne je spíše zdrženlivý, opatrný a obezřetný, snažící se dosáhnout vítězství s co nejmenšími ztrátami mužů, pan d'Enghien je přesným opakem. Horlivý, vášnivý, rychle přijímající rozhodnutí, bez rozpaků riskující životy svých vojáků stejně jako ten svůj vlastní.

Je pochopitelné, že oba představí zcela rozdílnou taktiku následných operací proti nepříteli. Vikomt navrhuje vytvořit okruh kolem vojska pana von Mercy, sledovat jejich komunikaci, odříznout jejich zásobování a oslabovat je hladem či drobnějšími pŕtkami. Dle něho zaútočit na dobře opevněného a zakopaného nepřítele by znamenalo vysoké ztráty ve vlastním vojsku. Podporu pro své úmysly nachází i maršála de Gramont i pana d'Erlac, guvernér Breisachu.

Nad takovou řečí se velmi stahuje obočí mladého prince. Vyčkávací taktiku sám považuje téměř za odpornou a nedůstojnou, nicméně než vyřkne svůj názor, rozhodne se osobně v doprovodu pana de Turenne obhlédnout pozice nepřítele. Pak jako hlavní velitel vydá své konečné rozhodnutí.

Hrabě de Godille poslouchá se zatajeným dechem. Opět má možnost jako pozorovatel být u toho, když se rozhoduje nejen o osudu předpokládané bitvy, ale i tisíců vojáků. Kdy na rozhodnutí prince bude záviset, jak budou jejich životy ohroženy. Podvědomě očekává od Louise razantní řešení, ten jistě nebude přítelem dlouhého vyčkávání, uvědomuje si. Ale má stejný názor, proč váhat, na nepřítele je třeba udeřit plnou silou a smést ho. Snad bude mít tu část opět doprovázet prince do útoku, přeje si a cítí opět své, částečně zvrácené, vzrušení.

Armand se neplete. Po skončení obhlídky terénu i diskusí nad mapou, rozhodne princ vahou své funkce generalissima Armée de France pro konečnou taktiku. Maršál de Gramont s šest tisíci pěšáky a čtyřmi tisíci jezdci zaútočí na nepřátelské pozice vpředu a na jeho pravém křídle, pan de Turenne s pěti tisíci muži projde úzkým průchodem a zaútočí na nepřítele na levém křídle.

Armáda pana von Mercy obsadila téměř nedostupné kopce, jejichž vrcholy jsou silně opevněné, což jistě stíží panu de Gramont jeho úkol. Vstup do údolí, kterým má proniknout vikomt, je též velmi problematické dobývat, vhodnější se zde jeví postup pěšáků.

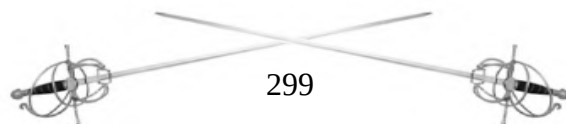
Domluví se, že pan de Turenne, který bude muset učinit se svými muži značný okruh, aby se dostal na místo svého útoku, zahájí své bojové operace příští den odpoledne. Naopak pan d'Enghien, který zůstane s maršálem de Gramont, nesmí zaútočit dříve, než tři hodiny před západem slunce, aby měl vikomt čas začít útok ve stejnou dobu.

Pan de Turenne vydá patřičné pokyny, stejně tak vévoda d'Enghien. Pak nastane krátká doba, kdy nezbývá než čekat, než budou rozkazy naplněné. Hrabě de Godille pochopitelně poskakuje nedaleko prince, má velký zájem se osobně zapojit do bojových operací. Což se mu posléze podaří Louisovi sdělit.

„Nečeká nás lehká práce, pane hrabě,“ přikývne kupodivu smířlivě vévoda, „Připojte se do mé družiny, jako minule. Spolu se svým podkoním, pokud budete mít zájem ho mít po svém boku. Můžete přibrat i svůj doprovod, každá ruka se bude hodit.“

„Moc děkuji, monsignore,“ září radostí Armand.

Krátce nato dostane hrabě vzkaz, že by s ním chtěl mluvit pan de Turenne. Nachází se na svém stanovišti, kde čeká na přípravu svých mužů, kteří budou vybráni pro jeho misi. Královský vyslanec je zaskočený, ted', když se připravují na důležitou bitvu, o čem se chce bavit?

Oznámí žádost o rozhovor Louisovi, ten jen pokrčí rameny, on sám se bude vracet do svého ležení, ať se tam hrabě dopraví sám a druhý den se u něho hlásí. Tam se domluví na dalším.

Henri de Latour d'Auvergne, vikomt a maršál de Turenne, přijme Armanda ve svém velitelském stanu, ve svém soukromí. Především se vyptává, zajímá se o současné poměry u dvora, o postavení prvního ministra, aniž by však dal najevo jakékoli své postoje. Vyslýchaný si dává velký pozor, aby jen náznakem nenaznačil nic o svém podílu na rozbití spiknutí markýze de Cinq-Mars, což by ho mohlo velmi poškodit, vždyť po něm bratr maršála přišel o svůj Sedan. Je nucen připustit svou osobní účast v blízkosti Mazarina při spiknutí vévody de Beaufort, ačkoli o podrobnostech taktně pomlčí. Ale velmož si dokáže dát dvě a dvě dohromady, nicméně se stále tváří příjemně.

Jelikož je relativně dost času, což se příliš neslučuje s vypjatou situací před zahájením bojových operací druhého dne, vyptává se Henri i na další, proto mu s jistými rozpaky hrabě sdělí něco o sobě, kromě jiného o své účasti v bitvě u Rocroi, dotkne se i souboje s panem de Bellangre. Nakonec přidá i historku o událostech u Rotweilu. Velmi stručně podanou, ale tak, aby vynikla jeho statečnost i chytrá rozhodnutí. Jeho společník v rozhovoru poslouchá, byť se tváří poněkud neutrálně, mladík tak neví, co si má myslet.

„Jak se zdá, získal jste si jeho důvěru i úctu vévody d'Enghien,“ praví na závěr rozhovoru pan de Turenne.

„Velká pocta pro mě, Vaše Excellence,“ odvětlí pan de Godille, snažící se tvářit velmi skromně.

„Doslechl jsem se také o vašich osobních zájmech, Vaše Excellence,“ opáčil vojevůdce stejným oslovením, hodící se jak k titulu hraběte, tak vyslance Jeho Veličenstva, především však uznávající postavení svého společníka v rozhovoru.

„O mých osobních zájmech?“

„Ano. Můj velitel proviantu se doslechl o jisté skupině, která nabízí za výhodných podmínek své služby v oblasti zásobování armád. Možná i s požehnáním nejvyšších státních míst, čímž by se v některých případech zjednodušilo handrkování o potřebných výdajích,“ řekne jakoby nezúčastněným hlasem Henri, přičemž však pozoruje Armanda velmi zkoumavým pohledem.

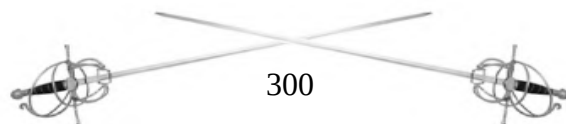
„Vaše zprávy jsou správné, Excellence,“ rozhodne se pan de Godille jít s pravdou ven, velmi překvapený předchozím sdělením. Jak se zdá, tamtamy fungují velmi dobře. Ale od koho o tom vikomt hrome ví? Vždyť jsou tady tak krátce, určitě nebyl čas mu nic říci, princ o tom jistě také nemluvil, „Byl jsem požádán jistou vlivnou skupinou obchodníků o podporu jejich zájmů.“

„Proto jste přijel za vévodou d'Enghien?“

„Byl jsem vyslán Jeho Veličenstvem ...“

„Jistě,“ usměje se shovívavě velitel armády, „Vaše pověření svědčí o vašich schopnostech si zajistit pro své soukromé účely správné požehnání.“

„Jen se pokouším využít naskytnuté příležitosti ...,“ pokrčí rameny mladík a zatváří se trochu provinile, role zprostředkovatele mu asi v očích velkého válečníka mnoho na cti nepřidá, co se ale dá dělat, povzdechne si v duchu, snad výsledek cesty vyváží jeho zdejší ponížení.

„Jistě škodný nebudete,“ pousměje se znovu Henri, ale nijak zle, spíše chápavě, „Ve vašem doprovodu se vyskytuje osoba, která je s touto skupinou spojená, jak jsem se také doslechl.“

„Máte pravdu, Excellence,“ pozvedne překvapeně zrak pan de Godille, že by snad ... Možná ale existuje mezi oběma armádami spojení, zpráva mohla klidně předběhnout příchod vojska prince, které nemůže postupovat tak rychle, jako spěšný posel či skupinka jezdců na koních.

„Pošlu někoho z mých lidí, aby si s ním promluvil,“ praví zdánlivě lhostejně vojevůdce, „Proč si nevyslechnout možná zajímavou nabídku. Půjde ale pravděpodobně jen o nezávazný rozhovor, pane hrabě,“ dodá možná až zbytečně.

„Jak si přejete,“ snaží se potlačit radost tajný společník zmiňované skupiny.

„Pane hrabě, u Rocroi jste následoval prince přímo do nejtěžší vřavy. Chystáte se v brzké době odjet?“ změní velitel armády téma, ale možná jen, aby vhodnou konverzační otázkou zakončil jejich dnešní rozhovor.

„Ó, nikoli. Dostal jsem svolení od vévody d'Enghien se připojit, rád bych se zúčastnil bitvy, ke které se schyluje a která nepochybně přinese vítězství vašim společným zbraním,“ odvěti pan de Godille a v očích se mu zableskne.

„Bude to tvrdá práce, pane hrabě,“ povzdechne si vikomt, před svým hostem nic skrývat nemusí, vždyť si vyslechl jejich taktickou radu, kdy měl on zcela jiné návrhy, než jak nakonec rozhodl vévoda.

Padne ještě pár frází o důležitosti blížící se bitvy, popřání mnoha úspěchů a audience skončí. Armand se vrací s velkou radostí, ale také dost zmatený. Proč byl pozván? Chtěl z něho pan de Turenne tahat informace o dění u dvora nebo mluvit o dodávkách? Nějak se mu o nich něco doneslo, možná přes vhodného muže, kterého oslovil Montenvido, možná ho i podplatil, aby se zmínil i u druhého vojska, že u armády vévody d'Enghien se pohybují nějakí obchodníci, kteří by mohli nabídnout lepší podmínky než současní dodavatelé. Především lepší podmínky pro nejvyšší velení armády, pochopitelně. Možná proto ten dnešní rozhovor, možná se jen vikomt obával, aby neodjel ještě před bitvou a on už poté neměl příležitost si s ním promluvit. Jinak si jeho zájem v této dramatické době vysvětlit neumí.

Hrabě již za tmy absolvuje cestu do ležení vévody d'Enghien, kde má i on někde své místo. Není však sám, kdo cestuje mezi oběma armádními sbory, dochází i k přeskupování celých jednotek či putují poslové. Má dobrou orientaci v terénu a proto se dokáže dostat na místo určení, bez problémů projde i přes hlídky.

Jeho první cesta však nevede za jeho podkoním, kterého dnes nechal v táboře, ani za panem de Montebre, ale za jeho obchodním partnerem. Nějakou dobu trvá, než nalezne Montenvida, následně si učiní noční procházku poměrně živým ležením, naleznou si odlehlejší místo, kde doufají mít čas na krátký rozhovor bez cizích slechů.

Oba muži se posadí do trávy, nad nimi hvězdnatá obloha, svěží vánek jim čechrá vlasy, příjemná teplota jim umožňuje si nechat rozepnuté kabátce. Dopadá na ně odlesk rozdělaných ohňů i hřmot ležení, nicméně kolem nich nikdo ve vzdálenosti deseti metrů není, vybrali stanoviště, z něhož mohou spatřit příchozího ze všech směrů.

Nejprve si vymění informace, Montenvido vylíčí svá jednání s odpovídným důstojníkem z armády vévody d'Enghien, naopak hrabě de Godille svůj rozhovor s panem de Turenne. Sdělí i své rozporuplné pocity, které měl při rozhovorech s oběma velmoži, týkající se obchodů. Skoro jako by takové téma považovali za nečisté, nehodné jejich zájmů.

„Pane hrabě, nic podivného,“ usměje se Juan, „Pro mnohé je opravdu povolání obchodníka nečisté, podřadné, nehodné jejich zájmu. Však si vzpomeňte na váš zákon cti.“

„Asi máte pravdu, v jejich očích jsem si asi dost uškodil.“

„Myslíte?“ znovu se pousměje představitel zmiňovaného cechu, „Jedna věc je veřejný postoj, druhá pak činy. Možná námi mnozí pohrdají, ale čile našich služeb využívají. Mnoho významných šlechticů má své nastrčené agenty, kteří za ně a pro ně vytvářejí zisky. Proč si myslíte, že s vámi významný syn rodu de Bouillon na toto téma hovořil?“

„Právě, snažím se přijít věci na kloub. Začal s tím sám ... ještě v tak naprosto nevhodnou dobu ... v předvečer bitvy ... tak trochu jsem na rozpacích.“

„Pane hrabě, dal jsem malý úplatek, za který se dostala zpráva o našem jednání také k odpovědným důstojníkům v druhé armádě. Tak, aby to vyvolalo jejich zájem. Všichni jsou hrabiví, mají zájem vydělat. Naznačil jsem výhodnější podmínky, samozřejmě pro zainteresované osoby, jistě mi rozumíte. Někdo se asi zmínil panu de Turenne a on projevil minimálně zvědavost. Ani jemu jistě cinkot zlatáků není proti mysli, zvláště když mu říkají pane. Stejně tak jeho lidem.“

„Sdělil jste i moje jméno?“ trochu se zachmuří pan de Godille, jeho výraz ve stínu není poznat, ale jistě rozladění z jeho hlasu pozorovat jde.

„Musel jsem nějak upoutat pozornost. Ví se o vás, jste královský vyslanec, pohybujete se v blízkosti prvního ministra. Omlouvám se, měl jsem vám o svém plánu říci předem a požádat vás o souhlas, ale naskytla se vhodná příležitost, využil jsem ji.“

„Teď už je to jedno. Jen jestli nám to přinese nějaký užitek,“ zapochybuje šlechtic.

„Už jsem vám říkal, pane hrabě, jednání se vyvíjejí slibně. Pro nejbližší dobu jsou pochopitelně dodávky domluveny a dohody uzavřeny, ale válka bude pokračovat. Mírové rozhovory jsou na začátku, pokud vůbec přinesou nějaké výsledky. Nemusíme hned získat obrovské zakázky, stačí se předvést, ukázat dobrou vůli, vhodně zainteresovat důležité osoby. Však mi rozumíte.“

„Snažím se. Domníváte se, že dojednáte něco skutečného? Něco, z čeho skutečně budou peníze?“

„O tom už vůbec nepochybuji,“ odvěti sice polohlasně, ale naprosto přesvědčivě obchodník, „Na menších věcech jsme domluveni, ale jde mi o větší zakázky. Zítra, případně po skončení bitvy, ve stejném duchu promluvím s lidmi pana de Turenne. Zkusím jim dát zajímavou nabídku, která jim minimálně musí zůstat v hlavě, pokud se rovnou nedohodneme.“

„Kéž by, když už se sem trmácíme a já se tu takhle ponižuju.“

„Mohu vás ujistit, pane hrabě, s prázdnou rozhodně neodjedeme. Tím jsem si již teď jistý. Jak velký bude úspěch, o tom rozhodne následných pár dní. Rozhodně však budete mít vy na našich dohodách osobně velkou zásluhu, bez vaší osobní účasti bychom se tak daleko nikdy nedostali. Tohle obchodování je tak zajímavé, tak výhodné, že si ho zavedení dodavatelé hlídají jak oko v hlavě. Však si jen vemte, kdo nás všechno podporuje a přesto stále ještě nemáme úplně vyhráno. I když se uchytíme, o čemž jsem přesvědčen, bude ještě nějaký čas trvat, než se dostaneme do pozice významných dodavatelů.“

„Tomuhle já moc nerozumím.“

„Není ani třeba, pane hrabě, nicméně váš podíl na našem úspěchu je opravdu vysoký. Vy jste svou práci již vykonal, ať už u vévody nebo předtím u Mazarina. Teď je řada na nás. Věřte, i my se vyznáme, umíme zaujmout svou nabídkou,“ zatváří se potměšile Montenvido, jeho výraz však ukryje noc.

„Jak dlouho se chcete zdržet?“ změnil téma Armand.

„Jak jsem již naznačil, moje jednání potrvají ještě pár dní. Spěcháte s návratem?“

„Naopak. Vůbec ne. Dostalo se mi obrovské pocty, můžu se zúčastnit bitvy po boku vévody d'Enghien.“

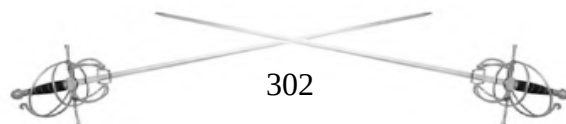
„Významná čest, pane hrabě, ačkoli hodně nebezpečná,“ trochu se zalekne obchodník, proč se jen mladý šlechtic zase tolik hrne do problémů.

„Už jsem něco zažil ...“

„V každé bitvě ... ale co vám povídám,“ povzdechne si obchodník.

„Pokud pojedete zpátky dřív, budete si chtít vzít doprovod? Nechám vám pana de Montebre a jeho muže. Stačí mi Quido, bude mi po boku, vévoda ho vyznamenal svým osobním přijetím, dovolil mi i jeho účast v bitvě.“

„Doprovod? Nepotřebuji, už jsem se domlouval, někdo se mnou pocestuje zpátky, aby se podíval na domluvenou dodávku, zboží, které nabízíme. Aby dohlédl na jeho kvalitu, přepravu. Ale podrobnostmi vás zatěžovat nebudu. Ostatně by bylo krajně nevhodné, aby pouhého obchodníka doprovázeli královští gardisté, jistě i je by taková služba urazila,“ odmítne předchozí nabídku Montenvido, pak se na chvíli

odmlčí, trochu váhá, než řekne další větu, „Pane hrabě, Quido je šikovnej mladík, byla by škoda, kdyby ho smetla ze sedla náhodná střela ...“

„Nesejčkejte pořád,“ dostaví se předpokládaná podrážděná reakce, „Nejprve máte starost o mě, teď o mého podkoního. Je teď šlechtic, po svém otci, musí se votrkat. Pokud padne, bude to vůle boží, s tím nic nenaděláme. Ale vsadil bych se, že vyvázne, pokud se skutečně do nějaký šarvátky dostaneme. Po tom, co přežil u Rotweillu ...“

Přestavitel obchodní tajné společnosti raději již nic neříká, vrátí se ještě k obchodům, vysvětlí hraběti své další kroky, kdy bude pokračovat v jednáních a pokusí se urvat co nejvíc. Ačkoli přínos jejich cesty se dle něho projeví později, možná do roka, možná do dvou let, kdy se prosadí i v této oblasti a stanou se významnými vojenskými dodavateli. Pan de Godille poslouchá spíše ze zdvořilosti, ztratil už zájem o podrobnosti, jeho teď daleko více zajímá zítřek, kdy dojde k prvním vážným bojům s nepřítelem, jak sám dobře ví z taktické porady. Stále se nemůže nabažit atmosféry armády, touží co nejdříve znovu vyrazit na zteč, muset čelit nebezpečí, pocítit vzrušení, až se rozezní děla, zapráskají salvy a kyrysníci se úprkem budou řídit na svého protivníka.

Hrabě následně vyhledá svého podkoního a pana de Montebre. Ti si spolu povídají a vyčkávají jeho příchodu. Armand nechodí dlouho kolem, rovnou na oba vybalí, co jim před pár hodinami vyjednal. Zítra se po jeho boku stanou součástí princovy armády, respektive jeho družiny či pluku a budou spolu s ním útočit na nepřítele.

Coilham přijme zprávu zcela klidně, ostatně s podobnou možností počítal, již něco o panu de Godille ví. On i jeho tři muži jsou královští vojáci, je proto přirozené, že podpoří zájmy svého panovníka i se zbraní v ruce. Už své bojové zkušenosti má, stejně jako jeho muži, zná možná rizika, ale ty přece k vojákům patří. Proto poděkuje za sebe i své muže.

Pro Dujardina ohlášená účast v opravdové bitvě znamená novou zkušenost, ještě nikdy se podobné události nezúčastnil, vždyť boje u Rocroi pouze sledoval z povzdálí. Šarvátky v okolí Rottweilu pak k nefalšované bitvě měly hodně daleko. Na jednu stranu zažívá obtížně popsatelný blažený pocit, hrdost nad možností stanou v šiku statečných šlechticů, skoro až chorobnou zvědavost a toužebné očekávání doposud nepoznaného zážitku, na druhou se do jeho hlavy začínou vkrádat pochybnosti, obyčejný strach o zdraví a život. Obě u něho vyvolává vzrušivé mrazení v zádech.

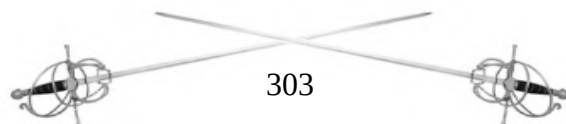
Před nedávnem mu markýz de Almare zcela změnil život. Tenkrát v kočáře měl naprostou pravdu, na změny k lepšímu se zvyká velmi dobře a rychle. Meč po boku mu již přijde jako samozřejmost, každý s ním jedná jako se šlechticem, při vzpomínce na poctu, jenž se mu dostalo od samotného vévody d'Enghien, mu ještě teď běhá mráz po zádech. Bylo by nesmírně hloupé právě teď zemřít.

Smrti se přestal bát už před mnoha roky, prostě se stala součástí jeho života. Kolem něj umírali lidé hladu, na banální nemoci, stali se obětmi násilí. Žil ze dne na den a možnost stát se dospělým považoval tehdy za velmi nepravděpodobnou. Až setkání s Achile Gauvionem mu dalo novou naději, nový smysl života. Vynikal mezi svými vrstevníky zručností, schopnostmi, tak se dostal do služeb hraběte de Godille. Pak vše nabralo až neskutečně rychlý spád, poznal slasti milování, neskutečným dárkem od pana markýze dostal novou totožnost. Náhle už má hodně co ztratit, pokud ho smete ze sedla kulka či mu někdo probodne tělo jedno jakou zbraní.

Tváří se dost záдумčivě, což neujde jeho pánovi. Tomu se naopak chvěje chřípí nedočkavostí, jako by již cítil pach potoků krve, které se začnou polévat okolo Freiburgu zítra v podvečer. Na chvíli se hrabě zarazí, neučinil chybu, když se rozhodl vytáhnout mladíka do bitvy? Ale vždyť je statný, mnoho šlechticů jde do své první bitvy i v mnohem mladším věku. Musí se otrkat, musí prokázat své kvality, musí poznat nepopsatelný pocit vzrušení, když zahájí útok na nepřítele. Přesto ho vytáhne ven ze stanu, pod záminkou procházky, zůstanou však hned nedaleko svého příbytku.

„Děje se něco, Quido?“ osloví pán svého podkoního.

„Nic, pane hrabě,“ odvětlí stísněným hlasem Dujardin, pozorujíc nádhernou a zároveň i hrozně zlověstnou scenérii. Takové množství ozbrojených lidí na tak malém prostoru, tolik smrtelných zbraní v jejich rukách, připravených kolem sebe šířit zmar. Začínajíc děly, mušketami, konče jezdeckými

pistolemi, píkami či meči. Při pohledu na mohutné útvary, chystající se na vzájemné vraždění, ho už několikrát přepadla nečekaně silná tíseň. Náhle považuje téměř za nemožné, aby přežil, pokud se zamotá po boku svého pána mezi obrovské množství lidí a jejich smrtících arzenál.

„Možná máš nějaký vobavy, ale až bitva začne, tak z tebe všechno spadne, uvidíš.“

„Já se nebojím, pane hrabě. Jsem připravený umřít se ctí,“ odvětí hoch tiše.

„Jako skutečněj a správnej šlechtic,“ přikývne spokojeně pan de Godille.

„Nemusíte mít obavy, pane hrabě, ostudu vám neudělám.“

„Vostudu? To mě ani na chvíli nenapadlo, Quido,“ usměje se zkušenější a starší z mužů, „Quido, kdoví, zda se vůbec dostaneme do nějaký pořádný bitvy. Neznám ještě konečnou taktiku, s jakou chce vévoda vést boj.“

„Určitě se dostaneme, pane hrabě,“ pousměje se Dujardin, „Pane hrabě, je tu tak moc lidí, až se do sebe pustí, tak ...“

„Máš pravdu, určitě zase půjde vo pořádnou řež,“ odvětí Armand, leč v jeho hlasu zazní spíš projev rozkoše, než nástin obav. Možnost své smrti si nepřipouští a pokud ano, bere ji jako svůj nezvratný osud. Teď má navíc panství dědice, jeho ženu a plod, který nosí ve svém těle. Kéž by jím byl syn, zasní se.

„Když mě zabijou, pane hrabě ...“

„Proč by tě zabíjeli? Pravda, dost lidí v brzký době umře, ale ještě víc přežije. Jen si dávej pozor na všechny strany. Vždycky, nesmíš prostě ani na okamžik zaváhat.“

„Já určitě nezaváhám, pane hrabě. Ale smrt může přijít odevšud, těch děl a mušket, zdá se mi skoro nemožný, aby mě něco netrefilo.“

„Quido, vzpomínáš na Rocroi? To byla parádní řežba, co? A vidíš, nic se mi nestalo. Takže zažeň svoje chmury, hlavu vzhůru! To je rozkaz!“

„Pane hrabě, já se opravdu nebojím umřít. Jen mám starosti, teď, když jsem získal to panství ... co s ním bude, pokud mě zabijou?“

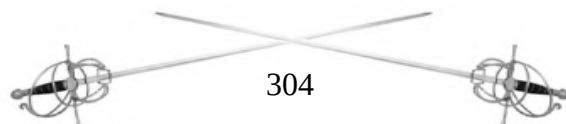
„Pokud tě zabijou, pak ti to může bejt jedno,“ odpoví hodně necitelně pan de Godille, „Hrome, pusť to všechno z hlavy. Zejtra, když dá Bůh, si pořádně užijeme. Kruci, nejradši bych na ně vyrazil hned! Všechno vostatní je zbytečný. Když mě dostanou, tak to tak prostě mělo bejt. To samý platí pro tebe. Ale já ti říkám, voba to přežijem a budeme mít zase vo čem vyprávět. Já svý paní, ty svým milenkám. Tak se na věci musíš dívat.“

„Jak si přejete, pane hrabě,“ odvětí podkoní, přesto jeho hlas zní zcela jinak, než u jeho pána.

Hrabě s povzbuzováním skončí, pod dojmem rozhovoru odejde za panem de Montebre. Ačkoliv věří ve svou šťastnou hvězdu, domluví se s poručíkem na podrobnostech, pokud by snad Bůh rozhodl o jeho odchodu z tohoto krvavého světa. Požádá důstojníka královské gardy, aby v takovém případě přepravil jeho tělo na Godille, kde by mohlo být uloženo v rodinné hrobce. Což mu gardista slíbí. Na oplátku požádá o to samé.

Dujardin po odchodu svého pána zůstane sám, posadí se do trávy vedle stanu a hledí jak na ležení, tak na poměrně čistou oblohu plnou hvězd. Znovu ho přepadne ohromná tíseň, cítí se tak ubohý, tak bezvýznamný v ohromné mase vojáků, která ho obklopuje. Zamyslí se, opravdu nemá strach ze smrti, jak tvrdil svému pánovi? Co v něm tedy vyvolává podivný pocit beznaděje? Při odjezdu z Anjou se cítil silný jako nikdy předtím. Vždycky se uměl prát, dobře požívat nůž nebo dýku, v tom byl a je opravdu dobrý. Na panství Godille nabyt vysokého dojmu o svých dalších schopnostech, střelby z pistole i ovládání meče. Proč mu jen náhle všechno připadá tak směšné?

Až začnou nepřátelské baterie chrlít olovo, až začnou mušketýři protivníků pálit své salvy, k čemu mu budou jeho dovednosti? Vždyť smrt může přijít od někoho, koho v životě nespátří, komu se nepodívá do očí, jehož útok nebude mít šanci odvrátit. Jestli skutečně zaútočí na nepřátelské linie, které se zdají tak pevné a skvěle zajištěné, je téměř nemožné projet tím deštěm olova. Pokud tedy on a jeho pán budou součástí některé přímé vojenské akce, dostanou příležitost bojovat.

Náhle si uvědomí, jak moc by byl zklamaný, kdyby očekávanou bitvu jen sledoval z povzdálí. Dostal krásné brnění, pro něho skvostnou helmici, ještě před pár dny si v těchto doplňcích připadal neskutečně silný, téměř nezranitelný. Měl chuť jet vedle svého pána na zteč, teď se ale zmítá v pochybnostech. Těší se na bitvu, ale zároveň se jí bojí. Nechápe své nitro, ještě nikdy nic takového nepocítil. Ale to ohromné množství zbraní, které je na ně namířeno ...

ODVRÁCENÁ TVÁŘ BITVY

Bitva o Freiburg začne třetího srpna odpoledne. Dle dohody vévoda d'Enghien posílá dopředu dva prapory, aby zahájili útok. Pluky Condé a Mazarin je mají následovat, princ další dva drží v záloze. Ve snaze dostat se k nepříteli, musí útočníci šplhat do velmi strmého stoupání a přejít přes vinici. Francouzští vojáci napadnou nepřítele s takovou silou, že dobře opevněné nepřátele zaženou, ti však naleznou další dobré postavení za pokácenými stromy. Boj se stává nesmírně drsným a krvavým.

Maršál de Gramont je na planině s jezdeckým a má podpořit počínání pěchoty. Ovšem nic nevychází podle přání vévody d'Enghien, boj se rozhoří na jiném úseku, než on zamýšlí. Před hlavním valem Bavorů se rozpoutá tak hustá řež, že útočící francouzští vojáci nemohou ani postoupit, ale bez masakru ani ustoupit.

Hrabě de Godille pozoruje jatka se staženým obočím, zatím to na jejich vítězství moc nevypadá, jejich ztráty jsou nepochybně velmi vysoké. Louis nedaleko něho se tváří také velmi nerudně, ale je mu jasné, že nechce-li své muže nechat zmasakrovat, musí zasáhnout. Rozhodne se rychle a rázně. Sám seskočí z koně a žene se k pluku Condé, do jehož čela se sám staví. Maršál de Gramont a další jeho důstojníci si berou z počínání vojevůdce příklad. Mezi nimi je již také pan de Godille a jeho doprovod, jeho mladému podkonímu se zřetelně chvěje chřípí, částečně vzrušením, ale částečně také strachem. Před nimi dochází k nesmírně tvrdému a krvavému boji, obrovské množství mužů je již mrtvých a zraněných, jejich sténání je přerušováno střelbou a třeskotem sečných zbraní.

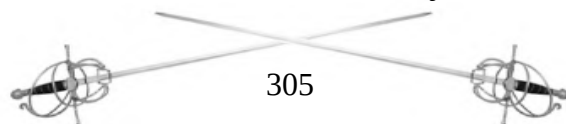
Prostí vojáci jsou nadšení z přístupu svých velitelů, které je po pravdě velmi statečné, ovšem z taktického hlediska ne právě ideální. Jsou-li velitelé osobně v krvavé řeži, jen těžko mohou reagovat na vývoj bitvy a přijímat vhodná taktická řešení.

Následuje nesmírně krutá řež, která na obou stranách stojí život a zranění stovky a stovky mužů. Armand a Quido se rovněž nešetří, nebojují jako šlechtici v sedlech svých koní, ale rubou se s nepřítelem mezi pěšími regimenty.

Dujardin zpočátku cítí v krku bramboru, útroby se mu svírají obavami, nicméně i jeho boj záhy pohltní. Snaží se zůstat po boku svého pána, což je však úkol nesmírně obtížný, protože ten se rozhodně nešetří, ale s vervou sobě vlastní se vrhá do dalších a dalších řeží, potřísněný krví svých nepřátel, ale i svých spolubojovníků, kteří jsou zasaženi v jeho okolí. Šlapou po padlých a raněných vojácích vlastních i nepřátelských. Situace je nesmírně nepřehledná a nebezpečná, zvláště když se často jednotky útočníků a obránců promíchají a dochází k boje muže proti muži, někdy se na sebe vrhají zboku, jindy se ale protivníci ocitají i v týlu.

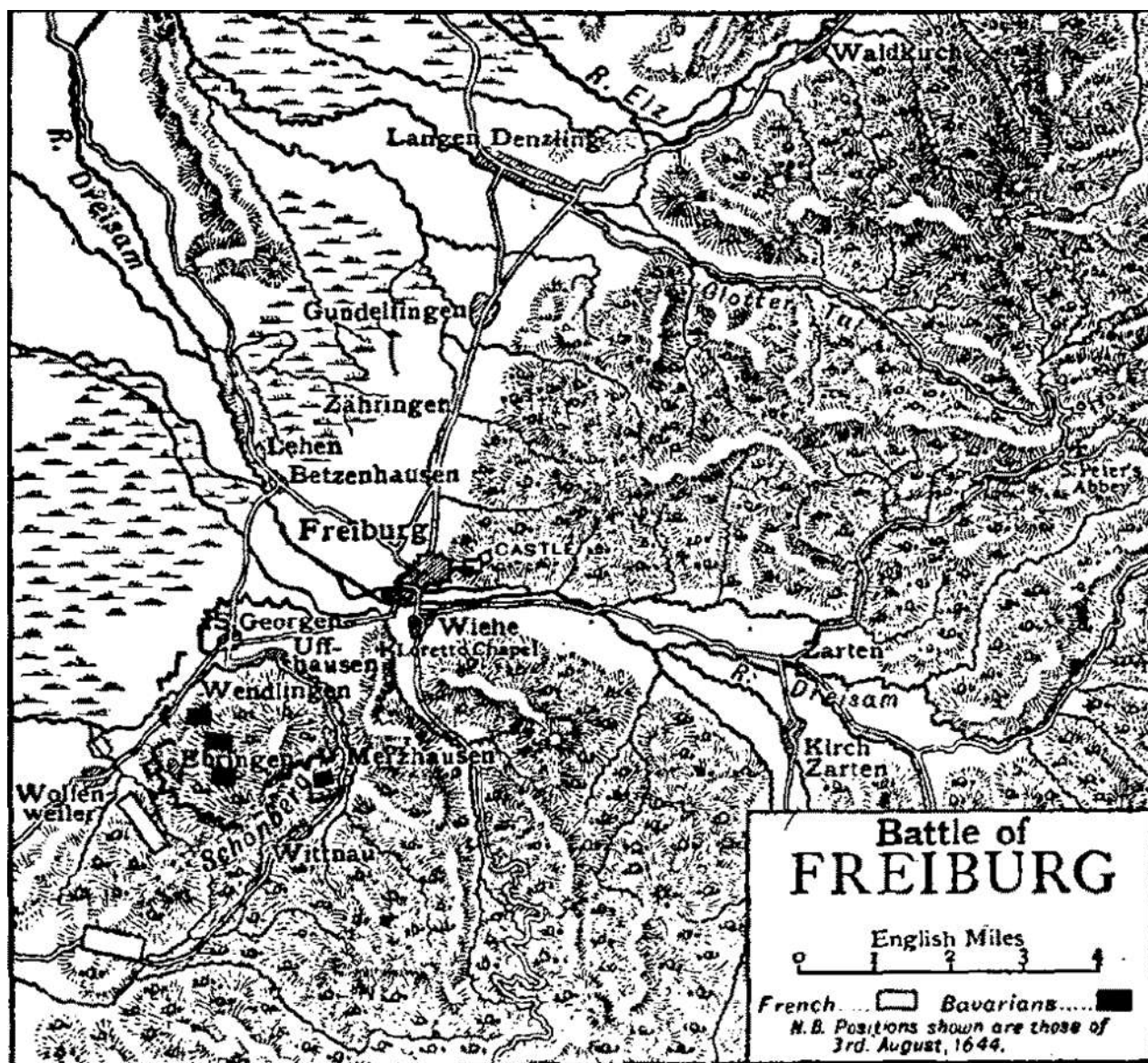
V té době již drahnou dobu bojují i jednotky maršála de Turenne, jejichž postup je ještě obtížnější, než na úseku prince. Jeho jednotky jsou navíc unavené celodenním pochodem, kdy se vojáci museli na svoje pozice nejprve přesunout, než mohli napadnout postavení nepřítele. Rovněž bojují s protivníkem opevněným ve stráních lesa, ten na útočící vojáky střílí z míst, odkud je ani nelze zahlédnout. Vikomt se svými muži je v soutěsce jak v pasti, musí bojovat o každý metr půdy před sebou. Jak však postupují dále, odpor Bavorů ještě vzrůstá. Ztráty v jeho řadách jsou obrovské.

Mezitím vévoda d'Enghien a jeho jednotky dosáhnou úspěchu, byť vykoupeného obrovskými ztrátami. Nicméně jeho muži, stržení příkladem prince a mnoha mladých šlechticů v jeho okolí, bojují zarputile a velmi statečně, bez ohledu na nesmírné riziko, které jim útok na opevněného nepřítele přináší.

Nakonec se však Louisovi a jeho mužům podaří nepřítele donutit ustoupit a zmizet v lese. Nicméně jsou všichni ve střehu, očekávající každým okamžikem protiútok vedený s kopce, který se nachází nedaleko nich. K jejich úlevě však žádný nepřichází. Po třech hodinách nesmírně tvrdého a krvavého boje přichází chvilka na oddech.

„Kriste pane, pane hrabě, to snad není možný,“ pokřikuje se Dujardin, v ruce má zakrvavený meč, další krev je i na jeho obleku, bolí ho snad každý sval těla, oči zarudlé od následků střelného prachu. Zpocený, ztěžka oddechující.

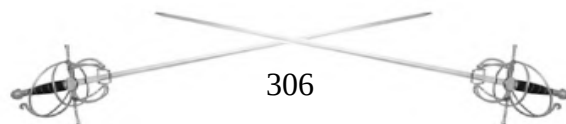
„Co není možný?“ zachraptí pan de Godille, jeho stav je obdobný jako u jeho podkoního.

„Pane hrabě, vůbec nechápu ... vždyť já pořád žiju a nic mi není,“ vyhrkne mladík, dívá se částečně zmateně, kolem nich jsou stovky a stovky mrtvých a těžce raněných, jejich nářek nelze přeslechnout.

„Tak poděkuj Bohu, Quido, tohle je jen začátek, vůbec nic nekončí,“ říká prorocky Armand, pozorující po očku prince, který právě nedaleko diskutuje s maršálem de Gramont.

„Bude ještě něco dneska?“ ptá se Dujardin, v jeho hlase zaznívá odhodlání, ale i jisté obavy.

„Nevím, těžko říct, podívej, už se smráká, ke všemu asi začne lejt,“ pozvedne pan de Godille zrak k obloze, „Spíš bych viděl další boj až zejtra,“ prorokuje.

Odhad Armanda se ukazuje správným, nezranění či lehce zranění vojáci se začnou připravovat na přespání za nepříjemného deště, který se zvolna spouští. Zároveň další musí odvést vážně raněné do Breisachu, kde zůstává trén a tím pádem i zázemí Armée de France.

Bohužel boj zdaleka nekončí pro pana de Turenne, pan von Mercy, který se stáhl z místa útoku prince, může podpořit dalšími muži své vojáky, stojící proti francouzskému maršálovi. Přes nastalý soumrak a posléze noc boj není ukončen, ale nadále pokračuje po mnoho dalších hodin. Umírají další stovky a stovky mužů na obou stranách, ale k zásadnímu vítězství jedné ze stran nedochází.

Pan von Mercy si je vědom nebezpečí, které může nastat za rozbřesku, pokud ho napadne princ d'Enghien, pod útokem zuřivého Louise by mohla být jeho armáda zničena. Proto i pod dojmem svých předchozích vysokých ztrát se rozhodne ke stažení svých jednotek do záložních pozic. Jeho přední linie ještě bojují, zatímco další vojáci se již přemísťují na další velmi silné pozice, jak na kopcích, tak i na vhodných místech údolí. Boje na tomto místě válečné linie utichnou vlastně až téměř s rozbřeskem.

Druhý den je situace obdobná jako ten předchozí. Nepřítel Armée de France je usazen ve velmi výhodných pozicích, z jeho pohledu, naopak stav francouzských jednotek není nejlepší. Promoklí, ale též nesmírně unavení. Zbylí muži vévody d'Enghien jsou na tom přeci jen lépe, mohli si přes noc odpočinout, byť za nepříjemného deště, ale jednotky pana de Turenne jsou na konci svých sil. Po náročném pochodu a nočním boji jsou neschopni dalšího šturmu.

Při vyhodnocení stavu svých vojáků, se oba francouzští vojevůdci rozhodnou k přestávce ve svém snažení na dalších dvacet čtyři hodin. Jiné východisko je vlastně nemožné, pokud nechtějí riskovat zničení své armády, značně oslabené včerejšími těžkými ztrátami. Byť i nepřítel dost krvácel. Je přijato rozhodnutí postarat se o zraněné, vyčistit zbraně, poznamenané včerejším bojem i dlouhotrvajícím deštěm.

Hrabě de Godille i jeho podkoní dostanou příležitost se navrátit do místa hlavního tábora umístěného u Breisachu, vzdálenému několik kilometrů od míst včerejších bojů. Cestou spatří přepravu dalších mrtvých i zraněných na armádních povozech, pohled věru neradostný. Ještě horší obrázek se jim naskytne v základním táboře, ten je plný mrtvol i raněných, mezi nimi se pohybují lehce zranění či zdraví muži.

Odpočinku však využívá k obdobné činnosti i vojsko pana von Mercy. Jeho muži jsou schováni na úpatí hory za několika řády pokácených stromů, další jednotky pěchoty jsou umístěné mezi tímto opěrným bodem a městem Freiburg, které je od nich půl míle vzdálené. Jelikož sem již dostřelí děla z pevnosti, považuje velitel císařské armády své pozice za svým způsobem nedobytné, zvláště když včera zuřivému nepříteli způsobil značné ztráty.

Hrabě de Godille se na chvíli natáhne, stejně tak učiní i jeho podkoní. Později se mu ohlásí pan de Montebre, přichází poněkud zasmušilý, důvod vysvětlí za chvíli, jeden z jeho mužů byl včera při útoku zabit. On sám unikl bez zranění, stejně jako další dva královští gardisté.

„Bylo to docela peklo,“ poznamená jakoby pro sebe Armand.

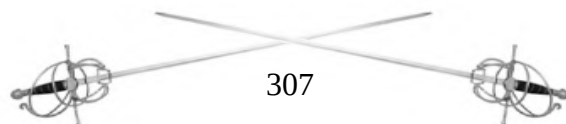
„Velká řežba,“ přikývne Coilham.

„Počítám, že zejtra to nebude jiný.“

„Pravděpodobně ne,“ souhlasí pan de Montebre, „Jak jsem stačil poznat pana prince, určitě bude chtít pokračovat v bitvě. Ale mám obavy, nepřítel je opravdu dobře opevněný a naše ztráty včera byly pořádně vysoký.“

„Však jsme jim taky pustili žilou,“ snaží se pan de Godille o optimistický tón, ale sám cítí, že jejich včerejší snažení nebylo právě oslňujícím vítězstvím. Sice protivníka vytlačili z jeho pozic a donutili k ústupu, ale ten je teď opět konsolidován, pouze o kousek dál a jeho pozice se zdají opět velmi pevné.

Později se Armand odebere za princem a stane se svědkem jeho dalších jednání a rozhodnutí, které se týkají zítřejšího dne, kdy chce za každou cenu obnovit válečné operace. Ačkoli je mu jemně naznačováno, jak vysoké ztráty předchozího dne utrpěli a že pravděpodobně další útok přinese obdobné. Pan de Turenne se znovu připomene se svým plánem obsadit klíčové body a zamezit zásobování protivníka a tím ho donutit buď k útoku, nebo k ústupu. Opět však u svého mladšího kolegy neuspěje.

Quido Dujardin noc po bitvě usnul i v dešti, nesmírně znavený dlouhotrvajícím nesmírně těžkým bojem. Druhý den se cítí divně, na jednu stranu je pyšný sám na sebe, po celou dobu stačil svému pánovi, který se rozhodně nešetřil. Dokázal odvrátit rány na něj směřující a díky Bohu, ke kterému se opakovaně modlí, ho nezasáhla žádná střela. Má pár oděrek, jeho kyrys i helmice nesou stopy po několika úderech. Když nad vším přemýšlí, stále nemůže pochopit, jak mohl z tak krvavé řeže vyvážnout bez zranění. Když byl svědkem dominance smrti, tolika mrtvých na obou stranách.

Zažil v životě vícekrát situace, kdy mu šlo doslova o holý život, kdy se už s ním pomalu loučil, ale včerejšek byl o něčem jiném. Uvědomuje si, že v takové řeži mu může pochopitelně dobrý výcvik pomoci, ale stejně ho musí mít Bůh rád, když mu dovolí přežít. Vždyť smrtelný úder může přijít odkudkoli, kulka může přilétnout třeba i jako zbloudilá. Vzpomene si na Emila, který jen seděl v kočáře a přesto si ho podobný projektil našel. A on včera smrti unikl, ačkoli si kolem něho vybírala svou daň opravdu velkoryse.

Další noc toho tolik nenaspí, je již odpočatý a tak únava nedokáže tak snadno přemoci jeho černé myšlenky. V jednom má ale pan hrabě pravdu, nemá smysl se trápit tím, co přijde. Stane se, co se stát má. Pokud se Bůh rozhodne ho povolat k sobě, prostě tak učiní, třeba i prostřednictvím zbloudilé kulky. V jeho myšlenkách se objevují hromady mrtvol, které spatřil nejen na bojišti, ale i v základním táboře, ale také zraněných, čehož se podvědomě bojí víc. Spatřil vojáky bez rukou a nohou, když přežijí, což vůbec není jisté, stanou se z nich nadosmrti mrzáci. Než něco takového, tak raději rychlou a milosrdnou smrt. Až sám sebe překvapí, jak věcně přemýšlí, jak by měla ideálně jeho smrt vypadat. Zda kulka přímo do hlavy, nebo rána mečem, který mu rozpoltí hlavu či mu přetne vaz. Přestože toho mnoho nenaspí, druhý den se cítí svěží a plný odhodlání do dalších bojů.

Vévoda d'Enghien, věren svým zásadám, se rozhodne pro další atak. Obhlédne pozice nepřítele a rozhodne o dalších bojových operacích. Útok bude směřován zároveň do dvou míst, do pozic na planině před městem a na opevnění nepřátel na úpatí kopce za poraženými stromy. Tam půjdou muži pod velením maršála de Turenne.

Bitva však vypukne jinak a proti vůli mladého prince. Zatímco on ještě s vikomtem po boku obhlíží terén a domlouvá s ním poslední detaily útoku, na jiném místě propuknou boje. Hrabě d'Espanan, velící dvěma regimentům, se svými muži napadne pevnůstku, která stojí v cestě jejich dalšího postupu. Což má ale velmi neblahé následky, neboť další muži vévody d'Enghien toto berou jako signál k útoku a začnou postupovat na nepřítele bez přímého příkazu vojevůdce.

Vikomt i princ se rychle rozdělí, oba směřují ke svým mužům a snaží se zachránit, co se dá. Nepřítel využívá situace, na útočící pálí z děl, rozbíjí jejich šiky, vnáší zmatek mezi vojáky i důstojnický sbor. Útočí se již všude a rozpoutává se další krvavá bitva.

Jako předevčírem, tak i dnes se do útoku zapojuje i samotný vévoda, spolu s ním i jeho nejbližší družina. Dujardin se drží v blízkosti hraběte de Godille, teď se stahují po prvním odraženém ataku jezdecktva. Podkoní však dýchá velmi přerývaně, jeho obličej vykazuje vysokou bledost. Oči pána a podkoního se setkají, v těch mladších se však objeví cosi nepatřičného. Rovněž tvář pod nimi se stahuje do bolestné grimasy. Armand se pozorně na mládence podívá, pak stočí zrak k jeho levé ruce, po bělostných prstech stéká krev a kape na koňský bok. Nemůže být pochyb, podkoní je zraněn, a asi vážně, podle stroužku krve vyvěrajícího zpod rukávu.

„Quido, kams to koupil?“ zeptá se pan de Godille, učiní obrat se svým koněm, ocitne se na straně zakrvavené ruky mladíka.

„Někam do podpaží, pane hrabě,“ procedí mezi zuby Dujardin, bolest mu vystřeluje všemi směry, „Někdy během útoku, kulka sklouzla po krunýři a asi mě trefila do paže,“ upřesní původ a rozsah zranění.

„Krvácíš moc?“ zeptá se vcelku zbytečně pán, jen slepý by neviděl stále šedivější barvu v obličejí postiženého a zároveň zpatlanou levou ruku červenou tekutinou.

„Asi jo, pane hrabě. Obávám se ... začíná se mi točit hlava, pane hrabě,“ konstatuje podkoní, nicméně nijak nepropadá panice, naopak, potlačuje bolest a snaží se udržet v sedle vzpřímeně. Několik

mužů již je sundáno z koní, dva jsou dokonce odnášeni stranou, budou později odvezeni do lazaretu, který si už od předvčerejška nemůže stěžovat na nedostatek práce.

Hrabě si zavolá pana de Montebre, který následně přivolá jednoho ze svých královských gardistů. Ten dostane rozkaz, aby doprovodil podkoního do základního tábora a tam ho předal do opatrování lékaře.

Androuet de Cailleau, jak se jmenuje osmnáctiletý mladý gardista, se ujme o dva roky mladšího spolubojovníka. Nicméně Dujardin se udrží na koňském hřbetě do doby, než dorazí k místu, které představuje polní lazaret. Kdosi z pomocníků uchopí koně zraněného mládence za uzdu.

„Mám tady zůstat?“ zeptá se Androuet.

„Není třeba, postarám se o sebe,“ zavrtí hlavou Dujardin, „Jen se, prosím, postarejte o mého koně,“ dodá a pohlédne na své ušlechtilé zvíře.

„Zařídím to,“ přikývne pan de Cailleau, který posléze pojede za svým velitelem a královským vyslancem, jehož doprovázejí. A zapojí se znovu do bitvy, která určitě nebude lehká a krátká. Nepřítel je dobře opevněný a vévoda d'Enghien dost velký šílenec, než aby ukončil snahu jeho pozice rozbít.

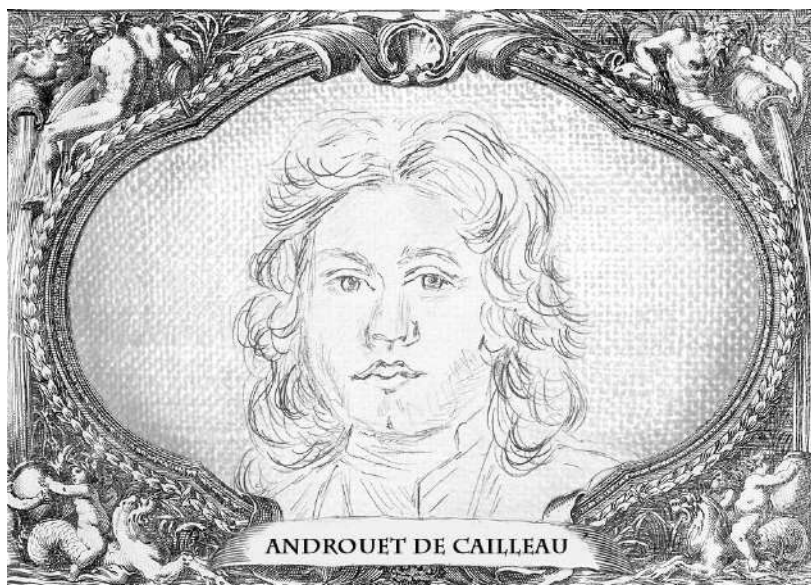
Zraněný mladík rázem zůstane sám uprostřed obrovského množství lidí. Odvrátí zrak od svého vzdalujícího se spolubojovníka a rychle přehlédne místo, kam se bál dostat, leč osud rozhodl jinak. Polní lazaret tvoří několik velkých stanů, ale také se využívá k poskládání postižených vojáků prostranství okolo nich. Léto umožňuje bez větších nebezpečností umisťovat raněné i mimo stany, ostatně stejně se již dávno projevil nedostatek prostoru a to zdaleka není všemu konec.

Pachuť vzduchu, který nasaje Quido svými nozdrami, ho téměř donutí ke kašli a slzám, vše zřetelně překrývá zápach škváreného masa. Ve snaze zastavit krvácení z mnoha těžkých ran či jen za účelem jejich preventivního vypalování, lijí ranhojiči do ran vřící olej či někdy jen přikládají rozžhavené nástroje raněným na postižená místa.

Dujardin odvrátí raději pohled, apokalypsa smrti a bolesti ho zřetelně zaskočí, nejraději by si zacpal nos i uši, do téměř monotónního zvuku sténání zaznívají výkřiky doprovázející nejvyšší míru bolesti. Různě zmrzačená těla jsou poskládána všude, další postižení se belhají či jsou přinášeni. Otřená podívaná, byť mládenci zůstane zatím skryt pohled na hromadu těl, kupících se mezi stany, kam pomocníci snášejí ostatky ubožáků, kterým v lazaretu již nedokázali pomoci. Či kteří zemřeli při lékařském zákroku nebo krátce po něm.

Quido učiní krok k nejbližšímu stanu, kolena se mu mírně podlomí, ale nevolnost a slabost ustojí. Jeden z pomocníků ranhojiče mu nabídne pomocné rámě, což on hrdinně odmítne. Nicméně následuje asi třicetiletého muže podsadité postavy, oděného do šatů již neidentifikovatelné barvy, pokrytých zlověstnými tmavými stříkanci, o jejichž původu nejde pochybovat. Výraz tváře pomocníka z lazaretu představuje vrcholnou apatii, jenže jaký jiný postoj lze zaujmout v takovém prostředí. Lhostejnost a znovu lhostejnost, nelze si připouštět soucit s nebožáky, vnímat smrt kosící zuřivě všude kolem ty, které nestačila uchvátit přímo na bojišti.

Pomocník naznačí mládenci, aby posečkal před stanem, sám vstoupí. Dujardin však učiní pár kroků a nahlédne rovněž dovnitř, hned však svého počínu zalituje. Okolo stěn spatří mnoho stínajících a zakrvavených vojáků, některým chybí některé z končetin, dalším mokvá krev přes obvazy. Někteří leží

tiše, bez hnutí, možná v agonii. Další tlumeně sténají, jiní ale dávají průchod své bolesti hlasitým naříkáním. Ještě horší obrázek poskytuje několik stolů, na nichž právě řadí snad lékaři, možná jen zkušenější ranhojiči.

U nejbližšího z nich, z pohledu Quida, právě zarputilý, menší a mírně zavalitý felčar dokončuje odříznutí roztříštěné nohy nad kolenem, krev vystřikuje z rány, druhý jeho pomocník přidržuje zmlátajícího se muže středního věku, podle oděvu prostého vojáka, se zsinálým obličejem, zuby drticími cosi mu vraženého do úst, žíly na krku hrozně naběhlé. Doktor vzápětí odhodí amputovanou nohu vedle stolu, z ohniště nedaleko vezme kalíšek s vřícím olejem a část jeho obsahu nalije na pahýl. To už postižený nevydrží, nejprve vyrazí nosem tlumený výkřik a následně ztratí vědomí. Kdoví, zda ho vůbec ještě nabere.

„Jeho Milost,“ uslyší náhle chrčivý hlas pomocníka Dujardin, s hrůzou si uvědomí, že mluví o něm, neboť pohledy obou pracujících s nyní již bezvládným tělem žoldáka, se stočí k němu. Jeho Milost, zazní mu v uších, uvědomí si i pohled lékaře, který nejprve popatří na dva hrozně zkrvavené a zle zřízené muže ležící nedaleko stolu, pak znovu na něho. Pak mu s povzdechem pokyne.

Mladík cítí, spíše podvědomě, že se jeho nohy daly do pohybu. Oněmi hrůzou z té pekelné podívané, která se odehrála přímo před ním a kterou mimoděk zaregistroval i na dalších operačních stolech. Chce zaprotестovat, chce naznačit ochotu počkat, ale nedokáže ze sebe vydat ani hlásek. Operatér využije chvíle k oddechu, otře si ruce do hadru nasyceného krví, takže se jen zbaví krůpějí, jeho ruce však zůstávají pronikavě červené. Jednou z nich se chopí poháru stojícího opodál a napije se, pak si rukávem rozmaže pot a kapky krve po čele.

Dujardin zírá na muže, který si ho brzy vezme do parády. Pochopí, proč dostal přednost před dříve dopravenými zraněnými, je šlechticem a dostává se mu výsad privilegovaných. Náhle se mu začne lépe dýchat, uvědomí si, že mu pomocníci odepnuli kyrys a teď mu začínají rozepínat kabátec, rovněž mu odeberou kord a postaví ho ke stolu. Musí ocenit jejich zručnost, než se naděje, stojí do pasu vysvlečený. Jeden z mužů mu přejede rukou po stehnech, na kalhotách se objevuje krev a tak se přesvědčuje, zda jde jen o stopy ze zraněné ruky, krve nepřátel či přátel z bojiště či není-li ještě nějaká rána na dolních končetinách. S uspokojením dokončí zkoumání stehů a zvolna mládence přistrčí blíže lékaři. Dujardin zaváhá, jako by snad měl v následných chvílích doktor s hrozně unaveným pohledem přistoupit k amputaci některé z jeho končetin. Vyděšeným pohledem spočine na noze vedle stolu, pozůstatku práce právě skončené.

„Tak zle snad nebude,“ ušklíbne se lékař, pak se drsným tónem obrátí na jednoho z pomocníků, „Vodnes to, ať nám ta pahnáta neděsí mladýho pána,“ nařídí, potom lehce nadzvedne levou ruku pacienta, nemůže mu ujít jeho zachvění, když se ho dotkne, jako by snad byl malomocný, „Jak se jmenujete, mladý pane?“ vznese dotaz.

„Jsem Archibald de Rigault, podkoní pana hraběte de Godille, vyslance Jeho Veličenstva ...,“ slyší Dujardin svůj hlas, zní nějak divně, mluví rychle, přerývaně, jako by snad hrozilo, že ho nenechají projev dokončit. Dojde mu, že se podvědomě snaží získat pro sebe výhodu, zdůrazňováním svého postavení i postavení svého pána. Myslí jen a jen na sebe, drcen prostředím děsivého křiku, při kterém mu tuhne krev v žilách, otřesných výjevů, kdy musí pohlížet na trosky lidských těl kolem dokola. Působí na něho i ztráta krve, bolest cítí ze všeho nejmíň.

„Vida, střela asi sklouzla po brnění a roztrhla vám paži,“ pohlíží již felčar na zranění kousek od podpaždí, které poměrně silně krvácí, „Jste pravák, mladý pane?“

„Pravák? Proč?“ objevuje se v očích mladého pacienta děs.

„Jak moc vám bude levá ruka chybět,“ odvěti zdánlivě lhostejně ošetřující, pak pokyne svým pomocníkům, kteří se přibližují, „Sedněte si tady na stůl, pane,“ nařizuje.

„Na stůl? Co chcete dělat?“ nedokáže zakrýt hrůzu v hlase Dujardin, jako ve snách však poslechne, uvědomuje si, usedá do krve, která zde zbyla po předchozím pacientovi, kterému právě před chvílí amputovali nohu.

„Co budeme dělat? Uřízneme vám ruku, tady u ramene,“ řekne doktor a s úšklebkem pohlédne do tváře mládence, který div neomdlí hrůzou, „No tak, mladý pane, tak hrozný to nebude,“ rozesměje se, snad má právo na trochu černého humoru, nějak se musí odreagovat, až příliš utrpení zažívá v posledních dnech a hodinách, plácne hocha po zádech, pěkně to pleskne, „Přestaňte se třást, jen vám tu ránu vyčistíme, vypálíme, zastavíme krvácení, asi udělám pár štychů. Je to nutný, aby se rána nezanítila a vopravdu sme ruku nemuseli amputovat. Nebo aby vám sněť nepřešla do krve a vy byste umřel,“ vysvětluje, nicméně v jeho hlase nezní soucit, spíš jen obrovská únava. Zdánlivě lehčího pacienta využívá k vlastnímu odpočinku, už skoro necítí ruce, bolí ho záda, o duševní pohodě asi nemá cenu mluvit.

„Neuříznete mi ruku?“ ptá se raněný, kterému vtip lékaře vůbec nepřijde jako dobrý.

„Ne. Tak honem, do práce!“ křikne ranhojič na své pomocníky, „Umíraj nám tady další, dělejte!“

Quido následné minuty prožívá jako v polospánku. Zavrtěním hlavy odmítá vzít do úst kolík čímsi obalený, aby se do něho zakousl a překonal tak bolest mu činěnou. Ale nakonec se podvoluje, neboť muž se zatváří dost hrozivě, jako by mu chtěl dřívko mezi zuby vtlačit i násilím. Točí se mu hlava, pohled se zamlžuje, dělá se mu špatně, náznaky zvracení dokáže prozatím potlačit. Intenzivní bolest mu proniká do mozku jako tisíce bodavých jehliček, ucítí pach vlastního páleného masa. Slzy mu vytrysknou proudem, tělo se vzepne, silné ruce se mu zarývají do pokožky ve snaze ho udržet, způsobují modřiny, tuto bolest ani nevnímá, ta ze zraněného místa přehluší vše. Prudce vydechuje, tlumeně sténá, zahryzává se zoufale do pomůcky v ústech, chutná divně, nějak slane, opět se mu zvedá žaludek.

Hrabání se v ráně, vypálení a následné rychlé sešití mu způsobuje ohromnou bolest, snaží se moc nebrečet, nekřičet, dostává málem křeč od zoufalého stisku čelisti, zuby se mu už už musí rozlámat, nemohou přece vydržet takový nápor. Přestává vnímat čas, ačkoli ošetření trvá velmi krátce, jemu přijde téměř nekonečné. Trochu se stydí sám před sebou, projevil strach, ne ze smrti, ale ze zmrzačení, pod dojmem zážitku amputované nohy přímo před jeho očima a také z hrůz, které musí pozorovat na dalších stolech. Slyší křik dalších pacientů, ani si neuvědomuje, zda k tomuto lomozu nepřispívá o on sám. Vše vidí rozmazaně, slzy se mu valí po tváři.

„Najděte mladému pánovi někde místo, ztratil dost krve, musí ležet,“ slyší v dálce hlas doktora, který o něho vzápětí zcela ztratí zájem, už pro něj přestal existovat. Naopak poklekne k dvěma velmi zřízeným mužům nedaleko stolu, „Tohohle vodněte, ten už to má za sebou, toho druhýho mi dejte na stůl,“ slyší a uvědomuje si, že během jeho ošetřování daleko více zraněný voják zemřel. Nechávací ho chvíli stát, než uloží tělo ještě žijícího zraněného na stůl, asi třicetiletý muž si křečovitě svírá oblast břicha, Quido si uvědomuje, že ta odpudivá hmota mezi jeho prsty budou asi jeho vylézající střeva.

„Pojďte, pane, lehněte si támhle do kouta,“ slyší Dujardin hlas po svém pravém boku a zděšeně se podívá na pomocníka, přece ho nechtějí nechat tady v tom stanu, aby musel pozorovat, jak jim tady pod rukama umírají lidé, jak odhazují jejich končetiny, jak jim cpou střeva zpátky do břicha, jak jim škváří maso, jak z jejich ran tryskají gejzíry krve.

„Chci ven!“ vyhrkne jak nejdůrazněji dokáže, dočká se jen pokrčení ramen. Muž nemá chuť ani sílu se hádat, doprovodí ho ven ze stanu. Dá mu napít hnusně teplé vody, hodí na zem houni, pomůže mu se na ni usednout, přihodí zatuchlou pokrývku, pak se obrací a odchází.

Hoch se rozhlédne, po jeho pravém boku leží asi pětatřicetiletý muž, s ovázanou hlavou, oddechuje nepravidelně, je v bezvědomí. Po levé ruce slyší tlumené sténání, leží tam mladík, určitě mu není ani dvacet, možná je starý jak on, možná i mladší, zafačovaný nad pupíkem, na pravém boku mu zřetelně prosakuje krev. Možná mu střela rozbila žebra, zkusí odhadovat způsob a míru jeho zranění. Stočí zrak dál, kousek před ním nějaký voják zvedá opakovaně před obličej pahýl levé ruky, jako by se stále přesvědčoval, že skutečně ztratil končetinu. Nemá sílu upřít pozornost na další oběti bitvy, prostranství s raněnými jako by nemělo konce, táhlo se do nekonečna.

Raději zavře oči, desítky mužů v jeho bezprostředním okolí svádějí boj o život, někteří marně. Právě jednoho z takových dva zádumčiví muži odnášejí někam dozadu, ze slov, co Quido zachytí, se dohadují o jeho botách a kalhotách, asi se jim zalíbily, zdají se zánovní a pevné. Náhle se mu zvedá žaludek, natáčí se na pravý bok a začíná zvracet, spíše se dává, jdou z něj pouze hleny, jen pár kousků

nějakého jídla. Znovu a znovu, podvědomě se pokusí setřít si hleny ze rtů, ty se táhnou od úst až k zemi, ale jak pohne volnou levou rukou, projede jím obrovská bolest, až vykřikne. Ovšem jeho sten se naprosto ztrácí ve kvílení vznášejícím se nad tímto smutným místem.

Těžko říci, zda omdlí či ho jen přemůže únava, ke svému štěstí ztratí vědomí. Otevře znovu oči, mžourá, podle slunce pochopí, že musel spát alespoň tři hodiny, rána ho pálí jak čert, jazykem si otírá okoralé rty, ale jen olízne zbytky svých zvratků, chutnají příšerně. Podívá se doprava a doleva, muž se zraněnou hlavou stále slabě oddechuje, mladík se zraněným bokem je již zcela tichý, oči má otevřené. Lehce se zachvěje, uvědomuje si, že jeho soused je již mrtvý. Možná měl proražené plíce a udusil se, chuchvalce již zasychající krve a slin u jeho úst ho k takové domněnce opravňují. Raději znovu zavře oči, aby nemusel hledět na další svíjející se či naopak bezvládně ležící muže, nelze však uniknout pronikavému zvuku bolestných výkřiků a stenů, z dálky zní dunění děl a slaběji práskavé salvy mušket či pistolí. Slyší je však skutečně či mu jen v uších doznívají zážitky z bitvy, vzdálené odsud několik mil? Těžko říci.

Znaven ztrátou krve, znovu upadne do limbu. Za tento boží dar je rád, alespoň nemusí vnímat své příšerné okolí. Něco se mu zdá, něco dost ošklivého, náhle vidí ve snu svého pána, který se na něho zlobí a křičí. Měl být po jeho boku a místo toho byl tak nešikovný, že se nechal zranit. Otevře oči a sen se mění ve skutečnost. Ostatní výjevy upadají v zapomnění.

„Tady se vyvaluješ?“ slyší známý hlas, patří jeho pánovi, s radostí zvrátí hlavu, uvidí hraběte v doprovodu lékaře, který ho ošetřoval, ten se tváří pořádně nakvašeně, pán ho asi donutil se na jeho podkoního jít znovu podívat, jistě ho značně nevybíravým a arogantním způsobem vytáhl od jeho práce, musel možná opustit raněného, který bojuje o život. Až teď si uvědomí, že je již noc, světlo pochází nikoli z oblohy, ale z nedalekých ohňů.

Doktor se nad ním skloní, podívá se na ránu, do jeho očí, pak se zvedne, jen kývne a odchází. Beze slov, alespoň svým mlčením dává najevo nesouhlas s předchozím nátlakem, kterému byl vystaven.

„Tak se zvedej,“ rozkazuje pan de Godille, „Půjďme do našeho stanu.“

Jak rád hoch slyší tato slova. S jakou chutí opustí toto místo, kde ho začíná utrpení jiných stravovat a navíc mu zanášá do jeho duše pochybnosti Co když se mu rána zanítí a oni mu ruku v rameni přeci jen uříznou? Nebo se mu dostane jed do krve a on umře? Ale nebylo by nakonec lepší zemřít než muset žít jen s jednou rukou? Pokusí se vstát, ale nohy ho nechťejí nějak poslouchat, provinile se podívá na svého pána, který komusi kyne a vzápětí mu společně s panem de Montebre pomáhají. Berou i jeho kabátec a meč, až teď si uvědomí, že obé měl po celou dobu vedle sebe. Je s podivem, že mu to nikdo neukradl.

Jakmile se postaví na nohy, docela se mu uleví, sice se cítí slabý, lehce poklesává v kolenou, ale je schopen chůze.

„Pane poručíku,“ říká Armand, „já ho doprovodím sám, dokáže jít.“

Dujardin s malým přispěním pána opouští prostor lazaretu, přičemž musí projít kolem jedné z hromad těl, které se kupí za stany v nichž se ošetřuje, operuje, amputuje. Někteří nebožtíci jsou v opravdu hrozném stavu, mnozí téměř či úplně vysvlečení, všichni však pokrytí krví, někteří i vlastními výkaly, jak bolest či smrt uvolnila svěrače. Obličejové mrtvých vykazují známky utrpení, které dotyční prožili, než je pohltila agonie. Otřese se, kousek stranou spatří malou haldu končetin, sem tedy hází zbytky lidských těl. Zdá se mu, že poznává nohu, kterou uřízli pacientovi před ním, ale určitě jde jen o klam, stejně jako jeho dojem, kdy se prsty jedné ruky pohnuly. Byla uříznutá mezi zcela roztříštěným loktem a ramenem, tak bílá a bez chlupů, asi jako ta jeho, uvědomuje si s hrůzou.

Než vejde do stanu, pokusí se vykonat malou potřebu, ale ačkoli cítí nutnost se vyprázdnit, nemůže svůj záměr dlouho uskutečnit. Trochu se ulekne, pak si uvědomí, jde jen o blok, chvíli myslí na něco jiného, podaří se mu vymočít. Ve stanu se ho ujímá pan de Cailleau, položí ho na připravené lůžko, přinese mokrý hadr, kterým mu nejprve otře obličej a rty, potom i hrud', na níž ulpěly zbytky krve a zvratků. Dostává misku s nějakou polévkou, je studená a chutná hnusně, taky ho donutí vypít pohár vína, což mu prý zlepší tvorbu ztracené krve. Ale cítí se lépe, když něco dostal do žaludku.

Hrabě se tváří nakvašeně, pak několika slovy sdělí důvody svého roztrpčení. Dnešní den si asi zlatým písmem do svého životopisu nezapíše. Boj byl nesmírně krutý, vévoda d'Enghien přišel skoro o polovinu svých mužů, byl zabítý další z jeho doprovázejících gardistů. Bratr velitele císařské armády pan Gaspar von Mercy zaútočil, a ač sám padl, zastavil nápor Francouzům a způsobil jim další těžké ztráty. Další tisíce mužů to již mají za sebou, místo glorioly vítězů našli u Freisburgu pouze svou smrt.

„Vlastně se voproti ránu nic nezměnilo,“ dodává na závěr Armand, „Všichni sou ve svých původních pozicích, akorát se všude válejí mrtvolky a ranění. Je div, že jsem já, pan de Montebre a tady pan de Cailleau vyvázli bez zranění. A co ty? Už se cítíš líp? Mluvil jsem s doktorem, nic vážného, kus urvaného masa, jen tě voslabila ztráta krve. Budeš v pořádku,“ mluví zdánlivě lhostejně, ale Quido pochopí, přeci jen mu na jeho podkoním záleží více, než je ochoten dát najevo.

„Snad jo, pane hrabě, už se cítím líp,“ odvětlí hoch, stále není zcela při smyslech, jsou otupené, vše probíhá v jakési mlze, v polospánku. Zarazí se, váhá, zda se vyznat ze svých pocitů, pak slyší jakoby z dálky mluvit sám sebe, přitom svůj hlas nepoznává, „Pane hrabě, dostal jsem přednost a než mě vošetřili, další daleko víc zraněnej voják umřel. Jen proto, že jsem váš podkoní a ...“

„A seš šlechtic? V pořádku, musíš mít přece přednost před vobyčejným vojákem.“

„Ale ten muž umřel ...“

„Třeba by umřel stejně. Postupovali správně, jinak bych jim taky dal!“

„Měl jsem strach, že mi taky uříznou ruku.“

„Zranění není tak vážný, mluvil jsem s doktorem. Zbytečný vobavy. Ale snaž se zase rychle uzdravit, doufám, že už brzo vyhraje a pak se vrátíme domů. Určitě tady nehodlám na tebe čekat, jasný?“ říká pan de Godille drsně, ale Quido opět za jeho slovy vycítí nevyčтенé obavy. Asi vypadá dost hrozně, když se tváří jeho pán tak nejistě.

„Pane hrabě,“ říká zoufale, ale odhodlaně zároveň, „Pane hrabě, nedovolte mi uříznout ruku. Radši umřu, než abych skončil jako mrzák!“

„Zbytečný starosti, kulka jen prolítla masem, nerozdrtila žádnou kost. Jsi jen unavený, ztratils dost krve. Budeš v pořádku,“ odpovídá Armand, snaží se tvářit povzbudivě.

Dujardin se jen mírně usměje, stále více mu dělá problém udržet víčka očí otevřená. Po nasycení pocituje velkou únavu, chce se mu znovu spát, přes pronikavou bolest pulzující s údery srdce z jeho levé paře. To víno nebyl špatný nápad, ale teď požádá o nějakou kořalku. Pokud se opije, otupí své smysly a utlumí i bolest. Bez problémů mu donesou opravdu silný dryák, nejprve pocítí uvolnění, snižuje se vnímání bolesti z vyčištěné, vypálené a sešité rány. Už nemá sílu udržet víčka otevřená a usíná.

Zatímco mladý podkoní spí spánkem spravedlivých, vévoda d'Enghien řeší co dál. Jeho společné vojsko s maršálem de Turenne je hrozně zdecimované, téměř polovina mužů už není bojeschopná. I nepřítel utržil těžké ztráty, není však jisté, jak jsou velké. Po další poradě přijímá rozhodnutí, které prosazoval vikomt už od počátku. Ponechají nepřítele v jeho pozicích a obsadí zásobovací cesty. Pokusí se ho buď vyhladovět či naopak přimět k útoku. Pak ale bude muset opustit svá pevná postavení a stane se lépe porazitelným.

Výsledek třídenní bitvy je tedy patový, nicméně obě armády jsou poznamenány velkými ztrátami. Vzhledem k taktice je velmi pravděpodobné, že Armée de France má ztráty vyšší. Vždyť také v základním táboře u Breisachu se kupí hromady mrtvol, z některých se již začíná šířit puch a hrozí vyvoláním epidemií. Ale není doposud čas starat se o mrtvé, dost na tom, že alespoň trochu pozornosti věnují raněným. Nepřítel je stále v dotyku, je třeba plnit bojová opatření, udržovat pozice, obsadit vybraná místa a být stále ve střehu. Kdyby se protivník odhodlal zaútočit a našel je nepřipravené, následky by mohly být fatální.

Dujardin se probudí až druhý den, nedaleko posedává pan de Cailleau, který dostal za úkol se o raněného podkoního starat. Za nějaký čas vejde do stanu pan de Montebre, který mu poskytuje pár informací o současné situaci. I o tom, že pan de Godille je někde s princem, už se přímo nebojuje, ale stále probíhají různé manévry. Vyličí také, jak krutá bitva proběhla včera, jak obrovské ztráty jim nepřítel

způsobil. A jak vlastně ničeho podstatného nedosáhli. Ovšem i přes toto vše je princ d'Enghien odhodlán pokračovat, ač má k dispozici již jen půlku svých mužů, nehodlá se od nepřítele odpoutat a svůj boj vzdát.

Quido poručíka poslouchá, ale stále se cítí slabý a unavený. Zachvěje se, když si sám pro sebe hodnotí svůj stav. Pohladí se po kůži na čele, to pohladení bolí, pravděpodobně dostává horečku, uvědomuje si s hrůzou. A s tímto zjištěním se dostavuje skoro až panický strach, zvyšující se teplota může být doprovodným jevem zanícené rány. Pokud se v paži objeví infekce ... stále se nemůže zbavit obrázku hromady odřezaných končetin, vrací se mu opakovaně. Znovu a znovu vidí onu bělostnou paži, co mu tak bytostně připomněla tu jeho. Dostává něco málo najíst a napít, pak však znovu usíná.

Vůbec už nedokáže rozlišit, co je skutečnost a co jeho snění. Někdy se mu zdá, že na něho mluví pan de Montebre, jindy jeho pán, pak starostlivý Androuet, nakonec ke své hrůze spatří tvář doktora. Představuje pro něho zplozence z pekel, jako by v něm byla převlečena smrt, sápadící se po něm svými pařáty. Nebo jen po jeho ruce, kterou si stále ten zjev prohlíží, ve tváři hnusný a zlověstný výraz, ale také škodolibou radost. Jako by jen čekal na okamžik, kdy se zmocní jeho paže. Neví, zda vykřikuje bolestí opravdu nebo jen v představách, ranhojič mu nějak s rukou kroutí, náhle si s hrůzou uvědomuje, že se mu ji snaží utrhnout v rameni.

„Bude moje, bude moje!“ slyší vyslance d'ábla křičet, cítí tíži na prsou, někdo nebo něco mu na nich klečí, skoro nemůže dýchat, před jeho očima se zableskne obrovský nůž, který se pomalu blíží k jeho rameni. Snaží se ubránit, náhle se mu obraz mění, jiní dva muži ho drží a doktor se rozmachuje blýskající se sekerou, z jejíhož ostří se rozstříkuje krev. Krátce před jejím dopadem mu všechno zmizí v mlze.

Byl to jen sen, uvědomuje si s obrovskou úlevou, ano, už se z něj probudil. Otevírá oči, zhluboka si oddechuje. Vzápětí vykřikne hrůzou. Leží na okraji hluboké jámy, pohlíží do ní, nemůže dohlédnout dna, kolem něho ale létají těla, některé bez hlavy, další bez některých končetin, v některých poznává mrtvoly, které spatřil za stany lazaretu. Vzápětí přichází zamračený muž, ten, co ho přidržoval při ošetřování, má takové divně velké břicho ... ale proboha, to není břicho, uvolňuje zástěru, sypou se z ní končetiny, jedna z nich mu přistane na obličeji, poznává ji, jak by ne, vidí hroznou ránu, kus ramene, svého ramene ...

Zase je to jen sen, snaží se namluvit sám sobě a znovu se probudit, ale nejde to, copak je opravdu vzhůru? Rozhlíží se, kolem něj je tma, září jen dva obrovské ohně na okrajích zlověstné jámy, postavy kolem nejsou snad ani lidé, možná služebníci pána podsvětí. Hrůza ho jímá z celé té scenérie, vedle něho shazují muže, kterému před ním uřízli nohu. Tvář má stále zkřivenou bolestí, žíly vystouplé, ale už je mrtvý. Právě nesou mladíka, který ležel vedle něho před stanem, hází jeho nahé tělo do té díry, zdá se mu, jako by nebožák křičel, ale jak by mohl, je přece dávno mrtvý.

Náhle cítí, že s ním někdo manipuluje. Vidí dva muže, poznává je, ti odnášeli zraněné, kteří zemřeli. Stojí teď nad ním, hádají se, kdo si vezme jeho boty a kalhoty, než ho shodí do té bezedné jámy, možná vedoucí rovnou k bráně pekelné, z níž vychází sténání a křik, divné, když tam hází jen mrtvoly.

Mrtvoly! Proboha, vždyť oni ho mají za mrtvého, oni ho odnesli k okraji jámy, teď mu chtějí sebrat poslední zbytky oděvu a pak ho skopnout dolů. Chce jim sdělit, že se mýlí, že žije, spletli se. Nemůže však pohnout rty, nemůže vydat hlásku, nemůže se vůbec pohnout. Zoufale bloudí očima kolem dokola, snaží se nalézt pomoc, někoho, kdo by muže zastavil. Přitom mu zrak sklouzne k levému rameni a z úst se mu dere křik, který však vůbec nevyjde ven. Místo ramene má obrovskou ránu, jeho ruka už přece před chvílí skončila v hlubinách. Ale on stále žije, ačkoli oni si asi myslí opak.

Dva havrani se konečně dohodnou, každý mu rve jednu botu, pak přichází na řadu jeho kalhoty. Jejich tváře nemají lidskou podobu, protáhlé nosy, ochlupené tváře, vyplázlý dlouhý rudý jazyk, na hlavě jim vyrostly rohy. Vlastně vypadají jak čerti, tak, jak je kdysi viděl na nějakém obrázku. Malí ďáblíci ho již mají ve svých spárech. Je zmatený, všechno kolem vnímá, přitom oni ho považují za mrtvého. Blíží se skutečně k bráně pekelné, za všechny svoje hříchy? Nebo už je v pekle? Nebo ho jen považují za mrtvého a chystají se ho pohřbít?

Znovu pohlédne na oba démonické přízraky, on teď leží teď na samém okraji jámy, svlečený, úplně nahý, oni postávají u jeho nohou. Poznává i předmět, kterým jeden z nich mává, je to jeho vlastní ruka, kterou mu usekli nebo utrhli v rameni. Hrají si s ní, smějí se přitom. Nakonec ji vyhodí vysoko do vzduchu, kus jeho těla nejprve stoupá a pak padá ho nekonečné hloubky. Náhle cítí, jak se obrací na okraji jámy na bok, snaží se křičet, upozornit je, že není mrtvý, snaží se něčeho zachytit, ale oba ďábelští přísluhovači ho nějakými klacky převracejí s úmyslem poslat ho za jeho rukou.

Jeho zoufalství vrcholí, vidí náhle jen nekonečnou temnotu, kolem létají těla a končetiny, jeho pokus se zachytit nevyšel a on padá a padá. Křičí, ale zase z jeho úst nic nevychází, tma kolem něho se zvětšuje, naopak náznak světla nad ním se vzdaluje, jak padá hlouběji a hlouběji. Už je v naprosté tmě, cítí kolem sebe nesmírný chlad, jako by se náhle ocitl uprostřed třeskutého mrazu, nic jiného již nevnímá, pak se objeví obrovský záblesk a všechno mizí.

NEJISTÁ BUDOUCNOST

Na tu chvíli si bude Quido Dujardin pamatovat dlouho a moc dobře. V mlze spatří pana de Montebre, pak se mu přeci jen podaří trochu zrak zaostřit. V první okamžik vůbec netuší, zda je živý či mrtvý, zda nejde jen o další z mnoha děsivých přeludů. V těch již byl několikrát těsně před smrtí, ale nikdy v nich nakonec neumřel. Netuší, že jediné, co nemůže ve snu prožít, je vlastní smrt. Vždy se nakonec probudí těsně před tím, než k ní má dojít. Ano, uvědomuje si, je stále mezi živými, ale co je s jeho rukou? Tolikrát mu ji trhali či řezali, byl i jinak trýzněn. Bojí se pohnout hlavou a stočit svůj zrak k levé ruce, cítí velkou bolest v rameni.

Zděšeně zírá na důstojníka, který se mu v krátkosti pokouší vysvětlit, co se všechno událo. Dostal vysokou horečku a rána se mu zanítila, asi se do ní dostala nějaká nečistota. Jeho stav byl zlý, doktor ho nechal odnést do svého lazaretu a vynášel moc špatné soudy.

„Moje ruka ...“, hlesne mladík, hlavou však nepohne ani o píd’.

„Vaše ruka vypadala moc zle, pane podkoní, moc zle. Hrozně natekla, museli ji rozříznout, nechat vytéct hnis. Ale ani potom doktor nebyl spokojenější, rozhodl se pro její amputaci.“

„Uřízli jí?!“ objeví se v očích Quida nepopsatelný děs. Tak je to přece pravda! To nebyly sny, co prožíval, podvědomě vnímal, co se kolem děje, i když byl v hlubokém bezvědomí.

„Podívejte se sám.“

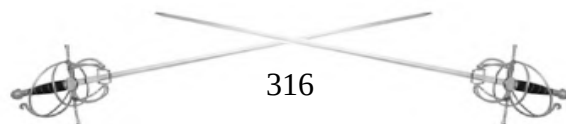
„Nemůžu ...“

„Jen se podívejte,“ objeví se mírný úsměv na tváři pana de Montebre, nakloní se nad zraněného a silou mu otočí hlavu. Dujardin podvědomě zavře oči. Nechce nic vidět, proč ho jen nenechali umřít. Bude navždy mrzák. Víčka zdvihá pomalu, sice ruku vnímá, dokonce si uvědomuje jednotlivé prsty, ale to se prý děje, že někdo cítí končetinu, kterou už vůbec nemá.

Zírá na svou levou ruku dlouho, jako by nemohl uvěřit. Stále je na svém místě, zkusí pohnout prsty, jde to, zvedne svou pravou ruku a dotkne se levé. Má ji! Je tam! Naprosto dezorientovaným pohledem znovu spočine na důstojníkovi královské gardy.

„Už jste o ni málem přišel,“ ozve se po jeho druhém boku, kde postává vzorný ošetřovatel Andouet de Cailleau, „ale pan hrabě na poslední chvíli doktora zastavil. Představte si, dokonce na něho vytáhnul meč! Křičel na něj, že to bude ruka za ruku, když prý uřízne tu vaši, tak mu usekne tu jeho. Znáte svého pána, jakej je divous, co dokáže, když se rozzlobí. Všichni prchali, když ho viděli zuřit. Už si získal dost hroznou pověst a teď to vypadalo, že každým okamžikem rozseká všechny doktory a jejich pomocníky.“

„Díky Bohu,“ jen zašeptá Quido.

„Doktor to s vámi myslel dobře,“ říká s úsměvem Coilham, „Vysvětloval to ale vašemu pánovi marně. Pokud vám prý uřízne ruku, máte naději, že přežijete. Ale když vám ji prý nechá, tak je naděje mizivá. Téměř s jistotou umřete.“

„Žiju ...“

„Ano, žijete, ale po pravdě, už u vás byl kněz, dal vám pomazání, ale vy jste ho nevnímal. Podle felčara je prý zázrak, že jste se z toho dokázal vylízat. Teprve před dvěma dny doktor nabył jistoty, že se vše obrací k lepšímu. Věnovali vám opravdu zvláštní péči, pan hrabě nás tu oba nechal, abysme na všechno osobně dohlíželi. A dokonce i nám vyhrožoval,“ zasměje se teď pan de Montebre, „Pokud se prý vrátí a najde vás mrtvého, bude žádat osobní satisfakci od nás.“

„To říkáte vážně?“ hlesne Dujardin a oči se mu zalijí slzami vděčnosti.

„Vážně, měl byste vidět ten jeho výraz. Několikrát denně vám ránu čistili, odstraňovali hnis, přikládali nějaký obvazy, nějaký masti, sám nevím, co všechno udělali. Jste bojovník, pane de Rigault, máte tuhej kořínek,“ dokončí líčení boje mladíka se smrtí pan de Montebre.

„Děkuji,“ hlesne raněný.

„Poděkujte panu hraběti, pane, bez něj byste byl bez ruky a pravděpodobně už i mrtvej. Málokdo tak těžkou amputaci přežije. A taky tady panu de Cailleau, vzorně vás ošetřuje.“

„Děkuji,“ hlesne Dujardin, stočí oči, v jeho psím pohledu je nesmírná vděčnost.

„Rádo se stalo, pane,“ usmívá se Androuet, pak se mu na tváři objeví potměšilý úsměv, „Alespoň se nebudu muset bít s panem hrabětem. Jestli je pravda jen polovina, co se o něm vypráví ...“

„Kde je?“ rozhlíží se teď podkoní po stanu.

„Kde by byl. Někde s panem vévodou honí nepřitele.“

„Honí nepřitele? Zvítězili jsme?“

„No, jak se to vezme,“ ozve se Coilham, „Bitva skončila spíš nerozhodně, pokud bych ale počítal ztráty, tak jich na naší straně bylo asi víc. Mluví se až o osmi tisících! Téměř polovině celý armády! Ale nepřítel díky taktice našich vojevůdců začal mít asi problémy se zásobováním a před pár dny se stáhnul. Drahý pane, vždyť vy jste byl v limbu celej tejden.“

„Tejden?“ dívá se nedůvěřivě Quido.

„Přesně tak. Ale už je všechno na dobrý cestě. Horečka i zánět ustupují, vy jste se konečně probral a vnímáte nás. Akorát budete muset jíst, vypadáte dost hrozně, po tom tejdnu,“ dodá pan de Montebre.

„Bůh vás i pana hraběte musí mít rád,“ poznamená pan de Cailleau a hned dodá vysvětlení, „Pan hrabě je zuřivec, to, jak se vrhá na nepřitele ...,“ zavrtí jakoby nevěřičně hlavou, „Přitom nemá pořád ani škrábnutí. A vy jste podle doktora měl už bejt taky dávno mrtvej a přitom se tu s váma bavíme.“

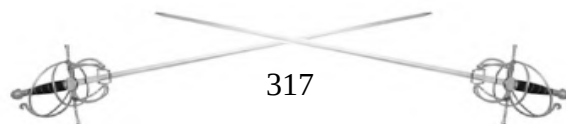
„Bůh anebo ďábel,“ zasměje se teď pan de Montebre, „Určitě jste slyšel, co se o panu hraběti říká. A teď k tomu přibude ještě historka s vašim zázračným uzdravením a von zase bez škrábnutí vyváznu z tý mely.“

„Vy jste taky ...,“ snaží se mírně oponovat Dujardin, ulekne se, má hrůzu z takových řečí, vždyť podezření ze spojení s temnými silami by mohlo mít hrozné následky, co kdyby církev ... raději nedomýšlet.

„Nebojte se,“ zasměje se teď Androuet, „Nikdo vás za ďáblový společníky nepovažuje,“ dodá a v podobném duchu rozhovoru ještě chvíli pokračují.

Pak donutí oba gardisté raněného, aby něco pojedl, následně ještě přijde doktor a převáže mu děsně napuchlou ruku. Ale tváří se velmi povzbudivě, mele stále něco o zázraku. Přemožen bolestí, únavou z mluvení a jídla, posléze Quido znovu usne.

Probudí se za pár hodin a cítí se zase o něco lépe. Během následných dní se zotavuje poměrně rychle, naopak jeho pán využívá čekání na jeho načerpání sil a po boku vévody si prodlužuje pobyt u armády a pokračuje v čištění oblasti kolem Rýna, jak svou činnost později nazve. Teprve když je jeho podkoní po dalších dvou týdnech v již dobré kondici, rozhodne se k návratu. Doktor stále vrtí hlavou, nejen uzdravení, ale i rychlou rekonvalescenci opravdu považuje za zázrak.

„Jakej pán, takovej podkoní,“ začíná se říkat, někteří vzpomenu soubor hraběte s panem de Bellangre, při kterém měl utrpět několik těžkých zranění, aby přesto zasadil rozhodující úder, pak ho dlouho doktor šil, aby se už večer opíjel a za pár dní se procházel, jako by se nic nestalo. Možná je ve spojení s ďáblem, vyprávějí si, jak se vrhal do všeho u Rocroi a i tady, musel být vždy v čele odvážných výpadů, přesto neutrpěl ani šrám. A ten jeho podkoní, už dostal pomazání, vlastně už umřel, aby se znovu vrátil k životu a po čtrnácti dnech se už spokojeně producoval po ležení.

Pravda je samozřejmě prozaičtější, pan de Godille i jeho podkoní prostě měli jen štěstí, mladší z nich pak i opravdu tuhý kořínek, jeho mladý a silný organismus se za pomoci neobyčejně intenzivní péče dokázal vyrovnat s vážným zánětem.

S odstupem času je možné se zabývat i výsledkem válečných operací v okolí Freiburgu. Jak to již bývá, jsou různými historiky vykládány různě. Někteří připisují úspěch Armée de France, jiní naopak císařskému vojevůdci Franci von Mercy, dokládají svá tvrzení počty padlých vojáků. Ale i v těch se liší. Především u císařského vojska.

Podle většiny odhadů během několikadenních bojů u Freiburgu ztratil vévoda d'Enghien sedm a půl až osm tisíc mužů. Mnozí zemřeli přímo na bojišti, další si našla smrt v základním táboře, kde umírali v důsledku svých zranění, ale i na různé epidemie, které se začaly šířit od rozkládajících se mrtvol. Údaje o ztrátách pana von Mercy ale jsou rozporuplné, někdo hovoří o podobném počtu jako u francouzské armády, jiní odhadují padlé na pouhých dva a půl tisíce. I když pouhých ...

Desátého srpna, pět dní po utichnutí intenzivních bojů, se pan von Mercy se svým vojskem stáhl k východu na Sankt-Peter, což se rovněž neobešlo bez bojů, nicméně již ne tak krvavých, jako před týdnem. Byť si smrt vybrala daň v podobě dalších stovek vojáků.

Právě z pohledu dalšího vývoje situace po krvavých bojích u Freiburgu mnozí nehodnotí tak příkře obrovské ztráty, způsobené taktikou vévody d'Enghien a částečně jeho počínání omlouvají. I mu v konečném výsledku připisují úspěch. Obětoval tolik svých vojáků oprávněně, vždyť oslabené vojsko pana von Mercy již nemělo síly znovu se postavit svému nepříteli v další významné bitvě a zastavit tak rozpínání Francouzů.

Princ d'Enghien tak nakonec může být spokojen, neboť dobyl území na levém břehu Rýna od Mohuče až po helvétské kantony. Posléze se rozhodne předat velení maršálu de Turenne a sám se vrátit do Champagne.

Pan de Godille se s pobytem u armády neloučí vůbec lehce, přes všechny peripetie ho prostředí pohlcuje, přináší mu uspokojení. Před odjezdem jeho i mladého podkoního přijme vévoda d'Enghien, chová se velmi přátelsky. Přes znalost vztahu, který váže hraběte k Mazarinovi, který jemu rozhodně k srdci nepřišel, si statečného a divokého šlechtice oblíbil. S respektem pohlíží i na jeho podkoního, vypadá dobře, na to co prožil v posledních týdnech. Zaslých podivné řeči po svém táboře, ale sám jim nevěří. Přesto je v hraběti cosi zvláštního, je ho škoda ve službách prvního ministra, byl by z něho výborný důstojník. Dokázal by si v jednotce udržet respekt, strhnout své muže, stejně jako on se vrhá do překvapivých a odvážných výpadů se zdrcující silou.

Dujardin zůstává hraběti neskonale vděčný, ten se o svém zásahu v lazaretu nechce moc bavit, svým způsobem odsoudil své páže k smrti, když zabránil amputaci snětí zachvácené končetiny. Ale vlastně jen plnil přání svého podkoního, který vyjádřil touhu raději zemřít, než skončit zmrzačený. Nakonec se uzdravil a jelikož střela nepoškodila žádnou kost, jen svalovou tkáň, dle vyjádření lékaře bude i levá páže za krátký čas zcela funkční.

Cesta pana de Godille a jeho doprovodu trvá déle, než by si hrabě přál, ale musí brát ohled na svého podkoního, který prožil velmi trpké chvílky. Do Paříže dorazí až v polovině září.

Quido se drží v sedle vzpřímeně, ale jeho tvář vykazuje stopy značné únavy. Obrazy z událostí kolem bitvy u Freiburgu se mu, k jeho malé radosti, čas od času vracejí. Ačkoli si na reálné prožitky svého umírání a znovuzrození příliš nepamatuje, zná je jen z doslechu.

Po dlouhé době zastaví Armand se svým doprovodem ve známé uličce, před svým pařížským domem. Jejich příjezd samozřejmě způsobí poprask, správce Tissot je vítá s nepředstíranou radostí, stejně jako další služebnictvo.

V domě se samozřejmě ví o mnohém, co se stalo v Německu. Pan de Godille pochopitelně vzkázal něco o událostech po poslu, směřujícím ke dvoru, proto vešlo ve známost vážné zranění Dujardina i nutnost prodloužit pobyt obou u vojska vévody d'Enghien.

Kuchařka Marie odhazuje všechny zábrany, když spatří trochu pohublého a pobledlejšího milence, jinak ovšem znovu velmi elegantního, byť rozpačitě se usmívajícího. Tryskají jí slzy z očí nesmírnou radostí, vrhne se mu kolem krku a vykřikuje děkovné ódy Bohu, jenž mu ráčil zachovat život. Quido pohlédne tázavě na svého pána, ten jen přikývne, čímž dá pro další chvíle svému podkonímu svobodu. Tuší, co bude následovat a mládenci docela závidí.

Maurice doprovází pána do jeho komnat, zatímco pan de Montebre se již rozloučil a se svými jediným zbylým gardistou panem de Cailleau pokračuje v cestě do královských kasáren. Dujardin a kuchařka se přemístí do jejich komůrky, která již byla svědkem mnoha jejich projevů vzájemné náklonnosti. Ostatní sloužící na jejich tiché zmizení pohlíží se shovívavým úsměvem, dobře si vzpomínají, jak Marie trpěla, když se dozvěděla o zranění svého miláčka.

Tajemník se tváří potměšile, nedokáže však skrývat radost. Ale ani dlouho udržet tajemství. Jen co stanou v salóнку, vysype ze sebe zprávu, kterou obdržel z Anjou. Paní hraběnka porodila před více než měsícem syna, je zdravý, silný. I šťastná matka je v pořádku, což je důležitá informace, vždyť v těchto dobách umírá dost rodiček. Ale i dětská úmrtnost je vysoká, dítě čeká ještě mnoho úskalí, než dospěje ve skvělého muže, jak doufá v tuto chvíli jeho nesmírně šťastný otec.

Armand projeví svou radost svým osobitým způsobem, rozkáže tajemníkovi uspořádat oslavu, pro všechny v domě, bez ohledu na jejich původ a postavení. Každý dnes bude slavit příchod dědice pána, jedno zda podkoní, správce, jeho sourozenci nebo jeho bratranec Jean. Víno teče proudem a kdo se snaží zůstat střízlivý, se zlou se potáže. Neradovat se s pánem znamená ho urazit.

Druhý den se po nevázané pitce vstává pozdě, toto privilegium dostanou i sloužící. Nejdéle samozřejmě vyspává novopečený otec, až odpoledne se může věnovat důležitějším věcem. S bolavou hlavou navštíví Královský palác, aby se od svých zdrojů dozvěděl novinky. Setká se s tajemníkem prvního ministra panem de Jeure, Mazarin není přítomen a asi ještě nějaký čas nebude k dispozici. Což přijme pan de Godille se stoickým klidem, má už jiný program. Tissot mu domluvil večeři u jeho přítele, markýze de Almare, který se také před nedávnem vrátil z dlouhé cesty z občanské války zmítaného Albionu.

Před odchodem na návštěvu si stačí Armand krátce promluvit se svým tajemníkem. Domluví se i na dalším programu, následující dva dny proberou záležitosti domácnosti, včetně využití peněz z věna komtesy. Dva dny, ne více. Poté hodlá hrabě znovu pokračovat v cestě na svůj zámek, aby mohl sevřít v náručí svou manželku a pochovat svého syna. Už touží po Karoline, co je to ostatně za pořádek, kdy on stále drží dlouhý půst a jeho podkoní se peleší s kuchařkou. Ale tentokrát mu jeho milostné prožitky přeje, málem o své páže přišel, jeho ztrátu by nesl těžce, ač se v jednu chvíli v Německu již s jeho smrtí smířil. Díky Bohu za jeho uzdravení.

Markýz de Almare přijme svého přítele s nefalšovanou radostí, stejně tak přivítá i Dujardina. Jelikož je nyní i on šlechticem, večeře proběhne ve třech. A je věru co vyprávět, z obou stran. Quido vypadá sklesle, včerejší oslava a předchozí cesta ho dost zmohla, přeci jen boj o život jeho organismus oslabil. Ale jeho oči jsou již opět plné energie, od svého probuzení z kómatu se každý den modlí k Bohu, který mu ráčil zachovat nejen život, ale také jeho ruku.

Asi po hodině a půl navrhne hostitel, aby se mladý pan de Rigault odešel na chvíli natáhnout, což on pochopí a neprotestuje, odkráčí však za Auguste Bastienem, ponechávajíc oba přátele o samotě.

Jen co zavře mládenec dveře, vezmou si Armand a Pierre na přetřes právě jeho. Hrabě vyjádří s jistými rozpaky své pohnutí, když mu podkoní před očima umíral.

„Vlastně už podruhé mu Bůh prokázal velké dobrodiní a přivedl ho zpátky do života. Vypadá dobře, vzhledem ke všem útrapám, o kterých jste se mi zmínili,“ konstatuje pan de Almare.

„Teď už jo. Ale kdybyste viděl tu jeho ruku, jak byla hnusně voteklá a začala černat. Dostal už pomazání, čekali jsme jeho smrt každou hodinu. Podle doktora se neměl dožít rána. Jenže von navzdory tomu felčarovi pořád dejchal. Vlastně jsem za ním tehdy ráno zašel jen z povinnosti, vlastně abych se podíval na jeho tělo a domluvil se s panem de Montebre o jeho přepravě domů. Nechtěl jsem ho nechat zakopat v hromadném hrobě. Ale ten klouček pořád dejchal!“

„K vaší velké radosti. Oblíbil jste si ho, pořádně vám přirostl k srdci.“

„Máte pravdu, má podobný vlastnosti jako já, líbí se mu cestování, dobrodružství. K tomu je naprosto spolehlivější, zdvořilejší, úslušnější. Konečně jsem získal podkoního podle svých představ a teď mi ho nějaký císařský pacholek vodstřelí. To se ví, že jsem měl vztek.“

Markýz se jen shovívavě usměje, velmi dobře pozná, jakou má jeho přítel radost z uzdravení svého služebníka. Ale dále již v tomto tématu nepokračuje, hrabě nerad mluví o svých citech, které svým způsobem považuje za projev slabosti. Soucit s osudem podkoního bere jako cosi nepatřičného, snaží se předstírat tvrdost a lhostejnost, ale ve skutečnosti má dobré srdce a je ke svým sloužícím velmi laskavý. Plynule se dotknou dalších osobních věcí, což dá tentokrát příležitost hostu k menšímu zlomyslnému výpadu.

„Co ta lady Charlotta, dcera hraběte de Clapperton?“ položí otázku pan de Godille a v očích se mu šibalsky zableskne.

„Lady Charlotta? Proč se na ni ptáte?“

„Příteli, jste sice vždycky velmi opatrnější a nedáváte najevo svoje pocity, ale když jste vo ní mluvil ... musel bych být slepý, abych si nevšimnul ... bylo něco?“

„Proboha, jak vás něco takového napadlo? Je to vysoce urozená a počestná dívka!“

„Ale líbí se vám, nezapírejte!“

„Je nejen pěkná, ale taky velmi chytrá. Kromě toho velmi zručná. Velmi zvláštní.“

„Je hezká?“

„Určitě. Ale příteli, jen jsme si povídali. Dobře jsme si rozuměli, nic víc!“

„Nemusela by být špatná partie, ne?“ znovu se zatváří potměšile hrabě.

„Proboha, na co vy hned nemyslíte,“ vrtí hlavou markýz, „Znám ji tak krátce.“

„Jen mě tak napadlo ... taky budete potřebovat dědice ... ale vy se určitě voženíte s nějakou významnou nevěstou, možná nějakou princeznou ...“

„Na svatbu vůbec nepomýšlím, mám úplně jiné plány,“ řekne rezolutně pan de Almare, „Vám ale ještě jednou a znovu ze srdce gratuluji k dědici. Budu se modlit, aby mu dal Bůh zdraví a sílu po jeho otci.“

„Děkuju. Ale i vy byste měl pomýšlet na rodinu, na dědice,“ doráží dál host.

„Určitě nic takového v nejbližší době nechystám,“ usměje se trochu rozpačitě Pierre.

„Chápu, máte svoje plány,“ pokývá hlavou Armand, pak trochu ztiší hlas, „Vy ale už taky přece syna máte ...“

„Simon je něco jiného,“ odvětlí hostitel rovněž šepem, „Ten nikdy nebude mít práva jako můj legitimní syn. On představuje můj velký hřích, i když je silný a krásný. Postarám se o něj, postarám se o jeho matku i jeho nevlastního otce. Ale ... chápete.“

„Naprosto. Když už o něm mluvíme, nezajedete se podívat na svůj zámek? Chystám se popozítří pokračovat v cestě ...“

„Teď ne, ale možná později ... mám ještě dost práce, obdržel jsem od pana Julese další instrukce.“

„Tak to já si беру volno,“ zasměje se pan de Godille, „Všude je klid, pan Louvent a jeho lidé nezaznamenali nic podezřelého, samozřejmě kromě drobných intrik. Ale snad se žádný velký spiknutí proti našemu prvnímu ministrovi nechystá. Aspoň ne takový, který by ho ohrožovalo jako před rokem. Maurice se dobře stará o moje záležitosti v Paříži, já si užil krásný chvíle v šarvátkách s nepřitelem, teď zase nastal čas potěšit se s manželkou.“

„Naprosto vaše rozhodnutí schvaluji,“ usmívá se pan de Almare, pak se mu zableskne v očích a dodá s mírnou ironií v hlase, „Jen by mě zajímalo, jak dlouho na svém sídle vydržíte.“

„Tak to mě taky,“ rozesměje se upřímně hrabě, „Měl jsem dost času přemýšlet. Mazarin mě teď přímo nepotřebuje. Vévoda d'Enghien mi učinil krásnou nabídku, bohužel ji asi nebudu moc přijmout. Ale zase bych mohl někam jet, třeba jako posel, vyslanec krále, pozorovatel prvního ministra, co já vím.“

„Vidíte. Ještě jste ani svou ženu neobjal, ještě jste se ani nepotěšil se svým synem, a už zase přemýšlíte o dalších dobrodružstvích.“

„Jinej už nebudu. Prostě já nemůžu jen tak zůstat na jednom místě, chodit se procházet s manželkou do zahrady.“

„Boží cesty jsou nevyzpytatelné. On vede naše kroky, vše má svůj význam,“ praví markýz až moc oficiálně, „Vás přivedl na velmi zajímavou cestu. Přijel jste právě včas, aby se vás ujal kardinál de Richelieu, který se tehdy ocitl v těžké pozici a hledal nové a spolehlivé služebníky. Sice jste ho stál hodně, ale vyplatil jste se mu. Stejně jako jeho favoritovi, panu Julesovi.“

„Snad máte pravdu. Všechno mi teď dost vychází. Škoda ale ty armády ...“

„Možná by se i vaše služba v armádě dala domluvit, ačkoli bych vás raději viděl zde v Paříži. Rozmyslete se, mohu vám pomoc, promluvit s panem Julesem. Sice vaši touhu nechat se zabít nesdílím, ale pokud budete ve vojsku šťastný ...“

„Služba králi na bojišti vždy patřila k našemu rodu. Je i mým posláním, ke kterému mě zavazuje tradice mého rodu.“

„Sloužit králi jde více způsoby,“ namítne pan de Almare, chvíli se zamyslí, pak vážným hlasem pokračuje, „Pomohl jste králi uchovat jeho prvního ministra a tím zabránil rozkolu v jeho království. Prospěl jste Ludvíkovi více, než kdybyste vedl deset úspěšných útoků proti jeho nepřítelům na bojišti.“

„Příteli, vždyť tam jde o zcela něco jiného,“ zvolá hrabě, „Ten pocit, když se v šiku řítíte proti hlavním děl a mušket, když sám zabijíte nepřátele, drtíte je pod kopyty koně ... společenství vojáků je nepopsatelný. Jak jen těžko jsem se loučil ...“

„Jak dlouho se hodláte zdržet na svém panství?“ zeptá se s povzdechem markýz, povahu svého přítele nepředělá.

„Sám nevím, za jak dlouho se tam začnu nudit. Ale do Paříže není daleko, možná bysme na zimu mohli přijet i s manželkou, jen si budeme muset najít nějaký dům, do toho mého se nevejdeme,“ přemýšlí nahlas Armand.

„Pokud byste potřeboval, zde v paláci je místa dost. Dům mého švagra vám už nenabízím, teď by to asi nebylo vhodné ...“

„To určitě ne. Oni se stále nevrátí?“ zeptá se pan de Godille a lehce se zachvěje při vzpomínce na sestru přítele a svou bývalou milenkou.

„Asi ne. Nechci o tom mluvit, v poslední době jsem je párkrát navštívil, naposledy při cestě zpátky z Anglie. Narodil se jim druhý syn, asi zůstanou i tuhle zimu na zámku Cavarlene,“ řekne Pierre, střeží se však prozradit jen náznakem pochybnosti o otcovství druhého dítěte své sestry. Respektive je dost velký předpoklad, že sedí od hostitele jen na vzdálenost paže.

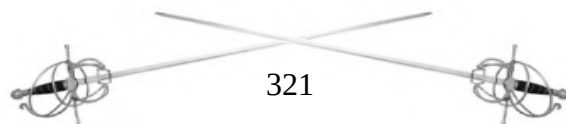
„Rozumím,“ přikývne Armand, aniž by však tuší, v jakém prostředí musí markýza setrvávat. Bohužel její bratr se i při poslední návštěvě přesvědčil, že se v domácnosti jeho švagra nic nezměnilo, dál žijí ve velké izolaci od okolí a jejich rodinné vztahy jsou vše množné, jen ne harmonické.

„Mám požádat pana Vincenta, aby se vám podíval po nějakém domě?“

„Zatím ne. Promluví s baronem de Taille, má v Paříži palác, přitom je pořád na svém zámku. Pokud se nevrátí ... Ale taky si musím promluvit se ženou, kdoví, třeba se jí ani do Paříže nebude chtít.“

„Měla by také poznat pařížskou společnost, určitě byste obdrželi oba pozvánky na všechny významné slavnosti, bály, mohli byste občas navštívit některý z vyhlášených salónů. Pokud bych byl v Paříži, rád bych vám poskytl společnost. Také budete jistě vítáni i na královských banketech, i takové pozvání lze zařídit. Vaše žena by měla být představena královně a malému Ludvíkovi, vy ostatně taky.“

„Nevím, jestli je to nejlepší nápad.“

„Proč? Potřebujete získávat další známosti, přáteli.“

„Já jsem raději v ústraní. Nebo u nějakýho vojska. Bankety, bály ...“

„Máte ale taky mladou a moc půvabnou ženu. Ona určitě ráda přijde do společnosti, nemůžete ji stále držet jako svou vězeňkyni na Godille.“

„Ještě aby mi po ní vyjel nějaký hejsek ...“, zamračí se hrabě.

„Ale jděte, kdo by se odvážil, koho by napadlo se dvořit vaší ženě, při vaší pověsti duelanta a válečníka!“

„Některý mladíci jsou šílení dost“, usměje se host, pak se zachvěje, skoro jako by mluvil sám o sobě, „Všechno proberu se ženou, určitě ji nechci držet na Godille. Už vůbec ne proti její vůli. Když bude chtít do Paříže, tak pojedeme do Paříže.“

„Zde v paláci jste všichni tři vítáni, i s vaším služebnictvem. Pokud dáte přednost soukromí, pan Vincent se vyzná, určitě vám nalezne pronájem vhodných prostor“, znovu zopakuje Pierre svou nabídku na výpomoc.

Armand na ni neodpoví, raději se chopí pohárku a pronese přípitek směřující k jeho synovi. Není mu po minulém hodně bouřlivém večeru moc dobře, ale s přibývajícím vínem se znovu začíná odvažovat. Oslavit svého dědice se svým přítelem je přeci nutnost, a tak si přihýbá ostošest. Ani markýz se neupejpal, po dalších dvou hodinách si znovu zavolají i Dujardina, který si s nimi s trpným úsměvem začne přiřukávat, většinou však jen předstírá pití, maximálně smáčí své rty. To zase bude práce dostat svého pána domů, povzdechne si. Snad pan markýz opět poskytne několik Švýcarů, kteří mu s odvozem zpitého hraběte pomohou.

Quido následného dne dlouho vyspává. Již druhé ponocování ho skutečně zmohlo, spánek na něho působí blahodárným účinkem. Leží odkopán v komůrce kuchařky Marie, ani netuší, kdy se ona vyhrabala z pelechu a vrhla se do víru prací ve své kuchyni. Dům je teď živější než kdykoli dříve. Sourozenci Tissota o sobě dávají vědět, byť v přítomnosti pana hraběte se chovají zdrženlivě.

Dlouho se dívá na svou ruku, nemůže se tohoto pohledu nabažít. Dnes v noci se mu znovu zdál ošklivý sen, ale nemůže si za Boha vzpomenout, čeho se týkal. Uvědomuje si jeho hrůzu, ale zapomněl už, o co se v něm jednalo. Určitě se ale s úlevou probudil, na to si pamatuje, vzápětí vše zaspal.

V poslední době hodně přemítá o svém životě. Nejdříve se nosil hrdě jak páv na zámku svého pána, užívajíc si své nově nabyté totožnosti, záhy se zmítal v agónii a balancoval na hraně hluboké bezedné propasti. Ten obrázek mu nikdy nevymizí z paměti, jak se jeho zmrzačené tělo d'áblovi služebníci chystají svrhnout do hrozně mrazivé temnoty. Sliboval sám sobě i svému Bohu urovnat svůj život, pokud se vrátí domů. Teď tady leží bezradně v posteli, kde si v noci opět užíval s Marií.

Marie! Nedokáže se jí podívat beze studu do očí. Jak ho vítala před dvěma dny! Ona mu dala poznat tajemství lásky, ona mu poskytuje rozkoš, zasněvila ho do mnoha tajů milování. V posledních dnech, ač se zmítá v žáru vášně, se k němu chovala až moc ohleduplně, snaží se být při jejich styku aktivnější, aby svého miláčka příliš nevyčerpávala. Uložila si ho vždy na záda a rajtovala po něm jak zběsilá, když chtěl změnit polohu, se zlou se potázel. Takto se dle jejích slov nejméně vysiluje.

Už delší čas přemýšlí o svém vztahu s Marií. Jakou má budoucnost? Dříve, když trávil hrabě hodně času v Paříži, vídali se denně, on jí každé ráno pomáhal v kuchyni, ona mu každou noc poskytovala své krásné a kypré tělo. Lačnila po styku s ním, zdála se být nenasytná, ale vzhledem k jeho mládí a dobré kondici se vůbec nezlobil. Nikdy se nezdála uspokojená, znovu ho žádala o další styk, budila ho, když po předchozím milování usnul. Leč vyhověl vždy rád.

Ovšem teď se vše změnilo. Kolik času spolu strávili za poslední rok? Nedají se ty dny spočítat na prstech jedné ruky? Nejdříve odjeli do Německa a vrátili se až za pár měsíců. Pravda, poté si navzájem užili. Ale pak přišel přesun do Anjou, svatba pána, znovu cesta do Německa. Popozití opět odjedou a kdoví, kdy se vrátí. Podle všeho mu je Marie věrná, prý po něm vzdychá, trápí se.

Až teď přijedou do Anjou, pravděpodobně se mu znovu nastěhuje do postele Elke, pokud si již někoho nenašla, na zámku je podstatně víc mužů než žen. Nebylo by divu, taky pořád lační po styku s

chlapem, v tom jsou si s Marií podobné. Ale ani tento vztah nemá žádnou budoucnost, alespoň z pohledu měřitek, které začíná v poslední době brát jako bernou minci.

Sám nad sebou se usměje. Je mu teprve šestnáct let a šest měsíců, ale uvažuje snad jako muž ve zralých létech. Když si uvědomil po svém zranění blízkost smrti, vloudila se mu do mysli i otázka, co po něm zbude. Získal statek a je zoufale sám. Chtěl by mít někoho, kdo převezme jeho dědictví. Za poslední rok málem dvakrát umřel, předtím párkrát unikl v pařížském podsvětí smrti jen o vlasek. Bůh mu prokázal již dost dobrodiní, ale co bude příště? Jeho pán ho určitě zase brzo uvrhne do dalších dobrodružství a tentokrát už vyváznout nemusí. Co po něm zůstane? Nic. Vůbec nic. Jen vzpomínka v několika lidech, která se za krátký čas vytratí.

Dokud nic neměl, podobná otázka ho vůbec netrápila. Žil ze dne na den, radoval se z každého nového rozbřesku, z právě prožívaného okamžiku. Krušný život ho přiměl předčasně dospět a teď mu do mysli pronikají myšlenky, které určitě nejsou v jeho věku moc běžné. Náhle zatouží mít také svoji paní de Rigault, která by mu dala dědice, který by v případě smrti mohl zůstat na jeho statku. Ale nedostane se mu výsměchu, kdyby něco takového naznačil svému pánovi? A jak promluvit s Marií? Jak jí vysvětlit, že jeho láska k ní už zdaleka není tak ohnivá jako v počátcích jejich vztahu? Ano, má ji rád, milování s ní je stále příjemné, ale v jeho citu k ní je víc vděčnosti než vášně.

Ona se vrátí za ním do jejich komůrky. Hrabě ještě vyspává, sdělí mu, ona již všechno připravila, o další se postará sestra pana správce. Ona má teď volno, dodá a své tvrzení doprovází odkládáním svého oděvu. Při pohledu na tělo svého miláčka zatoužila po dalším milování, vždyť jí pozitíí zase opustí a kdoví, jak dlouho ho neuvidí. Musí si ho užít, dokud je možnost. Dá zástrčku na dveře, aby je snad nikdo nepřekvapil v nejlepším, zcela nahá se teď blíží k jeho lůžku.

On si prohlíží její křivky, pohledem znovu zkoumá každý detail jejího těla, tak důvěrně mu již známého. Pozoruje její bujná ňadra, její přibližující se klín, i on pocítí vzrušení, i on dostane chuť na milování. Když se dotkne jejího kypřého těla, projede jím mohutný pocit očekávané slasti, zapomene na všechny předchozí starosti. Je odpočatý, cítí se dobře, dneska nebude jen ležet na zádech a čekat, až ho udělá.

V následných minutách si užijí nejintenzivnější milování v poslední době, on si už ani nepamatuje, kdy se cítil tak dobře. I ona je spokojená, parádně si užívala.

Leží vedle sebe, jen velmi sporadicky přikrytí, pořádně zpocení, slané krůpěje se blýskají na jejich tělech. Vzduch v malé místnosti je ještě teplejší než v okolí, prostydnutí jim rozhodně nehrozí. On spočívá na zádech, ona si položí svou hlavu na jeho hrud'. Setrvají bez pohnutí několik minut, náhle se mu zdá, že cítí na prsou vlhkost, stočí svůj zrak. Její vlasy mu zakrývají výhled, je naprosto tichá, přesto se lehce chvěje. Nemůže být pochyb, oddává se tichému pláči. On se dostane do velkých rozpaků, pozvedne pravou ruku, chce se jí dotknout, ale pohyb zadrží. Co má říct? Co má udělat? Jak ji má utěšit?

„Mám tě rád, Marie,“ uslyší náhle svůj hlas, zarazí se, zrovna tohle jí říkat nechtěl, vyšlo to z něho samo od sebe, podvědomě ji chce uchlácholit.

„Miluju tě, Quido. Strašně moc tě miluju,“ říká ona tiše, ale důrazně, přesto nějak hrozně smutně.

Další dvě minuty ticha, rozpaků. Pak ona nadzvedne svou hlavu, podívá se mu do očí, její vlasy ho šimrají na hrudi.

„Jsem strašně šťastná a nešťastná,“ vyjádří ona asi nejvýstižněji a nejstručněji své pocity.

„Jsem ve službě pana hraběte. Musím ho následovat,“ konstatuje on vcelku zbytečně, jako by hledal omluvu pro své dlouhé nepřítomnosti v poslední době.

„Víš už, co hodlá pan hrabě dělat?“ položí ona pro ni zásadní otázku, která by mohla stejně tak dobře znít, za jak dlouho tě zase neuvidím?

„Netuším, Marie, vopravdu netuším.“

„Vůbec nic ti neřekl? Když s ním teď tak často popíjíš? Když tě teď bere jako sobě rovného?“ nedokáže ve svých slovech potlačit obavy i výčitky.

„Panu hraběti zdaleka nejsem rovný,“ mluví on pomalu a potichu, „On je pan hrabě, z moc urozeného rodu, má moc vlivný přítele. Já jsem jen jeho podkoní. Říká mi, jen co chce. Dělán mu jen

společnost, aby se nenudil, jinak dělám to co dřív. Nevím, jak dlouho bude chtít zůstat u své manželky, kdy se bude chtít vrátit do Paříže, kdy zase někam pojedě.“

„Právě!“ zableskne se jí hněvivě v očích, „Pan hrabě nemá žádnou zodpovědnost! Neustále ohrožuje vaše životy!“

„Marie!“ zvolá on nesouhlasně, chce svého pána bránit ohnivými slovy, pak však ubere na intenzitě, „Pan hrabě dělá, co mu přikazuje jeho urozený původ. Je nesmírně statečnej a taky laskavej! Představ si, když mi chtěli uříznout ruku, bránil mě proti doktorovi s mečem v ruce! Nedovolil mu, aby mě zmrzačil! Pan hrabě mě vytáhnul z ulice, za všechno, co mám, vděčím jemu. Můj život patří jemu, nezapomínej!“

„Však si mu všechno už mnohonásobně splatil. Už si málem dvakrát umřel, za poslední rok!“

„Pan hrabě nemůže za mou nešikovnost.“

„Nešikovnost? Jakou nešikovnost?“

„Je jen mojí chybou, že jsem se nechal píchnout na zámečku jeho paní, on přece nemůže za střelu, která mi potrhala ruku. Marie ... snažím se tě pochopit, ale nemáš právo takhle mluvit o panu hraběti. Dyť i tobě dal práci, dobrou práci!“

„Ale bere mi tebe!“ zvolá ona s nesmírnou hořkostí v hlase.

„Marie! Jsem podkoním pana hraběte a jsem mu vděčnej za tuhle službu. Já nepatřím tobě, ale panu hraběti. Dokud budu žít, dokud budu chodit a budu mít ruce, vždycky ho budu následovat. I do té nejhorší bitvy, i kdybych věděl, že v ní umřu, tak s ním půjdu!“ mluví on přerývaně, odhodlaně, naprosto jasně.

„Von tě zabije!“

„Pan hrabě mě nezabije. Pokud ale ve své službě umřu, tak se tak stane se ctí! Marie,“ pohladí jí po vlasech, podívá se jí zpřímá do očí, zmírní sílu svého hlasu, „představ si, sám pan princ d'Enghien mě přijal! Před tolika vznešenejma a statečnejma mužema, přede všema mi řekl, že si váží mé odvahy! A když jsme vodjížděli, znovu jsem se s ním setkal. Znova mě pochválil za statečnost!“

„Moc hezký, nějaký princ. Tak si na něj vzpomeň, až tě hoděj do nějakýho společnýho hrobu ...“

„Není to nějaký princ, ale princ z rodu de Condé, princ s královskou krví,“ řekne on zarputile, chvíli váhá, zda vyjevit, co ho napadlo, pak však pokračuje, „A do žádnýho společnýho hrobu mě nehoděj. Když si už mysleli, že do rána umřu, pan hrabě se rozhodl odvíst moje tělo do Paříže a tady řádně pohřbít. Vidiš, jak panu hraběti křivdiš!“

„Quido, slyšíš, co říkáš?!“ zvolá ona zoufale, nechápajíc takovou omezenost, zaslepenost, ješitnost, pýchu, „Pohřbít v Paříži! Já nechci, aby tě pohřbil v Paříži. Ani kdyby tě měl dát do kaple v Saint-Denis mezi naše krále! Já chci, abys žil!“

„Jak vidiš, tak jsem stále živej!“

„Jo, ale jak ještě dlouho? Jak ještě dlouho, než tě zase zatáhne do nějaký další bitvy? Seš ještě kluk a von tě tahá do těch nejhorších bitev!“

„Nejsem žádný kluk,“ procedí on hněvivě slova mezi zuby, poslední poznámka se jí hrubě nevyvedla, hluboce se ho dotkla. Začíná cítit vztek, copak ona vůbec nic nechápe?

„Tak jsem to nemyslela ...“, začne se ona omlouvat, ale vyřčená slova vzít zpět nemůže.

„Marie, aby bylo jasný, jednou provždy,“ říká on velmi důrazně i značně emotivně, tón jeho hlasu ji zarazí, donutí jí mu znovu pohlédnout do očí, „Nejsem žádný sluha, nejsem žádná tvoje hračka. Nejsem ani žádný kluk. Jsem podkoní pana hraběte, jsem šlechtic, jsem voják, jsem válečník. A jsem na to pyšnej! Jestli Bůh chce, abych v týhle službě umřel, tak v ní umřu. Ale nikdy, rozumíš, nikdy se tohohle nevzdám. Buď se s tím smíříš, nebo ...“ raději nedořekne, ale pohledem neuhne ani o píď. V očích se mu blýská, hrud' se mu dme zrychleným dýcháním.

Ona se zarazí, v jejím obličejí se objeví úlek. Má pravdu, už není žádný kluk, ale muž. A ona ho ztrácí. Ještě ne úplně, ale pomalu ho ztrácí. Oči se jí zalijí slzami, silně ho sevře do své náruče, jako by ho chtěla udržet navždy, uvědomujíc si z dlouhodobějšího hlediska marnost svého počínání.

KRUH SE UZAVÍRÁ

Hrabě de Godille se dohodne se svým tajemníkem Tissotem na podmínkách dalších investic, využití věna a své podpoře konkrétním záměrům jejich tajné společnosti, které jeho jménem bude dále hájit jeho oddaný služebník. Maurice využije šlechtice jako posla a odevzdá mu delší dopis pro správce Brizeuxe, v němž mu připravil instrukce pro jednání s obchodními partnery v Anjou. Sám může poskytnout povzbudivé informace, mise do Německa za vévodou d'Enghien se podle všech indicií vydařila, ačkoli málem ztratili Dujardina. Z obchodního hlediska výrazně pokročili a přiblížili se kýženým kontraktům.

To samé potvrdí i pan Mallet, který se dostaví na krátkou návštěvu večer před odjezdem Armanda. Opakovaně blahopřeje hraběti k narození potomka, poprosí o odevzdání dopisu pro svou dceru a zetě. Donese i malý dárek pro mladého pána de Godille, roztomilý čepeček zdobený zlatým lemováním. Dokázal by poskytnout i honosnější prezent, ale hrdý otec bude cestovat na koni a jen se svým podkoním, proto projeví spíše symbolickou pozornost. I ta však potěší hrdého papínka.

Rozloučení Quida s Marií je ve znamení udobřování a prolévání slz z její strany, naopak jeho rozpačité snahy neublížit, hraničící však až s chladnou zdrženlivostí. Pan de Godille se na první zastávce na jejich vztah zeptá a hned naleznou vhodný námět na celovečerní konverzaci. Hoch se vyzná z rozporuplných pocitů, poměrně věrně popíše jejich rozpor, když taktně pomlčí o nevhodných narážkách kuchařky na svého zaměstnavatele. Ale i tak Armand pochopí, jak jeho podkoní začíná ze vztahu s Marií vyrůstat. Jeho postup plně schvaluje.

„Žádná ženská tě nesmí ovládat,“ filozofuje pan de Godille po pár pohárcích v koutku zájezdního hostince, „Navíc vobyčejná kuchařka pro tebe není žádná partie. Nic proti tomu, proč si neužít, Marie je hezká a určitě tě pořádně zaučila. Tím ale svou roli splnila.“

„To nejsou moc hezká slova, pane hrabě,“ oponuje mu nesměle zkroušený milenec.

„Nejsou, ale sou pravdivý. Mimochodem, až budeš šukat v Anjou Elke, tak nezapomínej, že je to stejnej případ. Je to asi taky hodná holka, pěkná, dobrá do postele. Ale taky nic pro tebe. Do budoucna. Teď si jí nech, co taky jinýho. Ale nezapomínej, je pro tebe dobrá jen do postele, nic víc. Až budeš starší, tak ti najdeme nevěstu, která tě bude hodná, chápeš?“ rozumuje dále přiopilý pán, ovšem proti jeho slovům nejde mnoho namítat. Ze strany Dujardina, Marie a Elke by asi těžko podobná slova strávily bez protestů.

„Jen jestli se nějaký svatby dožiju, pane hrabě,“ povzdechne si podkoní, „Za poslední rok jsem už málem dvakrát umřel. Nevím, jestli jsem už nevyčerpal všechnu boží přízeň. Příště ...“

„Příště se ti už nic nestane! Podívej, dyť je to jasný. Bůh nechce, abys umřel takhle mladej, to je jasný. Kdyby to chtěl, tak bys prostě na tu votravu chciplul. Ale tys vlastně vstal z mrtvejch, rozumíš? Chápeš? Tak je to jasný. Je to boží vůle, máš dál žít!“ stane se Armand vykladatelem božích záměrů, pak si také vzpomene na sebe, „A taky je to boží vzkaz pro tebe, že mi máš dál dobře sloužit!“ dodá.

Cestu rozdělí dvěma zastávkami, což je šetrné ke koním i zdraví Dujardina. Třetího dne ráno nemůže hrabě dospat, snídani jen zhltně, zastávku na oběd odbude, podvědomě zvyšuje tempo jízdy. Nemůže se dočkat, až uvidí svého syna, svou ženu a svůj zámek, na druhou stranu se trochu obává reakce manželky. Má před ní poněkud černé svědomí, odjel na skok do Paříže za prvním ministrem a vrací se za téměř čtyři měsíce. Jistě, má připraveno dost výmluv, důležité poslání v Německu, potom zranění jeho podkoního, nemohl ho nechat samotného v cizí zemi. Samozřejmě, všechno jsou jen výmluvy, mohl odjet zpátky a nevřhat se do bitvy, Quidovi se tak nemuselo nic stát a on by možná stihnul i porod své ženy. Ale o tom mluvit nebude.

Vlastně o něm v Anjou obdrželi zprávy jen třikrát. Vždy z dopisu zaslaným Mauricem. V prvním vysvětloval pověření hraběte postem královského vyslance v důležité státní záležitosti. Ve druhém psal o jeho nutnosti zdržet se v cizině ještě alespoň měsíc, možná i déle, tato varovná slova roztesknila Karoline, očekávala slehnutí každým dnem, když jí z listu Brizeux přečítal. Třetí posel přinesl vzkazy až před deseti

dny, stála v něm sdělení o zranění pana de Rigault, dobrém zdraví pana hraběte, který se vrátí ihned, jak to dovolí zdravotní stav jeho podkoního. Zatímco v domě v Paříži znali více podrobností, včetně místa pobytu hraběte a jeho účasti v bojích, sem jeho tajemník zasílal zprávy okleštěné a více méně neurčité. Za což byl posléze svým pánem pochválen.

Obavy z možných výčitek matky jeho dědice hraběti jako jediné kalí obrovskou radost, když se mu otevře pohled na siluetu jeho sídla, hradby, padací most a vyčnívající část kruhové věže. Cestou minou několik povozů, už asi hodinu drží ostré tempo, z koní se lije pot a také podkoní se tváří znaveně. Ale vyplatí se, je teprve odpoledne a oni už vjíždí do brány.

Popisovat podrobně, co příjezd pána zámku vyvolá za poprask, je asi zbytečné, každý si dovede představit, s jakou radostí je vítán. Dokonce i dělníci pracující na stavbě mu zamávají na pozdrav. Mimochodem, když vjedou na nádvoří, pan de Godille spatří již vyzděné nové křídlo až do druhého patra, právě dokončují krovy. Také upravují interiér přízemí, což ale z jeho současného výhledu není patrné. Zarazí se, přístavba vypadá tak mohutně, zcela zastíňuje staré křídlo a svým způsobem omezuje dosavadní hrdou dominanci kruhové věže.

Není ale čas se kochat pohledem na pokračující rekonstrukci hradu, lenní pán rychle stočí svůj pohled do radostných tváří přítomných a marně mezi nimi hledá svou ženu. Její nepřítomnost ho trochu vyděsí, není snad nemocná? Brizeux, zářící jak sluníčko, ho záhy uklidní, nachází se i se svým dítětem v komnatě ve věži, oba jsou v naprostém pořádku. Stále ještě nejsou interiéry přízemí nového křídla hotové a dokud se navíc staví patra nad nimi, stejně by nebylo vhodné se do nových prostor stěhovat.

Armand seskočí z koně, uzdu hodí svému podkonímu, který záhy předá obě uřízená zvířata Vilémovi s Mikulášem, naznačujíc posunky nutnost se o ně řádně postarat. Moc se mu nedaří, mladíci nechápavě zírají, naštěstí si problémů v komunikaci povšimne kapitán de Barellia a uvolí se zajistit řádné ustájení ušlechtilých koní, včetně maximální péče o ně. A tak může Dujardin následovat kroky svého pána. Zatímco on jde důstojně, stejnou trasu zdolá hrabě překotným během. Přihlídl se na své panství jako divoká voda, stejně tak vrazí do komnaty své ženy.

Karoline již je zpravena o manželově příjezdu svými komornými, které teď postávají po jejím boku. Ona sedí v bílých šatech na židli, v ruce drží uzlíček nového života, který před více než měsícem přivedla na svět. Snaží se působit důstojně, nicméně dýchá vzrušeně. Má věru co nabídnout svému muži, který se právě vrací domů z výpravy zdráv a živ. Nejen svou náruč, nejen svůj klín, ale také nádherného potomka. Ten před chvílí plakal, ale jako by i on cosi vytušil, teď se zcela zklidní, spočívajíc v mírně se chvějících rukách své matky.

Hrabě rozrazí dveře, udýchaný, zaprášený, upocený, s nedočkavým výrazem na tváři, ale na prahu zkamení. Karoline mu přijde jak andělské stvoření, její bělostný šat toto přirovnání výrazně podporuje. Obě komorné ustoupí poněkud dozadu, chystají se odejít, ale šlechtic je příliš rychlý, ač nechtěně, stanou se svědky setkání panstva po mnoha měsících odloučení.

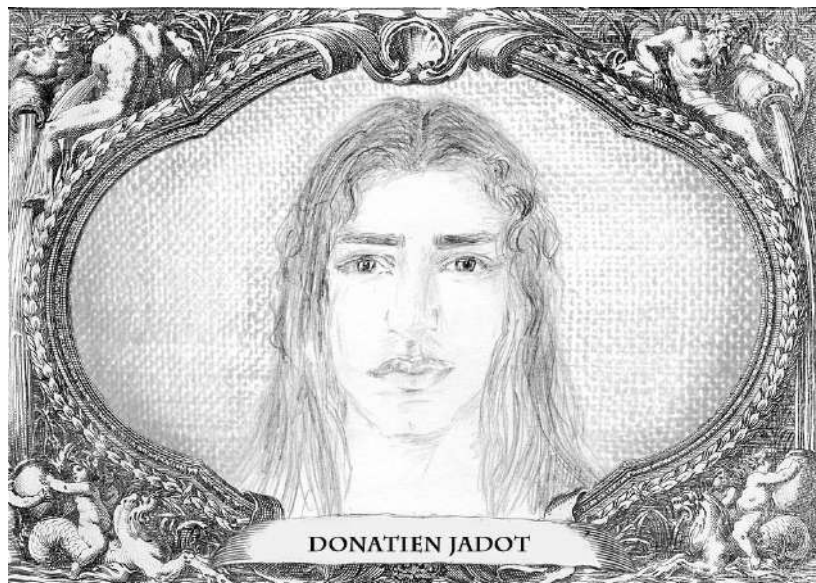
Pan de Godille však nevidí nic jiného než svou ženu a malý raneček v jejích rukách. Vzpamatuje se ze své strnulosti, chvatnými kroky překonává krátkou vzdálenost, impulzivně se vrhne k nohám své paní, políbí ji dvorně na ruku a přijímá od ní nejcennější dárek, který může žena muži dát. Opatrně bere syna do rukou, poprvé v životě se jejich pohledy střetnou. Chlapeček už asi dokáže rozeznávat okolí, alespoň je o tom jeho otec přesvědčen. Setrvává u nohou jeho matky v pokleku, držíc svůj nejcennější poklad jak svátost, přitom prkenně a nervózně, mající strach, aby mu neublížil.

Jako by se zastavil čas, nikdo ani nedutá, obrázek už sleduje i Dujardin, který své kroky zastaví ve dveřích. Obě komorné se potichoune vytrácejí, zavírají za sebou dveře, stejně tak učiní i pan podkoní. Obě dívky se s mladíkem střetnou po chvíli na chodbě, především Elke nedokáže skrývat obrovskou radost. Ulekla se při zmínce v posledním dopise o jeho zranění, ač zde nikdo vůbec netušil a stále netuší, jak blízko smrti se ocitl.

Přítomnost dítěte výrazně poznamená setkání manželů. On nesmírně ocení, že nemusí čelit jediné výčitce, naopak, je přivítán vzletnými frázemi, za kterými se ale skrývá nefalšovaná radost. Na žádné

intimnosti nedojde, ani mnoho slov nepadne. Posadí se na postel, letmo se dotýkají, ale především střídavě chovají svého syna. Jejich tichý ale hluboký prožitek trvá nejméně půl hodiny.

Mezitím se domácnost uklidní, v kuchyni okamžitě začnou chystat přípravy na večeři, dnes si musí dát obzvlášť záležet. Vůbec ale netuší, kolik si hrabě vezme ke stolu lidí, asi minimálně svého podkoního, který je šlechtic, stejně tak kapitán, ale někdy si zve i neurozené sloužící, zastávající významnější funkce v jeho domácnosti.

Dujardin zatím rozpačitě odpovídá na posunky Elke, která kolem něho poskakuje jak psík. Così žvatlá, ale vůbec jí nechápe, ačkoli se snaží do svého projevu dát i pár francouzských slovíček, které zatím pochytila. Nakonec mu přinese vysvobození Brizeux, který ho odvede stranou a

snaží se vyzvědět zásadní novinky o jejich cestě a případných záměrech pána. Ovšem podkoní je velice skoupý na slovo, netuší, kolik z prožitých nebezpečných dobrodružství bude chtít pán vyjevit a tak odpovídá velmi zdrženlivě.

Po zmíněném tichém uvítání s manželkou a synem, se objeví hrabě na chodbě a rozpoutá pořádný kolotoč událostí. Rozkáže přichystat večeři pro širší společnost, vyjmenuje, kdo bude přítomen, Leander má zajistit v hodovním sále rozumný zasedací pořádek. Panstvo však nevyužije svého stupínku, bude sedět dole s ostatními, jen v čele stolu. Ale dostatek jídla a vína si dnes zaslouží i všechno služebnictvo, které patří k jeho domácnosti, leč ke stolu přizváno nebude.

Nařídí rovněž připravit koupel ve sklepení pro sebe i svého podkoního, požadavek opravdu nevídaný, ale nejen po dlouhé cestě jsou pořádně zaprášení a upocení, vlastně už se nemyli ani nepamatuje. Dnes ho čeká po dlouhé době spočinutí ve společném loži s paní hraběnkou, učiní tedy oběť a seznámí se s vodou. Brizeux vydá potřebné příkazy, hrabě mezitím i se svým podkoním začne šmejdit po stavbě. Prohlíží si zárodky zámecké kaple i postup prací na novém křídle. Sice se trochu plete do cesty dělníkům, ale rozradostněný Peligot mu zajistí bezpečnost i svůj osobitý odborný výklad.

Ještě než Armand s Quidem sestoupí do sklepení, stačí mu Leander představit nového člena jeho gardy, kterým se stal dvacetiletý urostlý mladík jménem Donatien Jadot. Až později správce svému pánovi vysvětlí, že nový voják je synem jednoho jejich obchodního partnera z Angers a jeví se zatím velmi dobře. Jeho přijetím do služby zabili dvě mouchy jednou ranou, posílili svou gardu a vyšli vstříc významnému obchodníkovi.

Druhým přírůstkem v domácnosti se stala dvaadvacetiletá Madeleine Coquerelová, matka manželky šéfkuchaře, jenž se ujala role chůvy. Doporučila jí její dcera, ale i jiné reference se jevily více než dobré. Přistěhovala se na hrad krátce před porodem, k radosti paní šéfkuchařové, zdaleka menší jejího manžela.

Brizeux postupuje takticky, ihned vychrlil novinky, zatěžující rozpočet, v tuhle chvíli je pan hrabě plný radosti a nebude se zlobit. Opravdu, pánovi v tento čas je zhola jedno, koho správce přijal, těší se na večeři a ještě více na společnou noc s manželkou po tak dlouhé době odloučení. Nejraději by se s ní pomiloval hned po příjezdu, ale vznešenost setkání s přítomností syna ho přiměla potlačit své touhy, ponechat jejich naplnění až na společné večerní ulehnutí.

Pán i jeho podkoní sestoupí do sklepa, v jedné místnosti již pro ně přichystali dvě kádě s vlažnou vodou. Nedaleko nich postává Mikuláš s Vilémem, aby jim při očištění mohli posloužit. Oba sloužící

nejprve pomohou šlechticům se vysvléknout, oni pak zahučí do vody. Příjemný pocit prostoupí jejich těla, cosi do koupele přidali, hezky voní. Nejprve se jen svlažují. Neznalost francouzštiny Viléma a Mikuláše umožní Quidovi se zeptat, co smí vyjevit z jejich prožitého dobrodružství, dostane se mu naprosté volnosti. Nemá cenu nic tajit, stejně by se o jejich účasti v bitvě paní hraběnka později dozvěděla, tak raději bude lepší vyjevit pravdu hned. Dokud se raduje z jejich návratu.

Dujardin má stále ještě zavázanou ruku, drží ji nad vodou. Teď se objeví doktor Chapon, kterého poslal do sklepení Brizeux na přání pana hraběte. Athanas se zručností sobě vlastní odhalí zranění a jen překvapeně zvedne zrak, zatímco nedaleko stojící mladíci se lehce otřesou hrůzou. Není hezký pohled na levou ruku pana de Rigault, plnou různých jizev, tkáň odtržená projektilem se ještě plně neobnovila. Hrozivě vyhlíží památky nejen na střelnou ránu, ale i následné zákroky při odstraňování hnisu.

Felčar se jako první dozví celou pravdu a sám vyjádří údiv, jak se rána dobře hojí a vůbec nad tím, že její

majitel se ještě nachází mezi živými. Rozbujelá infekce v té době v lepších případech končí amputací, ve většině však smrtí pacienta. Odskočí si a ze svých zásob přinese nějaké masti, ode dneška bude na léčení osobně dohlížet.

Teprve teď dostanou Vilém a Mikuláš povolení umýt cachtajícím se mladým urozcům záda, posléze se objeví správce Brizeux nesoucí čisté šaty pro oba šlechtice. Skoro půl hodiny se ti roční ve vodě, vypijí u toho pohárek vína. Mezitím se stane z místa očisty průchoďák, několikrát se zastaví správce, své dotazy vznesle šéfkuchař, pozdravit je přijde i kapitán de Barellia.

„Hrome, Leandere, kdo se na nás ještě nepřišel podívat? Zbejvá vůbec někdo? Jestli jo, tak sem s ním,“ směje se pan de Godille, očividně ve výborné náladě.

Večeře se podává kolem půl sedmé ve velké hodovní síni ve staré lodi. Předtím uloží mladého pána do kolébky, hrabě se seznámí s chůvou, ta sice projeví menší rozpaky, ale vyzařuje z ní pohoda. Nyní bude o dědice panství pečovat ona, zatímco se jeho rodiče nejprve budou věnovat uspokojení svých žaludků a posléze svých tělesných potřeb. Čehož se stanou přes stěnu němými svědky i dítě s chůvou, neboť z předpokojů v těchto provizorních ubytovacích podmínkách učinili dětský pokoj.

Leander nechá v hodovním sále upravit stoly do písmene T, aby v čele mohl usednout hraběcí pár, po stranách pak pozvaní spolustolovníci. Těmi se stanou nejbližší k zámeckému páru pan de Rigault, správce Brizeux, doktor Chapon, kapitán de Barellia, stavitel Peligot, ale dnes také i komorné paní hraběnky Elke a Barbora. Teprve pak dostanou přidělená místa členové gardy, hlídky po dobu večeře jsou zrušeny, žádné nebezpečí stejně nehrozí. Ale pro jistotu Theodore pověří Viléma s Mikulášem pózováním ve vstupní hale, čímž zajišťuje bezpečnost mladému pánovi de Godille.

Celkem šest vyparáděných vojáků s velkými rozpaky usedne ke společné slavnostní večeři, oceňujíc na jedné straně pozvání k jednomu stolu s hrabětem a jeho paní, na druhé straně cítí určitý ostych. Přeci jen společenský rozdíl mezi nimi a šlechticem je obrovský a takováto pocta pak zcela výjimečná. Leč hrabě je tímto pověstný, ač pochází ze starobylé vysoké šlechty, čas od času si zve ke stolu i své sloužící. A tak dnes upírá svůj zrak do čela stolu i Bange, Lormain, Rosen, Guizot, Sauvet a nováček Jadot.

Obsluhy se ujme osobně šéfkuchař Codrin, jeho manželka hlídá kuchyni, táce s pokrmy nosí Marie Ulrichová s omladinou, dcerou Marikou, Isaacem a Markétou Plicherovými. Posledně jmenovaná dívka se začíná ve svých čtrnácti letech vyvíjet v pohledné stvoření, teď cudně klopí své oči, tušíc mnohé pohledy, ne zcela nevinné, hodnotící její bující postavu.

Armand pochopí nutnost říci pár slov na úvod, ačkoli proslovy ze srdce nenávidí. Zadrží však obsluhující. Z domácnosti tak chybí pouze Vilém s Mikulášem hlídkující ve vstupní hale, syn pána, jeho chůva a její dcera se svým malým synkem. Ostatní upírají svůj zrak k šlechtici, který povstane, nervózně se rozhlíží a hledá vhodná slova. Sloužícím, kteří francouzsky nerozumí, později význam sdělení vysvětlí kapitán de Barellia.

„V první řadě bych chtěl vyjádřit poděkování Bohu, který mi dal krásného syna. Také mé drahé manželce, paní hraběnce, která ho přivedla na svět,“ snaží se Armand působit co možná nejdůstojněji, nedokáže však zakrýt, že rozhodně není žádným řečníkem, jeho slova možná i proto zní upřímně, „Jsme na začátku. Všechno kolem se mění. Vzniká tady nová domácnost. Každý z vás v ní má jiné místo, ale všichni do ní patříte. Chci tady vytvořit dobrý prostředí, pro mou ženu a syna. A další děti, které doufám znovu s boží pomocí přijdou,“ podívá se na svou manželku, která mu pozornost opětuje milým úsměvem.

„Nerad mluvím, radši mám činy,“ pokračuje zámecký pán, „Byl jsem teď dlouho pryč, pan kardinál, náš první ministr a i první rádce naší královny, mě poslal do Německa. Byl jsem u armády vévody d'Enghien. Společně s panem de Rigault nás pan princ přijal velmi přátelsky. Dostali jsme se taky do pořádné bitvy u Freiburgu, můj podkoní byl vážně zraněnej. Bůh ho ale ráčil zachovat při životě. Přišel jsem tak o příchod mého syna, ale našel ho tady po svém návratu. Takže, proč tu dneska sedíme. Na počet jeho a jeho matky. Proto tu sme společně, bez rozdílu na postavení v domácnosti či urozenost. Takže ještě požádám pana správce Leandera, aby se v týhle slavnostní chvíli pomodlil, vzdal úctu k Bohu za jeho dary pro moji rodinu a potom se všichni bavte, jak dlouho chcete,“ odmlčí se, trochu potměšile se zatváří a dokončí svou řeč, „My vás s paní hraběnkou po večeři opustíme, chápete, ale vy si dál připíjejte na zdraví matky a syna.“

„Děkuji za všechny přítomné, pane hrabě,“ ujme se okamžitě slova Brizeux, nechce dopustit trapnou odmlku, „Děkuji za pozvání k tomuto stolu, které je pro nás všechny velká čest. Děkuji za vaši velkorysost, pane hrabě. Všichni je radujeme z příchodu paní hraběnký na vaše panství a z narození vašeho krásného, silného a zdravého syna. Následnou modlitbou uctíme boží dary u tohoto stolu, ale také ho poprosíme, aby ráčil zachovat svou milost pro celou vaši rodinu, pane hrabě a paní hraběnko,“ hluboce se ukloní mladík, pak plynule přejde do slíbené modlitby.

Večeře je zahájena, hojnost jídla a pití zajištěna. Na počátku samozřejmě panuje poněkud upjatá atmosféra, mlaskání a jiné bohulibé zvuky spojené s hodováním převažují. Až když se hrabě začne bavit se svým podkoním a hraběnka s doktorem Chaponem, začne kapitán de Barellia překládat předchozí slova oběma komorným a také vojáci si mezi sebou polohlasně začnou povídat. Stále však přetrvává slavnostní ráz posezení i společenský nesoulad mezi přítomnými.

Hraběcí pár jí střídme, objedná si však u šéfkuchaře mísu se zákusky a karafu s dobrým vínem do své ložnice. Jakmile se zvedne, okamžitě vyskočí i Dujardin a obě komorné, vzápětí se postaví i všichni ostatní.

„Zůstaňte,“ řekne pan de Godille s úsměvem, „I vy, pane de Rigault, i obě komorné. Dnes si vystačíme s paní hraběnkou sami. Pane de Rigault, můžete vyprávět všem o našich zážitcích, určitě se nudit nebudou. Zůstaňte všichni, jak dlouho budete chtít,“ dodá a nabídne své rámě manželce.

Situace se rázem změní. Dujardin se díky svému původu a úřadu podkoního stane nejvýše postavenou osobou v sále, kapitán de Barellia by možná mohl protestovat, ale nemá důvod nedopřát mládenci pocit důležitosti. Doktor Chapon pochází z dobré měšťanské rodiny, šlechtickým titulem se honosit ale nemůže. To samé platí pro správce Brizeuxe i obě komorné. Proto se po odchodu obrátí všechny oči ke Quidovi, čímž se mladík ocitne ve velkých rozpacích.

„Pane de Rigault,“ pochopí pro podkoního nepříjemnou situaci Brizeux, mile se usměje, dolije oslovenému sám do pohárku víno, „už se těšíme na vaše vyprávění. Jak vlastně vypadá vévoda

d'Enghien? O mladém princí de Condé se hodně mluví, viděl jste ho osobně?“ položí otázku, aby nahrál svému příteli, za kterého Quida považuje. Přes jeho náhlé znovuzrození v osobu urozenou.

„Vévoda d'Enghien?“ podíval se vděčně na správce Dujardin, „Je určitě skvělý vojevůdce. Sám jsem se s ním potkal dvakrát osobně, při našem příjezdu i odjezdu. Dokonce mě před svým štábem oslovil jménem. Řekl mi, pane de Rigault, my si zde ceníme statečnosti. Proto jsem požádal pana hraběte, aby vás přivedl,“ pochlubí se na úvod.

Vyprávění mladíka zabere více než hodinu, líčí setkání s kapitánem de Guitaut, přijetí doprovodu královských gardistů, cestu, vynechá přítomnost pana Montenvida, ale věnuje se jejich pobytu u armády a účasti v následných krvavých bojích. Musí se samozřejmě zmínit i o svém zranění, když mluví o posledním pomazání, které dostal, dost přítomných se zarazí. Doposud nikdo nevěděl, s výjimkou doktora Chapona, jak těžce musel bojovat o svůj život. Dostává mnoho otázek, víno mu ale rozvazuje jazyk.

Elke mu doslova visí na rtech, nutí naproti sedícího kapitána, aby jí překládal jeho slova, což on činí. Při zmínce o jeho trablech se zhnísáním rány se vyděsí. A to ještě dost drsně znějící slova o průběhu bitvy, než ho z ní vyhostilo zranění, jí přeloží Theodore jen velmi povrchně.

Quido si samozřejmě ponechá pro sebe své hnusné vidiny, kterých se doposud nezbavil, úsměv vyvolá historkou, jak hrabě naháněl s mečem doktora, který mu chtěl uříznout ruku, všichni si dobře dokáží prechlivého pána představit.

Po skončení vyprávění pana podkoního se rozpoutá živá zábava, nikdo se příliš nešetří v popíjení, členové gardy vzpomínají na své vlastní zkušenosti z různých bitev, komorné žvatlají s doktorem Chaponem a kapitánem de Barellia, šťastné, že jim někdo rozumí. Ke konci se připojí ke společnosti i kuchař Codrin, za dnešní hostinu si pohárek zaslouží a sluší se připít na zdraví paní hraběnky a jejího syna.

Rozcházejí se až v nočních hodinách, Barbora, chtějící využít uvolněné nálady, marně útočí na správce Leandera, závidící své kolegyni, která se nekompromisně dere do komůrky pana podkoního. Dnes mají všichni volno, k ruce panstvu zůstávají Vilém s Mikulášem, určení k ponocování před jejich komnatami. Leč přes snahu po něžnostech lačnické komorné, Leander a Barbora ulehnu každý do své postele sami, na rozdíl od Elke a Quida. Ten se podvolí, když už se cítí milováním unavený, začne se chytat za svou ruku, čímž náruživou partnerku vystraší. Místo požadování dalších radovánek ho začne opatrovat, ještě aby se mu vrátila zákeřná nákaza, vyděsí se.

Pořádně si této noci užije i hrabě se svou právoplatnou manželkou. Jako by své dlouhé odloučení chtěli dohnat této jediné noci. Pro ně sex nepředstavuje jen manželské povinnosti, ale i vyjádření svých opravdových citů. Což v době, kdy mnohé sňatky jsou uzavírány tak zvaně z rozumu, domluvené bez ohledu na vzájemnou přitažlivost partnerů, nebývá rozhodně pravidlem. Mnohdy naopak představuje pohlavní styk pro takto spojené páry jen nezbytnou povinnost k pořízení potomků, ale pro některé dokonce i nepříliš příjemný zážitek.

Idylku vylehávání panstva naruší opatrný vstup chůvy, mladý pán se dožaduje mateřského mléka. Jelikož Karoline při dostatku vlastního mléka kojí sama, i teď poskytne synkovi vytouženou pochoutku. Přímo v posteli před jeho otcem, který se nemůže vynadívat. Hrdý, jak se maličký láduje ze zdroje, se kterým si on předešlé noci tolikrát pohrával.

Nechají si přinést snídani do postele, dorazí Quido i obě komorné, ale záhy je vyženou. Když zůstanou znovu sami, pustí se nejprve do jídla, pak i do konverzace. Přes všechny prožité radovánky a vyřčená hezká slova, se ona jeví poněkud zamlklá, jako by se mezi nimi náhle objevil zlověstný stín. On si toho povšimne, jak je zvyklý, rovnou se zeptá.

„Já jsem moc šťastná,“ zavrtí ona hlavou, ale pochopí nutnost se více otevřít, „Já jen bát, vy jste teď tady a já moc šťastná, ale kdy vy zase odjet pryč? Toho já bát, proto já trochu smutná.“

„Rozumím,“ přikývne on, ostatně podobný rozhovor očekával, jen netušil, že tak závažné téma přijde na přetřes tak brzo, „Drahá, mám v Paříži své povinnosti. Nemohu slibovat něco, co později nebudu moc splnit. Nemůžu slíbit, že už vás a našeho syna nikdy neopustím.“

„Já vím, já vím,“ přikývne ona pokorně, možná až moc, „Vy jste muž, vy musíte dělat svoje věci. Já na vás vždy čekat.“

„Drahá, teď se tím netrapte,“ usměje se on, snad ji trochu uklidní, „V nejbližší době zůstanu s vámi tady na zámku. O všem si promluvíme později, možná ...,“ nedořekne, vzpomene si na slova svého přítele markýze de Almare.

„Možná?“ zvedne ona své oči, bude trvat na vysvětlení, pochopí on.

„Možná bysme na zimu mohli společně odjet do Paříže. Všechno ale probereme později, slibuju, alespoň pár týdnů budeme spolu tady,“ vyřkne on slova, která slyší ona velmi ráda.

„Já moc šťastná, teď,“ zopakuje, mluví pravdu, leč stále v ní zůstává strach z chvíle, kdy ji opět opustí. Pochopila již, kde se nacházel, jak velkému nebezpečí byl vystaven. Kulka, co zasáhla jeho podkoního, může příště trefit jeho. Možná už je někde ulita. Chápe zbytečnost svého současného trápení, nikdy ho neudrží delší čas doma. Velmi ji zaujala jeho slova o společném pobytu v Paříži, ale nechce příliš tlačit na pilu.

„Je to všechno tak divný,“ položí se on na záda, ruce si složí pod hlavou, dívá se teď do stropu, mnoho různorodých myšlenek se mu honí hlavou. Náhle si až moc živě připomene okamžik, kdy ho napadl jeho strýc, snad ho mýnil i zavraždit, „Tolik se změnilo, za poslední tři roky. Vlastně ani sám nemůžu uvěřit, co všechno se stalo. Ale jsem taky moc šťastnej, za vás, za syna, kterýho mi Bůh skrze vás dal. Když jsem vodsud před těma třema rokama vodjel, vůbec bych si nedokázal představit, co všechno se stane. Teď jsem tady zpátky, mám vás, máme syna ...“

Mluví pravdu. Kruh se uzavřel.

